

**SUNDHEDSVIDENSKABELIG
FORSKNING
VED
AARHUS UNIVERSITET
OG
ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL
2009**

Redaktionsgruppe:

Mogens Kilian

Ebba Nexø

Michael Rehling

Raben Rosenberg

Sekretariat:

Ulla Schmidt

Grafisk tilrettelæggelse:

Aarhus Universitet i samarbejde med Region Midtjylland

INDHOLDSFORTEGNELSE

NYUDNÆVNTE PROFESSORER 2009	6	CENTER FOR FUNKTIONELT INTEGRATIV NEUROVIDENSKAB (CFIN), ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS.	114
ANATOMISK INSTITUT	24	DANSK SMERTEFORSKNINGSCENTER, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	121
BIRC, BIOINFORMATICS RESEARCH CENTER	32	DERMATO-VENEROLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	124
FARMAKOLOGISK INSTITUT	36	GERIATRISK AFDELING G, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	127
FORSKNINGSENHEDEN FOR ALMEN PRAKSIS	41	HÆMATOLOGISK AFDELING R, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	128
INSTITUT FOR FOLKESUNDHED	45	KIRURGISK AFDELING P, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	131
• Afdeling for Almen Medicin	46	KIRURGISK GASTROENTEROLOGISK AFD. L, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	134
• Afdeling for Biostatistik	47	KLINISK BIOKEMISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	136
• Afdeling for Epidemiologi	47	KLINISK EPIDEMIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	138
• Afdeling for Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering	48	ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	138
• Afdeling for Medicinsk Teknologivurdering	48	KLINISK GENETISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	149
• Afdeling for Miljø- og Arbejdsmedicin	48	LUNGEMEDICINSK AFDELING B, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	151
• Afdeling for Sundhedstjenesteforskning	49	MEDICINSK ENDOKRINOLOGISK AFDELING MEA, NØRREBROGADE, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	153
• Afdeling for Sygeplejevidenskab	50	MEDICINSK-ENDOKRINOLOGISK AFDELING C, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS,	160
INSTITUT FOR FYSIOLOGI OG BIOFYSIK	64	AFDELING V, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	166
INSTITUT FOR HUMAN GENETIK	69	MEDICINSK-KARDIOLOGISK AFDELING A, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	170
INSTITUT FOR MEDICINSK BIOKEMI	75	NEUROFYSIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	174
INSTITUT FOR MEDICINSK MIKROBIOLOGI OG IMMUNOLOGI	79	NEUROKIRURGISK AFDELING NK, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	175
ODONTOLOGISK INSTITUT	85	NEUROLOGISK AFDELING F, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	177
RETSMEDICINSK INSTITUT	93	NEURORADIOLOGISK AFDELING OG RADIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	181
KLINISK INSTITUT	97		
• De Kirurgiske Forskningslaboratorier, Århus Universitetshospital	98		
• De Medicinske Forskningslaboratorier, Klinisk Institut, Århus Universitetshospital	98		
• Forskningslaboratoriet for Biokemisk Patologi, Århus Universitetshospital	102		
• MR-ForskningsCentret, Århus Universitetshospital	103		
• Stereologi og Elektronmikroskopi Laboratoriet, Århus Universitetshospital	105		
ANÆSTESIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	108		
ARBEJDSMEDICINSK KLINIK, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	112		
DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFONDS	114		

ONKOLOGISK AFDELING D, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	184	URINVEJSKIRURGISK AFDELING K, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	263
ORTOPÆDKIRURGISK AFDELING E, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	194	BØRNE- OG UNGDOMSPSYKIATRISK REGIONSCENTER, RISSKOV	266
PATOLOGISK INSTITUT, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	198	CENTER FOR PSYKIATRISK FORSKNING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, RISSKOV	269
PET-CENTRET, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	203 203	FORSKNINGSKLINIKKEN FOR FUNKTIONELLE LIDELSER OG PSYKOSOMATIK, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	277
PLASTIKKIRURGISK AFDELING Z, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	206	MEDICINSK FORSKNINGSAFSNIT REGIONSHOSPITALET HOLSTEBRO	279
REUMATOLOGISK AFDELING U, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	207	ANÆSTESIEN, REGION NORDJYLLAND	281
TAND-, MUND- OG KÆBEKIRURGISK AFDELING O, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	209	ARBEJDSMEDICINSK KLINIK, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	283
ØJENAFDELINGEN ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	210	BØRNEAFDELINGEN, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	284
ØRE-NÆSE-HALSAFDELINGEN H, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS	212 212	ERGOTERAPI- OG FYSIOTERAPIAFDELINGEN, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	286
ANÆSTESIOLOGISK-INTENSIV AFDELING I, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	214 214	FORSKNINGSENHED FOR KLINISK SYGEPLEJE, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	288
BØRNEAFDELING A, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY SYGEHUS	216 216	GYNÆKOLOGISK-OBSTETRISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	290
GYNÆKOLOGISK-OBSTETRISK AFDELING Y, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	222 222	HJERTE-LUNGE KIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	291
HJERTE-LUNGE-KARKIRURGISK AFD. T, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	227 227	INFEKTIONSMEDICINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	292
HJERTEMEDICINSK AFDELING B, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	232	KARDIOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	294
INFEKTIONSMEDICINSK AFDELING Q, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	243 243	KARKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	301
AFDELINGEN FOR KLINISK FYSIOLOGI OG NUKLEARMEDICIN, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS OG ÅRHUS NIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	248	KIRURGISK GASTROENTEROLOGISK AFDELING A, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	302
KLINISK IMMUNOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	250 250	KLINISK BIOKEMISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	305
KLINISK MIKROBIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	252 252	KLINISK EPIDEMIOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	307
MOLEKYLÆR MEDICINSK ADFELING (MOMA), ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	254 254	KLINISK IMMUNOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	308
MOLEKYLÆR MEDICINSK FORSKNINGSENHED, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	257 257	KLINISK MIKROBIOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	310
NYREMEDIKINSK AFDELING C, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY	259 259	KÆBEKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	312
		LUNGEMEDICINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	313
		MEDICINSK ENDOKRINOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	314
		MEDICINSK GASTROENTEROLOGISK AFDELING M, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	317

MEDICINSK HÆMATOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	321
NEUROKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	324
NEUROLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	325
NUKLEARMEDICINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	327
NYREMEDIKINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	328
ONKOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	330
ORTOPÆDKIRURGIEN, REGION NORDJYLLAND	331
PATOLOGISK INSTITUT, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	333
RADIOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	335
REUMATOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, RHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	337
UROLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	338
ØJENAFDELINGEN, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	339
ØRE-, NÆSE-, HALSKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	341
MECH-SENSE, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	343
AALBORG PSYKIATRISKE SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL	347

NYUDNÆVNTÉ PROFESSORER 2009

JYTTE BANNER, 49 ÅR

Medicinsk embedseksamen fra Aarhus Universitet 1988
 Ph.d. afhandling, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, 1993
 Lektor ved Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitet, 1999
 Speciallæge i patologisk anatomi og cytologi, 2000
 Vicestatsobducent ved Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitet, 2005
 Formand for Dansk Selskab for Retsmedicin, 2006
 Kvalitetsleder for Afdeling for Retspatologi og Klinisk Retsmedicin, 2006
 Speciallæge i rets­patologi og klinisk retsmedicin, 2008
 Postgraduat klinisk koordinator i Retsmedicin, 2009
 Professor MSO i molekylær rets­patologi ved Aarhus Universitet, 2009

MOLEKYLÆR RETSPATOLOGI

De primære opgaver i retsmedicinen er at formidle naturvidenskabelig og medicinsk viden til offentlige myndigheder, især politi og domstole. I praksis er hovedopgaverne at dokumentere årsagssammenhænge, hvad enten det gælder levende eller døde, dvs. traume- og sygdomsmekanismer på forskningsbaseret viden.

Den evidensbaserede myndighedsrådgivning skal først og fremmest sikre og højne retssikkerheden, forebyggelse af sygdomme, diagnostiske tiltag samt kvalitetskontrol i sundhedsvæsenet. For at stimulere, optimere og udvide de diagnostiske og differentialdiagnostiske tiltag inden for retsmedicinen blev der med Retsmedicinsk Instituts udflytning i 2007 til Århus Universitetshospital, Skejby, oprettet et molekylært rets­patologisk laboratorium, hvilket har muliggjort en øget forskningsaktivitet inden for den molekylære rets­patologi, som er blevet styrket både nationalt og internationalt.

Eksempler på igangværende projekter:

Hvad sker der ved stress?: En del af de igangværende projekter omhandler de patofysiologiske mekanismer ved stress. Udgangspunktet for projekterne er de

kendte risikofaktorer for vuggedød, overophedning og iltmangel. Vi undersøger, om afvigende stresshåndtering kan påvises i forbindelse med vuggedød. Der er udarbejdet en molekylærbiologisk metode til påvisning af genekspressioner i udvalgte stress-markører fra heat-shock responset og antioxidantsystemet. Der ses for alle gener en højere aktivitet i vuggedødsgruppen. For at undersøge betydningen heraf er der opsat dels et projekt til undersøgelse af det mitokondrielle proteom (quantitative proteomics), hvilket skal afspejle stressforøgelse på proteinniveau, dels et projekt til undersøgelse af de producerede metabolitter (metabolomics). Samtidig med forsøg på kortlægning af varmestress på cellulært niveau undersøger vi for forekomsten af iltmangelbetingede forandringer hos vuggedøde i et sammenlignende studie mellem Australien og Danmark. Beta-amyloid precursor protein (β -APP) er en hurtig markør for neuronskade. Formålet er at vurdere, om der ses en øget mængde β -APP hos vuggedødsbørn sammenlignet med forskellige kontrolgrupper, og om mængden af β -APP afhænger af forskellige epidemiologiske variable.

Er der forskel på kronologisk og biologisk alder?

Alle fødes med en genetisk forud bestemt telomerlængde, som afhængig af ydre påvirkninger gennem livet forkortes i varierende tempo. Ved kritisk længde dør cellen. Ved hver cellecyklus (replikation) mistes et stykke af telomererne, hvorfor tilstedeværelsen af livs-tilsrelaterede sygdomme kan påvirke længden af telomerer og dermed øge risikoen for tidlig pludselig død. Projektets formål er at udvikle en metode til påvisning af molekulære markører for specielt hjertesygdomme forårsaget af akut og/eller kronisk oxidativt stress.

Arvemasse eller livsstil: Formålet er at be- eller afkræfte, om der er en overrepræsentation af arvelige hjertesygdomme i et retsmedicinsk materiale af dødsfald klassificeret som uerkendte eller med kendte hjerte/karsygdomme. Der undersøges for sygdomsfremkaldende mutationer for arrhythmier, cardiomyopathier og familiær hypercholesterolæmi. På sigt er formålet at monitorere, om et øget diagnostisk tiltag via genetisk rådgivning til pårørende har en effekt på antallet af pludselig hjertedød forårsaget af arvelige hjertesygdomme.

TOKE BEK, 50 ÅR

Lægevidenskabelig embedseksamen vinter 1984/85.
 Bifagseksamen i fransk fonetik og grammatik fra Københavns Universitet 1986
 Amerikansk lægeeksamen 1986.
 Speciallæge i øjensygdomme 1994.
 HD(O) ved Handelshøjskolen i Århus 1995.
 Lektor i oftalmologi ved Aarhus Universitet 1997-2000
 Ledende overlæge ved øjenafdelingen, Århus Sygehus 2002-
 Forskningsprofessor i klinisk oftalmologi ved Aarhus Universitet 2000 – 2009
 Klinisk professor i oftalmologi ved Aarhus Universitet 2009-

TRANSLATIONEL ØJENFORSKNING VED DIABETISK RETINOPATI

Forstyrrelser i nethindens og synsnervens blodgennemstrømning er involveret i alle de sygdomme, som er hyppige årsager til svagsynethed og blindhed i den vestlige verden, herunder aldersrelateret makuladegeneration, diabetisk retinopati og glaukom. Udvikling af nye behandlingstilbud til disse tilstande på et rationelt grundlag kræver et kendskab til hvordan blodgennemstrømningen reguleres under normale forhold. Denne regulering er i det væsentlige betinget af tonus i nethindens modstandsarterioler.

Toke Bek har gennem en årrække arbejdet med udforskning af tonusregulationen i nethindens arterioler med henblik på at forstå sygdomsopstøtningen ved de hyppige synstruende øjensygdomme i øjets nethinde. Der er etableret et translationelt forskningsprogram, hvor der i et samarbejde med fysiologisk og farmakologisk institut ved det Sundhedsvidenskabelige fakultet, Aarhus Universitet, gennemføres basale karfysiologiske undersøgelser for at skabe forståelse for den normale fysiologiske regulation af nethindens blodgennemstrømning. Denne viden oversættes efterfølgende til kliniske interventionsstudier ved sygdomme i nethindens blodkar.

De basale undersøgelser foregår på nethindearterioler (ned til ca 60 µm) fra grise, som hentes dagligt fra Danish Crown's svineslagteri i Horsens. På dette væv er der endnu ikke fundet fysiologiske forskelle fra nethindevæv fra mennesker, som kun kan studeres få gange om året hvor et humant øje kan doneres til for-

målet. Gennem en række Ph.D. og forskningsårsstudier er tonusregulationen i nethindens arterioler studeret i en flowmodel (isobariske omstændigheder), i myograf (isometriske omstændigheder), samt ved studiet af calciumaktiviteten i de celler som styrer tonusdannelsen i og omkring karvæggen med anvendelse af konfokal mikroskop. De basale forsøg har bl.a. vist, at prostaglandin agonister kan virke kontraherende på retinale arterioler in vitro.

For at kunne overføre resultaterne fra disse in vitro undersøgelser til kliniske forsøg, er der etableret en klinisk forskningsenhed og opstillet metoder til at studere diameterændringer i nethindens modstandskar og den heraf følgende ændring i ilttensionen in vivo. Det er her lykkedes at reproducere en række af de basale fund i kliniske interventionsforsøg, og det er bl.a. fundet, at prostaglandin agonister givet som øjendråber kan kontrahere retinale kar, som er patologisk dilaterede hos patienter med diabetisk retinopati, mens denne behandling ikke har nogen effekt hos normale personer. Dette fund er under implementering i egentlige interventionsforsøg rettet mod forebyggelse og behandling af diabetisk retinopati med øjendråber. Dette vil være et væsentligt fremskridt i forhold til den nuværende behandling, som er forbundet med en del bivirkninger.

VIBEKE BÆLUM, 51 ÅR

Cand. odont. fra Århus Tandlægehøjskole, 1982

Lic. odont. ved Århus Tandlægehøjskole, 1986

Odontologisk doktorgrad ved Århus Universitet 1998 (The epidemiology of destructive periodontal disease – causes, paradigms, problems, methods and empirical evidence).

Adjunkt Århus Tandlægehøjskole 1986-1990

Lektor, Odontologisk Institut, AU 1990-2009

Udnævnt til Professor med særlige opgaver i epidemiologi ved Odontologisk Institut 2009-2014.

EPIDEMIOLOGI VED ODONTOLOGISK INSTITUT

Epidemiologi ved Odontologisk Institut er en disciplin, der går på tværs af de store kliniske fagområder inden for odontologien. Såvel undervisningen som forskningen afspejler denne tværfaglighed, idet et centralt mål for begge er at fremme den evidensbaserede odontologi.

En væsentlig del af forskningen tager afsæt i, at forekomsten og fordelingen af de to store tandsygdomme, karies og parodontitis, er under voldsom ændring i disse år. Dette har resulteret i en stærkt forbedret tandbevarelse og en lavere forekomst af begge sygdomme end for blot et par årtier tilbage. Når disse ændringer kobles med de demografiske ændringer i befolkningen, der peger på en langt større ældrebefolkning, tegnes omridset af en stor udfordring for tilrettelæggelsen af det danske tandplejesystem. Det må således forudses, at der skal ske en større grad af differentiering i tandplejetilbuddet, således at dette i stigende grad har fokus på behovet i den ældre del af befolkningen, hvor langt den største del af den fremtidige tandsygdomsbyrde vil være at finde, samtidig med at resultaterne af den forebyggende indsats blandt børn og unge og den yngre del af voksenbefolkningen naturligvis skal fastholdes.

Eksempler på igangværende projekter:

Evaluering af karies-diagnostiske metoder. Hovedparten af den danske befolkning deltager i regelmæssige tandeftersyn, og lavere sygdomsforekomster fører let til flere falsk-positive diagnoser i forbindelse med

disse tandeftersyn. Det er derfor nødvendigt med en revurdering af den diagnostiske praksis i forbindelse med regelmæssige tandeftersyn. En central projektkreds omhandler derfor en optimering af den karies-diagnostiske praksis, i form af en vurdering af validiteten og reliabiliteten af de visuelt-taktile kriterier for tilstedeværelsen af behandlingskrævende karies, samt en vurdering af supplerende karies-diagnostiske metoder til forbedring af den patient-relaterede tandsundhedsgevinst.

Definition af parodontitis-patienten. Der har gennem adskillige år været ytret ønske fra såvel fagligt som politisk hold om et øget tilskud til behandling af svær eller såkaldt aggressiv parodontitis. Imidlertid er dette ønske hidtil strandet på det forhold, at der ikke findes en entydig og almindeligt accepteret definition af forskellige former for parodontitis, hvorfor det er uklart, hvorledes en eventuelt tilskudsberettiget patientgruppe vil kunne afgrænses fra andre patientgrupper. I projektet karakteriseres et større antal patienter så bredt som muligt, og ved hjælp af multilevel latent-class analyse søger vi at identificere latente grupper af patienter med forskellig respons på parodontalbehandling og derfor forskellig prognose.

Anvendelsen af multilevel modeller i analyse af odontologiske data. Odontologiske datasæt adskiller sig typisk fra andre datasæt ved at omfatte multiple observationer af det samme fænomen (eksempelvis karies-læsioner) i hvert enkelt individ. Odontologiske

datasæt består ofte af observationer på tandflader som er nestede i tænder, der igen er nestede i personer. Personerne kan endvidere være nestede på højere niveauer, eksempelvis i skole-klasser, ligesom datasættet kan betå af gentagne målinger, eksempelvis i forbindelse med behandlingsforsøg. Denne komplekse datastruktur kræver anvendelse af særlig statistisk metode for en hensigtsmæssig analyse, og her kommer multilevel modellerne ind som et godt værktøj. I forhold til de gængse statistiske modeller er der dog problemer, der skal løses, og projektet, der omfatter partnere på Leeds University, tager sigte på at anvise løsningsmuligheder.

OLE BJARNE CHRISTIANSEN, 57 ÅR.

Medicinsk embedseksamen fra Aarhus Universitet 1981

Overlæge gynækologisk-obstetisk afdeling, Aalborg sygehus 1996

Medicinsk doktorgrad ved Århus Universitet 1997 (Epidemiologic, immunogenetic and immunotherapeutic aspects of unexplained recurrent miscarriage).

Overlæge Fertilitetsklinikken Rigshospitalet 2004

Udnævnt til klinisk professor ved gynækologisk-obstetisk afdeling, Aalborg sygehus, Århus Universitetshospital 2009

ABORTUS HABITUALIS OG REPRODUKTIONSIMMUNOLOGI.

Abortus habitualis er en tilstand, som rammer 1-2% af alle kvinder. Årsagerne er endnu stort set ukendte, og der findes ingen tilstrækkeligt dokumenterede behandlinger.

I forbindelse med en række placebo-kontrollerede testninger af forskellige former for immunterapi til patienter er der i et samarbejde mellem gynækologisk-obstetisk afdeling og klinisk immunologisk afdeling, Aalborg sygehus samt fertilitetsklinikken, Rigshospitalet gradvist opbygget en data- og biobank baseret på blodprøver og information om patienterne og deres familieforhold. Denne data- og biobank er efterhånden vokset til at blive den største (så vidt vides) i verden og er basis for et stor antal af publicerede og igangværende studier. Hvor forskningen hidtil primært har været fokuseret på *abortus habitualis*, vil den fremover i tiltagende grad fokusere på genetisk-immunologiske aspekter af perinatale komplikationer såsom præterm fødsel og intrauterin væksthæmning.

Eksempler på igangværende projekter:

Studie af betydningen af anti-HY immunitet ved abortus habitualis og perinatale komplikationer.

Ved undersøgelse af varianter i klasse II HLA-vævstyperegionen, der disponerer til et cytotoxisk immunrespons overfor hankønsspecifikke minor HY antigener og direkte undersøgelse af anti-HY antistoffer i kvindernes blod søges baggrunden klarlagt for at *abortus habitualis* hyppigere opstår efter en forudgående fødsel af en dreng frem for en pige, og at graviditeter med drengefostre er i større risiko for abort og perinatale komplikationer. Projektet foregår i samarbejde med universitetslaboratorier i Leiden, Holland og Stanford,

USA

Studie af betydningen af HLA-G14-basepar insertionspolymorfien for abortus habitualis og lav fødselsvægt
HLA-G genen koder for det dominerende vævstypeantigen på moderkagen og lav densitet/koncentration af HLA-G på placenta og i kvindens blod menes at kompromittere udvikling af immunologisk tolerance overfor placenta.

Bestemte varianter i HLA-G genen menes at være associeret med lav koncentration af HLA-G i blodet. I samarbejde med Klinisk Biokemisk afdeling, Roskilde sygehus, undersøges hos normale fødende om HLA-G i blodet kan passere placenta ind i fosteret, og endvidere undersøges om HLA-G genvarianter, som er associeret til lavt HLA-G, disponerer til udvikling af *abortus habitualis* og lav fødselsvægt hos børn født af disse kvinder.

Studie af betydningen af hydroxyprolinkoncentrationen i cervix uteri og biomarkører associeret til inflammation og trombose hos kvinder med cervixinsufficiens.

I samarbejde med gynækologisk-obstetisk afd. Y, Skejby universitetssygehus undersøges hydroxyprolinindholdet i biopsier fra *cervix uteri* samt en række biomarkører associeret til inflammation og trombose hos kvinder med tidligere ekstremt for tidlig fødsel og normale kvinder.

Studie af sygdomsgener associeret til abortus habitualis i familier med flere tilfælde af tilstanden.

Der udføres genome-wide screening af søskendepar med *abortus habitualis* og efterfølgende genetisk koblingsanalyse for at identificere genregioner af betyd-

ning for tilstanden. Udføres i samarbejde med Klinisk Biokemisk afdeling, Rigshospitalet, Fertilitetsklinikken, Skejby Sygehus, Århus Universitetshospital, og klinisk genetisk afdeling, Aalborg sygehus.

PER FINK, 56 ÅR.

Medicinsk embedseksamen fra Aarhus Universitet, 1983

Lægelige basisuddannelse og første forskningsansættelse ved Horsens Sygehus, 1983-88

Forskningsansættelse ved Demografisk Institut ved Psykiatrisk Hospital i Risskov, 1988

Speciallægeuddannelsen ved Psykiatrisk Hospital i Risskov, 1991-96

Ph.d.-grad ved Aarhus Universitet (Psychiatric and somatic comorbidity), 1993

Speciallæge i psykiatri, 1996

Medicinsk doktorgrad ved Aarhus Universitet (Kronisk somatisering), 1997

Leder af Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykosomatik, 1999

Klinisk lektor, 2000

Fellow of the Academy of Psychosomatic Medicine (USA), 2002

Udnævnt til klinisk professor i Funktionelle lidelser, 2009

FUNKTIONEL LIDELSE

Funktionelle lidelser er sygelige tilstande, der er karakteriseret ved at patienten er plaget af fysiske symptomer, som ikke adækvat kan forklares ud fra en kendt, veldefineret somatisk eller psykiatrisk sygdom. Patientgruppen har fået mange forskellige prædikater, såsom kronisk træthedssyndrom, fibromyalgi, multiple chemical sensitivity, irriteret tyktarm (IBS), kronisk whiplash, kroniske smertetilstande og somatoforme lidelser. Fælles for dem er, at de alle er dårligt definerede og indbyrdes overlappende.

Funktionelle sygdomme er meget hyppige med en prævalens på 6,2% i befolkningen og er forbundet med store omkostninger og udgifter, ikke blot for den enkelte patient i form af den lidelse de påføres, men også for samfundet generelt pga. gruppens store forbrug af sundheds- og sociale ydelser og tabte arbejdsår. For at sætte fokus på dette forskningsområde, blev Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og Psykosomatik oprettet i 1999 ved Aarhus Universitetshospital. Der blev tilknyttet et lektorat til klinikken gennem Klinisk Institut, og afdelingen blev tværfagligt bemandet. Der er omkring afdelingen opbygget et stærkt interdisciplinært forskningsnetværk. Afdelingen har omfattende undervisningsaktiviteter, både på præ- og postgraduat niveau og ved forskeruddannelsen. Fra 2007 har afdelingen haft ansvar for undervisning i sundhedspsykologi.

Eksempler på igangværende projekter:

Klassifikation, diagnostik og fænomenologi.

En forudsætning for forskning såvel som behandling er, at man har en fælles terminologi, således at man kan kommunikere på tværs af specialer og faggrupper, og så man kan klassificere og identificere det fænomen, man studerer.

Igennem en detaljeret symptombeskrivelse af diverse patientpopulationer samt en analyse af symptom mønstre ved avancerede statistiske metoder identificeres fænotyper af funktionelle lidelser. Dette har dannet baggrund for forslag til nye diagnosekoncepter i form af 'Bodily distress syndrome' (BDS) samt Helbredsangst. Disse diagnoser bliver testet i flere sideløbende delprojekter.

I et projekt udvikles og testes en diagnostisk klassifikation til anvendelse i almen praksis med hovedvægt på de lettere tilfælde. I et andet projekt testes korte, let anvendelige selvudfyldte screeningsinstrumenter til identifikation af patienter med funktionelle og andre psykiske lidelser.

Udvikling og test af nye behandlingsmetoder

I flere fortløbende projekter bliver nye gruppebaserede behandlingsprogrammer til svær multisymptomatisk BDS og Helbredsangst udviklet. Der er udviklet programmer med kognitiv adfærdsterapi (CBT), mindfulness kombineret med kognitiv terapi samt

Acceptance and Commitment Therapy (ACT). Behandlingerne bliver testet i randomiserede kontrollerede undersøgelser (RCT).

Basale psykologiske karakteristika og risikofaktorer for funktionel lidelse.

I et projekt undersøges patienternes sygdomsopfattelse og sygdomsadfærd og hvorvidt dette er en risiko for at sygdommen udvikles. Endvidere undersøges patienters og lægers sprogbrug i konsultationen i almen praksis.

HENRIK HASLE, 51 år.

Lægevidenskabelig embedseksamen Odense Universitet 1987.

Ph.d. om myelodysplastisk syndrom hos børn 1996.

Speciallæge i pædiatri 1999, ekspertuddannelse i pædiatrisk hæmatologi/onkologi 2002.

Overlæge på Børneafdelingen Skejby Sygehus siden 2001.

Forfatter til over 100 artikler samt flere lærebogskapitler om myeloide leukæmier hos børn.

Talrige oversigtsforedrag i ind- og udland.

Klinisk professor i børneleukæmi april 2009.

LEUKÆMI HOS BØRN

Leukæmi er den hyppigste form for kræft hos børn. For 50 år siden døde alle børn af deres sygdom. Siden begyndelsen af 1960'erne har systematisk internationalt samarbejde ført til gradvis forbedring i behandlingen af leukæmi hos børn, hvilket betyder, at vi i dag helbreder langt de fleste. Alle børn med leukæmi behandles efter internationale protokoller, som bidrager til fortsat udvikling med ny viden og behandlingsmuligheder. Der er stadig mange udfordringer, idet en mindre del af leukæmierne ikke er følsomme for vanlig kemoterapi, og der er børn, som udvikler alvorlige bivirkninger.

Den hyppigste form for leukæmi hos børn er akut lymfoblastær leukæmi (ALL), hvor behandlingsresultaterne er blevet så gode, at vi er begyndt at reducere behandlingen til udvalgte grupper, som identificeres ved hjælp af moderne molekylærgenetiske metoder. Min hovedinteresse har været de myeloide leukæmier, som traditionelt har været vanskelige at behandle.

Akut myeloid leukæmi (AML)

Det var først i 70'erne, at man begyndte at kunne helbrede patienter med AML. Anvendelse af intensiv kemoterapi kan helbrede ca. 2/3 af patienterne. Behandlingen er så intensiv, at den medfører mange akutte bivirkninger.

Jeg er leder af den nordiske gruppe for børne-AML som de seneste 25 år har udviklet fælles protokoller i de 5 nordiske lande. Behandlingsresultaterne har været blandt de bedste i verden og er på det seneste indført i lande som Hong Kong, Estland, Nederland og Belgien. Der indsamles løbende data om patientkarak-

teristika og resultater af behandlingen og der foregår randomiseret undersøgelse af ny målrettet behandling.

Myelodysplastisk syndrom (MDS) og juvenil myelomonocytær leukæmi (JMML)

MDS og JMML er begge sjældne sygdomme, som har været vanskelige at diagnosticere. Igennem et europæisk samarbejde siden starten af 90'erne har vi været med til at beskrive sygdommene, og dermed fået en større forståelse af disse og bedre behandlingsmulighederne. Jeg har bidraget med udvikling af de i dag internationalt anvendte diagnostiske kriterier og indsamling af data og analyser, der har klarlagt væsentlige patogenetiske mekanismer.

Myeloid leukæmi ved Down syndrom

Det har i mange år været kendt, at børn med Down syndrom har en øget risiko for leukæmi. I en dansk undersøgelse har jeg været med til at kunne vise, at personer med Down syndrom har en nedsat risiko for de fleste andre kræftformer. Den leukæmiform, der ses hos børn med Down syndrom, har mange særlige karakteristika, som har bidraget til at øge vores forståelse for udviklingen af leukæmi. Det har vist sig, at denne leukæmiform hos børn med Down syndrom er særlig følsom for kemoterapi og i et internationalt samarbejde har vi udviklet mere skånsomme behandlingsmetoder, der samtidigt giver en meget høj chance for helbredelse.

JESPER ØSTERGAARD HJORTDAL, 48 år

Medicinsk embedseksamen, Aarhus Universitet 1988

Ph.d. Aarhus Universitet 1995 (Biomekaniske studier af hornhinden)

Dr.med. Aarhus Universitet 1998 (Effekter af kirurgiske indgreb på hornhindens mekaniske egenskaber)

Studieophold på Stanford University, USA 1992 og Moorfields Eye Hospital, London 2000-2001

Overlæge på Øjenafdelingen, Århus Sygehus, Århus Universitetshospital siden 2001

Medicinsk ansvarlig for Den Danske Hornhindebank siden 2008

Professor i oftalmologi ved Aarhus Universitet 2009

HORNHINDE- OG REFRAKTIONSKIRURGI

Selvom hornhinden kun er godt 1 cm i diameter og en halv millimeter tyk har den afgørende betydning for vores synsfunktion. De nærmeste år bliver udfordrende: basal og klinisk forskning vil formentlig medføre at blinde patienter vil kunne få retableret en bedre synsfunktion på kortere tid end for få år siden og patienter med svære brydningsfejl vil kunne opnå en væsentlig større uafhængighed af briller eller kontaktlinser. Øjenafdelingen på Århus Sygehus, ÅUH har gennem de seneste 30-40 år klinisk og forskningsmæssigt været førende indenfor hornhinde- og refraktionskirurgi i Danmark og forskningsaktiviteten på afdelingen har bidraget væsentligt til den internationale udvikling af områderne.

Hornhindens biomekaniske egenskaber kan ændres ved fotokemisk påvirkning. Behandlingen består i en kemisk mætning af hornhinden med riboflavin efterfulgt af belysning med ultraviolet lys. Behandlingen er primært udviklet på empirisk grundlag, men kliniske opgørelser tyder på at man kan bremse udviklingen af flere forskellige hornhindesygdomme. Der er igangsat prospektive kliniske studier og behandlingens påvirkning af hornhindens fysiologiske egenskaber undersøges. Perspektiverne ved studierne er betydelige: Ved tidlig behandling kan flere patienterne vedblive at benytte briller eller kontaktlinser og hornhindetransplantation kan undgås.

Hornhindetransplantationer er verdens hyppigst udførte transplantationskirurgiske indgreb. I mange år er operationen foretaget som en såkaldt penetrerende transplantation, dvs. alle lag i hornhinden udskiftes. Mange hornhindesygdomme er dog lokaliserede til kun eet lag. I sådanne tilfælde er det oplagt kun at

transplantere den syge del af hornhinden. Der er påbegyndt studier af biologiske forandringer efter sådanne lamellære transplantationer, blandt andet med anvendelse af in vivo konfokal mikroskopi, hvormed hornhindens celler kan studeres i det levende menneske.

Ved svære overfladesygdomme på øjet, for eksempel efter alvorlige forbrændingsskader er det nødvendigt at retablere en normal population af de normale hornhindeoverflade-celler. En sådan population kan kun bibeholdes over lang tid ved transplantation af adulte stam celler – enten fra patientens eget andet øje, eller fra en rask donor. Identifikation af stamceller, opformering i laboratoriet og implantation på patienten kræver et nært samspil med forskere med indsigt i moderne molekylær biologiske metoder. Et sådant samarbejde er etableret og det forventes at man indenfor en kortere årrække vil kunne tilbyde danske patienter med svære overfladeskader på øjet kirurgisk retablering af en normal øjenoverflade.

Laser-baserede behandlinger af brydnings-anomalier i øjet er formentlig verdens hyppigst udførte kirurgiske indgreb. Nutidige teknikker er generelt meget præcise og sikre, hvorfor der kræves inklusion af store patientgrupper for at prospektive, randomiserede studier har tilstrækkelig styrke. Sådanne studier kan kun udføres på klinikker med stor operativ aktivitet som blandt andet Øjenafdelingen, Århus Sygehus, ÅUH, hvor der årligt udføres 1.400 operationer. Der er iværksat studier af effekten af såkaldt bølgefront optimeret LASIK behandling af nærsynethed. Tilsvarende er helt nye femto-sekund laser baserede teknikker taget i brug og videnskabelige studier er planlagt.

Synsfunktionen efter refraktionskirurgi er i vidt omfang kun belyst vha. monokulære teknikker. Viden om samsynsfunktionen efter refraktionskirurgi er således beskednen. Den tidligere Optikerskole i Randers er netop ændret til en Optikerhøjskole. Kommende elever opnår således en bachelorgrad i optometri. Højskolen har indgået samarbejdsaftale med Aarhus Universitet og optikerelever vil blandt andet blive inddraget i studier af den binokulære synsfunktion efter refraktionskirurgi.

HANS JAKOB INGERSLEV, 60 år

Medicinsk embedseksamen 1977

Århus Universitets guldmedalje for prisopgave i Immuno-logi 1976

Dr. med. 1981

Speciallæge i Gynækologi og obstetrik februar 1991

Overlæge på Gynækologisk obstetrisk afdeling, Århus Universitetshospital 1991

Ansvarlig for Fertilitetsklinikken, Århus Universitetshospital 1994-2010

Professor i Reproduktionsmedicin 2009

REPRODUKTIONSMEDICIN

Infertilitet berører 10-15 % af befolkningen. De seneste årtier har givet os en betydelig indsigt i reproduktionsfysiologien, og denne viden er blevet omsat i udvikling af en række nye behandlingsmetoder. I dag udføres der i Danmark knap 30.000 behandlinger for ufrivillig barnløshed og ca. 10% af en børneårgang er resultat af en eller anden form for barnløshedsbehandling. Disse tal viser, at infertilitet berører et stort antal individer og anvendelse af betydelige ressourcer, men også at bidraget til den fremtidige arbejdsstyrke er ganske betydelig. Barnløshedsbehandling har ikke blot derfor stor samfundsværdi, men også er også af stor betydning for den enkeltes livskvalitet.

Ægtransplantationsbehandling (IVF) er en af hjørnestenene. Succesraten med de kendte behandlinger er fortsat forholdsvis lave og et ikke ubetydeligt antal par forbliver ufrivilligt barnløse.

At succesraterne ikke er større, kan formentlig relateres til alle trin i behandlingerne. Infertilitetsbehandling er en proces, som påvirker de individer, der behandles, æggene, sædcellerne og det befrugtede æg (fostret).

IMPRINT – en reproduktionsmedicinsk forskningsalliance

i konsekvens af det oprettede professorat er der etableret en forskningsalliance med akronymet IMPRINT (IMPRoved INFertility Treatment), som har til hensigt at karakterisere og forbedre alle trin i IVF behandlingen. Dette omfatter undersøgelser af den psykologiske profil hos parrene før behandling, kvantitative og kvalitative aspekter omkring æg og sædcellefunktion, befrugtning, postfertilisationsudvikling af embryonet, implantation og postnatal udvikling af børnene samt langsigtede psykologiske konsekvenser af permanent udfrivillig barnløshed.

Imprint er en alliance mellem syv danske forskergrupper i samarbejde med to udenlandske centre og to private firmaer, som er i færd med at udvikle udstyr inden for området.

Fertilitetsklinikken på Århus Universitetshospital vil blandt andet fokusere på nye metoder til udvælgelse af de bedste embryoner. I forbindelse med IVF behandling vil der ofte være flere tilsyneladende morfologisk ligeværdige embryoner, der kan anvendes ved tilbagelægning til kvindens livmoder. Disse embryoner kan godt have forskelligt potentiale til at implantere i livmoderen og blive til et barn. Med de nye tekniker kunne succesraten ved behandling øges, hvorved omkostningerne reduceres og patienten spares for unødige behandlinger. Desuden kan der i større grad lægges ét embryon tilbage til livmoderen, så tvillingegegraviditeter undgås. Der satses på vurdering af tre forskellige strategier.

Time-lapse billedoptagelse af embryo udvikling. I samarbejde med Unisense FertiliTech A/S, som har udviklet udstyr til kontinuert billedoptagelse af embryoudviklingen, håber vi på, gennem billedanalyse, at opnå større viden om de afgørende udviklingstrin, som har betydning for embryonets udviklingspotentiale.

Near infrared spectorscopy (NIR) er en teknik der muliggør vurdering af embryonets metabolisme, som kunne være en parameter til udvælgelse af det bedste embryon.

Expression af udvalgte gener vil blive vurderet ud fra en hypotese om at gode embryoner med stort potentiale udtrykker andre gener eller i andre kvantitative størrelser end dårlige.

BENTE NYVAD. 60 år

Cand. odont. 1974 og lic. odont. 1983 fra Århus Tandlægehøjskole.

Lektor i tandsygdomslære, Århus Tandlægehøjskole/Aarhus Universitet 1988

Odontologisk doktorgrad fra Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, 1993:

“Microbial Colonization of Human Tooth Surfaces”.

Master i Folkesundhedsvidenskab, Aarhus Universitet, 2005

Professor i Tandsygdomslære, Odontologisk Institut, Aarhus Universitet, 2009

BIOFILM FORSKNING

Forskere ved Århus Tandlægehøjskole var i 1960-erne pionerer indenfor dental biofilmforskning. Dette forskningsområde har jeg nu fået mulighed for at opruste ved hjælp af nye molekylærbiologiske metoder. Biofilmforskningen er for alvor blevet aktuel efter at man er blevet klar over at bakterier, der vokser i strukturrede samfund på en overflade adskiller sig fra de bakterier, der lever i planktonisk fase i reagensglas. Bakterier, der lever i en biofilm, opfører sig ligesom celler i en multicellulær organisme; dvs. at de varetager sociale funktioner som at kommunikere, samarbejde eller hæmme hinanden, afhængig af de miljømæssige vilkår. Dette er muligvis forklaringen på at bakterier i en biofilm kan være op til tusind gange mere resistente over for antimikrobielle midler end hvis de vokser i et reagensglas. Sådanne opdagelser understreger de udfordringer man støder på i forbindelse med behandlingen af biofilm-inducerede sygdomme, herunder de to store tandsygdomme karies og paradentose, der begge er associerede med multi-species biofilm.

Et andet forhold, der i de senere år har stimuleret interessen for udforskningen af biofilm, er udviklingen af nye mikroskopimetoder – bl.a. konfokal-laser-scanning-mikroskopet. Med denne mikroskopiform kan man analysere intakte biofilm i to- og tredimensionelle planer. Metoden har desuden den fordel, at der kan foretages parallelle analyser af biofilmens sammensætning, arkitektur og funktion, når den kombineres med fluorescens-mærkede genmarkører til *in situ* hybridisering og andre fluorescens teknikker. Derved kan man skaffe detaljeret information om bakteriernes vækst og stofskifteprocesser i økologiske nicher i biofilmen uden at forstyrre den tredimensionelle

struktur.

Vi anvender i dag sådanne molekylærbiologiske teknikker til at udforske de fænomener i biofilmen der fører til huller i tænderne. I nogle studier undersøges biofilmens etablering, vækst, sammensætning og metabolisme hos raske forsøgspersoner med henblik på at erhverve grundlæggende viden om biofilmdannelse og tidlig kariesudvikling. I disse studier lægges der særlig vægt på at afsløre kolonisationsmønstre af økologisk betydning for karies. Andre studier har fokus på modifikation af biofilmens sammensætning og struktur ved hjælp af probiotiske mælkekulturer. Et større tværfagligt projekt har til formål at udvikle en mikrobiel flow-celle model med et mildt kariogent potentiale, der kan anvendes til at undersøge mælkeproteiners effekt på eksperimentel mikrobiel kolonisation og udvikling af caries. Sidstnævnte projektkreds er en del af forskningsplatformen ProSURF under NanoFOOD Konsortiet ved Det Naturvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, og sker i nært samarbejde med forskere fra iNano, Biologisk Institut og Stereologi og EM Forskningslaboratoriet.

Sideløbende med biofilm studierne gennemføres randomiserede kliniske undersøgelser af effekten af forskellige karies-forebyggelsesmetoder, bl.a. anvendelsen af fluorider og sukkererstatninger. Jeg har desuden taget initiativ til evaluering af en ny klassifikation af karieslæsioner, der i litteraturen benævnes ”Nyvad-kriterierne”. Denne interesse opstod som en naturlig konsekvens af, at der i det kliniske arbejde manglede en simpel metode til at kategorisere karieslæsioner, der samtidig gør det nemt for tandlæger at foretage

relevante behandlingsvalg. Den nye karies klassifikation er afprøvet med positivt resultat forskellige steder i verden, ligesom de studerende på Tandlægeskolen i Århus i flere år er blevet undervist i metoden.

HENRIK VORUM, 47 år.

Overlæge, dr.med., ph.d. Henrik Vorum blev pr. 1. oktober 2009 ansat som professor i klinisk oftalmologi ved Øjenafdelingen, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Hans forskningsområde ligger primært indenfor det biokemiske og molekylærbiologiske område fokuseret på såvel det basale som det kliniske oftalmologiske område med særlig fokus på okulær proteomforskning og okulær onkologi.

OKULÆR PROTEOMFORSKNING

Hver celle i øjet producerer proteiner, der udgør det maskineri, der styrer den enkelte celled og dermed hele øjets daglige funktioner. I det menneskelige øje findes flere hundrede forskellige celletyper, der alle har en helt karakteristisk proteinsammensætning, hvor hovedparten af proteinerne dog er fælles for mange af cellerne. Baggrunden for hvilke proteiner den enkelte celle i øjet producerer, er forankret i generne. Disse bestemmer rækkefølgen af aminosyrer i proteinerne, som er essentielle for udførelsen af de enkelte celled og dermed hele øjets mange komplicerede funktioner. Strukturen af de enkelte proteiner, deres mængde og regulering, såvel som deres funktioner i den enkelte celle, udgør et helt essentielt forskningsfelt i dag, der under ét kan betegnes "proteomics". Det er netop den type forskning, der på øjenafdelingen i de kommende år, blandt meget andet, vil blive fokuseret på.

Teknologien

På baggrund af det presserende behov for information om specielt øjets proteiner, har vi i laboratoriet adapteret den teknologi, der i dag er disponibel til at identificere og karakterisere proteiner med. Som et resultat af dette, er vi nu ved at etablere en computer baseret 2-dimensional gel database til at opbevare den omfattende proteininformation (identitet, funktion, ekspresion etc.), der så kan kobles med den tilgængelige DNA information. På denne måde er det muligt at integrere proteininformationen fra øjet med såvel strukturelle som funktionelle aspekter fra det humane "øjen-genom". Senere kan en sådan systematisk fremgangsmåde være med til at give et integreret billede af reguleringen og funktionen af de tusinder af gener og

proteiner, der indgår i de forskellige cellulære processer i øjet.

Okulær onkologi

De i gangværende forskningsprojekter koncentrerer sig primært inden for det okulære onkologiske område. Cancer forekommer sjældent i øjets indre og optræder årligt kun enkeltvis i Danmark. De maligne tumorer i det indre øje udgøres i praksis af retinoblastom, der rammer børn, samt af det uveale maligne melanom, der typisk afficerer den mere voksne del af befolkningen.

Ved hjælp af vores proteomteknologi, studerer vi indest den proces hvormed nogle af retinoblastomerne spreder sig ud i corpus vitreum ved såkaldt "seeding". Det er vores håb, at vi ved studiet af denne proces kan komme nærmere på patofysiologien omkring disse tumorer og måske på sigt bedre kan forstå, hvordan tumorer generelt metastaserer.

Man kender ej heller årsagen til udviklingen af malignt melanom i øjet. Inden for dette felt har vi netop opfentliggjort et nyt interessant markørprotein, *HSP27*, der har vist sig at være ned-reguleret i choroidale maligne melanomer med monosomi for chromosom 3. Ved mere translationelt fokuseret forskning, er det vores håb, at disse resultater på sigt måske tillige kan anvendes i en mere innovativ sammenhæng.

Fra klinisk forskning til daglig praksis

Erfaringerne fra retinoblastom- og melanomprojekterne er i høj grad medvirkende til en højere kompetence i diagnostikken og i behandlingen af de okulære tumorer i dag. Det er håbet, at fremtiden vil bringe flere af sådanne eksempler på videnskabelig udnyttelse af

data i den daglige kliniske hverdag, til glæde for den generelle udvikling af oftalmologien i almindelighed og for patienterne i særdeleshed.

Derudover er følgende udnævnt til professor ved det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet i 2009:

Peer Michael Christiansen

Allan Flyvbjerg

Cai Grau

Ole Kim Overvad

ANATOMISK INSTITUT

Kontaktadresse

Anatomisk Institut
Aarhus Universitet
Bygning 1230-1234
Wilhelm Meyers Allé 3
DK-8000 Aarhus C
Tlf.: +45 8942 3040 / 3070
Fax: +45 8619 8664
E-mail: anatomi@au.dk
Hjemmeside: www.anatomi.au.dk

Ledelse for Anatomisk Institut

Instituttleder
Professor Ole Blok Fejerskov (orlov pga. anden udnæv-
nelse i perioden 31/7 2008 til 31/12 2009)
Professor Erik Ilsø Christensen (instituttleder i perio-
den 1/8 2008 til 31/12 2009)

Viceinstituttleder
lektor Jeppe Prætorius

Ledelse for Vand & Salt Centret

professor Søren Nielsen (orlov)
professor Ole Blok Fejerskov

Videnskabeligt Personale

Professorer

dr.med. Erik Ilsø Christensen
ph.d., cand.med. Erik Ernst
dr.odont. Ole Blok Fejerskov
dr.med. Søren Nielsen
dr.med. Mark West

Lektorer

cand.med. Arne Andreasen
ph.d., cand.med. Carsten Reidies Bjarkam (orlov)
ph.d., cand.med. Annemarie Brüel
cand.med. Carl Christian Danielsen
cand.med. Elisabeth Skriver
cand.med. Peter Holm-Nielsen
ph.d., cand.med. Jeppe Prætorius
cand.med. Morten Skovgaard Jensen
dr. med., ph.d., cand.polyt. Jesper Skovhus Thomsen

ph.d., cand.scient. Sebastian Frische
ph.d., cand.scient. Rikke Nielsen
ph.d., cand.scient. Birgitte Mønster Christensen

Gæstefessorer

professor Pierre Verroust, INSERM U538, Paris

Eksterne lektorer

overlæge Michel Bach Hellfritzsch
dr.med. Ruth Rasch
dr.med. Henrik Birn
dr.med. Carsten Reidies Bjarkam

Adjunkter

ph.d., cand.med. Marie Agnete Larsen
cand.scient. Michael Rudolf Rützler
ph.d., cand.med. Monika Golas

Post docs

ph.d., cand.scient. Aleksandra Rojek
ph.d. Robert A. Fenton

Videnskabelig assistent

cand.scient. Rasmus Herlo B. Jensen

Ph.d.-studerende

cand.med. Helle Hasager Damkier
cand.med. Sophie Constantin Lütken
cand.scient. Marlene Vind Hofmeister
cand.med. Peter Doering Jensen
cand.med. Hanne Bjerregaard Møller
cand.med. Mette Slot Nielsen
cand.med. Evaldas Sadauskas
cand.med. Francesco Trepiccione
cand.med. Janne Lebeck
cand.med. Linda Jansons Loch
cand.med. Dan Sonne Pedersen
cand.med. Nis Borbye Pedersen
cand.scient. Thaneas Prabakaran
cand.scient. Tina Storm
cand.scient. Muhammed Umar Cheema
cand.scient. Sabina Jelen
cand.med. Emma T. Bisgaard Olesen
cand.scient. Dariusz Orlowski

cand.med. Martin Skøtt

Forskningsårsstuderende

stud.med. Sara Markholt

stud.med. Martin Gude

Gæsteforskere

Prajakta Desai, University of Skovde, Sverige;

Sanjay Gawade, University of Skovde, Sverige;

Ruth Mokgokong, University of Cambridge, Department of Pharmacology, UK;

Luca Peruzotti, Rafael Scientific Institute, Milano, Italy;

Tae-Hwan Kwon, Kyungpook National University, Sydkorea;

Xiao-Yue Zhai, China Medical University, Shen Yang,

Liao Ning, PR China;

Ren Hao, China Medical University, Shen Yang, Liao Ning, PR China;

Claudia Altobelli, Faculty of Medicine, University of Naples, Italy;

Patrizia Lombardi, Faculty of Medicine, University of Naples, Italy;

Thuy Linh Tran, Institut for Neurovidenskab og Farmakologi, Københavns Universitet;

Stefania Pucciarelli, University of Camerino, Italy;

Giuseppe de Fronzo, University of Camerino, Italy;

Yoshiro Takano, Tokyo Medical and Dental University Graduate School, Japan

Gæsteforelæsere

Gerald F. Dibona and Ulla C. Kopp, University of Iowa, Carver College of Medicine, USA;

Wim Busing, FEI Company, Eindhoven, Netherlands;

Thomas A. Bayer, University of Göttingen, Division of Molecular Psychiatry, Deutschland;

Berthold Hofer, Center for *Cardiovascular Research*, Institute of Pharmacology, Berlin, Deutschland;

Jeff P. Kokko, Clinical and Translational Research, Emory University, Atlanta, USA;

Heddwyn Brooks, Department of Physiology, University of Arizona, USA

Vigtigste satsningsområder inden for instituttets forskning

a) Cellebiologi (Vand og Salt Centret):

- Cellebiologiske, molekylær-biologiske, fysiologiske og patofysiologiske studier af nyrens regulering af kroppens vand og saltbalance med fokus på aquaporiner, natriumkanaler, natrium-

transportproteiner. Dette omfatter blandt andet karakterisering af ekspresion, funktion og regulering af vandkanalproteiner (Aquaporinerne 1-12), ENaC, natriumtransportproteiner, samt udvikling og karakterisering af konventionelle og konditionerede genknock-out modeller.

- Lokalisering og funktionelle studier af epitheliale natrium-bikarbonat transportere, herunder NCBE, en natrium afhængig klorid-bikarbonat udveksler, BTR1 en hidtil ukarakteriseret bikarbonattransporter, samt NBCe2, en ny elektrogener natrium-bikarbonat transportere. Studierne omfatter også regulering af NBCn1 ekspresionen i medullære samlerør, studier af de molekylære mekanismer i plexus choroideus dannelse af cerebrospinal væske samt regulering af vand, salt og bikarbonat transportere i plexus choroideus efter hypoxi, ved hjernetumorer og strålingsinduceret hjerneødem.
- Ultrastrukturelle og funktionelle undersøgelser af salt- og væsketransport i nyretubuli, herunder lokalisering og funktion af Na,K-ATPase; Regulering af Na,K-ATPase og Na-Cl cotransporter (NCC) i nyretubuli; Elektronmikroskopiske studier af strukturen af membranbunden Na,K-ATPase; Krystallisering af Na,K-ATPase samt tre-dimensionel analyse af proteinet i membrankrystaller; Cytokemisk og immuncytokemisk lokalisering af Na,K-ATPase og andre membranproteiner i nyretubuli og kulturer af nyreceller.
- Regulering af molekylære mekanismer bag kloridtransport i nyren. Med henblik på forståelse af nyrens rolle i blodtryksregulering og af organismens syre/base status studeres ekspresionen og lokaliseringen af kloridtransporterende proteiner i nyren ved hjælp af immunoblotting, immunohistokemi og immunoelektronmikroskopi. Dette omfatter primært studier af anion-udvekslerne AE2 og Pendrin dyremodeller af syre/base forstyrrede tilstande samt i genmodificerede musestammer, der udviser ændringer i blodtryk og syre/base status.

b) Cellebiologi:

- Ultrastrukturelle, immuncytokemiske og biokemiske studier af proteiner og vitaminers behandling ved receptormedieret endocytose via receptorerne megalin og cubilin /intrinsic factor receptor i nyretubuli under fysiologiske og patologiske forhold herunder Fabrys sygdom og

Imerslund Gräsbecks syndrom. Ultrastrukturelle samt funktionelle undersøgelser af lysosomers normale biosyntese samt regeneration under forskellige patologiske omstændigheder i nyrenes proximale tubuli samt membranreceptor/ligandtrafik i cellekulturer; Strukturelle undersøgelser i kombination med immuncytokemiske studier af nefronets opbygning. Udvikling af supersampling til forbedring af opløsningen i PET og mikro CT. 3 dimensionel beskrivelse af nyren ved mus, rotte og *Xenopus Laevis*. 3 D undersøgelse af muse embryoner. Forbedring af opløsningen i PET, modellering og 3-D-præsentation af PET-data. Immuncytokemisk lokalisering af Na,K ATPases isoformer i skeletmuskulatur og modstandskar.

c) Neurobiologi:

- Immunohistokemiske, histokemiske og ultrastrukturelle undersøgelser af zinkioners betydning for normale og patologiske funktioner i centralnervesystemet og det perifere nervesystem, deriblandt lokalisering af zinktransport proteiner (ZnTs og ZIPs) og zinks rolle ved Alzheimers sygdom og hypoksi i hjernen. Neurotoksikologiske studier af kviksølv, bismuth, guld og sølv; inklusive autometallografisk (AMG) analyse af ultrastrukturel lokalisering, axonal transport, metabolisme og toksisk synergisme. Analyse af metaliondannelse og frigivelse fra metaloverflader; heriblandt fra metalimplantater, medieret af fagocytterende celler. Studier af frisatte guldioner effekt på inflammation og autoimmune reaktioner på forskellige eksperimentelle modeller; herunder toksikologiske studier af metaller indvirkning på cellekulturer af makrofager og gliaceller. Translokation af nanopartikler og ultrafine luft forureningspartikler over vævsbarrierer med særligt henblik på centralnervesystemet.
- Undersøgelser af de fysiologiske mekanismer der ligger til grund for synaptisk plasticitet og synaptisk hukommelse i eksitatoriske synapser; Undersøgelser af om ændret synaptisk transmission kan være grundlag for de hukommelsesforandringer, der optræder med alder og ved Alzheimers sygdom; Morfologiske, fysiologiske, farmakologiske og adfærdspsykologiske undersøgelser af normale mus og transgene mus med A-beta amyloidose; Transient langtidspotentiering: et grundlag for dynamisk modulation af synaptisk transmission; Nye terapeutiske paradigmer

for behandlingen af Alzheimers sygdom: Identifikation af gener der er involveret i patogenesen og fremstilling af transgene musemodeller for sygdommen.

- Udvikling af kronisk progredierende minigrisemodeller for Parkinsons sygdom baseret på neurotoxin indgift og genterapi. Anatomisk og immunohistokemisk beskrivelse af minigrisen hypothalamus og pontine vandladningscenter mhp. udvikling af dyremodeller for dyb hjernestimulationsbehandling af disse områder. Udfærdigelse af stereotaxisk atlas over minigrisens CNS. Udvikling af apparatur til indstøbning, orientering og skæring af hjernevæv. Immunohistokemisk påvisning og beskrivelse af lokaliseringen i det humane nervesystem af nyopdagede genprodukter impliceret i skizofreni og maniodepressiv sindssygdom.

d) Knogle/bindevævsbiologi:

- Undersøgelse af knoglevæv, knoglekollagen og brusk ved biomekanik, nanoindentering, histologi/stereologi, biokemi og SAXS i relation til osteoartrose, osteoporose og alder samt indvirkning af glukokortikoider, strontium, zink, immobilisering, fysisk aktivitet, køn og aldring på trabekulært og kortikalt knoglevæv samt helende frakturer. Genmanipulation: biomekaniske, biokemiske og histologiske undersøgelser af bindevæv og knogler på genmanipulerede dyr. Det kardiovaskulære system: stereologiske, biomekaniske og biokemiske undersøgelser i relation til aldring, væksthormon og aortastenose. Øjets bindevævsstrukturer: undersøgelse af de biomekaniske og biofysiske egenskaber i linsekapslen og Descemet's membran til belysning af funktionelle forhold, patologiske tilstande og aldersforandringer. Belysning af bindevævsnedbrydende enzymeres rolle i det kardiovaskulære system, ved osteoartrose og graviditet/fødsel. Biomekaniske, stereologiske og biokemiske undersøgelser af cervix uteri i relation til paritet og cervixinsufficiens. Effekt af nikotin og nikotinfri tobaksekstrakter på sårheling hos normale og diabetiske rotter. Biomekaniske og biokemiske undersøgelser af operative teknikker i en eksperimentel hypospadimodel.

e) Reproduktionstoksikologi:

- Reproduktionstoksikologiske studier med særlig

vægt på metaller og nanopartikler, studier af kemoterapeutika og strålebehandlingseffekter på overlevelse af primordialfollikler efter frys og tø samt autotransplantation af ovarievæv.

Centre

Anatomisk Institut har et "Center for Cellebiologisk Konfokalmikroskopi" og et "Center for Elektronmikroskopisk Analyse af Celler og Membranproteiner" base-ret på en oprindelig beviling fra The Danish Biotechnology Instrument Center (DABIC) i 2000.

For yderligere at støtte disse to centre, så de danner grundstammen i fakultetets enhed for "bio-imaging", er dele af Stereologisk laboratorium (Jens Nyengaard's gruppe) flyttet til Anatomisk Institut.

Reumatologisk afdeling, Århus Sygehus, har fortsat udstationeret en laborant med henblik på koordineret brug af knoglebiologisk laboratorium ved Anatomisk Institut.

Endvidere et "Vand og Salt Center", som er et Grundforskningscenter etableret med støtte fra Danmarks Grundforskningsfond i perioden 2001-2006 samt i en femårig periode fra 2006-2011. Centret er under indlejring i perioden fra 1. juni 2008 til 30. juni 2011. Til centret er knyttet ca. 38 videnskabelige medarbejdere (inklusive ph.d.-studerende), 15 bioanalytikere/laboranter samt en række danske og udenlandske gæsteforskere og forskningsårsstuderende. Forskningen i centret omfatter cellebiologiske, molekylærbiologiske, transgene/gen-knock-out, fysiologiske og patofysiologiske studier af nyrens regulering af kroppens vand, natrium og syre/base balance.

Prof. Søren Nielsens forskergruppe er partner i et Nordic Centre of Excellence in Molecular Medicine og to EU-centerprogrammer.

Prof. Erik Ilsø Christensens forskergruppe er partner i to EU-programcentre.

Doktordisputats

Brüel, A 2009, *The Effects of GH on the Rat Heart Examined by Stereological and Biochemical Methods*, SUN-TRYK, Aarhus Universitet.

Prætorius, J 2009, *Na⁺-coupled acid/base transporters in epithelial research: lessons from duodenum, renal tubules and choroid plexus*, SUN-TRYK, Aarhus

Universitet.

Ph.d.-afhandlinger

Sadauskas, E 2009, *Gold nanoparticles: aspects of translocation, biodistribution and elimination*, Ph.d.-afhandling, SUN-TRYK, Fællestrykkeri for Sundhedsvidenskab og Humaniora, AU, Aarhus Universitet.

Søderman, A 2009, *Beta-Amyloid blocks the nicotine alpha 7 receptor function in vivo*, Ph.d.-afhandling, SUN-TRYK, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Aleksyniene, R, Thomsen, JS, Eckardt, H, Bundgaard, KG, Lind, M & Hvid, I 2009, 'Three-dimensional microstructural properties of regenerated mineralizing tissue after PTH (1-34) treatment in a rabbit tibial lengthening model', *Journal of Musculoskeletal and Neuronal Interactions - JMNI*, vol. 9, nr. 4, s. 268-77.

Aleksyniene, R, Thomsen, JS, Eckardt, H, Bundgaard, KG, Lind, M & Hvid, I 2009, 'Parathyroid hormone PTH(1-34) increases the volume, mineral content, and mechanical properties of regenerated mineralizing tissue after distraction osteogenesis in rabbits', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 6, s. 716-23.

Andersen, ES, Dong, M, Nielsen, MM, Jahn, K, Subramani, R, Mamdouh, W, Golas, MM, Sander, B, Stark, H, Oliveira, CLPD, Pedersen, JS, Birkedal, V, Besenbacher, F, Gothelf, KV & Kjems, J 2009, 'Self-assembly of a nano-scale DNA box with a controllable lid', *Nature*, vol. 459, s. 73-76.

Andreasen Struijk, LNS, Birn, H, Teglbjærg, PS, Haase, J & Struijk, JJ 2009, 'Size and separability of the calcaneal and the medial and lateral plantar nerves in the distal tibial nerve', *Anatomical Science International*, vol. 85, nr. 1, s. 13-22.

Bacigaluppi, M, Pluchino, S, Jametti, LP, Kilic, E, Kilic, U, Salani, G, Brambilla, E, West, MJ, Comi, G, Martino, G & Hermann, DM 2009, 'Delayed post-ischaemic neuroprotection following systemic neural stem cell transplantation involves multiple mechanisms', *Brain*, vol. 132, nr. Pt 8, s. 2239-51.

Bae, EH, Lee, J, Ma, SK, Kim, IJ, Frøkiær, J, Nielsen, S, Kim, SY & Kim, SW 2009, '{ alpha }-Lipoic acid prevents cisplatin-induced acute kidney injury in

- rats', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 24, nr. 9, s. 2692-700.
- Birn, H & Roger, SD 2009, 'Albuminuria - chasing til message, not the messenger', *Portuguese Journal of Nephrology and Hypertension*, vol. 23, s. 215.
- Bjarkam, C, Corydon, T, Olsen, I, Pallesen, J, Nyegaard, M, Fryland, T, Mors, O & Børglum, A 2009, 'Further immunohistochemical characterization of BRD1 a new susceptibility gene for schizophrenia and bipolar affective disorder', *Brain Structure and Function (Print Edition)*, vol. 214, nr. 1, s. 37-47.
- Bjarkam, C, Cancian, G, Glud, AN, Ettrup, KS, Jørgensen, RL & Sørensen, J 2009, 'MRI-guided stereotaxic targeting in pigs based on a stereotaxic localizer box fitted with an isocentric frame and use of SurgiPlan computer-planning software', *Journal of neuroscience methods*, vol. 183, nr. 2, s. 119-26.
- Carbrey, JM, Song, L, Zhou, Y, Yoshinaga, M, Rojek, A, Wang, Y, Liu, Y, Lujan, HL, DiCarlo, SE, Nielsen, S, Rosen, BP, Agre, P & Mukhopadhyay, R 2009, 'Reduced arsenic clearance and increased toxicity in aquaglyceroporin-9-null mice', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, nr. 37, s. 15956-60.
- Christensen, EI, Verroust, PJ & Nielsen, R 2009, 'Receptor-mediated endocytosis in renal proximal tubule', *Pflügers Archiv: European Journal of Physiology*, vol. 458, s. 1039-1048.
- Damkier, H, Prasad, V, Hübner, CA & Praetorius, J 2009, 'Nhe1 is a luminal Na⁺/H⁺ exchanger in mouse choroid plexus and is targeted to the basolateral membrane in Ncbe/Nbcn2-null mice', *American Journal of Physiology: Cell Physiology*, vol. 296, nr. 6, s. C1291-300.
- Devuyst, O, Meij, I, Jeunemaitre, X, Ronco, P, Antignac, C, Christensen, EI, Knoers, NV, Levchenko, EN, Deen, PM, Müller, D, Wagner, CA, Rampoldi, L, Van't Hoff, WG & On behalf of the EUNEFRON consortium 2009, 'EUNEFRON, the European Network for the Study of Orphan Nephropathies', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 24, s. 2011-2015.
- Eladari, D, Chambrey, R, Frische, S, Vallet, M & Edwards, A 2009, 'Pendrin as a regulator of ECF and blood pressure', *Current opinion in nephrology and hypertension*, vol. 18, nr. 4, s. 356-62.
- Golas, MM, Böhm, C, Sander, B, Effenberger, K, Brecht, M, Stark, H & Göringer, HU 2009, 'Snapshots of the RNA editing machine in trypanosomes captured at different assembly stages in vivo', *EMBO Journal*, vol. 28, nr. 6, s. 766-778.
- Haddoub, R, Rützler, M, Robin, A & Flitsch, SL 2009, 'Design, synthesis and assaying of potential aquaporin inhibitors', *Handbook of Experimental Pharmacology*, nr. 190, s. 385-402.
- Hansen, M, Miller, BF, Holm, L, Døssing, S, Petersen, SG, Skovgaard, D, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Koskinen, S, Pingel, J, Kjaer, M & Langberg, H 2009, 'Effect of administration of oral contraceptives in vivo on collagen synthesis in tendon and muscle connective tissue in young women', *Journal of Applied Physiology*, vol. 106, nr. 4, s. 1435-43.
- Henningsen, K, Andreasen, JT, Bouzinova, EV, Jayatissa, MN, Jensen, MS, Redrobe, JP & Wiborg, O 2009, 'Cognitive deficits in the rat chronic mild stress model for depression: Relation to anhedonic-like responses', *Behavioural Brain Research*, vol. 198, nr. 1, s. 136-41.
- Hofmeister, MV, Fenton, R & Praetorius, J 2009, 'Fluorescence-isolation of mouse late distal convoluted tubules and connecting tubules: effects of vasopressin and vitamin D3 on Ca²⁺ signaling', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 296, nr. 1, s. F194-203.
- Irnaten, M, Blanchard-Gutton, N, Praetorius, J & Harvey, BJ 2009, 'Rapid effects of 17beta-estradiol on TRPV5 epithelial Ca²⁺ channels in rat renal cells', *Steroids*, vol. 74, nr. 8, s. 642-9.
- Jakobsen, SS, Larsen, A, Stoltenberg, M, Bruun, JM & Søballe, K 2009, 'Hydroxyapatite coatings did not increase TGF-beta and BMP-2 secretion in murine J774A.1 macrophages, but induced a pro-inflammatory cytokine response', *Journal of Biomaterials Science. Polymer Edition*, vol. 20, nr. 4, s. 455-65.
- Jayatissa, MN, Henningsen, K, West, MJ & Wiborg, O 2009, 'Decreased cell proliferation in the dentate gyrus does not associate with development of anhedonic-like symptoms in rats', *Brain research*, vol. 1290, s. 133-41.
- Jensen, AM, Bae, EH, Fenton, RA, Nørregaard, R, Nielsen, S, Kim, SW & Frøkiær, J 2009, 'Angiotensin II regulates V2 receptor and pAQP2 during ureteral obstruction', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 296, nr. 1, s. F127-F134.
- Jensen, K, Deding, D, Sørensen, JCH & Bjarkam, CR 2009, 'Long-term implantation of deep brain stimulation electrodes in the pontine micturition centre of the Göttingen minipig', *Acta Neurochirurgica*, vol. 151, nr. 7, s. 785-94.
- Jensen, KN, Deding, D, Sørensen, JC & Bjarkam, C 2009, 'Long-term implantation of deep brain stimu-

- lation electrodes in the pontine micturition centre of the Göttingen minipig', *Acta Neurochirurgica*, vol. 151, nr. 7, s. 785-94; discussion 794.
- Josephsen, K, Prætorius, J, Frische, S, Gawenis, L, Kwon, T, Agre, P, Nielsen, S & Fejerskov, O 2009, 'Targeted disruption of the Cl-/HCO₃-exchanger Ae2 results in osteopetrosis in mice', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, nr. 5, s. 1638-1641.
- Kannerup, A, Grønbæk, H, Funch-Jensen, P, Jørgensen, RL & Mortensen, FV 2009, 'The influence of preconditioning on metabolic changes in the pig liver before, during, and after warm liver ischemia measured by microdialysis', *Hepatology International*, vol. 3, nr. 1, s. 310-315.
- Kwon, T, Nielsen, J, Møller, H, Fenton, R, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Aquaporins in the Kidney', *Handbook of Experimental Pharmacology*, vol. 190, s. 95-132.
- Lee, DH, Riquier, ADM, Yang, LE, Leong, PKK, Maunsbach, AB & McDonough, AA 2009, 'Acute hypertension provokes acute trafficking of distal tubule Na-Cl cotransporter (NCC) to subapical cytoplasmic vesicles', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 296, nr. 4, s. F810-8.
- Liu, Y, Song, L, Wang, Y, Rojek, A, Nielsen, S, Agre, P & Carbery, J 2009, 'Osteoclast differentiation and function in aquaglyceroporin AQP9 null mice', *Biology of the Cell*, vol. 101, nr. 3, s. 133-40.
- Locht, LJ, Larsen, A, Stoltenberg, M & Danscher, G 2009, 'Cultured macrophages cause dissolucytosis of metallic silver', *Histology and Histopathology*, vol. 24, nr. 2, s. 167-73.
- Ludvigsen, M, Jacobsen, C, Maunsbach, AB & Honoré, B 2009, 'Identification and characterization of novel ERC-55 interacting proteins: Evidence for the existence of several ERC-55 splicing variants; including the cytosolic ERC-55-C', *Proteomics*, vol. 9, nr. 23, s. 5267-5287.
- Lütken, SC, Kim, SW, Jonassen, TEN, Marples, D, Knepper, MA, Kwon, T, Frøkiær, J & Nielsen, S 2009, 'Changes of renal AQP2, ENaC, and NHE3 in experimentally induced heart failure: response to angiotensin II AT1 receptor blockade', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 297, nr. 6, s. 1678-1688.
- Machiulskiene, V, Bælum, V, Fejerskov, O & Nyvad, B 2009, 'Prevalence and extent of dental caries, dental fluorosis, and developmental enamel defects in Lithuanian teenage populations with different fluoride exposures', *European Journal of Oral Sciences*, vol. 117, nr. 2, s. 154-160.
- Marwan, N, Kurths, J, Thomsen, JS, Felsenberg, D & Saparin, P 2009, 'Three-dimensional quantification of structures in trabecular bone using measures of complexity', *Physical Review E (Statistical, Nonlinear, and Soft Matter Physics)*, vol. 79, nr. 2, s. 021903-1-021903-11.
- Meyer-Lueckel, H, Fejerskov, O & Paris, S 2009, 'Neuartige Therapiemöglichkeiten bei approximaler Karies', *Schweizer Monatsschrift für Zahnmedizin*, vol. 119, nr. 5, s. 454-61.
- Mylonakou, MN, Petersen, PH, Rinvik, E, Rojek, A, Valdimarsdottir, E, Zelenin, S, Zeuthen, T, Nielsen, S, Ottersen, OP & Amiry-Moghaddam, M 2009, 'Analysis of mice with targeted deletion of AQP9 gene provides conclusive evidence for expression of AQP9 in neurons', *Journal of Neuroscience Research*, vol. 87, nr. 6, s. 1310-22.
- Møller, H, Macaulay, N, Knepper, MA & Fenton, R 2009, 'Role of multiple phosphorylation sites in the COOH-terminal tail of aquaporin-2 for water transport: evidence against channel gating', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 296, nr. 3, s. F649-57.
- Møller, H, Fenton, RA, Zeuthen, T & Macaulay, N 2009, 'Vasopressin-dependent short-term regulation of aquaporin 4 expressed in *Xenopus* oocytes', *Neuroscience*, vol. 164, nr. 4, s. 1674-84.
- Nielsen, MS, Sørensen, JCH & Bjarkam, CR 2009, 'The substantia nigra of the Göttingen minipig: an anatomical and stereological study', *Brain Structure and Function (Print Edition)*, vol. 213, s. 481-488.
- Nyvad, B, Machiulskiene, V, Fejerskov, O & Bælum, V 2009, 'Diagnosing dental caries in populations with different levels of dental fluorosis', *European Journal of Oral Sciences*, vol. 117, nr. 2, s. 161-168.
- Olesen, ETB, de Seigneux, S, Wang, G, Lütken, SC, Frøkiær, J, Kwon, T & Nielsen, S 2009, 'Rapid and segmental specific dysregulation of AQP2, S256-pAQP2 and renal sodium transporters in rats with LPS-induced endotoxaemia.', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 24, nr. 8, s. 2338-49.
- Orłowski, D & Bjarkam, C 2009, 'Autometallographic enhancement of the Golgi-Cox staining enables high resolution visualization of dendrites and spines', *Histochemistry and Cell Biology*, vol. 132, nr. 3, s. 369-74.
- Ovesen, J, Møller-Madsen, B, Nielsen, PT, Christensen, PH, Simonsen, OH, Hoeck, HC, Laursen, MB

- & Thomsen, JS 2009, 'Differences in zinc status between patients with osteoarthritis and osteoporosis', *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, vol. 23, nr. 1, s. 1-8.
- Pedersen, MO, Larsen, A, Pedersen, DS, Stoltenberg, M & Penkowa, M 2009, 'Metallic gold reduces TNF α expression, oxidative DNA damage and pro-apoptotic signals after experimental brain injury', *Brain research*, vol. 1271, s. 103-13.
- Pedersen, MØ, Larsen, A, Pedersen, DS, Stoltenberg, M & Penkova, M 2009, 'Metallic gold treatment reduces proliferation of inflammatory cells, increases expression of VEGF and FGF, and stimulates cell proliferation in the subventricular zone following experimental traumatic brain injury', *Histology and histopathology*, vol. 24, nr. 5, s. 573-86.
- Pedersen, MØ, Larsen, A, Stoltenberg, M & Penkowa, M 2009, 'The role of metallothionein in oncogenesis and cancer prognosis', *Progress in Histochemistry and Cytochemistry*, vol. 44, nr. 1, s. 29-64.
- Ramírez-Lugo, L, Jensen, MS, Søderman, A & West, MJ 2009, 'Deficits in aversive but not in safe taste memory in the APP^{swE}/PS1^{dE9} mice', *Journal of Alzheimer's disease : JAD*, vol. 18, nr. 2, s. 281-93.
- Richner, M, Bach, G & West, MJ 2009, 'Over expression of amyloid beta-protein reduces the number of neurons in the striatum of APP^{swE}/PS1^{DeltaE9}', *Brain research*, vol. 1266, s. 87-92.
- Robben, JH, Fenton, RA, Vargas, SL, Schweer, H, Peti-Peterdi, J, Deen, PMT & Milligan, G 2009, 'Localization of the succinate receptor in the distal nephron and its signaling in polarized MDCK cells', *Kidney International*, vol. 76, nr. 12, s. 1258-67.
- Rosendal, F, Pedersen, M, Sangill, R, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, MS, Bjarkam, C, Sunde, N & Sørensen, JC 2009, 'MRI protocol for in vivo visualization of the Göttingen minipig brain improves targeting in experimental functional neurosurgery', *Brain Research Bulletin*, vol. 79, nr. 1, s. 41-5.
- Rosendal, F, Frandsen, J, Chakravarty, MM, Bjarkam, C, Pedersen, M, Sangill, R & Sørensen, JC 2009, 'New surgical technique reduces the susceptibility artefact at air-tissue interfaces on in vivo cerebral MRI in the Göttingen minipig', *Brain Research Bulletin*, vol. 80, nr. 6, s. 403-7.
- Sadauskas, E, Danscher, G, Stoltenberg, M, Vogel, U, Larsen, A & Wallin, H 2009, 'Protracted elimination of gold nanoparticles from mouse liver', *Nanomedicine : nanotechnology, biology, and medicine*, vol. 5, nr. 2, s. 162-9.
- Smidt, K, Jessen, N, Petersen, AB, Larsen, A, Magnusson, N, Jeppesen, JB, Stoltenberg, M, Culvenor, JG, Tsatsanis, A, Brock, B, Schmitz, O, Wogensen, L, Bush, AI & Rungby, J 2009, 'SLC30A3 responds to glucose- and zinc variations in beta-cells and is critical for insulin production and in vivo glucose-metabolism during beta-cell stress', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 5, s. e5684.
- Tauris, J, Christensen, EI, Nykjær, A, Jacobsen, C, Petersen, CM & Ovesen, T 2009, 'Cubilin and Megalin Co-Localize in the Neonatal Inner Ear', *Audiology and Neuro-Otology*, vol. 14, nr. 4, s. 267-278.
- Thyssen, JP, Jakobsen, SS, Engkilde, K, Johansen, JD, Søballe, K & Menné, T 2009, 'The association between metal allergy, total hip arthroplasty, and revision', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 6, s. 646-52.
- Tsarev, I, Bungum, M, Giwercman, A, Erenpreisa, J, Ebessen, T, Ernst, E & Erenpreiss, J 2009, 'Evaluation of male fertility potential by Toluidine Blue test for sperm chromatin structure assessment', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 7, s. 1569-74.
- Vestergaard-Poulsen, P, Beek, MV, Skewes, J, Bjarkam, C, Stubberup, M, Bertelsen, J & Roepstorff, A 2009, 'Long-term meditation is associated with increased gray matter density in the brain stem', *NeuroReport*, vol. 20, nr. 2, s. 170-174.
- Viidik, A 2009, 'Darwins evolutionslära ingår kanske i Guds plan', *Lakartidningen*, vol. 106, nr. 41, s. 2629-31.
- Viidik, A 2009, 'Gränserna flytande för forskningsfus: svårt att upptäcka falska och friserade data', *Lakartidningen*, vol. 106, nr. 36, s. 2222-3.
- Viidik, A 2009, 'Kommersiella "ta själv"-gentest allt hetare--men värdet är osäkert', *Lakartidningen*, vol. 106, nr. 11, s. 742-3.
- Wang, G, Topçu, SO, Ring, T, Wen, J, Djurhuus, JC, Kwon, T, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Age-dependent renal expression of acid-base transporters in neonatal ureter obstruction', *Pediatric Nephrology*, vol. 24, nr. 8, s. 1487-500.
- Wang, G, Ring, T, Li, C, Kim, SW, Wen, J, Djurhuus, JC, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Unilateral Ureteral Obstruction Alters Expression of Acid-Base Transporters in Rat Kidney', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 6, s. 2964-73.
- Wen, JG, Li, ZZ, Zhang, H, Wang, Y, Wang, G, Wang, Q, Nielsen, S, Djurhuus, JC & Frøkiær, J 2009, 'Expression of renal aquaporins is down-regulated in children with congenital hydronephrosis', *Scandi-*

- navian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 6, s. 486-493.
- Wen, JG, Wang, GX, Chen, Y, Ringgaard, S, Vinter-Jensen, L, Jørgensen, TM, Li, Z, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, S, Djurhuus, JC & Frøkiær, J 2009, 'Long-Term EGF Treatment Partially Prevents Reduction of Renal Blood Flow in Response to Neonatally Induced Partial Unilateral Ureteral Obstruction', *Nephron Experimental Nephrology*, vol. 111, nr. 2, s. e51-e59.
- West, MJ, Bach, G, Søderman, A & Jensen, JL 2009, 'Synaptic contact number and size in stratum radiatum CA1 of APP/PS1DeltaE9 transgenic mice', *Neurobiology of Aging*, vol. 30, nr. 11, s. 1756-76.
- Yeung, C, Callies, C, Rojek, A, Nielsen, S & Cooper, TG 2009, 'Aquaporin Isoforms Involved in Physiological Volume Regulation of Murine Spermatozoa', *Biology of Reproduction*, vol. 80, nr. 2, s. 350-7.
- Zainali, K, Danscher, G, Jakobsen, TV, Jakobsen, SS, Baas, J, Møller, P, Bechtold, JE & Søballe, K 2009, 'Effects of gold coating on experimental implant fixation', *Journal of Biomedical Materials Research. Part A*, s. 274-80.
- Zobel, D, Andreasen, C, Burgdorf, K, Andersson, E, Sandbæk, A, Lauritzen, T, Borch-Johnsen, K, Jørgensen, T, Maeda, S, Nakamura, Y, Eiberg, H, Pedersen, O & Hansen, T 2009, 'Variation in the gene encoding Kruppel-like factor 7 influences body fat: studies of 14,818 Danes', *European Journal of Endocrinology*.
- Zwang, NA, Hoffert, JD, Pisitkun, T, Møller, H, Fenton, R & Knepper, MA 2009, 'Identification of Phosphorylation-Dependent Binding Partners of Aquaporin-2 Using Protein Mass Spectrometry', *Journal of Proteome Research*, vol. 8, nr. 3, s. 1540-54.
- Review
- Fenton, R 2009, 'Essential role of vasopressin-regulated urea transport processes in the mammalian kidney', *Pflügers Archiv: European Journal of Physiology*, vol. 458, nr. 1, s. 169-77.
- Pedersen, MØ, Larsen, A, Stoltenberg, M & Penkowa, M 2009, 'Cell death in the injured brain: roles of metallothioneins', *Progress in Histochemistry and Cytochemistry*, vol. 44, nr. 1, s. 1-27.
- Bidrag til videnskabelig bog/antologi
- Bjarkam, CR 2009, 'Hold kæft og svar igen: En antologi om unge og ansvar', I, *Hold kæft og svar igen*. Narayana Press, Ungdomsringen.
- Bjarkam, CR & Sørensen, JC 2009, 'Psychosurgery - A historical context', I Lozano, AM, Gildenberg, PL & Tasker, RR (red.), *Textbook of functional and stereotactic neurosurgery. 2nd edition.*, Springer Verlag. ISBN-rødder: 0-978 s. chapter 187.

BIRC, BIOINFORMATICS RESEARCH CENTER

Kontaktadresse

Bioinformatics Research Centre (BiRC)
Aarhus Universitet
C. F. Møllers Allé 8, Bygn. 1110
8000 Århus C
Tlf.: +45 8942 3100
Fax: +45 8942 3077
E-mail: admin@birc.au.dk
Hjemmeside: www.birc.au.dk

BiRC er et fælles forskningscenter under Det Naturvidenskabelige og Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.
Ledelse

Centerleder

Christian Nørgaard Storm Pedersen (NAT / Datalogisk Institut)

Professorer

Freddy Bugge Christiansen (NAT / Biologisk Institut)
Mikkel Heide Schierup (NAT/Biologisk Institut)
Carsten Wiuf (SUN / Klinisk Institut)

Lektorer

Thomas Bataillon (NAT)
Palle Villesen Fredsted (SUN)
Jakob Grove (SUN)
Asger Hobolth (NAT)
Morten Kjeldgaard (NAT)
Thomas Mailund (NAT)
Christian Nørgaard Storm Pedersen (NAT)

Adjunkter / Postdocs

Lars Nørvang Andersen (SUN)
Jesper Bechsgaard (NAT)
Julien Dutheil (NAT)
Niels Høgslund (SUN)
Georgiana Ifrim (SUN)
Frank Grønlund Jørgensen (NAT)
Philippe Lamy (SUN)
Mette Alstrup Lie (NAT)
Gunter Neumann (SUN)
Eva H. Stukenbrock (NAT)
Kasper Munch Terkelsen (NAT)

Lea Thøgersen (NAT)

Ph.d.-studerende - igangværende

Leslie Foldager (SUN)
Christian Hachenberg (NAT)
Peter Dueholm Justesen (NAT)
Wang Kai (SUN)
Michael Knudsen (NAT)
Thomas Greve Kristensen (NAT)
Shengting Li (NAT)
Minh Duy Mai (NAT)
Jesper Nielsen (NAT)
Martin Simonsen (NAT)
Iwona Suida (NAT)
Yu Qian (NAT)

Ph.d.-studerende – afsluttede i 2009

Ingen

Gæste studerende / Gæste postdocs / Gæste professorer

Mateusz Dyla
Vikas Gupta
Jotun Hein
Kirsti Laurila
Hugo Martins
Clementine Pradal
Per Sjödin

Specialestuderende - igangværende

Thomas Andersen
Mads Baggesen
Thomas Krupsdahl
Per Lambæk
Poul Liboriussen
Steffen Mikkelsen
Jesper Holdorff Møjbæk
Lars Buhl Nielsen
Paula Tataru
Ross Martin Wagner
Silvio Waschina

Specialestuderende - afsluttede i 2009

Stefan McKinnon Edwards, M.Sc. studerende, Bioinfor-

matomics Research Centre.

Thesis: Stochastic modelling of protein levels in guard cells using stochastic Petri nets - forsvaret 14. september 2009.

Ole Jørgensen, M.Sc, studerende, Department of Computer Science, Aarhus Universitet. Thesis: Logic Regression in Association Mapping – forsvaret 6. maj, 2009.

Thu Hang Nguyen, M.Sc. studerende, Bioinformatics Research Centre, Aarhus Universitet. Thesis: Comparison of Multiple Sequence Alignment Programs in Practise – forsvaret 17. februar, 2009.

Vigtigste satsningsområder inden for centrets forskning

- Mønstergenkendelse inden for sammenhænge mellem sygdomme og arveanlæg
- Associationsstudier af komplekse sygdomme
- Statistisk afledning af DNA-kopital i cancer
- Statistisk analyse af array data
- Hypermuterbart DNA og cancer
- Modeller og statistisk analyser af biologiske netværk
- Algoritmer til rekonstruktion og sammenligning af fylogenetiske træer og netværk
- Algoritmer og datastrukturer til analyse og håndtering af biologiske sekvensdata
- Effektive implementeringer af bioinformatiske algoritmer og værktøjer
- Komparativ sekvensanalyse
- Molekyldynamiske simuleringer
- Udvikling af metoder til molekylær docking

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Bertelsen, K, Jensen, BP, Thøgersen, L, Tajkhorshid, E, Schiøtt, HB, Skrydstrup, T, Nielsen, NC & Vosegaard, T 2009, 'Residue-Specific Information about the Dynamics of Antimicrobial Peptides from 1H-15N and 2H Solid-State NMR Spectroscopy', *Journal of the American Chemical Society*, vol. 131, nr. 51, s. 18335–18342.

Bertioli, D, Moretzsohn, M, Madsen, L, Sandal, N, Leal-Bertioli, S, Guimaraes, P, Hougaard, B, Fredslund, J, Schauser, L, Nielsen, A, Sato, S, Tabata, S, Cannon, S & Stougaard, J 2009, 'An analysis of synteny of Arachis with Lotus and Medicago sheds new light on the structure, stability and evolution of le-

gume genomes', *BMC Genomics*, vol. 10, nr. 1, s. 45.

Besenbacher, S, Mailund, T & Pedersen, CS 2009, 'A fast algorithm for genome wide haplotype pattern mining', *BMC Bioinformatics*, vol. 10, nr. S1.

Besenbacher, S, Mailund, T & Schierup, MH 2009, 'Local phylogeny mapping of quantitative traits: Higher accuracy and better ranking than single marker association in genomewide scans', *Genetics*, vol. 181, s. 747-753.

Boggs, NA, Dwyer, KG, Shah, P, McCulloch, AA, Bechsgaard, J, Schierup, MH, Nasrallah, ME & Nasrallah, JB 2009, 'Expression of distinct self-incompatibility specificities in Arabidopsis thaliana', *Genetics*, vol. 182, nr. 4, s. 1313-21.

Dittmer, J, Thøgersen, L, Underhaug, J, Bertelsen, K, Vosegaard, T, Pedersen, JM, Schiøtt, HB, Tajkhorshid, E, Skrydstrup, T & Nielsen, NC 2009, 'Incorporation of Antimicrobial Peptides into Membranes: A Combined Liquid-State NMR and Molecular Dynamics Study of Alamethicin in DMPC/DHPC Bicelles', *Journal of Physical Chemistry B*, vol. 113, nr. 19, s. 6928-6937.

Dutheil, J, Ganapathy, G, Hobolth, A, Mailund, T, Uyenoyama, M & Schierup, MH 2009, 'Ancestral population genomics: the coalescent hidden Markov model approach', *Genetics*, vol. 183, nr. 1, s. 259–274.

Emily, M, Mailund, T, Hein, J, Schauser, L & Schierup, MH 2009, 'Using biological networks to search for interacting loci in genomewide association studies', *European Journal of Human Genetics*.

Glémin, S & Bataillon, T 2009, 'A comparative view of the evolution of grasses under domestication', *New Phytologist*, vol. 183, nr. 2, s. 273-90.

Guo, Y, Bechsgaard, JS, Slotte, T, Neuffer, B, Lascoux, M, Weigel, D & Schierup, MH 2009, 'Recent speciation of Capsella rubella from Capsella grandiflora, associated with loss of self-incompatibility and an extreme bottleneck', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, nr. 13, s. 5246-51.

Hobolth, A & Stone, E 2009, 'Simulation from endpoint-conditioned, continuous-time Markov chains on a finite state space, with applications to molecular evolution', *Annals of Applied Statistics*, vol. 3, nr. 3, s. 1204-1231.

Hobolth, A & Wiuf, CH 2009, 'The genealogy, site frequency spectrum and ages of two nested mutant alleles', *Theoretical Population Biology*, vol. 75, nr. 4, s. 260-265.

- Hollegaard, M, Grauholm, J, Børglum, A, Nyegaard, M, Nørgaard-Pedersen, B, Ørntoft, T, Mortensen, PB, Wiuf, C, Mors, O, Didriksen, M, Thorsen, P & Hougaard, DM 2009, 'Genome-wide scans using archived neonatal dried blood spot samples', *BMC Genomics*, vol. 10, s. 297.
- Høgslund, N, Radutoiu, S, Krusell, L, Voroshilova, V, Hannah, MA, Goffard, N, Sanchez, DH, Lippold, F, Ott, T, Sato, S, Tabata, S, Liboriussen, P, Lohmann, GV, Schauser, L, Weiller, GF, Udvardi, MK & Stougaard, J 2009, 'Dissection of symbiosis and organ development by integrated transcriptome analysis of lotus japonicus mutant and wild-type plants', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 8, s. 6556.
- Jørgensen, FG & Schierup, MH 2009, 'Increased rate of human mutations where DNA and RNA polymerases collide', *Trends in Genetics*, vol. 25, nr. 12, s. 523-527.
- Kristensen, LS, Wojdacz, TK, Thestrup, BB, Hager, H, Wiuf, CH & Hansen, LL 2009, 'Quality assessment of DNA derived from up to 30 years old formalin fixed paraffin embedded (FFPE) tissue for PCR-based methylation analysis using SMART-MSP and MS-HRM', *BMC Cancer*, vol. 9, nr. 453, s. 453.
- Li, J, Wang, K, Li, S, Timmermans-Wielenga, V, Rank, F, Wiuf, C, Zhang, X, Yang, H & Bolund, L 2009, 'DNA copy number aberrations in breast cancer by array comparative genomic hybridization', *Genomics Proteomics & Bioinformatics*, vol. 7, nr. 1-2, s. 13-24.
- Nielsen, J, Foldager, L & Meyer, JM 2009, 'Increased use of antibiotics in patients treated with clozapine', *European Neuropsychopharmacology*, vol. 19, nr. 7, s. 483-486.
- Pradal, C, Olesen, JM & Wiuf, CH 2009, 'Temporal development and collapse of an Arctic plant-pollinator network', *BMC Ecology*, vol. 9.
- Ratmann, O, Wiuf, CH & Pinney, JW 2009, 'From evidence to inference: probing the evolution of protein interaction networks', *H F S P Journal*, vol. 3, nr. 5, s. 290-306.
- Ratmann, O, Andrieu, C, Wiuf, CH & Richardson, S 2009, 'Model criticism based on likelihood-free inference: with an application to protein network evolution', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, s. 10576-10581.
- Schierup, MH, Mailund, T, Li, H, Wang, J, Tjønneland, A, Vogel, U, Bolund, L & Nexø, BA 2009, 'Haplotype frequencies in a sub-region of chromosome 19q13.3, related to risk and prognosis of cancer, differ dramatically between ethnic groups', *BMC Medical Genetics*, vol. 10, s. 20.
- Schoustra, SE, Bataillon, T, Gifford, DR & Kassen, R 2009, 'The properties of adaptive walks in evolving populations of fungus', *PLoS - Biology*, vol. 7, nr. 11, s. e1000250.
- Staunstrup, NH, Moldt, B, Mátés, L, Villesen, P, Jakobsen, M, Ivics, Z, Izsvák, Z & Mikkelsen, JG 2009, 'Hybrid Lentivirus-transposon Vectors With a Random Integration Profile in Human Cells', *Molecular Therapy*, vol. 17, nr. 7, s. 1205-1214.
- Wang, K, Li, J, Li, S, Bolund, L & Wiuf, C 2009, 'Estimation of tumor heterogeneity using CGH array data', *BMC Bioinformatics*, vol. 10, nr. 1, s. 12.
- Zieger, K, Wiuf, CH, Jensen, KM, Ørntoft, TF & Andersen, LD 2009, 'Chromosomal imbalance in the progression of high-risk non-muscle invasive bladder cancer.', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 149.

Review

- Preker, P, Nielsen, J, Schierup, MH & Jensen, TH 2009, 'RNA polymerase plays both sides: Vivid and bidirectional transcription around and upstream of active promoters', *Cell Cycle*, vol. 8, nr. 8, s. 1106-1107.

Videnskabelig bog/antologi

- Christiansen, F & Fenchel, T 2009, *Evolution - Den forudsigelige vilkårlighed*, Århus Universitetsforlag.
- Wiuf, CH & Andersen, CL (red.) 2009, *Statistics and Informatics in Molecular Cancer Research*, Oxford University Press.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Wiuf, CH, Lamy, P & Andersen, CL 2009, 'Methods for derivation of LOH and allelic copy numbers using SNP arrays', I Wiuf, CH & Andersen, CL (red.), *Statistics and Informatics in Molecular Cancer Research*, Oxford University Press s. 62-77.

Konferenceartikel peer-reviewed

- Justesen, P & Ursem, RK 2009, 'Multiobjective Distinct Candidates Optimization (MODCO): A Cluster-Forming Differential Evolution Algorithm', I *Evolutionary Multi-Criterion Optimization: 5th International Conference, EMO 2009. Nantes, France, April 2009. Proceedings*, Springer Verlag s. 525-539 (Lecture Notes in Computer Science (LNCS)).
- Knudsen, M & Nielsen, R 2009, 'Modeling cis- and trans-regulation in Drosophila species', I *Tampere*

International Center for Signal Processing, TICSP Series 48, Tampere International Center for Signal Processing.

Kristensen, TG & Pedersen, CS 2009, 'Optimal Overlay of Ligands with Flexible Bonds Using Differential Evolution', I *Proceedings of the 2009 International Joint conferences on Bioinformatics, System biology and Intelligent Computing (IJCBS2009)*, IEEE Computer Society s. 331-334.

Kristensen, TG 2009, 'Recombining Angles in Differential Evolution', I *IEEE Congress on Evolutionary Computation, CEC 2009*, IEEE Press s. 3353 - 3356.

Mailund, T, Nielsen, J & Pedersen, CS 2009, 'A sub-cubic time algorithm for computing the quartet distance between two general trees', I *Proceedings of IJCBS 2009*, IEEE Computer Society s. 565-568.

Undervisning

Lærebog

Liljas, A, Liljas, L, Piskur, J, Lindblom, G, Nissen, P & Kjeldgaard, M 2009, *Textbook on Structural Biology*, 1 udg., Singapore University Press, Singapore.

Wiuf, CH & Andersen, CL (red.) 2009, *Statistics and Informatics in Molecular Cancer Research*, 1 udg., Oxford University Press, Great Britain.

FARMAKOLOGISK INSTITUT

Kontaktadresse

Sekretariatet
 Farmakologisk Institut
 Bartholin Bygningen
 Aarhus Universitet
 Universitetsparken 1240
 8000 Århus C.
 Tlf.: +45 8942 1700
 Fax: +45 8612 8804
 E-mail: pharmacology@farm.au.dk
 Hjemmeside: www.pharmacology.au.dk
 Institutleder: Ulf Simonsen

Professorer

dr.med. Michael John Mulvany
 dr.med. Jørgen Rungby
 dr.med. Ole Erik Schmitz
 dr.med. Ulf Simonsen

Lektorer

cand.med., ph.d. Birgitte Brock Krarup
 dr.med. Daniela Gabriele Grimm
 dr.med., ph.d. Torben Laursen
 cand.med. Lars Peter Nielsen

Adjunkter / Post. doc.

cand.scient., ph.d. Yvonne E.G. Eskildsen-Helmond
 cand.scient., ph.d. Kamille Smidt Rasmussen
 cand.med., ph.d. Esben Selmer Buhl
 cand.scient. Nini Skovgaard Jensen
 cand.scient. Nils Magnusson

Ph.d. studerende

cand.med. Charlotte Uggerhøj Andersen
 cand.med. Christian Selmer Buhl
 cand.med. Mads Buhl
 cand.scient. Thomas Dalsgaard
 cand.med. Ashkan Eftekhari
 cand.med. Niels Grarup
 cand.med. Mads Halbirk
 cand.med. Jurgita Janukonyté
 cand.med. Charlotte Ihlo
 cand.med. Signe Beck Petersen
 cand.med. Zhulin Ma

cand.med. Michael Gejl Jensen
 cand.scient. Christel Krøigaard
 cand.scient. Marianne Lisby
 cand.med. Linda Jansons Locht
 cand.scient. Elise Røge Nielsen
 cand.med. Morten Engholm Pedersen
 cand.med. Rasmus Pold
 cand.med. Michael Nyrup Præstholt
 cand.med. Jeppe Grøndahl Rasmussen
 cand.scient. Kamille Smidt Rasmussen
 cand.med. Lasse Solskov
 læge Edgaras Stankevicius
 cand.med. Lars Peter Sørensen
 læge Ayfer Topcu
 cand.med. Aygen Øzbay

Gæsteforskere

Olga Kudryavtseva, Rusland
 Zahra Nourian, Iran

Forskningsårsstuderende

Mathilde Aalling
 Anja Dalsgaard Gouliaev
 Lars Markvadsen
 Ninna Sønderby Mogensen
 Signe Nielsen
 Junjing Su
 Julie Mackenhauer
 Jesper Weile

Specialestuderende

Ditte Ditlev
 Lilliana Beck
 Berthil Frederik Forrest Clasen

Vigtigste satsningsområder indenfor instituttet forskning

- Diabetologisk farmakologi, herunder (1) anti-diabetiske farmakas metaboliske betydning, (2) optimering af farmakologisk behandling af type 1 og 2 diabetes mellitus, (3) farmakokinetiske og farmakodynamiske studier af nye antidiabetika, (4) insulinsekretion, (5) farmakologisk intervention af hjernens og hjertets glukosemetabolisme

(6) "exercise" fysiologi, og (7) glukokortikoider og stress.

- Farmakokinetiske studier.
- Egenskaber af den vaskulære glatmuskulatur, herunder de cellulære og molekulære mekanismer af remodellering af modstandskar.
- Farmakologiske egenskaber af lægemidler til luftvejslidelser.
- Farmakologisk behandling af pulmonal hypertension.
- Kardiiovaskulær farmakologi, herunder udvikling af rationel farmakoterapeutisk behandling mhp. essentiel hypertension, hjertesvigt, arrytmier og angina pectoris.
- Klinisk farmakologiske aspekter ved administration af væksthormon.
- Lægemidler til behandling af endothelcelle dysfunktion.
- Penile vaskulatur og farmakologisk behandling af erektil dysfunktion.

Centre

Klinisk Farmakologisk Center (KFC) er baseret på et samarbejde mellem Aarhus Universitet og sygehusvæsenene i de omgivende regioner (tidl. amter).

KFC's opgaver ligger inden for tre områder:

- Rådgivning af offentlige myndigheder og klinikere i regionen om lægemidler og disses anvendelse
- Uddannelse af speciallæger i klinisk farmakologi
- Løsning af forskningsopgaver, der kan sikre udvikling og hensigtsmæssig brug af lægemidler, herunder samarbejde med industrien.

Pulmonale Vaskulære Forskningscenter er et samarbejde mellem Kardiologisk Afdeling B, Lungemedicinsk Afdeling, Reumatologisk Afdeling, Radiologisk Afdeling, og Farmakologisk Afdeling med henblik på bedring og udvikling af diagnose og behandling af pulmonal hypertension.

Doktordisputats

Buus, NH 2009, *Aspects of Resistance Artery Structure and Endothelium-Mediated Dilatation - with examples from hypertension and cardiac syndrome X*, Aarhus Universitet.

Ph.d.-afhandlinger

Grarup, N 2009, *Genetic Aspects of Type 2 Diabetes and*

Related Traits - The Past, Present and Future, Ph.d.-afhandling, Aarhus University.

Jensen, L 2009, *Protection against myocardial ischaemia-reperfusion injury by activators of AMP-activated protein kinase (AMPK)*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Præstholm, MN 2009, *Essential hypertension: vascular and diagnostic aspects with potential influence on patient management*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Smidt, K, 2009, *Zinc Transporters in the Pathophysiology of Type 2 Diabetes*, Ph.d.-afhandling, SUN-TRYK, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Aaboe, K, Knop, FK, Vilsbøll, T, Vølund, A, Simonsen, U, Deacon, CF, Madsbad, S, Holst, JJ & Krarup, T 2009, 'KATP channel closure ameliorates the impaired insulinotropic effect of glucose-dependent insulinotropic polypeptide in patients with type 2 diabetes', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 2, s. 603-8.

Andersen, CU, Markvarde, LH, Hilberg, O & Simonsen, U 2009, 'Pulmonary apelin levels and effects in rats with hypoxic pulmonary hypertension', *Respiratory Medicine*, vol. 103, nr. 11, s. 1663-71.

Andersen, MR, Simonsen, U, Uldbjerg, N, Aalkjaer, C & Stender, S 2009, 'Smoking cessation early in pregnancy and birth weight, length, head circumference, and endothelial nitric oxide synthase activity in umbilical and chorionic vessels: an observational study of healthy singleton pregnancies', *Circulation (Baltimore)*, vol. 119, nr. 6, s. 857-64.

Andersen, MR, Simonsen, U, Uldbjerg, N, Aalkjaer, C & Stender, S 2009, 'Ryggestop i graviditeten, nyfødtes størrelse og NO-syntase aktivitet i navlesnoren endotelceller', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2088-2091.

Andreasen, CH, Mogensen, MS, Borch-Johnsen, K, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Almind, K, Hansen, L, Jørgensen, T, Pedersen, OB & Hansen, T 2009, 'Studies of CTNBL1 and FDFT1 variants and measures of obesity: analyses of quantitative traits and case-control studies in 18,014 Danes', *BMC Medical Genetics*, vol. 10, s. 17.

Andreassen, CS, Jakobsen, J, Ringgaard, S, Ejksjaer, N & Andersen, H 2009, 'Accelerated atrophy of

- lower leg and foot muscles--a follow-up study of long-term diabetic polyneuropathy using magnetic resonance imaging (MRI)', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 6, s. 1182-91.
- Andreassen, CS, Jakobsen, J, Flyvbjerg, A & Andersen, H 2009, 'Expression of neurotrophic factors in diabetic muscle--relation to neuropathy and muscle strength', *Brain*, vol. 132, nr. pt. 10, s. 2724-33.
- Christensen, J, Pedersen, MG, Pedersen, CB, Sidenius, PC, Olsen, J & Vestergaard, M 2009, 'Long-term risk of epilepsy after traumatic brain injury in children and young adults: a population-based cohort study', *Lancet*, vol. 373, nr. 9669, s. 1105-1110.
- Christensen KL, Fenger-Grøn, M, Buus, NH 2009, 'Ekkokardiografi af venstre ventrikelmasse ved essentiel hypertension', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3252-3255.
- Corpeleijn, E, Petersen, L, Holst, C, Saris, WH, Astrup, A, Langin, D, Macdonald, I, Martinez, JA, Oportert, J, Polak, J, Pedersen, O, Froguel, P, Arner, P, Sørensen, TIA & Blaak, EE 2009, 'Obesity-related Polymorphisms and Their Associations With the Ability to Regulate Fat Oxidation in Obese Europeans: The NUGENOB Study', *Obesity*. E-pub ahead of print.
- Dahl, R, Malling, H, Nielsen, LP, Khaltaev, N & Bousquet, J 2009, 'Allergisk rinitis' indflydelse på astma', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 50, s. 3708-10.
- Dalsgaard, T, Krøigaard, C, Bek, T & Simonsen, U 2009, 'Role of calcium-activated potassium channels with small conductance in bradykinin-induced vasodilation of porcine retinal arterioles', *Investigative Ophthalmology & Visual Science*, vol. 50, nr. 8, s. 3819-25.
- Egefjord, L, Jensen, J, Bang-Berthelsen, C, Petersen, AB, Smidt, K, Schmitz, O, Karlsen, AE, Pociot, F, Chimienti, F, Rungby, J & Magnusson, N 2009, 'Zinc transporter gene expression is regulated by pro-inflammatory cytokines: a potential role for zinc transporters in beta-cell apoptosis?', *BMC Endocrine Disorders*, vol. 9, nr. 1, s. 7.
- Frederiksen, AL, Jeppesen, TD, Vissing, J, Schwartz, M, Kyvik, KO, Schmitz, O, Poulsen, PL & Andersen, PH 2009, 'High prevalence of impaired glucose homeostasis and myopathy in a- and oligosymptomatic 3243A>G mtDNA mutation-positive subjects', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 8, s. 2872-9.
- García-Redondo, AB, Briones, AM, Beltrán, AE, Alonso, MJ, Simonsen, U & Salas, M 2009, 'Hypertension increases contractile responses to hydrogen peroxide in resistance arteries through increased thromboxane A2, Ca²⁺, and superoxide anion levels', *Journal of Pharmacology and Experimental Therapeutics*, vol. 328, nr. 1, s. 19-27.
- Gjedsted, J, Gormsen, L, Buhl, M, Nørrelund, H, Schmitz, O, Keiding, S, Tønnesen, E & Møller, N 2009, 'Forearm and Leg Amino Acid Metabolism in the Basal State and During Combined Insulin and Amino Acid Stimulation after a 3 day Fast', *Acta Physiologica (Print Edition)*, vol. 197, nr. 3, s. 197-205.
- Grimm, D, Infanger, M, Westphal, K, Ulbrich, C, Pietsch, J, Kossmehl, P, Vadrucchi, S, Baatout, S, Flick, B, Paul, M & Bauer, J 2009, 'A delayed type of three-dimensional growth of human endothelial cells under simulated weightlessness', *Tissue engineering. Part A*, vol. 15, nr. 8, s. 2267-75.
- Grosse, J, Grimm, D, Westphal, K, Ulbrich, C, Moosbauer, J, Pohl, F, Koelbl, O, Infanger, M, Eilles, C & Schoenberger, J 2009, 'Radiolabeled annexin V for imaging apoptosis in radiated human follicular thyroid carcinomas--is an individualized protocol necessary?', *Nuclear Medicine and Biology*, vol. 36, nr. 1, s. 89-98.
- Hansen, B, Kolte, L, Haugaard, S, Dirksen, C, Jensen, F, Ryder, L, Sørensen, A, Flyvbjerg, A, Nielsen, S & Andersen, O 2009, 'Improved thymic index, density and output in HIV-infected patients following low-dose growth hormone therapy: a placebo controlled study', *AIDS*, vol. 23, nr. 16, s. 2123-2131.
- Holmkvist, J, Banasik, K, Andersen, G, Unoki, H, Jensen, TS, Pisinger, C, Borch-Johnsen, K, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Brunak, S, Maeda, S, Hansen, T & Pedersen, O 2009, 'The type 2 diabetes associated minor allele of rs2237895 KCNQ1 associates with reduced insulin release following an oral glucose load', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 6, s. e5872.
- Horsdal, HT, Johnsen, SP, Søndergaard, F, Jacobsen, J, Thomsen, RW, Schmitz, O, Sørensen, HT & Rungby, J 2009, 'Sulfonylureas and prognosis after myocardial infarction in patients with diabetes: a population-based follow-up study', *Diabetes - Metabolism: Research and Reviews (Print Edition)*, vol. 25, nr. 6, s. 515-22.
- Ihlo, CA, Aksglæde, K, Laursen, T, Lauritzen, T & Christiansen, JS 2009, 'Serum insulin aspart concentrations following high-dose insulin aspart administered directly into the duodenum of healthy subjects: An open-labeled, single-blinded and

- uncontrolled exploratory trial', *Journal of Diabetes Science and Technology*, vol. 3, nr. 5, s. 1183-91.
- Infanger, M & Grimm, D 2008, 'Meniscus and discus lesions of triangular fibrocartilage complex (TFCC): treatment by laser-assisted wrist arthroscopy', *Journal of Plastic, Reconstructive & Aesthetic Surgery (Print Edition)*, vol. 62, nr. 4, s. 466-71.
- Jensen, NS, Møller, K, Gesser, H & Wang, T 2009, 'Histamine induces postprandial tachycardia through a direct effect on cardiac H2-receptors in pythons', *American Journal of Physiology: Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, vol. 296, s. R774-R785.
- Kristiansen, SB, Solskov, L, Jessen, N, Løfgren, B, Schmitz, O, Nielsen-Kudsk, JE, Nielsen, TT, Bøtker, HE & Lund, S 2009, '5-Aminoimidazole-4-carboxamide-1-beta-d-ribofuranoside Increases Myocardial Glucose Uptake during Reperfusion and Induces Late Pre-conditioning: Potential Role of AMP-Activated Protein Kinase', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 1, s. 10-16.
- Kun, A, Matchkov, V, Stankevicius, E, Nardi, A, Hughes, A, Kirkeby, HJ, Demnitz, J & Simonsen, U 2009, 'NS11021, a novel opener of large-conductance Ca(2+)-activated K(+) channels, enhances erectile responses in rats', *British Journal of Pharmacology*, vol. 158, nr. 6, s. 1465-76.
- Larsen, FG, Jakobsen, P, Grønhøj Larsen, C, Heidenheim, M, Held, E & Nielsen-Kudsk, F 2009, 'The metabolism and pharmacokinetics of isotretinoin in patients with acne and rosacea are not influenced by ethanol', *British Journal of Dermatology*, vol. 161, nr. 3, s. 664-70.
- Lerche, S, Soendergaard, L, Rungby, J, Moeller, N, Holst, JJ, Schmitz, O & Brock, B 2009, 'No increased risk of hypoglycaemic episodes during 48 hours of subcutaneous glucagon-like-peptide-1 administration in fasting healthy subjects', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 4, s. 500-6.
- Li, J, Vestergaard, M, Obel, C, Christensen, J, Precht, DH, Lu, M & Olsen, J 2009, 'A nationwide study on the risk of autism after prenatal stress exposure to maternal bereavement', *Pediatrics (English Edition)*, vol. 123, nr. 4, s. 1102-7.
- Li, J, Vestergaard, M, Obel, C, Precht, DH, Christensen, J, Lu, M & Olsen, J 2009, 'Prenatal stress and cerebral palsy: a nationwide cohort study in Denmark', *Psychosomatic Medicine*, vol. 71, nr. 6, s. 615-8.
- Li, J, Olsen, J, Obel, C, Christensen, J, Precht, DH & Vestergaard, M 2009, 'Prenatal stress and risk of febrile seizures in children: a nationwide longitudinal study in Denmark', *Journal of Autism and Developmental Disorders*, vol. 39, nr. 7, s. 1047-52.
- Løfgren, B, Povlsen, JR, Rasmussen, LE, Støttrup, N, Solskov, L, Krarup, P, Kristiansen, SB, Bøtker, HE & Nielsen, TT 2009, 'Amino acid transamination is crucial for ischemic cardioprotection in normal and preconditioned isolated rat hearts - focus on L-glutamate', *Experimental Physiology*. E-pub ahead of print.
- Møller, N, Gormsen, LC, Schmitz, O, Lund, S, Jørgensen, JOL & Jessen, N 2009, 'Free fatty acids inhibit growth hormone/STAT5 signaling in human muscle: a potential feed-back mechanism', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, s. 2204-7.
- Nielsen, LP, Peterson, CGB & Dahl, R 2009, 'Serum eosinophil granule proteins predict asthma risk in allergic rhinitis', *Allergy. European Journal of Allergy and Clinical Immunology*, vol. 64, s. 733-7.
- Rung, J, Cauchi, S, Albrechtsen, A, Shen, L, Rocheleau, G, Cavalcanti-Proença, C, Bacot, F, Balkau, B, Belisle, A, Borch-Johnsen, K, Charpentier, G, Dina, C, Durand, E, Elliott, P, Hadjadj, S, Järvelin, M, Laitinen, J, Lauritzen, T, Marre, M, Mazur, A, Meyre, D, Montpetit, A, Pisinger, C, Posner, B, Poulsen, P, Pouta, A, Prentki, M, Ribel-Madsen, R, Ruokonen, A, Sandbæk, A, Serre, D, Tichet, J, Vaxillaire, M, Wojtaszewski, JFP, Vaag, A, Hansen, T, Polychronakos, C, Pedersen, O, Froguel, P & Sladek, R 2009, 'Genetic variant near IRS1 is associated with type 2 diabetes, insulin resistance and hyperinsulinemia', *Nature Genetics*, vol. 41, nr. 10, s. 1110-5.
- Rungby, J 2009, 'Inhibition of dipeptidyl peptidase 4 by BI-1356, a new drug for the treatment of beta-cell failure in type 2 diabetes', *Expert Opinion on Investigational Drugs*, vol. 18, nr. 6, s. 835-8.
- Scheen, AJ, Tan, MH, Betteridge, DJ, Birkeland, K, Schmitz, O, Charbonnel, B & PROactive investigators 2009, 'Long-term glycaemic effects of pioglitazone compared with placebo as add-on treatment to metformin or sulphonylurea monotherapy in PROactive (PROactive 18)', *Diabetic Medicine*, vol. 26, nr. 12, s. 1242-9.
- Simonsen, U, Rodriguez-Rodriguez, R, Dalsgaard, T, Buus, NH & Stankevicius, E 2009, 'Novel approaches to improving endothelium-dependent nitric oxide-mediated vasodilatation', *Pharmacological Reports*, vol. 61, nr. 1, s. 105-15.
- Simonsen, U, Christensen, FH & Buus, NH 2009, 'The effect of tempol on endothelium-dependent vaso-

- dilatation and blood pressure', *Pharmacology & Therapeutics*, vol. 122, nr. 2, s. 109-24.
- Smidt, K, Jessen, N, Petersen, AB, Larsen, A, Magnusson, N, Jeppesen, JB, Stoltenberg, M, Culvenor, JG, Tsatsanis, A, Brock, B, Schmitz, O, Wogensen, L, Bush, AI & Rungby, J 2009, 'SLC30A3 responds to glucose- and zinc variations in beta-cells and is critical for insulin production and in vivo glucose-metabolism during beta-cell stress', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 5, s. e5684.
- Solskov, L, Løfgren, B, Pold, R, Kristiansen, S, Nielsen, T, Overstreet, D, Schmitz, O, Bøtker, HE, Lund, S & Wegener, G 2009, 'Evaluation of the relation between hyperinsulinaemia and myocardial ischaemia-reperfusion injury in a rat model of depression', *Clinical Science*, vol. 118, nr. 4, s. 259-67.
- Sparsø, T, Grarup, N, Andreasen, C, Albrechtsen, A, Holmkvist, J, Andersen, G, Jørgensen, T, Borch-Johnsen, K, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Madsbad, S, Hansen, T & Pedersen, O 2009, 'Combined analysis of 19 common validated type 2 diabetes susceptibility gene variants shows moderate discriminative value and no evidence of gene-gene interaction', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 7, s. 1308-14.
- Sun, Y, Strandberg-Larsen, K, Vestergaard, M, Christensen, J, Nybo Andersen, A, Grønbæk, M & Olsen, J 2009, 'Binge drinking during pregnancy and risk of seizures in childhood: a study based on the Danish National Birth Cohort', *American Journal of Epidemiology*, vol. 169, nr. 3, s. 313-22.
- Thorisdottir, RL, Parkner, T, Chen, J, Ejlskjær, N & Christiansen, JS 2009, 'A comparison of pharmacokinetics and pharmacodynamics of biphasic insulin aspart 30, 50, 70 and pure insulin aspart: a randomized, quadruple crossover study', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 104, nr. 3, s. 216-21.
- Tonino, PAL, De Bruyne, B, Pijls, NHJ, Siebert, U, Ikeno, F, van't Veer, M, Klauss, V, Manoharan, G, Engstrøm, T, Oldroyd, KG, Ver Lee, PN, MacCarthy, PA, Fearon, WF, FAME Study Investigators, Rasmussen [FAME study investigators], K & Frøbert [FAME study investigators], O 2009, 'Fractional flow reserve versus angiography for guiding percutaneous coronary intervention', *New England Journal of Medicine*, vol. 360, nr. 3, s. 213-24.
- Xiao, X, Wang, T, Li, W, Song, H, Gong, C, Diao, C, Yu, M, Yuan, T, Zhang, Y, Sun, X, Zhang, Q, Lu, K, Wang, H, Schmitz, O & Hansen, T 2009, 'Transfer from Insulin to Sulfonylurea Treatment in a Chinese Patient with Permanent Neonatal Diabetes Mellitus due to a KCNJ11 R201H Mutation', *Hormone and Metabolic Research*, vol. 41, nr. 7, s. 580-2.
- Zobel, D, Andreasen, C, Burgdorf, K, Andersson, E, Sandbæk, A, Lauritzen, T, Borch-Johnsen, K, Jørgensen, T, Maeda, S, Nakamura, Y, Eiberg, H, Pedersen, O & Hansen, T 2009, 'Variation in the gene encoding Kruppel-like factor 7 influences body fat: studies of 14,818 Danes', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, s. 603-9.
- Østergaard, L, Simonsen, U, Eskildsen-Helmond, Y, Vorum, H, Uldbjerg, N, Honoré, B & Mulvany, MJ 2009, 'Proteomics reveals lowering oxygen alters cytoskeletal and endoplasmic stress proteins in human endothelial cells.', *Proteomics*, vol. 9, nr. 19, s. 4457-67.

Review

- Grimm, D, Bauer, J & Schoenberger, J 2009, 'Blockade of neoangiogenesis, a new and promising technique to control the growth of malignant tumors and their metastases', *Current Vascular Pharmacology*, vol. 7, nr. 3, s. 347-57.
- Vestergaard, M & Christensen, J 2009, 'Register-based studies on febrile seizures in Denmark', *Brain & Development*, vol. 31, nr. 5, s. 372-7.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Pedersen, OB, Beck-Nielsen, H, Flyvbjerg, A & Mandrup-Poulsen, T 2009, 'Diabetes mellitus', I, *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck s. 2334-2381.
- Pedersen, OB, Beck-Nielsen, H, Flyvbjerg, A & Mandrup-Poulsen, T 2009, 'Hypoglykæmi', I, *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 2382-2388.
- Simonsen, U & Mortensen, J 2009, 'Clinical perspectives of pharmacological treatment of diseases of the pyeloureter', I Mortensen, J, Andreasen, F & Simonsen, U (red.), *Aspects of Pharmacology of the Pyeloureter with Clinical Perspectives*, Research Signpost, Kerala, India, s. 205-10.

Konferenceartikel peer-reviewed

- Jensen, NS & Wang, T 2009, 'The cardio-respiratory response to increased metabolic rate during digestion', I *4th CPB Meeting in Africa: MARA 2008. "Molecules to migration: The pressures of life"*, Medimond Publishing Co, Bologna, Italy s. 203-215.

FORSKNINGSENHEDEN FOR ALMEN PRAKSIS

Kontaktadresse

Forskningsenheden for Almen Praksis
Aarhus Universitet
Bartholins Allé 2
8000 Århus C
Tlf.: +45 8942 6010
Fax: +45 8612 4788
E-mail: fe.aarhus@alm.au.dk

Forskningsleder

Praktiserende læge, adj. professor, dr. med. Frede Olesen

Professorer

Praktiserende læge, dr.med.(adj. professor) Frede Olesen
Dr.med., ph.d. Peter Vedsted

Seniorforskere

cand.med., speciallæge, ph.d. Marianne Rosendal
cand.med., speciallæge, ph.d. Kaj Sparle Christensen
praktiserende læge, ph.d., Morten Bondo Christensen
dr.med., ph.d. Flemming Bro
cand.med. ph.d. Hanne Heje, speciallæge i almen medicin
cand.med., speciallæge, ph.d. Berit Andersen
cand.med. ph.d. Rikke Pilegaard Hansen
cand.scient.san. ph.d. Grete Moth
postdoc Karina Garnier Christensen
cand.psych., postdoc Anette Fischer Pedersen

Øvrigt videnskabeligt personale

statistiker, cand.scient. Ineta Sokolowski
cand.scient.san. Lone Flarup
cand.mag. Jens Erik Warfvinge
cand.med. Tine Nielsen
cand.scient.san. Marianne J. Jørgensen

Ph.d.-studerende

cand.med. Mette Asbjørn Neergaard, speciallæge i almen medicin
cand.scient.soc. Thorbjørn Hougaard Mikkelsen
cand.psych. Tina Aaen Geest
cand.med. Henriette Schou Hansen

cand.med. Torsten Risør
cand.med. Thomas Mukai
cand.med. Trine Brogaard
cand.med. Christian Wulff
cand.mag. Rikke Sand Andersen
mag.art. Marie Louise Tørring
cand.scient.san.publ. Mette Bach Larsen
cand.psych. Mai-Britt Guldin
cand.scient.san.publ. Margrethe Smidth
cand.scient.san. Mette Trøllund Rask
cand.med. Jette Ahrensberg
cand.med. Mona Lisa Idriss Kise
cand.med. Sigrid Bjerger Gribsholt
cand.med. Anette Hvenegaard Kjeldgaard

Vigtigste satsningsområder

Forskningsenhedens overordnede målsætning er at udvikle teori- og vidensgrundlaget for faget almen medicin og at udvikle og formidle viden om de nødvendige forskningsmetoder for fagområdet og herigennem at bidrage til at optimere sundhedsvæsenets samlede indsats.

Forskningsenheden har særlig interesse i sundhedstjenesteforskning med fokus på patienters forløb i sundhedsvæsenet, og Forskningsenheden ønsker at bidrage til at udvikle såvel den biomedicinske behandlings kvalitet som den organisatoriske og patientoplevede kvalitet.

Forskningsenheden arbejder inden for følgende hovedområder:

- Undersøgelser over diagnostik, behandling, rehabilitering og palliation i relation til kræftpatienters kontakter med almen praksis og den primære sundhedstjeneste.
- Undersøgelser over muligheder for at optimere diagnostik og behandling af patienter, som henvender sig i praksis med medicinsk uforklarede symptomer eller funktionelle lidelser. I tilslutning hertil gennemføres undersøgelser over hyppige brugere i dagtid og vagttid.
- Udvikling, implementering og validering af metoder til indhentelse af patienters evaluering af

almen praksis' funktion (DanPEP-projektet).

- Undersøgelser over metoder til og konsekvenser af forbedring af diagnostik af Chlamydia trachomatis i den primære sundhedstjeneste.
- Sundhedstjenesteforskning om forbrug af ydelser m.v. samt forløb på tværs af sektorgrænser i sundhedsvæsenet.

De fleste af vore projekter gennemføres i samarbejde med øvrige relevante specialer og specialafdelinger.

Ph.d.-afhandlinger

Geest, TA 2009, *Barriers to increased involvement of older patients in general practice care with special focus on older cancer patients*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Mikkelsen, TH 2009, *Cancer rehabilitation in Denmark - with particular focus on the present and future role of general practice*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Neergaard, MA 2009, *Palliative home care for cancer patients in DK - with a particular focus on the primary care sector, GPs and community nurses*, Ph.d.-afhandling, 1 udg., Fællestrykkeriet for Sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andersen, ML, Søndergaard, J, Hallas, J & Hellebek, A 2009, 'Alvorlige medicinordinationsfejl på sygehus', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 11, s. 891-895.

Andersen, RS, Søndergaard, J, Hansen, RP & Bro, F 2009, 'Lægers erfaringer med systematiske gennemgange af patientforløb som læringsmetode i almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 4, s. 209-211.

Andersen, RS, Vedsted, P, Olesen, F, Bro, F & Søndergaard, J 2009, 'Patient delay in cancer studies: a discussion of methods and measures', *BMC Health Services Research*, vol. 9, s. 189.

Christensen, KS, Fink, P, Rosendal, M & Olesen, F 2009, 'Computerbaseret diagnostik af funktionelle og psykiske lidelser i almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2273-2276.

Guldborg, T, Lauritzen, T, Kristensen, J & Vedsted, P 2009, 'The effect of feedback to general practitioners on quality of care for people with type 2 diabetes. A systematic review of the literature',

BMC Family Practice, vol. 10, nr. 1, s. 30.

Heje, HN, Gut, R & Vedsted, P 2009, 'Patientevaluering af sundhedsvæsenet', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 20, s. 1666-70.

Jensen, H, Svanholm, H, Støvring, H & Bro, F 2009, 'A primary healthcare based intervention to improve a Danish cervical cancer screening program - a cluster randomised controlled trial', *Journal of Epidemiology & Community Health*, vol. 63, nr. 7, s. 510-515.

Maindal, HT, Sokolowski, I & Vedsted, P 2009, 'Translation, adaptation and validation of the American short form Patient Activation Measure (PAM13) in a Danish version', *BMC Public Health*, vol. 9, s. 209.

Mikkelsen, TH, Søndergaard, J, Sokolowski, I, Jensen, AB & Olesen, F 2009, 'Cancer survivors' rehabilitation needs in a primary health care context', *Family Practice*, vol. 26, nr. 3, s. 221-230.

Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between home death and GP involvement in palliative cancer care', *British Journal of General Practice*, vol. 59, nr. 566, s. 671-7.

Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between successful palliative cancer pathways and community nurse involvement', *BMC Palliative Care*, vol. 8, s. 8-18.

Neergaard, MA, Olesen, F, Andersen, RS & Søndergaard, J 2009, 'Qualitative description - the poor cousin of health research?', *BMC Medical Research Methodology*, vol. 9, s. 52.

Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between successful palliative cancer courses and community nurse involvement', *BMC Palliative Care*, vol. 14, s. 8-18.

Neergaard, MA, Olesen, F, Andersen, RS & Søndergaard, J 2009, 'Qualitative description - the poor cousin of health research?', *BMC Medical Research Methodology*, vol. 9, s. 52.

Obel, C, Dalsgaard, S, Arnglim, T, Bilenberg, N, Christensen, KS, Freund, C, Jensen, E & Kraft, JT 2009, 'Screening af voksne for ADHD', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 3, s. 143-5.

Olesen, F, Hansen, RP & Vedsted, P 2009, 'Delay in diagnosis: the experience in Denmark', *British Journal of Cancer*, vol. 101, nr. S2, s. S5-S8.

Pedersen, AF, Zachariae, R & Bovbjerg, DH 2009, 'Psychological stress and antibody response to

influenza vaccination: A meta-analysis', *Brain, Behavior, and Immunity*, vol. 23, nr. 4, s. 427-33.

Rask, MT, Jensen, ML, Andersen, J & Zachariae, R 2009, 'Effects of an Intervention Aimed at Improving Nurse-Patient Communication in an Oncology Outpatient Clinic', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 1, s. E1-E11.

Rosendal, M & Falkø, E 2009, 'Diagnoseklassifikation i Danmark med fokus på almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 12, s. 997-1000.

Sadeghnia, DK, Christensen, MB, Risør, MB, Lauritzen, T & Christensen, B 2009, 'Self-reported cognitive and emotional effects and lifestyle changes shortly after preventive cardiovascular consultations in general practice', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 2, s. 104-110.

Søndergaard, J, Vach, K, Kragstrup, J & Andersen, M 2009, 'Impact of pharmaceutical representative visits on GPs' drug preferences', *Family Practice*, vol. 26, nr. 3, s. 204-209.

Sørensen, TH, Olsen, KR & Vedsted, P 2009, 'Association between general practice referral rates and patients' socioeconomic status and access to specialised health care. A population-based nationwide study', *Health Policy*, vol. 92, s. 180-6

Tørring, ML 2009, 'Påvirker kulturen smerten? Om voldsomme udbrud og diskrete rynker i panden', *Tidsskriftet Antropologi*, nr. 58, s. 65-83.

Vedsted, P & Olesen, F 2009, 'Fra viden til praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 20, s. 1659.

Kommentar/debat

Rask, MT, Jensen, ML, Andersen, J & Zachariae, R 2009, 'Letter to the editor', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 5, s. 346.

Videnskabelig anmeldelse

Vedsted, P 2009, 'Health services and health policy', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 38, s. 2755.

Editorial

Olesen, F 2009, 'Kræft som akut sygdom viser nye veje for udvikling af kvalitet og efteruddannelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 4, s. 208.

Vedsted, P & Olesen, F 2009, 'Early diagnosis of cancer - the role of general practice', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 4, s. 193-4.

Videnskabelig rapport

Larsen, MB, Sokolowski, I & Vedsted, P 2009, *Kræftpa-*

tienters ventetider i det specialiserede sundhedsvæsen. Delrapport 1: En analyse baseret på spørgeskemadata om kræftpatienters forløb i Region Midtjylland og Region Syddanmark, 2 udg., Århus.

Larsen, MB, Sokolowski, I & Vedsted, P 2009, *Kræftpatienters ventetider i det specialiserede sundhedsvæsen. Delrapport 2, version 3: En analyse af kræftpatienters ventetid før og efter national indførelse af kræftpakkerne*, Århus.

Formidling

Andet

Telemedicine in Denmark: www.telemedicineindenmark.au.dk,

Tidsskriftartikel

Bro, F 2009, 'Prostata-specifikt antigen-test: Skal - skal ikke?', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 1, s. 9-13.

Christensen, KS 2009, 'Angstlidelser i almen praksis', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, nr. 87, s. 318-329.

Moth, G, Vedsted, P, Olesen, F & Christensen, B 2009, 'Der er ikke noget som fakta, der kan "ødelægge" en god diskussion', *Practicus*, nr. 197, s. 110-111.

Moth, G, Vedsted, P, Olesen, F & Christensen, B 2009, 'Hvad går folk egentlig til læge med?', *Danmarks Læger*, nr. 3, s. 9.

Neergaard, MA & Grønvold, M 2009, 'Forskning i Palliation i Danmark', *Omsorg: Nordisk tidsskrift for Palliativ Medicin*, s. 9-17.

Neergaard, MA 2009, 'Palliation i primærsektoren', *Practicus*, s. 114-115.

Neergaard, MA 2009, 'Tværsektorielle udfordringer', *Den Palliative indsats. Det Palliative Team, Århus og hospice Søholms 10 års jubilæum*.

Neergaard, MA 2009, 'Tværsektorielle udfordringer: Om samarbejde i sundhedsvæsenet', *10 års jubilæumsskrift. Det Palliative Team*, s. 24-25.

Rosendal, M & Vedsted, P 2009, 'Gennembrudsmetoden: en metode til at skabe forandring og kvalitetsudvikling', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 8, s. 741-749.

Vedsted, P, Maagaard, R & Bro, F 2009, 'Almen praksis og kræftpakker', *Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen*, vol. 85, nr. 10, s. 274-276.

Vedsted, P, Åbom, B, Jespersen, BA, Brogaard, T, Guldin, M & Neergaard, MA 2009, 'Sammenhængende palliative forløb', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 6, s. 617-625.

Vedsted, P, Åbom, B, Jespersen, BA, Brogaard, T, Guldin, M & Neergaard, MA 2009, 'Sammenhængende palliative forløb - almen praksis i en integreret indsats for den døende og efterlevende', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegerning*, s. 617-625.

Kronik

Bro, F 2009, 'Værdsæt os! Betal os! Støt os! Uddan os!: Hvordan almen praksis er genopfundet i Canada', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 20, s. 1712-1713.

Avisartikel

Christensen, KS 2009, 'Praktiserende læger skal gøre en forskel', *AngstAvisen*, April 2009.

Christensen, KS 2009, 'Praktiserende læger skal gøre en forskel', *AngstAvisen*, April, s. 11.

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

Dowrick, C & Rosendal, M 2009, 'Medically Unexplained Symptoms', I Gask, L, Lester, Kendrick & Peveler, R (red.), *Handbook of Primary Care Mental Health*.

Undervisning

Lærebog

Christensen, KS 2009, *Psykiatri i almen praksis*, 1 udg., Lægeforeningens Forlag, København.

INSTITUT FOR FOLKESUNDHED

Kontaktadresse:

Institut for Folkesundhed
Aarhus Universitet
Bartholins Allé 2
8000 Århus C
Tlf.: +45 + 45 8942 6000
Fax: +45 + 45 8942 6200
E-mail: folkesundhed@au.dk
Hjemmeside: www.folkesundhed.au.dk
Institutleder: cand.scient, lektor, ph.d. Søren Kenneth
Kjærgaard

Professorer

cand.scient., ph.d. Herman Nybro Autrup
praktiserende læge, ph.d. Christian Bo Christensen
lic. & dr.med. Anders Foldspang
dr.ed., ph.d. Marit Kirkevold
dr.med., praktiserende læge Torsten Lauritzen
lic.med. Jørn Olsen
cand.med., ph.d. Kim Overvad
cand.med. Svend Sabroe
cand.med., ph.d. Torben Ingvar Sigsgaard
lic.scient. Michael Væth
cand.cur., ph.d. Elisabeth Olga Charlotta Hall

Lektorer

lic.scient. Niels Trolle Andersen
cand.scient., ph.d. Jørn Attermann
cand.med., phd. Bodil Hammer Bech
cand.scient., ph.d. Bo Martin Bibby
cand.cur., ph.d. Regner Birkelund
cand.mag., ph.d. Merete Bender Bjerrum
cand.scient., ph.d. Eva Cecilie Bonefeld-Jørgensen
cand.cur., ph.d. Susanne Malchau Dietz
cand.polit., ph.d. Ulrika Merete Enemark
cand.med., speciallæge, ph.d. Marianne Krogsgaard
Engberg
cand.scient. Mogens Erlandsen
sundhedsplejerske, MPH, ph.d. Hanne Kronborg Fover-
skov
cand.pæd., ph.d. Kirsten Norup Frederiksen
lic.scient. Morten Frydenberg
cand.scient. Jakob Grove
sygeplejerske, ph.d. Ingegerd Kjærgaard Harder

cand.med., ph.d. Bo Gunnar Jakobsson
cand.med. Svend Juul
cand.scient., ph.d. Søren Kenneth Kjærgaard
cand.med., ph.d. Jette Kolding Kristensen
cand.cur. Kirsten Lomborg
dr.med., ph.d. Lars Mølhave
jordemoder, cand.scient.san, ph.d. Ellen Aagaard Nøhr
cand.med., ph.d. Carsten Obel
cand.scient., ph.d. Erik Thorlund Parner
sygeplejerske, ph.d. Preben Ulrich Pedersen
docent, dr.med. Ole Find Pedersen
cand.med., ph.d. Anneli Sandbæk
cand.med., ph.d. Vivi Schlünssen
cand.med., ph.d. Janus Nikolaj Laust Thomsen
cand.med., ph.d. Poul Thorsen
cand.med, ph.d. Mogens Vestergaard
cand.med. Jinliang Zhu

Adjunkter

cand.cur. Sanne Angel
m.sc., ph.d. Antonio Rodriguez Andres
cand.cur Sussie Laustzen
cand.med. Manhai Long

Øvrigt videnskabeligt personale

cand.med., ph.d. Jacob Bønløkke
ergoterapeut, MPH Else-Marie Dalsgaard
cand.med. Lise Graversen
cand.scient. Morten Fenger-Grøn
cand.med. Bo Hansen
cand.mag., Anne Gram Junge
cand.cur. Lene Bastrup Jørgensen
cand.med., ph.d. Hans Christian Kjeldsen
sygeplejerske, MPH Sanne Lemcke
cand.med. Jiong Li
cand.scient. Lotte Maxild Mortensen
cand.scient. Mette Vinther Skriver
cand.med. Yuelian Sun
cand.scient Pia Ørby Viuf
bachelor Chunsen Wu

Deltidsforskere

cand.med., ph.d. Axel Brock
cand.med. ph.d. Torkell Juulsgaard Ellingsen

cand.med., ph.d. Kirsten Fonager
 cand.med., ph.d. Poul Frost
 cand.med., ph.d. Mogens Pfeiffer Jensen
 cand.odont., ph.d. Mette Just Kjølby
 cand.med., ph.d. Niels Christian Bloch Jensen
 cand.med., ph.d. Kristian Linnet
 cand.med., ph.d. Jan Nørholm Mainz
 cand.med., ph.d. Holger Jon Møller
 cand.med., ph.d. Claus Vinther Nielsen
 cand.med., ph.d. Peter Mosborg Petersen
 cand.scient.san., ph.d. Cecilia Høst Ramlau-Hansen
 cand.med., ph.d. Ane Marie Thulstrup

Ph.d.-studerende

B.Sc., MA Amani Anaali
 cand.med. Morsi Abdallah
 cand.med., speciallæge Merethe Kousgaard Andersen
 cand.psyk. Malcom Bang
 cand.med. Ionnis Basinas
 cand.cur. Selina Kikkeborg Berg
 cand.cur. Donnie Berthelsen
 cand.scient.san. Bodil Bjørnshave
 cand.med. Trine Brogaard
 cand.med. Berit Hvass Christensen
 cand.med., speciallæge Morten Charles
 DDS, M.Sc. Eunice Chomi
 cand.med. Katja Dahl
 cand.cur. Pia Sander Dreyer
 B.Sc., MSc. Ama Fenny
 cand.scient. Grethe Elholm
 cand.psyk. Hanne-Lise Falgreen Eriksen
 cand.scient. Ane Bærent Fisker
 cand.psyk. Tina Aaen Geest
 cand.scient. Mandana Ghisari
 cand.med. Trine Lignell Guldborg
 cand.med. Rikke Pilegaard Hansen
 cand.scient. Philip Sebastian Hjelmberg
 cand.med. Lene Hjort
 cand.scient.soc. Bjarne Rose Hjortbak
 jordemoder, MPH Dorte Hvidtjørn
 cand.med. Majbritt Jeppesen
 sygeplejerske, MPH Lise Juul
 cand.cur. Lene Bastrup Jørgensen
 cand.psyk. Tina Røndrup Kilburn
 cand.mag. Pia Kirkegaard
 sociolog Line Krane
 cand.cur. Hanne Konradsen
 cand.scient. Tanja Krüger
 B.Sc., M.Phil Anthony Kusi
 cand.cur. Leanne Langhorn

cand.scient.san.publ. Mette Bach Larsen
 cand.med. Karen Kjær Larsen
 cand.med. Anders Lindeloff
 cand.cur. Mette Spliid Ludvigsen
 jordemoder, MPH Rikke Damkjær Maimburg
 sygeplejerske, MPH Helle Terkildsen Maindal
 cand.scient.soc. Thorbjørn Hougaard Mikkelsen
 cand.med. Thomas Mukai
 cand.med. Mette Asbjørn Neergaard
 cand.med. Kirsten Melgaard Nielsen
 cand.cur. Annelise Norlyk
 cand.cur. Pia Riis Olsen
 cand.scient.soci. Kirsten Petersen
 cand.med. Torsten Risør
 cand.scient. Dorte Rytter
 cand.scient. Ingunn Skogstad Riddervold
 cand.scient.san. Christina Malmose Stabelfeldt
 cand.pæd. Dorthe Sørensen
 cand.scient.san. Kristine Carstens Tvedegaard
 cand.mag. Marie Louise Tørring
 cand.cur. Lena Aadal
 cand.cur. Hanne Aagaard
 cand.cur. Anitta Haahr Aarup
 MPH Anne Birgitte Vogelsang
 cand.med. Chunsen Wu
 cand.med. Christian Wulff
 cand.scient.san. Lisa Gregersen Østergaard
 cand.cur. Anne Sophie Ågård

Gæsteforskere

Peter Thorne, Univ. of Iowa, Inst. of Public Health,
 USA.
 Jon Øjvind Odland, Inst. of Comm. Med., Tromsø Univ.,
 Tromsø, Norge
 Jan Nielsen, Syddansk Universitetscenter, Danmark

AFDELING FOR ALMEN MEDICIN

Kontaktadresse:

Afdeling for Almen Medicin
 Institut for Folkesundhed
 Aarhus Universitet
 Bartholins Allé 2
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8942 6050
 Fax: +45 8612 4788
 E-mail: almen-medicin@au.dk
 Hjemmeside: www.alm.au.dk
 Afdelingsleder: Praktiserende læge, professor, ph.d.
 Bo Christensen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Forskningen ved afdelingen er fokuseret på den forebyggelse der sker i den praktiserende læges konsultation. Det handler såvel om indsatser der forebygger udvikling af sygdom og komplikationer til sygdom.

Projekter:

- Sundhedsprojekt Ebeltoft er en prospektiv, randomiseret interventionsundersøgelse i almen praksis af værdien af helbredsundersøgelser og helbredssamtaler. Projektet blev påbegyndt i 1991, og 15 års follow-up er netop afslutte
- Den forebyggende samtale i almen praksis
- ADDITION – (Anglo Danish Dutch study of Intensive Treatment in People with Screen Detected Diabetes in Primary Care) er en 5-årig prospektiv, randomiseret undersøgelse i almen praksis i Danmark samt i Holland og England. Projektet afsluttes i 2010
- Hjerterehabilitering i almen praksis
- Kliniske databaser; med henblik på fortløbende registrering af prævalens og incidens af erkendt diabetes, samt til vurdering og udvikling af kvaliteten i diabetesomsorgen
- Feed back til praktiserende læger om kvaliteten af diabetes omsorgen og effekt heraf
- Patient uddannelse; afprøvning af forskellige indsatser
- Barrierer for insulinbehandling af type 2 diabetes: Internationalt samarbejdsprojekt
- Dyspepsi i almen praksis
- Børneovervægt – årsager, håndtering og prognose
- Tvangssindlæggelser, praktiserende lægers rolle

AFDELING FOR BIostatistik

Kontaktadresse:

Afdeling for Biostatistik
Aarhus Universitet
Bartholins Allé 2
8000 Aarhus C.
Tlf.: +45 + 45 89 42 61 30
Fax: +45 + 45 89 42 61 40
E-mail: sekretariat@biostat.au.dk
Hjemmeside: www.biostat.au.dk
Afdelingsleder: Lic.scient., lektor Niels Trolle Andersen
Forskningen ved Afdeling for Biostatistik omfatter

statistisk metodologisk forskning med relation til kliniske, biomedicinske og epidemiologiske områder af sundhedsvidenskab og dækker både eksperimentelle og observationelle undersøgelser. Forskningen foregår typisk i et tæt samarbejde med sundhedsvidenskabelige forskningsmiljøer ved Universitetet/Universitetshospitalet og udspringer ofte fra løsning af biostatistiske problemer i analyse af data fra konkrete kliniske forsøg eller registerstudier.

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Analyse af ventetidsdata med fokus på epidemiologiske anvendelser
- Statistiske modeller for dynamiske systemer i fysiologi og farmakokinetik
- Multi-level modeller med overskud af nuller
- Robuste test i eksperimenter med gentagne målinger
- Sammenligning og evaluering af målemetoder
- Brug af sundhedsinformatik for ældre borgere
- Datasikkerhed

AFDELING FOR EPIDEMIOLOGI

Kontaktadresse:

Afdeling for Epidemiologi
Aarhus Universitet
Bartholins Allé 2
8000 Århus C
Tlf.: +45 8942 6000
Fax: +45 8613 1580
E-mail: epidsoc@soci.au.dk
Hjemmeside: www.folkesundhed.au.dk/epid/afdelingen
Afdelingsleder: cand.med., lektor Svend Sabroe

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Forskningen ved afdelingen baseres altovervejende på epidemiologisk metode: Ved at sammenholde informationer om, hvad folk udsættes for (eller udsætter sig for), med forekomsten af sundhedsproblemer, kan man komme nærmere til en forståelse af årsager til sygdom og sundhedsproblemer. Blandt centrale emner for afdelingens forskning er:

- Fertilitets- og reproduktionsforhold: Faktorer af betydning for fertiliteten, for problemer i forbindelse med graviditet og fødsel og for forekomsten

- af misdannelser mm
- Faktorer af betydning for barnets neuropsykologiske udvikling, bl.a. risikofaktorer for autisme
- Kost, livsstil, genetisk følsomhed og helbred herunder dødelighed samt udvikling af kræftsygdomme, hjertekarsygdomme og sukkersyge
- Epidemiologisk-statistisk metodeudvikling

AFDELING FOR KLINISK SOCIALMEDICIN OG REHABILITERING

Kontaktadresse:

MarselisborgCentret og Klinisk Socialmedicin – forskning og udvikling
 Rehabiliteringsparken
 P.P. Ørumsgade 9-11
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 + 45 2223 9488
 E-mail: claus.vinther@stab.rm.dk
 Hjemmeside: www.folkesundhed.au.dk/klisoc/forside og www.marselisborgcenteret.dk
 Afdelingsleder: klinisk lektor, ph.d. Claus Vinther Nielsen

Vigtigste satsningsområder og projekter inden for afdelingens forskning

- Sygefravær og arbejdsfastholdelse
 - Randomiseret multidisciplinær indsats overfor lænderyg-/skulder-nakkebesvær
 - Kvantitative og kvalitative studier
 - Sygefravær blandt - 40 årige – norsk-danske komparative studier
 - Allergi og sygefravær
 - Specialiserede tilbud overfor svært belastede sygedagpengemodtagere
- Rehabilitering
 - Effekt af moderne rehabiliteringsstrategier på lumbale patienter udsat for stivgøringsoperation
 - Brugerinddragelse i rehabilitering – kvalitative studier
 - Rehabilitering af borgere med KOL
 - Overvægtige teenagere – kvalitative studier
 - International Classification Functioning-coresets
 - Sammenhængende forløb på tværs af fag og sektorer
 - Indsatser overfor borgere med kronisk syg-

dom

- Det faglige skøn i vurdering af borgeres behov for rehabilitering
- Cancerrehabilitering
- Rehabilitering efter hofteproteseoperation

AFDELING FOR MEDICINSK TEKNOLOGIVURDERING

Kontaktadresse:

MTV og Sundhedstjenesteforskning
 Center for Folkesundhed
 Olof Palmes Allé 15
 8200 Århus N
 Tlf.: +45 8728 4750
 Fax: +45 8728 4702
 E-mail: mjk@folkesundhed.au.dk
 E-mail: mtv-stf@rm.dk (afd.mail)
 Hjemmeside: www.mtv.rm.dk
 Afdelingsleder: klinisk lektor, ph.d. Mette Kjølby

Forskning ved afdelingen fokuserer på teori- og metodeudvikling inden for medicinsk teknologivurdering (MTV). MTV har som udgangspunkt et samfundsperspektiv på sundhedsvæsenet og anvender ligeværdigt forskellige videnskabelige tilgange og metoder i en samlet vurdering af indsatser inden for sundhedsområdet. MTV er karakteriseret ved dels at have sundhedsvæsenet som genstandsfelt, dels at være en tværvideenskabelig disciplin og dels som værende defineret ved sit formål og ikke sine metoder. Formålet med MTV er at bidrage med et forskningsbaseret og dokumenteret grundlag for beslutninger om anvendelse af medicinsk teknologi.

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Screeningprogrammer
- Nye sygehusbyggerier
- Velfærdsteknologier, herunder teknologier relateret til indlæggelse i hjemmet/homebased care
- Optimering af anvendelsen af eksisterende teknologier
- Kirurgi versus konservativ behandling inden for bevægeapparatområdet
- Lidelser i bevægeapparatet
- Psykiatri

AFDELING FOR MILJØ- OG ARBEJDSMEDICIN

Kontaktadresse:

Afdeling for Miljø- og Arbejdsmedicin
 Institut for Folkesundhed
 Aarhus Universitet
 Bartholin Allé 2
 8000 Aarhus C
 Tlf.: +45 8942 6155
 Fax: +45 8942 6199
 E-mail: mil@mil.au.dk
 Hjemmeside: www.mil.au.dk
 Afdelingsleder: læge, professor, ph.d. Torben Ingvart Sigsgaard

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Afdelingens overordnede satsningsområde er afdækning af helbredseffekter i relation til miljøpåvirkninger, med speciel fokus på luftforurening, partikler og hormonforstyrrende stoffer. Metoderne omfatter kontrollerede klimakammerstudier, *in vitro* / *ex vivo* cellulære og molekylær toksikologiske og genetiske studier samt epidemiologiske undersøgelser herunder gen-miljø interaktion.

Afdelingen huser Center for Arktisk Miljømedicin; centerleder cand. scient., professor, Ph.d. Eva Cecilie Bonefeld-Jørgensen
 Center for Indeklima og Sundhed i Boliger (CISBO); centerleder, læge, professor, ph.d. Torben Ingvart Sigsgaard

- Luftforurening – sundhedseffekter relateret til luftforurening i inde- ude- og arbejdsmiljøet:
 - Humane eksponerings- og provokationsforsøg primært i afdelingens unikke klimakamre, hvor der udføres dosis-respons studier af luftbårne forureningers helbredseffekter.
 - Eksponeringsvurdering i inde- ude- og arbejdsmiljøet
 - Kliniske indikatorer for eksponering, effekter og følsomhed
 - Elektromagnetiske felters indvirkning på helbredet
 - Standardisering af lunge-, næse- og øjenfunktionstests
- Cellulær og molekylær toksikologi
 - *Ex vivo* / *in vitro* effekt analyser for eksponering til miljøgifte med fokus på hormonfor-

styrrende stoffer og deres blandinger

- Sundhedseffekter relateret til persistente organiske kontaminanter og tungmetaller inklusive sundhedseffekter på endokrine forstyrrelser, på immun- og reproduktionssystemer samt receptor påvirkning
- Nanotoksikologi - mekanistiske studier og reproduktionssystemer samt receptor påvirkning
- Nanotoksikologi - mekanistiske studier
- Miljø epidemiologiske undersøgelser
 - Human toksikologiske studier med henblik på udvikling af biomarkører for eksponering og biomarkører for effekter.
 - Kostfaktorer i relation til sygdom (fedtsyrer, sporstoffer inklusive antioxidanter for eksempel selen)
 - Genetisk polymorfi som risikofaktorer for cancer samt allergi og lungesygdomme
 - Internationale epidemiologiske studier vedrørende miljøkontaminanter

AFDELING FOR SUNDHEDSTJENESTEFORSKNING**Kontaktadresse:**

Afdeling for Sundhedstjenesteforskning
 Institut for Folkesundhed
 Aarhus Universitet
 Bartholins Alle 1
 8000 Aarhus C.
 Tlf.: +45 + 45 89 42 31 80
 Fax: +45 + 45 89 42 31 82
 E-mail: mph@mph.au.dk
 Hjemmeside: www.mph.au.dk
 Afdelingsleder: professor, dr.med. Anders Foldspang

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Konsekvenser af lukning af skadestuer i Region Midtjylland og Region Nordjylland: Ændringer i forbrug af sundhedsydelser, i sundhedsomkostninger, i befolkningsdødelighed
- Økonomiske, sociale og geografiske determinanter for befolkningsdødelighed.
- Social populationsepidemiologi, klinisk epidemiologi, forbrug af sundhedsydelser og omkostninger forbundet med forskellige sygdomme
- Evaluering af udvalgte sundhedsorganisationer i

- udviklingslande
- Rehabilitering af torturofre

AFDELING FOR SYGEPLEJEVIDENSKAB

Kontaktadresse:

Afdeling for Sygeplejevidenskab
 Institut for Folkesundhed
 Aarhus Universitet
 Høegh-Guldbergs Gade 6A, bygning 1633
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 + 45 8942 4848
 Fax: +45 + 45 8942 5500
 E-mail: sygeplejevid@sygeplejevid.au.dk
 Hjemmeside: www.sygeplejevid.au.dk
 Afdelingsleder: lektor Kirsten Lomborg

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Hensigten med afdelingens forskning er at styrke den patientnære forskning i primær og sekundær sektor samt udvikle kvaliteten af plejetilbud til patienter og pårørende. Forskningen omfatter følgende områder:

- Klinisk sygepleje
 - Udvikling og afprøvning af interventioner inden for pleje, behandling og rehabilitering
 - Udvikling og afprøvning af forebyggende og sundhedsfremmende interventioner
 - Familiecentreret sundhedspleje
 - Patientcentreret sygepleje
- Patienters perspektiv på sundhed, sygdom, pleje, behandling og rehabilitering
 - Patienter og pårørendes erfaringer med akutte, langvarige og kroniske sygdomme og skader
 - Sygdomstilstandes indflydelse på hverdagsliv og livsudfoldelse
- Relation og samspil mellem patienter og sundhedsprofessionelle
 - Patienter og pårørendes møde med sundhedsvæsen og sundhedsprofessionelle
 - Patienters deltagelse i egen pleje, behandling og rehabilitering
- Sundhed, sygdom og samfund
 - Sundhedsvæsenets organisation og funktion
 - Sygeplejefagets kundskabsudvikling
 - Vilkår for pleje i det moderne velfærdssamfund

Ph.d.-afhandlinger

- Aagaard, H 2009, *Preterm mothers. Experiences, self-esteem and support*, Ph.d.-afhandling, Aarhus.
- Dahl, K 2009, *Prenatal screening for Down's syndrome. The importance of pregnant women's knowledge*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Geest, TA 2009, *Barriers to increased involvement of older patients in general practice care with special focus on older cancer patients*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Ghisari, M 2009, *Effect of Environmental Chemicals on Thyroid and Estrogen Hormone Action in vitro and ex vivo*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Hollegaard, MV 2009, *Genetic studies using dried blood spot samples with particular focus on cytokine SNPs and preterm birth*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Hvidtjørn, D 2009, *Cerebral palsy and autism spectrum disorders in children born after assisted conception*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Kjær, D 2009, *Pregnant women with epilepsy. Epidemiological studies of prenatal exposure to antiepileptic drugs*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Maindal, HT 2009, *Development and evaluation of the "The Ready to Act" education intervention focusing on Action Competence in a screen-detected population with dysglycaemia*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Mikkelsen, TH 2009, *Cancer rehabilitation in Denmark - with particular focus on the present and future role of general practice*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Neergaard, MA 2009, *Palliative home care for cancer patients in DK - with a particular focus on the primary care sector, GPs and community nurses*, Ph.d.-afhandling, 1 udg., Fællestrykkeriet for Sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet.
- Olsen, PR 2009, *Towards a theory of network-focused nursing. A grounded theory study of teenager and young adult cancer care*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Petersen, KS 2009, *Brugerinddragelse i rehabilitering. En kvalitativ undersøgelse af borgerens perspektiv*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Ahn, J, Schumacher, FR, Berndt, SI, Pfeiffer, R, Albanes,

- D, Andriole, GL, Ardanaz, E, Boeing, H, Bueno-de-Mesquita, B, Chanock, SJ, Clavel-Chapelon, F, Diver, WR, Feigelson, HS, Gaziano, JM, Giovannucci, E, Haiman, CA, Henderson, BE, Hoover, RN, Kolonel, LN, Kraft, P, Ma, J, Le Marchand, L, Overvad, K, Palli, D, Stattin, P, Stampfer, M, Stram, DO, Thomas, G, Thun, MJ, Travis, RC, Trichopoulos, D, Virtamo, J, Weinstein, SJ, Yeager, M, Kaaks, R, Hunter, DJ & Hayes, RB 2009, 'Quantitative trait loci predicting circulating sex steroid hormones in men from the NCI-Breast and Prostate Cancer Cohort Consortium (BPC3)', *Human Molecular Genetics*, vol. 18, nr. 19, s. 3749-57.
- Allen, NE, Roddam, AW, Sieri, S, Boeing, H, Jakobsen, MU, Overvad, K, Tjønneland, A, Halkjaer, J, Vineis, P, Contiero, P, Palli, D, Tumino, R, Mattiello, A, Kaaks, R, Rohrmann, S, Trichopoulou, A, Zilis, D, Koumantaki, Y, Peeters, PH, Bueno-de-Mesquita, HB, Barricarte, A, Rodríguez, L, Dorronsoro, M, Sánchez, M, Chirlaque, MD, Esquius, L, Manjer, J, Wallström, P, Ljungberg, B, Hallmans, G, Bingham, S, Khaw, K, Boffetta, P, Norat, T, Mouw, T & Riboli, E 2009, 'A prospective analysis of the association between macronutrient intake and renal cell carcinoma in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *International Journal of Cancer*, vol. 125, nr. 4, s. 982-7.
- Ammentorp, J, Sabroe, S, Kofoed, P & Mainz, J 2009, 'Effects of a communication course for clinicians on parents' perception of care - a randomized controlled trial', *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 23, nr. 3, s. 506-517.
- Andersen, LG, Angquist, L, Gamborg, M, Byberg, L, Bengtsson, C, Canoy, D, Eriksson, JG, Eriksson, M, Järvelin, M, Lissner, L, Nilsen, TI, Osler, M, Overvad, K, Rasmussen, F, Salonen, MK, Schack-Nielsen, L, Tammelin, TH, Tuomainen, T, Sørensen, TIA, Baker, JL & NordNet Study Group 2009, 'Birth weight in relation to leisure time physical activity in adolescence and adulthood: meta-analysis of results from 13 nordic cohorts', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 12, s. e8192.
- Andersen, ML, Søndergaard, J, Hallas, J & Hellebek, A 2009, 'Alvorlige medicinordningsfejl på sygehuse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 11, s. 891-895.
- Andersen, RS, Søndergaard, J, Hansen, RP & Bro, F 2009, 'Lægers erfaringer med systematiske gennemgange af patientforløb som læringsmetode i almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 4, s. 209-211.
- Andersen, RS, Vedsted, P, Olesen, F, Bro, F & Søndergaard, J 2009, 'Patient delay in cancer studies: a discussion of methods and measures', *BMC Health Services Research*, vol. 9, s. 189.
- Andreasen, CH, Mogensen, MS, Borch-Johnsen, K, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Almind, K, Hansen, L, Jørgensen, T, Pedersen, OB & Hansen, T 2009, 'Studies of CTNNB1 and FDFT1 variants and measures of obesity: analyses of quantitative traits and case-control studies in 18,014 Danes', *BMC Medical Genetics*, vol. 10, s. 17.
- Angel, S, Kirkevold, M & Pedersen, BD 2009, 'Getting on with life following a spinal cord injury: Regaining meaning through six phases', *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being*, vol. 4, nr. 1, s. 39-50.
- Angel, S, Kirkevold, M & Pedersen, BD 2009, 'Rehabilitation as a fight: A narrative case study of the first year after a spinal cord injury', *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being*, vol. 4, nr. 1, s. 28-38.
- Anttila, P, Heikkilä, P, Mäkelä, M, Schlünssen, V & Priha, E 2009, 'Retrospective Exposure Assessment for Carcinogenic Agents in Bitumen Waterproofing Industry in Finland and Denmark', *Annals of Occupational Hygiene*, vol. 53, s. 139-51.
- Atladóttir, HO, Pedersen, MG, Thorsen, P, Mortensen, PB, Deleuran, B, Eaton, WW & Parner, E 2009, 'Association of family history of autoimmune diseases and autism spectrum disorders', *Pediatrics Electronic Pages*, vol. 124, nr. 2, s. 687-94.
- Bek, T, Lund-Andersen, H, Hansen, AB, Johnsen, KB, Sandbaek, A & Lauritzen, T 2009, 'The prevalence of diabetic retinopathy in patients with screen-detected type 2 diabetes in Denmark: the ADDITION study', *Acta Ophthalmologica (Online)*, vol. 87, nr. 3, s. 270-4.
- Birkelund, R & Nielsen, B 2009, 'Minority ethnic patients in the Danish healthcare system - a qualitative study of nurses' experiences when meeting minority ethnic patients', *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 23, nr. 3 E-pub ahead of print.
- Bodin, L, Andersson, K, Bønløkke, JH, Mølhav, L, Kjærgaard, SK, Stridh, G, Juto, J & Sigsgaard, T 2009, 'Nasal hyperresponders and atopic subjects report different symptom intensity to air quality: a climate chamber study', *Indoor Air*, vol. 19, nr. 3, s. 218-225.
- Borup, L, Wurlitzer, W, Hedegaard, M, Kesmodel, US & Hvidman, L 2009, 'Acupuncture as pain relief during

- delivery - a randomized controlled trial', *Birth*, vol. 36, nr. 1, s. 5-12.
- Brauer, C, Baandrup, C, Jacobsen, P, Krasnik, M, Olsen, J, Pedersen, J, Rasmussen, T, Schlünssen, V, Sherson, D, Svoggaard, B, Sørensen, J & Omland, Ø 2009, 'Screening for asbestrelaterede sygdomme?', *Ugeskrift for læger*, s. 433-436.
- Buttenschøn, H, Lauritsen, M, Daoud, A, Hollegaard, M, Jørgensen, M, Tvedegaard, K, Hougaard, D, Børghlum, A, Thorsen, P & Mors, O 2009, 'A population-based association study of glutamate decarboxylase 1 as a candidate gene for autism', *Journal of Neural Transmission*, vol. 116, nr. 3, s. 381-388.
- Büchner, FL, Bueno-de-Mesquita, HB, Ros, MM, Kampman, E, Egevad, L, Overvad, K, Raaschou-Nielsen, O, Tjønneland, A, Roswall, N, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Touillaud, M, Chang-Claude, J, Kaaks, R, Boeing, H, Weikert, S, Trichopoulou, A, Lagiou, P, Trichopoulos, D, Palli, D, Sieri, S, Vineis, P, Tumino, R, Panico, S, Vrieling, A, Peeters, PHM, van Gils, CH, Lund, E, Gram, IT, Engeset, D, Martinez, C, Gonzalez, CA, Larrañaga, N, Ardanaz, E, Navarro, C, Rodríguez, L, Manjer, J, Ehrnström, RA, Hallmans, G, Ljungberg, B, Allen, NE, Roddam, AW, Bingham, S, Khaw, K, Slimani, N, Boffetta, P, Jenab, M, Mouw, T, Michaud, DS, Kiemeny, LALM & Riboli, E 2009, 'Consumption of vegetables and fruit and the risk of bladder cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *International Journal of Cancer*, vol. 125, nr. 11, s. 2643-51.
- Canzian, F, Kaaks, R, Cox, DG, Henderson, KD, Henderson, BE, Berg, C, Bingham, S, Boeing, H, Buring, J, Calle, EE, Chanock, S, Clavel-Chapelon, F, Dossus, L, Feigelson, HS, Haiman, CA, Hankinson, SE, Hoover, R, Hunter, DJ, Isaacs, C, Lenner, P, Lund, E, Overvad, K, Palli, D, Pearce, CL, Quiros, JR, Riboli, E, Stram, DO, Thomas, G, Thun, MJ, Trichopoulos, D, van Gils, CH & Ziegler, RG 2009, 'Genetic polymorphisms of the GNRH1 and GNRHR genes and risk of breast cancer in the National Cancer Institute Breast and Prostate Cancer Cohort Consortium (BPC3)', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 257.
- Catov, JM, Nøhr, EA, Bodnar, LM, Knudson, VK, Olsen, SF & Olsen, J 2009, 'Association of periconceptional multivitamin use with reduced risk of pre-eclampsia among normal-weight women in the Danish National Birth Cohort', *American Journal of Epidemiology*, vol. 169, nr. 11, s. 1304-11.
- Christensen, J, Pedersen, MG, Pedersen, CB, Sidenius, PC, Olsen, J & Vestergaard, M 2009, 'Long-term risk of epilepsy after traumatic brain injury in children and young adults: a population-based cohort study', *Lancet*, vol. 373, nr. 9669, s. 1105-1110.
- Christensen, KS, Fink, P, Rosendal, M & Olesen, F 2009, 'Computerbaseret diagnostik af funktionelle og psykiske lidelser i almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2273-2276.
- Christensen, S, Zachariae, R, Jensen, AB, Væth, M, Møller, S, Ravnsbæk, J & von der Maase, H 2009, 'Prevalence and risk of depressive symptoms 3-4 months post-surgery in a nationwide cohort study of Danish women treated for early stage breast-cancer', *Breast Cancer Research and Treatment*, vol. 113, s. 339-355.
- Christiansen, D, Larsen, KK, Kudsk Jensen, O & Vinther Nielsen, C 2009, 'Pain responses in repeated end-range spinal movements and psychological factors in sick-listed patients with low back pain: is there an association?', *Journal of Rehabilitation Medicine*, vol. 41, nr. 7, s. 545-9.
- Curry, AE, Thorsen, P, Drews, C, Schendel, D, Skogstrand, K, Flanders, WD, Hougaard, D, Olsen, J & Vogel, I 2009, 'First-trimester maternal plasma cytokine levels, pre-pregnancy body mass index, and spontaneous preterm delivery', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 3, s. 332-42.
- Dahl, MR & Høyer, CB 2009, 'Professional PowerPoint Presentations can Compromise Data Security', *Journal of Information Assurance and Security*, vol. 4, s. 42-47.
- Dahl, S, Kærlev, L, Jensen, A, Tüchsen, F, Hannerz, H, Nielsen, PS & Olsen, J 2009, 'Hospitalization for lifestyle related diseases in long haul drivers compared with other truck drivers and the working population at large', *Work : A journal of Prevention, Assessment and rehabilitation*, vol. 33, nr. 3, s. 345-53.
- Dalsgaard, E, Lauritzen, T, Christiansen, T, Mai, KS, Borch-Johnsen, K & Sandbaek, A 2009, 'Socioeconomic factors related to attendance at a Type 2 diabetes screening programme', *Diabetic Medicine*, vol. 26, nr. 5, s. 518-25.
- Dreyer, PS & Pedersen, BD 2009, 'Distanciation in Ricoeur's theory of interpretation: narrations in a study of life experiences of living with chronic illness and home mechanical ventilation', *Nursing Inquiry*, vol. 16, nr. 1, s. 64-73.
- Ehlers, L, Overvad, K, Sørensen, J, Christensen, S,

- Bech, M & Kjølby, M 2009, 'Analysis of cost effectiveness of screening Danish men aged 65 for abdominal aortic aneurysm', *BMJ - British Medical Journal - Clinical Research Edition*, vol. 338, s. b2243.
- Fei, C, McLaughlin, JK, Lipworth, L & Olsen, J 2009, 'Maternal levels of perfluorinated chemicals and subfecundity', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 5, s. 1200-1205.
- Foldbjerg, R, Olesen, PL, Hougaard, M, Dang, DA, Hoffmann, HJ & Autrup, H 2009, 'PVP-coated silver nanoparticles and silver ions induce reactive oxygen species, apoptosis and necrosis in THP-1 monocytes', *Toxicology Letters*, vol. 190, nr. 2, s. 156-162.
- Forouhi, NG, Sharp, SJ, Du, H, van der A, DL, Halkjaer, J, Schulze, MB, Tjønneland, A, Overvad, K, Jakobsen, MU, Boeing, H, Buijsse, B, Palli, D, Masala, G, Feskens, EJM, Sørensen, TIA & Wareham, NJ 2009, 'Dietary fat intake and subsequent weight change in adults: results from the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition cohorts', *American Journal of Clinical Nutrition*, vol. 90, nr. 6, s. 1632-41.
- Ghisari, M & Bonefeld-Jørgensen, EC 2009, 'Effects of plasticizers and their mixtures on estrogen Receptor and thyroid hormone functions', *Toxicology Letters*, vol. 189, nr. 1, s. 67-77.
- Gilthorpe, MS, Frydenberg, M, Cheng, Y & Baelum, V 2009, 'Modelling count data with excessive zeros: The need for class prediction in zero-inflated models and the issue of data generation in choosing between zero-inflated and generic mixture models for dental caries data', *Statistics in Medicine*, vol. 28, nr. 28, s. 3539-53.
- Gonzalez, MT, Hartig, T, Patil, GG, Martinsen, EW & Kirkevold, M 2009, 'Therapeutic horticulture in clinical depression: a prospective study', *Research and Theory for Nursing Practice*, vol. 23, nr. 4, s. 312-28.
- Grue, EV, Kirkevold, M & Ranhoff, AH 2009, 'Prevalence of vision, hearing, and combined vision and hearing impairments in patients with hip fractures', *Journal of Clinical Nursing*, vol. 18, nr. 21, s. 3037-49.
- Guldberg, T, Lauritzen, T, Kristensen, J & Vedsted, P 2009, 'The effect of feedback to general practitioners on quality of care for people with type 2 diabetes. A systematic review of the literature', *BMC Family Practice*, vol. 10, nr. 1, s. 30.
- Haiter-Neto, F, Casanova, MS, Frydenberg, M & Wenzel, A 2009, 'Task-specific enhancement filters in storage phosphor images from the Vistascan system for detection of proximal caries lesions of known size', *Oral surgery, oral medicine, oral pathology, oral radiology, and endodontics*, vol. 107, nr. 1, s. 116-221.
- Hall, E & Støre Brinchmann, B 2009, 'Mothers of pre-term infants: experiences of space, tone and transfer in the neonatal care unit', *Journal of Neonatal Nursing*, vol. 15, s. 129-136.
- Hallas, J, Friis, S, Bjerrum, L, Støvring, H, Narverud, SF, Heyerdahl, T, Grønbaek, K & Andersen, M 2009, 'Cancer risk in long-term users of valproate: a population-based case-control study', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 6, s. 1714-9.
- Hammer, K, OM & Hall, E 2009, 'Hope as experienced by newly diagnosed women with gynaecological cancer', *European Journal of Oncology Nursing*, vol. 13, s. 274-279.
- Hammer, K, Mogensen, O & Hall, E 2009, 'The meaning of hope in nursing research: a meta-synthesis', *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 23, nr. 3, s. 549-557.
- Hansen, JG, Pedersen, L, Overvad, K, Omland, Ø, Jensen, HK & Sørensen, HT 2009, 'Prævalensen af kronisk obstruktiv lungesygdom--sekundærpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 2986-8.
- Hansen, OI, Sabroe, S, Brink, O, Knudsen, M & Vesterby, A 2009, 'Characteristics of victims and assaults of sexual violence - improving inquiries and prevention', *Journal of Forensic and Legal Medicine*, vol. 16, s. 182-8.
- Hansen, OI, Brink, O, Sabroe, S, Sørensen, V & Vesterby, A 2009, 'Retsligt udfald af voldtægtssager - har de retsmedicinske fund en betydning?', *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, vol. 96, nr. 3, s. 277-286.
- Haubek, D, Ennibi, O, Væth, M, Poulsen, S & Poulsen, K 2009, 'Stability of the JP2 clone of Aggregatibacter actinomycetemcomitans', *Journal of Dental Research*, vol. 88, nr. 9, s. 856-60.
- Heje, HN, Gut, R & Vedsted, P 2009, 'Patientevaluering af sundhedsvæsenet', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 20, s. 1666-70.
- Hohwü, L, Akre, O, Pedersen, KV, Jonsson, M, Nielsen, CV & Gustafsson, O 2009, 'Open retropubic prostatectomy versus robot-assisted laparoscopic pro-

- statectomy: a comparison of length of sick leave', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 4, s. 259-64.
- Hollegaard, M, Grauholm, J, Børglum, A, Nyegaard, M, Nørgaard-Pedersen, B, Ørntoft, T, Mortensen, PB, Wiuf, C, Mors, O, Didriksen, M, Thorsen, P & Hougaard, DM 2009, 'Genome-wide scans using archived neonatal dried blood spot samples', *BMC Genomics*, vol. 10, s. 297.
- Hollegaard, MV, Grove, J, Thorsen, P, Nørgaard-Pedersen, B & Hougaard, DM 2009, 'High-throughput genotyping on archived dried blood spot samples', *Genetic Testing and Molecular Biomarkers*, vol. 13, nr. 2, s. 173-9.
- Holmkvist, J, Banasik, K, Andersen, G, Unoki, H, Jensen, TS, Pisinger, C, Borch-Johnsen, K, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Brunak, S, Maeda, S, Hansen, T & Pedersen, O 2009, 'The type 2 diabetes associated minor allele of rs2237895 KCNQ1 associates with reduced insulin release following an oral glucose load', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 6, s. e5872.
- Holst, R, Hagberg, H, Wennerholm, U, Skogstrand, K, Thorsen, P & Jacobsson, B 2009, 'Prediction of spontaneous preterm delivery in women with preterm labor: analysis of multiple proteins in amniotic and cervical fluids', *Obstetrics and Gynecology*, vol. 114, nr. 2 Pt 1, s. 268-77.
- Hothorn, LA, Væth, M & Hothorn, T 2009, 'Trend tests for evaluation of dose-response relationships in epidemiological exposure studies', *Epidemiologic Perspectives & Innovations*, vol. 6, nr. 1.
- Hundrup, YA, Hjerrild, J, Kuosma, K & Pedersen, PU 2009, 'Effekt af ernæringsmæssig screening og intervention blandt plejehjemsboere', *Klinisk Sygepleje*, vol. 23, nr. 4, s. 47-55.
- Hvidtjørn, D, Grove, J, Schendel, D, Schieve, LA, Ernst, E, Olsen, J & Thorsen, P 2009, 'Validation of self-reported data on assisted conception in The Danish National Birth Cohort', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 9, s. 2332-40.
- Hvidtjørn, D, Schieve, L, Scendel, D, Jacobsson, B, Sværke, C & Thorsen, P 2009, 'Cerebral Palsy, Autism Spectrum Disorders, and Developmental Delay in Children Born After Assisted Conception: A Systematic Review and Meta-analysis', *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, vol. 163, nr. 1, s. 72-83.
- Hägerhed-Engman, L, Sigsgaard, T, Samuelson, I, Sundell, J, Janson, S & Bornehag, C 2009, 'Low home ventilation rate in combination with moldy odor from the building structure increase the risk for allergic symptoms in children', *Indoor Air*, vol. 19, nr. 3, s. 184-92.
- Hørdam, B, Søballe, K & Pedersen, PU 2009, 'Differences in health status of older people aged 65 and over after total hip-replacement (THR) compared to the normal population', *International Journal of Older People Nursing*, vol. 4, nr. 3, s. 211-217.
- Ihlo, CA, Aksglæde, K, Laursen, T, Lauritzen, T & Christiansen, JS 2009, 'Serum insulin aspart concentrations following high-dose insulin aspart administered directly into the duodenum of healthy subjects: An open-labeled, single-blinded and uncontrolled exploratory trial', *Journal of Diabetes Science and Technology*, vol. 3, nr. 5, s. 1183-91.
- Isidor, S, Faaborg-Andersen, M, Hintze, H, Kirkevang, L, Frydenberg, M, Haiter-Neto, F & Wenzel, A 2009, 'Effect of monitor display on detection of approximal caries lesions in digital radiographs', *Dento-Maxillo-Facial Radiology*, vol. 38, s. 537-541.
- Jacobsen, G, Schlünssen, V, Schaumburg, I & Sigsgaard, T 2009, 'Increased incidence of respiratory symptoms among female woodworkers exposed to dry wood', *European Respiratory Journal*, vol. 33, nr. 6, s. 1268-76.
- Jacobsen, C, Nygaard, M, Vestergaard, AL & Vester, AE 2009, 'An ICU discharge model for research and logistic purpose, indicate that cardiac patients are eligible for discharge earlier than actual discharged', *The Open Cardiovascular and Thoracic Surgery Journal*, vol. 2, s. 12-17.
- Jastrup, S & Hall, E 2009, 'Att lære om kroppen; att lære med kroppen', *Nordisk tidsskrift for helseforskning*, vol. 5, nr. 1, s. 3-12.
- Jenab, M, McKay, J, Bueno-de-Mesquita, HB, van Duijnhoven, FJB, Ferrari, P, Slimani, N, Jansen, EHJM, Pischon, T, Rinaldi, S, Tjønneland, A, Olsen, A, Overvad, K, Boutron-Ruault, M, Clavel-Chapelon, F, Engel, P, Kaaks, R, Linseisen, J, Boeing, H, Fisher, E, Trichopoulou, A, Dilis, V, Oustoglou, E, Berrino, F, Vineis, P, Mattiello, A, Masala, G, Tumino, R, Vrieling, A, van Gils, CH, Peeters, PH, Brustad, M, Lund, E, Chirlaque, M, Barricarte, A, Suárez, LR, Molina, E, Dorronsoro, M, Sala, N, Hallmans, G, Palmqvist, R, Roddam, A, Key, TJ, Khaw, K,ingham, S, Boffetta, P, Autier, P, Byrnes, G, Norat, T & Riboli, E 2009, 'Vitamin D receptor and calcium sensing receptor polymorphisms and the risk of colorectal cancer in European populations', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18,

- nr. 9, s. 2485-91.
- Jensen, H, Jensen, MØJ, Smerup, MH, Vind-Kezunovic, S, Ringgaard, S, Andersen, NT, Vestergaard, R, Wierup, P, Hasenkam, JM & Nielsen, SL 2009, 'Impact of papillary muscle relocation as adjunct procedure to mitral ring annuloplasty in functional ischemic mitral regurgitation', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. 11 Suppl, s. S92-8.
- Jensen, H, Svanholm, H, Støvring, H & Bro, F 2009, 'A primary healthcare based intervention to improve a Danish cervical cancer screening program - a cluster randomised controlled trial', *Journal of Epidemiology & Community Health*, vol. 63, nr. 7, s. 510-515.
- Juul, L, Sandbæk, A, Foldspang, A, Frydenberg, M, Borch-Johnsen, K & Lauritzen, T 2009, 'Adherence to guidelines in people with screen-detected type 2 diabetes, ADDITION, Denmark: Exemplified by treatment initiation with an ACE inhibitor or an angiotensin-II receptor antagonist', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 4, s. 223-231.
- Kesmodel, US, Underbjerg, M, Kilburn, TR, Bakke-teig, LS, Mortensen, EL, Landrø, NI, Schendel, D, Bertrand, J, Grove, J, Ebrahim, S & Thorsen, P 2009, 'Lifestyle during pregnancy: neurodevelopmental effects at 5 years of age: the design and implementation of a prospective follow-up study', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 38, nr. 2, s. 208-219.
- Kidholm, K, Ehlers, L, Korsbek, L, Kjaerby, R & Beck, M 2009, 'Assessment of the quality of mini-HTA', *International Journal of Technology Assessment in Health Care*, vol. 25, nr. 1, s. 42-8.
- Kirkeskov, L, Witterseh, T, Funck, L, Kristensen, E, Mølhave, L, Hansen, M & Knudsen, B 2009, 'Health evaluation of volatile organic compound (VOC) emission from exotic wood products', *Indoor Air*, vol. 19, s. 45-57.
- Kirkevang, L, Væth, M & Wenzel, A 2009, 'Prevalence and Incidence of Caries Lesions in Relation to Placement and replacement of Fillings: A Longitudinal Observational Radiographic Study of an Adult Danish Population', *Caries Research*, vol. 43, s. 286-293.
- Kjaergaard, H, Olsen, J, Ottesen, B & Dykes, A 2009, 'Incidence and outcomes of dystocia in the active phase of labor in term nulliparous women with spontaneous labor onset', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 4, s. 402-7.
- Konradsen, H, Kirkevold, M & Zoffmann, V 2009, 'Surgical facial cancer treatment: the silencing of disfigurement in nurse-patient interactions', *Journal of Advanced Nursing*, vol. 65, nr. 11, s. 2409-2418.
- Korshøj, S, Sølvsten, H, Erlandsen, M & Sommerlund, M 2009, 'Frequency of sensitization to methyl aminolaevulinate after photodynamic therapy', *Contact Dermatitis*, vol. 60, nr. 6, s. 320-4.
- Kristensen, JK & Lauritzen, T 2009, 'Kvalitetsindikatorer for type 2-diabetes i perioden 2000-2005', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 3, s. 130-4.
- Kronborg, H & Væth, M 2009, 'How are effective breastfeeding technique and pacifier use related to breastfeeding problems and breastfeeding duration?', *Birth*, vol. 36, nr. 1, s. 34-42.
- Larsen, J, Støvring, H, Kragstrup, J & Gilså Hansen, D 2009, 'Can differences in medical drug compliance between European countries be explained by social factors: analyses based on data from the European Social Survey, round 2', *BMC Public Health*, vol. 9, s. 145.
- Laugesen, E, Hansen, KW, Knudsen, ST, Erlandsen, M, Ebbenhøj, E, Mogensen, CE & Poulsen, PL 2009, 'Increased Ambulatory Arterial Stiffness Index and Pulse Pressure in Microalbuminuric Patients With Type 1 Diabetes', *American Journal of Hypertension*, vol. 22, nr. 5, s. 513-519.
- Lauritsen, M, Jørgensen, M, Madsen, K, Lemcke, S, Toft, S, Grove, J, Schendel, D & Thorsen, P 2009, 'Validity of Childhood Autism in the Danish Psychiatric Central Register: Findings from a Cohort Sample Born 1990-1999', *Journal of Autism and Developmental Disorders*, vol. 40, nr. 2, s. 139-148.
- Laustsen, S, Kristensen, B, Thulstrup, AM, Møller, JK & Bibby, BM 2009, 'Amount of alcohol-based hand rub used and incidence of hospital-acquired bloodstream infection in a danish hospital', *Infection Control & Hospital Epidemiology*, vol. 30, nr. 10, s. 1012-4.
- Laustsen, S, Lund, E, Bibby, BM, Kristensen, B, Thulstrup, AM & Kjølhøst Møller, J 2009, 'Cohort study of adherence to correct hand antisepsis before and after performance of clinical procedures', *Infection Control & Hospital Epidemiology*, vol. 30, nr. 2, s. 172-8.
- Laustsen, S, Bibby, BM, Kristensen, B, Møller, JK & Thulstrup, AM 2009, 'E-learning may improve adherence to alcohol-based hand rubbing: a cohort study', *American Journal of Infection Control*, vol. 37, nr. 7, s. 565-8.

- Lautrup, CK, Kjærgaard, S, Brøndum-Nielsen, K, Fagerberg, C, Hertz, JM, Petersen, OB, Jørgensen, MW & Vogel, I 2008, 'Testing for 22q11 microdeletion in 146 fetuses with nuchal translucency above the 99th percentile and a normal karyotype.', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 87, nr. 11, s. 1252-1255.
- Li, J, Vestergaard, M, Obel, C, Christensen, J, Precht, DH, Lu, M & Olsen, J 2009, 'A nationwide study on the risk of autism after prenatal stress exposure to maternal bereavement', *Pediatrics (English Edition)*, vol. 123, nr. 4, s. 1102-7.
- Li, J, Vestergaard, M, Obel, C, Precht, DH, Christensen, J, Lu, M & Olsen, J 2009, 'Prenatal stress and cerebral palsy: a nationwide cohort study in Denmark', *Psychosomatic Medicine*, vol. 71, nr. 6, s. 615-8.
- Li, J, Olsen, J, Obel, C, Christensen, J, Precht, DH & Vestergaard, M 2009, 'Prenatal stress and risk of febrile seizures in children: a nationwide longitudinal study in Denmark', *Journal of Autism and Developmental Disorders*, vol. 39, nr. 7, s. 1047-52.
- Linnert, KM, Wisborg, K, Secher, NJ, Thomsen, PH, Obel, C, Dalsgaard, S & Henriksen, TB 2009, 'Coffee consumption during pregnancy and the risk of hyperkinetic disorder and ADHD: a prospective cohort study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 173-9.
- Lopez, R, Frydenberg, M & Baelum, V 2009, 'Contextual effects in the occurrence of periodontal attachment loss and necrotizing gingival lesions among adolescents', *European Journal of Oral Sciences*, vol. 117, nr. 5, s. 547-54.
- López, R, Frydenberg, M & Baelum, V 2009, 'Clinical features of early periodontitis', *Journal of Periodontology*, vol. 80, nr. 5, s. 749-58.
- Madsen, AM, Schlünssen, V, Olsen, T, Sigsgaard, T & Avci, H 2009, 'Airborne fungal and bacterial components in PM1 dust from biofuel plants', *Annals of Occupational Hygiene*, vol. 53, nr. 7, s. 749-57.
- Maimburg, RD, Bech, BH, Bjerre, JV, Olsen, J & Møller-Madsen, B 2009, 'Obstetric outcome in Danish children with a validated diagnosis of kernicterus', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 9, s. 1011-6.
- Maindal, HT & Lauritzen, T 2009, 'Fra formynderi til egenomsorg', *Klinisk Sygepleje*, vol. 22, nr. 3.
- Maindal, HT, Sokolowski, I & Vedsted, P 2009, 'Translation, adaptation and validation of the American short form Patient Activation Measure (PAM13) in a Danish version', *BMC Public Health*, vol. 9, s. 209.
- Malling, TH, Sigsgaard, T, Andersen, HR, Frischknecht, L, Deguchi, Y, Skadhauge, LR, Sherson, D, Bælum, J, Thomsen, GH, Pedersen, JK & Omland, Ø 2009, 'Sex determines the influence of smoking and gene polymorphism on glutathione peroxidase activity in erythrocytes', *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation. Supplement*, vol. 69, nr. 2, s. 295-302.
- Martinsen, B, Harder, I & Biering-Sorensen, F 2009, 'Sensitive cooperation: a basis for assisted feeding', *Journal of Clinical Nursing*, vol. 18, nr. 5, s. 708-15.
- Mikkelsen, TH, Søndergaard, J, Sokolowski, I, Jensen, AB & Olesen, F 2009, 'Cancer survivors' rehabilitation needs in a primary health care context', *Family Practice*, vol. 26, nr. 3, s. 221-230.
- Miller, MR, Pedersen, OF, Lange, P & Vestbo, J 2009, 'Improved survival prediction from lung function data in a large population sample', *Respiratory Medicine*, vol. 103, nr. 3, s. 442-8.
- Mortensen, KH, Hansen, KW, Erlandsen, M, Christiansen, JS & Gravholt, CH 2009, 'Ambulatory arterial stiffness index in Turner syndrome: the impact of sex hormone replacement therapy', *Hormone Research*, vol. 72, nr. 3, s. 184-9.
- Mølhav, L, Pan, Z, Kjærgaard, SK, Bønløkke, JH, Juto, J, Andersson, K, Stridh, G, Löfstedt, H, Bodin, L & Sigsgaard, T 2009, 'Effects on human eyes caused by experimental exposures to office dust with and without addition of aldehydes or glucan', *Indoor Air*, vol. 19, s. 68-74.
- Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between home death and GP involvement in palliative cancer care', *British Journal of General Practice*, vol. 59, nr. 566, s. 671-7.
- Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between successful palliative cancer pathways and community nurse involvement', *BMC Palliative Care*, vol. 8, s. 8-18.
- Neergaard, MA, Olesen, F, Andersen, RS & Søndergaard, J 2009, 'Qualitative description - the poor cousin of health research?', *BMC Medical Research Methodology*, vol. 9, s. 52.
- Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between successful palliative cancer courses and community nurse involvement', *BMC Palliative Care*, vol. 14, s. 8-18.

- Neergaard, MA, Olesen, F, Andersen, RS & Søndergaard, J 2009, 'Qualitative description - the poor cousin of health research?', *BMC Medical Research Methodology*, vol. 9, nr. 52.
- Nielsen, NB, Zachariae, R & Hjølund, NH 2009, 'Perceived risk prior to mammography as an independent predictor of breast cancer', *Journal of Psychosomatic Research*, vol. 66, nr. 3, s. 245-7.
- Nielsen, SS, Nørredam, M, Christiansen, KL, Obel, C, Hilden, J & Krasnik, A 2009, 'Betydning af opholdstid og antal flytninger på asylbørns psykiske helbred-sekundærpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 12, s. 981-4.
- Nielsen, TS, Nørgaard, JV, Purup, S, Fretté, XC & Bonfeld-Jørgensen, EC 2009, 'Estrogenic activity of bovine milk high or low in equol using immature mouse uterotrophic responses and an estrogen transactivation assay', *Journal of Cancer Epidemiology*, vol. 33, nr. 8, s. 61-68.
- Norlyk, A & Harder, I 2009, 'After colonic surgery: The lived experience of participating in a fast-track programme', *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being*, vol. 4, nr. 3, s. 170-180.
- Nøhr, EA, Vaeth, M, Baker, JL, Sørensen, TI, Olsen, J & Rasmussen, KM 2009, 'Pregnancy outcomes related to gestational weight gain in women defined by their body mass index, parity, height, and smoking status', *American Journal of Clinical Nutrition*, vol. 90, nr. 5, s. 1288-94.
- Nøhr, EA, Timpson, NJ, Andersen, CS, Davey Smith, G, Olsen, J & Sørensen, TIA 2009, 'Severe obesity in young women and reproductive health: the Danish National Birth Cohort', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 12, s. e8444.
- Nøhr, EA, Rasmussen, S, Ramlau-Hansen, CH & Olsen, J 2009, 'Twinning rates according to maternal birthweight', *Twin Research and Human Genetics*, vol. 12, nr. 6, s. 591-7.
- Obel, C, Dalsgaard, S, Arngrim, T, Bilenberg, N, Christensen, KS, Freund, C, Jensen, E & Kraft, JT 2009, 'Screening af voksne for ADHD', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 3, s. 143-5.
- Oksuzyan, A, Petersen, I, Støvring, H, Bingley, P, Vaupel, JW & Christensen, K 2009, 'The male-female health-survival paradox: a survey and register study of the impact of sex-specific selection and information bias', *Annals of Epidemiology*, vol. 19, nr. 7, s. 504-11.
- Olesen, AV, Parner, E, Mortensen, PB, Sørensen, HT & Olsen, J 2009, 'Prenatal Risk Factors for Cutaneous Malignant Melanoma: Follow-up of 2,594,783 Danes Born from 1950 to 2002', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 1, s. 155-61.
- Olesen, C, Thrane, N, Rønholt, A, Olsen, J & Henriksen, TB 2009, 'Association between social position and congenital anomalies: A population-based study among 19,874 Danish women', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, s. 246-57.
- Olesen, F, Hansen, RP & Vedsted, P 2009, 'Delay in diagnosis: the experience in Denmark', *British Journal of Cancer*, vol. 101, nr. S2, s. S5-S8.
- Olsen, PR & Harder, I 2009, 'Keeping their world together--meanings and actions created through network-focused nursing in teenager and young adult cancer care', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 6, s. 493-502.
- Pala, V, Krogh, V, Berrino, F, Sieri, S, Grioni, S, Tjønneland, A, Olsen, A, Jakobsen, MU, Overvad, K, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Romieu, I, Linseisen, J, Rohrmann, S, Boeing, H, Steffen, A, Trichopoulou, A, Benetou, V, Naska, A, Vineis, P, Tumino, R, Panico, S, Masala, G, Agnoli, C, Engset, D, Skeie, G, Lund, E, Ardanaz, E, Navarro, C, Sánchez, M, Amiano, P, Svatetz, CAG, Rodriguez, L, Wirfält, E, Manjer, J, Lenner, P, Hallmans, G, Peeters, PHM, van Gils, CH, Bueno-de-Mesquita, HB, van Duijnhoven, FJB, Key, TJ, Spencer, E,ingham, S, Khaw, K, Ferrari, P, Byrnes, G, Rinaldi, S, Norat, T, Michaud, DS & Riboli, E 2009, 'Meat, eggs, dairy products, and risk of breast cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC) cohort', *American Journal of Clinical Nutrition*, vol. 90, nr. 3, s. 602-12.
- Pedersen, AF, Zachariae, R & Bovbjerg, DH 2009, 'Psychological stress and antibody response to influenza vaccination: A meta-analysis', *Brain, Behavior, and Immunity*, vol. 23, nr. 4, s. 427-33.
- Pedersen, LH, Henriksen, TB, Vestergaard, M, Olsen, J & Bech, BH 2009, 'Selective serotonin reuptake inhibitors in pregnancy and congenital malformations: population based cohort study', *BMJ. British Medical Journal (International Ed.)*, vol. 339, s. b3569.
- Pedersen, M, Wichmann, J, Autrup, H, Dang, DA, Hvidberg, M, Bossi, R, Jakobsen, J, Loft, S & Knudsen, LE 2009, 'Increased micronuclei and bulky DNA adducts in cord blood after maternal exposures to traffic-related air pollution', *Environmental Research*, vol. 109, nr. 8, s. 1012-1020.

- Qiao, Y, Li, B, Yang, G, Yao, H, Yang, J, Liu, D, Yan, Y, Sigsgaard, T & Yang, X 2009, 'Irritant and adjuvant effects of gaseous formaldehyde on the ovalbumin-induced hyperresponsiveness and inflammation in a rat model', *Inhalation Toxicology*, vol. 21, nr. 14, s. 1200-7.
- Ramlau-Hansen, C, Hansen, M, Jensen, C, Olsen, J, Bonde, JP & Thulstrup, AM 2009, 'Semen quality and reproductive hormones according to birth weight and body mass index in childhood and adult life. Two decades of follow-up.', *Fertility and Sterility*. E-pub ahead of print.
- Ramlau-Hansen, CH, Olesen, ACV, Parner, E, Sørensen, HT & Olsen, J 2009, 'Perinatal markers of estrogen exposure and risk of testicular cancer: follow-up of 1,333,873 Danish males born between 1950 and 2002', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 9, s. 1587-92.
- Rask, MT, Jensen, ML, Andersen, J & Zachariae, R 2009, 'Effects of an Intervention Aimed at Improving Nurse-Patient Communication in an Oncology Outpatient Clinic', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 1, s. E1-E11.
- Rebordosa, C, Kogevinas, M, Bech, BH, Sørensen, HT & Olsen, J 2009, 'Use of acetaminophen during pregnancy and risk of adverse pregnancy outcomes', *International Journal of Epidemiology*, vol. 38, nr. 3, s. 706-14.
- Rodriguez, A, Olsen, J, Kotimaa, AJ, Kaakinen, M, Moilanen, I, Henriksen, TB, Linnet, KM, Obel, C, Miettunen, J, Taanila, A, Ebeling, H & Järvelin, MR 2009, 'Is prenatal alcohol exposure related to inattention and hyperactivity symptoms in children? Disentangling the effects of social adversity', *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, vol. 50, nr. 9, s. 1073-83.
- Rosendal, M & Falkø, E 2009, 'Diagnoseklassifikation i Danmark med fokus på almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 12, s. 997-1000.
- Rubak, S, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Borch-Johnsen, K & Christensen, B 2009, 'General practitioners trained in motivational interviewing can positively affect the attitude to behaviour change in people with type 2 diabetes. One year follow-up of an RCT, ADDITION Denmark', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 3, s. 172-9.
- Rung, J, Cauchi, S, Albrechtsen, A, Shen, L, Rocheleau, G, Cavalcanti-Proença, C, Bacot, F, Balkau, B, Belisle, A, Borch-Johnsen, K, Charpentier, G, Dina, C, Durand, E, Elliott, P, Hadjadj, S, Järvelin, M, Laitinen, J, Lauritzen, T, Marre, M, Mazur, A, Meyre, D, Montpetit, A, Pisinger, C, Posner, B, Poulsen, P, Pouta, A, Prentki, M, Ribel-Madsen, R, Ruokonen, A, Sandbæk, A, Serre, D, Tichet, J, Vaxillaire, M, Wojtaszewski, JFP, Vaag, A, Hansen, T, Polychronakos, C, Pedersen, O, Froguel, P & Sladek, R 2009, 'Genetic variant near IRS1 is associated with type 2 diabetes, insulin resistance and hyperinsulinemia', *Nature Genetics*, vol. 41, nr. 10, s. 1110-5.
- Sadeghnia, DK, Christensen, MB, Risør, MB, Lauritzen, T & Christensen, B 2009, 'Self-reported cognitive and emotional effects and lifestyle changes shortly after preventive cardiovascular consultations in general practice', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 2, s. 104-110.
- Sandager, P, Ulbjerg, N, Henriksen, TB, Goldsmith, LT, Thorsen, P, Weiss, G & Vogel, I 2009, 'Circulating relaxin and cervical length in midpregnancy are independently associated with spontaneous preterm birth', *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 201, nr. 2, s. 169.e1-6.
- Sestoft, B, Larsen, B, Erlandsen, M & Hansen, ES 2009, 'Lejringskader hos rygoopererede patienter', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 7, s. 518-21.
- Severinsen, MT, Kristensen, SR, Johnsen, SP, Dethlefsen, C, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Anthropometry, body fat, and venous thromboembolism: a Danish follow-up study', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. 19, s. 1850-7.
- Sorensen, FB, Jensen, K, Vaeth, M, Hager, H, Funder, AMD, Safwat, A, Keller, J & Christensen, M 2009, 'Immunohistochemical Estimates of Angiogenesis, Proliferative Activity, p53 Expression, and Multiple Drug Resistance Have No Prognostic Impact in Osteosarcoma: A Comparative Clinicopathological Investigation', *Sarcoma*, vol. 2008, s. 874075.
- Spannow, AH, Pfeiffer-Jensen, M, Andersen, NT, Stenbøg, E & Herlin, T 2009, 'Inter- and intraobserver variation of ultrasonographic cartilage thickness assessments in small and large joints in healthy children', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, s. 12.
- Sparsø, T, Grarup, N, Andreasen, C, Albrechtsen, A, Holmkvist, J, Andersen, G, Jørgensen, T, Borch-Johnsen, K, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Madsbad, S, Hansen, T & Pedersen, O 2009, 'Combined analysis of 19 common validated type 2 diabetes susceptibility gene variants shows moderate discriminative value and no evidence of gene-gene interaction', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 7, s. 1308-14.

- Stilling, M, Søballe, K, Andersen, NT, Larsen, KK & Rahbek, O 2009, 'Analysis of polyethylene wear in plain radiographs', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 6, s. 675-82.
- Strandberg-Larsen, K, Jensen, MS, Ramlau-Hansen, C, Grønbæk, M & Olsen, J 2009, 'Alcohol binge drinking during pregnancy and cryptorchidism.', *Human Reproduction*, vol. 24, s. 3211-9.
- Strandberg-Larsen, K, Jensen, MS, Ramlau-Hansen, CH, Grønbaek, M & Olsen, J 2009, 'Alcohol binge drinking during pregnancy and cryptorchidism', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 12, s. 3211-9.
- Strandberg-Larsen, K, Grønboek, M, Andersen, AN, Andersen, PK & Olsen, J 2009, 'Alcohol drinking pattern during pregnancy and risk of infant mortality', *Epidemiology*, vol. 20, nr. 6, s. 884-91.
- Sun, Y, Strandberg-Larsen, K, Vestergaard, M, Christensen, J, Nybo Andersen, A, Grønbæk, M & Olsen, J 2009, 'Binge drinking during pregnancy and risk of seizures in childhood: a study based on the Danish National Birth Cohort', *American Journal of Epidemiology*, vol. 169, nr. 3, s. 313-22.
- Suárez-Varela, MMM, Kaerlev, L, Zhu, JL, Bonde, JP, Nøhr, E, Llopis-González, A & Olsen, J 2009, 'Hospital work and pregnancy outcomes: a study in the Danish National Birth Cohort', *International Journal of Occupational and Environmental Health*, vol. 15, nr. 4, s. 402-9.
- Sølling, C, Johnsen, SP, Ehlers, L, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Upgraded acute stroke care including thrombolysis is associated with reduced length of hospital stay among non-stroke patients', *Cerebrovascular Diseases*, vol. 27, nr. 1, s. 60-6.
- Søndergaard, J, Vach, K, Kragstrup, J & Andersen, M 2009, 'Impact of pharmaceutical representative visits on GPs' drug preferences', *Family Practice*, vol. 26, nr. 3, s. 204-209.
- Sørensen, M, López, AG, Andersen, PK, Vogel, U, Autrup, H, Tjønneland, A, Overvad, K & Raaschou-Nielsen, O 2009, 'Stratification for smoking in case-cohort studies of genetic polymorphisms and lung cancer', *Lung Cancer*, vol. 63, nr. 3, s. 335-40.
- Sørensen, TH, Olsen, KR & Vedsted, P 2009, 'Association between general practice referral rates and patients' socioeconomic status and access to specialised health care. A population-based nationwide study', *Health Policy*, vol. 92, s. 180-6.
- Tørring, ML 2009, 'Påvirker kulturen smerten? Om voldsomme udbrud og diskrete rynker i panden', *Tidsskriftet Antropologi*, nr. 58, s. 65-83.
- Uhrenfeldt, L & Hall, E 2009, 'Caring for nursing staff among proficient first-line nurse leaders', *International Journal for Human Caring*, vol. 13, nr. 2, s. 39-44.
- Varela, MMM, Nøhr, EA, Llopis-González, A, Andersen, AN & Olsen, J 2009, 'Socio-occupational status and congenital anomalies', *European Journal of Public Health*, vol. 19, nr. 2, s. 161-167.
- Vedsted, P & Olesen, F 2009, 'Fra viden til praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 20, s. 1659.
- Vogel, I, Lyngbye, T, Nielsen, A, Pedersen, S & Hertz, JM 2009, 'Pallister-Killian syndrome in a girl with mild developmental delay and mosaicism for hexasomy 12p', *American Journal of Medical Genetics. Part A*, vol. 149A, nr. 3, s. 510-4.
- Vogel, I, Hollegaard, MV, Hougaard, DM, Thorsen, P & Grove, J 2009, 'Polymorphisms in the promoter region of relaxin-2 and preterm birth: involvement of relaxin in the etiology of preterm birth', *In Vivo*, vol. 23, nr. 6, s. 1005-9.
- Wenzel, A, Haiter-Neto, F, Frydenberg, M & Kirkevang, L 2009, 'Variable-resolution cone-beam computerized tomography with enhancement filtration compared with intraoral photostimulable phosphor radiography in detection of transverse root fractures in an in vitro model', *Oral surgery, oral medicine, oral pathology, oral radiology, and endodontics*, vol. 108, nr. 6, s. 939-45.
- Wu, C, Nøhr, EA, Bech, BH, Vestergaard, M, Catov, JM & Olsen, J 2009, 'Health of children born to mothers who had preeclampsia: a population-based cohort study', *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 201, nr. 3, s. 269.e1-269.e10.
- Zhu, JL, Obel, C, Basso, O, Bech, BH, Henriksen, TB & Olsen, J 2009, 'Handedness and Time to Pregnancy', *Epidemiology*, vol. 20, nr. 1, s. 52-55.
- Zhu, JL, Zhang, W, Cheng, Y, Xu, J, Xu, X, Gibson, D, Størring, H, Claeys, P & Temmerman, M 2009, 'Impact of post-abortion family planning services on contraceptive use and abortion rate among young women in China: a cluster randomised trial', *European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, vol. 14, nr. 1, s. 46-54.
- Zhu, JL, Obel, C, Basso, O, Bech, BH, Henriksen, TB & Olsen, J 2009, 'Infertility, infertility treatment, and mixed-handedness in children', *Early Human Development*, vol. 85, nr. 12, s. 745-9.
- Zhu, JL, Basso, O, Obel, C, Hvidtjørn, D & Olsen, J 2009, 'Infertility, infertility treatment and psychomotor development: the Danish National Birth

Cohort', *Paediatric and Perinatal Epidemiology*, vol. 23, nr. 2, s. 98-106.

Zhu, JL, Basso, O, Obel, C, Hammer Bech, B, Nøhr, EA, Shrestha, A & Olsen, J 2009, 'Parental infertility and sexual maturation in children', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 2, s. 445-450.

Zobel, D, Andreasen, C, Burgdorf, K, Andersson, E, Sandbæk, A, Lauritzen, T, Borch-Johnsen, K, Jørgensen, T, Maeda, S, Nakamura, Y, Eiberg, H, Pedersen, O & Hansen, T 2009, 'Variation in the gene encoding Kruppel-like factor 7 influences body fat: studies of 14,818 Danes', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, s. 603-9.

Ågård, AS & Maindal, HT 2009, 'Interacting with relatives in intensive care unit. Nurses' perceptions of a challenging task', *Nursing in Critical Care*, vol. 14, nr. 5, s. 264-72.

Østergaard, M, Ernst, A, Labouriau, R, Dagiliené, E, Krarup, H, Christensen, M, Thorsgaard, N, Jacobsen, BA, Tage-Jensen, U, Overvad, K, Autrup, H & Andersen, V 2009, 'Cyclooxygenase-2, multidrug resistance 1, and breast cancer resistance protein gene polymorphisms and inflammatory bowel disease in the Danish population', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 1, s. 65-73.

Artikel

Abraham, E, Gejel, I & Hall, EO 2009, 'Mellemmåltid til underernæringstruede patienter', *Klinisk Sygepleje*, vol. 23, nr. 1, s. 47-56.

Birkelund, R 2009, 'Friheden og det sunde samfund', *Humaniora*, vol. 1, s. 24-27.

Bonefeld-Jørgensen, EC 2009, 'Biomonitoring i Grønland. Humane biomarkører - eksponering og effekter.', *Miljø og Sundhed*, nr. 1, s. 57.

Nøhr, EA 2009, 'Fedme: Konsekvenser for mor og barn.', *Tidsskrift for Jordemødre*, vol. 119, nr. 5.

Letter

Amundadottir, L, Kraft, P, Stolzenberg-Solomon, RZ, Fuchs, CS, Petersen, GM, Arslan, AA, Bueno-de-Mesquita, HB, Gross, M, Helzlsouer, K, Jacobs, EJ, LaCroix, A, Zheng, W, Albanes, D, Bamlet, W, Berg, CD, Berrino, F, Bingham, S, Buring, JE, Bracci, PM, Canzian, F, Clavel-Chapelon, F, Clipp, S, Cotterchio, M, de Andrade, M, Duell, EJ, Fox Jr., JW, Gallinger, S, Gaziano, JM, Giovannucci, EL, Goggins, M, González, CA, Hallmans, G, Hankinson, SE, Hassan, M, Holly, EA, Hunter, DJ, Hutchinson, A, Jackson, R, Jacobs, KB, Jenab, M, Kaaks, R, Klein, AP, Kooper-

berg, C, Kurtz, RC, Li, D, Lynch, SM, Mandelson, M, McWilliams, RR, Mendelsohn, JB, Michaud, DS, Olson, SH, Overvad, K, Patel, AV, Peeters, PHM, Rajkovic, A, Riboli, E, Risch, HA, Shu, X, Thomas, G, Tobias, GS, Trichopoulos, D, Van Den Eeden, SK, Virtamo, J, Wactawski-Wende, J, Wolpin, BM, Yu, H, Yu, K, Zeleniuch-Jacquotte, A, Chanock, SJ, Hartge, P & Hoover, RN 2009, 'Genome-wide association study identifies variants in the ABO locus associated with susceptibility to pancreatic cancer', *Nature Genetics*, vol. 41, nr. 9, s. 986-90.'

Kommentar/debat

Birt, CA & Foldspang, A 2009, 'Public health capacity building--not only the property of the medical profession', *European Journal of Public Health*, vol. 19, nr. 3, s. 232-5.

Bønløkke, JH 2009, 'Klimaforandringer', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2331.

Bønløkke, JH 2009, 'Nye hospitaler skal have genbrug og regnvandsopsamling', *Dagens Medicin*.

Franco, EL, Olsen, J, Saracci, R & Detels, R 2009, 'Epidemiology's contributions to a Nobel Prize recognition', *Epidemiology*, vol. 20, nr. 5, s. 632-4.

Kronborg, H & Væth, M 2009, 'Pacifiers and breast-feeding', *Birth*, vol. 36, nr. 3, s. 267-268.

Olsen, J 2009, 'Problems in studying fetotoxic effects of alcohol', *Addiction*, vol. 104, nr. 8, s. 1276-8; discussion 1279-80.

Olsen, J & Zhu, JL 2009, 'Re: "Advanced parental age and the risk of autism spectrum disorder"', *American Journal of Epidemiology*, vol. 169, nr. 11, s. 1406; author reply 1406-7.

Rask, MT, Jensen, ML, Andersen, J & Zachariae, R 2009, 'Letter to the editor', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 5, s. 346.

Review

Bonefeld-Jørgensen, EC 2009, 'Genetics and Contaminants: Chapter 6', I, *The International Arctic Monitoring and Assessment Report (AMAP), Human health in the Arctic 2009*, (<http://www.amap.no>), The International Arctic Monitoring and Assessment Report (AMAP), Human health in the Arctic 2009, (<http://www.amap.no>) human health, s. 111 - 130.

Gilman, A, Ayotte, P, Dewailly, E, Dudarev, A, Bonefeld-Jørgensen, EC, Muckle, G & Odland, JØ 2009, 'Public Health and the Effects of Contaminants: Chapter 8', I, *The International Arctic Monitoring and Assessment Report (AMAP), Human health in*

the Arctic 2009.

Lerdal, A, Bakken, LN, Kouwenhoven, SE, Pedersen, G, Kirkevold, M, Finset, A & Kim, HS 2009, 'Poststroke fatigue--a review', *Journal of Pain and Symptom Management*, vol. 38, nr. 6, s. 928-49.

Vestergaard, M & Christensen, J 2009, 'Register-based studies on febrile seizures in Denmark', *Brain & Development*, vol. 31, nr. 5, s. 372-7.

Videnskabelig anmeldelse

Vedsted, P 2009, 'Health services and health policy', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 38, s. 2755.

Editorial

Miller, MR, Pedersen, OF, Pellegrino, R & Brusasco, V 2009, 'Debating the definition of airflow obstruction: time to move on?', *European Respiratory Journal*, vol. 34, nr. 3, s. 527-8.

Olesen, F 2009, 'Kræft som akut sygdom viser nye veje for udvikling af kvalitet og efteruddannelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 4, s. 208.

Olsen, J 2009, 'Mobile phones and health', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, nr. 1, s. 1-3.

Vedsted, P & Olesen, F 2009, 'Early diagnosis of cancer - the role of general practice', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 4, s. 193-4.

Videnskabelig rapport

Afshari, A, Anderson, HR, Cohen, A, de Oliveira Fernandes, E, Douwes, J, Górny, R, Hirvonen, M, Jaakkola, J, Kirchner, S, Kurnitski, J, Levin, H, Mendell, M, Mølhave, L, Morawska, L, Nevalainen, A, Richardson, M, Rudnai, P, Schleibinger, HW, Schwarze, PE, Seifert, B, Sigsgaard, T, Song, W, Spengler, J, Szewzyk, R, Thyagarajan, SP, Gallo, G, Giersig, M, Bønløkke, JH, Cheung, K, Mirer, AG, Meyer, HW & Roponen, M 2009, *WHO guidelines for indoor air quality: dampness and mould*, World Health Organisation (WHO), Copenhagen, Denmark.

Becker, R, Mølhave, L & EA 2009, *Interventions and actions against damp and mould; Report on a WHO working group meeting*, Copenhagen.

Larsen, MB, Sokolowski, I & Vedsted, P 2009, *Kræftpatienters ventetider i det specialiserede sundhedsvæsen. Delrapport 1: En analyse baseret på spørgeskemadata om kræftpatienters forløb i Region Midtjylland og Region Syddanmark*, 2 udg., Århus.

Larsen, MB, Sokolowski, I & Vedsted, P 2009, *Kræftpatienters ventetider i det specialiserede sundhedsvæsen. Delrapport 2, version 3: En analyse af kræftpa-*

tienters ventetid før og efter national indførelse af kræftpakkerne, Århus.

Madsen, PV, Hertel, O, Løfstrøm, P, Sigsgaard, T, Bønløkke, JH, Pupiti, K, Arnold, M & Bleeker, A 2009, *Abatement control and regulation of emission and ambient concentration of odour and allergens from livestock farming*, Nordisk ministerråd (TemaNord; 2009:512).

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Mølhave, L 2009, 'Human responses to organic air pollutants', I Salthammer, T & Uhde, E (red.), *Organic indoor air pollutants; occurrence, measurement, evaluation*, Wiley-VCH Verlagsgesellschaft, Braunschweig, Germany, s. 327-346.

Mølhave, L 2010, 'Principles of risk assessment and risk management for better indoor air quality (with examples illustrating the principles)', I Wagocki, P & Stankov, P (red.), *Course 6; Indoor air quality and human exposure, May 12-17, 2009. EuroAcademy on ventilation and indoor climate..* Center for Research and design in human comfort, energy and environment, Technical University of Sofia, Bulgaria.

Mølhave, L 2009, 'Volatile organic compounds and sick building syndrome: Chapt 8', I Lippmann, M (red.), *Environmental Toxicants, Human exposures and their health effects*, 3rd udg., John Wiley & Sons, Hoboken, NJ, USA, s. 241-256.

Støvring, H 2009, 'The use of pharmacoepidemiological databases to assess disease burdens: application to diabetes', I Preedy, VR & Watson, RR (red.), *Handbook of Disease Burdens and Quality of Life Measures*. Springer Verlag.

Bidrag til videnskabelig rapport

Mølhave, L 2009, 'Policy recommendations on interventions and actions against damp and mould', I, *Report of WHO working group meeting Bonn, Germany, 9-10 february 2009*, World Health Organisation (WHO), Copenhagen, Denmark, s. 1-77.

Nøhr, EA 2009, 'Combined associations of prepregnancy body mass index and gestational weight gain with the outcome of pregnancy. Analyses based on the Danish National Birth Cohort: Appendix G, Part 1: Analyses by Dr. Nøhr', I, *Weight gain During Pregnancy: Reexamining the Guidelines*. Kathleen M. Rasmussen and Ann L. Yactine, Editors; Committee to Reexamine IOM Pregnancy Weight Guidelines; Institute of Medicine; National Research Council.

To be downloaded from <http://www.nap.edu/catalog/12584.html>, The National Academies Press, Washington, D.C., s. 557-649.

Konferenceartikel

Mølhav, L 2009, 'Development of international guidelines for indoor air quality', I *Proceedings of Cold Climate HVAC 2009 16-19/3*, s. 1-13.

Mølhav, L 2009, 'Indeklimaet i historisk perspektiv', I *Proceedings of Inomhusklimaet, Örebro 2009*, s. 10-23.

Andet

Birkelund, R 2009, "*Demokrati*", Forlaget Vartov, København.

Birkelund, R 2009, "*Frihed*", Forlaget Vartov, København.

Formidling

Andet

Telemedicine in Denmark: www.telemedicineindenmark.au.dk, Andet.

Tidsskriftartikel

Angel, S 2009, 'Kampen for et meningsfuldt liv', *Sygeplejersken*, vol. 109, nr. 17, s. 48-53.

Bredsdorff, L, Obel, T, Dethlefsen, C, Schmidt, EB, Rasmussen, SE, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Polyphenoler fra frugt og grønt og forebyggelse af iskæmisk hjertesygdom. Miljø og Sundhed', Sundhedsstyrelsens Rådgivende Videnskabelige Udvalg for Miljø og Sundhed *Formidlingsblad*, nr. 3, s. 19-23.

Bro, F 2009, 'Prostata-specifikt antigen-test: Skal - skal ikke?', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 1, s. 9-13.

Christensen, KS 2009, 'Angstlidelser i almen praksis', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, nr. 87, s. 318-329.

Larsen, KK 2009, 'En fødekæde har to ender, eller ring-slutter den?: Om rekruttering til almen praksis', *Practicus*, vol. 33, nr. 194, s. 22-22.

Larsen, KK 2009, 'Er vi fanget i spindet - og hvem er vi?', *Practicus*, vol. 33, nr. 198, s. 150-151.

Larsen, KK 2009, 'FYAM workshop på Nordisk Kongres 2009', *Practicus*, vol. 33, nr. 196, s. 92.

Larsen, KK 2009, 'Kreativ workshop på Nordisk Kongres: bidrag med dit udtryk af dagligdagen i almen praksis.', *Practicus*, vol. 33, nr. 195, s. 49.

Moth, G, Vedsted, P, Olesen, F & Christensen, B 2009,

'Der er ikke noget som fakta, der kan "ødelægge" en god diskussion', *Practicus*, nr. 197, s. 110-111.

Moth, G, Vedsted, P, Olesen, F & Christensen, B 2009, 'Hvad går folk egentlig til læge med?', *Danmarks Læger*, nr. 3, s. 9.

Neergaard, MA & Grønvold, M 2009, 'Forskning i Palliation i Danmark', *Omsorg: Nordisk tidsskrift for Palliativ Medicin*, s. 9-17.

Neergaard, MA 2009, 'Palliation i primærsektoren', *Practicus*, s. 114-115.

Neergaard, MA 2009, 'Tværsektorielle udfordringer', *Den Palliative indsats. Det Palliative Team, Århus og hospice Søholms 10 års jubilæum*.

Neergaard, MA 2009, 'Tværsektorielle udfordringer: Om samarbejde i sundhedsvæsenet', *10 års jubilæumsskrift. Det Palliative Team*, s. 24-25.

Nielsen, C, Skovsgaard, A, Stenholt, B & Lomborg, K 2009, 'Brug for fokus på kliniske færdigheder', *Sygeplejersken*, vol. 109, nr. 16, s. 48-52.

Rosendal, M & Vedsted, P 2009, 'Gennembrudsmetoden: en metode til at skabe forandring og kvalitetsudvikling', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 8, s. 741-749.

Vedsted, P, Maagaard, R & Bro, F 2009, 'Almen praksis og kræftpakker', *Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen*, vol. 85, nr. 10, s. 274-276.

Vedsted, P, Åbom, B, Jespersen, BA, Brogaard, T, Guldin, M & Neergaard, MA 2009, 'Sammenhængende palliative forløb', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 6, s. 617-625.

Anmeldelse i tidsskrift

Maindal, HT 2009, 'Folkesundhed- i et kritisk perspektiv. Stinne Glasdam (Red) Dansk Sygepleje Råd, NNF, Kbh.', *Tidsskrift for Sygeplejeforskning*.

Maindal, HT & Lauritzen, T 2009, 'Motivationssamtalen i sundhedssektoren. Rollnick S, Miller WR, Butler CC. Hans Reitzels Forlag, 2009', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 39, s. 2840.

Kronik

Bro, F 2009, 'Værdsæt os! Betal os! Støt os! Uddan os!: Hvordan almen praksis er genopfundet i Canada', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 20, s. 1712-1713.

Avisartikel

Christensen, KS 2009, 'Praktiserende læger skal gøre en forskel', *AngstAvisen*, April 2009.

Christensen, KS 2009, 'Praktiserende læger skal gøre en forskel', *AngstAvisen*, April, s. 11.

Forskningsformidlende bog/antologi

Kronborg, H 2009, *Amning - og tidlig kontakt: Manual til sundhedsplejersker*, 3. udg., Skalmøje.

Kronborg, H 2009, *Amning - og tidlig kontakt: Drejebog*, 3. udg., Skalmøje.

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

Dowrick, C & Rosendal, M 2009, 'Medically Unexplained Symptoms', I Gask, L, Lester, Kendrick & Peveler, R (red.), *Handbook of Primary Care Mental Health*.

Mølhave, L 2009, 'Principles of guideline setting and review of existing international guidelines (focused on ongoing WHO and EU activities)', I Wagocki, P & Stankov, P (red.), *Course 6; Indoor air quality and human body exposure, May 12-17, 2009. EuroAcademy on ventilation and indoor climate*. Center for Research and design in human comfort, energy and environment, Technical University of Sofia, Bulgaria.

Mølhave, L 2009, 'The ethics of using human panels in the indoor air', I, *Course 6; Indoor air quality and human exposure*, May 12-17, 2009. Pamporovo, Bulgaria.

Undervisning**Forord/efterskrift**

Hall, E 2009, 'Förord', I Hallström, I & Lindberg, T (red.), *Pediatrik omvårdnad.*, 1. udg., Liber s. 5-6.

Lærebog

Christensen, KS 2009, *Psykiatri i almen praksis*, 1 udg., Lægeforeningens Forlag, København.

Bidrag til lærebog

Angel, S 2009, 'At komme sig efter et trauma', I Holen, M & Winther, B (red.), *Akut, kritisk og kompleks sygepleje, samfunds- og humanvidenskabelige perspektiver*, 1 udg., Munksgaard Forlag, København, s. 143-158.

INSTITUT FOR FYSIOLOGI OG BIOFYSIK

Kontaktadresse

Sekretariatet
 Institut for Fysiologi og Biofysik
 Aarhus Universitet
 Ole Worms Allé 6, 1180
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8942 2800
 Fax: +45 8612 9065; + 45 8612 9599
 E-mail: sekretariat@ifb.au.dk
 Hjemmeside: <http://www.ifb.au.dk>

Professorer

dr.med. Christian Aalkjær
 dr.med. Jens Peter Andersen
 prof. emeritus, dr.med. Torben Clausen
 dr.scient. & med. Mikael Esmann
 D.Sc. John David Colin Lambert
 dr.med. Jens Georg Leipziger
 prof. emeritus, dr.med. Jesper V. Møller
 cand.scient., ph.d. Ole Bækgaard Nielsen
 dr.med., cand.scient. Bente Vilsen

Lektorer

dr.med. Mogens Andreassen
 dr.scient., ph.d. Flemming Cornelius
 cand.scient., ph.d. Natalya U. Fedosova
 ph.d. John Alan Flatman
 dr.med. Kimmo Jensen
 M.Sc., ph.d. Yasser A. Mahmmoud
 ph.d. Vladimir Matchkov
 cand.med. Steen Torben Nedergaard
 med.dr. Holger Nilsson
 cand.med., ph.d. Helle Prætorius
 dr.med. Ole Sonne
 cand.scient., ph.d. Mads Schak Toustrup-Jensen

Postdocs

Ph.d. Bertrand Arnou
 ph.d. Donna Briggs Bødtkjer
 cand.scient., ph.d. Johannes Dalgaard Clausen
 cand.scient., ph.d. Anja P. Einholm
 M.Sc. ph.d. Anne Fredsted
 cand.scient., ph.d. Mai Marie Holm
 cand.scient., ph.d. Hanne Margrethe Gissel Hyldkrog

ph.d. Jose Luis Nieto-Gonzales
 cand.scient., ph.d. Claus Olesen
 cand. scient., ph.d. Thomas Holm Pedersen
 cand.scient., ph.d. Mads Vaarby Sørensen
 ph.d. Irina Vardya

Videnskabelige assistenter

cand.scient. Rikke Holm Jensen

Ph.d. studerende

Cand.scient. Randi Groslier Bjælde
 cand.scient. Martin Broch-Lips
 stud.med. Ebbe Briggs Bødtkjer
 cand.scient. Ulrik Bølcho
 Hua Chen
 M.Sc. Marion Delenclos
 Cand.scient. Carina Henriksen
 cand.scient. Anne Nyholm Holdensen
 cand.scient. Ingrid Jurková
 cand.scient. Mette Laursen
 cand.scient. Rita Marques
 M.Sc. Babavali Mohammad
 cand.pharm., cand.med. Helle Rosenberg
 cand.scient. Vivien Schack
 cand.scient. Marianne Gerberg Skals
 cand.scient. Jane Skov
 cand.med. Niklas Telinius

Specialestuderende

Stud.scient. Ida Bøgh Andersen
 Stud.scient. Kim Boddum
 Stud.scient. Ósk Halldórsdóttir
 Stud.scient. Peter Kusk Mott
 Stud.scient. Kate Møller

Forskningsårsstuderende

Stud.med. Morten Klelund Borg
 Stud.med. Torbjørn H. Brøgger
 Stud.med. Andreas Aalkjær Danielsen
 Stud.med. Allan Kjeldsen Hansen
 Stud.med. Ronni Mikkelsen

Scholarstipendiater

Zita Dosa

Vigtigste satsningsområder indenfor instituttets forskning

- Den molekylære mekanisme for iontransport.
- Struktur-funktionsforhold og patofysiologi af Ca-ATPase, H,K-ATPase og Na,K-ATPase.
- FXYP-proteiner og proteinkinaser rolle for reguleringen af Na,K-ATPase og H,K-ATPase.
- Na, K, Cl og Ca-transport i skeletmuskler og deres betydning for excitation, integritet og kontraktion - fysiologi og klinik.
- Iontransport, intercellulær kommunikation, og excitationkontraktionskoblingen i små arteriers og lymfekars glatte muskelceller.
- Molekylær karakterisering af vesikelfrigivelsen af neurotransmittere og af deres receptorer.
- Kortikal aktivitet under normale og patologisk forhold med fokus på såvel cellulære som kredsløbsmæssige aspekter.
- P2 receptorer og deres kontrol af nyre og intestinal ion transport.
- HCO₃-transportører og deres rolle i kroppens og cellens syre/base regulering.

Ph.d.-afhandlinger

- Høstgaard-Jensen, K 2009, *Pharmacological characterization of a positive modulator acting at δ -containing extrasynaptic GABA receptors*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Odgaard, E 2009, *Spontaneous and stimulated nucleotide release from renal epithelia*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Paoli, FD 2009, *The functional role of chloride conductance in active muscles*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Skov, J 2009, *In vitro studies of epileptiform activity and synaptic modulation in rat hippocampal slices*, Ph.d.-afhandling, Århus.
- Sørensen, MV 2009, *Potassium secretion in mammalian distal colon*, Ph.d.-afhandling, Aarhus.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Aalkjær, C & Bødtkjer, DMB 2009, 'Getting Neointimal: The Emergence of Heparanase Into the Vascular Matrix', *Circulation Research*, vol. 104, s. 277-279.
- Andersen, MR, Simonsen, U, Uldbjerg, N, Aalkjaer, C & Stender, S 2009, 'Rygestop i graviditeten, nyfødtes størrelse og NO-syntase-aktivitet i navlesnoren

endotelceller--sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2088-91.

- Andersen, MR, Simonsen, U, Uldbjerg, N, Aalkjaer, C & Stender, S 2009, 'Smoking cessation early in pregnancy and birth weight, length, head circumference, and endothelial nitric oxide synthase activity in umbilical and chorionic vessels: an observational study of healthy singleton pregnancies', *Circulation (Baltimore)*, vol. 119, nr. 6, s. 857-64.
- Blanco-Arias, P, Einholm, AP, Mamsa, H, Concheiro, C, Gutiérrez-de-Terán, H, Romero, J, Toustrup-Jensen, MS, Carracedo, Á, Jen, J, Vilsen, B & Sobrido, M 2009, 'A C-terminal mutation of ATP1A3 underscores the crucial role of sodium affinity in the pathophysiology of rapid-onset dystonia-parkinsonism.', *Human Molecular Genetics*, vol. 18, nr. 13, s. 2370-2377.
- Boesecke, P, Bois, JM, Crépin, T, Hunte, C, Kahn, R, Kao, W, Nauton, L, Winther, AL, Møller, JV, Nissen, P, Nury, H, Olesen, CE, Pebay-Peyroula, E, Vicat, J & Stuhmann, H 2009, 'A first low-resolution difference Fourier map of phosphorus in a membrane protein from near-edge anomalous diffraction', *Journal of Synchrotron Radiation*, vol. 16, nr. 5, s. 658-665.
- Breitenbach, T, Kuimova, M, Gbur, P, Hatz, S, Schack, NB, Wett Pedersen, B, Lambert, JDC, Poulsen, L & Ogilby, PR 2009, 'Photosensitized production of singlet oxygen: spatially-resolved optical studies in single cells', *Photochemical & Photobiological Sciences*, vol. 8, s. 442-452.
- Brøndum, E, Hasenkam, JM, Secher, NH, Bertelsen, MF, Grøndahl, C, Petersen, KK, Buhl, R, Aalkjaer, C, Baandrup, U, Nygaard, H, Smerup, M, Stegmann, F, Sloth, E, Ostergaard, KH, Nissen, P, Runge, M, Pittsillides, K & Wang, T 2009, 'Jugular venous pooling during lowering of the head affects blood pressure of the anesthetized giraffe', *American Journal of Physiology: Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, vol. 297, nr. 4, s. R1058-65.
- Brøndum, ET 2009, '1.Monodontella giraffae infection in wild-caught southern giraffes (Giraffa camelopardalis giraffa).', *Journal of Wildlife Diseases*, vol. 4, s. 1227-1230.
- Bødtkjer, E & Aalkjær, C 2009, 'Insulin inhibits Na⁺/H⁺-exchange in vascular smooth muscle and endothelial cells in situ: involvement of H₂O₂ and tyrosine phosphatase SHP-2', *American Journal of Physiology: Heart and Circulatory Physiology*, vol. 296, s. H247-H255.

- Christensen, SB, Skytte, DM, Denmeade, SR, Dionne, C, Møller, JV, Nissen, P & Isaacs, JT 2009, 'A Trojan horse in drug development: targeting of thapsigargin towards prostate cancer cells', *Anticancer Agents Med Chem*, vol. 9, s. 276-294.
- Clapcote, SJ, Duffy, S, Xie, G, Kirshenbaum, G, Bechard, AR, Schack, VR, Petersen, J, Sinai, L, Saab, BJ, Lerch, JP, Minassian, BA, Ackerley, CA, Sled, JG, Cortez, MA, Henderson, JT, Vilsen, B & Roder, JC 2009, 'Mutation I810N in the A3 isoform of Na⁺,K⁺-ATPase causes impairments in the sodium pump and hyperexcitability in the CNS', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, nr. 33, s. 14085-14090.
- Cornelius, F & Mahmmoud, YA 2009, 'Interaction between cardiotonic steroids and Na,K-ATPase. Effects of pH and ouabain-induced changes in enzyme conformation.', *Biochemistry*, vol. 48, s. 10056-10065.
- Figtree, GA, Liu, C, Bibert, S, Hamilton, EJ, Garcia, A, White, CN, Chia, KKM, Cornelius, F, Geering, K & Rasmussen, HH 2009, 'Reversible oxidative modifications. A key mechanism of Na⁺-K⁺ pump regulation.', *Circulation Research*, vol. 105, s. 185-193.
- Guzzi, R, Bartucci, R, Sportelli, L, Esmann, M & Marsh, D 2009, 'Conformational Heterogeneity and Spin-Labeled -SH Groups: Pulsed EPR of Na,K-ATPase', *Biochemistry*, vol. 48, s. 8343-8354.
- Henningsen, K, Andreasen, JT, Bouzinova, EV, Jayatissa, MN, Jensen, MS, Redrobe, JP & Wiborg, O 2009, 'Cognitive deficits in the rat chronic mild stress model for depression: Relation to anhedonic-like responses', *Behavioural Brain Research*, vol. 198, nr. 1, s. 136-41.
- Holdensen, AN & Andersen, JP 2009, 'The length of the A-M3 linker is a crucial determinant of the rate of the Ca²⁺ transport cycle of sarcoplasmic reticulum Ca²⁺-ATPase.', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 18, s. 12258-12265.
- Holm, MM, Nieto-Gonzales, JL, Vardya, I, Vægter, CB, Nykjær, A & Jensen, K 2009, 'Mature BDNF, but not proBDNF, reduces excitability of fast-spiking interneurons in mouse dentate gyrus', *Journal of Neuroscience*, vol. 29, nr. 40, s. 12412-8.
- Højman, P, Brolin, C, Gissel, H, Brandt, C, Zeran, B, Pedersen, BK & Gehl, J 2009, 'Erythropoietin Over-Expression Protects against Diet-Induced Obesity in Mice through Increased Fat Oxidation in Muscles', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 6.
- Jensen, KH, Jensen, K & Lambert, JDC 2009, 'Imaging of Ca²⁺- responses mediated by presynaptic L-type Ca²⁺-channels on GABAergic boutons of cultured hippocampal neurones', *Brain Research*, vol. 1249, s. 79-90.
- Kun, A, Matchkov, V, Stankevicius, E, Nardi, A, Hughes, A, Kirkeby, HJ, Demnitz, J & Simonsen, U 2009, 'NS11021, a novel opener of large-conductance Ca(2+)-activated K(+) channels, enhances erectile responses in rats', *British Journal of Pharmacology*, vol. 158, nr. 6, s. 1465-76.
- Laursen, M, Bublitz, M, Moncoq, K, Olesen, C, Møller, JV, Young, H, Nissen, P & Morth, JP 2009, 'Cyclopiazonic Acid Is Complexed to a Divalent Metal Ion When Bound to the Sarcoplasmic Reticulum Ca²⁺-ATPase', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 20, s. 13513-13518.
- Løfgren, B, Petersen, CB, Mikkelsen, R, Secher, NG, Eika, B & Grove, E 2009, 'Studenterstyret undervisning i hjerte-lunge-redning og genoplivning med automatisk ekstern defibrillator', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3592-5.
- Middleton, DA, Hughes, E, Fedosova, N & Esmann, M 2009, 'Solid-State NMR Studies of Adenosine 5'-Triphosphate Freeze-Trapped in the Nucleotide Site of Na,K-ATPase', *ChemBioChem*, vol. 10, s. 1789-1792.
- Mohammad, B, Esmann, M, Fedosova, N & Marsh, D 2009, 'Urea-Induced Unfolding of Na,K-ATPase As Evaluated by Electron Paramagnetic Resonance Spectroscopy.', *Biochemistry*, vol. 48, s. 9022-9030.
- Morth, JP, Poulsen, H, Toustrup-Jensen, MS, Schack, VR, Egebjerg, J, Andersen, JP, Vilsen, B & Nissen, P 2009, 'The structure of the Na⁺,K⁺-ATPase and mapping of isoform differences and disease-related mutations', *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Biological Sciences*, vol. 364, nr. 1514, s. 217-27.
- Møller, LBK, Moeller, C, Thomsen, SG, Andersen, LF, Lundvall, L, Lidgaard, Ø, Kjer, JJ, Ingemanssen, JL, Zobbe, V, Floridon, C, Petersen, J & Ottesen, B 2009, 'Success and spontaneous pregnancy rates following systemic methotrexate versus laparoscopic surgery for tubal pregnancies: a randomized trial', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 12, s. 1331-7.
- Odgaard, EVP, Prætorius, H & Leipziger, JG 2009, 'AVP-stimulated nucleotide secretion in perfused mouse medullary thick ascending limb and cortical collecting duct', *American Journal of Physiology*

- *Renal Physiology*, vol. 297, s. F341-F350.
- Ogawa, H, Shinoda, T, Cornelius, F & Toyoshima, C 2009, 'Crystal structure of the sodium-potassium pump (Na⁺,K⁺-ATPase) with bound potassium and ouabain', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, s. 13742-13747.
- Pedersen, TH, Gurung, IS, Grace, A & Huang, CL 2009, 'Calmodulin kinase II initiates arrhythmogenicity during metabolic acidification in murine hearts.', *Acta Physiologica Scandinavica*, vol. 197, s. 13-25.
- Pedersen, TH, Macdonald, WA, de Paoli, F, Gurung, IS & Nielsen, OB 2009, 'Comparison of regulated passive membrane conductance in action potential-firing fast- and slow-twitch muscle.', *Journal of General Physiology*, vol. 134, s. 323-337.
- Pedersen, TH, de Paoli, F, Flatman, JA & Nielsen, OB 2009, 'Regulation of CIC-1 and KATP channels in action potential-firing fast-twitch muscle fibers.', *Journal of General Physiology*, vol. 134, s. 309-322.
- Pilotelle-Bunner, A, Cornelius, F, Sebban, P, Kuchel, P & Clarke, R 2009, 'Mechanism of Mg²⁺ binding in the Na⁺,K⁺-ATPase', *Biophysical Journal*, vol. 96, s. 3753-3761.
- Prætorius, H & Leipziger, JG 2009, 'Released nucleotides amplify the cilium-dependent, flow-induced [Ca²⁺]_i response in MDCK cells', *Acta Physiologica Scandinavica*, vol. 197, s. 241-251.
- Shinoda, T, Ogawa, H, Cornelius, F & Toyoshima, C 2009, 'Crystal structure of the sodium-potassium pump at 2.4 Å resolution', *Nature*, vol. 459, s. 446-450.
- Skals, MG, Jørgensen, NR, Leipziger, JG & Prætorius, H 2009, 'α-hemolysin from Escherichia coli uses endogenous amplification through P2X receptor activation to induce hemolysis', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, s. 4030-4035.
- Skov, J, Nedergaard, S & Andreasen, M 2009, 'The slow Ca²⁺-dependent K⁺-current facilitates synchronization of hyperexcitable pyramidal neurons', *Brain Research*, vol. 1252, s. 76-86.
- Søe, R, Andreasen, M & Klærke, DA 2009, 'Modulation of Kir4.1 and Kir4.1-Kir5.1 channels by extracellular cations', *Biochimica et Biophysica Acta - Biomembranes*, vol. 1788, s. 1706-1713.
- Sørensen, G, Wegener, G, Hasselstrøm, J, Hansen, TVO, Wörtwein, G, Fink-Jensen, A & Woldbye, DPD 2009, 'Neuropeptide Y infusion into the shell region of the rat nucleus accumbens increases extracellular levels of dopamine', *NeuroReport*, vol. 20, nr. 11, s. 1023-6.
- Toustrup-Jensen, MS, Jensen, RH, Einholm, AP, Schack, VR, Morth, JP, Nissen, P, Andersen, JP & Vilsen, B 2009, 'The C Terminus of Na⁺,K⁺-ATPase Controls Na⁺ Affinity on Both Sides of the Membrane through Arg935', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 28, s. 18715-18725.
- Tørring, M, Jensen, KH, Hessellund, A, Aalkjær, C & Bek, T 2009, 'The vasodilating effect of acetazolamide and dorzolamide involves mechanisms other than carbonic anhydrase inhibition', *Investigative Ophthalmology & Visual Science*, vol. 50, nr. 1, s. 345-51.
- Yatime, L, Buch-Pedersen, MJ, Musgaard, M, Morth, JP, Winther, AL, Pedersen, BP, Olesen, CE, Andersen, JP, Vilsen, B, Schiøtt, HB, Palmgren, M, Møller, JV, Nissen, P & Fedosova, N 2009, 'P-type ATPases as drug targets: Tools for medicine and science', *Biochimica et Biophysica Acta - Bioenergetics*, vol. 1787, nr. 4, s. 207-20.

Kommentar/debat

- Holdensen, AN 2009, 'The Length of the A-M3 Linker Is a Crucial Determinant of the Rate of the Ca²⁺ Transport Cycle of Sarcoplasmic Reticulum Ca²⁺-ATPase', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 18, s. 12258-12265.

Review

- Prætorius, H & Leipziger, JG 2009, 'Nucleotide release from non-excitable cells', *Purinergic Signalling*, s. 433-446.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Prætorius, H 2009, 'Measuring Cilium-Induced Ca²⁺ Increases in Cultured Renal Epithelia', I King, SM & Pazou, GJ (red.), *Methods in Cell Biology. Cilia Structure and Motility*, 1 udg., Academic Press s. 299-313.

Encyklopædiartikel

- Anthonisen, AN & Andersen, JP 2009, 'Calcium Pump, Chemistry of', I, *WILEY ENCYCLOPEDIA OF CHEMICAL BIOLOGY*, 1 udg., John Wiley & Sons s. 212-218.

Patent

- Morth, JP, Andersen, JP, Vilsen, B & Nissen, P *Crystal Structure of a type IIC P-type ATPase, PCT/*

DK2008/050307 dec. 12 2008.

Formidling

Tidsskriftartikel

Brøndum, ET, Hasenkam, JM, Wang, T & Aalkjær, C
2009, 'Den mystiske giraf: Hjertet overrasker forskerne', *Illustreret Videnskab*, vol. 15, s. 60-67.

Kronik

Hecksher, D, Nielsen, VL, Prætorius, H & Verner, M
2009, 'Ønsker vi flere kvinder i forskning?', *Politiken*.

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

Sonne, O 2009, 'Fra forsøg til industriel udnyttelse: da fysiologien blev eksperimenterende', I Høiris, O & Ledet, T (red.), *Modernitetens Verden. Tiden, videnskab, historien og kunst*, Århus Universitetsforlag, Århus, s. 199-216.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Leipziger, JG 2009, 'Ernährung, Verdauung und Apsorption, Leber', I, *Physiologie*, Georg Thieme Verlag KG s. 458-509.

INSTITUT FOR HUMAN GENETIK

Kontaktadresse

Institut for Human Genetik
 Bartholin Bygningen
 Aarhus Universitet
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8942 1676
 Fax: +45 8612 3173
 E-mail: human-genetik@au.dk

Professorer

cand.med., med.dr. Lars Axel Bolund
 cand.med., ph.d. Anders Børglum
 cand.med., dr.med. Thomas G. Jensen

Adjungeret professor

cand.med. Gert Bruun Petersen
 cand.scient., ph.d. Jun Wang

Lektorer

cand.scient., ph.d. Brage Storstein Andresen (orlov)
 cand.scient., ph.d. Thomas Corydon
 cand.scient., ph.d. Jakob Grove
 cand.scient., ph.d. Lise Lotte Hansen
 mag.scient., D.Phil. Steffen Junker
 cand.med., dr.med. Arne Lund Jørgensen
 cand.scient. Keld Preben Kaltoft
 cand.scient., ph.d. Jacob Giehm Mikkelsen
 cand.scient., lic.scient. Bjørn Andersen Nexø
 cand.scient., ph.d. Anders Lade Nielsen
 cand.scient., ph.d. Charlotte Brandt Sørensen

Kliniske Lektorer

cand.med., dr.med. Jens Michael Hertz
 cand.med. Peter K.A. Jensen
 cand.med., ph.d. Lone Sunde

Adjungerede lektorer

cand.scient. Iordanis Arzimanoglou
 cand.med., ph.d. Uffe Birk Jensen

Postdocs

cand.scient., ph.d. Jane Hvarregaard Christensen
 cand.scient, ph.d. Ditte Demontis
 cand.scient., ph.d. Peter M. Kragh

cand.scient. Magdalena Janina Laska
 cand.scient., ph.d. Mette Nyegaard
 cand.med., ph.d. Jian Li
 cand.scient., ph.d. Lars Aagaard

Forskningsassistenter

cand.scient., ph.d. Jenny Blechingberg Friis
 cand.med. Jian Li
 cand.scient. Nynne Sharma
 cand.scient. Nicklas Heine Staunstrup
 cand.scient. Britta Boserup Thestrup
 cand.scient. Thomas Dantoft
 cand.scient. Christina Sølvsten
 cand.scient. Kristina Pedersen
 cand.scient. Zhangle Zhou

Ph.d. studerende

cand.scient. Nynne Sharma
 cand.scient. Nicklas Heine Staunstrup
 cand.scient. Gao Fei
 cand.scient. Jenny Blechingberg Friis
 cand.scient. Jannik Jakobsen
 cand.scient. Maria Jakobsen
 cand.med. Mette Koefoed
 cand.scient. Lasse Sommer Kristensen
 cand.med. Lisbeth Venø Kruse
 cand.scient. Steffen Møller-Larsen
 cand.scient. Magdalena Laska
 cand.med. Jian Li
 cand.scient. Brian Moldt
 cand.scient. Karsten Bork Nielsen
 cand.agro. Lene V. Søndergaard
 cand.scient. Emilia Wiechec
 cand.scient. Tomasz Wojdacz
 cand.scient. Zhangle Zhou
 cand.scient. Rune Thomsen
 cand.med. Xue Lin
 cand.scient. Lotte Andreasen
 cand.scient. Trine Dalsgaard
 cand.scient. Tue Fryland
 cand.scient. Lene Daugaard
 cand.scient. Kari Nissen

Forskningsårstuderende

Gudný Ingadóttir
 Alexandra Gobalek Pedersen
 Line Barrett Petersen

Trainee-stipendiater

stud.scient. Lin Lin
 stud.scient. Yonglun Luo
 stud.scient. Xue Lin

Eksterne lektorer

cand.med. Eigil Kjeldsen
 cand.med., dr.med. Steen Kølvråa

Bachelorstuderende

Emilie Aagaard
 Anne K. Hollensen
 Iben Daugaard
 Helle Rønning Hansne
 Rikke Hjortebjerg
 Dinisha Jeyaratnam
 Trine Hørning Møller
 Josephine Vagner
 Johanne A. Windeløv

Scholarstipendiater

Gudný Ingadóttir
 Christina Sølvsten

Specialestuderende

stud.scient. Rasmus Otkjær Bak
 stud.scient. Tanni Borgbo
 stud.scient. Jan Larsen
 stud.scient. Toke Elbek Linnet
 stud.scient. Kari Nissen
 stud.scient. Helene Myrtue
 stud.scient. Jonatan Pallesen
 stud.scient. Annemarie Aavild Poulsen
 stud.scient. Kristina Pedersen
 stud.scient. Per Qvist
 stud.scient. Jesper Svalgaard
 stud.scient. Christina Sølvsteen

Masterstuderende

stud.scient. Gernot Wolf

Gæsteforskere

cand.med. Jakob Bentzon
 cand.scient. Lars Aagaard
 cand.scient., ph.d. Rikke Christensen

Vigtigste satsningsområder inden for instituttets forskning

Medicinsk genetik, molekylærmedicin, genomisk medicin og translationel medicin, herunder:

- Komplekse (multifaktorielle) sygdommes genetik (særligt cancer, neuropsykiatriske og immunrelaterede sygdomme)
- Genterapi/gen-overførsel
- Epigenetik og gen-regulering/-processering
- Sygdomsmodellering i celler og transgene dyr (mus og gris).

Ph.d.-afhandlinger

- Færch, M 2009, *Pathophysiological Aspects of Partial Congenital Nephrogenic Diabetes Insipidus From Gene Defect to Restored Function*, Ph.d.-afhandling, Aarhus University Press.
- Laska, MJ 2009, *There and Back again. PPP1R13L functions in relation to Cancer and Apoptosis*, Ph.d.-afhandling, Aarhus University Press.
- Li, J 2009, *Somatic cell nuclear transfer in pigs: Approaches to increase efficiency and expand application possibilities*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Moldt, B 2009, *Development and Biology of Nonviral, Lentiviral, and Hybrid Integrating Vector Technologies for Therapeutic Gene Delivery*, Ph.d.-afhandling.
- Wang, K 2009, *A study of tumor heterogeneity based on array CGH data*, Ph.d.-afhandling, 2009 udg., Aarhus.

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

- Anastasiadou, E, Vaeth, S, Cuomo, L, Boccellato, F, Vincenti, S, Cirone, M, Presutti, C, Junker, S, Winberg, G, Frati, L, Wade, PA, Faggioni, A & Trivedi, P 2009, 'Epstein-Barr virus infection leads to partial phenotypic reversion of terminally differentiated malignant B cells', *Cancer Letters*, vol. 284, nr. 2, s. 165-74.
- Bjarkam, C, Corydon, T, Olsen, I, Pallesen, J, Nyegaard, M, Fryland, T, Mors, O & Børghlum, A 2009, 'Further immunohistochemical characterization of BRD1 a new susceptibility gene for schizophrenia and bipolar affective disorder', *Brain Structure and Function (Print Edition)*, vol. 214, nr. 1, s. 37-47.
- Blechingberg, J, Holm, IE, Johansen, MG, Børghlum, A & Nielsen, AL 2009, 'Aromatic l-amino acid decarbo-

- xylase expression profiling and isoform detection in the developing porcine brain', *Brain Research*, vol. 1308, s. 1-13.
- Brudek, T, Christensen, T, Aagaard, L, Petersen, T, Hansen, HJ & Møller-Larsen, A 2009, 'B cells and monocytes from patients with active multiple sclerosis exhibit increased surface expression of both HERV-H Env and HERV-W Env, accompanied by increased seroreactivity', *Retrovirology*, vol. 6, s. 104.
- Buttenschøn, H, Lauritsen, M, Daoud, A, Hollegaard, M, Jørgensen, M, Tvedegaard, K, Hougaard, D, Børghlum, A, Thorsen, P & Mors, O 2009, 'A population-based association study of glutamate decarboxylase 1 as a candidate gene for autism', *Journal of Neural Transmission*, vol. 116, nr. 3, s. 381-388.
- Christensen, U, Møller-Larsen, S, Nyegaard, M, Haagerup, A, Hedemand, A, Brasch-Andersen, C, Kruse, T, Corydon, TJ, Deleuran, M, Børghlum, A & Haagerup, A 2009, 'Linkage of atopic dermatitis to chromosomes 4q22, 3p24 and 3q21', *Human Genetics*, vol. 126, nr. 4, s. 549-557.
- Dalsgaard, T, Moldt, B, Sharma, N, Wolf, G, Schmitz, A, Pedersen, FS & Mikkelsen, JG 2009, 'Shielding of Sleeping Beauty DNA Transposon-delivered Transgene Cassettes by Heterologous Insulators in Early Embryonal Cells', *Molecular Therapy*, vol. 17, nr. 1, s. 121-130.
- Demontis, D, Pertoldi, C, Loeschcke, V, Mikkelsen, K, Axelsson, T & Kristensen, TN 2009, 'Efficiency of selection, as measured by single nucleotide polymorphism variation, is dependent on inbreeding rate in *Drosophila melanogaster*', *Molecular Ecology*, vol. 18, nr. 22, s. 4551-63.
- Faerch, M, Christensen, JH, Rittig, S, Johansson, J, Gregersen, N, de Zegher, F & Corydon, TJ 2009, 'Diverse vasopressin V2 receptor functionality underlying partial congenital nephrogenic diabetes insipidus', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 297, nr. 6, s. F1518-25.
- Gjørup, H, Haubek, D, Hintze, H, Haukali, G, Løvschall, H, Hertz, JM & Poulsen, S 2009, 'Hypocalcified type of amelogenesis imperfecta in a large family: clinical, radiographic, and histological findings, associated dento-facial anomalies, and resulting treatment load', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 67, nr. 4, s. 240-247.
- Granild-Jensen, J, Jensen, UB, Schwartz, M & Hansen, US 2009, 'Cerebral autosomal dominant arteriopathy with subcortical infarcts and leukoencephalopathy resulting in stroke in an 11-year-old male', *Developmental Medicine and Child Neurology*, vol. 51, nr. 9, s. 754-7.
- Hertz, JM 2009, 'Alport syndrome. Molecular genetic aspects', *Danish Medical Bulletin*, vol. 56, nr. 3, s. 105-52.
- Hollegaard, M, Grauholm, J, Børghlum, A, Nyegaard, M, Nørgaard-Pedersen, B, Ørntoft, T, Mortensen, PB, Wiuf, C, Mors, O, Didriksen, M, Thorsen, P & Hougaard, DM 2009, 'Genome-wide scans using archived neonatal dried blood spot samples', *BMC Genomics*, vol. 10, s. 297.
- Huang, S, Li, R, Zhang, Z, Li, L, Gu, X, Fan, W, Lucas, WJ, Wang, X, Xie, B, Ni, P, Ren, Y, Zhu, H, Li, J, Lin, K, Jin, W, Fei, Z, Li, G, Staub, J, Kilian, A, van der Vossen, EAG, Wu, Y, Guo, J, He, J, Jia, Z, Ren, Y, Tian, G, Lu, Y, Ruan, J, Qian, W, Wang, M, Huang, Q, Li, B, Xuan, Z, Cao, J, Asan, Wu, Z, Zhang, J, Cai, Q, Bai, Y, Zhao, B, Han, Y, Li, Y, Li, X, Wang, S, Shi, Q, Liu, S, Cho, WK, Kim, J, Xu, Y, Heller-Uszynska, K, Miao, H, Cheng, Z, Zhang, S, Wu, J, Yang, Y, Kang, H, Li, M, Liang, H, Ren, X, Shi, Z, Wen, M, Jian, M, Yang, H, Zhang, G, Yang, Z, Chen, R, Liu, S, Li, J, Ma, L, Liu, H, Zhou, Y, Zhao, J, Fang, X, Li, G, Fang, L, Li, Y, Liu, D, Zheng, H, Zhang, Y, Qin, N, Li, Z, Yang, G, Yang, S, Bolund, L, Kristiansen, K, Zheng, H, Li, S, Zhang, X, Yang, H, Wang, J, Sun, R, Zhang, B, Jiang, S, Wang, J, Du, Y & Li, S 2009, 'The genome of the cucumber, *Cucumis sativus* L', *Nature Genetics*, vol. 41, nr. 12, s. 1275-81.
- Jakobsen, M, Stenderup, K, Rosada, C, Moldt, B, Kamp, S, Dam, TN, Jensen, TG & Mikkelsen, JG 2009, 'Amelioration of Psoriasis by Anti-TNF-alpha RNAi in the Xenograft Transplantation Model', *Molecular Therapy*, vol. 17, s. 1743.
- Jensen, UB, Sunde, L, Timshel, S, Halvarsson, B, Nissen, A, Bernstein, I & Nilbert, M 2009, 'Mismatch repair defective breast cancer in the hereditary nonpolyposis colorectal cancer syndrome', *Breast Cancer Research and Treatment*. E-pub ahead of print.
- Kragh, PM, Nielsen, AL, Li, J, Du, Y, Lin, L, Schmidt, M, Bøgh, IB, Holm, IE, Jakobsen, JE, Johansen, MG, Purup, S, Bolund, L, Vajta, G & Jørgensen, AL 2009, 'Hemizygous minipigs produced by random gene insertion and handmade cloning express the Alzheimer's disease-causing dominant mutation AP-Psw', *Transgenic Research*, vol. 18, nr. 4, s. 545-58.
- Kristensen, LS, Wojdacz, TK, Thestrup, BB, Hager, H, Wiuf, CH & Hansen, LL 2009, 'Quality assessment

- of DNA derived from up to 30 years old formalin fixed paraffin embedded (FFPE) tissue for PCR-based methylation analysis using SMART-MSP and MS-HRM', *BMC Cancer*, vol. 9, nr. 453, s. 453.
- Kruse, A, Mahler, B, Rittig, S & Djurhuus, JC 2009, 'Increased nocturnal blood pressure in enuretic children with polyuria', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 4 Suppl, s. 1954-60.
- Køllgaard, T, Duval, L, Schmidt, H, Kaltoft, K, Seremet, T, Andersen, MH, von der Maase, H, Straten, PT & Hadrup, SR 2009, 'Longitudinal immune monitoring of patients receiving intratumoral injection of a MART-1 T-cell receptor-transduced cell line (C-Cure 709)', *Cytotherapy*, vol. 11, nr. 5, s. 631-41.
- Laska, MJ, Zender, L, Hearn, S, Vogel, U, Jensen, UB, Bric, A & Nexø, BA 2009, 'Enforced expression of PPP1R13L increases tumorigenesis and invasion through p53-dependent and p53-independent mechanisms', *Molecular Carcinogenesis*, vol. 48, s. 832-842.
- Lautrup, CK, Kjærgaard, S, Brøndum-Nielsen, K, Fagerberg, C, Hertz, JM, Petersen, OB, Jørgensen, MW & Vogel, I 2008, 'Testing for 22q11 microdeletion in 146 fetuses with nuchal translucency above the 99th percentile and a normal karyotype.', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 87, nr. 11, s. 1252-1255.
- Li, J, Villemoes, K, Zhang, Y, Du, Y, Kragh, PM, Purup, S, Xue, Q, Pedersen, AM, Jørgensen, AL, Jakobsen, J, Bolund, L, Yang, H & Vajta, G 2009, 'Efficiency of two enucleation methods connected to handmade cloning to produce transgenic porcine embryos', *Reproduction in Domestic Animals*, vol. 44, nr. 1, s. 122-7.
- Li, J, Gao, F, Li, N, Li, S, Yin, G, Tian, G, Jia, S, Wang, K, Zhang, X, Yang, H, Nielsen, AL & Bolund, L 2009, 'An improved method for genome wide DNA methylation profiling correlated to transcription and genomic instability in two breast cancer cell lines', *BMC Genomics*, vol. 10, s. 223.
- Li, J, Wang, K, Li, S, Timmermans-Wielenga, V, Rank, F, Wiuf, C, Zhang, X, Yang, H & Bolund, L 2009, 'DNA copy number aberrations in breast cancer by array comparative genomic hybridization', *Genomics Proteomics & Bioinformatics*, vol. 7, nr. 1-2, s. 13-24.
- Li, R, Li, Y, Zheng, H, Luo, R, Zhu, H, Li, Q, Qian, W, Ren, Y, Tian, G, Li, J, Zhou, G, Zhu, X, Wu, H, Qin, J, Jin, X, Li, D, Cao, H, Hu, X, Blanche, H, Cann, H, Zhang, X, Li, S, Bolund, L, Kristiansen, K, Yang, H, Wang, J & Wang, J 2009, 'Building the sequence map of the human pan-genome', *Nature Biotechnology*, vol. 28, nr. 1, s. 57-63.
- Li, R, Fan, W, Tian, G, Zhu, H, He, L, Cai, J, Huang, Q, Cai, Q, Li, B, Bai, Y, Zhang, Z, Zhang, Y, Wang, W, Li, J, Wei, F, Li, H, Jian, M, Li, J, Zhang, Z, Nielsen, R, Li, D, Gu, W, Yang, Z, Xuan, Z, Ryder, OA, Leung, FC, Zhou, Y, Cao, J, Sun, X, Fu, Y, Fang, X, Guo, X, Wang, B, Hou, R, Shen, F, Mu, B, Ni, P, Lin, R, Qian, W, Wang, G, Yu, C, Nie, W, Wang, J, Wu, Z, Liang, H, Min, J, Wu, Q, Cheng, S, Ruan, J, Wang, M, Shi, Z, Wen, M, Liu, B, Ren, X, Zheng, H, Dong, D, Cook, K, Shan, G, Zhang, H, Kosiol, C, Xie, X, Lu, Z, Zheng, H, Li, Y, Steiner, CC, Lam, TT, Lin, S, Zhang, Q, Li, G, Tian, J, Gong, T, Liu, H, Zhang, D, Fang, L, Ye, C, Zhang, J, Hu, W, Xu, A, Ren, Y, Zhang, G, Bruford, MW, Li, Q, Ma, L, Guo, Y, An, N, Hu, Y, Zheng, Y, Shi, Y, Li, Z, Liu, Q, Chen, Y, Zhao, J, Qu, N, Zhao, S, Tian, F, Wang, X, Wang, H, Xu, L, Liu, X, Vinar, T, Wang, Y, Lam, T, Yiu, S, Liu, S, Zhang, H, Li, D, Huang, Y, Wang, X, Yang, G, Jiang, Z, Wang, J, Qin, N, Li, L, Li, J, Bolund, L, Kristiansen, K, Wong, GK, Olson, M, Zhang, X, Li, S, Yang, H, Wang, J & Wang, J 2009, 'The sequence and de novo assembly of the giant panda genome', *Nature*, vol. 463, nr. 7279, s. 311-7.
- Lin, L, Du, Y, Liu, Y, Kragh, PM, Li, J, Purup, S, Kuwayama, M, Zhang, X, Yang, H, Bolund, L & Vajta, G 2009, 'Elevated NaCl concentration improves cryotolerance and developmental competence of porcine oocytes', *Reproductive BioMedicine Online*, vol. 18, nr. 3, s. 360-6.
- Lin, L, Kragh, PM, Purup, S, Kuwayama, M, Du, Y, Zhang, X, Yang, H, Bolund, L, Callesen, H & Vajta, G 2009, 'Osmotic stress induced by sodium chloride, sucrose or trehalose improves cryotolerance and developmental competence of porcine oocytes', *Reproduction, Fertility and Development*, vol. 21, nr. 2, s. 338-44.
- Liu, J, Skjørringe, T, Gjetting, T & Jensen, TG 2009, 'PhiC31 integrase induces a DNA damage response and chromosomal rearrangements in human adult fibroblasts', *BMC Biotechnology*, vol. 9, s. 31.
- Liu, J, Sørensen, AB, Wang, B, Wabl, M, Nielsen, AL & Pedersen, FS 2009, 'Identification of novel Bach2 transcripts and protein isoforms through tagging analysis of retroviral integrations in B-cell lymphomas', *BMC Molecular Biology*, vol. 10, nr. 1, s. 2.
- Madsen, C, Grønskov, K, Brøndum-Nielsen, K & Jensen, TG 2009, 'Normal RNAi response in human fragile x fibroblasts', *BMC Research Notes*, vol. 2, s. 177.

- Møller, AT, Bach, FW, Feldt-Rasmussen, U, Rasmussen, AK, Hasholt, L, Sommer, C, Kølvråa, S & Jensen, TS 2009, 'Autonomic skin responses in females with Fabry disease', *Journal of the Peripheral Nervous System*, vol. 14, nr. 3, s. 159-64.
- Møller, AT, Bach, FW, Feldt-Rasmussen, U, Rasmussen, S, Hasholt, L, Lan, H, Sommer, C, Kølvråa, S, Ballegaard, M & Jensen, TS 2009, 'Functional and structural nerve fiber findings in heterozygote patients with Fabry disease', *Pain*, vol. 145, s. 237-245.
- Nielsen, AL 2009, 'The coat protein complex II, COPII, protein Sec13 directly interacts with presenilin-1', *Biochemical and Biophysical Research Communications*, vol. 388, nr. 3, s. 571-5.
- Nissen, KK, Vogel, U & Nexø, BA 2009, 'Association of a polymorphic variation in the human chromosome 19q13.3 with drug-responses in the NCI60 cell lines', *Anti-Cancer Drugs*, vol. 20, s. 174-178.
- Palmfeldt, J, Vang, S, Stenbroen, V, Pedersen, C, Christensen, J, Bross, P & Gregersen, N 2009, 'Mitochondrial proteomics on human fibroblasts for identification of metabolic imbalance and cellular stress', *Proteome Science*, vol. 7, nr. 1, s. 20.
- Pertoldi, C, Tokarska, M, Wójcik, JM, Demontis, D, Loeschcke, V, Gregersen, VR, Coltman, D, Wilson, GA, Randi, E, Hansen, MM & Bendixen, C 2009, 'Depauperate genetic variability detected in the American and European bison using genomic techniques', *Biology Direct*, vol. 4, s. 48.
- Rasmussen, MH, Wang, B, Wabl, M, Nielsen, AL & Pedersen, FS 2009, 'Activation of alternative Jdp2 promoters and functional protein isoforms in T-cell lymphomas by retroviral insertion mutagenesis', *Nucleic Acids Research*, vol. 37, nr. 14, s. 4657-71.
- Schierup, MH, Mailund, T, Li, H, Wang, J, Tjønneland, A, Vogel, U, Bolund, L & Nexø, BA 2009, 'Haplotype frequencies in a sub-region of chromosome 19q13.3, related to risk and prognosis of cancer, differ dramatically between ethnic groups', *BMC Medical Genetics*, vol. 10, s. 20.
- Skjørringe, T, Gjetting, T & Jensen, TG 2009, 'A modified protocol for efficient DNA encapsulation into pegylated immunoliposomes (PILs)', *Journal of Controlled Release*, vol. 139, nr. 2, s. 140-5.
- Staunstrup, NH, Moldt, B, Mátés, L, Villesen, P, Jakobsen, M, Ivics, Z, Izsvák, Z & Mikkelsen, JG 2009, 'Hybrid Lentivirus-transposon Vectors With a Random Integration Profile in Human Cells', *Molecular Therapy*, vol. 17, nr. 7, s. 1205-1214.
- Stefansson, H, Ophoff, RA, Steinberg, S, Andreassen, OA, Rujescu, D, Werge, T, Cichon, S, Pietiläinen, OPH, Mors, O, Mortensen, PB, Sigurdsson, E, Gustafsson, O, Nyegaard, M, Tuulio-Henriksson, A, Ingason, A, Hansen, T, Suvisaari, J, Lonnqvist, J, Paunio, T, Børghlum, A, Hartmann, A, Fink-Jensen, A, Nordentoft, M, Hougaard, D, Norgaard-Pedersen, B, Böttcher, Y, Olesen, J, Breuer, R, Möller, H, Giegling, I, Rasmussen, HB, Timm, S, Mattheisen, M, Bitter, I, Réthelyi, JM, Sigmundsson, T, Magnusdottir, BB, Olauson, P, Masson, G, Gulcher, JR, Haraldsson, M, Fossdal, R, Thorgeirsson, TE, Thorsteinsdottir, U, Ruggieri, M, Tosato, S, Franke, B, Strengman, E, Group, Kiemeny, LA, Melle, I, Djurovic, S, Abramova, L, Kaleda, V, Sanjuan, J, de Frutos, R, Bramon, E, Vassos, E, Fraser, G, Etinger, U, Picchioni, M, Walker, N, Touloupoulou, T, Need, AC, Ge, D, Lim Yoon, J, Shianna, KV, Freimer, NB, Cantor, RM, Kong, A, Murray, R, Golimbet, V, Carracedo, A, Arango, C, Costas, J, Jönsson, EG, Terenius, L, Agartz, I, Petursson, H, Nöthen, MM, Rietschel, M, Matthews, PM, Muglia, P, Peltonen, L, St Clair, D, Goldstein, DB, Stefansson, K, Collier, DA, Genetic Risk and Outcome in Psychosis (GROUP), Kahn, RS, Linszen, DH, van Os, J, Wiersma, D, Bruggeman, R, Cahn, W, de Haan, L, Krabbendam, L & Myin-Germeys, I 2009, 'Common variants conferring risk of schizophrenia', *Nature*, vol. 460, nr. 7256, s. 744-747.
- Sunde, L, Bisgaard, ML, Soll-Johanning, H, Jacobsen, NO, Bolund, L, Skouv, J & Lyngge, E 2009, 'Familial colorectal cancer, can it be identified by microsatellite instability and chromosomal instability? - A case-control study', *Cancer Biomarkers*, vol. 5, nr. 4, s. 197-205.
- Sørensen, MD, Gonzalez Dosal, R, Jensen, KB, Christensen, B, Kølvråa, S, Jensen, UB & Kristensen, P 2009, 'Epsilon haemoglobin specific antibodies with applications in noninvasive prenatal diagnosis', *Journal of Biomedicine and Biotechnology*, vol. 2009, s. 659219.
- Sørensen, MD, Agerholm, IE, Christensen, B, Kølvråa, S & Kristensen, P 2009, 'Microselection - Affinity Selecting Antibodies against a Single Rare Cell in a Heterogeneous Population', *Journal of Cellular and Molecular Medicine*. E-pub ahead of print.
- Vogel, I, Lyngbye, T, Nielsen, A, Pedersen, S & Hertz, JM 2009, 'Pallister-Killian syndrome in a girl with mild developmental delay and mosaicism for hexasomy 12p', *American Journal of Medical Genetics*.

Part A, vol. 149A, nr. 3, s. 510-4.

Vogel, I, Hollegaard, MV, Hougaard, DM, Thorsen, P & Grove, J 2009, 'Polymorphisms in the promoter region of relaxin-2 and preterm birth: involvement of relaxin in the etiology of preterm birth', *In Vivo*, vol. 23, nr. 6, s. 1005-9.

Wang, K, Li, J, Li, S, Bolund, L & Wiuf, C 2009, 'Estimation of tumor heterogeneity using CGH array data', *BMC Bioinformatics*, vol. 10, nr. 1, s. 12.

Wojdacz, T, Borgbo, T & Hansen, L 2009, 'Primer design versus PCR bias in methylation independent PCR amplifications', *Epigenetics*, vol. 4, nr. 4.

Zhou, Z, Kahns, S & Nielsen, AL 2009, 'Identification of a novel vimentin promoter and mRNA isoform', *Molecular Biology Reports*.

Artikel

Demontis, D, Jensen, TG & Børghlum, A 2009, 'Studier af den genetiske variation giver gennembrud i forståelsen af en række hyppige sygdomme', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1096.

Wojdacz, TK & Dobrovic, A 2009, 'Melting curve assays for DNA methylation analysis.', *Methods in Molecular Biology*, vol. 507, s. 229-40.

Wojdacz, TK & Hansen, LL 2009, 'Methylation-Sensitive High Resolution Melting (MS-HRM) on the LightCycler 480 System', *LightCycler Real-Time PCR Systems. Application Manual*, s. 126-133.

Review

Ghavami, S, Hashemi, M, Ande, S, Yeganeh, B, Xiao, W, Eshraghi, M, Bus, C, Kadkhoda, K, Wiechec, E, Halayko, A & Los, M 2009, 'Apoptosis and cancer: mutations within caspase genes', *Journal of Medical Genetics*.

Gurevich-Panigrahi, T, Panigrahi, S, Wiechec, E & Los, M 2009, 'Obesity: Pathophysiology and Clinical Management', *Current Medicinal Chemistry*, vol. 16, nr. 506-21.

Kristensen, LS, Myrtue Nielsen, H & Hansen, LL 2009, 'Epigenetics and cancer treatment', *European Journal of Pharmacology*, vol. 625, nr. 1 - 3, s. 131 - 142.

Kristensen, LS & Hansen, LL 2009, 'PCR-based methods for detecting single-locus DNA methylation biomarkers in cancer diagnostics, prognostics, and response to treatment', *Clinical Chemistry (Washington, DC)*, vol. 55, nr. 8, s. 1471-83.

Wiechec, E & Hansen, LL 2009, 'The effect of genetic variability on drug response in conventional breast cancer treatment.', *European Journal of*

Pharmacology, vol. 625, nr. 1 -3, s. 122 - 130.

Editorial

Wojdacz, TK 2009, 'Current methylation screening methods', *Epigenomics*, vol. 1, nr. 2, s. 223-226.

Patent

Wojdacz, TK *Method for detecting methylation status by using methylation-independent primers*, US-20090155791.

Formidling

Forskningsformidlende bog/antologi

Kjærgaard, PC, Demontis, D, Ehlers, B, Hjermitsev, HH, Madsen, J & Sørensen, JG (red.) 2009, *Evolution.dk*, Aarhus University & University of Copenhagen.

INSTITUT FOR MEDICINSK BIOKEMI

Kontaktadresse

Institut for Medicinsk Biokemi
Aarhus Universitet
Ole Worms Allé 3, Bygning 1170
8000 Århus C.
Tlf.: +45 8942 2880
Fax: +45 8613 1160
E-mail: medicinsk-biokemi@au.dk
Hjemmeside: www.biokemi.au.dk
Institutleder: Prof., dr.med. Poul Henning Jensen

Professorer

Prof., dr.med. Bent Honoré
Prof., dr.med. Poul Henning Jensen
Prof., dr.med. Søren Kragh Moestrup
Prof., ph.d. Anders Nykjær
Prof., dr.med. Claus Munck Petersen

Professor emeritus

Prof., dr.med. Jørgen Gliemann

Lektorer

dr.med. Ulrich Kragh-Hansen
ph.d. Mette Madsen
ph.d. Peder Søndergaard Madsen
ph.d. Morten Schallburg Nielsen
ph.d. Karin Lykke-Hartmann
ph.d. Steen Vang Petersen

Adjungeret lektor

dr.med. Henrik Vorum

Adjunkter

ph.d. Marina Romero-Ramos
ph.d. Lone Tjener Pallesen
ph.d. Olav Michael Andersen

Amanuensis/studielektor

cand.scient. Søren Læssøe Mathiesen

Post docs

ph.d. Christian Brix Folsted Andersen
ph.d. Simon Glerup
ph.d. Ken-ichi Inoue

ph.d. Marianne Jensby Nielsen
ph.d. Karen Marie Pedersen
ph.d. Christian Bjerggaard Vægter
ph.d. Christine Lund Kragh
ph.d. Vanesa Maria Sanchez Guajardo
ph.d. Mikkel Due Petersen
ph.d. Gry Aune Westergaard Hansen
ph.d. Sune Skeldal
ph.d. Jakob Vejby Larsen

Videnskabelige assistenter

cand.scient. Maja Ludvigsen
ph.d. Camilla Gustafsen
ph.d. Claus Hedegaard

Ph.D.-studerende

cand.scient. Stine Christensen Klinger
cand.scient. Fabia Febraro
cand.scient. Maj Margrethe Kjærgaard
cand.scient. Mads Fuglsang Kjølby
cand.scient. Gitte Albinus Pedersen
cand.scient. Louise Buur Vesterager
cand.scient. Sabrina Maria Gade Sundby
cand.scient. Cristine Betzer
cand.scient. Anders Etzerodt
cand.med. Nakul Mandal

Speciale- og bachelorstuderende

Forskningsårsstuderende Marie Friis-Andersen
Specialestuderende Tine Kjærgaard
Specialestuderende Hanne Demant Hansen
Specialestuderende Anna Dippel Lande
Bachelorstuderende Inga Baasch Christensen
Bachelorstuderende My Hang Thi Tran
Bachelorstuderende Jennifer Skaarup Koffmann

Vigtigste satsningsområder indenfor instituttets forskning

- Receptorer centrale for omsætningen af vitaminer, jern og fedtstoffer.
- Receptorer af Vps10p-domæne klassen som er involveret i den intracellulære sortering af proteiner.
- Molekylære mekanismer ved neurodegenerative

sygdomme.

- Medicinsk proteomanalyse til kortlægning af molekylære mekanismer ved især cancer og hjerte- og karsygdomme.
- Transgene dyremodeller af humane sygdomme.
- Regulering af gen- og proteinexpression i det befrugtede æg samt preimplantationsfostre.
- Albumin: Potentiale for udvikling af lægemidler.

Centre

Lundbeck-Fonden. Neuroforskningscentret MIND blev etableret i 2005. Centret ledes af prof., Anders Nykjær. Prof., dr.med. Poul Henning Jensens gruppe er del af Nordic Centre of Excellence in Molecular Neurodegeneration, Innovationskonsortiet Cure-ND, NEURASYN (FP7 Academic-Industrial Training Network om Alpha-Synuclein-related Brain Diseases) samt MEPOFA (FP7 collaborative project European Project on Mendelian Forms of Parkinson's disease).

Danish Center for Transgenic Mice ved Aarhus Universitet ledes af prof., Ph.D. Anders Nykjær.

Karin Lykke-Hartmanns gruppe deltager i en del af Grundforskningscentret PUMPKIN – Membranpumper i celler og sygdom

Ph.d.-afhandlinger

- Gustafsen, C 2009, *Functional aspects of the Vps10p-domain receptors Sortilin and SorLA*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Hedegaard, C 2009, *Towards a transgenic porcine model of parkinson's disease*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Kragh, CL 2009, *Cellular responses to soluble α -synuclein aggregates; Possible contributions to α -synucleinopathis*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Larsen, JV 2009, *Modulation of Transmembrane Receptor Function by Sortilin - Involvement in Helical Type-1 Cytokine Signalling*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Skeldal, S 2009, *Functional interactions between the Vps10p domain receptor family and their co-receptors*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Botta, R, Lisi, S, Pinchera, A, Giorgio, F, Marcossi, C, Taddei, A, Fausto, A, Bernardini, N, Ippolito, C,

Mattii, L, Persani, L, Filippis, TD, Calebiro, D, Peder, PS, Petersen, CM & Marino, M 2009, 'Sortilin is a putative post-endocytic receptor of thyroglobulin', *Endocrinology*, nr. 150, s. 509-518.

Boysen, G, Krarup, L, Zeng, X, Oskedra, A, K r v, J, Andersen, G, Gluud, C, Pedersen, A, Lindahl, M, Hansen, L, Winkel, P, Truelsen, T & ExStroke Pilot Trial Group 2009, 'ExStroke Pilot Trial of the effect of repeated instructions to improve physical activity after ischaemic stroke: a multinational randomised controlled clinical trial', *BMJ. British Medical Journal (International Ed.)*, vol. 339, s. b2810.

Degn, SE, Hansen, A, Steffensen, R, Jacobsen, C, Jensenius, JC & Thiel, S 2009, 'MAP44, a human protein associated with pattern recognition molecules of the complement system and regulating the lectin pathway of complement activation', *Journal of Immunology*, vol. 183, nr. 11, s. 7371-8.

Dolatshahi-Pirouz, A, Skeldal, S, Hovgaard, MB, Jensen, THL, Foss, M, Chevallier, J & Besenbacher, F 2009, 'Influence of nano-roughness and the detailed surface morphology on the structural properties and water coupling capabilities of surface bound fibrinogen films', *Journal of Physical Chemistry C*, vol. 113, nr. 11, s. 4406.

Dolatshahi-Pirouz, A, Pennisi, CP, Skeldal, S, Foss, M, Chevallier, J, Zachar, V, Andreasen, P, Yoshida, K & Besenbacher, F 2009, 'The Influence of glancing angle deposited (GLAD) nano-rough platinum surfaces on the adsorption of fibrinogen and the proliferation of primary human fibroblasts', *Nanotechnology*, vol. 20, s. 095101.

Eriksen, J, Rasmussen, SG, Rasmussen, TN, Vægter, CB, Cha, JH, Zou, M, Newman, AH & Rasmussen, TN 2008, 'Visualization of dopamine transporter trafficking in live neurons by use of fluorescent cocaine analogues', *Journal of Neuroscience*, vol. 29, nr. 21, s. 6798-6808.

Hansen, GW, Vorum, H, Jacobsen, C & Honor , B 2009, 'Calumenin but not reticulocalbin forms a Ca²⁺-dependent complex with thrombospondin-1. A potential role in haemostasis and thrombosis', *Molecular and Cellular Biochemistry*, vol. 320, nr. 1-2, s. 25-33.

Hansen, JH, Petersen, SV, Andersen, KK, Enghild, JJ, Damhus, T & Otzen, D 2009, 'Stable intermediates determine proteins' primary unfolding sites in the presence of surfactants', *Biopolymers*, vol. 91, nr. 3, s. 221-31.

Hedegaard, C, Bendixen, E, Jensen, PH, Bendixen, C &

- Larsen, K 2009, 'An Exonic Insertion Encodes an Alanine Stretch in Porcine Synapsin I', *Biochemical Genetics*, vol. 47, s. 812-816.
- Holm, MM, Nieto-Gonzales, JL, Vardya, I, Vægter, CB, Nykjær, A & Jensen, K 2009, 'Mature BDNF, but not proBDNF, reduces excitability of fast-spiking interneurons in mouse dentate gyrus', *Journal of Neuroscience*, vol. 29, nr. 40, s. 12412-8.
- Iwao, Y, Hiraike, M, Kragh-Hansen, U, Kawai, K, Suenaga, A, Maruyama, T & Otagiri, M 2009, 'Altered chain-length and glycosylation modify the pharmacokinetics of human serum albumin', *Biochimica et Biophysica Acta*, vol. 1794, s. 634-641.
- Jordal, PB, Dueholm, MS, Larsen, P, Petersen, SV, Enghild, JJ, Christiansen, G, Højrup, P, Nielsen, PH & Otzen, DE 2009, 'Widespread abundance of functional bacterial amyloid in mycolata and other gram-positive bacteria', *Applied and Environmental Microbiology*, vol. 75, nr. 12, s. 4101-10.
- Kragh, CL, Lund, LB, Febbraro, F, Hansen, HD, Gai, W, Richter-Landsberg, C & Jensen, PH 2009, 'α-synuclein aggregation and Ser129 phosphorylation dependent cell death in oligodendroglial cells.', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, s. 10211-10222.
- Ludvigsen, M, Ostergaard, M, Vorum, H, Jacobsen, C & Honoré, B 2009, 'Identification and characterization of endonuclein binding proteins: evidence of modulatory effects on signal transduction and chaperone activity', *BMC Biochemistry*, vol. 10, nr. 1, s. 34.
- Ludvigsen, M, Jacobsen, C, Maunsbach, AB & Honoré, B 2009, 'Identification and characterization of novel ERC-55 interacting proteins: Evidence for the existence of several ERC-55 splicing variants; including the cytosolic ERC-55-C', *Proteomics*, vol. 9, nr. 23, s. 5267-5287.
- Møller, HJ, Nielsen, MJ, Maniecki, MB, Madsen, M & Moestrup, SK 2009, 'Soluble macrophage-derived CD163: A homogenous ectodomain protein with a dissociable haptoglobin-hemoglobin binding', *Immunobiology*. E-pub ahead of print.
- Nielsen, S, Pedersen, CM, Hansen, SG, Petersen, MD, Sinning, S, Wiborg, O, Jensen, HH & Bols, M 2009, 'An extended study of dimeric phenyl tropanes', *Bioorganic & Medicinal Chemistry*, vol. 17, nr. 14, s. 4900-9.
- Paleologou, K, Salem, S, Al-Shami, R, Mann, D, Allsop, D, Hassan, S, Kragh, CL, Jensen, PH & El-Agnaf, O 2009, 'Elevated levels of soluble α-synuclein oligomers in the dementia with Lewy bodies brains', *Brain*, vol. 132, s. 1093-1101.
- Pedersen, T, Bro, S, Andersen, MH, Etzerodt, M, Jauhiainen, M, Moestrup, SK & Nielsen, L 2009, 'Effect of treatment with human apolipoprotein A-I on atherosclerosis in uremic apolipoprotein-E deficient mice', *Atherosclerosis*, vol. 202, nr. 2.
- Quistgaard, EM, Madsen, P, Grøftehaug, MK, Nissen, P, Petersen, CM & Thirup, SS 2009, 'Ligands bind to Sortilin in the tunnel of a ten-bladed beta-propeller domain', *Nature Structural and Molecular Biology*, vol. 16, nr. 1, s. 96-8.
- Richner, M, Bach, G & West, MJ 2009, 'Over expression of amyloid beta-protein reduces the number of neurons in the striatum of APP^{swE}/PS1^{DeltaE9}', *Brain research*, vol. 1266, s. 87-92.
- Schlosser, A, Thomsen, T, Moeller, JB, Nielsen, O, Tornøe, I, Mollenhauer, J, Moestrup, SK & Holmskov, U 2009, 'Characterization of FIBCD1 as an acetyl group-binding receptor that binds chitin', *Journal of Immunology*, vol. 183, nr. 6, s. 3800-9.
- Sørensen, BS, Horsman, MR, Vorum, H, Honoré, B, Overgaard, J & Alsner, J 2009, 'Proteins upregulated by mild and severe hypoxia in squamous cell carcinomas in vitro identified by proteomics', *Radiotherapy and oncology : journal of the European Society for Therapeutic Radiology and Oncology*, vol. 92, nr. 3, s. 443-9.
- Tauris, J, Christensen, EI, Nykjær, A, Jacobsen, C, Petersen, CM & Ovesen, T 2009, 'Cubilin and Megalin Co-Localize in the Neonatal Inner Ear', *Audiology and Neuro-Otology*, vol. 14, nr. 4, s. 267-278.
- Urbonavicius, S, Wiggers, H, Bøtker, HE, Nielsen, TT, Kimose, HH, Østergaard, M, Lindholt, JS, Vorum, H & Honoré, B 2009, 'Proteomic analysis identifies mitochondrial metabolic enzymes as major discriminators between different stages of the failing human myocardium', *Acta Cardiologica*, vol. 64, nr. 4, s. 511-22.
- Urbonavicius, S, Lindholt, JS, Vorum, H, Urbonaviciene, G, Henneberg, EW & Honoré, B 2009, 'Proteomic identification of differentially expressed proteins in aortic wall of patients with ruptured and nonruptured abdominal aortic aneurysms', *Journal of Vascular Investigation*, vol. 49, s. 455-463.
- Wilms, H, Rosenstiel, P, Romero-Ramos, M, Arlt, A, Schäfer, H, Seegert, D, Odoy, S, Claasen, J, Holzkecht, C, Brandenburg, L, Deuschl, G, Schreiber, S, Kirik, D & Lucius, R 2009, 'Suppression of MAP ki-

nases inhibits microglial activation and attenuates neuronal cell death induced by alpha-synuclein protofibrils', *International Journal of Immunopathology and Pharmacology*, vol. 22, nr. 4, s. 897-909.

Østergaard, L, Simonsen, U, Eskildsen-Helmond, Y, Vorum, H, Ulbjerg, N, Honoré, B & Mulvany, MJ 2009, 'Proteomics reveals lowering oxygen alters cytoskeletal and endoplasmatic stress proteins in human endothelial cells.', *Proteomics*, vol. 9, nr. 19, s. 4457-67.

Letter

Honoré, B 2009, 'Masking of signal sequences in CREC proteins by cDNA subcloning in epitope vectors', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 49.

Kommentar/debat

Christensen, LA, Dahlerup, JF, Nielsen, MJ, Fallingborg, J & Schmiegelow, K 2009, 'Azathioprine treatment during lactation: author's reply', *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*, vol. 30, nr. 1, s. 91.

Review

Honoré, B 2009, 'The rapidly expanding CREC protein family: members, localization, function, and role in disease', *BioEssays*, vol. 31, nr. 3, s. 262-77.

Ishima, Y, Kragh-Hansen, U, Maruyama, T & Otagiri, M 2009, 'Albumin as a Nitric Oxide-Traffic Protein: Characterization, Biochemistry and Possible Future Therapeutic Applications', *Drug Metabolism and Pharmacokinetics*, vol. 24, s. 308-317.

Mandal, N, Heegaard, S, Prause, JU, Honoré, B & Vorum, H 2009, 'Ocular proteomics with emphasis on two-dimensional gel electrophoresis and mass spectrometry', *Biological Procedures Online*.

Nielsen, MJ & Moestrup, SK 2009, 'Receptor targeting of hemoglobin mediated by the haptoglobins: roles beyond heme scavenging', *Blood*, vol. 114, nr. 4, s. 764-771.

Editorial

Otagiri, M, Kragh-Hansen, U & Imai, T 2009, 'Albumins with New Functions and Clinical Applications', *Drug Metabolism and Pharmacokinetics*, vol. 24, s. 285-286.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Kragh, CL & Jensen, PH 2009, 'Novel proteins in α -synucleinopathies', I, *Focus on Structural Biology. Protein folding and misfolding: Neurodegenerative*

diseases, Springer Science+Business Media B.V. s. 207-224 (Focus on Structural Biology).

Formidling

Tidsskriftartikel

Mandal, N, Vorum, H & Honoré, B 2009, 'Proteinerne som er involveret i nethindeløsning og i dannelse af membraner på nethinden', *RP-Nyt*, vol. 22, nr. 3, s. 29-32.

INSTITUT FOR MEDICINSK MIKROBIOLOGI OG IMMUNOLOGI

Kontaktadresse

Sekretariat
 Institut for Medicinsk Mikrobiologi og Immunologi
 Aarhus Universitet
 Bartholin Bygningen - Bygn. 1240
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8942 1122
 Fax: +45 8619 6128
 E-mail: bre@microbiology.au.dk
 Hjemmeside: www.immi.au.dk
 Institutleder: Gunna Christiansen – fra 1.1.2010: Per
 Höllsberg

Professorer

dr.med., ph.d. Svend Birkelund
 dr. med. Gunna Christiansen
 dr.med. Per Höllsberg
 D.phil. et dr.med. Jens Chr. Jensenius
 dr.odont. Mogens Kilian

Lektorer

cand.scient., ph.d., dr.med. Tove Christensen
 dr.med.vet., ph.d. Niels Frederik Dagnæs-Hansen
 dr.med. Bent Deleuran
 dr.med. Marianne Elisabet Hokland
 dr.med. Anné Møller-Larsen
 cand.scient., dr.med. Søren Paludan
 cand.scient., ph.d. Knud Poulsen
 cand.scient., dr.med. Uffe Birger Skov Sørensen
 cand.scient., ph.d. Steffen Thiel
 cand.scient., ph.d. Thomas Vorup-Jensen

Postdocs

ph.d. Tomasz Brudek
 Kristy Horan

Ph.d. studerende

cand.med. Rikke Bech
 cand.scient. Malene Bek-Thomsen
 Christel Rothe Brinkmann
 cand.scient. Anne Brosbøl-Ravnborg
 cand.scient. Søren Egedal Degn
 Regina Gonzalez Dosal MSc
 cand.scient. Louise Carstensen Gjelstrup

cand.scient. Christian Kanstrup Holm
 cand.scient. Mariane Høgsbjerg Schleimann
 cand.scient. Anders Jensen
 cand.scient. Maja Døvling Kaspersen
 cand.scient. Malene Hvid Larsen
 cand.scient. Susie Sommer Mikkelsen
 cand.scient. Emil Kofod-Olsen
 cand.scient. Line Petersen
 Line Reinert
 cand.scient. Charlotte Christie Petersen
 cand.scient. Simon Rasmussen
 cand.scient. Carina Agerbo Rosenberg
 cand.odont. Mette Rylev
 Vanda Turcanova, MSc
 stud.med. Caroline Winther Tørring
 cand.scient. Rikke Munk Zachø

Forskningsårsstuderende

stud.med. Thomas Andersen
 stud.med. Christian Winther Eskelund
 stud.med. Stinne Greisen
 stud.med. Lasse Berg Hansen
 stud.med. Christian Kraft
 stud.med. Astrid Helene Livbjerg
 stud.med. Janni Møller
 stud.med. Tue Kruse Rasmussen
 stud.med. Signe Wolf

Specialestuderende

stud.scient. Stig Henrik Andersen
 stud.scient. Gitte Christensen
 stud.scient. Mariane Dalianis
 stud.scient. Marie Bech Iversen
 stud.scient. Troels Rønn Kjær
 stud.scient. Karen Madsen
 stud.scient. Romana Maric
 stud.scient. Astrid Hjelholdt Nielsen
 stud.scient. Niels Skaaning
 stud.scient. Ida Thygesen

Bachelor-studerende

stud.scient. Lasse Lemmingsen
 stud.scient. Dan H. Lambertsen
 stud.scient. Aisha Rafique

Karen Kræmmer Schelde

Gæsteforskere

Kaihu Yao

Amal Elamin fra Bergen Universitet

Rita Elisabeth Martinez-Martinez fra San Luis Potosi University, Mexico

Vigtigste satsningsområder inden for instituttets forskning

- Molekylær infektionspatogenese
- Det medfødte immunsystem ved sundhed og sygdom
- Mikroorganismers populationsgenetik og molekylære epidemiologi
- Infektion og immunpatogenese ved kroniske sygdomme
- Cancerimmunologi
- Molekylær mønstergenkendelse i immunsystemet

Ph.d.-afhandlinger

Holm, C 2009, *Selected Toll-like Receptors induce IL-21 synthesis by CD4+ T cells*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Kang, L 2009, *Structure-function analysis of the cytokine Interleukin-21*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Rylev, M 2009, *Microbiological, proteomic, and immunological studies of aggressive periodontitis*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andersen, CB, Yagi, H, Manno, M, Martorana, V, Ban, T, Christiansen, G, Otzen, DE, Goto, Y & Rischel, C 2009, 'Branching in amyloid fibril growth', *Biophysical Journal*, vol. 96, nr. 4, s. 1529-36.

Atladóttir, HO, Pedersen, MG, Thorsen, P, Mortensen, PB, Deleuran, B, Eaton, WW & Parner, E 2009, 'Association of family history of autoimmune diseases and autism spectrum disorders', *Pediatrics Electronic Pages*, vol. 124, nr. 2, s. 687-94.

Axelsen, TV, Holm, A, Birkelund, S, Christiansen, G, Ploug, M & Holm, IE 2009, 'Specific recognition of the C-terminal end of A beta 42 by a high affinity monoclonal antibody', *Molecular Immunology*, vol. 46, nr. 11-12, s. 2267-73.

Berg, RS, Aggerholm, A, Bertelsen, LS, Østergaard, L & Paludan, SR 2009, 'Role of mitogen-activated protein kinases, nuclear factor-kappaB, and interferon regulatory factor 3 in Toll-like receptor 4-mediated activation of HIV long terminal repeat', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, nr. 2, s. 124-32.

Beyschau Andersen, C, Yagi, H, Manno, M, Martorana, V, Ban, T, Christiansen, G, Otzen, D, Goto, Y & Rischel, C 2009, 'Branching in amyloid fibril growth', *Biophysical Journal*, vol. 96, s. 1529-1536.

Birkelund, S, Morgan-Fisher, M, Timmerman, E, Gevaert, K, Shaw, AC & Christiansen, G 2009, 'Analysis of proteins in Chlamydia trachomatis L2 outer membrane complex, COMC', *FEMS Immunology and Medical Microbiology*, vol. 55, nr. 2, s. 187-95.

Bishop, CJ, Aanensen, DM, Jordan, GE, Kilian, M, Hanage, WP & Spratt, BG 2009, 'Assigning strains to bacterial species via the internet', *BMC Biology*, vol. 7, s. 3.

Brouwer, N, Frakking, FNJ, van de Wetering, MD, van Houdt, M, Hart, M, Budde, IK, Strengers, PFW, Laursen, I, Houen, G, Roos, D, Jensenius, JC, Caron, HN, Dolman, KM & Kuijpers, TW 2009, 'Mannose-binding lectin (MBL) substitution: recovery of opsonic function in vivo lags behind MBL serum levels', *Journal of Immunology*, vol. 183, nr. 5, s. 3496-504.

Brudek, T, Christensen, T, Aagaard, L, Petersen, T, Hansen, HJ & Møller-Larsen, A 2009, 'B cells and monocytes from patients with active multiple sclerosis exhibit increased surface expression of both HERV-H Env and HERV-W Env, accompanied by increased seroreactivity', *Retrovirology*, vol. 6, s. 104.

Chaouat, G, Petitbarat, M, Bulla, R, Dubanchet, S, Valdivia, K, Ledée, N, Steffen, T, Jensenius, JC & Tedesco, F 2009, 'Early regulators in abortion and implications for a preeclampsia model', *Journal of Reproductive Immunology*, vol. 82, nr. 2, s. 131-40.

Chen, Y, Khanna, S, Goodyear, CS, Park, YB, Raz, E, Thiel, S, Grönwall, C, Vas, J, Boyle, DL, Corr, M, Kono, DH & Silverman, GJ 2009, 'Regulation of dendritic cells and macrophages by an anti-apoptotic cell natural antibody that suppresses TLR responses and inhibits inflammatory arthritis', *Journal of Immunology*, vol. 183, nr. 2, s. 1346-59.

Degn, SE, Hansen, A, Steffensen, R, Jacobsen, C, Jensenius, JC & Thiel, S 2009, 'MAP44, a human protein associated with pattern recognition molecules of

- the complement system and regulating the lectin pathway of complement activation', *Journal of Immunology*, vol. 183, nr. 11, s. 7371-8.
- Dige, I, Raarup, MK, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Actinomyces naeslundii in initial dental biofilm formation', *Microbiology*, vol. 155, s. 2116-2126.
- Dige, I, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Application of stereological principles for quantification of bacteria in intact dental biofilms', *Oral Microbiology and Immunology*, vol. 24, nr. 1, s. 69-75.
- Flytlie, HA, Hvid, M, Lindgreen, E, Kofod-Olsen, E, Petersen, EL, Jørgensen, A, Deleuran, M, Vestergaard, C & Deleuran, B 2009, 'Expression of MDC/CCL22 and its receptor CCR4 in rheumatoid arthritis, psoriatic arthritis and osteoarthritis', *Cytokine*, vol. 49, nr. 1, s. 24-9.
- Gad, HH, Dellgren, C, Hamming, OJ, Vends, S, Paludan, SR & Hartmann, R 2009, 'Interferon- λ Is Functionally an Interferon but Structurally Related to the Interleukin-10 Family', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 31, s. 20869-75.
- Gao, S, Dagnæs-Hansen, F, Nielsen, EJB, Wengel, J, Besenbacher, F, Howard, KA & Kjems, J 2009, 'The effect of chemical modification and nanoparticle formulation on stability and biodistribution of siRNA in mice', *Molecular Therapy*, vol. 17, nr. 7, s. 1225-1233.
- Glud, SZ, Bramsen, JB, Dagnaes-Hansen, F, Wengel, J, Howard, KA, Nyengaard, JR & Kjems, J 2009, 'Naked siRNA-mediated gene silencing of lung bronchoepithelium EGFP expression after intravenous administration', *Oligonucleotides*, vol. 19, nr. 2, s. 163-8.
- Han, TH, Tang, Y, Park, YH, Maynard, J, Li, P, Akbulut, H, Petersen, L & Deisseroth, A 2009, 'Vector prime protein boost vaccination in the setting of myeloblastic-induced lymphopenia suppresses growth of leukemia and solid tumors', *Bone Marrow Transplantation*, E-pub ahead of print.
- Haubek, D, Ennibi, O, Væth, M, Poulsen, S & Poulsen, K 2009, 'Stability of the JP2 clone of Aggregatibacter actinomycetemcomitans', *Journal of Dental Research*, vol. 88, nr. 9, s. 856-60.
- Henckaerts, L, Nielsen, KR, Steffensen, R, Van Steen, K, Mathieu, C, Giulietti, A, Wouters, PJ, Milants, I, Vanhorebeek, I, Langouche, L, Vermeire, S, Rutgeerts, P, Thiel, S, Wilmer, A, Hansen, TK & Van den Berghe, G 2009, 'Polymorphisms in innate immunity genes predispose to bacteremia and death in the medical intensive care unit', *Critical Care Medicine*, vol. 37, nr. 1, s. 192-201, e1-3.
- Hobolt-Pedersen, A, Christiansen, G, Timmerman, E, Gevaert, K & Birkelund, S 2009, 'Identification of Chlamydia trachomatis CT621, a protein delivered through the type III secretion system to the host cell cytoplasm and nucleus', *FEMS Immunology and Medical Microbiology*, vol. 57, s. 46-58.
- Holm, C, Petersen, CC, Hvid, M, Petersen, L, Paludan, SR, Deleuran, B & Hokland, M 2009, 'TLR3 Ligand Polyinosinic:Polycytidylic Acid Induces IL-17A and IL-21 Synthesis in Human Th Cells', *Journal of Immunology*, vol. 183, s. 4422-31.
- Howard, KA, Paludan, SR, Behlke, M, Besenbacher, F, Deleuran, B & Kjems, J 2009, 'Chitosan/siRNA Nanoparticle-mediated TNF-alpha Knockdown in Peritoneal Macrophages for Anti-inflammatory Treatment in a Murine Arthritis Model', *Molecular Therapy*, vol. 7, s. 162-8.
- Hvid, M, Jensen, H, Deleuran, B, Kemp, K, Andersson, C, Deleuran, M & Vestergaard, C 2009, 'Evaluation of FITC-Induced Atopic Dermatitis-Like Disease in NC/Nga Mice and BALB/c Mice Using Computer-Assisted Stereological Toolbox, a Computer-Aided Morphometric System', *International Archives of Allergy and Immunology*, vol. 149, s. 188-194.
- Jensen, PL, Dueholm, MS, Larsen, P, Petersen, SV, Enghild, JJ, Christiansen, G, Højrup, P, Nielsen, PH & Otzen, D 2009, 'Widespread abundance of Functional Bacterial Amyloid in Mycolata and other Gram positive Bacteria', *Applied and Environmental Microbiology*, vol. 75, s. 4101-4110.
- Jensenius, H, Klein, DCG, van Hecke, M, Oosterkamp, TH, Schmidt, T & Jensenius, JC 2009, 'Mannan-binding lectin: structure, oligomerization, and flexibility studied by atomic force microscopy', *Journal of Molecular Biology*, vol. 391, nr. 1, s. 246-59.
- Jordal, PB, Dueholm, MS, Larsen, P, Petersen, SV, Enghild, JJ, Christiansen, G, Højrup, P, Nielsen, PH & Otzen, DE 2009, 'Widespread abundance of functional bacterial amyloid in mycolata and other gram-positive bacteria', *Applied and Environmental Microbiology*, vol. 75, nr. 12, s. 4101-10.
- Koenen, R, Hundelshausen, P, Nesmelova, I, Zerneck, A, Liehn, E, Sarabi, A, Kramp, B, Piccinini, A, Paludan, SR, Kowalska, M, Kungl, A, Hackeng, T, Mayo, K & Weber, C 2009, 'Disrupting functional interactions between platelet chemokines inhibits atherosclerosis in hyperlipidemic mice', *Nature*

- Medicine*, vol. 15, s. 97-103.
- Larsen, EKV, Nielsen, T, Wittenborn, T, Birkedal, H, Vorup-Jensen, T, Jakobsen, MH, Østergaard, L, Horsman, MR, Besenbacher, F, Howard, KA & Kjems, J 2009, 'Size-Dependent Accumulation of PEGylated Silane-Coated Magnetic Iron Oxide Nanoparticles in Murine Tumors', *ACS Nano*, vol. 3, s. 1947-51.
- Melchjorsen, J, Matikainen, S & Paludan, SR 2009, 'Activation and Evasion of Innate Antiviral Immunity by Herpes Simplex Virus', *Viruses*, s. 737-759.
- Melchjorsen, J, Kristiansen, H, Christiansen, R, Rintahaka, J, Matikainen, S, Paludan, SR & Hartmann, R 2009, 'Differential Regulation of the OASL and OAS1 Genes in Response to Viral Infections', *Journal of Interferon & Cytokine Research*. E-pub ahead of print.
- Memon, AA, Jakobsen, S, Dagnaes-Hansen, F, Sørensen, BS, Keiding, S & Nexø, E 2009, 'Positron emission tomography (PET) imaging with [11C]-labeled erlotinib: a micro-PET study on mice with lung tumor xenografts', *Cancer research*, vol. 69, nr. 3, s. 873-8.
- Mikkelsen, SS, Jensen, SB, Chiliveru, S, Melchjorsen, J, Julkunen, I, Gaestel, M, Arthur, JSC, Flavell, RA, Ghosh, S & Paludan, SR 2009, 'RIG-I-mediated activation of p38 MAPK is essential for viral induction of interferon and activation of dendritic cells: dependence on TRAF2 and TAK1', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 16, s. 10774-82.
- Nesgaard, LW, Vad, B, Christiansen, G & Otzen, D 2009, 'Kinetic partitioning between aggregation and vesicle permeabilization by modified ADan', *Biochimica et Biophysica Acta - Molecular Cell Research*, vol. 1794, s. 84-93.
- Nørskov-Lauritsen, N, Overballe, M & Kilian, M 2009, 'Delineation of the species *Haemophilus influenzae* by phenotype, multilocus sequence phylogeny, and detection of marker genes.', *Journal of Bacteriology*, vol. 191, s. 822-31.
- Petersen, CC, Diernaes, JEF, Skovbo, A, Hvid, M, Deleuran, BW & Hokland, M 2009, 'Interleukin-21 restrains tumor growth and induces a substantial increase in the number of circulating tumor-specific T cells in a murine model of malignant melanoma', *Cytokine*, vol. 49, nr. 1, s. 80-8.
- Petersen, L, Roug, AS, Skovbo, A, Thysen, AH, Eskelund, CW & Hokland, M 2009, 'The CD94/NKG2C-expressing NK cell subset is augmented in chronic lymphocytic leukemia patients with positive human cytomegalovirus serostatus', *Viral Immunology*, vol. 22, nr. 5, s. 333-7.
- Petersen, T, Møller-Larsen, A, Thiel, S, Brudek, T, Hansen, TK & Christensen, T 2009, 'Effects of interferon-beta therapy on innate and adaptive immune responses to the human endogenous retroviruses HERV-H and HERV-W, cytokine production, and the lectin complement activation pathway in multiple sclerosis', *Journal of Neuroimmunology*, vol. 215, nr. 1-2, s. 108-116.
- Rajagopalan, R, Salvi, VP, Jensenius, JC & Rawal, N 2009, 'New insights on the structural/functional properties of recombinant human mannan-binding lectin and its variants', *Immunology Letters*, vol. 123, nr. 2, s. 114-24.
- Rasmussen, SB, Jensen, SB, Nielsen, C, Quartin, E, Kato, H, Chen, Z, Silverman, R, Akira, S & Paludan, SR 2009, 'Herpes simplex virus infection is sensed by both Toll-like receptors and retinoic acid-inducible gene-like receptors, which synergize to induce type I interferon production', *Journal of General Virology*, vol. 90, s. 74-8.
- Ravnborg, AB, Hvas, CL, Agnholt, J, Dahlerup, JF, Vind, I, Till, A, Rosenstiel, P & Höllsberg, P 2009, 'Toll-like receptor-induced granulocyte-macrophage colony-stimulating factor secretion is impaired in Crohn's disease by nucleotide oligomerization domain 2-dependent and -independent pathways', *Clinical and Experimental Immunology*, vol. 155, s. 487-95.
- Rosada, C, Stenderup, K, de Darko, E, Dagnæs-Hansen, F, Kamp, S & Dam, TN 2009, 'Valrubicin in a Topical Formulation Treats Psoriasis in a Xenograft Transplantation Model', *Journal of Investigative Dermatology*. E-pub ahead of print.
- Rosenberg, CA, De Craeye, S, Jongert, E, Gargano, N, EB, Del Porto, P, Vorup-Jensen, T & Petersen, JE 2009, 'Induction of partial protection against infection with *Toxoplasma gondii* genotype II by DNA vaccination with recombinant chimeric tachyzoite antigens', *Vaccine*, vol. 27, s. 2489-98.
- Ruseva, M, Kolev, M, Dagnaes-Hansen, F, Hansen, SB, Takahashi, K, Ezekowitz, A, Thiel, S, Jensenius, JC & Gadjeva, M 2009, 'Mannan-binding lectin deficiency modulates the humoral immune response dependent on the genetic environment', *Immunology*, vol. 127, nr. 2, s. 279-88.
- Schack, L, Stapulionis, R, Christensen, B, Kofod-Olsen, E, Sørensen, UBS, Vorup-Jensen, T, Sørensen, ES & Höllsberg, P 2009, 'Osteopontin enhances phago-

- cytosis through a novel osteopontin receptor, the alphaXbeta2 integrin', *Journal of Immunology*, vol. 182, nr. 11, s. 6943-50.
- Schlapbach, LJ, Aebi, C, Hansen, A, Hirt, A, Jensenius, JC & Ammann, RA 2009, 'H-ficolin serum concentration and susceptibility to fever and neutropenia in paediatric cancer patients', *Clinical and Experimental Immunology*, vol. 157, nr. 1, s. 83-9.
- Schlapbach, LJ, Kessler, U, Thiel, S, Hansen, A, Nelle, M, Ammann, RA, Aebi, C & Jensenius, JC 2009, 'M-ficolin in the neonatal period: Associations with need for mechanical ventilation and mortality in premature infants with necrotising enterocolitis', *Molecular Immunology*, vol. 46, nr. 13, s. 2597-603.
- Schleimann, MH, Møller, JML, Kofod-Olsen, E & Höllsberg, P 2009, 'Direct Repeat 6 from human herpesvirus-6B encodes a nuclear protein that forms a complex with the viral DNA processivity factor p41', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 10, s. e7457.
- Serruto, D, Spadafina, T, Scarselli, M, Bambini, S, Comanducci, M, Höhle, S, Kilian, M, Veiga, E, Cosart, P, Oggioni, MR, Savino, S, Ferlenghi, I, Taddei, AR, Rappuoli, R, Pizza, M, Masignani, V & Aricò, B 2009, 'HadA is an atypical new multifunctional trimeric coiled-coil adhesin of Haemophilus influenzae biogroup aegyptius, which promotes entry into host cells', *Cellular Microbiology*, vol. 11, s. 1044-1063.
- St Swierzko, A, Cedzynski, M, Domzalska-Popadiuk, I, MacDonald, SL, Borkowska-Klos, M, Atkinson, APM, Szala, A, Jopek, A, Jensenius, JC, Kawakami, M, Szczapa, J, Matsushita, M, Szmraj, J, Turner, ML & Kilpatrick, DC 2009, 'Mannan-binding lectin-associated serine protease-2 (MASP-2) in a large cohort of neonates and its clinical associations', *Molecular Immunology*, vol. 46, nr. 8-9, s. 1696-701.
- Søndergaard, CS, Bonde, J, Dagnæs-Hansen, F, Nielsen, JM, Zachar, V, Holm, MS, Hokland, P & Pedersen, L 2009, 'Minimal engraftment of human CD34+ cells mobilized from healthy donors in the infarcted heart of athymic nude rats', *Stem Cells and Development*, vol. 18, nr. 6, s. 845-56.
- Sørensen, MD, Gonzalez Dosal, R, Jensen, KB, Christensen, B, Kølvrå, S, Jensen, UB & Kristensen, P 2009, 'Epsilon haemoglobin specific antibodies with applications in noninvasive prenatal diagnosis', *Journal of Biomedicine and Biotechnology*, vol. 2009, s. 659219.
- Thiel, S, Kolev, M, Degn, SE, Steffensen, R, Hansen, A, Ruseva, M & Jensenius, JC 2009, 'Polymorphisms in mannan-binding lectin (MBL)-associated serine protease 2 affect stability, binding to MBL, and enzymatic activity', *Journal of Immunology*, vol. 182, nr. 5, s. 2939-47.
- Turcanová, V, Bundgaard, B & Höllsberg, P 2009, 'Human herpesvirus-6B induces expression of the human endogenous retrovirus K18-encoded superantigen', *Journal of Clinical Virology*, vol. 46, nr. 1, s. 15-9.
- Wittenborn, T, Thiel, S, Jensen, L, Nielsen, H & Jensenius, JC 2009, 'Characteristics and biological variations of M-ficolin, a pattern recognition molecule', *Journal of Innate Immunity*, E-pub ahead of print.
- Zhang, J, Koh, J, Lu, J, Thiel, S, Leong, BSH, Sethi, S, He, CYX, Ho, B & Ding, JL 2009, 'Local inflammation induces complement crosstalk which amplifies the antimicrobial response', *PLoS Pathogens*, vol. 5, nr. 1, s. e1000282.

Artikel

- Hansen, TK, Gall, M, Tarnow, L, Thiel, S, Parving, H & Flyvbjerg, A 2009, 'Mannanbindende lektin og mortalitet hos patienter med type 2-diabetes--sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 6, s. 426-9.

Review

- Bruno, P, Brinkmann, CR, Boulanger, M, Flinterman, M, Klanrit, P, Landry, M, Portsmouth, D, Borst, J, Tavassoli, M, Noteborn, M, Backendorf, C & Zimmerman, R 2009, 'Family at last: highlights of the first international meeting on proteins killing tumour cells', *Cell Death and Differentiation*, vol. 16, s. 184-6.

Editorial

- Birkelund, S & Christiansen, G 2009, 'Highlights from the sixth meeting of the European society for Chlamydia research', *FEMS Immunology and Medical Microbiology*, vol. 55, nr. 2, s. 113-4.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Møller-Kristensen, M, Thiel, S & Jensenius, JC 2009, 'Mannan-Binding Lectin Polymorphisms and Infectious Diseases', I Vasta, GR & Ahmed, H (red.), *Animal Lectins: A Functional View*, CRC Press, Boca Raton, FL, s. 303-332.
- Oliveira, CLPD, Vorup-Jensen, T, Andersen, CBF, Andersen, GR & Pedersen, JS 2009, 'Discovering New Features of Protein Complexes Structures

by Small-Angle X-Ray Scattering: Chapter 11', I
Ezquerro, T, García-Gutiérrez, M, Nogales, A &
Gómez, M (red.), *Applications of Synchrotron Light
to Scattering and Diffraction in Materials and Life
Sciences*, Springer Verlag. ISBN-rødder: 0-978 s.
231-44.

ODONTOLOGISK INSTITUT

Kontaktadresse:

Sekretariat
 Odontologisk Institut
 Aarhus Universitet
 Århus Tandlægeskole
 Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet
 Vennelyst Boulevard 9
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8942 4000
 Fax: +45 8942 4180
 E-mail: mb@odontologi.au.dk

Instituteder:

Lektor, tandlæge Preben Bindslev (indtil 31. august 2009)
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Ellen Vogt Frandsen Grønbæk (fra 1. september 2009)

Professorer:

Tandlæge, dr. odont. Birte Melsen
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Ann Wenzel
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Peter Svensson
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Sven Poulsen
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Bente Nyvad
 Tandlæge, dr. odont., Søren Schou
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Flemming Isidor
 Tandlæge, dr. odont., Palle Holmstrup

Lektorer

Tandlæge, ph.d. Jens Munck Heidmann
 Specialtandlæge, ph.d. Carlalberta Verna
 Bioingeniør, ph.d. Michel Dalstra
 Specialtandlæge, ph.d. Dorthe Arenholt Bindslev
 Specialtandlæge, ph.d. Thomas Klit Pedersen
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Hanne Lindhart Hintze
 Tandlæge, ph.d. Lene Baad-Hansen
 Tandlæge, ph.d. Knud Jesper Reinholdt
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Ellen Vogt Frandsen Grønbæk
 Tandlæge, ph.d. Dorte Smalbro Haubek
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Vibeke Bælum
 Tandlæge, dr. odont., ph.d. Bente Nyvad
 Tandlæge, ph.d. Lise-Lotte Kirkevang
 Lektor, tandlæge Preben Hørsted Bindslev

Tandlæge, ph.d. Alan James Richards
 Tandlæge, ph.d. Henrik Løvschall
 Tandlæge Kaj Josephsen
 Tandlæge, ph.d. Lars Wisti Schropp
 Tandlæge, ph.d. Kirsten Elisabeth Warrer Thygesen
 Tandlæge, ph.d. Andreas Stavropoulos
 Tandlæge, ph.d. Nestor Rodrigo Lopez Fernandez
 Adjunker
 Ingeniør, ph.d. Paolo Maria Cattaneo
 Tandlæge, ph.d. Lene Baad-Hansen
 Tandlæge Irene Dige
 Tandlæge, ph.d. Golnosh Bahrami

Ph.d. studerende

Tandlæge, Karina Haugaard Bendixen
 Tandlæge, Morten Christian Bay Grauballe
 Tandlæge, Jennifer Heather Christensen
 Tandlæge, Malene Hørnø Schmidt
 Tandlæge, Kasper Dahl Kristensen
 Tandlæge, Peter Bangsgaard Stoustrup
 Tandlæge, Louise Hauge Matzen
 Ingeniør, Faramarz Jadidi
 Tandlæge, Pernille Endrup Jacobsen
 Tandlæge, Thomas Bach Urban
 Tandlæge, Mathias Diernæs
 Tandlæge, Maj Høygaard Nicolaisen
 Tandlæge Mette Rylev

Vigtige satningsområder inden for instituttets forskning

- Orale sygdomme i befolkningen: Udbredelse, forekomst, årsager og forebyggelse
- Orale økosystemer: Biofilm, de hårde tandvæv, pulpa, orale bakteriers udvikling, spredning og relation til sygdom.
- Diagnostiske systemer og metoder: Billeddannede systemer (fortrinsvis radiologiske), klinisk evaluering.
- Oral knoglebiologi: Implantater, belastning, regeneration og inflammation.
- Oral funktion og smerte: Neurofysiologi, kæbleds dysfunction.
- Oral rehabilitering: Dental og oral rekonstruktion

Ph.d.-afhandlinger

- Abrahamsen, R 2009, *Effect of hypnosis on persistent orofacial pain - in a neurobiological perspective*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Danmark.
- Christiansen, R 2009, *Periapical surgery: Patient discomfort, treatment methods and radiography*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Aarhus Universitet.
- Kraft, DCE 2009, *Isolation and Characterization of Human Dental Pulp Stem Cells with Bone Governing Mechanoresponsiveness*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Århus Universitet.
- Rylev, M 2009, *Microbiological, proteomic, and immunological studies of aggressive periodontitis*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

- Abrahamsen, R, Zachariae, R & Svensson, P 2009, 'Effect of hypnosis on oral function and psychological factors in temporomandibular disorders patients', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 8, s. 556-570.
- Arima, T, Arendt-Nielsen, L, Minagi, S & Svensson, P 2009, 'Effect of capsaicin-evoked jaw-muscle pain on intramuscular blood-flow', *Archives of Oral Biology*, vol. 54, nr. 3, s. 241-9.
- Baad-Hansen, L, Hara, S, Marumo, Y, Miles, T & Svensson, P 2009, 'Effect of experimental pain on EMG-activity in human jaw-closing muscles in different jaw positions', *Archives of Oral Biology*, vol. 54, nr. 1, s. 32-39.
- Baad-Hansen, L, Blicher, J, Lapitskaya, N, Nielsen, JF & Svensson, P 2009, 'Intra-cortical excitability in healthy human subjects after tongue training', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 6, s. 427-34.
- Baad-Hansen, L & Svensson, P 2009, 'L'apport des modèles expérimentaux dans l'étude de la douleur orofaciale chez l'humain', *Douleur et Analgesie*, vol. 22, s. 121-29.
- Bindslev, DA & Melsen, B 2009, 'Generelle principper for behandlingsplanlægning ved tandagenesi', *Tandlægebladet*, s. 1088-1097.
- Bindslev, DA 2009, 'Orale piercinger - En ny etisk/faglig udfordring for det odontologiske team?', *Aktuel Nordisk Odontologi*, s. 31-46.
- Borch, TS, Løbner, M, Bendtzen, K, Holmstrup, P & Nielsen, CH 2009, 'Decreased interleukin-2 responses to Fusobacterium nucleatum and Porphyromonas gingivalis in generalized aggressive periodontitis', *Journal of Periodontology*, vol. 80, nr. 5, s. 800-7.
- Boudreau, SA, Wang, K, Svensson, P, Sessle, BJ & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Vascular and psychophysical effects of topical capsaicin application to orofacial tissues', *Journal of Orofacial Pain*, vol. 23, nr. 3, s. 253-64.
- Castrillon, E, Cairns, B, Ernberg, M, Wang, K, Sessle, B, Arendt-Nielsen, L & Svensson, P 2009, 'Peripheral NMDA receptors and TMD pain mechanisms: In: Temporomandibular Disorders and Orofacial Pain: Separating Controversy from Consensus', *Craniofacial Growth Series*, vol. 46.
- Cattaneo, P, Dalstra, M & Melsen, B 2009, 'Strains in periodontal ligament and alveolar bone associated with orthodontic tooth movement analyzed by finite element', *Orthodontics & Craniofacial Research*, vol. 12, nr. 2, s. 120-128.
- Christiansen, R, Kirkevang, L, Gotfredsen, E & Wenzel, A 2009, 'Periapical radiography and cone beam computed tomography for assessment of the periapical bone defect 1 week and 12 months after root-end resection', *Dento-Maxillo-Facial Radiology*, vol. 38, s. 531-536.
- Christiansen, R, Kirkevang, L, Bindslev, PH & Wenzel, A 2009, 'Randomized clinical trial of root-end resection followed by root-end filling with mineral trioxide aggregate or smoothing of the orthograde gutta-percha root filling - 1-year follow up', *International Endodontic Journal*, vol. 42, nr. 2, s. 105-114.
- Cochran, D, Schou, S, Heitz-Mayfield, L, Bornstein, M, Salvi, G & Martin, W 2009, 'Consensus statements and recommended clinical procedures regarding risk factors in implant therapy', *International Journal of Oral & Maxillofacial Implants*, vol. 24, nr. 7, s. 86-89.
- Corraini, P, Baelum, V, Pannuti, CM, Pustiglioni, AN, Romito, GA & Pustiglioni, FE 2009, 'Tooth loss prevalence and risk indicators in an isolated population of Brazil', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 67, nr. 5, s. 297-303.
- Dalstra, M & Melsen, B 2009, 'From alginate impressions to digital virtual models: accuracy and reproducibility', *Journal of Orthodontics (Print Edition)*, vol. 36, nr. 1, s. 36-41.

- De Zee, M, Cattaneo, P, Svensson, P, Pedersen, TK, Melsen, B, Rasmussen, J & Dalstra, M 2009, 'Prediction of articular eminence shape in a patient with unilateral hypoplasia of the right mandibular ramus before and after distraction osteogenesis - a simulation study', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 8, s. 1049-1053.
- Dige, I, Raarup, MK, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Actinomyces naeslundii in initial dental biofilm formation', *Microbiology*, vol. 155, s. 2116-2126.
- Dige, I, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Application of stereological principles for quantification of bacteria in intact dental biofilms', *Oral Microbiology and Immunology*, vol. 24, nr. 1, s. 69-75.
- Dong, X, Svensson, P & Cairns, BE 2009, 'The analgesic action of topical diclofenac may be mediated through peripheral NMDA receptor antagonism', *Pain*, vol. 147, nr. 1-3, s. 36-45.
- Ernberg, M, Serra, E, Baad-Hansen, L & Svensson, P 2009, 'Influence of topical anaesthesia on the corticomotor response to tongue training', *Archives of Oral Biology*, vol. 54, nr. 7, s. 696-704.
- Fernández-de-Las-Peñas, C, Galán-Del-Río, F, Fernández-Carnero, J, Pesquera, J, Arendt-Nielsen, L & Svensson, P 2009, 'Bilateral Widespread Mechanical Pain Sensitivity in Women With Myofascial Temporomandibular Disorder: Evidence of Impairment in Central Nociceptive Processing', *Journal of Pain*, vol. 10, nr. 11, s. 1170-1178.
- Gilthorpe, MS, Frydenberg, M, Cheng, Y & Baelum, V 2009, 'Modelling count data with excessive zeros: The need for class prediction in zero-inflated models and the issue of data generation in choosing between zero-inflated and generic mixture models for dental caries data', *Statistics in Medicine*, vol. 28, nr. 28, s. 3539-53.
- Gjørup, H & Poulsen, S 2009, 'Forekomst af tandagenesi', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 14, s. 1073-1079.
- Gjørup, H, Haubek, D, Hintze, H, Haukali, G, Løvschall, H, Hertz, JM & Poulsen, S 2009, 'Hypocalcified type of amelogenesis imperfecta in a large family: clinical, radiographic, and histological findings, associated dento-facial anomalies, and resulting treatment load', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 67, nr. 4, s. 240-247.
- Haïter-Neto, F, Casanova, MS, Frydenberg, M & Wenzel, A 2009, 'Task-specific enhancement filters in storage phosphor images from the Vistascan system for detection of proximal caries lesions of known size', *Oral surgery, oral medicine, oral pathology, oral radiology, and endodontics*, vol. 107, nr. 1, s. 116-221.
- Hakim, AW, Dong, X, Svensson, P, Kumar, U & Cairns, BE 2009, 'TNF Mechanically Sensitizes Masseter Muscle Afferent Fibers of Male Rats', *Journal of Neurophysiology*, vol. 102, s. 1551-1559.
- Haubek, D, Ennibi, O, Væth, M, Poulsen, S & Poulsen, K 2009, 'Stability of the JP2 clone of Aggregatibacter actinomycetemcomitans', *Journal of Dental Research*, vol. 88, nr. 9, s. 856-60.
- Hintze, H, Wiese, M & Wenzel, A 2009, 'Comparison of three radiographic methods for detection of morphological temporomandibular joint changes: panoramic, scanographic and tomographic examination.', *Dento-Maxillo-Facial Radiology*, vol. 38, nr. 3, s. 134-140.
- Hintze, H & Cattaneo, P 2009, 'Cone beam-computertomografi - fremtidens røntgenundersøgelse', *Aktuel Nordisk Odontologi*, s. 105-122.
- Hintze, H & Wiese, M 2009, 'Det här kan du se i panoramabilden', *Tandläkartidningen*, vol. 101, nr. 1, s. 46-53.
- Hintze, H & Wiese, M 2009, 'Panoraamakuvassa näkyy muutakin kuin hampaat', *Suomen Hammaslaakari-lehti*, nr. 3, s. 34-41.
- Hintze, H & Wiese, M 2009, 'Panoramarøntgen', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 1, s. 18-27.
- Hintze, H & Wiese, M 2009, 'Panoramarøntgen', *Den norske tannlegeforenings tidende*, vol. 119, nr. 1, s. 16-22.
- Isidor, S, Faaborg-Andersen, M, Hintze, H, Kirkevang, L, Frydenberg, M, Haïter-Neto, F & Wenzel, A 2009, 'Effect of monitor display on detection of approximal caries lesions in digital radiographs', *Dento-Maxillo-Facial Radiology*, vol. 38, s. 537-541.
- Jadidi, F, Wang, K, Arendt-Nielsen, L & Svensson, P 2009, 'Effect of stimulus parameters and contraction level on inhibitory responses in human jaw-closing muscles: Implications for contingent stimulation', *Archives of Oral Biology*, vol. 54, nr. 12, s. 1075-1082.
- Johannesen, LH, Schou, S, Hansen, A, Brams, U, Bind-slev, DA & Isidor, F 2009, 'Behandling ved agenesi af maksillens laterale incisiv', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 15, s. 1176-1186.
- Josephsen, K, Prætorius, J, Frische, S, Gawenis, L, Kwon, T, Agre, P, Nielsen, S & Fejerskov, O 2009, 'Targeted disruption of the Cl-/HCO₃-exchanger

- Ae2 results in osteopetrosis in mice', *Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America*, vol. 106, nr. 5, s. 1638-1641.
- Juhl, GI, Jensen, TS, Nørholt, SE & Svensson, P 2009, 'Incidence of symptoms and signs of TMD following third molar surgery: a controlled, prospective study', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 3, s. 199-209.
- Kirkevang, L, Væth, M & Wenzel, A 2009, 'Prevalence and Incidence of Caries Lesions in Relation to Placement and replacement of Fillings: A Longitudinal Observational Radiographic Study of an Adult Danish Population', *Caries Research*, vol. 43, s. 286-293.
- Komiyama, O, Wang, K, Svensson, P, Arendt-Nielsen, L, Kawara, M & De Laat, A 2009, 'Ethnic differences regarding sensory, pain, and reflex responses in the trigeminal region', *Clinical Neurophysiology*, vol. 120, nr. 2, s. 384-9.
- Komiyama, O, Wang, K, Svensson, P, Arendt-Nielsen, L, De Laat, A, Uchida, T & Kawara, M 2009, 'Relation between electrical stimulus intensity, masseteric exteroceptive reflex and sensory perception', *Journal of prosthodontic research*, vol. 53, nr. 2, s. 89-94.
- Kongstad, J, Hvidtfeldt, UA, Grønbaek, M, Stoltze, K & Holmstrup, P 2009, 'The relationship between body mass index and periodontitis in the Copenhagen City Heart Study', *Journal of Periodontology*, vol. 80, nr. 8, s. 1246-53.
- Koutris, M, Lobbezoo, F, Naeije, M, Wang, K, Svensson, P, Arendt-Nielsen, L & Farina, D 2009, 'Effects of intense chewing exercises on the masticatory sensory-motor system', *Journal of Dental Research*, vol. 88, nr. 7, s. 658-62.
- Kristensen, KD, Stoustrup, PB, Küseler, A, Pedersen, TK, Nyengaard, JR, Hauge, EM & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part I: histological effects', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, nr. 5.
- Langdahl, BL, Hitz, M, Melsen, B & Pinholt, EM 2009, 'Kæbenekrose ved behandling med bisfosfonater - dosis har afgørende betydning for risikoen', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1103; author reply 1103.
- Larheim, TA, Lindh, C, Peltola, JS & Wenzel, A 2009, 'Kuvantaminen ja kuvien tulkinta ovat taitolajeja: Erikoistumista tarvitaan', *Suomen Hammaslaakari-lehti*, nr. 4, s. 50-57.
- Larheim, TA, Lindh, C, Peltola, J & Wenzel, A 2009, 'Odontologisk specialistutbildning i radiologi', *Tandläkartidningen*, vol. 101, nr. 2, s. 74-79.
- Larheim, TA, Lindh, C, Peltola, JS & Wenzel, A 2009, 'Odontologisk specialisering i radiologi', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 3, s. 208-215.
- Laursen, MG & Melsen, B 2009, 'Multipurpose use of a single mini-implant for anchorage in an adult patient. Case report', *Journal of Clinical Orthodontics*, vol. 43, nr. 3, s. 193-199.
- Lopez, R, Frydenberg, M & Baelum, V 2009, 'Contextual effects in the occurrence of periodontal attachment loss and necrotizing gingival lesions among adolescents', *European Journal of Oral Sciences*, vol. 117, nr. 5, s. 547-54.
- Luzi, C, Verna, C & Melsen, B 2009, 'Guidelines for success in placement of orthodontic mini-implants - overview', *Journal of Clinical Orthodontics*, vol. 43, nr. 1, s. 39-44.
- Luzi, C, Verna, C & Melsen, B 2009, 'Immediate loading of orthodontic mini-implants: a histomorphometric evaluation of tissue reaction', *European Journal of Orthodontics*, vol. 31, nr. 1, s. 21-29.
- López, R & Baelum, V 2009, 'Cannabis use and destructive periodontal diseases among adolescents', *Journal of Clinical Periodontology*, vol. 36, nr. 3, s. 185-9.
- López, R, Frydenberg, M & Baelum, V 2009, 'Clinical features of early periodontitis', *Journal of Periodontology*, vol. 80, nr. 5, s. 749-58.
- Machiulskiene, V, Bælum, V, Fejerskov, O & Nyvad, B 2009, 'Prevalence and extent of dental caries, dental fluorosis, and developmental enamel defects in Lithuanian teenage populations with different fluoride exposures', *European Journal of Oral Sciences*, vol. 117, nr. 2, s. 154-160.
- Matzen, LH, Christensen, JH & Wenzel, A 2009, 'Patient discomfort and retakes in periapical examination of mandibular third molars using digital receptors and film', *Oral surgery, oral medicine, oral pathology, oral radiology, and endodontics*, vol. 107, nr. 4, s. 566-572.
- Nielsen, JD, Lætgaard, CA, Schou, S & Jensen, SS 2009, 'Mindre dentoalveolær kirurgi på patienter i antitrombotisk behandling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 17, s. 1407-1409.
- Nyvad, B, Machiulskiene, V, Fejerskov, O & Bælum, V 2009, 'Diagnosing dental caries in populations with different levels of dental fluorosis', *European Journal of Oral Sciences*, vol. 117, nr. 2, s. 161-168.
- Papadopoulos, MA, Lazaridou-Terzoudi, T, Petersen,

- JØ, Athanasiou, AE & Melsen, B 2009, 'Comparison of soft and hard tissue profiles of orthognathic surgery patients treated recently and 20 years earlier', *Oral surgery, oral medicine, oral pathology, oral radiology, and endodontics*, vol. 108, nr. 1, s. e8-e13.
- Peddireddy, A, Wang, K, Svensson, P, Arendt-Nielsen, L & Wang, K 2009, 'Blink reflexes in chronic tension-type headache patients and healthy controls', *Clinical Neurophysiology*, vol. 120, nr. 9, s. 1711-6.
- Peddireddy, A, Wang, K, Svensson, P & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Stretch reflex and pressure pain thresholds in chronic tension-type headache patients and healthy controls', *Cephalgia*, vol. 29, nr. 5, s. 556-565.
- Peltola, JS, Petersson, A, Svaenaes, D & Wenzel, A 2009, 'Regulations in the Nordic countries concerning oral and maxillofacial radiographic imaging technologies and their use', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 2, s. 84-90.
- Peltola, JS, Petersson, A, Svaenaes, D & Wenzel, A 2009, 'Kuvantaminen: Historia opettaa ja viranomaiset säätelevät', *Suomen Hammaslaakarilehti*, nr. 3, s. 50-57.
- Peltola, JS, Petersson, A, Svanaes, D & Wenzel, A 2009, 'Odontologisk radiologi: Historik, myndigheter och regelverk', *Tandläkartidningen*, vol. 101, nr. 1, s. 60-66.
- Peltola, JS, Petersson, A, Svanæs, D & Wenzel, A 2009, 'Regulations in the Nordic countries concerning oral and maxillofacial radiographic imaging technologies and their use', *Den norske tannlegeforenings tidende*, vol. 119, nr. 1, s. 32-37.
- Poulsen, S 2009, 'Fluoride-containing gels, mouth rinses and varnishes: An update of evidence of efficacy', *European Archives of Paediatric Dentistry*, vol. 10, nr. 3, s. 157-161.
- Schou, S, Hansen, A, Brams, U, Johannesen, LH, Bindlev, DA & Isidor, F 2009, 'Behandling ved agenesi af mandiblen 2. præmolar', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 15, s. 1163-1175.
- Schou, S & Hillerup, S 2009, 'Koronektomi - et alternativ til fjernelse af hele visdomstanden?', *Aktuel Nordisk Odontologi*, s. 123-139.
- Schropp, L, Stavropoulos, A, Gotfredsen, E & Wenzel, A 2009, 'Calibration of radiographs by a reference metal ball affects preoperative selection of implant size', *Clinical Oral Investigations*, vol. 13, nr. 4, s. 375-381.
- Schropp, L 2009, 'Shade matching assisted by digital photography and computer software', *Journal of Prosthodontics*, vol. 18, nr. 3, s. 235-241.
- Soviero, V, Haubek, D, Trindade, C, Da Matta, T & Poulsen, S 2009, 'Prevalence and distribution of demarcated opacities and their sequelae in permanent 1st molars and incisors in 7 to 13-year-old Brazilian children', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 67, nr. 3, s. 170-175.
- Stoustrup, PB, Kristensen, KD, Küsel, A, Pedersen, TK, Gelineck, J & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part II: mandibular growth', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, nr. 6.
- Sørensen, LK, Havemose-Poulsen, A, Bendtzen, K & Holmstrup, P 2009, 'Aggressive periodontitis and chronic arthritis: blood mononuclear cell gene expression and plasma protein levels of cytokines and cytokine inhibitors', *Journal of Periodontology*, vol. 80, nr. 2, s. 282-9.
- Thygesen, TH, Bardow, A, Nørholt, SE, Jensen, J & Svensson, P 2009, 'Surgical risk factors and maxillary nerve function after Le Fort I osteotomy', *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, vol. 67, nr. 3, s. 528-36.
- Thygesen, TH, Baad-Hansen, L & Svensson, P 2009, 'Sensory action potentials of the maxillary nerve: a methodologic study with clinical implications', *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, vol. 67, nr. 3, s. 537-42.
- Tu, Y, D'Aiuto, F, Baelum, V & Gilthorpe, MS 2009, 'An introduction to latent growth curve modelling for longitudinal continuous data in dental research', *European Journal of Oral Sciences*, vol. 117, nr. 4, s. 343-50.
- Wang, M, He, J, Wang, K & Svensson, P 2009, 'Influence of changing occlusal support on jaw-closing muscle electromyographic activity in healthy men and women', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 67, nr. 3, s. 187-92.
- Wenzel, A & Møystad, A 2009, 'Film, bildplatta och sensorer: Så fungerar intraorala receptorer', *Tandläkartidningen*, vol. 101, nr. 1, s. 36-44.
- Wenzel, A & Møystad, A 2009, 'Film og digitale intraorale røntgenreceptorer', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 1, s. 6-16.
- Wenzel, A & Møystad, A 2009, 'Film og digitale intraorale røntgenreceptorer', *Den norske tannlegeforenings tidende*, vol. 119, nr. 1, s. 8-15.
- Wenzel, A & Møystad, A 2009, 'Filmit, kuvalevyt ja sen-

sorit - intraoraalisen röntgenkuvauksen tekniikka muuttuu', *Suomen Hammaslaakarilehti*, nr. 3, s. 22-31.

- Wenzel, A, Haiter-Neto, F, Frydenberg, M & Kirkevang, L 2009, 'Variable-resolution cone-beam computerized tomography with enhancement filtration compared with intraoral photostimulable phosphor radiography in detection of transverse root fractures in an in vitro model', *Oral surgery, oral medicine, oral pathology, oral radiology, and endodontics*, vol. 108, nr. 6, s. 939-45.
- Wogelius, P, Rosthøj, S, Dahllöf, G & Poulsen, S 2009, 'Dental anxiety among survivors of childhood cancer: a cross-sectional study', *International Journal of Paediatric Dentistry*, vol. 19, nr. 2, s. 121-126.
- Wogelius, P, Gjørup, H, Haubek, D, Lopez, R & Poulsen, S 2009, 'Development of Danish version of child oral-health-related quality of life questionnaires (CPQ8-10 and CPQ11-14)', *BMC Oral Health*, vol. 9, s. 11.
- Xue, Q, Haisheng, L, Xuenong, Z, Dalstra, M, Lind, M, Christensen, FB & Bünger, C 2009, 'Alendronate treatment improves bone-pedicle screw interface fixation in posterior lateral spine fusion: An experimental study in a porcine model', *International Orthopaedics*. E-pub ahead of print.
- Yazdi, P, Münster-Swendsen, J & Schou, S 2009, 'Ultralyd til apikal kavitetspræparation og retrograd rodfyldning med IRM-cement', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 10, s. 746-757.
- de Moraes, JA, Trindade-Suedam, IK, Pepato, MT, Marcantonio Jr., E, Wenzel, A & Scaf, G 2009, 'Effect of diabetes mellitus and insulin therapy on bone density around osseointegrated dental implants: a digital subtraction radiography study in rats', *Clinical Oral Implants Research*, vol. 20, nr. 8, s. 796-801.

Artikel

- Melsen, B 2009, 'Welche Auswirkungen hatte die skelettale Verankerung auf die Kieferorthopädie?: What influence has skeletal anchorage had on orthodontics', *Informationen aus Orthodontie und Kieferorthopädie*, vol. 41, nr. 2, s. 83-101.

Kommentar/debat

- Dige, I 2009, 'Initial dental biofilmdannelse studeret med konfokal laser-scanningmikroskopi og fluorescens in situ-hybridisering: Ph.d.-afhandling', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 3, s. 216-217.
- Frandsen, EVG 2009, 'Bakterier i munden giver tilsy-

neladende ikke mavesår', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 8, s. 582.

- Lopez, R 2009, 'Periodontal treatment during pregnancy did not reduce the occurrence of poor pregnancy outcomes', *Evidence - Based Dentistry*, vol. 10, nr. 4, s. 105.
- Nyvad, B 2009, 'Ammestuesnak om mutans streptokokker', *Tandlægebladet*, s. 1117-1118.
- Nyvad, B 2009, 'Flere undersøgelsesteknikker gav flere fyldninger: Kommentar', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 7, s. 511.
- Sanz, M, Naert, I, Gotfredsen, K, Isidor, F, Reounard, F, Madianos, P, Madrid, C, Marquart, P, Palarie, V, Sicilia, A, Zurdo, J & Blanes, RJ 2009, 'Consensus Report: Biomechanics/risk management (Working Group 2)', *Clinical Oral Implants Research*, vol. 20, nr. Suppl. 4, s. 107-111.
- Schou, S, Kenrad, B, Simonsen, B, Bindselev, J, Nattestad, A & Hillerup, S 2009, 'Kirurgisk fjernelse eller koronektomi af mandibulens 3. molar', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 12, s. 944-947.
- Wenzel, A 2009, 'Reply to the above commentary on the Letter to the Editor entitled "Gold standard for the comparison of the diagnostic accuracy of panoramic images for approximal caries detection" published in Dentomaxillofacial Radiology (2009;38:245)', *Dento-Maxillo-Facial Radiology*, vol. 38, s. 494.
- Wenzel, A & Hintze, H 2009, 'Vejledende retningslinjer for Cone Beam CT-skanning: Fælleseuropæiske retningslinjer for tandlæger, der vil anvende CBCT-udstyr.', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 4, s. 318-319.

Videnskabelig anmeldelse

- Wenzel, A 2009, 'Gold standard for the comparison of the diagnostic accuracy of panoramic images for approximal caries detection', *Dento-Maxillo-Facial Radiology*, vol. 38, nr. 4, s. 245.

Editorial

- Wenzel, A 2009, 'Kuvantaminen hammaslääketeietessä', *Suomen Hammaslaakarilehti*, nr. 3, s. 21.
- Wenzel, A 2009, 'Nordisk Tema 2009: Billeddannende teknikker i odontologisk praksis', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 1, s. 5.
- Wenzel, A 2009, 'Nordisk Tema: Billeddannende teknikker i odontologisk praksis', *Den norske tannlegeforenings tidende*, vol. 119, nr. 1, s. 7.
- Wenzel, A 2009, 'Nordiskt tema 2009: Bildgivande tekniker', *Tandläkartidningen*, vol. 101, nr. 1, s. 35.

Videnskabelig bog/antologi

- Koch, G & Poulsen, S (red.) 2009, *Pediatric Dentistry: A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell.
- Schmalz, G & Bindslev, DA (red.) 2009, *Biocompatibility of Dental Materials*, Springer Verlag, Heidelberg.

Videnskabelig rapport

- Knudsen, J 2009, *Exposure to Airborne Methacrylates in the Orthodontic Working Field: A Preliminary Study*, Århus.
- Mortensen, AA 2009, *Lower Jaw Expansion: Using Two Different Self-Ligating Systems*.
- Mortensen, M 2009, *Analysis of Growth of the Maxilla in Bilateral Cleft Lip and Palate Patients Operated by a Premaxillary Osteotomy and Simultaneous Bilateral Bone Grafting*.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Bindslev, DA & Bindslev, PH 2009, 'Dental Amalgam', I Schmalz, G & Arenholt-Bindslev, D (red.), *Biocompatibility of Dental Materials*, Springer Verlag, Berlin Heidelberg, s. 59-98.
- Bindslev, DA, Jolanki, R & Kanerva, L 2009, 'Diagnosis of Side Effects of Dental Materials, with Special Emphasis on Delayed and Immediate Allergic Reactions', I Schmalz, G & Arenholt-Bindslev, D (red.), *Biocompatibility of Dental Materials*, Springer Verlag s. 335-366.
- Bindslev, DA 2009, 'Environmental Aspects', I Schmalz, G & Arenholt-Bindslev, D (red.), *Biocompatibility of Dental Materials*, Springer Verlag, Berlin Heidelberg, s. 325-334.
- Espelid, I, Haubek, D & Jälevik, B 2009, 'Developmental defects of the dental hard tissues and their treatment', I Koch, G & Poulsen, S (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell s. 233-263.
- Hintze, H & Espelid, I 2009, 'Radiographic examination and diagnosis', I Koch, G & Sven, P (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell s. 79-90.
- Johansson, A, Koch, G & Poulsen, S 2009, 'Dental erosion', I Koch, G & Poulsen, S (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell, Oxford, s. 141-152.
- Klineberg, I, Svensson, P & Sessle, BJ 2009, 'Patient Focus on Neurophysiologi: A Neurophysiologic Perspective on Rehabilitation with Oral Implants and Their Potential Side Effects', I Jokstad, A (red.), *Osseointegration and Dental Implants*, Wiley-Black-

well s. 333-344.

- Koch, G, Poulsen, S & Twetman, SHA 2009, 'Caries prevention', I Koch, G & Poulsen, S (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell s. 91-109.
- Poulsen, S & Matsson, L 2009, 'Case history and clinical examination', I Koch, G & Poulsen, S (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell, Oxford, s. 71-78.
- Raadal, M, Lundeberg, S & Haukali, G 2009, 'Pain, pain control, and sedation', I Koch, G & Poulsen, S (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell s. 44-60.
- Richards, A 2009, 'Oral Hygiene Products', I Schmalz, G & Arenholt-Bindslev, D (red.), *Biocompatibility of Dental Materials*, Springer Verlag, Berlin Heidelberg, s. 271-292.
- Schmalz, G & Bindslev, DA 2009, 'Basis Aspects', I Schmalz, G & Arenholt-Bindslev, D (red.), *Biocompatibility of Dental Materials*, Springer Verlag, Berlin Heidelberg, s. 1-12.
- Skeie, MS, Wendt, L & Poulsen, S 2009, 'Dental caries in children and adolescents', I Koch, G & Poulsen, S (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell, Oxford, s. 61-70.
- Svensson, P, Baad-Hansen, L & Arima, T 2009, 'Association of orofacial pain conditions and sleep disturbance', I Lavigne, GJ, Cistulli, PA & Smith, MT (red.), *Sleep medicine for dentists. a practical overview*, Quintessence Publishing Co, Ltd s. 167-174.
- Svensson, P 2009, 'Neurotrophic factors and pain', I Cairns, BE (red.), *Peripheral receptor targets for analgesia. Novel approaches to pain management*, Wiley, USA, s. 455-72.
- Wenzel, A 2009, 'Dental Caries', I White, SC & Pharoah, MJ (red.), *Oral Radiology. Principles and Interpretation*, 6 udg., Elsevier s. 270-281.

Encyklopædiartikel

- Svensson, P 2009, 'Bruxism', I, *Point-of-Care*. BMJ group.

Forord/efterskrift

- Poulsen, S & Koch, G 2009, 'Pediatric oral health care: the perspectives', I Koch, G & Poulsen, S (red.), *Pediatric Dentistry. A clinical approach*, 2 udg., Wiley-Blackwell, Oxford, s. 1-4.

Formidling**Andet**

Isidor, F 2009, *Delprotese*, Tandlægeforeningen, København (Information fra Tandlægeforeningen; 15).

Schou, S, Karring, ES, Stavropoulos, A, Ahlmann, S, Isidor, F & Holmstrup, P 2009, *Kontrol af implantater: Vejledning for tandlæger, tandplejere og klinikassistenter*, Zendium.

Tidsskriftartikel

Pedersen, TK 2009, 'Børnegigt - juvenil idiopatisk arthrit', *Tandlægernes Nye Tidsskrift*, nr. 5, s. 19-20.

Svensson, P 2009, 'Bruksisme: Hjælp, hvad gør vi', *Access to Insight*, nr. 2, s. 27-31.

Windfeld-Hansen, A 2009, 'Evaluering af de tandlægestuderendes studieophold i kommunal tandpleje', *Tandlægernes Nye Tidsskrift*, nr. 3, s. 23-24.

Undervisning**Bidrag til lærebog**

Bakke, M & Svensson, P 2009, 'Tand-, mund og kæbesmerter', I Staehelin Jensen, T, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter. baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 239-249.

Svensson, P, Baad-Hansen, L, Newton-John, T, Ng, S & Zakrzewska, JM 2009, 'Investigations', I Zakrzewska, JM (red.), *Orofacial Pain*, Oxford University Press s. 25-42.

RETSMEDICINSK INSTITUT

Kontaktadresse

Retsmedicinsk Institut
 Retspatologisk Afdeling
 Aarhus Universitet
 Brendstrupgårdsvej 100
 8200 Århus N
 Tlf.: +45 8942 9800
 Fax: +45 8612 5995
 E-mail: ri@retsmedicin.au.dk

Instituttleder: Professor, statsobducent, dr.med. Annie Vesterby Charles
 Stedfortrædere: Professor, vicesstatsobducent, ph.d. Jytte Banner og vicesstatsobducent Ingrid Bayer Kristensen

Retskemisk Afdeling
 Aarhus Universitet
 Brendstrupgårdsvej 100
 8200 Århus N
 Tlf.: +45 8942 9898
 Fax: +45 8617 5003
 E-mail: rka@retskemisk.au.dk

Afdelingsleder: Lektor, ph.d. Mogens Johannsen
 Sektionsleder: Lektor, ph.d. Mette Findal Andreasen
 Sektionsleder: Lektor, ph.d. Christian Lindholst

Professorer

statsobducent, dr.med. Annie Vesterby Charles
 vicesstatsobducent, ph.d. Jytte Banner

Lektorer

cand.med., ph.d. Lene Warner Thorup Boel
 cand.med. Axel Carsten Hansen
 cand.scient., ph.d. Mogens Johannsen
 vicesstatsobducent Ingrid Bayer Kristensen
 cand.polyt., ph.d. Mette Findal Andreasen
 cand.scient., ph.d. Christian Lindholst
 overlæge, ph.d. Ole Brink (adjungeret)
 ph.d. Michael D. Freeman, University of Oregon, U.S.A. (adjungeret)

Adjunkter

Lars Urenholt

Øvrigt videnskabeligt personale

cand.med. Anne Marie Andersen
 cand.scient. Rune Isak Dupont Birkler
 cand.scient. Kasper Lynghøj Christensen
 cand.med. Gazelle Djafari
 cand.med. Lise Frost
 cand.med., ph.d. Ole Christian Ingemann Hansen
 cand.scient. Else-Marie Lausten Heinsvig
 cand.med. Christian Bjerre Høyer
 cand.med. Ina Houmann Jensen
 cand.med. Lisbeth Lund Jensen
 cand.med. Lene Jespersen
 kemiingeniør Grith Kastorp
 cand.med. Mie Emilie Kristensen
 cand.med. Maiken Kudahl Larsen
 cand.med., ph.d. Iana Lesnikova
 cand.med. Malene Lundsgaard
 cand.med. Trine Skov Nielsen
 cand.med. Marianne Cathrine Rohde
 cand.pharm. Ingrid Rosendal
 cand.med., ph.d. Bente Schumacher
 cand.lact., ph.d. Lambert Kristiansen Sørensen
 cand.med. Asser Hedegård Thomsen

Ph.d. studerende

Ole Christian Ingemann Hansen
 Marianne Cathrine Rohde
 Maiken Kudahl Larsen
 Lisbeth Lund Jensen
 Rune Isak Dupont Birkler
 Kasper Lynghøj Christensen

Vigtigste satsningsområder indenfor instituttets forskning

Instituttets forskning er koncentreret om at udvikle og udbygge den viden, som kan understøtte de retsmedicinske opgaver. Forskningen skal derudover medvirke til en indsats på de sundhedsforebyggende områder, herunder forebyggelse af for tidlige dødsfald, kriminalitet og narkotikamisbrug.

Retsmedicinsk Instituts hidtidige forsknings- og ud-

viklingsprojekter har været koncentreret om nedennævnte hovedområder:

- overvågning af narkotikamarked og narkotikamisbrugs epideomiologi, psykosociale og sundhedsmæssige konsekvenser
- kortlægning af ulykker og suicidier: Traumetyper og mekanismer, patoanatomiske forandringer og betydningen af forgiftningstilstande
- metodeudvikling – udvikling af diagnostiske metoder indenfor retskemi, retspatologi, molekylær og translationel retsmedicin, CT-skanning, retsantropologi, retsodontologi og klinisk retsmedicin
- volds- og sædelighedsforbrydelsers epidemiologi
- årsager til spæd- og børnedødsfald; epideomiologi, medfødte og genetiske lidelser, infektiøse mekanismer samt vuggedød
- antropologi – bevægeapparatets udvikling, sygdomme og biomekanik samt traumatisk forårsagede skeletforandringer før og nu

Der har i 2009 været fokuseret på følgende:

- udvikling og validering af retskemiske analysemetoder til screening og bekræftelse af lægemidler og misbrugsstoffer i blodprøver modtaget fra klinisk retsmedicin og trafikskader
- udvikling og implementering af nye metoder til undersøgelse af cannabis
- udvikling af ny metode til sammenligning af cocain
- projekt vedrørende ”drug-rape”
- metabolitprofilering (metabolomics/ translationel medicin) i tæt samarbejde med Århus Universitetshospital, Skejby
- undersøgelse af sammenhænge mellem diæt og aldersrelaterede sygdomme. Et projekt der udføres i tæt samarbejde med Kemisk Institut, Naturvidenskabelig Fakultet
- sædelighedsforbrydelser mod børn og voksne for at klarlægge omfang, karakter og følgevirkninger, samt afdække betydningen af den retsmedicinske undersøgelse for politiets og rettens behandling af disse straffesager
- holdninger til voldtægt og voldtægts ofre i Danmark. Undersøgelsen inkluderer et repræsentativt udsnit af danske 9. klasse elever (N=660), med en gennemsnitsalder på 14,9 år fra 35 folkeskoler. Eleverne udfylder et baseline spørgeskema, og deltager dernæst i en ud af to mulige

interventioner eller optræder som kontrolgruppe. To efterfølgende målinger skal dernæst bestemme den mulige effekt af interventionen på henholdsvis kort og lang sigt. Stereotype forestillinger om køn og seksualitet spiller direkte ind på det system, som modtager og behandler seksuelle overgreb i Danmark. Nærværende undersøgelse søger at afdække forekomsten af voldtægtsholdninger blandt professionelle faggrupper, involveret i arbejdet med voldtægts ofre på Center for Voldtægts ofre, Århus Universitetshospital.

- traumemekanismer og trafikulykker, hvor fokus har været på en afklaring af skader i halscolumna, herunder skader i facetleddene. Undersøgelserne vil blive videreført under ibrugtagning af instituttets nye knoglelaboratorium og CT-skanner og udvidet til andre dele af skeletsystemet i overensstemmelse med den igangsatte udvikling/forskning indenfor det antropologiske område
- CT-skanning af afdøde som supplement til retslægelig obduktion ved identifikation og klassifikation af frakturer i den øvre halscolumna efter forskellige former for traumer, f.eks. trafikulykker og fald
- afdækning og beskrivelse af forskelle på CT-skanning mellem døde og levende, specielt med fokus på at skelne postmortelle fra patologiske forandringer
- udforskning af pludselig uventet små- og spædbarnsdødsfald med udgangspunkt i ”triple risk modellen”, hvor der ved to ph.d.-projekter fokuseres på den medfødte risiko-genetiske variation i det cellulære stressrespons samt påviselige anoxiforandringer i hjernen sammenholdt med kendte risikofaktorer
- etablering af molekylært retsopatologisk laboratorium, hvor intentionerne og perspektiverne er at finde biologiske markører for sammenhænge mellem gener og sygdomme, gener og farmakofølsomhed og gener og pludselig død ved spæd- og småbørnsdødsfald, uventet hjertedød og genetiske metoder ved identifikation af såvel enkeltindivider som ved katastrofer og ved udgravning af massegrave
- pludselig uventet død – hjertesygdommes genetik; det ønskes be- eller afkræftes, om der er en overrepræsentation af arvelige hjertesygdomme i et retsmedicinsk materiale af dødsfald klassificeret som uerkendte eller med kendte hjerte-

karsygdomme.

- patoanatomiske forhold vedrørende arteriosklerosens udbredning og lokalisation i blodkarrene i et tæt samarbejde med Klinisk Institut, Århus Universitetshospital, Skejby
- retsmedicinsk epidemiologi. Instituttets adjungerede lektor Michael Freeman har sat fokus på retsmedicinsk epidemiologi i et igangværende disputatsarbejde bl.a. i forbindelse med læsions/skadesanalyse specielt ved trafikulykker, ligeledes i samarbejde med M. Freeman og Østjyllands Politi undersøgelser af trafikulykker med dødelig udgang i Østjyllands politikreds
- deltagelse i forskningssamarbejde i ind- og udland, i netværk og centre

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Alberg, D, Poulsen, TB, Bertelsen, S, Christensen, KL, Birkler, RID, Johannsen, M & Jørgensen, KA 2009, 'Organocatalysis with endogenous compounds: Towards novel non-enzymatic reactions', *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters*, vol. 19, nr. 14, s. 3888.
- Andreasen, MF, Lindholst, C & Kaa, E 2009, 'Adulterants and diluents in heroin, amphetamine, and cocaine found on the illicit drug market in Aarhus, Denmark', *The Open Forensic Science Journal*, vol. 2, s. 16-20.
- Brink, O, Borris, L, Andersen, K & Hougaard, K 2009, 'Oram's tegn på hofte- og bækkenlidelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 51.
- Brink, O 2009, 'When violence strikes the head, neck, and face', *Journal of Trauma*, vol. 67, nr. 1, s. 147-51.
- Eriksen, MB, Jakobsen, MA, Kringsholm, B, Banner, J, Thomsen, JL, Georgsen, J, Pedersen, C & Christensen, PB 2009, 'Postmortem detection of hepatitis B, C, and human immunodeficiency virus genomes in blood samples from drug-related deaths in Denmark*', *Journal of Forensic Sciences*, vol. 54, nr. 5, s. 1085-8.
- Faergemann, C, Lauritsen, JM, Brink, O, Skov, O & Mortensen, PB 2009, 'Demographic and socioeconomic risk factors of adult violent victimization from an accident and emergency department and forensic medicine perspective: a register-based case-control study', *Journal of Forensic and Legal Medicine*, vol. 16, nr. 1, s. 11-7.
- Falk, E, Thim, T & Kristensen, IB 2009, 'Atherosclerotic plaque, adventitia, perivascular fat, and carotid imaging', *JACC - Cardiovascular Imaging*, vol. 2, nr. 2, s. 183-6.
- Freeman, M, Centeno, C & Kohles, S 2009, 'A systematic approach to clinical determinations of causation in symptomatic spinal disc injury following motor vehicle crash trauma', *PM & R*, vol. 1, nr. 10.
- Freeman, M, Nystrom, A, Centeno, C & Hand, M 2009, 'Chronic whiplash and central sensitization; do a trigger points play an important role in pain modulation?', *Journal of Brachial Plexus and Peripheral Nerve Injury*, vol. 4, nr. 2.
- Hansen, OI, Sabroe, S, Brink, O, Knudsen, M & Vesterby, A 2009, 'Characteristics of victims and assaults of sexual violence - improving inquiries and prevention', *Journal of Forensic and Legal Medicine*.
- Hansen, OI, Brink, O, Sabroe, S, Sørensen, V & Vesterby, A 2009, 'Retsligt udfald af voldtægtssager - har de retsmedicinske fund en betydning?', *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, vol. 96, nr. 3, s. 277-286.
- Larsen, MK, Lundemose, JB, Jensen, HK & Kristensen, IB 2009, 'Pludselig uventet død--hypertrofisk kardiomyopati--genetisk verificeret ved obduktionen', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 39, s. 2835-6.
- Serruto, D, Spadafina, T, Scarselli, M, Bambini, S, Comanducci, M, Höhle, S, Kilian, M, Veiga, E, Cosart, P, Oggioni, MR, Savino, S, Ferlenghi, I, Taddei, AR, Rappuoli, R, Pizza, M, Masignani, V & Aricò, B 2009, 'HadA is an atypical new multifunctional trimeric coiled-coil adhesin of Haemophilus influenzae biogroup aegyptius, which promotes entry into host cells', *Cellular Microbiology*, vol. 11, s. 1044-1063.
- Sorensen, FB, Jensen, K, Vaeth, M, Hager, H, Funder, AMD, Safwat, A, Keller, J & Christensen, M 2009, 'Immunohistochemical Estimates of Angiogenesis, Proliferative Activity, p53 Expression, and Multiple Drug Resistance Have No Prognostic Impact in Osteosarcoma: A Comparative Clinicopathological Investigation', *Sarcoma*, vol. 2008, s. 874075.
- Thomsen, AH, Jurik, AG, Uhrenholt, L & Vesterby, A 2009, 'An alternative approach to Computerized Tomography (CT) in forensic pathology', *Forensic science international*, vol. 183, nr. 1-3, s. 87-90.
- Uhrenholt, L, Nielsen, E, Vesterby, A, Hauge, EM & Gregersen, MEG 2009, 'Imaging occult lesions in the cervical spine facet joints', *American Journal*

of Forensic Medicine and Pathology, vol. 30, nr. 2, s. 142-7.

Uhrenholt, L, Nielsen, E, Charles, AV & Gregersen, M 2009, 'Non-fatal injuries to the cervical spine facet joints after a fatal motor vehicle crash: a case report', *Medicine, Science and the Law*, vol. 49, nr. 3, s. 218-21.

Uhrenholt, L, Vesterby, A, Hauge, E & Gregersen, MEG 2009, 'Pathoanatomy of the lower cervical spine facet joints in motor vehicle crash fatalities', *Journal of Forensic and Legal Medicine*, vol. 16, nr. 5, s. 253-60.

Artikel

Uhrenholt, L & Gregersen, MEG 2009, 'Trafikulykker ved lav hastighed - grænseværdier for whiplash-associated disorders (*sekundærpublikation*): ', *Columna*, nr. 1, s. 1-5.

Editorial

Falk, E, Thim, T & Kristensen, IB 2009, 'Atherosclerotic Plaque, Adventitia, Perivascular Fat, and Carotid Imaging', *Journal of the American College of Cardiology*, vol. 2.

KLINISK INSTITUT

Klinisk Institut er en murstensløs organisation af forskningen i den somatiske del af universitetshospitalet i Århus. Den administrative ledelse består af en institutleder og fire viceinstitutledere samt en bestyrelse med teknisk-administrative og videnskabelige repræsentanter dækkende næsten alle specialer.

Instituttet er oprettet i 1972. Siden er sket en udbygning af såvel centrale som perifere forskningsfaciliteter. Hver afdeling/speciale har sit eget (perifere) forskningsafsnit. Herudover er der centraliserede forskningsfaciliteter på AUH Århus Sygehus og AUH Skejby samt ved AUH Aalborg Sygehus - åbne for alle forskere ved universitetshospitalet.

De områder, man har valgt at centralisere, er eksperimentel medicin (AUH Århus Sygehus), eksperimentel kirurgi (AUH Skejby) og afsnit for avanceret billeddannelse (AUH Skejby og Århus Sygehus, NBG).

Forskningsaktiviteten udgår altovervejende fra de enkelte afdelinger/specialer, idet instituttet trods aktiviteter inden for såvel grundforskning, klinisk forskning som udvikling primært fokuserer på den kliniske forskning. Det er Danmarks største sundhedsvidenskabelige institut med ca. 250 ph.d.-studerende, og fra instituttet som helhed udgår mellem 1,5 og 2 % af den kliniske forskning i verden.

Instituttet administrerer følgende forskerstillinger (2009)

Stillingstyper	Antal	Årsværk	Mænd	Kvinder
Professorer	18	11,35	16	2
Lektorer	40	23,60	31	9
Adjunkter	8	5,22	5	3
Postdoc	39	23,22	23	16
Kliniske professorer	72	25,90	65	7
Kliniske/videnskabelige assistenter	75	70,91	27	48
Kliniske lektorer	245	17,63	199	46
Lønnede ph.d.-stipendiater	164	95,67	72	92

DE KIRURGISKE FORSKNINGSLABORATORIER, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Videnskabeligt personale

Kontaktperson:

Instituttleder, professor, dr.med. Jens Chr. Djurhuus
Klinisk Institut
Aarhus Universitet
c/o Århus Universitetshospital, Skejby
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5500
Fax: +45 8949 6011
E-mail: jcd@ki.au.dk

Deltidsforskere:

Der henvises til de samarbejdende afdelinger. De kirurgiske forskningsafdelinger modtager deltidsforskere fra alle de kirurgiske specialer samt flere medicinske afdelinger.

Ph.d.-studerende:

Anna Keller
Birgitte Mahler
Anja Møller Jensen
Iben Møller Jønsson
Lene Stødkilde-Jørgensen
Christian Overgaard Steensen
Eva Lund Hansen
Christina Gade
Tina Rask Elmholdt
Diem Bentzon
Mette Hagensen
Thomas Wittenborn
Inge Carlsen

I øvrigt udfører adskillige afdelingers ph.d.-studerende større eller mindre dele af deres forskningsaktivitet i afdelingen

Forskningsårsstuderende:

Søren Færgeman
Michael Møller

Gæsteforskere:

Guixinan Wang, Kina

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning:

- Det kirurgiske traume, specielt set i relation til minimal invasiv kirurgi og til ekstrakorporal cirkulation
- Antenatale sygdomsmodeller på større dyr
- Etablering af modeller inden for urinvejsobstruktion
- Kunstige hjerteklapper, koronarstenoser og det ortopædkirurgiske område
- Nervøs regulering af blærefunktion og endetarmsfunktion

Publikationer

Publikationerne findes under de enkelte afdelinger på Århus Universitetshospital, hvorfor der ikke fremgår nogen direkte under Kirurgiske forskningslaboratorier.

DE MEDICINSKE FORSKNINGSLABORATORIER, KLINISK INSTITUT, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktpersoner

Professor, overlæge, dr.med. Niels Møller
Viceinstituttleder, Klinisk Institut
De Medicinske Forskningslaboratorier
Bygning 3 (kld.)
Nørrebrogade 44
8000 Aarhus C
Tlf.: +45 8949 2165
Fax: +45 8949 2150
E-mail: nielsem@dadlnet.dk

Professor, overlæge, dr.med. Allan Flyvbjerg
Viceinstituttleder, Klinisk Institut
Medicinsk Endokrinologisk Afdeling MEA og De Medicinske Forskningslaboratorier
Bygning 2,3. og bygning 3 (kld.)
Nørrebrogade 44
8000 Aarhus C
Tlf.: +45 8949 2022
Fax: +45 8949 2010
E-mail: allan.flyvbjerg@dadlnet.dk

Deltidsforskere

Forskningsoverlæge, lektor, dr.med., ph.d. Jan Frystyk
Forskningsoverlæge, lektor, dr.med. Sten Lund

Ph.d.-studerende

cand.med. Søren K. Paulsen
cand.med. Ulla Kampmann Opstrup
cand.med. Rasmus Pold

cand.med. Lasse Solskov Jensen
 cand.med. Mikkel Holm Vendelbo
 cand.med. Mads Buhl
 cand.med. Ulrick Espelund
 cand.med. Michael Geil
 cand.med. Ulrick Espelund
 cand.scient. Thomas Svava Nielsen

Forskningsårsstuderende

stud. med. Thomas Korgaard Jensen
 stud. med. Berthil F. Clasen

Seniorforskere

Post.doc., ph.d. Mette Bjerre
 Post.doc., ph.d. Niels Jessen
 Post.doc., ph.d. Nils Magnusson

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Tidlig opsporing og klinisk håndtering af sen-diabetiske komplikationer
- Patogenese af sen-diabetiske komplikationer – med specielt fokus på molekylærbiologiske mekanismer
- Udvikling af nye biomarkører for kardiovaskulær sygdom
- Patogenese af type 2 diabetes - med særlig fokus på insulinsekretion og insulinvirkning
- Intermediær metabolisme
- Væksthormon (GH)-IGF aksens og den metaboliske effekt af forskellige fysiologiske og patofysiologiske konditioner, herunder faste, aldring og fedme
- Fysisk aktivitet og metabolisme
- Kliniske og metaboliske aspekter af væksthormonmangel og substitutionsbehandling
- Thyroideahormoner og stofskiftet
- Udvikling af immunologiske assays

Ph.d.-afhandling

Jensen, L 2009, *Protection against myocardial ischaemia-reperfusion injury by activators of AMP-activated protein kinase (AMPK)*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Aagaard, NK, Grøtte, T, Greisen, J, Malmlöf, K, Johan-

sen, PB, Grønbæk, H, Ørskov, H, Tygstrup, N & Vilstrup, H 2009, 'Growth hormone and growth hormone secretagogue effects on nitrogen balance and urea synthesis in steroid treated rats', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 5, s. 426-31.

Andersen, O, Hansen, BR, Troensegaard, W, Flyvbjerg, A, Madsbad, S, Ørskov, H, Nielsen, JO, Iversen, J & Haugaard, SB 2009, 'Sustained low-dose growth hormone therapy optimizes bioactive insulin-like growth factor-I level and may enhance CD4 T-cell number in HIV infection', *Journal of Medical Virology*, vol. 82, nr. 2, s. 197-205.

Andreassen, CS, Jakobsen, J, Flyvbjerg, A & Andersen, H 2009, 'Expression of neurotrophic factors in diabetic muscle--relation to neuropathy and muscle strength', *Brain*, vol. 132, nr. pt. 10, s. 2724-33.

Bjerre, M, Hansen, TK, Flyvbjerg, A & Tønnesen, E 2009, 'Simultaneous detection of porcine cytokines by multiplex analysis: Development of magnetic bioplex assay', *Veterinary Immunology and Immunopathology*, vol. 130, nr. 1-2, s. 53-8.

Buhl, M, Gjedsted, J, Granfeldt, A, Larsen, PØ, Chew, M, Møller, N & Tønnesen, E 2009, 'Circulating Free Fatty Acids do not Contribute to the Acute Systemic Inflammatory Response. An Experimental Study in Porcine Endotoxaemia', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 5, s. 319-326.

Ejskjaer, N, Vestergaard, ET, Hellström, PM, Gormsen, LC, Madsbad, S, Madsbad, S, Madsen, JL, Jensen, TA, Pezzullo, JC, Christiansen, JS, Shaughnessy, L & Kosutic, G 2009, 'Ghrelin receptor agonist (TZP-101) accelerates gastric emptying in adults with diabetes and symptomatic gastroparesis', *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*, vol. 29, nr. 11, s. 1179-87.

Finucane, F, Luan, J, Wareham, N, Sharp, S, O'Rahilly, S, Balkau, B, Flyvbjerg, A, Walker, M, Højlund, K, Nolan, J, (on behalf of the European Group for the Study of Insulin Resistance: Relationship between Insulin Sensitivity and Cardiovascular Disease Risk Study Group) & Savage, D 2009, 'Correlation of the leptin:adiponectin ratio with measures of insulin resistance in non-diabetic individuals', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 11, s. 2345-2349.

Frederiksen, L, Nielsen, TL, Wraae, K, Hagen, C, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Brixen, K & Andersen, M 2009, 'Subcutaneous Rather than Visceral Adipose Tissue Is Associated with Adiponectin Levels and Insulin Resistance in Young Men', *Journal of*

- Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 10, s. 4010-5.
- Gastaldelli, A, Kozakova, M, Højlund, K, Flyvbjerg, A, Favuzzi, A, Mitrakou, A, Balkau, B & RISC Investigators 2009, 'Fatty liver is associated with insulin resistance, risk of coronary heart disease, and early atherosclerosis in a large European population', *Hepatology*, vol. 49, nr. 5, s. 1537-44.
- Gjedsted, J, Gormsen, L, Buhl, M, Nørrelund, H, Schmitz, O, Keiding, S, Tønnesen, E & Møller, N 2009, 'Forearm and Leg Amino Acid Metabolism in the Basal State and During Combined Insulin and Amino Acid Stimulation after a 3 day Fast', *Acta Physiologica (Print Edition)*, vol. 197, nr. 3, s. 197-205.
- Glintborg, D, Hermann, AP, Hagen, C, Jensen, LT, Frystyk, J, Bennett, P, Flyvbjerg, A & Andersen, M 2009, 'A randomized placebo-controlled study on the effects of pioglitazone on cortisol metabolism in polycystic ovary syndrome', *Fertility and Sterility*, vol. 91, nr. 3, s. 842-50.
- Gollisch, KSC, Brandauer, J, Jessen, N, Toyoda, T, Nayer, A, Hirshman, MF & Goodyear, LJ 2009, 'Effects of exercise training on subcutaneous and visceral adipose tissue in normal- and high-fat diet-fed rats', *American Journal of Physiology: Endocrinology and Metabolism*, vol. 297, nr. 2, s. E495-504.
- Goto, K, Doessing, S, Nielsen, RH, Flyvbjerg, A & Kjær, M 2009, 'Growth Hormone Receptor Antagonist Treatment Reduces Exercise Performance in Young Males', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 9, s. 3265-72.
- Haahr-Pedersen, SA, Bjerre, M, Flyvbjerg, A, Møgelvang, R, Dominquez, H, Hansen, TK, Galatius, S, Bech, J, Madsen, JK, Søgaard, P & Jensen, JS 2009, 'Level of complement activity predicts cardiac dysfunction after acute myocardial infarction treated with primary percutaneous coronary intervention', *Journal of Invasive Cardiology*, vol. 21, nr. 1, s. 13-9.
- Halbirk, M, Nørrelund, H, Møller, N, Schmitz, O, Bøtker, HE & Wiggers, H 2009, 'Short-term changes in circulating insulin and free fatty acids affect Nt-pro-BNP levels in heart failure patients', *International Journal of Cardiology*. E-pub ahead of print.
- Hansen, B, Kolte, L, Haugaard, S, Dirksen, C, Jensen, F, Ryder, L, Sørensen, A, Flyvbjerg, A, Nielsen, S & Andersen, O 2009, 'Improved thymic index, density and output in HIV-infected patients following low-dose growth hormone therapy: a placebo controlled study', *AIDS*, vol. 23, nr. 16, s. 2123-2131.
- Hansen, M, Miller, BF, Holm, L, Døssing, S, Petersen, SG, Skovgaard, D, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Koskinen, S, Pingel, J, Kjaer, M & Langberg, H 2009, 'Effect of administration of oral contraceptives in vivo on collagen synthesis in tendon and muscle connective tissue in young women', *Journal of Applied Physiology*, vol. 106, nr. 4, s. 1435-43.
- Hansen, M, Kongsgaard, M, Holm, L, Skovgaard, D, Magnusson, SP, Qvortrup, K, Larsen, JO, Aagaard, P, Dahl, M, Serup, A, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Langberg, H & Kjær, M 2009, 'Effect of estrogen on tendon collagen synthesis, tendon structural characteristics, and biomechanical properties in postmenopausal women', *Journal of Applied Physiology*, vol. 106, nr. 4, s. 1385-93.
- Holland-Fischer, P, Vilstrup, H, Frystyk, J, Nielsen, DT, Flyvbjerg, A & Grønbaek, H 2009, 'The IGF system after insertion of a transjugular intrahepatic porto-systemic shunt in patients with liver cirrhosis', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 6, s. 957-63.
- Ingelsson, E, Arnlov, J, Zethelius, B, Vasani, RS, Flyvbjerg, A, Frystyk, J, Berne, C, Hänni, A, Lind, L & Sundström, J 2009, 'Associations of serum adiponectin with skeletal muscle morphology and insulin sensitivity', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 3, s. 953-7.
- Kaunisto, M, Sjölin, L, Sallinen, R, Pettersson-Fernholm, K, Saraheimo, M, Fröjdö, S, Forsblom, C, Fagerudd, J, on behalf of the FinnDiane Study Group, Hansen, TK, Flyvbjerg, A, Wessman, M & Groop, P 2009, 'Elevated MBL concentrations are not an indication of association between the MBL2 gene and type 1 diabetes or diabetic nephropathy', *Diabetes*, vol. 58, nr. 7, s. 1710-1714.
- Knudsen, ST, Laugesen, E, Hansen, KW, Poulsen, PL, Bek, T & Mogensen, CE 2009, 'Ambulatory pulse pressure, decreased nocturnal blood pressure reduction and progression of nephropathy in type 2 diabetic patients', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 4, s. 698-704.
- Krag, MB, Rasmussen, LM, Hansen, TK, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Peroxisome proliferator-activated receptor gamma (PPAR) agonism reduces the insulin-stimulated increase in circulating interleukin-6 in GH replaced GH-deficient adults', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 3, s. 363-8.
- Kristiansen, SB, Solskov, L, Jessen, N, Løfgren, B, Sch-

- mitz, O, Nielsen-Kudsk, JE, Nielsen, TT, Bøtker, HE & Lund, S 2009, '5-Aminoimidazole-4-carboxamide-1-beta-d-ribofuranoside Increases Myocardial Glucose Uptake during Reperfusion and Induces Late Pre-conditioning: Potential Role of AMP-Activated Protein Kinase', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 1, s. 10-16.
- Kuan, Y, Surman, J, Frystyk, J, El Nahas, AM, Flyvbjerg, A & Haylor, JL 2009, 'Lack of effect of IGF-I on the glomerular filtration rate in non-diabetic patients with advanced chronic kidney disease', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 3, s. 219-25.
- Langouche, L, Vander Perre, S, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Hansen, TK & Van den Berghe, G 2009, 'Adiponectin, retinol binding protein 4 and leptin in protracted critical illness of pulmonary origin', *Critical Care*, vol. 13, nr. 4, s. R112-R118.
- Laugesen, E, Hansen, KW, Knudsen, ST, Erlandsen, M, Ebbelhøj, E, Mogensen, CE & Poulsen, PL 2009, 'Increased Ambulatory Arterial Stiffness Index and Pulse Pressure in Microalbuminuric Patients With Type 1 Diabetes', *American Journal of Hypertension*, vol. 22, nr. 5, s. 513-519.
- Laurberg, TB, Frystyk, J, Ellingsen, T, Hansen, IT, Jørgensen, A, Tarp, U, Hetland, ML, Hørslev-Petersen, K, Hornung, N, Poulsen, JH, Flyvbjerg, A & Stengaard-Pedersen, K 2009, 'Plasma Adiponectin in Patients with Active, Early, and Chronic Rheumatoid Arthritis Who Are Steroid- and Disease-Modifying Antirheumatic Drug-Naive Compared with Patients with Osteoarthritis and Controls', *Journal of Rheumatology*, vol. 36, nr. 9, s. 1885-91.
- Lerche, S, Soendergaard, L, Rungby, J, Møller, N, Holst, JJ, Schmitz, O & Brock, B 2009, 'No increased risk of hypoglycaemic episodes during 48 hours of subcutaneous glucagon-like-peptide-1 administration in fasting healthy subjects', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 4, s. 500-6.
- Muscelli, E, Kozáková, M, Flyvbjerg, A, Kyriakopoulou, K, Astiarraga, BD, Glintborg, D, Konrad, T, Favuzzi, A, Petrie, J & RISC investigators 2009, 'The effect of menopause on carotid artery remodeling, insulin sensitivity, and plasma adiponectin in healthy women', *American Journal of Hypertension*, vol. 22, nr. 4, s. 364-70.
- Møller, L, Dalman, L, Nørrelund, H, Billestrup, N, Frystyk, J, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of fasting on growth hormone signaling and action in muscle and fat', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 3, s. 965-72.
- Møller, L, Nørrelund, H, Jessen, N, Flyvbjerg, A, Pedersen, SB, Gaylinn, BD, Liu, J, Thorner, MO, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of Growth Hormone Receptor Blockade on Substrate Metabolism during Fasting in Healthy Subjects', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 11, s. 4524-4532.
- Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Effects of growth hormone on glucose, lipid, and protein metabolism in human subjects', *Endocrine Reviews*, vol. 30, nr. 2, s. 152-77.
- Møller, N, Gormsen, LC, Schmitz, O, Lund, S, Jørgensen, JOL & Jessen, N 2009, 'Free fatty acids inhibit growth hormone/STAT5 signaling in human muscle: a potential feed-back mechanism', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, s. 2204-7.
- Møller, N, Vendelbo, M, Kampmann, U, Christensen, B, Madsen, M, Nørrelund, H & Jørgensen, JOL 2009, 'Growth hormone and protein metabolism', *Clinical Nutrition*, vol. 28, nr. 6, s. 597-603.
- Nielsen, JM, Kristiansen, SB, Nørregaard, R, Andersen, CL, Denner, L, Nielsen, TT, Flyvbjerg, A & Bøtker, HE 2009, 'Blockage of receptor for advanced glycation end products prevents development of cardiac dysfunction in db/db type 2 diabetic mice', *European Journal of Heart Failure*, vol. 11, nr. 7, s. 638-47.
- Philip Karl, J, Alemany, JA, Koenig, C, Kraemer, WJ, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Young, AJ & Nindl, BC 2009, 'Diet, body composition, and physical fitness influences on IGF-I bioactivity in women', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 6, s. 491-96.
- Pokrajac, A, Frystyk, J, Flyvbjerg, A & Trainer, PJ 2009, 'Pituitary-independent effect of octreotide on IGF1 generation', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 4, s. 543-8.
- Smidt, K, Jessen, N, Petersen, AB, Larsen, A, Magnusson, N, Jeppesen, JB, Stoltenberg, M, Culvenor, JG, Tsatsanis, A, Brock, B, Schmitz, O, Wogensen, L, Bush, AI & Rungby, J 2009, 'SLC30A3 responds to glucose- and zinc variations in beta-cells and is critical for insulin production and in vivo glucose-metabolism during beta-cell stress', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 5, s. e5684.
- Snijder, MB, Flyvbjerg, A, Stehouwer, CDA, Frystyk, J, Henry, RMA, Seidell, JC, Heine, RJ & Dekker, JM 2009, 'Relationship of adiposity with arterial stiffness as mediated by adiponectin in older men and women: the Hoorn Study', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 3, s. 387-95.

Søndergaard, E, Gormsen, LC, Nellemann, B, Vestergaard, ET, Christiansen, JS & Nielsen, S 2009, 'Visceral fat mass is a strong predictor of circulating ghrelin levels in premenopausal women', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 3, s. 375-9.

Weiss, R, Otvos, JD, Flyvbjerg, A, Miserez, AR, Frystyk, J, Sinnreich, R & Kark, JD 2009, 'Adiponectin and lipoprotein particle size', *Diabetes Care*, vol. 32, nr. 7, s. 1317-1319.

Zornitzki, T, Reshef, N, Ayzenberg, O, Cohen, R, Gandelman, G, Frystyk, J, Flyvbjerg, A & Knobler, H 2009, 'High-molecular weight adiponectin is associated with coronary artery angiographic findings in Asian Indians', *Metabolism - Clinical and Experimental*, vol. 58, nr. 5, s. 632-7.

Artikel

Hansen, TK, Gall, M, Tarnow, L, Thiel, S, Parving, H & Flyvbjerg, A 2009, 'Mannanbindende lektin og mortalitet hos patienter med type 2-diabetes--sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 6, s. 426-9.

Review

Støving, RK, Andries, A, Brixen, K, Flyvbjerg, A, Hørdler, K & Frystyk, J 2009, 'Leptin, ghrelin, and endocannabinoids: potential therapeutic targets in anorexia nervosa', *Journal of Psychiatric Research*, vol. 43, nr. 7, s. 671-9.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Jørgensen, JOL, Møller, L, Christensen, B, Hafstrøm, TK, Madsen, M & Christiansen, JS 2009, 'Changes in body composition and insulin sensitivity with GH replacement', I Clemmons, D & Attanasio, A (red.), *Hypothalamic-Pituitary Disease and Obesity*, Bioscientifica s. 151-157.

Møller-Kristensen, M, Thiel, S & Jensenius, JC 2009, 'Mannan-Binding Lectin Polymorphisms and Infectious Diseases', I Vasta, GR & Ahmed, H (red.), *Animal Lectins: A Functional View*, CRC Press, Boca Raton, FL, s. 303-332.

FORSKNINGSLABORATORIET FOR BIOKEMISK PATOLOGI, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Videnskabeligt personale

Kontaktperson

Professor, dr.med. Thomas Ledet
Århus Universitetshospital

Nørrebrogade 44, bygn. 3, kld., 8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 2158
Fax: +45 8949 2150
E-mail: ledet@ki.au.dk

Lektor

Dr.med. Lise Wogensen
Tlf.: +45 89 49 21 67
Fax: +45 89 49 21 50
E-mail: lwb@ki.au.dk

Ph.D.-studerende

cand. med Mette Bensixen
cand.scient. Karen Lorentzen

Speialestuderende

stud. scient. Louise Lund Andersen
stud. Scient. Terese K. Jeppesen

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Den diabetiske hjerte-karsygdom; Diabetisk makroangiopati belyst ved biokemiske og cellebiologiske studier, S sammensætningen af ekstracellulært materiale (ECM) ved diabetes.
- Etablering af transgene dyremodeller i diabetesforskning; Kemokiners rolle i patogenesen for Type 1 diabetes, Betydningen af hyaluronsyre for den diabetiske angiopati. TGF β -1-induceret glomerulopati

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Gollisch, KSC, Brandauer, J, Jessen, N, Toyoda, T, Nayer, A, Hirshman, MF & Goodyear, LJ 2009, 'Effects of exercise training on subcutaneous and visceral adipose tissue in normal- and high-fat diet-fed rats', *American Journal of Physiology: Endocrinology and Metabolism*, vol. 297, nr. 2, s. E495-504.

Møller, L, Nørrelund, H, Jessen, N, Flyvbjerg, A, Pedersen, SB, Gaylann, BD, Liu, J, Thorner, MO, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of Growth Hormone Receptor Blockade on Substrate Metabolism during Fasting in Healthy Subjects', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 11, s. 4524-4532.

Møller, N, Gormsen, LC, Schmitz, O, Lund, S, Jørgensen, JOL & Jessen, N 2009, 'Free fatty acids inhibit

growth hormone/STAT5 signaling in human muscle: a potential feed-back mechanism', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, s. 2204-7.

Smidt, K, Jessen, N, Petersen, AB, Larsen, A, Magnusson, N, Jeppesen, JB, Stoltenberg, M, Culvenor, JG, Tsatsanis, A, Brock, B, Schmitz, O, Wogensen, L, Bush, AI & Rungby, J 2009, 'SLC30A3 responds to glucose- and zinc variations in beta-cells and is critical for insulin production and in vivo glucose-metabolism during beta-cell stress', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 5, s. e5684.

Formidling

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

Høiris, O & Ledet, T 2009, 'Indledning', I *Høiris, O & Ledet, T (red.), Modernitetens Verden. Tiden, viden-skab, historien og kunst*, 1. udg., Aarhus Universi-tetsforlag, Århus, s. 11-29.

MR-FORSKNINGSCENTRET, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Videnskabeligt personale

Kontaktperson

Lektor, dr. med. Hans Stødkilde-Jørgensen,
MR-ForskningsCentret
Klinisk Institut
Aarhus Universitet, AUH
Skejby, 8200 Århus N.
Tlf.: +45 8949 5253
Fax: +45 8949 6004

Lektorer

dr.med. Hans Stødkilde-Jørgensen
cand.scient., ph.d. Steffen Ringgaard
cand.scient., ph.d. Michael Pedersen
dr.med. Won Yong Kim

Adjunkter

cand.scient, ph.d., Samuel Alberg Thrysoe

Tap-ansatte

forskningssekretær Lone Hanberg Sørensen

Ph.d. studerende

cand.scient.med. Anders Niemann
cand.scient. Anja Bille Bohn
cand.med. Anja Jensen
radiograf Anne Dorte Blankholm
Bjarke Jensen

cand.med. Christian Overgaard Steensen
cand.scient. Christoffer Laustsen
cand.med. Claus Tvedesøe
cand.med. Dorthe Deding
cand.med. Frederikke Rosendahl
cand.med. Gang Chen
cand.med. Jonas A. Funder
cand.med. Kristian Havmand Mortensen
cand.med. Kirsten Madsen
cand.scient. Lau Brix
cand.scient. Lotte B Bertelsen
cand.med. Louise Møller
cand.med. Louise Wamberg
cand.med. Maria Mærsk Nielsen
cand.med. Michael Bendtsen
cand.med. Michael Nyrup Præstholt
cand.med. Oguz Sukru Topcu
cand. med. Roni Nielsen
cand.med. Steen Fjord Pedersen
cand.scient. Steffen Hokland
cand.med. Troels Thim
cand.mag. Uffe Schjødt

Post.doc

cand.scient., ph.d. Kristian Mølhøve
cand.scient., ph.d. Johnnie B. Andersen
cand.scient, ph.d. Kristian Vissing
cand.med. Rikke Nørregaard
cand.scient.med Thomas Nielsen

Deltidsforskere

cand.med. Anne Sørensen
cand.med. Bettina Jørgensen
overlæge, ph.d.. Bente Firgaard
overlæge, cand.med. Bodil Ginnerup
overlæge, dr.med. Brian Stausbøl-Grøn
cand.med. Dorthe Clemmensen
afdelingslæge, cand.med. Edward Marinovskij
overlæge, dr.med. Erik Lundorf
radiograf Margit Haislund
cand.med. Henrik Jensen
cand.scient.med. Henrik Pedersen
stud.med. Casper Foldager
cand med., ph.d Morten Smerup

Gæsteforskere

Mike Notohamiprodjo
Cand.med. Gang Chen
Ph.d. Steven Sourbron
Ph.d. Qing Yang

stud.med. Yuan Yuan Shen
cand.med. Zou Xuenong

Ph.d.-afhandling, Føllestrykkeriet SUN Aarhus Universitet, Aarhus Universitet.

Forskningsårsstuderende og Specialestuderende

Anne Staub Rasmussen
Eva Amalie Nielsen
Henrik Lauridsen
Kristian Ravlo
Maria Møller Madsen
Niels Grauballe Secher
Ole Græsvig Sandal
Peter Agger Nielsen
Peter Søndergaard
Poul Vestergaard Nielsen
Tariq Habassy
Farhad Waziri
Thomas Korgaard
Tanja Hübertz Horsager
Filippa Birte Gade Sundbye
Thomas Lass
Khiem Huynh

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Tumor fysiologi ved vascular targeting medica-mica og varmebehandling.
- Nyrekar bloodflow, perfusion og diffusion af nyrevæv. Ilttension og ekskretoriske parametre i nyrerne. Dyreeksperimentelle modeller med nyrer og urinveje.
- Kardiovaskulær MR: dynamiske flow studier af hjertefunktion - herunder 3D visualisering; coronar- og perifer angiografi teknikker; Endotheliale stamceller i behandlingen af stroke og tumorer.
- Billedanalytisk forskning.
- Molecular imaging baseret på magnetisk resonans.
- Neuroforskning: funktionelle studier med identifikation af task-relaterede kortikale aktivitetsområder med tilhørende projektioner.
- Vand- og saltbalance, NMR spektroskopi og kinetik

Ph.d.-afhandlinger

Chen, G 2009, *Neuro-protective effect of α -melanocyte stimulating hormone in ischemic rat brain*, *Ph.d.-afhandling*, Aarhus Universitet.

Hokland, S 2009, *Development of a MRI-guided focused ultrasound heating system and the combination of vascular disrupting agents with waterbath heating*,

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andreassen, CS, Jakobsen, J, Ringgaard, S, Ejskjaer, N & Andersen, H 2009, 'Accelerated atrophy of lower leg and foot muscles--a follow-up study of long-term diabetic polyneuropathy using magnetic resonance imaging (MRI)', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 6, s. 1182-91.

Brødløs, HK, Bramsen, MB, Agger, P, Jensen, H, Bjerre, M, Ringgaard, S, Wierup, P, Nielsen, SL, Hasenkam, JM & Smerup, M 2009, 'A catheter based chronic porcine model of post-infarct dilated heart failure', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 4, s. 260-6.

Christiansen, T, Paulsen, SK, Bruun, JM, Overgaard, K, Ringgaard, S, Pedersen, SB, Positano, V & Richelsen, B 2009, 'Comparable reduction of the visceral adipose tissue depot after a diet-induced weight loss with or without aerobic exercise in obese subjects: a 12-week randomized intervention study', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 5, s. 759-67.

Haack, S, Nielsen, SK, Lindegaard, JC, Gelineck, J & Tanderup, K 2009, 'Applicator reconstruction in MRI 3D image-based dose planning of brachytherapy for cervical cancer', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 2, s. 187-193.

Jensen, AM, Nørregaard, R, Topcu, SO, Frøkiær, J & Pedersen, M 2009, 'Oxygen tension correlates with regional blood flow in obstructed rat kidney', *Journal of Experimental Biology*, vol. 212, nr. Pt 19, s. 3156-3163.

Jensen, H, Jensen, MØJ, Smerup, MH, Vind-Kezunovic, S, Ringgaard, S, Andersen, NT, Vestergaard, R, Wierup, P, Hasenkam, JM & Nielsen, SL 2009, 'Impact of papillary muscle relocation as adjunct procedure to mitral ring annuloplasty in functional ischemic mitral regurgitation', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. 11 Suppl, s. S92-8.

Kjølby, BF, Mikkelsen, IK, Pedersen, M, Østergaard, L & Kiselev, VG 2009, 'Analysis of partial volume effects on arterial input functions using gradient echo: a simulation study', *Magnetic Resonance in Medicine*, vol. 61, nr. 6, s. 1300-9.

Mortensen, KL, Knudsen, JB, Jensen-Fangel, S, Staus-

- bøl-Grøn, B, Arendrup, MC & Petersen, E 2009, 'Successful management of invasive aspergillosis presenting as pericarditis in an adult patient with chronic granulomatous disease', *Mycoses*.
- Nielsen, E, Smerup, M, Nielsen, PA, Frandsen, J, Ringgaard, S, Pedersen, M, Vestergaard, P, Nyengaard, JR, Andersen, JB, Lunkenheimer, PP, Anderson, RH & Hjortdal, V 2009, 'Normal Right Ventricular Three-Dimensional Architecture, as Assessed with Diffusion Tensor Magnetic Resonance Imaging, is Preserved During Experimentally Induced Right Ventricular Hypertrophy', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 5, s. 640-651.
- Pedersen, H, Kozerke, S, Ringgaard, S, Nehrke, K & Kim, WY 2009, 'k-t PCA: Temporally constrained k-t BLAST reconstruction using principal component analysis', *Magnetic Resonance in Medicine*.
- Pedersen, H, Kelle, S, Ringgaard, S, Schnackenburg, B, Nagel, E, Nehrke, K & Kim, WY 2009, 'Quantification of myocardial perfusion using free-breathing MRI and prospective slice tracking', *Magnetic Resonance in Medicine*, vol. 61, nr. 3, s. 734-8.
- Positano, V, Christiansen, T, Santarelli, MF, Ringgaard, S, Landini, L & Gastaldelli, A 2009, 'Accurate segmentation of subcutaneous and intermuscular adipose tissue from MR images of the thigh', *Journal of Magnetic Resonance Imaging*, vol. 29, nr. 3, s. 677-84.
- Rosendal, F, Pedersen, M, Sangill, R, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, MS, Bjarkam, C, Sunde, N & Sørensen, JC 2009, 'MRI protocol for in vivo visualization of the Göttingen minipig brain improves targeting in experimental functional neurosurgery', *Brain Research Bulletin*, vol. 79, nr. 1, s. 41-5.
- Rosendal, F, Frandsen, J, Chakravarty, MM, Bjarkam, C, Pedersen, M, Sangill, R & Sørensen, JC 2009, 'New surgical technique reduces the susceptibility artefact at air-tissue interfaces on in vivo cerebral MRI in the Göttingen minipig', *Brain Research Bulletin*, vol. 80, nr. 6, s. 403-7.
- Schjødt, U, Roepstorff, A, Stødkilde-Jørgensen, H & Geertz, AW 2009, 'Highly religious participants recruit areas of social cognition in personal prayer', *Social Cognitive and Affective Neuroscience (Online)*, nr. 2, s. 199-207.
- Smerup, M, Nielsen, E, Agger, P, Frandsen, J, Vestergaard-Poulsen, P, Andersen, J, Nyengaard, J, Pedersen, M, Ringgaard, S, Hjortdal, V, Lunkenheimer, PP & Anderson, RH 2009, 'The three-dimensional arrangement of the myocytes aggregated together within the Mammalian ventricular myocardium', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 1, s. 1-11.
- Sørensen, AN, Pedersen, M, Tietze, A, Ottosen, L, Duus, L & Uldbjerg, N 2009, 'BOLD MRI in sheep fetuses: a non-invasive method for measuring changes in tissue oxygenation', *Ultrasound in Obstetrics & Gynecology*, vol. 34, nr. 6, s. 687-92.
- Wen, JG, Wang, GX, Chen, Y, Ringgaard, S, Vinter-Jensen, L, Jørgensen, TM, Li, Z, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, S, Djurhuus, JC & Frøkiær, J 2009, 'Long-Term EGF Treatment Partially Prevents Reduction of Renal Blood Flow in Response to Neonatally Induced Partial Unilateral Ureteral Obstruction', *Nephron Experimental Nephrology*, vol. 111, nr. 2, s. e51-e59.
- Østergaard, JR, Smith, T & Stausbøl-Grøn, B 2009, 'Intraneural perineurioma of the sciatic nerve in early childhood', *Pediatric neurology*, vol. 41, nr. 1, s. 68-70.

Videnskabelig rapport

Laustsen, C 2009, New and advanced sequences for ²³Na NMR imaging, implemented on a 7 T system,.

Patent

Nygaard, JV, Samuel, SA, Kim, WY & Besenbacher, F
Method for calculating pressures in a fluid stream through a tube section, especially a blood vessel with atherosclerotic plaque., PCT/Dk2008/050266.

STEREOLOGI OG ELEKTRONMIKROSKOPI LABORATORIET, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktadresse

Stereologi og Elektronmikroskopi Laboratoriet
DNC-huset, 3. sal.
Bygning 10G
Århus Universitetshospital NBG
Nørrebrogade 44
DK-8000 Århus C.
Tlf.: +45 8949 9929
Fax: +45 8949 9956
E-mail: stereo@ki.au.dk

Fast videnskabeligt personale

Professor, dr.med. Jens R. Nyengaard
Professor, dr.med. Hans Jørgen G. Gundersen

Andet videnskabeligt personale

Adjunkt, ph.d, Merete Raarup

Adjunkt, ph.d, Johnnie B. Andersen

Adjunkt, ph.d, Björn Sander

Post.doc., ph.d, Anja Winther Fjorback

Post.doc., ph.d, Chen Fenghua

ph.d.-stud, Allan Rasmusson

ph.d.-stud, Anders Chr. Mejer Kristensen

ph.d.-stud, Maj Margrethe Kjærgaard

ph.d.-stud, Gorm Bennedsen

ph.d.-stud, Páll Ragnar Karlsson

Gæsteforskere

Post.doc. Antonio Ribeiro, University of São Paulo, Brasilien

ph.d.-stud. Rikke Buchholz Hagstrøm, DTU, Kbh.

Dr.med. Nadezda Koleganova, University of Heidelberg, Tyskland

Tatjana Nilsson, Postdoc, Karolinska Institutet, Sverige

Kimberley Botting, ph.d.-stud., University of Adelaide/University of South Australia, Australien

ph.d.-stud. Züleyha Erisgin, Ondukuz Mayıs Univ., Tyrkiet

ph.d. Zsolt Razga, Szeged Universitet, Ungarn

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Udvikling af nye kvantitative metoder til forskellige former for biomedicinsk mikroskopi: lysmikroskopi, 1- og 2-foton fluorescens mikroskopi (FRET, FLIM, FCS, m.m.), elektronmikroskopi og molekylær kryogen elektronmikroskopi.
- Kvantitative, strukturelle analyser af væv, celler og molekyler fra specielt hjerner, men andre væv/celler anvendes også. Den biologiske indgangsvinkel kan være normal eller patologisk vækst, aldring, forskellige sygdomme (neurodegenerative sygdomme, diabetes, kræft, m.m.) eller forskellige skader.

Ph.d.-afhandling

Chen, F 2009, *Neuronal and synaptic plasticity in subregions of rat hippocampus after antidepressant treatment*, Ph.d.-afhandling.

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

Chen, F, Madsen, TM, Wegener, G & Nyengaard, JR

2009, 'Repeated electroconvulsive seizures increase the total number of synapses in adult male rat hippocampus', *European Neuropsychopharmacology*, vol. 19, s. 329-38.

Dige, I, Raarup, MK, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Actinomyces naeslundii in initial dental biofilm formation', *Microbiology*, vol. 155, s. 2116-2126.

Dige, I, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Application of stereological principles for quantification of bacteria in intact dental biofilms', *Oral Microbiology and Immunology*, vol. 24, nr. 1, s. 69-75.

Dorph-Petersen, K, Delevich, KM, Marcsisin, MJ, Zhang, W, Sampson, AR, Gundersen, HJG, Lewis, DA & Sweet, RA 2009, 'Pyramidal neuron number in layer 3 of primary auditory cortex of subjects with schizophrenia', *Brain research*, vol. 1285, s. 42-57.

Glud, SZ, Bramsen, JB, Dagnaes-Hansen, F, Wengel, J, Howard, KA, Nyengaard, JR & Kjems, J 2009, 'Naked siRNA-mediated gene silencing of lung bronchoepithelium EGFP expression after intravenous administration', *Oligonucleotides*, vol. 19, nr. 2, s. 163-8.

Gomes, SP, Nyengaard, JR, Misawa, R, Girotti, PA, Castellucci, P, Blazquez, FHJ, de Melo, MP & Ribeiro, AAC 2009, 'Atrophy and neuron loss: effects of a protein-deficient diet on sympathetic neurons', *Journal of Neuroscience Research*, vol. 87, nr. 16, s. 3568-75.

Knust, J, Ochs, M, Gundersen, HJG & Nyengaard, JR 2009, 'Stereological estimates of alveolar number and size and capillary length and surface area in mice lungs', *Anatomical record (Hoboken, N.J. : 2007)*, vol. 292, nr. 1, s. 113-22.

Kristensen, KD, Stoustrup, PB, Küsel, A, Pedersen, TK, Nyengaard, JR, Hauge, EM & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part I: histological effects', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, nr. 5.

Li, C, Yang, S, Zhang, W, Lu, W, Nyengaard, JR, Morrison, JH & Tang, Y 2009, 'Demyelination induces the decline of the myelinated fiber length in aged rat white matter', *Anatomical record (Hoboken, N.J. : 2007)*, vol. 292, nr. 4, s. 528-35.

Li, C, Yang, S, Chen, L, Lu, W, Tang, Y, Gundersen, HJG & Qiu, X 2009, 'Stereological methods for estimating the myelin sheaths of the myelinated fibers in

- white matter', *Anatomical record (Hoboken, N.J. : 2007)*, vol. 292, nr. 10, s. 1648-55.
- Lyck, L, Santamaria, ID, Pakkenberg, B, Chemnitz, J, Schröder, HD, Finsen, B & Gundersen, HJG 2009, 'An empirical analysis of the precision of estimating the numbers of neurons and glia in human neocortex using a fractionator-design with subsampling', *Journal of neuroscience methods*, vol. 182, nr. 2, s. 143-56.
- Melo, SR, Nyengaard, JR, da Roza Oliveira, F, Ladd, FVL, Abrahão, LMB, Machado, MRF, Sasahara, THC, de Melo, MP & Ribeiro, AACM 2009, 'The developing left superior cervical ganglion of Pacas (Agouti paca)', *Anatomical record (Hoboken, N.J. : 2007)*, vol. 292, nr. 7, s. 966-75.
- Mistry, A, Glud, SZ, Kjems, J, Nyengaard, JR, Howard, K, Stolnik, S & Illum, L 2009, 'Effect of physicochemical properties on intranasal nanoparticle transit into murine olfactory epithelium', *Journal of Drug Targeting*, vol. 17, nr. 7, s. 543-552.
- Nielsen, E, Smerup, M, Nielsen, PA, Frandsen, J, Ringgaard, S, Pedersen, M, Vestergaard, P, Nyengaard, JR, Andersen, JB, Lunkenheimer, PP, Anderson, RH & Hjortdal, V 2009, 'Normal Right Ventricular Three-Dimensional Architecture, as Assessed with Diffusion Tensor Magnetic Resonance Imaging, is Preserved During Experimentally Induced Right Ventricular Hypertrophy', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 5, s. 640-651.
- Pawlas, Z & Nyengaard, JR 2009, 'Estimation of variance components of local stereological volume estimators: a pilot study', *Journal of Microscopy*, vol. 236, nr. 1, s. 60-9.
- Pawlas, Z, Nyengaard, JR & Jensen, EBV 2009, 'Particle sizes from sectional data', *Biometrics*, vol. 65, nr. 1, s. 216-224.
- Raarup, MK, Fjorback, AW, Jensen, SMR, Müller, HK, Kjaergaard, MM, Poulsen, H, Wiborg, O & Nyengaard, JR 2009, 'Enhanced yellow fluorescent protein photoconversion to a cyan fluorescent protein-like species is sensitive to thermal and diffusion conditions', *Journal of Biomedical Optics*, vol. 14, nr. 3, s. 034039.
- Razga, Z & Nyengaard, JR 2009, 'The effect of angiotensin II on the number of macula densa cells through the AT1 receptor', *NEPHRON PHYSIOLOGY*, vol. 112, nr. 2, s. p37-43.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Hamilton-Dutoit, SJ, Sjoegren, P & Steiniche, T 2009, 'Metastatic melanoma volume in sentinel nodes: objective stereology-based measurement predicts disease recurrence and survival', *Histopathology*, vol. 54, nr. 7, s. 796-803.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Hamilton-Dutoit, SJ & Steiniche, T 2009, 'Stage migration after minor changes in histologic estimation of tumor burden in sentinel lymph nodes: the protocol trap', *Cancer*, vol. 115, nr. 10, s. 2177-87.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Dutoit, SJH & Steiniche, T 2009, 'The Nodal Location of Metastases in Melanoma Sentinel Lymph Nodes', *American Journal of Surgical Pathology*, vol. 33, s. 1522-8.
- Schouborg, J, Raarup, MK & Balling, P 2009, 'Adsorbate reactivity and thermal mobility from simple modeling of high-resolution core-level spectra: application to O/Al(111)', *Journal of Physics: Condensed Matter*, vol. 21, nr. 26, s. 265003-.
- Smerup, M, Nielsen, E, Agger, P, Frandsen, J, Vestergaard-Poulsen, P, Andersen, J, Nyengaard, J, Pedersen, M, Ringgaard, S, Hjortdal, V, Lunkenheimer, PP & Anderson, RH 2009, 'The three-dimensional arrangement of the myocytes aggregated together within the Mammalian ventricular myocardium', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 1, s. 1-11.
- Tang, Y, Nyengaard, JR, Andersen, JB, Baandrup, UT & Gundersen, HJG 2009, 'The application of stereological methods for estimating structural parameters in the human heart.', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 10, s. 1630-1647.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Alstrup, AKO, Wang, T, Andersen, JB & Bertelsen, MF 2009, 'Anæsteri af slanger', *Dyrlaegemagasinet for Praktiserende Dyrlæger*, vol. 5, s. 18-21.

ANÆSTESIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Else Tønnesen
Anæstesiologisk/Intensiv Afdeling
Bygning 21, 1.
Århus Sygehus
Nørrebrogade 44
8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 2869
Fax: +45 8949 2880
E-mail: elsetoen@rm.dk

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Else Tønnesen
Forskningsoverlæge Lone Nikolajsen, ph.d.
Lektor, overlæge, dr.med. Palle Steen Carlsson
Lektor, overlæge, dr.med. Jørgen Heslop
Lektor, overlæge Erika Frischknecht Christensen
Lektor, overlæge Bent Dahl

Ved de anæstesiologisk/intensive afdelinger ved Århus Universitetshospital er der ansat mere end 100 anæstesiologer, som alle er deltidsforskere i forskellig udstrækning.

Ph.d.-studerende

Anne Barklin
Asger Granfeldt
Christian Overgaard Steensen
Christoffer Sølling
Mads Buhl
Pia Dreyer
Helle Svenningsen

Forskningsårsstuderende

stud. med Anton Christensen
stud. med. Niels Secher

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Inflammationsforskning. Kliniske og dyreeksperimentelle studier
- Smertebehandling
- Klinisk epidemiologisk forskning
- Intensiv terapi

- Neuroanæstesi
- Præhospitalsbehandling

Ph.d.-afhandling

- Barklin, A 2009, *Systemic Inflammation in the Brain-dead Organ-donor*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitetsforlag.
- Buhl, M 2009, *Effects of Free Fatty Acids on the Acute Inflammatory Response to Endotoxaemia. Studied in a large animal model*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.
- Dreyer, PS 2009, *Home mechanical ventilation. A phenomenological hermeneutical study among young men with Duchenne's muscular dystrophy in Denmark.*, Ph.d.-afhandling.
- Fenger-Eriksen, C 2009, *Dilutional Coagulopathy*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Aagaard, NK, Grøfte, T, Greisen, J, Malmlöf, K, Johansen, PB, Grønbæk, H, Ørskov, H, Tygstrup, N & Vilstrup, H 2009, 'Growth hormone and growth hormone secretagogue effects on nitrogen balance and urea synthesis in steroid treated rats', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 5, s. 426-31.
- Barklin, A 2009, 'Systemic inflammation in the brain-dead organ donor', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 4, s. 425-35.
- Barklin, A, Theodorsson, E, Tyvold, SS, Larsson, A, Granfeldt, A, Sloth, E & Tønnesen, EK 2009, 'Alteration of neuropeptides in the lung tissue correlates brain death-induced neurogenic edema', *The Journal of heart and lung transplantation : the official publication of the International Society for Heart Transplantation*, vol. 28, nr. 7, s. 725-32.
- Barklin, A, Tønnesen, E, Ingerslev, J, Sørensen, B & Fenger-Eriksen, C 2009, 'Coagulopathy during induced severe intracranial hypertension in a porcine donor model', *Anesthesiology*, vol. 110, nr. 6, s. 1287-92.

- Bjerre, M, Hansen, TK, Flyvbjerg, A & Tønnesen, E 2009, 'Simultaneous detection of porcine cytokines by multiplex analysis: Development of magnetic bioplex assay', *Veterinary Immunology and Immunopathology*, vol. 130, nr. 1-2, s. 53-8.
- Brandsborg, B, Dueholm, M, Nikolajsen, L, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'A prospective study of risk factors for pain persisting 4 months after hysterectomy', *Clinical Journal of Pain*, vol. 25, nr. 4, s. 263-8.
- Buhl, M, Gjedsted, J, Granfeldt, A, Larsen, PØ, Chew, M, Møller, N & Tønnesen, E 2009, 'Circulating Free Fatty Acids do not Contribute to the Acute Systemic Inflammatory Response. An Experimental Study in Porcine Endotoxaemia', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 5, s. 319-326.
- Bøtker, MT, Bakke, SA & Christensen, EF 2009, 'A systematic review of controlled studies: do physicians increase survival with prehospital treatment?', *Scand J Trauma Resusc Emerg Med*, vol. 17, nr. 1, s. 12.
- Christensen, EF 2009, 'Hjertestop: Overlevelseskæden er ikke stærkere end det svageste led', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 26, s. 2167.
- Dreyer, PS & Pedersen, BD 2009, 'Distanciation in Ricoeur's theory of interpretation: narrations in a study of life experiences of living with chronic illness and home mechanical ventilation', *Nursing Inquiry*, vol. 16, nr. 1, s. 64-73.
- Fenger-Eriksen, C, Jensen, TM, Kristensen, BS, Jensen, KM, Tønnesen, E, Ingerslev, J & Sørensen, B 2009, 'Fibrinogen substitution improves whole blood clot firmness after dilution with hydroxyethyl starch in bleeding patients undergoing radical cystectomy: a randomized, placebo-controlled clinical trial', *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, vol. 7, nr. 5, s. 795-802.
- Fenger-Eriksen, C, Tønnesen, E, Ingerslev, J & Sørensen, B 2009, 'Mechanisms of hydroxyethyl starch-induced dilutional coagulopathy', *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, vol. 7, nr. 7, s. 1099-105.
- Fenger-Eriksen, C, Tønnesen, E, Ingerslev, J & Sørensen, B 2009, 'Recombinant factor VIIa and fibrinogen display additive effect during in vitro haemodilution with crystalloids', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 3, s. 332-8.
- Fenger-Eriksen, C, Ingerslev, J, Tønnesen, E & Sørensen, B 2009, 'Citrate artificially masks the haemostatic effect of recombinant factor VIIa in dilutional coagulopathy', *Annals of Hematology*, vol. 88, nr. 3, s. 255-60.
- Fenger-Eriksen, C, Ingerslev, J & Sørensen, B 2009, 'Fibrinogen concentrate--a potential universal hemostatic agent', *Expert opinion on biological therapy*, vol. 9, nr. 10, s. 1325-33.
- Gjedsted, J, Gormsen, L, Buhl, M, Nørrelund, H, Schmitz, O, Keiding, S, Tønnesen, E & Møller, N 2009, 'Forearm and Leg Amino Acid Metabolism in the Basal State and During Combined Insulin and Amino Acid Stimulation after a 3 day Fast', *Acta Physiologica (Print Edition)*, vol. 197, nr. 3, s. 197-205.
- Granfeldt, A, Lefer, DJ & Vinten-Johansen, J 2009, 'Protective ischaemia in patients: preconditioning and postconditioning', *Cardiovascular Research*, vol. 83, nr. 2, s. 234-46.
- Holland-Fischer, P, Greisen, J, Grøfte, T, Jensen, T, Hansen, PO & Vilstrup, H 2009, 'Increased energy expenditure and glucose oxidation during acute nontraumatic skin pain in humans', *European Journal of Anaesthesiology*, vol. 26, nr. 4, s. 311-317.
- Høyer, CB & Christensen, EF 2009, 'Fire fighters as basic life support responders: A study of successful implementation', *Scand J Trauma Resusc Emerg Med*, vol. 17, nr. 1, s. 16.
- Høyer, CB, Christensen, EF & Eika, B 2009, 'Junior physician skill and behaviour in resuscitation: a simulation study', *Resuscitation*, vol. 80, nr. 2, s. 244-8.
- Jakobsen, C, Nygaard, E, Norrild, K, Kirkegaard, H, Nielsen, J, Torp, P & Sloth, E 2009, 'High thoracic epidural analgesia improves left ventricular function in patients with ischemic heart', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 5, s. 559-64.
- Jepsen, SV, Christiansen, A & Sloth, E 2009, 'Ultralydsskanning af lungerne hos den kritisk syge patient', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 36, s. 2541-4.
- Juul, N, Duch, BU & Rasmussen, M 2009, 'Clinical management of patients with head injury', *Current Anaesthesia & Critical Care*, vol. 20, nr. 3, s. 132-137.
- Kannerup, A, Grønæk, H, Funch-Jensen, P, Tønnesen, E, Jørgensen, RL & Mortensen, FV 2009, 'Cytokine changes during warm ischemia and reperfusion of the pig liver with or without preconditioning', *European Surgical Research*, vol. 42, nr. 4, s. 216-22.
- Kjærgaard, B, Kristensen, SR, Risom, M & Larsson, A 2009, 'A porcine model of massive, totally occlusive, pulmonary embolism', *Thrombosis Research*,

- vol. 124, nr. 2, s. 226-229.
- Larsen, JKR, Smerup, M, Hasenkam, JM, Christensen, SD, Sivesgaard, K, Torp, P & Sloth, E 2009, 'Hypertrophied hearts: what of sevoflurane cardioprotection?', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 4, s. 496-504.
- Lundstrøm, LH, Møller, AM, Rosenstock, C, Astrup, G, Gätke, MR & Wetterslev, J 2009, 'A documented previous difficult tracheal intubation as a prognostic test for a subsequent difficult tracheal intubation in adults', *Anaesthesia (Oxford)*, vol. 64, nr. 10, s. 1081-8.
- Lundstrøm, LH, Møller, AM, Rosenstock, CV, Astrup, G, Gätke, MR & Wetterslev, J 2009, 'Avoidance of neuromuscular blocking agents may increase the risk of difficult tracheal intubation: a cohort study of 103,812 consecutive adult patients recorded in the Danish Anaesthesia Database', *British Journal of Anaesthesia*, vol. 103, nr. 2, s. 283-90.
- Lundstrøm, LH, Møller, AM, Rosenstock, C, Astrup, G & Wetterslev, J 2009, 'High body mass index is a weak predictor for difficult and failed tracheal intubation: a cohort study of 91,332 consecutive patients scheduled for direct laryngoscopy registered in the Danish Anesthesia Database', *Anesthesiology*, vol. 110, nr. 2, s. 266-74.
- Meyhoff, CS, Wetterslev, J, Jorgensen, LN, Henneberg, SW, Høgdall, C, Lundvall, L, Svendsen, P, Møllerup, H, Lunn, TH, Simonsen, I, Martinsen, KR, Pulawska, T, Bundgaard, L, Bugge, L, Hansen, EG, Riber, C, Gocht-Jensen, P, Walker, LR, Bendtsen, A, Johansson, G, Skovgaard, N, Heltø, K, Poukinski, A, Korshin, A, Walli, A, Bulut, M, Carlsson, PS, Rodt, SÅ, Lundbech, LB, Rask, H, Buch, N, Perdawid, SK, Reza, J, Jensen, KV, Carlsen, CG, Jensen, FS & Rasmussen, LS 2009, 'Effect of high perioperative oxygen fraction on surgical site infection and pulmonary complications after abdominal surgery: the PROXI randomized clinical trial', *JAMA : the journal of the American Medical Association*, vol. 302, nr. 14, s. 1543-50.
- Nikolajsen, L, Lyndgaard, K, Schriver, NB & Møller, JF 2009, 'Does audiovisual stimulation with music and nature sights (MuViCure) reduce pain and discomfort during placement of a femoral nerve block?', *Journal of PeriAnesthesia Nursing*, vol. 24, nr. 1, s. 14-8.
- Nikolajsen, L, Kristensen, ADZ, Thillemann, T, Jurik, AG, Rasmussen, T, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'Pain and somatosensory findings in patients 3 years after total hip arthroplasty.', *European Journal of Pain*, vol. 13, nr. 6, s. 576-581.
- Nørregaard, O 2009, 'Sygeplejerskeadministreret propofolsedation i forbindelse med endoskopi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 38, s. 2763.
- Nørregaard, O 2009, 'Sygeplejerskeadministreret propofolsedation i forbindelse med endoskopi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 34, s. 2415; author reply 2415.
- Rognås, LK, Christensen, EF, Sloth, E & Bendtsen, TF 2009, 'Præhospital ultralyd', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 36, s. 2545-7.
- Sestoft, B, Larsen, B, Erlandsen, M & Hansen, ES 2009, 'Lejringskader hos rygoopererede patienter', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 7, s. 518-21.
- Sollid, S, Sundstrøm, T, Kock-Jensen, C, Juul, N, Eskesen, V, Bellander, B, Wester, K & Romner, B 2009, 'S. Sollid og medarbejdere svarer.', *Tidsskrift for Den norske lægeforening*, vol. 129, nr. 4, s. 310-311.
- Sollid, SJM, Lockey, D, Lossius, HM & Christensen, EF 2009, 'A consensus-based template for uniform reporting of data from pre-hospital advanced airway management', *Scand J Trauma Resusc Emerg Med*, vol. 17, nr. 1, s. 58.
- Stensballe, J, Christiansen, M, Tønnesen, E, Espersen, K, Lippert, FK & Rasmussen, LS 2009, 'The early IL-6 and IL-10 response in trauma is correlated with injury severity and mortality', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 4, s. 515-21.
- Svenningsen, H & Tønnesen, E 2009, 'Deliriumincidens på tre danske intensivafsnit', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3600-4.
- Tønnesen, EK & Toft, P 2009, 'Evidensbaserede farmakologiske interventioner inden for intensiv terapi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 10, s. 805-8.
- Vistisen, ST & Larsson, A 2009, 'Prediction of fluid responsiveness in acute respiratory distress syndrome patients ventilated with low tidal volume and high positive end-expiratory pressure', *Critical care medicine*, vol. 37, nr. 6, s. 2146.

Artikel

- Nikolajsen, L, Lybech, A & Kristensen, ADZ 2009, 'Børns smerter underbehandles i skadestuen', *Sygeplejersken*, vol. 19, s. 56-59.

Review

- Nikolajsen, L & Minella, C 2009, 'Acute postoperative pain as a risk factor for chronic pain after surgery', *European Journal of Pain Supplements*, vol. 3, nr. 2,

s. 29-32.

Videnskabelig rapport

Christensen, A 2009, *Utilization of microdialysis to monitor dynamic changes in renal cytokine levels following acute kidney injury.*

Nygaard, U 2009, *Is hepatic insulin stimulation combined with hyperglycemia responsible for mitochondrial dysfunction? An animal study*, Aarhus Universitetsforlag.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Nikolajsen, L & Ilkjær, S 2009, 'Primære analgetika', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 71-82.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Dreyer, P 2009, 'Fortællingen', I, *Patientologi*. Gads Forlag, Danmark.

Jensen, TS & Nikolajsen, L 2009, 'Smerter og smertebehandling', I Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 163-172.

ARBEJDSMEDICINSK KLINIK, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGGEHUS

Kontaktperson:

Ledende overlæge Ane Marie Thulstrup
Arbejdsmedicinsk Klinik
Århus Sygehus
Nørrebrogade 44, bygning 2C
8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 4293
Fax: +45 8949 4260
E-mail: anethuls@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere:

Overlæge, ph.d. Henrik Kolstad
Overlæge, ph.d. Ane Marie Thulstrup
Overlæge Poul Frost
Afdelingslæge Lone Donbæk Jensen
Projektleder, psykolog Morten Willert
Biolog, ph.d. Gunnar Toft
Seniorforsker Cecilia Ramlau-Hansen

Ph.d. studerende:

Matias Grynderup
Zara Ann Stokholm
Annett Dalbøge
Tine Rubak
Anne Vested
Susanne Lund Kristensen
Thomas Maribo
Morten Søndergaard Jensen

Forskningsårsstuderende

Linn Berger Håkonsen

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning:

I samarbejde med laboratorier i ind- og udland foretages klinisk epidemiologiske undersøgelser af arbejds- og miljørelaterede årsager til sygdom og forstadier for sygdom.

- Genetiske og prænatale determinanter for sæd-kvalitet
- Organoklorforbindelser og forplantningsevne

- Arbejdsmiljø og graviditetsudfald
- Livsstil og forplantning
- Arbejdsfastholdelse og udstødning
- Arbejdsrelateret stress
- Kvantitative eksponerings respons sammenhænge mellem arbejdsstillinger og degenerativ skulderlidelse
- Erhvervsmæssige risikofaktorer for depression og angsttilstande
- Intervention overfor lænderygbesvær i plejesektoren

Dansk Ramazzini Center. I 2008 blev samarbejdet mellem de arbejdsmedicinske klinikker i Region Midt og Nord samt Aarhus Universitet en realitet. Samarbejdet er et mustensløst forskningssamarbejde kaldet Dansk Ramazzini Center. I 2009 er der i Dansk Ramazzini Center fortsat stigning i antal ph.d.-studier – se vedlagte skema. Indsatsområderne er luftvejslidelser, psykosociale lidelser, reproduktion, bevægeapparatlidelser, arbejdsfastholdelse og ulykker

Ph.d.-afhandling

Malling, TBH 2009, *Glutathion peroxidase 1 and asthma. A cross sectional analysis of associations between genetic polymorphism, enzymatic activity, selenium concentration, oxidative stress, and inflammatory disease in a population sample*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Brauer, C, Baandrup, UT, Jacobsen, P, Krasnik, M, Olsen, J, Pedersen, J, Rasmussen, TR, Schlünssen, V, Sherson, D, Svolgaard, B, Sørensen, J & Omland, Ø 2009, 'Screening for asbestbetingede sygdomme?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 6, s. 433-436.

Hansen, JG, Pedersen, L, Overvad, K, Omland, Ø, Jensen, HK & Sørensen, HT 2009, 'Prævalensen af kronisk obstruktiv lungesygdom--sekundærpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 2986-8.

- Malling, TH, Sigsgaard, T, Andersen, HR, Frischknecht, L, Deguchi, Y, Skadhauge, LR, Sherson, D, Bælum, J, Thomsen, GH, Pedersen, JK & Omland, Ø 2009, 'Sex determines the influence of smoking and gene polymorphism on glutathione peroxidase activity in erythrocytes', *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation. Supplement*, vol. 69, nr. 2, s. 295-302.
- Omland, SH, Lindegaard, P & Omland, Ø 2009, 'Aspiration af dentalt fremmedlegeme under tandlægebesøg', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 14, s. 1194.
- Rudbeck, M, Viskum, S, Mølbak, K & Uldum, SA 2009, 'Legionella antibodies in a danish hospital staff with known occupational exposure', *Journal of environmental and public health*, vol. 2009, s. 812829.

DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFONDS CENTER FOR FUNKTIONELT INTEGRATIV NEUROVI- DENSKAB (CFIN), ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS.

Kontaktperson

Professor, cand.med., cand.scient., ph.d., dr.med. Leif Østergaard
Danmarks Grundforskningsfonds Center
for Funktionelt Integrativ Neurovidenskab (CFIN)
Aarhus Universitet/Århus Universitetshospital
Århus Sygehus, Nørrebrogade 44, bygning 10G, 8000
Århus C.
Tlf.: +45 8949 4091
Fax: +45 8949 4400
E-mail: leif@cfin.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professorer:

Professor Doris Doudet (Gæsteforsker fra University of British Columbia)
Professor Chris Frith (Niels Bohr Gæsteforsker)
Professor Uta Frith (Aarhus Universitets Forskningsfonds Gæsteforsker)
Professor, dr.med. Albert Gjedde
Professor Morten L. Kringelbach (TrygFonden Research Group)
Professor MSO, dr.med. Hans C. Lou
Professor Risto Näätänen (CFIN/Klinisk Institut Gæsteforsker)
Professor, dr.med. Leif Østergaard

Lektorer:

Lektor, cand.scient., ph.d. Sune Nørhøj Jespersen
Lektor, cand.psych., ph.d. Jakob Linnet
Lektor, læge Arne Møller
Lektor, cand.scient., cand.mag., ph.d. Andreas Roepstorff
Lektor, cand.scient., ph.d. Peter Vestergaard-Poulsen
Lektor, cand.scient., ph.d. Peter Vuust
Lektor, ph.d. Ona Wu (Postdoctoral Fellow)

Adjunkter:

Adjunkt, cand.scient., ph.d. Torben Ellegaard Lund
Adjunkt, cand.scient., ph.d. Kim Mouridsen

Seniorforskere / Post.docs:

Læge, ph.d. Bhador Bahrami
Cand.scient. Daniel Campbell-Meiklejohn
Cand.scient., ph.d. Mallar Chakravarty (Post-doctoral research fellow)
Cand.mag., ph.d. Ken Ramshøj Christensen
Cand.scient, ph.d. Brian Hansen (Adjunkt pr. 01.12.08.)
Læge, ph.d. Niels Hjort
Cand.scient., ph.d. Kristjana Yr Jonsdottir
Cand.scient., ph.d. Anne M. Landau
cand.scient., ph.d. Irene Klærke Mikkelsen
Læge, ph.d. Malene Vejby Mortensen
Læge, ph.d. Mette Møller
cand.scient.med., ph.d. Thomas Nielsen
Læge, ph.d. Yoshiyuki Nomura
cand.scient., ph.d. Anders Bertil Rodell
cand.mag., ph.d., dr.med. Donald F. Smith
cand.scient., ph.d. Manouchehr Seyedi Vafae
cand.mag., ph.d. Mikkel Wallentin

Ph.d.-studerende:

cand.med. Joel Fredrik Astrup Aanerud
cand.med., ingeniør Mahmoud Ashkanian (Ph.d. grad pr. 05.09.08.)
cand.scient., fMRI/MEG fysiker Christopher Bailey
cand.med. Per Borghammer (Ph.d. grad pr. 27.03.08.)
cand.scient. Niels Buhl
cand.psych. Mette Buhl Callesen
cand.scient. Søren Christensen (Melbourne)
cand.musicae Anders Dohn
cand.scient. Jesper Frandsen
Speciallæge Jacob Geday
cand.psych. Anders Christian Green (Ph.d. grad pr. 12.12.08.)
cand.med. Louise Gyldensted
cand.scient. Yi Ching Lynn Ho (Singapore)
cand.scient. Birgitte Fuglsang Kjølby
cand.mag. Sita Ramchandra Kotnis
cand.mag. Sanne Lodahl
cand.polyt. Kartheeban Nagenthiraja
cand.scient. Karen Johanne Pallesen (Ph.d. grad pr. 24.11.08.)
cand.scient. Esben Thade Pedersen (Singapore)
Docent Bjørn Petersen

M.L.A., B.S. Ericka Peterson
 cand.mag. Uffe Schjødt
 cand.mag. Kamila Ewa Sip
 cand.mag. Joshua Charles Skewes
 cand.scient. Astrid Fröhlich Staantum (Ph.d. grad pr. 11.08.08.)
 cand.med. Christine Sølling (Ph.d. grad pr. 29.04.08.)
 cand.psych. Kristine Rømer Thomsen
 cand.scient. Louise Munk Rydtoft
 cand.mag. Kristian Tylén (Gæsteforsker fra SDU)
 Læge Eduardo Adrián Garza Villarreal
 cand.scient. Mads Sloth Vinding
 cand.mag. Ethan Weed

Forskningsårsstuderende:

stud.med. Adhmal Nahimi (Forskningsårs-forsvar i december 2008)
 stud.med. Erik Søndergaard Poulsen

Specialestuderende:

Morten Friis-Olivarius (Biologistuderende)
 Rune Vingborg (Biomedicinsk Teknik studerende)

Forskningsassistenter:

Martin Carlsen (Fysikstuderende)
 Martin Dietz (Semiotikstuderende)
 Mette Frøslev (Psykologistuderende)
 Line Gebauer Josefsen (Psykologistuderende)
 cand.scient. Ivana Konvalinkas
 cand.med. Anders Bay Neumann
 cand.scient. Elisabeth Pedersen
 Victoria Wohlert (Psykologistuderende)

Øvrigt forskningspersonale/teknisk stab:

Radiograf Michael Geneser
 Ingeniør, billedanalytiker Kim Vang Hansen
 Ingeniør, billedanalytiker Jørgen Kold
 System administrator Poul Erik Nielsen
 cand.scient.med., softwareudvikler Lars Riisgaard Ribe
 cand.scient., ph.d., MR fysiker Ryan Sangill
 Forskningsradiograf Dora Zeidler

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Funktionelt Integrativ Neurovidenskab (CFIN) blev etableret i 2001 som et af Grundforskningsfondens 'Centres of Excellence'.

På CFIN laves der både grundforskning, hvor man

gennem videnskabelige eksperimenter forsøger at kortlægge den menneskelige hjerne - og medicinsk rettet forskning, som forsøger at finde nye metoder til forbedret diagnostik og behandling af forskellige neurologiske sygdomme, som f.eks. Parkinsons -Sygdom, demens, hjerneblodpropper og depression.

Centret samler en stor gruppe forskere i bestræbelserne på at forstå den menneskelige hjerne og dens evne til at tilpasse sig erfaringer, gennem normal udvikling, læring og samspil med det omgivende -sociale og fysiske miljø.

Forskningen på centret er inddelt i fem overordnede områder:

- Neuroenergetik – hjernens energiomsætning.
- Neurotransmission – hjernens udveksling af signalmolekyler.
- Neurokonnektivitet - hjernens forbindelser.
- Funktionel hæmodynamik – hjerne gennemblødning.
- Kognitionsforskning – hjernens erkendelse.

CFIN har oplevet utrolig stor vækst siden centret blev grundlagt i 2001 med en firedobling af eksterne bevillinger og ansatte. Mens dette har ført til større videnskabelig kvalitet og voksende international anerkendelse, er konsolideringen af disse anstrengelser i stigende grad blevet en udfordring.

Videnskabsfolk som dedikerer deres karrierer til at arbejde med tværdisciplinær forskning udvikler ofte forskningsområder, som bygger bro mellem metoder, koncepter og viden på tværs af fakultetsgrænser. Udviklingen af karrieremuligheder for tværdisciplinære forskere indenfor en traditionel universitetsstruktur har derfor været helt afgørende for langsigtede investeringer på CFIN i løbet af de sidste 10 år.

I juli 2007 introducerede det danske forskningsministerium Universiteternes Investeringer Kapital (UNIK), et støtteprogram, som tillod danske universiteter at udvikle nye tværdisciplinære aktiviteter. I begyndelsen af 2008 blev et konsortium bestående af CFIN forskere og samarbejdspartnere fra satsningsområdet Kognition, Kommunikation og Kultur (www.ccc.au.dk), Det Naturvidenskabelige Fakultet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Handelshøjskolen og Det Jyske Musikkonserveratorium udvalgt af Aarhus Universitet til at færdiggøre en af 28 danske ansøgninger. Efter grundige

internationale bedømmelser fra førende internationale forskere indenfor vores felt og efterfølgende evaluering af et internationalt ekspertpanel, blev MINDLab ansøgningen valgt som et af kun fire initiativer til at modtage 120 millioner kroner til forskning i perioden 2009-2014. Mens dette sikrer fortsat finansiering af nøglepersoner i CFINs forskerstab og nye videnskabelige mål med vores nære samarbejdspartnere, arbejder vi i øjeblikket med Aarhus Universitet om at skabe permanente stillinger til at støtte CFINs mål om at blive en global smeltedigel for tværdisciplinær neurovidenskab og kognitionsstudier.

CFIN og centrale fremtidige MINDLab aktiviteter huses på Århus Universitetshospital – Århus Sygehus. Takket være en visionær investering i forskning og industriel innovation for at reducere byrden fra neurologiske og psykiatriske sygdomme, blev Dansk Neuroforsknings Center (DNC) næsten færdiggjort af Region Midtjylland i 2008. CFINs forskere flyttede ind i DNC bygningen på Nørrebrogade i starten af 2009.

På CFIN udnytter forskere fra forskningsfelter som fysik, statistik, religionsvidenskab, kognitiv psykologi samt sprog og musik deres resultater i fælles bestræbelser på at udvikle avanceret neurokirurgi, bekæmpe kroniske smerter, forfine rehabilitering efter hjerne-skade, etc. I 2008 støttede en generøs bevilling fra VIL-LUM KANN RASMUSSEN FONDEN og VELUX FONDEN MINDLab's eksperimentelle faciliteter, som delvist blev grundlagt som et nationalt instrumentcenter af Forskningsministeriet i 2007. Anskaffelsen og placeringen af en magnetoencephalograph (MEG) og en 3 Tesla MR skanner er p.t. i gang, mens TMS, EEG og psykofysiske laboratorier bliver etableret.

I maj 2008 blev cand.scient, ph.d., lektor og forskningskoordinator Andreas Roepstorff tildelt Rigmor & Carl Holst-Knudsens Videnskabspris 2008. I anledning af prisens 50 års jubilæum uddeltes ikke kun én men tre priser på hver 75.000 kr. – hvoraf den ene tilfaldt Andreas Roepstorff. På CFIN koordinerer Andreas Roepstorff forskning i kognitiv neurovidenskab og derudover er han koordinator af forskningsgruppen Interacting Minds, samt koordinator for satsningsområdet Kognition, Kommunikation og Kultur (CCC) på Aarhus Universitet.

I juni 2008 blev Risto Näätänen, Professor Emeritus på det Finske Akademi og tilknyttet Cognitive Brain

Research Unit på Helsinki Universitet samt Professor i kognitiv neurovidenskab på Tartu Universitet i Estland, officielt udnævnt til gæsteprofessor på CFIN / Klinisk Institut ved Aarhus Universitet. Risto Näätänen har en doktorgrad i psykologi fra Helsinki Universitet i Finland og har især arbejdet indenfor kognitiv elektrofysiologi – med forskning i den menneskelige hjernes mekanismer under auditiv stimulering. Risto Näätänen og hans forskningsgruppe opdagede i 1978 en ny metode, den såkaldte Mismatch Negativity (MMN), som er hjernens respons på afvigende lydstimuli. MMN målinger har langtrækkende kliniske anvendelser indenfor en bred vifte af kliniske specialer som f.eks. audiologi, neurologi, psykiatri, fysiologi, psykologi og læring.

Risto Näätänen har publiceret mere end 300 videnskabelige artikler og er en af de mest citerede forskere indenfor neurovidenskab på verdensplan.

I december 2008 accepterede Albert Gjedde, leder af PET Center Aarhus og CFIN leder fra 2001-2003, en stilling som leder af Institut for Neurovidenskab og Farmakologi ved Københavns Universitet. Albert Gjedde har været en central person i udviklingen af et neurovidenskabeligt forskningsmiljø i Århus; en bedrift han fortsætter som adjungeret professor ved Aarhus Universitet. Albert Gjeddes CFIN relaterede forskning vil derfor fortsætte uændret.

CFIN udgiver hvert år en Annual Report, som i ord og billeder fortæller om centrets aktiviteter og forskning. Årsrapporterne fra 2006, 2007 og 2008 kan downloades fra CFINs website, på adressen: www.cfin.au.dk

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Ashkanian, M, Gjedde, A, Mouridsen, K, Vafae, M, Hansen, KV, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Carbogen inhalation increases oxygen transport to hypoperfused brain tissue in patients with occlusive carotid artery disease Increased oxygen transport to hypoperfused brain', *Brain research*, vol. 1304, s. 90-95.

Baad-Hansen, L, Blicher, J, Lapitskaya, N, Nielsen, JF & Svensson, P 2009, 'Intra-cortical excitability in healthy human subjects after tongue training', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 6, s. 427-

34.

- Blicher, J, Jakobsen, JK, Andersen, G & Nielsen, JF 2009, 'Cortical Excitability in Chronic Stroke and Modulation by Training: A TMS Study', *Neurorehabilitation and Neural Repair*, vol. 23, nr. 5, s. 486-493.
- Borghammer, P, Østergaard, K, Cumming, P, Gjedde, A, Rodell, A, Hall, N & Chakravarty, MM 2009, 'A deformation-based morphometry study of patients with early-stage Parkinson's disease', *European Journal of Neurology*, vol. 45, s. 249-57.
- Borghammer, P, Cumming, P, Aanerud, JFA & Gjedde, A 2009, 'Artefactual subcortical hyperperfusion in PET studies normalized to global mean: lessons from Parkinson's disease.', *NeuroImage*, vol. 45, nr. 2, s. 249-57.
- Burnett, S, Bird, G, Moll, J, Frith, C & Blakemore, S 2009, 'Development during adolescence of the neural processing of social emotion', *Journal of Cognitive Neuroscience*, vol. 21, nr. 9, s. 1736-50.
- Cho, T, Hermier, M, Alawneh, JA, Ritzenthaler, T, Desestret, V, Østergaard, L, Derex, L, Baron, J & Nighoghossian, N 2009, 'Total mismatch: negative diffusion-weighted imaging but extensive perfusion defect in acute stroke', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, nr. 10, s. 3400-2.
- Christensen, S, Mouridsen, K, Wu, O, Hjort, N, Karstoft, H, Thomalla, G, Röther, J, Fiehler, J, Kucinski, T & Østergaard, L 2009, 'Comparison of 10 Perfusion MRI Parameters in 97 Sub 6 Hour Stroke Patients using Voxel based Receiver Operating Characteristics Analysis', *Stroke*, vol. 40, nr. 6, s. 2055-61.
- Corlett, PR, Frith, CD & Fletcher, PC 2009, 'From drugs to deprivation: a Bayesian framework for understanding models of psychosis', *Psychopharmacology*, vol. 206, nr. 4, s. 515-30.
- Cowan, R & Frith, C 2009, 'Do calendrical savants use calculation to answer date questions? A functional magnetic resonance imaging study', *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Biological Sciences*, vol. 364, nr. 1522, s. 1417-24.
- Dalby, RB, Chakravarty, MM, Ahdidan, J, Sørensen, LH, Frandsen, J, Jonsdottir, KY, Tehrani, E, Rosenberg, R, Østergaard, L & Videbech, P 2009, 'Localization of white-matter lesions and effect of vascular risk factors in late-onset major depression', *Psychological Medicine*, s. 1-11.
- Donahue, M, Blicher, J, Østergaard, L, Feinberg, D, McIntosh, B, Miller, K, Gunther, M & Jezzard, P 2009, 'Cerebral blood flow, blood volume and oxygen metabolism dynamics in human visual and motor cortex as measured by whole-brain multi-modal magnetic resonance imaging', *Journal of Cerebral Blood Flow and Metabolism*, vol. 29, nr. 11, s. 1856-1866.
- Flint, J, Hansen, B, Vestergaard-Poulsen, P & Blackband, SJ 2009, 'Diffusion weighted magnetic resonance imaging of neuronal activity in the hippocampal slice model', *Neuroimage*, vol. 46, nr. 2, s. 411-8.
- Flint, JJ, Lee, CH, Hansen, B, Fey, M, Schmidig, D, Bui, JD, King, MA, Vestergaard-Poulsen, P & Blackband, SJ 2009, 'Magnetic resonance microscopy of mammalian neurons', *Neuroimage*, vol. 46, nr. 4, s. 1037-40.
- Fristed Eskildsen, S, Riis Østergaard, L, Rodell, A, Østergaard, L, Nielsen, JE, Isaacs, AM & Johannsen, P 2009, 'Cortical volumes and atrophy rates in FTD-3 CHMP2B mutation carriers and related non-carriers', *NeuroImage*, vol. 45, nr. 3, s. 713-21.
- Frith, C 2009, 'Role of facial expressions in social interactions', *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Biological Sciences*, vol. 364, nr. 1535, s. 3453-8.
- Frith, U 2009, 'Foundations of sand?', *Psychologist*, vol. 21, nr. 1, s. 900-900.
- Gilbert, SJ, Meuwese, JDI, Towgood, KJ, Frith, CD & Burgess, PW 2009, 'Abnormal functional specialization within medial prefrontal cortex in high-functioning autism: a multi-voxel similarity analysis', *Brain*, vol. 132, nr. Pt 4, s. 869-78.
- Grover, P, Pereira, E, Green, A, Brittain, J, Owen, S, Schweder, P, Kringelbach, ML, Davies, P & Aziz, T 2009, 'Deep brain stimulation for cluster headache', *Journal of Clinical Neuroscience*, vol. 16, s. 861-866.
- Hamilton, AFDC, Brindley, R & Frith, U 2009, 'Visual perspective taking impairment in children with autistic spectrum disorder', *Cognition*, vol. 113, nr. 1, s. 37-44.
- Haruno, M & Frith, CD 2009, 'Activity in the amygdala elicited by unfair divisions predicts social value orientation', *Nature Neuroscience*, vol. 13, nr. 2, s. 160-1.
- Jonsdottir, KY, Østergaard, L & Mouridsen, K 2009, 'Predicting Tissue Outcome From Acute Stroke Magnetic Resonance Imaging. Improving Model Performance by Optimal Sampling of Training Data.', *Stroke*, vol. 40, s. 3006-11.
- Kilner, JM, Neal, A, Weiskopf, N, Friston, KJ & Frith,

- CD 2009, 'Evidence of mirror neurons in human inferior frontal gyrus', *The Journal of neuroscience : the official journal of the Society for Neuroscience*, vol. 29, nr. 32, s. 10153-9.
- Kilner, JM, Marchant, JL & Frith, CD 2009, 'Relationship between activity in human primary motor cortex during action observation and the mirror neuron system', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 3, s. e4925.
- Kjølby, BF, Mikkelsen, IK, Pedersen, M, Østergaard, L & Kiselev, VG 2009, 'Analysis of partial volume effects on arterial input functions using gradient echo: a simulation study', *Magnetic Resonance in Medicine*, vol. 61, nr. 6, s. 1300-9.
- Kjølby, BF, Mikkelsen, IK, Pedersen, M, Østergaard, L & Kiselev, V 2009, 'Analysis of Partial Volume Effects on Arterial Input Functions Using Gradient Echo: A Simulation Study', *Magnetic Resonance in Medicine*, vol. 61, nr. 6, s. 1300-09.
- Kringelbach, ML & Berridge, KC 2009, 'Towards a functional neuroanatomy of pleasure and happiness', *Trends in cognitive sciences*, vol. 13, nr. 11, s. 479-87.
- Kringelbach, ML, Green, A, Pereira, E, Owen, S & Aziz, T 2009, 'Deep brain stimulation', *The Biologist*, vol. 56, s. 144-148.
- Kringelbach, ML, Pereira, E, Green, A, Owen, S & Aziz, T 2009, 'Deep brain stimulation for chronic pain', *Journal of Pain Management*, vol. 3, s. 301-314.
- Kumakura, Y, Danielsen, EH, Gjedde, A, Vernaleken, I, Buchholz, H, Heinz, A, Gründer, G, Bartenstein, P & Cumming, P 2009, 'Elevated [(18)F]FDOPA utilization in the periaqueductal gray and medial nucleus accumbens of patients with early Parkinson's disease', *Neuroimage*, vol. 49, nr. 4, s. 2933-9.
- Larsen, EKV, Nielsen, T, Wittenborn, T, Birkedal, H, Vorup-Jensen, T, Jakobsen, MH, Østergaard, L, Horsman, MR, Besenbacher, F, Howard, KA & Kjems, J 2009, 'Size-Dependent Accumulation of PEGylated Silane-Coated Magnetic Iron Oxide Nanoparticles in Murine Tumors', *ACS Nano*, vol. 3, s. 1947-51.
- Mobbs, D, Yu, R, Meyer, M, Passamonti, L, Seymour, B, Calder, AJ, Schweizer, S, Frith, CD & Dalgleish, T 2009, 'A key role for similarity in vicarious reward', *Science (New York, N.Y.)*, vol. 324, nr. 5929, s. 900.
- Mobbs, D, Hassabis, D, Seymour, B, Marchant, JL, Weiskopf, N, Dolan, RJ & Frith, CD 2009, 'Choking on the money: reward-based performance decrements are associated with midbrain activity', *Psychological Science*, vol. 20, nr. 8, s. 955-62.
- Mobbs, D, Marchant, JL, Hassabis, D, Seymour, B, Tan, G, Gray, M, Petrovic, P, Dolan, RJ & Frith, CD 2009, 'From threat to fear: the neural organization of defensive fear systems in humans', *The Journal of neuroscience : the official journal of the Society for Neuroscience*, vol. 29, nr. 39, s. 12236-43.
- Nelson, S, Josefsen, LG, LaBrie, R & Shaffer, H 2009, 'Gambling Problem Symptom Patterns and Stability across Individual and Timeframe', *Psychology of Addictive Behaviors*, vol. 23, nr. 3, s. 523-533.
- Neumann, AB, Jonsdottir, KY, Mouridsen, K, Hjort, N, Gyldensted, C, Bizzi, A, Fiehler, J, Gasparotti, R, Gillard, JH, Hermier, M, Kucinski, T, Larsson, E, Sørensen, L & Østergaard, L 2009, 'Interrater Agreement for Final Infarct MRI Lesion Delineation', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, s. 68-71.
- Nielsen, E, Smerup, M, Nielsen, PA, Frandsen, J, Ringgaard, S, Pedersen, M, Vestergaard, P, Nyengaard, JR, Andersen, JB, Lunkenheimer, PP, Anderson, RH & Hjortdal, V 2009, 'Normal Right Ventricular Three-Dimensional Architecture, as Assessed with Diffusion Tensor Magnetic Resonance Imaging, is Preserved During Experimentally Induced Right Ventricular Hypertrophy', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 5, s. 640-651.
- Petersen, B, Vuust, P, Vejby Mortensen, M & Gjedde, A 2009, 'Reestablishing Speech Understanding through Musical Ear Training after Cochlear Implantation - : A Study of the Potential Cortical Plasticity in the Brain', *Annals of the New York Academy of Sciences*, vol. 1169, s. 437-440.
- Raafat, RM, Chater, N & Frith, C 2009, 'Herding in humans', *Trends in Cognitive Sciences*, vol. 13, nr. 10, s. 420-8.
- Ramsøy, TZ, Liptrot, MG, Skimminge, A, Lund, TE, Sidaros, K, Christensen, MS, Baaré, W, Paulson, OB & Jernigan, TL 2009, 'Regional activation of the human medial temporal lobe during intentional encoding of objects and positions', *Neuroimage*, vol. 47, nr. 4, s. 1863-72.
- Rohrer, JD, Ahsan, RL, Isaacs, AM, Nielsen, JE, Østergaard, L, Scahill, R, Warren, JD, Rossor, MN, Fox, NC, Johannsen, P & FReJA consortium 2009, 'Pre-symptomatic generalized brain atrophy in fronto-temporal dementia caused by CHMP2B mutation', *Dementia and Geriatric Cognitive Disorders*, vol. 27, nr. 2, s. 182-6.
- Rosendal, F, Frandsen, J, Chakravarty, MM, Bjarkam, C, Pedersen, M, Sangill, R & Sørensen, JC 2009,

- 'New surgical technique reduces the susceptibility artefact at air-tissue interfaces on in vivo cerebral MRI in the Göttingen minipig', *Brain Research Bulletin*, vol. 80, nr. 6, s. 403-7.
- Rømer Thomsen, K, Callesen, MB, Linnet, J, Kringelbach, ML & Møller, A 2009, 'Severity of gambling is associated with severity of depressive symptoms in pathological gamblers', *Behavioural Pharmacology*, vol. 20, nr. 5-6, s. 527-536.
- Saldaña, D, Carreiras, M & Frith, U 2009, 'Orthographic and phonological pathways in hyperlexic readers with Autism Spectrum Disorders', *Developmental Neuropsychology*, vol. 34, nr. 3, s. 240-53.
- Sanganahalli, BG, Bailey, CJ, Herman, P & Hyder, F 2009, 'Tactile and non-tactile sensory paradigms for fMRI and neurophysiologic studies in rodents', *Methods in Molecular Biology*, vol. 489, s. 213-42.
- Schroeder, H, Wacher, J, Larsson, H, Rosthøj, S, Rechnitzer, C, Petersen, BL & Carlsen, NLT 2009, 'Unchanged incidence and increased survival in children with neuroblastoma in Denmark 1981-2000: a population-based study', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 5, s. 853-7.
- Senju, A, Southgate, V, White, S & Frith, U 2009, 'Mind-blind eyes: an absence of spontaneous theory of mind in Asperger syndrome', *Science (New York, N.Y.)*, vol. 325, nr. 5942, s. 883-5.
- Siemonsen, S, Mouridsen, K, Holst, B, Ries, T, Thommalla, G, Østergaard, L & Fiehler, J 2009, 'Quantitative T2 values predict time from symptom onset in acute stroke patients', *Stroke*, vol. 40, nr. 5, s. 1612-6.
- Smerup, M, Nielsen, E, Agger, P, Frandsen, J, Vestergaard-Poulsen, P, Andersen, J, Nyengaard, J, Pedersen, M, Ringgaard, S, Hjortdal, V, Lunkenheimer, PP & Anderson, RH 2009, 'The three-dimensional arrangement of the myocytes aggregated together within the Mammalian ventricular myocardium', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 1, s. 1-11.
- Stephan, KE, Friston, KJ & Frith, CD 2009, 'Dysconnection in schizophrenia: from abnormal synaptic plasticity to failures of self-monitoring', *Schizophrenia Bulletin*, vol. 35, nr. 3, s. 509-27.
- Sølling, C, Ashkanian, M, Hjort, N, Gyldensted, C, Andersen, G & Østergaard, L 2009, 'Feasibility and logistics of MRI before thrombolytic treatment', *Acta Neurol Scand.*, vol. 120, nr. 3, s. 143-9.
- Sølling, C, Hjort, N, Ashkanian, M, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Safety and efficacy of MRI-based Selection for rtPA Treatment. Responder Analysis of Outcome in the 3 Hour Time Window', *Cerebrovascular Diseases*, vol. 27, nr. 3, s. 223-229.
- Sølling, C, Johnsen, SP, Ehlers, L, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Upgraded acute stroke care including thrombolysis is associated with reduced length of hospital stay among non-stroke patients', *Cerebrovascular Diseases*, vol. 27, nr. 1, s. 60-6.
- Talmi, D, Dayan, P, Kiebel, SJ, Frith, CD & Dolan, RJ 2009, 'How humans integrate the prospects of pain and reward during choice', *Journal of Neuroscience*, vol. 29, nr. 46, s. 14617-26.
- Tylén, K, Wallentin, M & Roepstorff, A 2009, 'Say it with flowers! An fMRI study of object mediated communication', *Brain and Language*, vol. 108, nr. 3, s. 159-166.
- Vestergaard-Poulsen, P, Beek, MV, Skewes, J, Bjarckam, C, Stubberup, M, Bertelsen, J & Roepstorff, A 2009, 'Long-term meditation is associated with increased gray matter density in the brain stem', *NeuroReport*, vol. 20, nr. 2, s. 170-174.
- Vuust, P, Østergaard, L, Pallesen, KJ, Bailey, C & Roepstorff, A 2009, 'Predictive coding of music: Brain responses to rhythmic incongruity', *Cortex*, vol. 45, nr. 1, s. 80-92.
- Wallentin, M 2009, 'Putative sex differences in verbal abilities and language cortex: A critical review', *Brain and Language*, vol. 108, nr. 3, s. 175-183.
- White, S, O'Reilly, H & Frith, U 2009, 'Big heads, small details and autism', *Neuropsychologia*, vol. 47, nr. 5, s. 1274-81.
- White, S, Hill, E, Happé, F & Frith, U 2009, 'Revisiting the strange stories: revealing mentalizing impairments in autism', *Child Development*, vol. 80, nr. 4, s. 1097-117.
- Whitehead, C, Marchant, JL, Craik, D & Frith, CD 2009, 'Neural correlates of observing pretend play in which one object is represented as another', *Social Cognitive and Affective Neuroscience* vol. 44, s. 369-78.
- Østergaard, L, Jonsdottir, KY & Mouridsen, K 2009, 'Predicting tissue outcome in stroke: New approaches', *Current Opinion in Neurology*, vol. 22, nr. 1, s. 54-59.

Artikel

- Cornelissen, P, Kringelbach, ML, Ellis, A, Whitney, C, Holliday, I & Hansen, 2009, 'Activation of the left inferior frontal gyrus (pars opercularis) in the first 200 msec of reading: evidence from magnetoencephalography (MEG)', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 4, s.

e5359.

- Green, AL, Wang, S, Stein, JF, Pereira, EA, Kringelbach, ML, Liu, X, Brittain, JS & Aziz, TZ 2009, 'Neural signatures in patients with neuropathic pain', *Neurology*, vol. 72, nr. 6, s. 569-71.
- Kalbitzer, J, Frokjaer, VG, Erritzoe, D, Svarer, C, Cumming, P, Nielsen, FA, Hashemi, SH, Baare, WF, Madsen, J, Hasselbalch, SG, Kringelbach, ML, Mortensen, EL & Knudsen, GM 2009, 'The personality trait openness is related to cerebral 5-HTT levels', *NeuroImage*, vol. 45, nr. 2, s. 280-5.
- Kringelbach, ML & Aziz, T 2009, 'Deep brain stimulation: Avoiding the errors of psychosurgery', *JAMA - Journal of the American Medical Association*, vol. 301, nr. 16, s. 1705-1707.
- Ray, NJ, Jenkinson, N, Kringelbach, ML, Hansen, PC, Pereira, EA, Brittain, JS, Holland, P, Holliday, IE, Owen, S, Stein, J & Aziz, T 2009, 'Abnormal thalamocortical dynamics may be altered by deep brain stimulation: using magnetoencephalography to study phantom limb pain', *Journal of Clinical Neuroscience*, vol. 16, nr. 1, s. 32-6.
- Roepstorff, A, Frith, CD & Frith, U 2009, 'How our brains build social worlds', *New Scientist*, vol. 2737.

Kommentar/debat

- Stokic, D, Yablon, S & Blicher, J 2009, 'Letter to the Editor', *Neurorehabilitation and Neural Repair*, vol. 23, nr. 8, s. 870.

Editorial

- Vuust, P 2009, 'Perception, Cognition, and Learning: Cognitive Research at the Music Academies in Denmark', *Dansk årbog for musikforskning*, vol. 36.

Videnskabelig bog/antologi

- Cornelissen, P, Hansen, P, Kringelbach, ML & Pugh, K 2009, *The neural basis of reading*, Oxford University Press, Oxford.
- Hansen, P, Kringelbach, ML & Salmelin, R 2009, *MEG. An introduction to methods*, Oxford University Press.
- Kringelbach, ML & Berridge, KC 2009, *Pleasures of the Brain*, Oxford University Press.
- Kringelbach, ML 2009, *The pleasure center: trust your animal instincts*, Oxford University Press.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Kringelbach, ML & Berridge, KC 2009, 'Introduction: the many faces of pleasure', I, *Pleasures of the*

brain. Oxford University Press.

- Kringelbach, ML 2009, 'The hedonic brain: A functional neuroanatomy of human pleasure', I, *Pleasures of the brain*. Oxford University Press.
- Kringelbach, ML & Fejerskov, O 2009, 'Indsigt og udsyn: et internationalt perspektiv på fremtidens danske universitet', I *Sander, H (red.), Fremtidens Universitet*, Gyldendal s. 92-108.
- Kringelbach, ML 2009, 'Neural basis of mental representations of motivation, emotion and pleasure', I Berntson, G & Cacioppo, J (red.), *Handbook of Neuroscience for the Behavioral Sciences*, John Wiley & Sons s. 807-28.
- Linnet, J 2009, 'Denmark', I, *Problem Gambling in Europe. Challenges, Prevention, and Interventions*. Springer Publishing Company, NY.
- Vuust, P & Kringelbach, ML 2009, 'The pleasure of music', I, *Pleasures of the brain*, Oxford University Press s. 77-104.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Callesen, MB & Møller, A 2009, 'Parkinsons sygdom og ludomani', *Parkinson-nyt*, vol. 29, nr. 1, s. 10-11.
- Weed, E 2009, 'Når "godt gået" betyder "dumt gjort": Pragmatik og læsioner i hjernens højre hemisfære', *LOGOS*, nr. 57, s. 12-13.

Avisartikel

- Blicher, J 2009, 'Pas på! Marketing-guru i omløb', *Berlingske Tidende*. 19/1.

DANSK SMERTEFORSKNINGSCENTER, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, dr.med. Troels Staehelin Jensen
 Dansk Smerteforskningscenter
 Århus Universitetshospital
 Århus Sygehus, Nørrebrogade 44, bygning 1A
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 3380
 Fax: +45 8949 3269
 E-mail: tsjensen@ki.au.dk

Videnskabelige medarbejdere

Seniorforskere

Forskningsoverlæge, lektor, ph.d. Lone Nikolajsen
 Forskningslektor, dr.med. Nanna Brix Finnerup
 Overlæge, ph.d. Helge Kasch
 Reservelæge, ph.d. Astrid Juhl Terkelsen

Ph.d.-studerende

cand.med. Birgitte Brandsborg
 cand.med. Lise Gormsen
 cand.med. Henriette Klit
 cand.pharm. Cathrine Baastrup
 cand.scient.med. Caspar Skau Madsen
 Fysioterapeut Bjarne Rittig-Rasmussen
 cand.med. Kaare Meier
 MD-PhD Anne Hansen
 cand.psych. Gitte Laue Petersen

Forskningsårsstuderende

Stud.med. Rasmus Nielsen
 Stud.med. Jens Aamann Andersen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Centrale smerter (spinale og cerebrale)

- Hypereksitabilitet ved smerte
- Klinisk klassifikation af neurogene smerter
- Eksperimentelle modeller for muskel- og nervesmerter
- Billeddannelse af smerte og emotion
- Dyreeksperimentel model for neuropati, farmakologi og patofysiologi
- Strukturelle forandringer i perifere nerver ved

eksperimentel og klinisk neuropati

- Behandling af smertefuld neuropati
- Det autonome nervesystem og smerter
- Kroniske postoperative smerter efter herniotomi, hysterektomi og hoftealloplastik: epidemiologi og mekanismer
- Smerter, angst og depression hos kroniske smertepatienter

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Bech, P, Gormsen, L, Loldrup, D & Lunde, M 2009, 'The clinical effect of clomipramine in chronic idiopathic pain disorder revisited using the Spielberger State Anxiety Symptom Scale (SSASS) as outcome scale', *Journal of Affective Disorders*, vol. 119, s. 43-51.
- Brandsborg, B, Dueholm, M, Nikolajsen, L, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'A prospective study of risk factors for pain persisting 4 months after hysterectomy', *Clinical Journal of Pain*, vol. 25, nr. 4, s. 263-8.
- Carstensen, TB, Frostholt, L, Ørnbøl, E, Kongsted, A, Kasch, H, Jensen, TS & Fink, P 2009, 'Smer tetilstand og psykologisk distress før uheldet praedikterer gener efter whiplash-traume--sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 47, s. 3431-4.
- Finnerup, NB, Grydehøj, J, Bing, J, Johannesen, IL, Biering-Sørensen, F, Sindrup, SH & Jensen, TS 2009, 'Levetiracetam in spinal cord injury pain: a randomized controlled trial', *Spinal Cord*, vol. 47, s. 861-867.
- Finnerup, NB, Baastrup, CS & Jensen, TS 2009, 'Neuropathic pain following spinal cord injury pain: mechanisms and treatment', *Scandinavian Journal of Pain*, vol. 1, s. 3-11.
- Gormsen, L, Finnerup, NB, Almqvist, PM & Jensen, TS 2009, 'The efficacy of the AMPA receptor antagonist NS1209 and lidocaine in nerve injury pain: a randomized, double-blind, placebo-controlled, three-way crossover study', *Anesthesia and Anal-*

gesia, vol. 108, nr. 4, s. 1311-9.

- Haanpää, ML, Backonja, M, Bennett, MI, Bouhassira, D, Cruccu, G, Hansson, PT, Jensen, TS, Kauppila, T, Rice, ASC, Smith, BH, Treede, R & Baron, R 2009, 'Assessment of neuropathic pain in primary care', *American Journal of Medicine*, vol. 122, nr. 10 Suppl, s. S13-21.
- Juhl, GI, Jensen, TS, Nørholt, SE & Svensson, P 2009, 'Incidence of symptoms and signs of TMD following third molar surgery: a controlled, prospective study', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 3, s. 199-209.
- Klit, H, Finnerup, NB & Jensen, TS 2009, 'Central post-stroke pain: clinical characteristics, pathophysiology, and management', *Lancet Neurology*, vol. 8, nr. 9, s. 857-68.
- Møller, AT, Bach, FW, Feldt-Rasmussen, U, Rasmussen, AK, Hasholt, L, Sommer, C, Kølvraa, S & Jensen, TS 2009, 'Autonomic skin responses in females with Fabry disease', *Journal of the Peripheral Nervous System*, vol. 14, nr. 3, s. 159-64.
- Møller, AT, Bach, FW, Feldt-Rasmussen, U, Rasmussen, S, Hasholt, L, Lan, H, Sommer, C, Kølvraa, S, Ballegaard, M & Jensen, TS 2009, 'Functional and structural nerve fiber findings in heterozygote patients with Fabry disease', *Pain*, vol. 145, s. 237-245.
- Nikolajsen, L, Lyndgaard, K, Schriver, NB & Møller, JF 2009, 'Does audiovisual stimulation with music and nature sights (MuViCure) reduce pain and discomfort during placement of a femoral nerve block?', *Journal of PeriAnesthesia Nursing*, vol. 24, nr. 1, s. 14-8.
- Nikolajsen, L, Kristensen, ADZ, Thillemann, T, Jurik, AG, Rasmussen, T, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'Pain and somatosensory findings in patients 3 years after total hip arthroplasty.', *European Journal of Pain*, vol. 13, nr. 6, s. 576-581.
- Terkelsen, AJ, Bach, FW & Jensen, TS 2009, 'Experimental forearm immobilization in humans reduces capsaicin-induced pain and flare', *Brain Research*, vol. 1263, s. 43-9.

Artikel

- Jensen, TS 2009, 'Smertetyper', *Laegemagasinet*, vol. 23, nr. 4, s. 4-5.
- Nikolajsen, L, Lybech, A & Kristensen, ADZ 2009, 'Børns smerter underbehandles i skadestuen', *Sygeplejersken*, vol. 19, s. 56-59.

Kommentar/debat

- Jensen, TS & Finnerup, NB 2009, 'Neuropathic pain treatment: a further step forward', *Lancet*, vol. 374, s. 1218-1219.

Review

- Alexander, MS, Anderson, KD, Biering-Sorensen, F, Blight, AR, Brannon, R, Bryce, TN, Creasey, G, Catz, A, Curt, A, Donovan, W, Ditunno, J, Ellaway, P, Finnerup, NB, Graves, DE, Haynes, BA, Heine-mann, AW, Jackson, AB, Johnston, MV, Kalpakjian, CZ, Kleitman, N, Krassioukov, A, Krogh, K, Lam-mertse, D, Magasi, S, Mulcahey, MJ, Schurch, B, Sherwood, A, Steeves, JD, Stiens, S, Tulskey, DS, van Hedel, HJA & Whiteneck, G 2009, 'Outcome measures in spinal cord injury: recent assessments and recommendations for future directions', *Spinal Cord*, vol. 47, nr. 8, s. 582-591.
- Jensen, T, Madsen, C & Finnerup, N 2009, 'Pharmacology and treatment of neuropathic pains', *Current Opinion in Neurology*, vol. 22, nr. 5, s. 467-474.
- Jensen, TS & Finnerup, NB 2009, 'Neuropathic Pain: Peripheral and central mechanisms', *European Journal of Pain Supplements*, vol. 3, nr. 2, s. 33-36.
- Nikolajsen, L & Minella, C 2009, 'Acute postoperative pain as a risk factor for chronic pain after surgery', *European Journal of Pain Supplements*, vol. 3, nr. 2, s. 29-32.
- Widerström-Noga, EG, Finnerup, NB & Siddall, PJ 2009, 'Biopsychosocial perspective on a mechanisms-based approach to assessment and treatment of pain following spinal cord injury', *Journal of rehabilitation research and development*, vol. 46, nr. 1, s. 1-12

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Bech, P, Olsen, LR & Gormsen, LK 2009, 'Smerter, angst og depression', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 285-298.
- Gormsen, LK 2009, 'Mening som medicin mod stress', I Eriksen, CL (red.), *Det meningsfulde arbejdsliv*, 1 udg., Aarhus Universitetsforlag, Århus, s. 21-55.
- Jensen, TS & Sindrup, SH 2009, 'Neuropatiske smerter', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 163-174.
- Jensen, TS, Dahl, JB, Arendt-Nielsen, L & Bach, FW 2009, 'Smertefysiologi', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund*,

evidens og behandling, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 19-33.

Nikolajsen, L & Ilkjær, S 2009, 'Primære analgetika', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 71-82.

Sindrup, SH & Finnerup, NB 2009, 'Sekundære analgetika', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 83-96.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Jensen, TS & Nikolajsen, L 2009, 'Smerter og smertebehandling', I Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 163-172.

DERMATO-VENEROLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr. med. Knud Kragballe
Dermato-venerologisk afd. S
Århus Universitetshospital
Århus Sygehus
P.P. Ørums Gade 11, 8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 1856
Fax: +45 8949 1850
E-mail: knudkrag@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professor

Overlæge, dr.med. Knud Kragballe

Forskningsoverlæger

Overlæge, dr.med. Lars Iversen
Overlæge, ph.d. Anne Braae Olesen

Kliniske lektorer

Overlæge dr.med. Karsten Fogh
Overlæge, PhD Mette Sommerlund
Ledende overlæge, dr.med. Mette Deleuran
Forskningsoverlæge dr.med. Lars Iversen
Speciallæge, dr.med. Niels Veien
Speciallæge, PhD Henrik Sølvsten

Post.doc.

Claus Johansen
Borbala Gesser
Cecilia Rosada Kjeldesen
Karin Stenderup Dokkedahl

Ph.D. studerende

cand.med. Rikke Bech
cand.med. Annette Østergaard Jensen
cand.med. Rasmus Boye Kjellerup
cand.med. Marie Louise Salskov Iversen
cand.med. Jette Riis
cand.scient. Malene Hvid Larsen
cand.med. Anna Lamberg

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Cytokiner og regulatoriske T-celler ved inflammatoriske hudsygdomme
- Signal transduktion via mitogen-aktiverede protein-kinaser i psoriasis hud
- Eksperimentel fremkaldt psoriasis i SCID mus
- Molekylære virkningsmekanismer for interlukin - 20 familien
- Epidemiologiske studier af non-melanom hudcancer
- Signaltransduktion ved eksperimentelt fremkaldt hudcarcinom

Ph.d.-afhandling

Riber-Hansen, R 2009, *Prognostic markers in melonoma*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Bleken, A, Østerballe, M, Charles, P & Olesen, AB 2009, 'Intensiveret uddannelse på dermatologisk afdeling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3595-8.
- Christensen, U, Møller-Larsen, S, Nyegaard, M, Haagerup, A, Hedemand, A, Brasch-Andersen, C, Kruse, T, Corydon, TJ, Deleuran, M, Børglum, A & Haagerup, A 2009, 'Linkage of atopic dermatitis to chromosomes 4q22, 3p24 and 3q21', *Human Genetics*, vol. 126, nr. 4, s. 549-557.
- Darsow, U, Wollenberg, A, Simon, D, Täieb, A, Werfel, T, Oranje, A, Gelmetti, C, Svensson, A, Deleuran, M, Calza, A, Giusti, F, Lübke, J, Seidenari, S, Ring, J European Task Force on Atopic Dermatitis/EADV Eczema Task Force 2009, 'ETFAD/EADV eczema task force 2009 position paper on diagnosis and treatment of atopic dermatitis', *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*. E-pub ahead of print.
- Daudén, E, Griffiths, C, Ortonne, J, Kragballe, K, Molta, C, Robertson, D, Pedersen, R, Estojak, J & Boggs, R 2009, 'Improvements in patient-reported outcomes in moderate-to-severe psoriasis patients receiving continuous or paused etanercept treatment over 54 weeks: the CRYSTEL study', *Journal of the Euro-*

- pean Academy of Dermatology and Venereology.
- Deleuran, M, Zachariae, C & Thestrup-Pedersen, K 2009, 'Cancerrisiko ved topikale immunmodulatorer', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 35, s. 2468-71.
- Dubertret, L, Chimenti, S, Christophers, E, Daudén, E, de Rie, M, Griffiths, CEM, Kragballe, K, Ståhle, M & Stingl, G 2009, 'Alice, Eloï, Magali and Robert: the lives of four patients with psoriasis and the therapeutic approaches of eight European experts', *British Journal of Dermatology*, vol. 161 Suppl 2, s. 1-30.
- Flytlie, HA, Hvid, M, Lindgreen, E, Kofod-Olsen, E, Petersen, EL, Jørgensen, A, Deleuran, M, Vestergaard, C & Deleuran, B 2009, 'Expression of MDC/CCL22 and its receptor CCR4 in rheumatoid arthritis, psoriatic arthritis and osteoarthritis', *Cytokine*, vol. 49, nr. 1, s. 24-9.
- Guibal, F, Iversen, L, Puig, L, Strohal, R & Williams, P 2009, 'Identifying the biologic closest to the ideal to treat chronic plaque psoriasis in different clinical scenarios: using a pilot multi-attribute decision model as a decision-support aid', *Current Medical Research and Opinion*, vol. 25, nr. 12, s. 2835-43.
- Hald, M, Agner, T, Blands, J, Veien, NK, Laurberg, G, Avnstorp, C, Menné, T, Kaaber, K, Kristensen, B, Kristensen, O, Andersen, KE, Paulsen, E, Thormann, J, Sommerlund, M, Nielsen, NH & Johansen, JD 2009, 'Clinical severity and prognosis of hand eczema', *British Journal of Dermatology*, vol. 160, nr. 6, s. 1229-36.
- Heden, K, Valentiner-Branth, P, Jensen, AØ, Farkas, DK & Nørgaard, M 2009, 'Validity of a procedure to identify patients with chronic idiopathic thrombocytopenic purpura in the Danish National Registry of Patients.', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 7-10.
- Horn, E, Domm, S, Katz, H, Lebwohl, M, Mrowietz, U, Kragballe, K & for the International Psoriasis Council 2009, 'Topical corticosteroids in psoriasis: strategies for improving safety', *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, vol. 24, nr. 2, s. 119-124.
- Hvid, M, Jensen, H, Deleuran, B, Kemp, K, Andersson, C, Deleuran, M & Vestergaard, C 2009, 'Evaluation of FITC-Induced Atopic Dermatitis-Like Disease in NC/Nga Mice and BALB/c Mice Using Computer-Assisted Stereological Toolbox, a Computer-Aided Morphometric System', *International Archives of Allergy and Immunology*, vol. 149, s. 188-194.
- Ibler, K, Dam, TN, Gniadecki, R, Kragballe, K, Jemec, GBE & Agner, T 2009, 'Efalizumab for severe refractory atopic eczema: retrospective study on 11 cases', *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*.
- Jakobsen, M, Stenderup, K, Rosada, C, Moldt, B, Kamp, S, Dam, TN, Jensen, TG & Mikkelsen, JG 2009, 'Amelioration of Psoriasis by Anti-TNF-alpha RNAi in the Xenograft Transplantation Model', *Molecular Therapy*.
- Jensen, AØ, Steiniche, T, Veien, NK & Deleuran, M 2009, 'Lichen planus pemphigoides in a 6-year-old child', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 2-3.
- Jensen, AØ, Møller, BK, Vangkilde, A, Mark, B, Obitz, ER, Kragballe, K & Iversen, L 2009, 'Treatment of treatment-resistant autoimmune blistering skin disorders with rituximab', *British Journal of Dermatology*, vol. 160, nr. 6, s. 1359-61.
- Jensen, AØ, Thomsen, HF, Engebjerg, MC, Olesen, AB, Friis, S, Karagas, MR & Sørensen, HT 2009, 'Use of oral glucocorticoids and risk of skin cancer and non-Hodgkin's lymphoma: a population-based case-control study', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 1, s. 200-5.
- Jensen, AØ, Nørgaard, M, Yong, M, Fryzek, J & Sørensen, HT 2009, 'Validity of the recorded International Classification of Diseases, 10th edition diagnoses codes of bone metastases and skeletal-related events in breast and prostate cancer Patients', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 101-8.
- Johansen, C, Vestergaard, C, Kragballe, K, Kollias, G, Gaestel, M & Iversen, L 2009, 'MK2 regulates the early stages of skin tumor promotion', *Carcinogenesis*, vol. 30, nr. 12, s. 2100-8.
- Kamp, S, Jemec, G, Kemp, K, Rosada, C, Stenderup, K, Pakkenberg, B & Dam, TN 2009, 'Application of stereology to dermatological research', *Experimental Dermatology*.
- Kjellerup, RB, Iversen, L, Kragballe, K & Johansen, C 2009, 'The expression and phosphorylation of eukaryotic initiation factor 4E are increased in lesional psoriatic skin', *British Journal of Dermatology*.
- Korshøj, S, Sølvsten, H, Erlandsen, M & Sommerlund, M 2009, 'Frequency of sensitization to methyl aminolaevulinate after photodynamic therapy', *Contact Dermatitis*, vol. 60, nr. 6, s. 320-4.
- Kragballe, K, Hoffmann, V, Ortonne, JP, Tan, J, Nordin, P & Segaert, S 2009, 'Efficacy and safety of calcipotriol plus betamethasone dipropionate scalp formulation compared with calcipotriol scalp solution in the treatment of scalp psoriasis:

- a randomized controlled trial', *British Journal of Dermatology*, vol. 161, nr. 1, s. 159-66.
- Kragballe, K 2009, 'Management of difficult to treat locations of psoriasis. Scalp, face, flexures, palm/soles and nails', *Current Problems in Dermatology*, vol. 38, s. 160-71.
- Marchetti, S, Gamas, P, Belhacène, N, Grosso, S, Pradelli, LA, Colosetti, P, Johansen, C, Iversen, L, Deckert, M, Luciano, F, Hofman, P, Ortonne, N, Khemis, A, Mari, B, Ortonne, J, Ricci, J & Auberger, P 2009, 'The caspase-cleaved form of LYN mediates a psoriasis-like inflammatory syndrome in mice', *EMBO Journal*, vol. 28, nr. 16, s. 2449-60.
- Mølenberg, D, Deleuran, M & Sommerlund, M 2009, 'Connubial tinea gladiatorum due to *Trichophyton mentagrophytes*', *Mycoses*.
- Nielsen, TK, Kragholm, K, Odgaard, A, Sommerlund, M & Kolstad, HA 2009, 'Recurrent cyclic hyperkeratotic eczema after occupational alkali burn: traumatic chronic irritant dermatitis', *Contact Dermatitis*, vol. 60, nr. 6, s. 345-6.
- Ortonne, JP, Ganslandt, C, Tan, J, Nordin, P, Kragballe, K & Segaert, S 2009, 'Quality of life in patients with scalp psoriasis treated with calcipotriol/betamethasone dipropionate scalp formulation: a randomized controlled trial', *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, vol. 23, nr. 8, s. 919-26.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Dutoit, SJH & Steinicke, T 2009, 'The Nodal Location of Metastases in Melanoma Sentinel Lymph Nodes', *American Journal of Surgical Pathology*, vol. 33, s. 1522-8.
- Rosada, C, Stenderup, K, de Darko, E, Dagnæs-Hansen, F, Kamp, S & Dam, TN 2009, 'Valrubicin in a Topical Formulation Treats Psoriasis in a Xenograft Transplantation Model', *Journal of Investigative Dermatology*. E-pub ahead of print.
- Stausbøl-Grøn, B, Deleuran, M, Sommer Hansen, E & Kragballe, K 2009, 'Development of bullous pemphigoid during treatment of psoriasis with adalimumab', *Clinical and Experimental Dermatology*, vol. 34, s. 285-6.
- Sterry, W, Bagot, M, Ferrandiz, C, Kragballe, K, Papp, K & Stingl, G 2009, 'Immunosuppressive therapy in dermatology and PML', *JDDG - Journal der Deutschen Dermatologischen Gesellschaft*, vol. 7, nr. 1, s. 5.
- Top, S, Arveschoug, AK & Fogh, K 2009, 'Do short-stretch bandages affect distal blood pressure in patients with mixed aetiology leg ulcers?', *Journal of Wound Care*, vol. 18, nr. 10, s. 439-42.

GERIATRISK AFDELING G, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Else Marie Damsgaard, professor, lic. et dr.med.

Geriatrisk Afdeling

Århus Universitetshospital

Århus Sygehus

P.P. Ørums Gade 11, bygning 7

8000 Århus C

Tlf.: +45 8949 1931

Mobil: +45 2429 9961

E-Mail: elsedams@rm.dk

Afdelingens forskning

- Compliance ved medicinindtagelse
- 'Move It To Improve It' - til understøttelse af hjemmetræning hos patienter med vestibulær dysfunktion
- Postoperativ blodtransfusion til ældre i plejebolig med hoftefraktur – et klinisk randomiseret kontrolleret studie
- Forbedring af tilsigtet og utilsigtet non-compliance hos ældre – Betydning af farmaceutisk omsorg, substitution og håndkøbslægemidler, naturlægemidler og kosttilskud
- En evaluering af brugernes accept af et elektronisk påmindelsessystem til monitorering af compliance ved medicinindtagelse
- Effekten af opfølgende ernæringsintervention efter udskrivelse til den underernærede geriatriske patient – et tværsektorielt projekt

Personale

cand.med., ph.d. Philipp Harbig

cand.pæd.soc, ph.d. Michael Brandt

cand.scient.san, ph.d.-stud. Merete Gregersen

cand.pharm., ph.d.-stud. Charlotte Olesen

stud.med., forskningsårsstud. Lone Godsk Terkelsen

Sygepl MHS. Jette Pedersen

Publikationer

Gregersen M, Mørch MM, Jensen NC, Damsgaard

EM. 2009 'Effekten af geriatrisk intervention på rehabilitering af ældre patienter med hoftefraktur'

Ugeskr for Læger; 171/46, 9. november.

HÆMATOLOGISK AFDELING R, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Peter Hokland
Hæmatologisk Afdeling
Aarhus Universitetshospital
Århus Sygehus
Tage-Hansens Gade 2, 8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 7582
Fax: +45 8949 7598
E-mail: phokland@ki.au.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Peter Hokland
Professor, overlæge, dr. med. Francesco d'Amore
Adjungeret professor Finn Bo Petersen
Lektor, overlæge, dr.med. Bendt Nielsen
Postgraduat klinisk lektor, overlæge, ph.d. Jesper Stentoft
Adjungeret lektor, overlæge Eigil Kjeldsen
Lektor, overlæge, dr. med et ph.d. Jan Maxwell Nørgaard
Overlæge lektor Niels Frost Andersen
1. reservelæge, ph.d Lene Hyldahl Olesen

Forskningslektorer

cand. scient., ph.d. Charlotte Guldborg Nyvold

Forskningsårsstudereende

Katrine Nielsen

Ph.d. studerende

cand. med. Peter Kamper
cand. med. Hans Beier Ommen
cand. med. Trine Silkjær
cand. Med Anne Stidsholt Roug
cand. scient. Christopher Veigaard
cand. scient. Line Petersen
cand. scient. Hanne Østergaard Larsen
cand. med. Eduardo Vazquez Garza
cand. scient. Lykke Grubach

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Molekylær og immunfænotypisk karakterisering af den leukæmiske stamcelle ved akut myeloid leukæmi, myelodysplastiske syndromer og kroniske myeloproliferationer
- Genomisk profilering ved akut myeloid leukæmi bestemt ved Array komparativ genomisk hybridisering
- MikroRNA profilering ved akut myeloide leukæmi – betydning for prognose og behandling
- Bestemmelse af minimal residual leukæmi ved hjælp af kvantitativ PCR analyse hos patienter med akut og kronisk myeloid leukæmi.
- Risikofaktorer for maligne lymfomer.
- Behandling af T-celle derivedede lymfomer med det humaniserede antistof CAMPATH.
- Cellulær immunologisk overvågning af immun-supprimerede patienter i risiko for reaktivering med cytomegalovirus infektioner (samarbejde med Institut for Mikrobiologi og Immunologi)

Ph.d.-afhandling

Ommen, HB 2009, *Molecular relapse kinetics in acute myeloid leukaemia: Mathematical modelling on longitudinal quantitative PCR measurements*, Ph.d.-afhandling, Vester Kopi.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Holm, C, Petersen, CC, Hvid, M, Petersen, L, Paludan, SR, Deleuran, B & Hokland, M 2009, 'TLR3 Ligand Polyinosinic:Polycytidylic Acid Induces IL-17A and IL-21 Synthesis in Human Th Cells', *Journal of Immunology*, vol. 183, s. 4422-31.
- Johnsen, HE, Knudsen, LM, Mylin, AK, Gimsing, P, Gregersen, H, Abildgaard, N, Andersen, NF, Ple-sner, T, Vangsted, AJ & Mouritz-Andersen, T 2009, 'Up-front fludarabine impairs stem cell harvest in multiple myeloma: report from an interim analysis of the NMSG 13/03 randomized placebo controlled

- phase II trial', *Hematology Reviews*, vol. 1, nr. 2, s. 62-64.
- Jørgensen, J, Sørensen, F, Bendix, K, Nielsen, J, Funder, A, Karkkainen, M, Tainola, T, Sørensen, AB, Pedersen, FS & D'Amore, F 2009, 'Expression level, tissue distribution pattern, and prognostic impact of vascular endothelial growth factors VEGF and VEGF-C and their receptors Flt-1, KDR, and Flt-4 in different subtypes of non-Hodgkin lymphomas', *Leukemia and Lymphoma*, s. 1-14.
- Karrman, K, Kjeldsen, E, Lassen, C, Isaksson, M, Davidsson, J, Andersson, A, Hasle, H, Fioretos, T & Johansson, B 2009, 'The t(X;7)(q22;q34) in paediatric T-cell acute lymphoblastic leukaemia results in overexpression of the insulin receptor substrate 4 gene through illegitimate recombination with the T-cell receptor beta locus', *British Journal of Haematology*, vol. 144, nr. 4, s. 546-51.
- Ommen, HB, Ostergaard, M, Yan, M, Brændstrup, K, Zhang, D & Hokland, P 2009, 'Persistent altered fusion transcript splicing identifies RUNX1-RUNXIT1+ AML patients likely to relapse', *European Journal of Haematology*. E-pub ahead of print..
- Petersen, L, Roug, AS, Skovbo, A, Thyssen, AH, Eskelund, CW & Hokland, M 2009, 'The CD94/NKG2C-expressing NK cell subset is augmented in chronic lymphocytic leukemia patients with positive human cytomegalovirus serostatus', *Viral Immunology*, vol. 22, nr. 5, s. 333-7.
- Søndergaard, CS, Bonde, J, Dagnæs-Hansen, F, Nielsen, JM, Zachar, V, Holm, MS, Hokland, P & Pedersen, L 2009, 'Minimal engraftment of human CD34+ cells mobilized from healthy donors in the infarcted heart of athymic nude rats', *Stem Cells and Development*, vol. 18, nr. 6, s. 845-56.
- Søndergaard, CS, Haldrup, C, Beer, C, Andersen, B, Kohn, DB & Pedersen, L 2009, 'Preloading Potential of Retroviral Vectors is Packaging Cell Clone Dependent and Centrifugation onto CH-296 Ensures Highest Transduction Efficiency', *Human Gene Therapy*, vol. 20, nr. 4, s. 337-49.
- Vangsted, AJ, Klausen, TW, Ruminski, W, Gimsing, P, Andersen, NF, Gang, AO, Abildgaard, N, Knudsen, LM, Nielsen, JL, Gregersen, H & Vogel, U 2009, 'The polymorphism IL-1beta T-31C is associated with a longer overall survival in patients with multiple myeloma undergoing Auto-SCT', *Bone Marrow Transplantation*, vol. 43, nr. 7, s. 539-45.
- Vangsted, AJ, Klausen, TW, Gimsing, P, Andersen, NF, Abildgaard, N, Gregersen, H & Vogel, U 2009, 'A polymorphism in NFKB1 is associated with improved effect of interferon- α maintenance treatment of patients with multiple myeloma after high-dose treatment with stem cell support', *Haematologica*, vol. 94, nr. 9, s. 1274-81.
- Zangenberg, M, Grubach, L, Aggerholm, A, Silkjaer, T, Juhl-Christensen, C, Nyvold, CG, Kjeldsen, E, Ommen, HB & Hokland, P 2009, 'The combined expression of HOXA4 and MEIS1 is an independent prognostic factor in patients with AML', *European Journal of Haematology*, vol. 83, nr. 5, s. 439-48.
- d'Amore, FA, Jantunen, E & Relander, T 2009, 'Hemopoietic Stem Cell Transplantation in T-cell Malignancies: Who, When and How?', *Current Hematologic Malignancy Reports*, vol. 4, s. 236-244.

Artikel

- Baccarani, M, Rosti, G, Castagnetti, F, Haznedaroglu, I, Porkka, K, Abruzzese, E, Alimena, G, Ehrencrona, H, Hjorth-Hansen, H, Kairisto, V, Levato, L, Martinelli, G, Nagler, A, Lanng Nielsen, J, Ozbek, U, Palandri, F, Palmieri, F, Pane, F, Rege-Cambrin, G, Russo, D, Specchia, G, Testoni, N, Weiss-Bjerrum, O, Saglio, G & Simonsson, B 2009, 'Comparison of imatinib 400 mg and 800 mg daily in the front-line treatment of high-risk, Philadelphia-positive chronic myeloid leukemia: a European LeukemiaNet Study', *Blood*, vol. 113, nr. 19, s. 4497-504.
- Hokland, P, Nyvold, CG, Stentoft, J, Ommen, HB, Hyldahl, L, Braendstrup, K, Andersen, BL, Siig, L & Ostergaard, M 2009, 'Minimal restsygdom ved maligne blodsygdomme I. Baggrund og praeklinisk validering', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 4, s. 229-31.
- Hokland, P, Ommen, HB, Nyvold, CG, Stentoft, J, Braendstrup, K, Andersen, BL, Siig, L & Ostergaard, M 2009, 'Minimal restsygdom ved maligne blodsygdomme II. Translation og terapeutiske konsekvenser', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 4, s. 232-5.
- Mylin, AK, Andersen, NF, Johansen, JS, Abildgaard, N, Heickendorff, L, Standal, T, Gimsing, P & Knudsen, LM 2009, 'Serum YKL-40 and bone marrow angiogenesis in multiple myeloma', *International Journal of Cancer*, vol. 124, nr. 6, s. 1492-4.
- d'Amore, FA, Jantunen, E & Relander, T 2009, 'Hemopoietic Stem Cell Transplantation in T-Cell Malignancies: Who, When and How?', *Current Hematologic Malignancy Reports*.

Letter

Mølle, I, Gregersen, H, Iyer, VV & Fisker, RV 2009,
'Månedens Billede', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr.
45, s. 3286.

Formidling**Tidsskriftartikel**

Bukh, A & Kristensen, JS 2009, 'Behov for national
håndtering af varslinger af ny hæmatologisk kræft-
medicin', Perspektiv & debat: *Nye veje i kræftbe-
handling*, nr. 8, s. 32.

Poulsen, I, Larsen, S, Schou, L, Høstrup, H & Lyngsø,
EE 2009, 'VAKS - Vurdering Af Kvalitative Studier',
Sygeplejersken, nr. 13, s. 54-57.

KIRURGISK AFDELING P, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGGEHUS

Kontaktperson:

Professor, dr.med. Søren Laurberg,
Kirurgisk afdeling P,
Aarhus Universitetshospital, Århus Sygehus
Tage-Hansens Gade 2, 8000 Århus C.
Tlf.: +45 8949 7715
Fax: +45 8949 7718
E-mail: soerlaur@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere:

Deltidsforskere:

Professor, dr.med. Søren Laurberg
Professor, dr.med. Peer Christiansen
Overlæge, dr.med. Steen Buntzen
Overlæge, ph.d. Lene H.Iversen
Overlæge, ph.d. Lilli Lundby
Afd.læge, ph.d, dr.med. Peter Christensen
Tilknyttet:
Overlæge,ph.d.,dr.med. Klaus Krogh, Med.afd.V, NBG

Ph.D.studerende:

cand.med. Jonas Worsøe
cand.med. Flemming Møller
cand.med. Mette Møller Sørensen
cand.med. Kåre Sunesen
cand.med. Lotte Fynne
cand.med. Pia Faaborg
cand.med. Katrine Emmertsen
cand.cur. Annelise Norlyk
cand.med. Mette Bak Nielsen
cand.med. Lars Rolighed
cand.med. Janne Fassov
cand.med. Jakob Jakobsen
sygeplejerske Henriette Vind Thaysen

Vigtigste satningsområder inden for afdelingens forskning:

- Hvorfor er den postoperative dødelighed efter operation for colorectal cancer højere i DK end i Sverige ?
- Overlevelse efter behandling for analcancer i DK.
- Overlevelse efter salvage kirurgi for analcancer

i DK.

- Funktionsforstyrrelser efter analcancer og rektumcancer og nye behandlinger af disse.
- Livskvalitet efter behandling af benigne og maligne tarmsygdomme.
- Sakralnervestimulation til behandling af funktionsforstyrrelser i mave-tarmkanalen.
 - a) langtidseffekter, komplikationer og reoperationer efter behandling af fækal incontinens.
 - b) nye indikationer – irriteret bowel syndrome, svær forstoppelse og dysfunktion efter behandling af colitis ulcerosa, rektumcancer og analcancer.
 - c) kan man optimere behandlingen ved bilateral stimulation ?
 - d) undersøgelser af virkningsmekanisme for SNS
- Alvorlige tarmforstyrrelser hos patienter med sygdomme i nervesystemet – et samarbejde mellem Medicinsk Hepato-gastroenterologisk afdeling V og Kirurgisk afdeling P.
- Udvikling og afprøvning af nye metoder til belysning af forstyrrelser i motorik i mave-tarmkanalen.

Doktordisputats

Christensen, P 2009, *Colonic irrigation for disordered defecation*, Faculty of Health Sciences, Aarhus University.

Ph.d.-afhandlinger

Momsen, A 2009, *Therapies for improving walking distance in intermittent claudication*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
Norlyk, A 2009, *After colonic surgery. A phenomenological study of participating in a fast-track programme*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andersen, CL, Christensen, LL, Thorsen, K, Schepeler,

- T, Sørensen, FB, Verspaget, HW, Simon, R, Kruhøffer, M, Aaltonen, LA, Laurberg, S & Ørntoft, TF 2009, 'Dysregulation of the transcription factors SOX4, CBFB, and SMARCC1 correlates with outcome of colorectal cancer', *British Journal of Cancer*, vol. 100, s. 511-23.
- Axelsson, CK, Düring, M, Christiansen, PM, Wamberg, PA, Søre, KL, Møller, S & Danish Breast Cancer Cooperative Group Surgical Study Group 2009, 'Impact on regional recurrence and survival of axillary surgery in women with node-negative primary breast cancer', *British Journal of Surgery*, vol. 96, nr. 1, s. 40-6.
- Bjerregaard, NC, Tøttrup, A, Sørensen, HT & Laurberg, S 2009, 'Detection of colorectal cancer in symptomatic outpatients without visible rectal bleeding: Validity of the fecal occult blood test', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 119-124.
- Bülow, S, Jensen, LH, Altaf, R, Harling, H, Jensen, M, Laurberg, S, Lindegaard, JC, Muhic, A, Vestermark, L & on behalf of the Danish Colorectal Cancer Group 2009, 'A national cohort study of long course preoperative radiotherapy in primary fixed rectal cancer in Denmark', *Colorectal Disease*.
- Christensen, P, Krogh, K, Buntzen, S, Payandeh, F & Laurberg, S 2009, 'Long-term outcome and safety of transanal irrigation for constipation and fecal incontinence', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 2, s. 286-92.
- Ejlertsen, B, Jensen, M, Rank, F, Rasmussen, BB, Christiansen, P, Kroman, N, Kvistgaard, ME, Toftdahl, DB, Mouridsen, HT, Danish Breast Cancer Cooperative Group & Overgaard, M 2009, 'Population-based study of peritumoral lymphovascular invasion and outcome among patients with operable breast cancer', *JNCI - Journal of the National Cancer Institute*, vol. 101, nr. 10, s. 729-35.
- Emmertsen, K & Laurberg, S 2009, 'Teknikker for rekonstruktion efter resektion for rectumcancer: En gennemgang af et Cochrane-review', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 1-2, s. 55-8.
- Fynne, L, Kruse, A, Søndergaard, K, Krogh, K & Borre, M 2009, 'Percutaneous endoscopic gastrostomy in patients with systemic sclerosis', *Scandinavian Journal of Rheumatology*.
- Iversen, LH, Nørgaard, M, Jacobsen, J, Laurberg, S & Sørensen, HT 2009, 'The impact of comorbidity on survival of Danish colorectal cancer patients from 1995 to 2006--a population-based cohort study', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 1, s. 71-8.
- Iversen, LH, Antonsen, S, Laurberg, S & Lautrup, MD 2009, 'Therapeutic delay reduces survival of rectal cancer but not of colonic cancer', *British Journal of Surgery*, vol. 96, nr. 10, s. 1183-9.
- Jensen, LH, Altaf, R, Harling, H, Jensen, M, Laurberg, S, Lindegaard, JC, Muhic, A, Vestermark, L, Jacobsen, A, Bülow, S & on behalf of the Danish Colorectal Cancer Group 2009, 'Clinical outcome in 520 consecutive Danish rectal cancer patients treated with short course preoperative radiotherapy', *European Journal of Surgical Oncology*, vol. 36, nr. 3, s. 237-243.
- Krogh, K & Laurberg, S 2009, 'Constipation in the elderly: investigation and management', *Aging Health*, nr. 5, s. 671-682.
- Krogh, K & Christensen, P 2009, 'Neurogenic colorectal and pelvic floor dysfunction', Best practice & research. *Clinical gastroenterology*, vol. 23, nr. 4, s. 531-43.
- Li, M, Chen, W, Papadopoulos, N, Goodman, SN, Bjerregaard, NC, Laurberg, S, Levin, B, Juhl, H, Arber, N, Moinova, H, Durkee, K, Schmidt, K, He, Y, Diehl, F, Velculescu, VE, Zhou, S, Diaz, LAJ, Kinzler, KW, Markowitz, SD & Vogelstein, B 2009, 'Sensitive digital quantification of DNA methylation in clinical samples', *Nature Biotechnology*, vol. 27, nr. 9, s. 858-63.
- Maeda, Y 2009, 'Physiological, psychological and behavioural characteristics of men and women with faecal incontinence', *Colorectal Disease*, vol. 11, nr. 9, s. 927-32.
- Michelsen, HB, Maeda, Y, Lundby, L, Krogh, K, Buntzen, S & Laurberg, S 2009, 'Retention test in sacral nerve stimulation for fecal incontinence', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 11, s. 1864-8.
- Momsen, AH, Jensen, MB, Norager, CB, Madsen, MR, Vestersgaard-Andersen, T & Lindholt, JS 2009, 'Drug therapy for improving walking distance in intermittent claudication: a systematic review and meta-analysis of robust randomised controlled studies', *European journal of vascular and endovascular surgery : the official journal of the European Society for Vascular Surgery*, vol. 38, nr. 4, s. 463-74.
- Norlyk, A & Harder, I 2009, 'After colonic surgery: The lived experience of participating in a fast-track programme', *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being*, vol. 4, nr. 3, s. 170-180.
- Olsson, A, Garne, JP, Tengrup, I, Zackrisson, S & Man-

jer, J 2009, 'Body mass index and breast cancer survival in relation to the introduction of mammographic screening', *European journal of surgical oncology : the journal of the European Society of Surgical Oncology and the British Association of Surgical Oncology*, vol. 35, nr. 12, s. 1261-7.

Olsson, A, Garne, JP, Tengrup, I, Zackrisson, S & Manjer, J 2009, 'Overweight in relation to tumour size and axillary lymph node involvement in postmenopausal breast cancer patients-differences between women invited to vs. not invited to mammography in a randomized screening trial', *Cancer epidemiology*, vol. 33, nr. 1, s. 9-15.

Videnskabelig rapport

Olsen, KR, Bjerregaard, NC, Ibfelt, EH & Laurberg, S 2009, *Sundhedsøkonomisk analyse af diagnostiske strategier ved symptomer på ende- og tyktarmskræft: - en medicinsk teknologivurdering*, Sundhedsstyrelsen, København.

[Danish Colorectal Cancer Group], Bülow, S, Fallentin, E, Gandrup, P, Glenthøj, A, Harling, H, Jakobsen, A, Lindebjerg, J, Rafaelsen, S, Rahr, H & Yilmaz, MK (red.) 2009, *Retningslinier for diagnostik og behandling af kolorektal cancer*, 4. udgave udg., Hvidovre DCCG.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Christiansen, PM & Garne, JP 2009, 'Klinisk brystundersøgelse', I Rosenberg, J (red.), *Kliniske Procedurer: En opslagsbog*, 1 udg., FADL's Forlag a/s s. 346-51.

Laurberg, S & Krogh, K 2009, 'Anorectal and Pelvic Floor Physiology', I Givel, JR, Mortensen, N & Roche, B (red.), *Anorectal and Colonic Diseases. A Practical Guide to their Management*, Third Edition udg., Springer Verlag s. 19-28.

KIRURGISK GASTROENTEROLOGISK AFD. L, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEGEHUS

Kontaktpersoner

Professor, overlæge, dr. med. Peter Funch-Jensen
Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
Nørrebrogade 44, Bygning 5, 8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 3878,
Fax: +45 8949 3890
E-mail: petefunc@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Professor, dr. med. Peter Funch-Jensen.
Lektor, ledn. overlæge, dr. med. Lone S. Jensen.
Lektor, overlæge, dr. med. Frank V. Mortensen
Lektor, overlæge Jørgen Bendix
Overlæge Peter Rask

Ph.d. studerende

cand. med. Irina Kruglikova
cand.med. Frederik Hvid-Jensen
cand. med. Anders R. Knudsen
cand. med. Anne Krarup
cand.med. Charlotte Green
cand.med. Kasper J. Andersen
cand.med. Søren Schou Olesen

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Iskæmi, reperfusion samt præ- og postkonditionerings betydning for metabolisme, vækstfaktorer, genekspression og skader/ændringer i leveren.
- Genekspression ved kolorektale levermetastaser.
- Smertestudier ved kronisk pankreatit.
- Smerte- og motilitetsstudier ved gastroesophageal refluxsygdom og andre benigne motilitetslidelser, herunder effekt af farmakoterapi.
- Pacemakerbehandling ved diabetisk gastroparese.
- Minimal invasiv kirurgi.
- Computersimulator som værktøj i træning til endoskopi og laparoskopisk kirurgi.
- Dynamiske studier vedrørende laparoskopisk

behandling ved akalasi og gastroesophageal refluks.

- Fast track fedmekirurgi
- Galdevejsrekonstruktionsmodeller.
- Effekt af kemoterapi på leverens regenerations-evne.

Ph.d.-afhandlinger

Kannerup, A 2009, The influence of warm liver ischemia, reperfusion and ischemic preconditioning on metabolic changes in the liver and on the systemic inflammatory response in a pig model, Ph.d.-afhandling, Det Naturvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet.
Kjær, DW 2009, Pathophysiological and therapeutic aspects of acute cholecystitis, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Birth, M, Figueras, J, Bernardini, S, Troen, T, Günther, K, Mirza, D & Mortensen, FV 2009, 'Collagen fleece-bound fibrin sealant is not associated with an increased risk of thromboembolic events or major bleeding after its use for haemostasis in surgery: a prospective multicentre surveillance study', *Patient Safety in Surgery*, vol. 3, nr. 1, s. 13.
Fynne, L, Kruse, A, Søndergaard, K, Krogh, K & Borre, M 2009, 'Percutaneous endoscopic gastrostomy in patients with systemic sclerosis', *Scandinavian Journal of Rheumatology*.
Grantcharov, TP & Funch-Jensen, P 2009, 'Can everyone achieve proficiency with the laparoscopic technique? Learning curve patterns in technical skills acquisition', *American journal of surgery*, vol. 197, nr. 4, s. 447-9.
Gravesen, F, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, A 2009, 'Axial force measurement for esophageal function testing', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 139-43.
Ihlo, CA, Aksglæde, K, Laursen, T, Lauritzen, T & Chri-

- stiansen, JS 2009, 'Serum insulin aspart concentrations following high-dose insulin aspart administered directly into the duodenum of healthy subjects: An open-labeled, single-blinded and uncontrolled exploratory trial', *Journal of Diabetes Science and Technology*, vol. 3, nr. 5, s. 1183-91.
- Jensen, LS, Mortensen, FV, Iversen, MG, Jørgensen, A, Kirkegaard, P & Kehlet, H 2009, 'Leverresektioner i Danmark 2002-2007', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 17, s. 1365-8.
- Kannerup, A, Grønbæk, H, Funch-Jensen, P, Tønnesen, E, Jørgensen, RL & Mortensen, FV 2009, 'Cytokine changes during warm ischemia and reperfusion of the pig liver with or without preconditioning', *European Surgical Research*, vol. 42, nr. 4, s. 216-22.
- Kannerup, A, Grønbæk, H, Funch-Jensen, P, Jørgensen, RL & Mortensen, FV 2009, 'The influence of preconditioning on metabolic changes in the pig liver before, during, and after warm liver ischemia measured by microdialysis', *Hepatology International*, vol. 3, nr. 1, s. 310-315.
- Khalid, A, Funch-Jensen, P, Bendix, J, Dutoit Hamilton, S, Kruse, A & Viborg Mortensen, F 2009, 'Intraductal papillary mucinous tumor of the pancreas (IPMT): follow-up of twelve cases', *Scandinavian Journal of Surgery*, vol. 98, nr. 1, s. 25-9.
- Knudsen, AR, Kannerup, A, Mortensen, FV & Nielsen, DT 2009, 'Radio frequency ablation of colorectal liver metastases downstaged by chemotherapy.', *Acta Radiologica*, vol. 50, nr. 7, s. 716-21.
- Møller, MH, Nørgård, BM, Mehnert, F, Bendix, J, Nielsen, A, Nakano, A, Adamsen, S & Thomsen, RW 2009, 'Praeoperativt delay hos patienter med perforeret ulcus: en klinisk audit fra Det Nationale Indikatorprojekt', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3605-10.
- Møller, MH, Shah, K, Bendix, J, Jensen, AG, Zimmermann-Nielsen, E, Adamsen, S & Møller, AM 2009, 'Risk factors in patients surgically treated for peptic ulcer perforation', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 2, s. 145-52, 2 p following 152.
- Olesen, SS, Olesen, AE, Gravesen, F, Poulsen, JL, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, AM 2009, 'An endoscopic method for thermal and chemical stimulation of the human oesophagus', *Neurogastroenterology and Motility*, vol. 21, nr. 12, s. 1250-e116.
- Sasanuma, H, Mortensen, FV, Knudsen, AR, Funch-Jensen, P, Okada, M, Nagai, H & Yasuda, Y 2009, 'Increased liver regeneration rate and decreased liver function after synchronous liver and colon resection in rats', *Annals of Surgical Innovation and Research*, vol. 3, nr. 1, s. 16.

KLINISK BIOKEMISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Ebba Nexø
 Klinisk Biokemisk Afdeling,
 Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
 Nørrebrogade 44, 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 3083
 Fax: +45 8949 3060
 E-mail: e.nexø@dadlnet.dk / ebbanexo@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Heltidsforskere

Cand.polyt., ph.d. Dorte Launholt Lildballe
 Cand.med., ph.d. Ashfaque Memon
 Cand.scient. Morten Hjuler Nielsen

Deltidsforskere

Afdelingslæge, dr.med. Aase Handberg
 Klinisk lektor, ledende overlæge, dr. med. Lene Heickendorff
 Reservelæge Elke Hoffmann-Lücke
 Kemiker, cand.scient. Carsten Højskov
 Reservelæge Jurgita Janukonyte
 Klinisk lektor, overlæge, dr.med., ph.d. Søren Ladefoged
 Professor, forskningsoverlæge, dr.med. Søren K. Møestrup
 Klinisk lektor, overlæge, ph.d. Holger Jon Møller
 Professor, overlæge, dr.med. Ebba Nexø
 Molekylærbiolog, ph.d. Peter H. Nissen
 Lektor, cand.scient., ph.d. Boe Sandahl Sørensen

Ph.d.-studerende

cand.scient.san. Maciej Bogdan
 cand.med. Signe Engkjær Christensen
 cand.scient. Eva Holm Greibe
 cand.scient. Tore Forsingdal Hardlei
 cand.med., klin. ass. Mathias Munk
 Reservelæge Mie Samson
 cand.med. Britta Weber
 cand.scient. Trine Østergaard

Forskningsårs-/specialestuderende

stud.med. Christian Emil Andersen

stud.scient.san. Birgitte Horst
 stud.med. Ali H. Khalidan
 stud.med. Danja Lykke Kristensen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Epidermal vækstfaktor (EGF) familien og kræft
- Makrofagmarkører og jernstofsiftet – hepcidin og CD163
- D-vitaminmetabolisme og calciummetaboliske forstyrrelser
- Insulinresistens og atherosclerose – CD36
- Vitamin B12 og dets bindingsproteiner
- Slimhindepeptiderne trefoilfaktorer (TFF)

Ph.d.-afhandlinger

Hardlei, TF 2009, *Modification of cobalamin in humans*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
 Maniecki, MB 2009, *The macrophage scavenger receptor (CD163): a double-edged sword in treatment of malignant disease*, Ph.d.-afhandling, 1 udg., Aarhus University.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Aakre, K, Bliksrud, Y, Frøyshov, B, Janukonyte, J, Hager, H, Hansen, A, Lauterlein, J, Lilleholt, K, Løhne, K, Männistö, T, Miettola, S, Samson, M, Pelanti, J, Skauby, R, Tuuti, E & Zelvyte, I 2009, 'Validation of the Hemo_Control instrument for determination of B-haemoglobin concentration in primary health care', *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation. Supplement*, vol. 69, nr. 8, s. 817-21.

Christensen, SE, Nissen, PH, Vestergaard, P, Heickendorff, L, Rejnmark, L, Brixen, K & Mosekilde, L 2009, 'Skeletal consequences of familiar hypocalciuric hypercalcaemia versus primary hyperparathyroidism', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 6, s. 798-807.

Cleeman, L, Hjerrild, B, Lauridsen, A, Heickendorff, L, Christiansen, J, Mosekilde, L & Gravholt, CH 2009,

- 'Long term hormone replacement therapy preserves bone mineral density in Turner syndrome', *European Journal of Endocrinology*, vol. 161, nr. 2, s. 251-257.
- Fernández-Real, J, Handberg, A, Ortega, F, Højlund, K, Vendrell, J & Ricart, W 2009, 'Circulating soluble CD36 is a novel marker of liver injury in subjects with altered glucose tolerance', *Journal of Nutritional Biochemistry*, vol. 20, nr. 6, s. 477-84.
- Frogne, T, Benjaminsen, RV, Sonne Hansen, K, Sørensen, BS, Nexø, E, Laenkholtm, A, Rasmussen, LM, Riese II, DJ, de Cremoux, P, Stenvang, J & Lykkesfeldt, AE 2009, 'Activation of ErbB3, EGFR and Erk is essential for growth of human breast cancer cell lines with acquired resistance to fulvestrant', *Breast Cancer Research and Treatment*, vol. 114, s. 263-75.
- Handberg, A, Lopez-Bermejo, A, Bassols, J, Vendrell, J, Ricart, W & Fernandez-Real, JM 2009, 'Circulating soluble CD36 is associated with glucose metabolism and interleukin-6 in glucose-intolerant men', *Diabetes & vascular disease research : official journal of the International Society of Diabetes and Vascular Disease*, vol. 6, nr. 1, s. 15-20.
- Hardlei, TF & Nexø, E 2009, 'A new principle for measurement of cobalamin and corrinoids, used for studies of cobalamin analogs on serum haptocorrin', *Clinical Chemistry (Washington, DC)*, vol. 55, nr. 5, s. 1002-10.
- Jensen, TØ, Schmidt, H, Møller, HJ, Høyer, M, Maniecki, MB, Sjoegren, P, Christensen, IJ & Steiniche, T 2009, 'Macrophage Markers in Serum and Tumor Have Prognostic Impact in American Joint Committee on Cancer Stage I/II Melanoma', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, nr. 20, s. 3330-3337.
- Krag, MB, Rasmussen, LM, Hansen, TK, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Peroxisome proliferator-activated receptor gamma (PPAR) agonism reduces the insulin-stimulated increase in circulating interleukin-6 in GH replaced GH-deficient adults', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 3, s. 363-8.
- Lildballe, DL, Hardlei, TF, Allen, LH & Nexø, E 2009, 'High concentrations of haptocorrin interfere with routine measurement of cobalamins in human serum and milk. A problem and its solution.', *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine*, vol. 47, nr. 2, s. 182-87.
- Memon, AA, Jakobsen, S, Dagnaes-Hansen, F, Sørensen, BS, Keiding, S & Nexø, E 2009, 'Positron emission tomography (PET) imaging with [¹¹C]-labeled erlotinib: a micro-PET study on mice with lung tumor xenografts', *Cancer research*, vol. 69, nr. 3, s. 873-8.
- Mortensen, KH, Cleemann, L, Hjerrild, BE, Nexø, E, Loch, H, Jeppesen, EM & Gravholt, CH 2009, 'Increased prevalence of autoimmunity in Turner syndrome--influence of age', *Clinical and Experimental Immunology*, vol. 156, nr. 2, s. 205-10.
- Møller, HJ, Nielsen, MJ, Maniecki, MB, Madsen, M & Moestrup, SK 2009, 'Soluble macrophage-derived CD163: A homogenous ectodomain protein with a dissociable haptoglobin-hemoglobin binding', *Immunobiology*.
- Ratschmann, R, Minkov, M, Kis, A, Hung, C, Rupar, T, Mühl, A, Fowler, B, Nexø, E & Bodamer, OA 2009, 'Transcobalamin II deficiency at birth', *Molecular Genetics and Metabolism*, vol. 98, nr. 3, s. 285-8.
- Rejnmark, L, Tietze, A, Vestergaard, P, Buhl, L, Leibrink, M, Heickendorff, L & Mosekilde, L 2009, 'Reduced Prediagnostic 25-Hydroxyvitamin D Levels in Women with Breast Cancer: A Nested Case-Control Study', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, s. 2655-2660.
- Rejnmark, L, Vestergaard, P, Heickendorff, L & Mosekilde, L 2009, 'Simvastatin does not affect vitamin d status, but low vitamin d levels are associated with dyslipidemia: results from a randomised, controlled trial', *International journal of endocrinology*, vol. 18, s. 2655-60.

Artikel

- Mylin, AK, Andersen, NF, Johansen, JS, Abildgaard, N, Heickendorff, L, Standal, T, Gimsing, P & Knudsen, LM 2009, 'Serum YKL-40 and bone marrow angiogenesis in multiple myeloma', *International Journal of Cancer*, vol. 124, nr. 6, s. 1492-4.

Patent

- Greibe, EH *Fish spawn cobalamin binding protein*, PA 2009 00905.

Formidling

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

- Nexø, E, Axelsen, NH, Elverdam, C, Lundsgaard Hansen, V, Ohm Kyvik, K, Haagen Nielsen, O, Rehfeld, JF & Sørensen, TI 2009, 'Vejledninger i god videnskabelig praksis med særlig fokus på sundhedsvidenskab, naturvidenskab, teknisk videnskab', I, *Udvalgene vedrørende videnskabelig uredelighed, Forsknings- og Innovationsstyrelsen*, s. 1-54.

KLINISK EPIDEMIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGGEHUS

Klinisk Epidemiologisk Afdeling er en fælles forskningsafdeling for hele Århus Universitetshospital med en sektion ved Aalborg Sygehus og Århus Sygehus.

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med., ph.d. Henrik Toft Sørensen
Klinisk Epidemiologisk Afdeling
Århus Universitetshospital
Olof Palmes Allé 43-45, 8200 Århus N
Tlf.: +45 8942 4800
Fax: +45 8942 4801
E-mail: hts@dce.au.dk

Sektionen i Aalborg

Forskningshuset, Aalborg Sygehus
Postboks 365, Sdr. Skovvej 15, 9000 Aalborg
Tlf. 9932 6905 * Fax: +45 9932 6914

Videnskabelige medarbejdere

Professor, overlæge, dr.med., ph.d. Henrik Toft Sørensen
Forskningsoverlæge, klinisk lektor, ph.d. Søren Paaske Johnsen
Overlæge, klinisk lektor, ph.d. Mette Nørgård
Professor, DSc Timothy L. Lash, MPH
Forskningsleder, adjungeret professor, ph.d. Kim Overvad
Afdelingslæge, klinisk lektor, ph.d. Reimar W. Thomsen
Chefstatistiker, ekstern lektor, ph.d. Lars Pedersen
Seniorforsker, MPH., ph.d. Ellen Mikkelsen
Overlæge, ph.d. Anne Braae Olesen
Post doc, ph.d. Deirdre Cronin
Post doc, ph.d. Anette Østergaard Jensen
Post doc, MSc Vera Ehrenstein
1. reservelæge, ph.d. Alma Becic Pedersen
1. reservelæge Christian Fynbo Christiansen
Ekstern lektor, ph.d. Peter Jepsen
Ekstern lektor, ph.d. Steffen Christensen
Ekstern lektor Søren Friis
Reservelæge Anne-Mette Bay Bjørn
Reservelæge Henrik Gammelager
Reservelæge, ph.d. Vivian Langagergaard

Klinisk assistent Morten Smærup Olsen
Klinisk assistent Marianne Tang Severinsen
Forskningsassistent Dorte Hinke
Forskningsassistent Henriette Thisted Horsdal
Forskningsassistent Jette Brommann Kornum
Forskningsassistent Kåre Sunesen
Forskningsassistent Laura-Maria H. Wackerhausen
Forskningsassistent Mette Grønkjær
Forskningsassistent Mette Søgaard
Forskningsassistent Sif Guldbrandsdottir
Videnskabelig assistent Heidi Cueto
Forskningsårsstuderende Morten Schmidt
Biostatistiker, ekstern lektor Anders Hammerich Riis
Biostatistiker Claus Sværke
Biostatistiker Dóra Körmendiné Farkas
Biostatistiker Frank Mehnert
Biostatistiker, ph.d. Heidi Hundborg
Biostatistiker Heidi J. Larsson
Biostatistiker Henrik Nielsen
Biostatistiker, ekstern lektor Jacob Bonde Jacobsen
Biostatistiker Malene Cramer Engebjerg
Biostatistiker Martin Berg Johansen
Biostatistiker Miriam Grijota
Biostatistiker Morten Fenger Grøn
Biostatistiker Morten Madsen
Biostatistiker Sussie Antonsen
stud.scient Merete Dybdal
stud.scient Rikke Beck Nielsen
stud.scient Sidsel Marie Tønder
stud.scient Sinna Pilgaard Ulrichsen
Sygeplejerske Marie Mortensen

Udenlandske gæsteforskere

Elizabeth Hatch
Erzsebet Horvath-Puho
Jaimie Gradus
John A. Baron
Kenneth J. Rothman
Nicolas Madsen
Rebecca Troisi

Ph.d.-studerende

cand.med. Anna Lamberg
cand.med. Anne Mette Bay Bjørn

cand.med. Anette Luhter Christensen
 cand.med. Annette Langager Høgh
 cand.med. Christian Fynbo Christiansen
 cand.med. Jakob Stegger
 cand.med. Jette Brommann Kornum
 cand.med. Kåre Sunesen
 cand.med. Marianne Tang Severinsen
 cand.med. Marianne Uhre Jakobsen
 cand.med. Morten Smærup Olsen
 cand.med. Kaspar René Nielsen
 cand.med. Kaare Haurvig Palnum
 cand.med. Kåre Sunesen
 cand.med. Lars Jacobsen
 cand.med. Lars H. Omland
 cand.med. Malene Outsén
 cand.med. Martin Majlund Mikkelsen
 cand.med. Musa Krasniqi
 cand.med. Paul von Weitzel-Mudersbach
 cand.med. Peter Jepsen
 cand.med. Pernille Lühdorff
 cand.med. Rita Andersen Leth
 cand.med. Ruta Tuckuviene
 cand.med. Rune Erichsen
 cand.med. Signe Holm Larsen
 cand.med. Sofie Gry Pristed
 cand.med. Theis Thillemann
 cand.med. Tina Berentzen
 cand.scient. Henriette Thisted Horsdal
 cand.scient.san. Anne Nakano Jensen
 cand.scient.san. Annette Ingemann
 cand.scient.san. Marie Louise Svendsen
 MD Claire Andrejak
 MD/ph.d. studerende Morten Schmidt
 MSc Thomas Ahern
 MSc Jaclyn Bosco
 Sygeplejerske, MPH Annette de Thurah
 Sygeplejerske Mette Grønkjær

Vigtigste satsningsområder inden afdelingens forskning

- Analcancers kliniske epidemiologi
- Apopleksi og prognose
- Arteriel og venøs tromboembolisme og cancer
- Behandlingskvalitet og prognose for hoftebrud
- Biologiske lægemidlers sikkerhed
- Biomarkører og prognose ved kroniske sygdomme
- Cancer, komorbiditet og prognose
- COPD: Prognose og mortalitet
- Diabetes og infektioner

- Diabetes og infektioner
- Farmakogenetik ved kræftbehandling
- Genetiske markører og risiko for infektion i barnealderen
- Hudcancer
- ITP og prognose
- Kolorektalcancers kliniske epidemiologi
- Komorbiditet og prognose
- Kort- og langtidsprognosen efter indlæggelse på intensiv afdeling
- Kronisk sygdom og graviditetsudfald
- Kropsbygning, livsstilsfaktorer og risiko for infektion
- Lægemidler og bivirkninger
- Lægemidler og graviditet
- Lægemidler og graviditet
- Paraneoplastisk syndromer og cancer
- Perinatale forhold og CNS- morbiditet og kognitive funktioner i barne- og voksenalderen
- Prognose for perforeret mavesår
- Prognose og komplikationer ved en række kræftsygdomme
- Prognose og komplikationer ved en række kræftsygdomme
- Prognosen ved akut myokardiesyndrom
- Prognosen ved bakteriæmi
- Prognosen ved bakteriæmi og lungeinfektioner
- Prognosen ved leversygdomme
- Prognosen ved medfødte hjertesygdomme
- Risiko for postoperative infektioner efter hjertekirurgi
- Risikofaktorer for hypospadi
- Risikofaktorer for venøs tromboembolisme

Ph.d.-afhandlinger

- Christensen, S 2009, *Prognosis of Danish patients in intensive care. Clinical epidemiological studies on the impact of preadmission cardiovascular drug use on mortality*, Ph.d.-afhandling.
- Jepsen, P 2009, *Prognosis for Danish patients with liver cirrhosis*, Ph.d.-afhandling.
- Pedersen, L 2009, *Use of Danish health registries to study drug-induced birth defects - A review with special reference to methodological issues and maternal use of non-steroidal anti-inflammatory drugs and Loratadine*, Ph.d.-afhandling.
- Thillemann, T 2009, *Medication use and risk of revision after primary total hip arthroplasty*, Ph.d.-afhandling.

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

- Ahern, TP, Pedersen, L, Cronin-Fenton, D, Sørensen, HT & Lash, TL 2009, 'No increase in breast cancer recurrence with concurrent use of tamoxifen and some CYP2D6-inhibiting medications', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 9, s. 2562-4.
- Ahn, J, Schumacher, FR, Berndt, SI, Pfeiffer, R, Albanes, D, Andriole, GL, Ardanaz, E, Boeing, H, Bueno-de-Mesquita, B, Chanock, SJ, Clavel-Chapelon, F, Diver, WR, Feigelson, HS, Gaziano, JM, Giovannucci, E, Haiman, CA, Henderson, BE, Hoover, RN, Kolonel, LN, Kraft, P, Ma, J, Le Marchand, L, Overvad, K, Palli, D, Stattin, P, Stampfer, M, Stram, DO, Thomas, G, Thun, MJ, Travis, RC, Trichopoulos, D, Virtamo, J, Weinstein, SJ, Yeager, M, Kaaks, R, Hunter, DJ & Hayes, RB 2009, 'Quantitative trait loci predicting circulating sex steroid hormones in men from the NCI-Breast and Prostate Cancer Cohort Consortium (BPC3)', *Human Molecular Genetics*, vol. 18, nr. 19, s. 3749-57.
- Allen, NE, Roddam, AW, Sieri, S, Boeing, H, Jakobsen, MU, Overvad, K, Tjønneland, A, Halkjaer, J, Vineis, P, Contiero, P, Palli, D, Tumino, R, Mattiello, A, Kaaks, R, Rohrmann, S, Trichopoulou, A, Zilis, D, Koumantaki, Y, Peeters, PH, Bueno-de-Mesquita, HB, Barricarte, A, Rodríguez, L, Dorronsoro, M, Sánchez, M, Chirlaque, MD, Esquius, L, Manjer, J, Wallström, P, Ljungberg, B, Hallmans, G, Bingham, S, Khaw, K, Boffetta, P, Norat, T, Mouw, T & Riboli, E 2009, 'A prospective analysis of the association between macronutrient intake and renal cell carcinoma in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *International Journal of Cancer*, vol. 125, nr. 4, s. 982-7.
- Besson, H, Ekelund, U, Luan, J, May, AM, Sharp, S, Travier, N, Agudo, A, Slimani, N, Rinaldi, S, Jenab, M, Norat, T, Mouw, T, Rohrmann, S, Kaaks, R, Bergmann, M, Boeing, H, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, MC, Overvad, K, Andreasen, EL, Johnsen, NF, Halkjaer, J, Gonzalez, C, Rodriguez, L, Sanchez, MJ, Arriola, L, Barricarte, A, Navarro, C, Key, TJ, Spencer, EA, Orfanos, P, Naska, A, Trichopoulou, A, Manjer, J, Wirfält, E, Lund, E, Palli, D, Agnoli, C, Vineis, P, Panico, S, Tumino, R, Bueno-de-Mesquita, HB, van den Berg, SW, Odysseos, AD, Riboli, E, Wareham, NJ & Peeters, PH 2009, 'A cross-sectional analysis of physical activity and obesity indicators in European participants of the EPIC-PANACEA study', *International Journal of Obesity*, vol. 33, nr. 4, s. 497-506.
- Bjerregaard, NC, Tøttrup, A, Sørensen, HT & Laurberg, S 2009, 'Detection of colorectal cancer in symptomatic outpatients without visible rectal bleeding: Validity of the fecal occult blood test', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 119-124.
- Bjørn, AB, Jepsen, P, Larsson, HJ, Thomsen, HF, Kieler, H, Ehrenstein, V & Christensen, S 2009, 'Hospitalizations for opioid poisoning: a nation-wide population-based study in Denmark, 1998-2004', *Addiction*, vol. 104, nr. 1, s. 104-8.
- Buijsse, B, Feskens, EJM, Schulze, MB, Forouhi, NG, Wareham, NJ, Sharp, S, Palli, D, Tognon, G, Halkjaer, J, Tjønneland, A, Jakobsen, MU, Overvad, K, van der A, DL, Du, H, Sørensen, TIA & Boeing, H 2009, 'Fruit and vegetable intakes and subsequent changes in body weight in European populations: results from the project on Diet, Obesity, and Genes (DiOGenes)', *The American journal of clinical nutrition*, vol. 90, nr. 1, s. 202-9.
- Büchner, FL, Bueno-de-Mesquita, HB, Ros, MM, Kampman, E, Egevad, L, Overvad, K, Raaschou-Nielsen, O, Tjønneland, A, Roswall, N, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Touillaud, M, Chang-Claude, J, Kaaks, R, Boeing, H, Weikert, S, Trichopoulou, A, Lagiou, P, Trichopoulos, D, Palli, D, Sieri, S, Vineis, P, Tumino, R, Panico, S, Vrieling, A, Peeters, PHM, van Gils, CH, Lund, E, Gram, IT, Engeset, D, Martinez, C, Gonzalez, CA, Larrañaga, N, Ardanaz, E, Navarro, C, Rodríguez, L, Manjer, J, Ehrnström, RA, Hallmans, G, Ljungberg, B, Allen, NE, Roddam, AW, Bingham, S, Khaw, K, Slimani, N, Boffetta, P, Jenab, M, Mouw, T, Michaud, DS, Kiemeny, LALM & Riboli, E 2009, 'Consumption of vegetables and fruit and the risk of bladder cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *International Journal of Cancer*, vol. 125, nr. 11, s. 2643-51.
- Canzian, F, Kaaks, R, Cox, DG, Henderson, KD, Henderson, BE, Berg, C, Bingham, S, Boeing, H, Buring, J, Calle, EE, Chanock, S, Clavel-Chapelon, F, Dossus, L, Feigelson, HS, Haiman, CA, Hankinson, SE, Hoover, R, Hunter, DJ, Isaacs, C, Lenner, P, Lund, E, Overvad, K, Palli, D, Pearce, CL, Quiros, JR, Riboli, E, Stram, DO, Thomas, G, Thun, MJ, Trichopoulos, D, van Gils, CH & Ziegler, RG 2009, 'Genetic polymorphisms of the GNRH1 and GNRHR genes

- and risk of breast cancer in the National Cancer Institute Breast and Prostate Cancer Cohort Consortium (BPC3)', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 257.
- Christensen, S, Christiansen, C & Sørensen, HT 2009, 'Design af lægemiddelstudier', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 10, s. 799-802.
- Christiansen, CF, Christensen, S, Mehnert, F, Cummings, SR, Chapurlat, RD & Sørensen, HT 2009, 'Glucocorticoid use and risk of atrial fibrillation or flutter: a population-based, case-control study', *Archives of internal medicine*, vol. 169, nr. 18, s. 1677-83.
- Crowe, FL, Key, TJ, Allen, NE, Appleby, PN, Roddam, A, Overvad, K, Grønbaek, H, Tjønneland, A, Halkjaer, J, Dossus, L, Boeing, H, Kröger, J, Trichopoulou, A, Dilis, V, Trichopoulos, D, Boutron-Ruault, M, De Lauzon, B, Clavel-Chapelon, F, Palli, D, Berrino, F, Panico, S, Tumino, R, Sacerdote, C, Bueno-de-Mesquita, HB, Vrieling, A, van Gils, CH, Peeters, PHM, Gram, IT, Skeie, G, Lund, E, Rodríguez, L, Jakszyn, P, Molina-Montes, E, Tormo, MJ, Barricarte, A, Larrañaga, N, Khaw, K, Bingham, S, Rinaldi, S, Slimani, N, Norat, T, Gallo, V, Riboli, E & Kaaks, R 2009, 'The association between diet and serum concentrations of IGF-I, IGFBP-1, IGFBP-2, and IGFBP-3 in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 5, s. 1333-40.
- Debess, J, Riis, JØ, Pedersen, L & Ewertz, M 2009, 'Cognitive function and quality of life after surgery for early breast cancer in North Jutland, Denmark', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 48, nr. 4, s. 532-40.
- Du, H, van der A, DL, Ginder, V, Jebb, SA, Forouhi, NG, Wareham, NJ, Halkjaer, J, Tjønneland, A, Overvad, K, Jakobsen, MU, Buijsse, B, Steffen, A, Palli, D, Masala, G, Saris, WHM, Sørensen, TIA & Feskens, EJM 2009, 'Dietary energy density in relation to subsequent changes of weight and waist circumference in European men and women', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 4, s. e5339.
- Egeberg, R, Olsen, A, Loft, S, Christensen, J, Johnsen, NF, Overvad, K & Tjønneland, A 2009, 'Intake of whole grain products and risk of breast cancer by hormone receptor status and histology among postmenopausal women', *International Journal of Cancer*, vol. 124, nr. 3, s. 745-50.
- Egeberg, R, Frederiksen, K, Olsen, A, Johnsen, NF, Loft, S, Overvad, K & Tjønneland, A 2009, 'Intake of wholegrain products is associated with dietary, lifestyle, anthropometric and socio-economic factors in Denmark', *Public Health Nutrition*, vol. 6, s. 1-12.
- Ehlers, L, Overvad, K, Sørensen, J, Christensen, S, Bech, M & Kjølby, M 2009, 'Analysis of cost effectiveness of screening Danish men aged 65 for abdominal aortic aneurysm', *BMJ - British Medical Journal - Clinical Research Edition*, vol. 338, s. b2243.
- Ehrenstein, V, Pedersen, L, Grijota, M, Nielsen, GL, Rothman, KJ & Sørensen, HT 2009, 'Association of Apgar score at five minutes with long-term neurologic disability and cognitive function in a prevalence study of Danish conscripts', *BMC Pregnancy and Childbirth*, vol. 9, s. 14.
- Ehrenstein, V, Rothman, KJ, Pedersen, L, Hatch, EE & Sørensen, HT 2009, 'Pregnancy-associated hypertensive disorders and adult cognitive function among Danish conscripts', *American Journal of Epidemiology*, vol. 170, nr. 8, s. 1025-31.
- Erichsen, R, Jepsen, P, Vilstrup, H, Ekbo, A & Sørensen, HT 2009, 'Incidence and prognosis of cholangiocarcinoma in Danish patients with and without inflammatory bowel disease: a national cohort study, 1978-2003', *European Journal of Epidemiology*, vol. 24, nr. 9, s. 513-20.
- Eriksen, KT, Sørensen, M, McLaughlin, JK, Lipworth, L, Tjønneland, A, Overvad, K & Raaschou-Nielsen, O 2009, 'Perfluorooctanoate and Perfluorooctanesulfonate Plasma Levels and Risk of Cancer in the General Danish Population', *JNCI - Journal of the National Cancer Institute*, vol. 101, nr. 8, s. 605-609.
- Friis, S, Poulsen, A, Sørensen, H, Tjønneland, A, Overvad, K, Vogel, U, McLaughlin, J, Blot, W & Olsen, J 2009, 'Aspirin and other non-steroidal anti-inflammatory drugs and risk of colorectal cancer: A Danish cohort study', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 5, s. 731-40.
- Gallo, V, Bueno-De-Mesquita, HB, Vermeulen, R, Andersen, PM, Kyrozi, A, Linseisen, J, Kaaks, R, Allen, NE, Roddam, AW, Boshuizen, HC, Peeters, PH, Palli, D, Mattiello, A, Sieri, S, Tumino, R, Jiménez-Martín, J, Díaz, MJT, Suarez, LR, Trichopoulou, A, Agudo, A, Arriola, L, Barricarte-Gurrea, A, Bingham, S, Khaw, K, Manjer, J, Lindkvist, B, Overvad, K, Bach, FW, Tjønneland, A, Olsen, A, Bergmann, MM, Boeing, H, Clavel-Chapelon, F, Lund, E, Hallmans, G, Middleton, L, Vineis, P & Riboli, E 2009, 'Smoking and risk for amyotrophic lateral sclerosis: analysis of the EPIC cohort', *An-*

- nals of Neurology*, vol. 65, nr. 4, s. 378-85.
- Gasse, C, Christensen, S, Riis, A, Mortensen, PB, Adamsen, S & Thomsen, RW 2009, 'Preadmission use of SSRIs alone or in combination with NSAIDs and 30-day mortality after peptic ulcer bleeding', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 11, s. 1288-95.
- Gradel, KO, Søgaard, M, Dethlefsen, C, Nielsen, HI & Schønheyder, HC 2009, 'Magnitude of bacteraemia is a predictor of mortality during 1 year of follow-up', *Epidemiology and Infection*, vol. 137, nr. 1, s. 94-101.
- Gradel, KO, Schønheyder, HC, Kristensen, B, Dethlefsen, C, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Are Host Characteristics or Exposure Factors Mainly Involved in the Acquisition of Zoonotic Salmonella and Campylobacter Coinfection in Humans?', *Foodborne pathogens and disease*, vol. 6, nr. 2, s. 251-255.
- Halkjaer, J, Tjønneland, A, Overvad, K & Sørensen, TIA 2009, 'Dietary predictors of 5-year changes in waist circumference', *Journal of the American Dietetic Association*, vol. 109, nr. 8, s. 1356-66.
- Hansen, JG, Pedersen, L, Overvad, K, Omland, Ø, Jensen, HK & Sørensen, HT 2009, 'Prævalensen af kronisk obstruktiv lungesygdom--sekundærpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 2986-8.
- Hansen, RD, Krath, BN, Frederiksen, K, Tjønneland, A, Overvad, K, Roswall, N, Loft, S, Dragsted, LO, Vogel, U & Raaschou-Nielsen, O 2009, 'GPX1 Pro(198) Leu polymorphism, erythrocyte GPX activity, interaction with alcohol consumption and smoking, and risk of colorectal cancer', *Mutation research*, vol. 664, nr. 1-2, s. 13-9.
- Harboe, ZB, Thomsen, RW, Riis, A, Valentiner-Branth, P, Christensen, JJ, Lambertsen, L, Krogfelt, KA, Konradsen, HB & Benfield, TL 2009, 'Pneumococcal serotypes and mortality following invasive pneumococcal disease: a population-based cohort study', *PLoS Medicine*, vol. 6, nr. 5, s. e1000081.
- Heden, K, Valentiner-Branth, P, Jensen, AØ, Farkas, DK & Nørgaard, M 2009, 'Validity of a procedure to identify patients with chronic idiopathic thrombocytopenic purpura in the Danish National Registry of Patients.', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 7-10.
- Hernandez, RK, Sørensen, HT, Pedersen, L, Jacobsen, J & Lash, TL 2009, 'Tamoxifen treatment and risk of deep venous thrombosis and pulmonary embolism: a Danish population-based cohort study', *Cancer*, vol. 115, nr. 19, s. 4442-9.
- Horsdal, H, Olesen, AV, Gasse, C, Sørensen, HT, Green, R & Johnsen, S 2009, 'Use of Statins and Risk of Hospitalization With Dementia: A Danish Population-based Case-control Study', *Alzheimer Disease and Associated Disorders*, vol. 23, nr. 1, s. 18-22.
- Horsdal, HT, Johnsen, SP, Søndergaard, F, Jacobsen, J, Thomsen, RW, Schmitz, O, Sørensen, HT & Rungby, J 2009, 'Sulfonylureas and prognosis after myocardial infarction in patients with diabetes: a population-based follow-up study', *Diabetes - Metabolism: Research and Reviews (Print Edition)*, vol. 25, nr. 6, s. 515-22.
- Højmyr, H, Pedersen, TAL, Christensen, TD, Emmertsen, K, Johnsen, SP, Riis, A, Hansen, OK & Hjortdal, VE 2009, 'Coarctatio aortae: 40 års opfølgning efter kirurgisk korrektion - sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1266-8.
- Iversen, LH, Nørgaard, M, Jacobsen, J, Laurberg, S & Sørensen, HT 2009, 'The impact of comorbidity on survival of Danish colorectal cancer patients from 1995 to 2006--a population-based cohort study', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 1, s. 71-8.
- Iversen, LH, Antonsen, S, Laurberg, S & Lautrup, MD 2009, 'Therapeutic delay reduces survival of rectal cancer but not of colonic cancer', *British Journal of Surgery*, vol. 96, nr. 10, s. 1183-9.
- Jacobsen, C, Søndergaard, F, Hjortdal, VE & Johnsen, SP 2009, 'Use of aprotinin in cardiac surgery: effectiveness and safety in a population-based study', *European Journal of Cardio-Thoracic Surgery*, vol. 36, nr. 5, s. 863-8.
- Jenab, M, McKay, J, Bueno-de-Mesquita, HB, van Duinshoven, FJB, Ferrari, P, Slimani, N, Jansen, EHJM, Pischon, T, Rinaldi, S, Tjønneland, A, Olsen, A, Overvad, K, Boutron-Ruault, M, Clavel-Chapelon, F, Engel, P, Kaaks, R, Linseisen, J, Boeing, H, Fisher, E, Trichopoulou, A, Dilis, V, Oustoglou, E, Berrino, F, Vineis, P, Mattiello, A, Masala, G, Tumino, R, Vrieling, A, van Gils, CH, Peeters, PH, Brustad, M, Lund, E, Chirlaque, M, Barricarte, A, Suárez, LR, Molina, E, Dorronsoro, M, Sala, N, Hallmans, G, Palmqvist, R, Roddam, A, Key, TJ, Khaw, K, Bingham, S, Boffetta, P, Autier, P, Byrnes, G, Norat, T & Riboli, E 2009, 'Vitamin D receptor and calcium sensing receptor polymorphisms and the risk of colorectal cancer in European populations', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 9, s. 2485-91.
- Jensen, AØ, Thomsen, HF, Engebjerg, MC, Olesen, AB,

- Friis, S, Karagas, MR & Sørensen, HT 2009, 'Use of oral glucocorticoids and risk of skin cancer and non-Hodgkin's lymphoma: a population-based case-control study', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 1, s. 200-5.
- Jensen, AØ, Nørgaard, M, Yong, M, Fryzek, J & Sørensen, HT 2009, 'Validity of the recorded International Classification of Diseases, 10th edition diagnoses codes of bone metastases and skeletal-related events in breast and prostate cancer Patients', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 101-8.
- Jensen, MK, Rimm, EB, Rader, D, Schmidt, EB, Sørensen, TIA, Vogel, U, Overvad, K & Mukamal, KJ 2009, 'S447X variant of the lipoprotein lipase gene, lipids, and risk of coronary heart disease in 3 prospective cohort studies', *American Heart Journal*, vol. 157, nr. 2, s. 384-90.
- Jepsen, P, Vilstrup, H, Andersen, PK & Sørensen, HT 2009, 'Socioeconomic status and survival of cirrhosis patients: a Danish nationwide cohort study', *BMC Gastroenterology*, vol. 9, s. 35.
- Jepsen, P, Vilstrup, H, Ott, P, Keiding, S, Andersen, PK & Tygstrup, N 2009, 'The galactose elimination capacity and mortality in 781 Danish patients with newly-diagnosed liver cirrhosis: a cohort study', *BMC Gastroenterology*, vol. 9, s. 50.
- Joensen, AM, Jensen, MK, Overvad, K, Dethlefsen, C, Schmidt, E, Rasmussen, L, Tjønneland, A & Johnsen, S 2009, 'Predictive values of acute coronary syndrome discharge diagnoses differed in the Danish National Patient Registry', *Journal of clinical epidemiology*, vol. 62, nr. 2, s. 188-94.
- Johnsen, NF, Tjønneland, A, Thomsen, BLR, Christensen, J, Loft, S, Friedenreich, C, Key, TJ, Allen, NE, Lahmann, PH, Nielsen, LM, Overvad, K, Kaaks, R, Rohrmann, S, Boeing, H, Misirli, G, Trichopoulou, A, Zylis, D, Tumino, R, Pala, V, Bueno-de-Mesquita, HB, Kiemeny, LA, Suárez, LR, Gonzalez, CA, Sánchez, M, Huerta, JM, Gurrea, AB, Manjer, J, Wirfält, E, Khaw, K, Wareham, N, Boffetta, P, Egevad, L, Rinaldi, S & Riboli, E 2009, 'Physical activity and risk of prostate cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC) cohort', *International Journal of Cancer*, vol. 125, nr. 4, s. 902-8.
- Jönsson, A, Horvath-Puho, E, Hägg, S, Pedersen, L & Sørensen, HT 2010, 'Antipsychotics and risk of venous thromboembolism: A population-based case-control study', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 19-26.
- Kaltoft, A, Jensen, LO, Maeng, M, Tilsted, HH, Thaysen, P, Bøttcher, M, Lassen, JF, Krusell, LR, Rasmussen, K, Hansen, KN, Pedersen, L, Johnsen, SP, Sørensen, HT & Thuesen, L 2009, '2-year clinical outcomes after implantation of sirolimus-eluting, paclitaxel-eluting, and bare-metal coronary stents: results from the WDHR (Western Denmark Heart Registry)', *Journal of the American College of Cardiology*, vol. 53, nr. 8, s. 658-64.
- Lahmann, PH, Friedenreich, C, Schulz, M, Cust, AE, Lukanova, A, Kaaks, R, Tjønneland, A, Johnsen, NF, Overvad, K, Fournier, A, Boutron-Ruault, M, Clavel Chapelon, F, Boeing, H, Linseisen, J, Rohrmann, S, Trichopoulou, A, Lagiou, P, Trichopoulos, D, Palli, D, Mattiello, A, Sacerdote, C, Agnoli, C, Tumino, R, Quirós, JR, Larrañaga, N, Agudo, AT, Sánchez, M, Berglund, G, Manjer, J, Monninkhof, EM, Peeters, PHM, Bueno-de-Mesquita, HB, May, AM, Allen, N, Khaw, KT, Bingham, S, Rinaldi, S, Ferrari, P & Riboli, E 2009, 'Physical activity and ovarian cancer risk: the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 1, s. 351-4.
- Lash, T 2009, 'Collapsing high-end categories of comorbidity may yield misleading results', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 11-5.
- Lash, TL, Lien, EA, Sørensen, HT & Hamilton-Dutoit, S 2009, 'Genotype-guided tamoxifen therapy: time to pause for reflection?', *The lancet oncology*, vol. 10, nr. 8, s. 825-33.
- Lund, L, Engebjerg, MC, Pedersen, L, Ehrenstein, V, Nørgaard, M & Sørensen, HT 2009, 'Prevalence of Hypospadias in Danish Boys: A Longitudinal Study, 1977-2005', *European Urology*, vol. 55, nr. 5, s. 1022-1026.
- Lund, L, Jacobsen, J, Nørgaard, M, McLaughlin, JK, Blot, WJ, Borre, M & Sørensen, HT 2009, 'The prognostic impact of comorbidities on renal cancer, 1995 to 2006: a Danish population based study', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 1, s. 35-40; discussion 40.
- Lund, N, Pedersen, L & Henriksen, TB 2009, 'Selective serotonin reuptake inhibitor exposure in utero and pregnancy outcomes', *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, vol. 163, nr. 10, s. 949-54.
- Lundbye-Christensen, S, Dethlefsen, C, Gorst-Rasmussen, A, Fischer, T, Schønheyder, H, Rothman, K & Sørensen, HT 2009, 'Examining secular trends and seasonality in count data using dynamic generalized linear modelling: a new methodological

- approach illustrated with hospital discharge data on myocardial infarction', *European Journal of Epidemiology*, vol. 24, nr. 5, s. 225-30.
- McKay, JD, McCullough, ML, Ziegler, RG, Kraft, P, Saltzman, BS, Riboli, E, Barricarte, A, Berg, CD, Bergland, G, Bingham, S, Brustad, M, Bueno-de-Mesquita, HB, Burdette, L, Buring, J, Calle, EE, Chanock, SJ, Clavel-Chapelon, F, Cox, DG, Dossus, L, Feigelson, HS, Haiman, CA, Hankinson, SE, Hoover, RN, Hunter, DJ, Husing, A, Kaaks, R, Kolonel, LN, Le Marchand, L, Linseisen, J, McCarty, CA, Overvad, K, Panico, S, Purdue, MP, Stram, DO, Stevens, VL, Trichopoulos, D, Willett, WC, Yuenger, J & Thun, MJ 2009, 'Vitamin D receptor polymorphisms and breast cancer risk: results from the National Cancer Institute Breast and Prostate Cancer Cohort Consortium', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 1, s. 297-305.
- Mikkelsen, EM 2009, 'Epidemiologisk forskningsmetode - kort fortalt', *Tidsskrift for Sygeplejeforskning*, vol. 2, s. 3-7.
- Mikkelsen, MM, Andersen, NH, Christensen, TD, Hansen, TK, Eiskjaer, H, Mogensen, CE, Hjortdal, VE & Johnsen, SP 2009, 'Microalbuminuria and short-term prognosis in patients undergoing cardiac surgery', *Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery*, vol. 9, nr. 3, s. 484-90.
- Møller, MH, Nørgård, BM, Mehnert, F, Bendix, J, Nielsen, A, Nakano, A, Adamsen, S & Thomsen, RW 2009, 'Praeoperativt delay hos patienter med perforeret ulcus: en klinisk audit fra Det Nationale Indikatorprojekt', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3605-10.
- Nielsen, KA, Jensen, NC, Jensen, CM, Thomsen, M, Pedersen, L, Johnsen, SP, Ingeman, A, Bartels, PD & Thomsen, RW 2009, 'Quality of care and 30 day mortality among patients with hip fractures: a nationwide cohort study', *BMC Health Services Research*, vol. 9, s. 186.
- Nørgaard, M, Ehrenstein, V, Mahon, BE, Nielsen, GL, Rothman, KJ & Sørensen, HT 2009, 'Febrile seizures and cognitive function in young adult life: a prevalence study in Danish conscripts', *The Journal of pediatrics*, vol. 155, nr. 3, s. 404-9.
- Nørgaard, M, Wogelius, P, Pedersen, L, Rothman, KJ & Sørensen, HT 2009, 'Maternal use of oral contraceptives during early pregnancy and risk of hypospadias in male offspring', *Urology*, vol. 74, nr. 3, s. 583-7.
- Obel, N, Engsig, FN, Rasmussen, LD, Larsen, MV, Omland, LH & Sørensen, HT 2009, 'Cohort profile: the Danish HIV cohort study', *International Journal of Epidemiology*, vol. 38, nr. 5, s. 1202-6.
- Olesen, AV, Parner, E, Mortensen, PB, Sørensen, HT & Olsen, J 2009, 'Prenatal Risk Factors for Cutaneous Malignant Melanoma: Follow-up of 2,594,783 Danes Born from 1950 to 2002', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 1, s. 155-61.
- Omland, LH, Jepsen, P, Skinhøj, P, Jørgensen, HL, Münster, AB, Bangsborg, J, Fenger, M, Sørensen, HT & Obel, N 2009, 'The impact of HIV-1 co-infection on long-term mortality in patients with hepatitis C: a population-based cohort study', *HIV Medicine*, vol. 10, nr. 2, s. 65-71.
- Pala, V, Krogh, V, Berrino, F, Sieri, S, Grioni, S, Tjønneland, A, Olsen, A, Jakobsen, MU, Overvad, K, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Romieu, I, Linseisen, J, Rohrmann, S, Boeing, H, Steffen, A, Trichopoulou, A, Benetou, V, Naska, A, Vineis, P, Tumino, R, Panico, S, Masala, G, Agnoli, C, Engset, D, Skeie, G, Lund, E, Ardanaz, E, Navarro, C, Sánchez, M, Amiano, P, Svatetz, CAG, Rodriguez, L, Wirfält, E, Manjer, J, Lenner, P, Hallmans, G, Peeters, PHM, van Gils, CH, Bueno-de-Mesquita, HB, van Duijnhoven, FJB, Key, TJ, Spencer, E, Bingham, S, Khaw, K, Ferrari, P, Byrnes, G, Rinaldi, S, Norat, T, Michaud, DS & Riboli, E 2009, 'Meat, eggs, dairy products, and risk of breast cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC) cohort', *American Journal of Clinical Nutrition*, vol. 90, nr. 3, s. 602-12.
- Palnum, KD, Andersen, G, Ingeman, A, Krog, BR, Bartels, P & Johnsen, SP 2009, 'Sex-related differences in quality of care and short-term mortality among patients with acute stroke in Denmark: a nationwide follow-up study', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, nr. 4, s. 1134-9.
- Pedersen, AB, Mehnert, F, Overgaard, S & Johnsen, SP 2009, 'Allogeneic blood transfusion and prognosis following total hip replacement: a population-based follow up study', *BMC Musculoskeletal Disorders*, vol. 10, s. 167.
- Pedersen, AB, Mehnert, F, Overgaard, S, Møller, B & Johnsen, SP 2009, 'Transfusionspraksis ved total hoftalloplastik på danske ortopædkirurgiske afdelinger', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 12, s. 973-7.
- Petersen, TT, Fonager, K, Bøggild, H, Pedersen, L & Mortensen, JT 2009, 'Application for disability pension and change in use of prescribed drugs. A

- regional Danish cohort study', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, nr. 4, s. 380-6.
- Poulsen, AH, Christensen, S, McLaughlin, JK, Thomsen, RW, Sørensen, HT, Olsen, JH & Friis, S 2009, 'Proton pump inhibitors and risk of gastric cancer: a population-based cohort study', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 9, s. 1503-1507.
- Prandoni, P, Pesavento, R, Sørensen, HT, Gennaro, N, Dalla Valle, F, Minotto, I, Perina, F, Pengo, V & Pagnan, A 2009, 'Prevalence of heart diseases in patients with pulmonary embolism with and without peripheral venous thrombosis: findings from a cross-sectional survey', *European journal of internal medicine*, vol. 20, nr. 5, s. 470-3.
- Qin, P, Jepsen, P, Nørgård, B, Agerbo, E, Mortensen, PB, Vilstrup, H & Sørensen, HT 2009, 'Hospital admission for non-fatal poisoning with weak analgesics and risk for subsequent suicide: a population study', *Psychological Medicine*, vol. 39, nr. 11, s. 1867-73.
- Ramlau-Hansen, CH, Olesen, ACV, Parner, E, Sørensen, HT & Olsen, J 2009, 'Perinatal markers of estrogen exposure and risk of testicular cancer: follow-up of 1,333,873 Danish males born between 1950 and 2002', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 9, s. 1587-92.
- Rebordosa, C, Kogevinas, M, Bech, BH, Sørensen, HT & Olsen, J 2009, 'Use of acetaminophen during pregnancy and risk of adverse pregnancy outcomes', *International Journal of Epidemiology*, vol. 38, nr. 3, s. 706-14.
- Rohrmann, S, Linseisen, J, Vrieling, A, Boffetta, P, Stolzenberg-Solomon, RZ, Lowenfels, AB, Jensen, MK, Overvad, K, Olsen, A, Tjønneland, A, Boutron-Ruault, M, Clavel-Chapelon, F, Fagherazzi, G, Misirli, G, Lagiou, P, Trichopoulou, A, Kaaks, R, Bergmann, MM, Boeing, H, Bingham, S, Khaw, K, Allen, N, Roddam, A, Palli, D, Pala, V, Panico, S, Tumino, R, Vineis, P, Peeters, PHM, Hjartåker, A, Lund, E, Redondo Cornejo, ML, Agudo, A, Arriola, L, Sánchez, M, Tormo, M, Barricarte Gurrea, A, Lindkvist, B, Manjer, J, Johansson, I, Ye, W, Slimani, N, Duell, EJ, Jenab, M, Michaud, DS, Mouw, T, Riboli, E & Bueno-de-Mesquita, HB 2009, 'Ethanol intake and the risk of pancreatic cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC)', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 5, s. 785-94.
- Romaguera, D, Norat, T, Mouw, T, May, AM, Bamia, C, Slimani, N, Travier, N, Besson, H, Luan, J, Wareham, N, Rinaldi, S, Couto, E, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Cottet, V, Palli, D, Agnoli, C, Panico, S, Tumino, R, Vineis, P, Agudo, A, Rodriguez, L, Sanchez, MJ, Amiano, P, Barricarte, A, Huerta, JM, Key, TJ, Spencer, EA, Bueno-de-Mesquita, HB, Büchner, FL, Orfanos, P, Naska, A, Trichopoulou, A, Rohrmann, S, Kaaks, R, Bergmann, M, Boeing, H, Johansson, I, Hellstrom, V, Manjer, J, Wirfält, E, Uhre Jacobsen, M, Overvad, K, Tjønneland, A, Halkjaer, J, Lund, E, Braaten, T, Engeset, D, Odysesos, A, Riboli, E & Peeters, PHM 2009, 'Adherence to the mediterranean diet is associated with lower abdominal adiposity in European men and women', *Journal of Nutrition*, vol. 139, nr. 9, s. 1728-37.
- Schroeder, H, Wachter, J, Larsson, H, Rosthøj, S, Rechnitzer, C, Petersen, BL & Carlsen, NLT 2009, 'Unchanged incidence and increased survival in children with neuroblastoma in Denmark 1981-2000: a population-based study', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 5, s. 853-7.
- Severinsen, MT, Kristensen, S, Johnsen, SP, Dethlefsen, C, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Smoking and venous thromboembolism: a Danish follow-up study', *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, vol. 7, nr. 8, s. 1297-1303.
- Severinsen, MT, Kristensen, SR, Johnsen, SP, Dethlefsen, C, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Anthropometry, body fat, and venous thromboembolism: a Danish follow-up study', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. 19, s. 1850-7.
- Steffen, A, Schulze, MB, Pischon, T, Dietrich, T, Molina, E, Chirilaque, M, Barricarte, A, Amiano, P, Quirós, JR, Tumino, R, Mattiello, A, Palli, D, Vineis, P, Agnoli, C, Misirli, G, Boffetta, P, Kaaks, R, Rohrmann, S, Bueno-de-Mesquita, HB, Peeters, PHM, May, AM, Spencer, EA, Allen, NE, Bingham, S, Tjønneland, A, Halkjær, J, Overvad, K, Stegger, J, Manjer, J, Lindkvist, B, Hallmanns, G, Stenling, R, Lund, E, Riboli, E, Gonzalez, CA & Boeing, H 2009, 'Anthropometry and Esophageal Cancer Risk in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 7, s. 2079-2089.
- Suzuki, R, Allen, NE, Key, TJ, Appleby, PN, Tjønneland, A, Johnsen, NF, Jensen, MK, Overvad, K, Boeing, H, Pischon, T, Kaaks, R, Rohrmann, S, Trichopoulou, A, Misirli, G, Trichopoulos, D, Bueno-de-Mesquita, HB, van Duijnhoven, F, Sacerdote, C, Pala, V, Palli, D, Tumino, R, Ardanaz, E, Quirós, JR, Larrañaga, N, Sánchez, M, Tormo, M, Jakszyn,

- P, Johansson, I, Stattin, P, Berglund, G, Manjer, J, Bingham, S, Khaw, K, Egevad, L, Ferrari, P, Jenab, M & Riboli, E 2009, 'A prospective analysis of the association between dietary fiber intake and prostate cancer risk in EPIC', *International Journal of Cancer*, vol. 124, nr. 1, s. 245-9.
- Suzuki, R, Allen, NE, Appleby, PN, Key, TJ, Dossus, L, Tjønneland, A, Føns Johnsen, N, Overvad, K, Sacerdote, C, Palli, D, Krogh, V, Tumino, R, Rohrmann, S, Linseisen, J, Boeing, H, Trichopoulou, A, Makrygiannis, G, Misirli, G, Bueno-de-Mesquita, HB, May, AM, Díaz, MJT, Sánchez, M, Barricarte Gurrea, A, Rodríguez Suárez, L, Buckland, G, Larrañaga, N, Bingham, S, Khaw, K, Rinaldi, S, Slimani, N, Jenab, M, Riboli, E & Kaaks, R 2009, 'Lifestyle factors and serum androgens among 636 middle aged men from seven countries in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC)', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 6, s. 811-21.
- Svendsen, ML, Ehlers, LH, Andersen, G & Johnsen, SP 2009, 'Quality of care and length of hospital stay among patients with stroke', *Medical Care*, vol. 47, nr. 5, s. 575-82.
- Søgaard, KK, Horváth-Puhó, E, Grønbaek, H, Jepsen, P, Vilstrup, H & Sørensen, HT 2009, 'Risk of venous thromboembolism in patients with liver disease: a nationwide population-based case-control study', *American Journal of Gastroenterology*, vol. 104, nr. 1, s. 96-101.
- Søgaard, OS, Lohse, N, Gerstoft, J, Kronborg, G, Østergaard, L, Pedersen, C, Pedersen, G, Sørensen, HT & Obel, N 2009, 'Mortality after hospitalization for pneumonia among individuals with HIV, 1995-2008: a Danish cohort study', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 9, s. e7022.
- Sølling, C, Johnsen, SP, Ehlers, L, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Upgraded acute stroke care including thrombolysis is associated with reduced length of hospital stay among non-stroke patients', *Cerebrovascular Diseases*, vol. 27, nr. 1, s. 60-6.
- Sørensen, HT & Lash, TL 2009, 'Statins and amyotrophic lateral sclerosis--the level of evidence for an association', *Journal of Internal Medicine*, vol. 266, nr. 6, s. 520-6.
- Sørensen, HT, Horvath-Puho, E, Søgaard, KK, Christensen, S, Johnsen, SP, Thomsen, RNW, Prandoni, P & Baron, JA 2009, 'Arterial cardiovascular events, statins, low dose aspirin and subsequent risk of venous thromboembolism: a population-based case-control study', *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, vol. 7, nr. 4, s. 521-528.
- Sørensen, M, López, AG, Andersen, PK, Vogel, U, Autrup, H, Tjønneland, A, Overvad, K & Raaschou-Nielsen, O 2009, 'Stratification for smoking in case-cohort studies of genetic polymorphisms and lung cancer', *Lung Cancer*, vol. 63, nr. 3, s. 335-40.
- Thillemann, T, Pedersen, AB, Mehnert, F, Johnsen, SP & Søballe, K 2009, 'Use of diuretics and risk of implant failure after primary total hip arthroplasty: a nationwide population-based study', *Bone*, vol. 45, nr. 3, s. 499-504.
- Thomsen, RW, Schoonen, WM, Farkas, DK, Riis, A, Jacobsen, J, Fryzek, JP & Sørensen, HT 2009, 'Risk for hospital contact with infection in patients with splenectomy: a population-based cohort study', *Annals of Internal Medicine*, vol. 151, nr. 8, s. 546-55.
- Thygesen, S, Frost, L, Eagle, K & Johnsen, SP 2009, 'Atrial fibrillation in patients with ischemic stroke: A population-based study.', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 55-65.
- Travis, RC, Spencer, EA, Allen, NE, Appleby, PN, Roddam, AW, Overvad, K, Johnsen, NF, Olsen, A, Kaaks, R, Linseisen, J, Boeing, H, Nöthlings, U, Bueno-de-Mesquita, HB, Ros, MM, Sacerdote, C, Palli, D, Tumino, R, Berrino, F, Trichopoulou, A, Dilis, V, Trichopoulos, D, Chirlaque, M, Ardanaz, E, Larranaga, N, Gonzalez, C, Suárez, LR, Sánchez, M, Bingham, S, Khaw, K, Hallmans, G, Stattin, P, Rinaldi, S, Slimani, N, Jenab, M, Riboli, E & Key, TJ 2009, 'Plasma phyto-oestrogens and prostate cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 11, s. 1817-23.
- Vaissière, T, Cuenin, C, Paliwal, A, Vineis, P, Hoek, G, Krzyzanowski, M, Airoidi, L, Dunning, A, Garte, S, Hainaut, P, Malaveille, C, Overvad, K, Clavel-Chapelon, F, Linseisen, J, Boeing, H, Trichopoulou, A, Trichopoulos, D, Kaladidi, A, Palli, D, Krogh, V, Tumino, R, Panico, S, Bueno-De-Mesquita, H, Peeters, P, Kumle, M, Gonzalez, C, Martinez, C, Dorronsoro, M, Barricarte, A, Navarro, C, Quiros, J, Berglund, G, Janzon, L, Jarvholm, B, Day, N, Key, T, Saracci, R, Kaaks, R, Riboli, E, Hainaut, P & Herceg, Z 2009, 'Quantitative analysis of DNA methylation after whole bisulfite amplification of a minute amount of DNA from body fluids', *Epigenetics*, vol. 4, nr. 4.
- Vogel, U, Segel, S, Dethlefsen, C, Tjønneland, A, Saber,

- A, Wallin, H, Jensen, M, Schmidt, E, Andersen, P & Overvad, K 2009, 'PPARgamma Pro12Ala polymorphism and risk of acute coronary syndrome in a prospective study of Danes', *BMC Medical Genetics*, vol. 10, s. 52.
- Weikert, C, Dietrich, T, Boeing, H, Bergmann, MM, Boutron-Ruault, MC, Clavel-Chapelon, F, Allen, N, Key, T, Lund, E, Olsen, A, Tjønneland, A, Overvad, K, Rohrmann, S, Linseisen, J, Pischon, T, Trichopoulos, A, Weinehall, L, Johansson, I, Sánchez, M, Agudo, A, Barricarte, A, Amiano, P, Chirlaque, M, Quirós, JR, Wirfalt, E, Peeters, PH, Bueno-de-Mesquita, HB, Vrieling, A, Pala, V, Palli, D, Vineis, P, Tumino, R, Panico, S, Bingham, S, Khaw, K, Norat, T, Jenab, M, Ferrari, P, Slimani, N & Riboli, E 2009, 'Lifetime and baseline alcohol intake and risk of cancer of the upper aero-digestive tract in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC) study', *International Journal of Cancer*, vol. 125, nr. 2, s. 406-12.
- Welinder, LG, Riis, A, Knudsen, LL & Thomsen, RW 2009, 'Diabetes, glycemic control and risk of medical glaucoma treatment: A population-based case-control study', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 125-31.
- Wierup, P, Egeblad, H, Nielsen, SL, Scherstén, H, Kimblad, P, Bech-Hansen, O, Roijer, A, Nilsson, F, McCarthy, PM, Bouchard, D, Jacobsen, J, Johnsen, SP, Poulsen, SH, Mølgaard, H & MoMIC Trial Investigators 2009, 'Moderate mitral regurgitation in patients undergoing CABG--the MoMIC trial', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 1, s. 50-6.
- Witt, P, Christensen, J, Schmidt, E, Dethlefsen, C, Tjønneland, A, Overvad, K & Ewertz, M 2009, 'Marine n-3 polyunsaturated fatty acids in adipose tissue and breast cancer risk: a case-cohort study from Denmark', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 9, s. 1715-21.
- van Bakel, MME, Slimani, N, Feskens, EJM, Du, H, Beulens, JWJ, van der Schouw, YT, Brighenti, F, Halkjaer, J, Cust, AE, Ferrari, P, Brand-Miller, J, Bueno-de-Mesquita, HB, Peeters, P, Ardanaz, E, Dorronsoro, M, Crowe, FL, Bingham, S, Rohrmann, S, Boeing, H, Johansson, I, Manjer, J, Tjønneland, A, Overvad, K, Lund, E, Skeie, G, Mattiello, A, Salvini, S, Clavel-Chapelon, F & Kaaks, R 2009, 'Methodological challenges in the application of the glycemic index in epidemiological studies using data from the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *Journal of Nutrition*, vol. 139, nr. 3, s. 568-75.
- van Duijnhoven, FJB, Bueno-De-Mesquita, HB, Ferrari, P, Jenab, M, Boshuizen, HC, Ros, MM, Casagrande, C, Tjønneland, A, Olsen, A, Overvad, K, Thorlacius-Ussing, O, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Morois, S, Kaaks, R, Linseisen, J, Boeing, H, Nöthlings, U, Trichopoulos, A, Trichopoulos, D, Misirli, G, Palli, D, Sieri, S, Panico, S, Tumino, R, Vineis, P, Peeters, PH, van Gils, CH, Ocké, MC, Lund, E, Engeset, D, Skeie, G, Suárez, LR, González, CA, Sánchez, M, Dorronsoro, M, Navarro, C, Barricarte, A, Berglund, G, Manjer, J, Hallmans, G, Palmqvist, R, Bingham, SA, Khaw, K, Key, TJ, Allen, NE, Boffetta, P, Slimani, N, Rinaldi, S, Gallo, V, Norat, T & Riboli, E 2009, 'Fruit, vegetables, and colorectal cancer risk: the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *The American journal of clinical nutrition*, vol. 89, nr. 5, s. 1441-52.
- Østergaard, M, Ernst, A, Labouriau, R, Dagiliené, E, Krarup, H, Christensen, M, Thorsgaard, N, Jacobsen, BA, Tage-Jensen, U, Overvad, K, Autrup, H & Andersen, V 2009, 'Cyclooxygenase-2, multidrug resistance 1, and breast cancer resistance protein gene polymorphisms and inflammatory bowel disease in the Danish population', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 1, s. 65-73.

Letter

- Amundadottir, L, Kraft, P, Stolzenberg-Solomon, RZ, Fuchs, CS, Petersen, GM, Arslan, AA, Bueno-de-Mesquita, HB, Gross, M, Helzlsouer, K, Jacobs, EJ, LaCroix, A, Zheng, W, Albanes, D, Bamlet, W, Berg, CD, Berrino, F, Bingham, S, Buring, JE, Bracci, PM, Canzian, F, Clavel-Chapelon, F, Clipp, S, Cotterchio, M, de Andrade, M, Duell, EJ, Fox Jr., JW, Gallinger, S, Gaziano, JM, Giovannucci, EL, Goggins, M, González, CA, Hallmans, G, Hankinson, SE, Hassan, M, Holly, EA, Hunter, DJ, Hutchinson, A, Jackson, R, Jacobs, KB, Jenab, M, Kaaks, R, Klein, AP, Kooperberg, C, Kurtz, RC, Li, D, Lynch, SM, Mandelson, M, McWilliams, RR, Mendelsohn, JB, Michaud, DS, Olson, SH, Overvad, K, Patel, AV, Peeters, PHM, Rajkovic, A, Riboli, E, Risch, HA, Shu, X, Thomas, G, Tobias, GS, Trichopoulos, D, Van Den Eeden, SK, Virtamo, J, Wactawski-Wende, J, Wolpin, BM, Yu, H, Yu, K, Zeleniuch-Jacquotte, A, Chanock, SJ, Hartge, P & Hoover, RN 2009, 'Genome-wide association study identifies variants in the ABO

locus associated with susceptibility to pancreatic cancer', *Nature Genetics*, vol. 41, nr. 9, s. 986-90.

Kommentar/debat

- Lund, L, Engebjerg, MC, Pedersen, L, Ehrenstein, V, Nørgaard, M & Sørensen, HT 2009, 'Corrigendum to: "Prevalence of Hypospadias in Danish Boys: A Longitudinal Study, 1977-2005" [Eur Urol 2009;55:1022-16]', *European Urology*, vol. 56, s. e41.
- Lund, L, Engebjerg, MC, Ehrenstein, V, Nørgaard, M & Sørensen, HT 2009, 'Reply from Authos re: Paolo Caione. Prevalence of Hypospadias in European Countries: Is it Increasing? Eur Urol 2009;55:1027-9', *European Urology*, vol. 55, s. 1029-30.
- Nørgaard, M, Engebjerg, MC, Jacobsen, J & Christensen, S 2009, 'Kommentar til hospitalsstandardiserede mortalitetsratioer', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 26-32, s. 2221.

Editorial

- Sørensen, HT 2009, 'Epidemiology - a fast new way to publish important research', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 17-8.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Jakobsen, MU & Overvad, K 2009, 'Observational epidemiological studies on intake of trans fatty acids and risk of ischaemic heart disease', I Destailats, F, Sébédio, J, Dionisi, F & Chardigny, J (red.), *Trans Fatty Acids in Human Nutrition*, The Oily Press, Bridgwater, England, s. 255-306.
- Nørgaard, M, Sørensen, HT, Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.) 2009, 'Præventiv Medicin', I, *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 33-40.
- Sørensen, HT, Nørgaard, M, Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.) 2009, 'Klinisk Epidemiologi', I, *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 23-32.

KLINISK GENETISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Overlæge Peter K.A. Jensen
 Klinisk Genetisk Afdeling, Århus Sygehus, NBG
 Bartholin Bygningen, Universitetsparken, 8000 Århus
 C
 Tlf.: +45 8949 4361
 Fax: +45 8949 4370
 E-mail: petejens@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Overlæge Peter K.A. Jensen
 Overlæge, Ph.D. Lone Sunde (orlov 01.06.09 – 31.12.09)
 Ledende overlæge, dr. med. Jens Michael Hertz
 Overlæge, Ph.D. Uffe Birk Jensen
 Overlæge, dr. med. Ida Vogel
 cand. scient., Ph.D. Anni Aggerholm
 cand.scient., Ph.D. Søren Pedersen
 cand. scient. Ph.D. Lillian G. Jensen

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- En gennemgående interesse i KGA i mange år har været epidermale sygdomme. Et antal projekter angår epidermale stamceller, bl.a. disses påvirkelighed af miljøfaktorer, og betydningen for carcinogenese og funktionen i normal canceromdannet hud. Projektet udføres i samarbejde med Institut for Human Genetik og finansieres langt overvejende af eksterne midler.
- Molaprojektet udføres i et samarbejde med gynækologiske og patologiske afdelinger i Jylland, samt Institut for Human Genetik og Klinisk Genetik Afdeling, Aalborg Sygehus. Formålene er dels grundvidenskabelig forskning af forhold i den helt tidlige fosterudvikling og dels eftersøgning af prognostiske parametre for udvikling af malign sygdom. I 2009 har projektet været finansieret af de klinisk genetiske afdelinger ved Århus og Aalborg sygehuse.
- Et projekt om molekylærgenetiske aspekter ved Alport syndrom har eksisteret siden 1988, og involverer samarbejde med grupper i Sverige, England, Italien og Holland. Finansieres af eksterne midler og af KGA.
- Projekter om kliniske og genetiske aspekter ved X-bunden ektodermal dysplasi og genkortlægning ved amelogenesis imperfecta foregår i samarbejde med hhv. Københavns Tandlægehøjskole og afd. O AS, og Odontologisk Institut, Aarhus Universitet. Finansieringen er overvejende eksternt.
- Molekylærgenetisk Laboratoriums satsningsområde er neuromuskulære sygdomme. Der er igangværende projekter om bl.a. Parkinsons sygdom, spinal muskeltrofi og facioscapulohumeral muskeldystrofi. Projekterne udføres i samarbejde med Neurologisk afdeling, ÅS, Rigshospitalet og Muskelsvindfonden og finansieres til dels eksternt.
- Et antal projekter er centreret om moderne molekylærcytogenetiske teknikker, array-CGH og beslægtede og disses anvendelighed. Projekterne foregår bl.a. i samarbejde med gynækologisk afd. Y, SKS og Vrije University, Amsterdam. Projekterne finansieres af KGA.
- Et ph.d. projekt om bl.a. den genetiske baggrund for Angelman syndrom i samarbejde med Center for Sjældne Sygdomme, Skejby Sygehus
- Et projekt om panikangst udføres i samarbejde med Psykiatrisk hospital, Århus og Institut for Human Genetik.
- Et projekt om tumorgenomer udføres i samarbejde med Institut for Human Genetik
- Et projekt om cystisk fibrose udføres i samarbejde med børneafdelingen SKS og finansieres til dels eksternt
- Et ph.d.-projekt om Klinefelter syndrom udføres i samarbejde med Medicinsk Afd. M, ÅS, og Center for Sjældne Sygdomme, Skejby Sygehus.
- Et ph.d.-projekt om den genetiske baggrund for udvikling af Imerslund-Gräsbeck syndrom udføres i samarbejde med Anatomisk Institut, Aarhus Universitet
- Diverse case-baserede projekter, bl.a. ang. mosaik del(8) + i(8) i samarbejde med KGA Vejle, og Riegers anomali.

- Afd. deltager i internationale multicenterundersøgelser af modyfier-gener i forhold til HNPCC (MOMA-studiet) og HBOC (CIMBA).
- Afd. deltager i et nationalt studie af effekten af MR-mammografi hos kvinder disponerede for c. mammae på grund af mutation i BRCA1 eller -2.
- Herudover bidrager afdelingen til diverse mere langsigtede projekter ved at indberette data angående familier med arvelig disposition diverse former for kræft til de respektive nationale registre, hvorfra der siden kan trækkes data til forskellige projekter.
- Tilsvarende danner KGA's indberetning til Cytogenetisk Centralregister baggrund for diverse forskningsprojekter angående cytogenetik
- Medarbejdere ved KGA deltager i Roots of Europe - Language, Culture, and Migrations, der er et tværfagligt forskningscenter, der involverer forskere i indoeuropæisk sprogvidenskab, arkæologi, genetik og religionsvidenskab. Centret finansieres gennem Københavns Universitets stjernebevillinger og hører under Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Berg, RS, Aggerholm, A, Bertelsen, LS, Østergaard, L & Paludan, SR 2009, 'Role of mitogen-activated protein kinases, nuclear factor-kappaB, and interferon regulatory factor 3 in Toll-like receptor 4-mediated activation of HIV long terminal repeat', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, nr. 2, s. 124-32.
- Bjørn, AB, Bojesen, A, Gravholt, CH & Laurberg, P 2009, 'Hypothyroidism secondary to hypothalamic-pituitary dysfunction may be part of the phenotype in Klinefelter syndrome: A case control study', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 7, s. 2478-2481.
- Christensen, LL, Kariola, R, K Korhonen, M, Wikman, F, Sunde, LEM, Gerdes, A, Okkels, H, A Brandt, C, Bernstein, I, v O Hansen, T, Hagemann-Madsen, R, Andersen, CL, Nystrøm, M & Ørntoft, TF 2009, 'Functional characterization of rare missense mutations in MLH1 and MSH2 identified in Danish colorectal cancer patients', *Familial Cancer*, vol. 8, nr. 4, s. 489-500.
- Hertz, JM 2009, 'Alport syndrome. Molecular genetic aspects', *Danish Medical Bulletin*, vol. 56, nr. 3, s. 105-52.
- Jakobsen, MR, Aggerholm, A, Jørgensen, LB, Laursen, A & Østergaard, LJ 2009, 'Pre-screening HIV-1 reverse transcriptase resistance mutations in subtype B patients using a novel multiplex primer extension assay', *Current HIV Research*, vol. 7, nr. 4, s. 398-409.
- Lautrup, CK, Kjærgaard, S, Brøndum-Nielsen, K, Fagerberg, C, Hertz, JM, Petersen, OB, Jørgensen, MW & Vogel, I 2008, 'Testing for 22q11 microdeletion in 146 fetuses with nuchal translucency above the 99th percentile and a normal karyotype.', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 87, nr. 11, s. 1252-1255.
- Nilbert, M, Wikman, FP, Hansen, TVO, Krarup, HB, Ørntoft, TF, Nielsen, FC, Sunde, L, Gerdes, A, Cruger, D, Timshel, S, Bisgaard, M, Bernstein, I & Okkels, H 2009, 'Major contribution from recurrent alterations and MSH6 mutations in the Danish Lynch syndrome population', *Familial Cancer*, vol. 8, nr. 1, s. 75-83.
- Sandager, P, Uldbjerg, N, Henriksen, TB, Goldsmith, LT, Thorsen, P, Weiss, G & Vogel, I 2009, 'Circulating relaxin and cervical length in midpregnancy are independently associated with spontaneous preterm birth', *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 201, nr. 2, s. 169.e1-6.
- Vogel, I, Lyngbye, T, Nielsen, A, Pedersen, S & Hertz, JM 2009, 'Pallister-Killian syndrome in a girl with mild developmental delay and mosaicism for hexasomy 12p', *American Journal of Medical Genetics. Part A*, vol. 149A, nr. 3, s. 510-4.
- Vogel, I, Hollegaard, MV, Hougaard, DM, Thorsen, P & Grove, J 2009, 'Polymorphisms in the promoter region of relaxin-2 and preterm birth: involvement of relaxin in the etiology of preterm birth', *In Vivo*, vol. 23, nr. 6, s. 1005-9.
- Zangenberg, M, Grubach, L, Aggerholm, A, Silkjaer, T, Juhl-Christensen, C, Nyvold, CG, Kjeldsen, E, Ommen, HB & Hokland, P 2009, 'The combined expression of HOXA4 and MEIS1 is an independent prognostic factor in patients with AML', *European Journal of Haematology*, vol. 83, nr. 5, s. 439-48.

LUNGEMEDICINSK AFDELING B, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktpersoner

Professor, overlæge, med.dr. Ronald Dahl.
Lungemedicinsk og allergologisk afdeling
Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
Nørrebrogade 44, 8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 2085
Fax: +45 8949 2110
E-mail: ronadahl@rm.dk

Heltidsforskere

cand. scient, Ph D, Hans Jürgen Hoffmann

Deltidsforskere

Professor, med. dr. Ronald Dahl
Overlæge, dr. med. Torben Riis Rasmussen
Overlæge, dr.med.Ole Hilberg
cand.cur. et exam.art., Ph D, Kirsten Lomborg
Overlæge Elisabeth Bendstrup
Afdelingslæge Tina Skjold

Kliniske assistenter

Læge Ayfer Topcu.

Vigtigste forskningsområder indenfor afdelingens forskning

- T-celle specificitet og cytokine profiler i forbindelse med naturlig sensibilisering for IgE medieret allergi
- Immunologiske mekanismer og prædiktive faktorer for respons i forbindelse med allergivaccination
- Non-invasiv undersøgelse med henblik på inflammationsreaktioner i bronkier og lunger
- Astmaepidemiologi
- Klassifikation, behandlingsrespons, prognose og immunologi ved interstitielle lungesygdomme
- Kliniske immunologiske samspil mellem øvre og nedre luftveje
- Farmakokinetik og dynamik af inhalerede medikamenter
- Alternativ behandling og astma
- Interaktionen mellem patient og sygeplejerske
- Basofil aktivering ved type I allergi

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Andersen, CU, Markvardsen, LH, Hilberg, O & Simonson, U 2009, 'Pulmonary apelin levels and effects in rats with hypoxic pulmonary hypertension', *Respiratory Medicine*, vol. 103, nr. 11, s. 1663-71.
- Bousquet, PJ, Brozek, J, Bachert, C, Bieber, T, Bonini, S, Burney, P, Calderon, M, Canonica, GW, Compalati, E, Daures, JP, Delgado, L, Demoly, P, Dahl, R, Durham, SR, Kowalski, ML, Malling, HJ, Merk, H, Papadopoulos, N, Passalacqua, G, Simon, HU, Worms, M, Wahn, U, Zuberbier, T, Schünemann, HJ & Bousquet, J 2009, 'The CONSORT statement checklist in allergen-specific immunotherapy: a GA2LEN paper', *Allergy*, vol. 64, nr. 12, s. 1737-45.
- Brauer, C, Baandrup, UT, Jacobsen, P, Krasnik, M, Olsen, J, Pedersen, J, Rasmussen, TR, Schlünssen, V, Sherson, D, Svolgaard, B, Sørensen, J & Omland, Ø 2009, 'Screening for asbestbetingede sygdomme?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 6, s. 433-436.
- Calderón-Garcidueñas, L, Macías-Parra, M, Hoffmann, HJ, Valencia-Salazar, G, Henríquez-Roldán, C, Osnaya, N, Monte, OC, Barragán-Mejía, G, Villarreal-Calderon, R, Romero, L, Granada-Macías, M, Torres-Jardón, R, Medina-Cortina, H & Maronpot, RR 2009, 'Immunotoxicity and environment: immunodysregulation and systemic inflammation in children', *Toxicologic Pathology*, vol. 37, nr. 2, s. 161-9.
- Dahl, R, Malling, H, Nielsen, LP, Khaltaev, N & Bousquet, J 2009, 'Allergisk rinitis' indflydelse på astma', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 50, s. 3708-10.
- Fischer, B, Lassen, U, Mortensen, J, Larsen, S, Loft, A, Bertelsen, A, Ravn, J, Clementsen, P, Høgholm, A, Larsen, K, Rasmussen, T, Keiding, S, Dirksen, A, Gerke, O, Skov, B, Steffensen, I, Hansen, H, Vilmann, P, Jacobsen, G, Backer, V, Maltbaek, N, Pedersen, J, Madsen, H, Nielsen, H & Højgaard, L 2009, 'Preoperative staging of lung cancer with combined PET-CT', *New England Journal of Medicine*, vol. 361, nr. 1, s. 32-9.
- Foldbjerg, R, Olesen, PL, Hougaard, M, Dang, DA,

Hoffmann, HJ & Autrup, H 2009, 'PVP-coated silver nanoparticles and silver ions induce reactive oxygen species, apoptosis and necrosis in THP-1 monocytes', *Toxicology Letters*, vol. 190, nr. 2, s. 156-162.

Frølund, L, Durham, SR, Calderon, M, Emminger, W, Dahl, R, Andersen, JS & Rask, P 2009, 'Sustained effect of SQ-standardized grass allergy immunotherapy tablet on rhinoconjunctivitis quality of life', *Allergy*.

Lange, P, Andersen, KK, Munch, E, Sørensen, TB, Dollerup, J, Kassø, K, Larsen, HB & Dahl, R 2009, 'Quality of COPD care in hospital outpatient clinics in Denmark: The KOLIBRI study', *Respiratory medicine*.

Nielsen, LP, Peterson, CGB & Dahl, R 2009, 'Serum eosinophil granule proteins predict asthma risk in allergic rhinitis', *Allergy. European Journal of Allergy and Clinical Immunology*, vol. 64, s. 733-7.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Dirksen, A, Bülow, H, Clementsen, PF, Hansen, EF, Harving, H, Iversen, MP, Lange, P, Milman, N, Mortensen, J, Mosbech, H, Nielsen, KG, Rasmussen, TR, Ringbæk, T, Tønnesen, P, Ulrik, CS, Vestbo, J & Østerlind, KE 2009, 'Lungesygdomme', I Schafalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17. udg., 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 1307-1465.

MEDICINSK ENDOKRINOLOGISK AFDELING MEA, NØRREBROGADE, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktpersoner

Lærestolsprofessor, overlæge, dr.med. Allan Flyvbjerg
Medicinsk Endokrinologisk Afdeling MEA

Bygning 2, 3.

Aarhus Universitetshospital

Aarhus Sygehus

Nørrebrogade 44

8000 Aarhus C

Tlf.: +45 8949 2022

Fax: +45 8949 2010

E-mail: allan.flyvbjerg@dadlnet.dk

Klinisk lektor, overlæge, lægelig leder, dr.med. Per
Løgstrup Poulsen

Medicinsk Endokrinologisk Afdeling MEA

Bygning 2, 3.

Aarhus Universitetshospital

Aarhus Sygehus

Nørrebrogade 44

8000 Aarhus C

Tlf.: +45 8949 2008

Fax: +45 8949 2010

E-mail: logstrup@dadlnet.dk

Professor, overlæge, dr.med. Jens Sandahl Christian-
sen

Medicinsk Endokrinologisk Afdeling MEA

Bygning 2, 3.

Aarhus Universitetshospital

Aarhus Sygehus

Nørrebrogade 44

8000 Aarhus C

Tlf.: +45 8949 2013

Fax: +45 8949 2010

E-mail: jsc@ki.au.dk

Professor, lektor, overlæge, dr.med. Jens Otto Lunde
Jørgensen

Medicinsk Endokrinologisk Afdeling MEA

Bygning 2, 3.

Aarhus Universitetshospital

Aarhus Sygehus

Nørrebrogade 44

8000 Aarhus C

Tlf.: +45 8949 2025

Fax: +45 8949 2010

E-mail: joj@ki.au.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Overlæge, lektor, dr.med. Jan Frystyk

Overlæge, lektor, dr.med. Sten Lund

Overlæge, dr.med. Søren Nielsen

Afdelingslæge, ph.d. Troels Krarup Hansen.

Afdelingslæge, dr.med. Claus Gravholt

Afdelingslæge, ph.d. Niels Ejsskjær

Ph.d.-studerende

cand.med. Signe Gjedde Brøndt

cand. med. Charlotte Ihlo

cand.med. Jannik Kruse Nielsen

cand.med. Lars Peter Sørensen

cand.med. Thomas Krusenstjerna-Hafstrøm

cand.med. Christian Høst

cand.med. Louise Møller

cand.med. Birgitte Nellesmann Sørensen

cand.med. Kristian Havmand

cand.med. Pernille Høyem

cand.med. Anne Skakkebæk Jensen

cand. med. Zhulin Ma

cand. med. Esben Søndergaard

Civilingeniør, cand.scient.med. Jesper Fleischer

cand.med. Esben Laugesen

cand.med. Jakob Østergaard

cand.med. Louise Jung Nørgaard

Forskningsårsstuderende

stud.med. Iben Rahbæk Andersen

Seniorforskere

Post.doc., ph.d. Kirstine Stochholm

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Tidlig opsporing og klinisk håndtering af sen-diabetiske komplikationer
- Undersøgelse af patogenesen til sen-diabetiske

komplikationer – med specielt fokus på molekylærbiologiske mekanismer

- Undersøgelse af patogenese af type 2 diabetes - med specielt fokus på insulinsekretion og insulin-virkning
- Studier af kontinuerlig monitorering af B-glukose
- Fysisk aktivitet og metabolisme
- Udvikling af nye biomarkører for kardiovaskulær sygdom
- Væksthormon (GH)-IGF akse og den metaboliske effekt af forskellige fysiologiske og patofysiologiske konditioner, herunder faste, aldring og fedme
- Fysisk aktivitet og metabolisme
- Kliniske og metaboliske aspekter af GH-mangel og substitutionsbehandling
- Thyroideahormoner og stofskiftet
- Studier af komplikationer til Turners Syndrom og Klinefelters Syndrom

Ph.d.-afhandlinger

- Buhl, M 2009, *Effects of Free Fatty Acids on the Acute Inflammatory Response to Endotoxaemia. Studied in a large animal model*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.
- Gjedde, S 2009, *Substrate and energy metabolism in patients with hypothyroidism - Interaction with body composition and insulin sensitivity*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Jensen, L 2009, *Protection against myocardial ischaemia-reperfusion injury by activators of AMP-activated protein kinase (AMPK)*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Møller, L 2009, *Short-term fasting in healthy human subjects: Assessment of intrahepatic lipid content, GH signaling in peripheral tissue, and impact of GH blockade*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitet.
- Stender-Petersen, KL 2009, *Aspects of the molecular pathogenesis of obesity, type 2 diabetes, and insulin resistance*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Andersen, O, Hansen, BR, Troensegaard, W, Flyvbjerg, A, Madsbad, S, Ørskov, H, Nielsen, JO, Iversen, J & Haugaard, SB 2009, 'Sustained low-dose growth hormone therapy optimizes bioactive insulin-like

growth factor-I level and may enhance CD4 T-cell number in HIV infection', *Journal of Medical Virology*, vol. 82, nr. 2, s. 197-205.

- Andreassen, CS, Jakobsen, J, Ringgaard, S, Ejksjaer, N & Andersen, H 2009, 'Accelerated atrophy of lower leg and foot muscles--a follow-up study of long-term diabetic polyneuropathy using magnetic resonance imaging (MRI)', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 6, s. 1182-91.
- Arafat, AM, Weickert, MO, Frystyk, J, Spranger, J, Schöfl, C, Möhlig, M & Pfeiffer, AFH 2009, 'The Role of Insulin-Like Growth Factor (IGF) Binding Protein-2 in the Insulin-Mediated Decrease in IGF-I Bioactivity', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 12, s. 5093-5101.
- Bjerre, M, Hansen, TK, Flyvbjerg, A & Tønnesen, E 2009, 'Simultaneous detection of porcine cytokines by multiplex analysis: Development of magnetic bioplex assay', *Veterinary Immunology and Immunopathology*, vol. 130, nr. 1-2, s. 53-8.
- Bjørn, AB, Bojesen, A, Gravholt, CH & Laurberg, P 2009, 'Hypothyroidism secondary to hypothalamic-pituitary dysfunction may be part of the phenotype in Klinefelter syndrome: A case control study', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 7, s. 2478-2481.
- Cleeman, L, Hjerrild, B, Lauridsen, A, Heickendorff, L, Christiansen, J, Mosekilde, L & Gravholt, CH 2009, 'Long term hormone replacement therapy preserves bone mineral density in Turner syndrome', *European Journal of Endocrinology*, vol. 161, nr. 2, s. 251-257.
- Cucinotta, D, Smirnova, O, Christiansen, JS, Kanc, K, le Devehat, C, Wojciechowska, M, López de la Torre, M & Liebl, A 2009, 'Three different premixed combinations of biphasic insulin aspart - comparison of the efficacy and safety in a randomized controlled clinical trial in subjects with type 2 diabetes', vol. 11, nr. 7, s. 700-8.
- Davidson, JA, Liebl, A, Christiansen, JS, Fulcher, G, Ligthelm, RJ, Brown, P, Gylvin, T & Kawamori, R 2009, 'Risk for nocturnal hypoglycemia with biphasic insulin aspart 30 compared with biphasic human insulin 30 in adults with type 2 diabetes mellitus: a meta-analysis', *Clinical Therapeutics*, vol. 31, nr. 8, s. 1641-51.
- Ejksjaer, N, Vestergaard, ET, Hellström, PM, Gormsen, LC, Madsbad, S, Madsbad, S, Madsen, JL, Jensen, TA, Pezzullo, JC, Christiansen, JS, Shaughnessy, L & Kosutic, G 2009, 'Ghrelin receptor agonist (TZP-

- 101) accelerates gastric emptying in adults with diabetes and symptomatic gastroparesis', *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*, vol. 29, nr. 11, s. 1179-87.
- Finucane, F, Luan, J, Wareham, N, Sharp, S, O'Rahilly, S, Balkau, B, Flyvbjerg, A, Walker, M, Højlund, K, Nolan, J, (on behalf of the European Group for the Study of Insulin Resistance: Relationship between Insulin Sensitivity and Cardiovascular Disease Risk Study Group) & Savage, D 2009, 'Correlation of the leptin:adiponectin ratio with measures of insulin resistance in non-diabetic individuals', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 11, s. 2345-2349.
- Frederiksen, AL, Jeppesen, TD, Vissing, J, Schwartz, M, Kyvik, KO, Schmitz, O, Poulsen, PL & Andersen, PH 2009, 'High prevalence of impaired glucose homeostasis and myopathy in a- and oligosymptomatic 3243A>G mtDNA mutation-positive subjects', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 8, s. 2872-9.
- Frederiksen, L, Nielsen, TL, Wraae, K, Hagen, C, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Brixen, K & Andersen, M 2009, 'Subcutaneous Rather than Visceral Adipose Tissue Is Associated with Adiponectin Levels and Insulin Resistance in Young Men', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 10, s. 4010-5.
- Frystyk, J, Brick, DJ, Gerweck, AV, Utz, AL & Miller, KK 2009, 'Bioactive IGF-I in Obesity', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 8, s. 3093-7.
- Gjedsted, J, Gormsen, L, Buhl, M, Nørrelund, H, Schmitz, O, Keiding, S, Tønnesen, E & Møller, N 2009, 'Forearm and Leg Amino Acid Metabolism in the Basal State and During Combined Insulin and Amino Acid Stimulation after a 3 day Fast', *Acta Physiologica (Print Edition)*, vol. 197, nr. 3, s. 197-205.
- Glintborg, D, Hermann, AP, Hagen, C, Jensen, LT, Frystyk, J, Bennett, P, Flyvbjerg, A & Andersen, M 2009, 'A randomized placebo-controlled study on the effects of pioglitazone on cortisol metabolism in polycystic ovary syndrome', *Fertility and Sterility*, vol. 91, nr. 3, s. 842-50.
- Gormsen, LC, Nellemann, B, Sørensen, LP, Jensen, MD, Christiansen, JS & Nielsen, S 2009, 'Impact of body composition on very-low-density lipoprotein-triglycerides kinetics', *American Journal of Physiology: Endocrinology and Metabolism*, vol. 296, nr. 1, s. E165-73.
- Haahr-Pedersen, SA, Bjerre, M, Flyvbjerg, A, Møgelvang, R, Dominquez, H, Hansen, TK, Galatius, S, Bech, J, Madsen, JK, Søggaard, P & Jensen, JS 2009, 'Level of complement activity predicts cardiac dysfunction after acute myocardial infarction treated with primary percutaneous coronary intervention', *Journal of Invasive Cardiology*, vol. 21, nr. 1, s. 13-9.
- Halbirk, M, Nørrelund, H, Møller, N, Schmitz, O, Bøtker, HE & Wiggers, H 2009, 'Short-term changes in circulating insulin and free fatty acids affect Nt-pro-BNP levels in heart failure patients', *International Journal of Cardiology*.
- Hansen, M, Miller, BF, Holm, L, Døssing, S, Petersen, SG, Skovgaard, D, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Koskinen, S, Pingel, J, Kjaer, M & Langberg, H 2009, 'Effect of administration of oral contraceptives in vivo on collagen synthesis in tendon and muscle connective tissue in young women', *Journal of Applied Physiology*, vol. 106, nr. 4, s. 1435-43.
- Hansen, M, Kongsgaard, M, Holm, L, Skovgaard, D, Magnusson, SP, Qvortrup, K, Larsen, JO, Aagaard, P, Dahl, M, Serup, A, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Langberg, H & Kjær, M 2009, 'Effect of estrogen on tendon collagen synthesis, tendon structural characteristics, and biomechanical properties in postmenopausal women', *Journal of Applied Physiology*, vol. 106, nr. 4, s. 1385-93.
- Henckaerts, L, Nielsen, KR, Steffensen, R, Van Steen, K, Mathieu, C, Giulietti, A, Wouters, PJ, Milants, I, Vanhorebeek, I, Langouche, L, Vermeire, S, Rutgeerts, P, Thiel, S, Wilmer, A, Hansen, TK & Van den Berghe, G 2009, 'Polymorphisms in innate immunity genes predispose to bacteremia and death in the medical intensive care unit', *Critical Care Medicine*, vol. 37, nr. 1, s. 192-201, e1-3.
- Holland-Fischer, P, Vilstrup, H, Frystyk, J, Nielsen, DT, Flyvbjerg, A & Grønbaek, H 2009, 'The IGF system after insertion of a transjugular intrahepatic porto-systemic shunt in patients with liver cirrhosis', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 6, s. 957-63.
- Ihlo, CA, Aksglæde, K, Laursen, T, Lauritzen, T & Christiansen, JS 2009, 'Serum insulin aspart concentrations following high-dose insulin aspart administered directly into the duodenum of healthy subjects: An open-labeled, single-blinded and uncontrolled exploratory trial', *Journal of Diabetes Science and Technology*, vol. 3, nr. 5, s. 1183-91.
- Ingelsson, E, Arnlöv, J, Zethelius, B, Vasan, RS, Flyv-

- bjerg, A, Frystyk, J, Berne, C, Hänni, A, Lind, L & Sundström, J 2009, 'Associations of serum adiponectin with skeletal muscle morphology and insulin sensitivity', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 3, s. 953-7.
- Kaunisto, M, Sjölin, L, Sallinen, R, Pettersson-Fernholm, K, Saraheimo, M, Fröjdö, S, Forsblom, C, Fagerudd, J, on behalf of the FinnDiane Study Group, Hansen, TK, Flyvbjerg, A, Wessman, M & Groop, P 2009, 'Elevated MBL concentrations are not an indication of association between the MBL2 gene and type 1 diabetes or diabetic nephropathy', *Diabetes*, vol. 58, nr. 7, s. 1710-1714.
- Knudsen, ST, Laugesen, E, Hansen, KW, Poulsen, PL, Bek, T & Mogensen, CE 2009, 'Ambulatory pulse pressure, decreased nocturnal blood pressure reduction and progression of nephropathy in type 2 diabetic patients', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 4, s. 698-704.
- Krag, MB, Rasmussen, LM, Hansen, TK, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Peroxisome proliferator-activated receptor gamma (PPAR) agonism reduces the insulin-stimulated increase in circulating interleukin-6 in GH replaced GH-deficient adults', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 3, s. 363-8.
- Kristiansen, SB, Solskov, L, Jessen, N, Løfgren, B, Schmitz, O, Nielsen-Kudsk, JE, Nielsen, TT, Bøtker, HE & Lund, S 2009, '5-Aminoimidazole-4-carboxamide-1-beta-d-ribofuranoside Increases Myocardial Glucose Uptake during Reperfusion and Induces Late Pre-conditioning: Potential Role of AMP-Activated Protein Kinase', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 1, s. 10-16.
- Kuan, Y, Surman, J, Frystyk, J, El Nahas, AM, Flyvbjerg, A & Haylor, JL 2009, 'Lack of effect of IGF-I on the glomerular filtration rate in non-diabetic patients with advanced chronic kidney disease', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 3, s. 219-25.
- Langouche, L, Vander Perre, S, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Krarup Hansen, T & Van den Berghe, G 2009, 'Adiponectin, retinol binding protein 4 and leptin in protracted critical illness of pulmonary origin', *Critical Care*, vol. 13, nr. 4, s. R112-R118.
- Laugesen, E, Hansen, KW, Knudsen, ST, Erlandsen, M, Ebbelhøj, E, Mogensen, CE & Poulsen, PL 2009, 'Increased Ambulatory Arterial Stiffness Index and Pulse Pressure in Microalbuminuric Patients With Type 1 Diabetes', *American Journal of Hypertension*, vol. 22, nr. 5, s. 513-519.
- Laurberg, TB, Frystyk, J, Ellingsen, T, Hansen, IT, Jørgensen, A, Tarp, U, Hetland, ML, Hørslev-Petersen, K, Hornung, N, Poulsen, JH, Flyvbjerg, A & Stengaard-Pedersen, K 2009, 'Plasma Adiponectin in Patients with Active, Early, and Chronic Rheumatoid Arthritis Who Are Steroid- and Disease-Modifying Antirheumatic Drug-Naive Compared with Patients with Osteoarthritis and Controls', *Journal of Rheumatology*, vol. 36, nr. 9, s. 1885-91.
- Lerche, S, Soendergaard, L, Rungby, J, Moeller, N, Holst, JJ, Schmitz, O & Brock, B 2009, 'No increased risk of hypoglycaemic episodes during 48 hours of subcutaneous glucagon-like-peptide-1 administration in fasting healthy subjects', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 4, s. 500-6.
- Markovitch, D, Tyrrell, RM, Tauler, P, Frystyk, J, Stokes, K & Thompson, D 2009, 'Lycopene supplementation (passata sauce) reduces apoptosis but does not affect oxidant-responsive heme oxygenase-1 in human lymphocytes', *Nutrition*, vol. 25, nr. 6, s. 668-75.
- Mikkelsen, MM, Andersen, NH, Christensen, TD, Hansen, TK, Eiskjaer, H, Mogensen, CE, Hjortdal, VE & Johnsen, SP 2009, 'Microalbuminuria and short-term prognosis in patients undergoing cardiac surgery', *Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery*, vol. 9, nr. 3, s. 484-90.
- Mortensen, KH, Cleemann, L, Hjerrild, BE, Nexø, E, Loch, H, Jeppesen, EM & Gravholt, CH 2009, 'Increased prevalence of autoimmunity in Turner syndrome--influence of age', *Clinical and Experimental Immunology*, vol. 156, nr. 2, s. 205-10.
- Mortensen, KH, Hansen, KW, Erlandsen, M, Christiansen, JS & Gravholt, CH 2009, 'Ambulatory arterial stiffness index in Turner syndrome: the impact of sex hormone replacement therapy', *Hormone Research*, vol. 72, nr. 3, s. 184-9.
- Møller, L, Dalman, L, Nørrelund, H, Billestrup, N, Frystyk, J, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of fasting on growth hormone signaling and action in muscle and fat', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 3, s. 965-72.
- Møller, L, Nørrelund, H, Jessen, N, Flyvbjerg, A, Pedersen, SB, Gaylinn, BD, Liu, J, Thorner, MO, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of Growth Hormone Receptor Blockade on Substrate Metabolism during Fasting in Healthy Subjects', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 11, s. 4524-4532.
- Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Effects of growth

- hormone on glucose, lipid, and protein metabolism in human subjects', *Endocrine Reviews*, vol. 30, nr. 2, s. 152-77.
- Møller, N, Gormsen, LC, Schmitz, O, Lund, S, Jørgensen, JOL & Jessen, N 2009, 'Free fatty acids inhibit growth hormone/STAT5 signaling in human muscle: a potential feed-back mechanism', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, s. 2204-7.
- Møller, N, Vendelbo, M, Kampmann, U, Christensen, B, Madsen, M, Nørrelund, H & Jørgensen, JOL 2009, 'Growth hormone and protein metabolism', *Clinical Nutrition*, vol. 28, nr. 6, s. 597-603.
- Nielsen, JK, Christiansen, JS, Kristensen, JS, Toft, HO, Hansen, LL, Aasmul, S & Gregorius, K 2009, 'Clinical evaluation of a transcutaneous interrogated fluorescence lifetime-based microsensor for continuous glucose reading', *Journal of Diabetes Science and Technology*, vol. 3, nr. 1, s. 98-109.
- Nielsen, JK, Freckmann, G, Kapitza, C, Ocvirk, G, Koelker, KH, Amann-Zalan, I, Gillen, R, Kamecke, U, Jendrike, N, Christiansen, JS, Koschinsky, T & Heinemann, L 2009, 'Glucose monitoring by microdialysis: performance in a multicentre study', *Diabetic Medicine*, vol. 26, nr. 7, s. 714-21.
- Ninomiya, T, Perkovic, V, de Galan, BE, Zoungas, S, Pillai, A, Jardine, M, Patel, A, Cass, A, Neal, B, Poulter, N, Mogensen, C, Cooper, M, Marre, M, Williams, B, Hamet, P, Mancia, G, Woodward, M, Macmahon, S, Chalmers, J & ADVANCE Collaborative Group 2009, 'Albuminuria and Kidney Function Independently Predict Cardiovascular and Renal Outcomes in Diabetes', *Journal of the American Society of Nephrology*, vol. 20, nr. 8, s. 1813-1821.
- Olsen, MH, Ibsen, H & Mogensen, CE 2009, 'Mikroalbuminuri', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2097-100.
- Petersen, T, Møller-Larsen, A, Thiel, S, Brudek, T, Hansen, TK & Christensen, T 2009, 'Effects of interferon-beta therapy on innate and adaptive immune responses to the human endogenous retroviruses HERV-H and HERV-W, cytokine production, and the lectin complement activation pathway in multiple sclerosis', *Journal of Neuroimmunology*, vol. 215, nr. 1-2, s. 108-116.
- Philip Karl, J, Alemany, JA, Koenig, C, Kraemer, WJ, Frystyk, J, Flyvbjerg, A, Young, AJ & Nindl, BC 2009, 'Diet, body composition, and physical fitness influences on IGF-I bioactivity in women', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 6, s. 491-96.
- Pokrajac, A, Frystyk, J, Flyvbjerg, A & Trainer, PJ 2009, 'Pituitary-independent effect of octreotide on IGF1 generation', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 4, s. 543-8.
- Rasmussen, TB, Dalager, S, Andersen, NH, Hansen, TK & Nielsen-Kudsk, JE 2009, 'Fatal giant cell myocarditis in a patient with multiple autoimmune disorders', *Student BMJ - British Medical Journal*, vol. 23, nr. 1.
- Rubeck, KZ, Bertelsen, S, Vestergaard, P & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of growth hormone (GH) substitution on exercise capacity and muscle strength in GH-deficient adults: a meta-analysis of blinded, placebo-controlled trials', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 6, s. 860-6.
- Scheen, AJ, Tan, MH, Betteridge, DJ, Birkeland, K, Schmitz, O, Charbonnel, B & PROactive investigators 2009, 'Long-term glycaemic effects of pioglitazone compared with placebo as add-on treatment to metformin or sulphonylurea monotherapy in PROactive (PROactive 18)', *Diabetic Medicine*, vol. 26, nr. 12, s. 1242-9.
- Smidt K, Jessen N, Petersen AB, Larsen A, Magnusson N, Jeppesen JB, Stoltenberg M, Culvenor JG, Tsatsanis A, Brock B, Schmitz O, Wogensen L, Bush AI, Rungby J. 2009, 'SLC30A3 Responds to glucose- and zinc variations in beta cells and is critical for insulin production and in vivo glucose-metabolism during beta-cell stress', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 5, s. e5684.
- Snijder, MB, Flyvbjerg, A, Stehouwer, CDA, Frystyk, J, Henry, RMA, Seidell, JC, Heine, RJ & Dekker, JM 2009, 'Relationship of adiposity with arterial stiffness as mediated by adiponectin in older men and women: the Hoorn Study', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 3, s. 387-95.
- Sode-Carlson, R, Farholt, S, Rabben, KF, Bollerslev, J, Sandahl Christiansen, J & Hoybye, C 2009, 'Assessment of physical function in adults with Prader-Willi syndrome', *Disability and Rehabilitation*, s. 1-5.
- Solskov, L, Løfgren, B, Pold, R, Kristiansen, S, Nielsen, T, Overstreet, D, Schmitz, O, Bøtker, HE, Lund, S & Wegener, G 2009, 'Evaluation of the relation between hyperinsulinaemia and myocardial ischaemia-reperfusion injury in a rat model of depression', *Clinical Science*, vol. 118, nr. 4, s. 259-67.
- Søndergaard, E, Gormsen, LC, Nellemann, B, Vestergaard, ET, Christiansen, JS & Nielsen, S 2009, 'Visceral fat mass is a strong predictor of circulating ghrelin levels in premenopausal women', *European*

Journal of Endocrinology, vol. 160, nr. 3, s. 375-9.

- Thorisdottir, RL, Parkner, T, Chen, J, Ejskjaer, N & Christiansen, JS 2009, 'A comparison of pharmacokinetics and pharmacodynamics of biphasic insulin aspart 30, 50, 70 and pure insulin aspart: a randomized, quadruple crossover study', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 104, nr. 3, s. 216-21.
- Touraine, P, D'Souza, GA, Kourides, I, Abs, R, Barclay, P, Xie, R, Pico, A, Torres-Vela, E, Ekman, B, GH Lipoatrophy Study Group & Jørgensen, JOL 2009, 'Lipoatrophy in GH deficient patients treated with a long-acting pegylated GH', *European Journal of Endocrinology*, vol. 161, nr. 4, s. 533-40.
- Wargin, W, Thomas, H, Clohs, L, St-Louis, C, Ejskjaer, N, Gutierrez, M, Shaughnessy, L & Kosutic, G 2009, 'Contribution of Protein Binding to the Pharmacokinetics of the Ghrelin Receptor Agonist TZP-101 in Healthy Volunteers and Adults with Symptomatic Gastroparesis: Two Randomized, Double-Blind Studies and a Binding Profile Study', *Clinical Drug Investigation*, vol. 29, nr. 6, s. 409-18.
- Weiss, R, Otvos, JD, Flyvbjerg, A, Miserez, AR, Frystyk, J, Sinnreich, R & Kark, JD 2009, 'Adiponectin and lipoprotein particle size', *Diabetes Care*, vol. 32, nr. 7, s. 1317-1319.
- Yakar, S, Rosen, CJ, Bouxsein, ML, Sun, H, Mejia, W, Kawashima, Y, Wu, Y, Emerton, K, Williams, V, Jepsen, K, Schaffler, MB, Majeska, RJ, Gavrilova, O, Gutierrez, M, Hwang, D, Pennisi, P, Frystyk, J, Boisclair, Y, Pintar, J, Jasper, H, Domene, H, Cohen, P, Clemmons, D & LeRoith, D 2009, 'Serum complexes of insulin-like growth factor-1 modulate skeletal integrity and carbohydrate metabolism', *The FASEB Journal*, vol. 23, nr. 3, s. 709-19.
- Zornitzki, T, Reshef, N, Aizenberg, O, Cohen, R, Gandelman, G, Frystyk, J, Flyvbjerg, A & Knobler, H 2009, 'High-molecular weight adiponectin is associated with coronary artery angiographic findings in Asian Indians', *Metabolism - Clinical and Experimental*, vol. 58, nr. 5, s. 632-7.
- de Galan, BE, Perkovic, V, Ninomiya, T, Pillai, A, Patel, A, Cass, A, Neal, B, Poulter, N, Harrap, S, Mogensen, C, Cooper, M, Marre, M, Williams, B, Hamet, P, Mancia, G, Woodward, M, Glasziou, P, Grobbee, DE, MacMahon, S, Chalmers, J & ADVANCE Collaborative Group 2009, 'Lowering blood pressure reduces renal events in type 2 diabetes', *Journal of the American Society of Nephrology*, vol. 20, nr. 4, s. 883-92.

Artikel

- Hansen, TK, Gall, M, Tarnow, L, Thiel, S, Parving, H & Flyvbjerg, A 2009, 'Mannanbindende lektin og mortalitet hos patienter med type 2-diabetes--sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 6, s. 426-9.
- Poulsen, PL, Hansen, K, Gæde, P & Rossing, P 2009, 'Hypertension og diabetes mellitus', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 24, s. 2031-2034.
- Poulsen, PL & Ibsen, H 2009, 'Endokrin hypertension', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2100-3.

Review

- Nass, R, Johannsson, G, Christiansen, JS, Kopchick, JJ & Thorner, MO 2009, 'The aging population--is there a role for endocrine interventions?', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 2, s. 89-100.
- Støvning, RK, Andries, A, Brixen, K, Flyvbjerg, A, Hørdler, K & Frystyk, J 2009, 'Leptin, ghrelin, and endocannabinoids: potential therapeutic targets in anorexia nervosa', *Journal of Psychiatric Research*, vol. 43, nr. 7, s. 671-9.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Jørgensen, JOL, Møller, L, Christensen, B, Hafstrøm, TK, Madsen, M & Christiansen, JS 2009, 'Changes in body composition and insulin sensitivity with GH replacement', I Clemmons, D & Attanasio, A (red.), *Hypothalamic-Pituitary Disease and Obesity*, Bioscientifica s. 151-157.
- Jørgensen, JOL & Christensen, JJ 2009, 'Hypothalamus og hypofysens sygdomme', I Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, SH & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*. 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København.
- Pedersen, OB, Beck-Nielsen, H, Flyvbjerg, A & Mandrup-Poulsen, T 2009, 'Diabetes mellitus', I *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck s. 2334-2381.
- Pedersen, OB, Beck-Nielsen, H, Flyvbjerg, A & Mandrup-Poulsen, T 2009, 'Hypoglykæmi', I *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 2382-2388.

Formidling

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

- Flyvbjerg, A 2009, 'Gode 'patientrejser' på tværs af

sektorerne', I, *Skammekrogen: debatbog om medicinske patienter*, 1 udg., Forlaget Dagens Medicin, København, s. 156-165.

Gravholt, CH 2009, 'Kønshormonbehandling', I Gravholt, C (red.), *Turner - kend din krop. En informationsbog om Turner syndrom*, 1 udg., Novo Nordisk, Gothenburg, s. 187-193.

Hjerrild, BE 2009, 'Diabetes', I Gravholt, C (red.), *Turner - kend din krop. En informationsbog om Turner syndrom*, 1 udg., Novo Nordisk, Gothenburg, s. 148-153.

Krag, KS 2010, 'Turner syndrom - epidemiologi', I Gravholt, C (red.), *Turner - kend din krop. En informationsbog om Turner syndrom*, 1 udg., Novo Nordisk, Gothenburg, s. 94-99.

Mortensen, KH 2009, 'Blodtryksforhøjelse', I Gravholt, C (red.), *Turner - kend din krop. En informationsbog om Turner syndrom*, 1 udg., Novo Nordisk, Gothenburg, s. 118-125.

MEDICINSK-ENDOKRINOLOGISK AFDELING C, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS,

Kontaktpersoner

Professor, overlæge, dr.med. Leif Mosekilde
Medicinsk-Endokrinologisk Afdeling C
Århus Universitetshospital
Århus Sygehus, Tage-Hansens Gade 2
8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 7677/+45 8949 7697
Fax: +45 8949 7659
E-mail: leimos@rm.dk

Professor, overlæge, dr.med. Bjørn Richelsen
Medicinsk-Endokrinologisk Afdeling C
Århus Universitetshospital
Århus Sygehus, Tage-Hansens Gade 2
8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 7679
Fax: +45 8949 7659
E-mail: bjoern.richelsen@aarhus.rm.dk

Forskningsoverlæge, adj. professor, dr.med. Kjeld Hermansen
Medicinsk-Endokrinologisk Afdeling C
Århus Sygehus, Tage-Hansens Gade 2
8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 7651/8619 4335
Fax: +45 8949 7659/8619 3807
E-mail: kjeld.hermansen@aarhus.rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Leif Mosekilde
Professor, overlæge, dr.med. Bjørn Richelsen
Adj. professor, overlæge, dr.med. Kjeld Hermansen
Lektor, overlæge, dr.med. Jørgen Rungby
Lektor, overlæge, dr.med., ph.d. Bente Langdahl
Overlæge, dr.med. Steen Bønløkke Pedersen
Lektor, overlæge, dr.med., ph.d. Peter Vestergaard
Afdelingslæge, dr. med. Lars Rejnmark

Adjunkter med særlige opgaver

cand.scient. Lise Bjerre Husted
cand.scient., ph.d. Per Bendix Jeppesen

Post. doc.

Søren Kildeberg Paulsen

Ph.d.-studerende

cand.med. Zhenping Liu
cand.med. Xiaoping Chen
cand.med. Torben Harløf
cand.med. Tanja Sikjær
cand.med. Lars Rolighed
cand.med. Anna Pietraszki
cand.med. Marianne Faurholt Bennetzen
cand.med. Lene Sundahl Mortensen
cand.med. Louise Wamberg Jensen
cand.med. Jens Ølholm Larsen
cand.med. Maria Mærsk Nielsen
cand.med. Jens Holmer Jensen
cand.med. Nuria Gonzalez Bofill
cand.med. Jannie Dahl Hald
cand.scient. Lea Brader
cand.scient.san Ulla Kristine Møller Liendgaard
cand.scient.san Iva Susanna við Streyms Thomsen
cand.scient.san Tore Christiansen
cand.polyt. Karina Cullberg

Speciale studerende

stud. cand.scient., Molekylærbiologi, Nina Jørgensen
stud. cand.scient., Molekylærbiologi, Anna Thorup

Kliniske assistenter

læge Gitte Bloch Rasmussen
læge Jannie Dahl Hald
læge Marianne Bennetsen
læge Tanja Sikjær

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Genpolymorfier ved osteoporose og osteopeni
- Familiær hypokalkurisk hyperkalkæmi og mutationer i calcium sensing receptor genet
- Calcium og knoglemetabolisme ved primær hyperparathyreoidisme
- Effekten af farmaka på knogle- og mineralomsætning samt frakturrisiko
- Calcium- og knogleomsætning under graviditet

- og amning
- Biologiske effekter af D-vitamin
- Fedtvævets endokrine funktion
- Betydningen af den topografiske lokalisering af fedtvævet for insulinresistens
- syndromet
- Fedtsyrer og kostens indflydelse på den intermedieære metabolisme, kardiovaskulære risikofaktorer samt genekspressioner ved diabetes
- Kostens proteiner indflydelse på postprandiel lipæmi ved fedme og diabetes
- Pankreasøkvævets funktion vurderet på isolerede α -celler og klonale cellelinier
- Livsstils- og farmakologisk behandling af fedme
- Diætetisk og farmakologisk optimering af diabetesbehandlingen

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Astrup, A, Rössner, S, Van Gaal, L, Rissanen, A, Nikkanen, L, Al Hakim, M, Madsen, J, Rasmussen, MF, Lean, MEJ, NN8022-1807 Study Group, SG & Hermansen, K 2009, 'Effects of liraglutide in the treatment of obesity: a randomised, double-blind, placebo-controlled study', *Lancet*, vol. 374, nr. 9701, s. 1606-16.
- Bertram, HC, Jeppesen, PB & Hermansen, K 2009, 'An NMR-based metabolomic investigation on effects of supplementation with isosteviol or soy protein to diabetic KKAY mice', *Diabetes, Obesity and Metabolism*, vol. 11, nr. 10, s. 992-5.
- Bilezikian, JP, Khan, AA, Potts, JT, Mosekilde, L & Third International Workshop on the Management of Asymptomatic Primary Hyperthyroidism 2009, 'Guidelines for the management of asymptomatic primary hyperparathyroidism: summary statement from the third international workshop', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 2, s. 335-9.
- Bollerslev, J, Rosen, T, Møllerup, CL, Nordenström, J, Baranowski, M, Franco, C, Pernow, Y, Isaksen, GA, Godang, K, Ueland, T, Jansson, S, Mosekilde, L & SIPH Study Group 2009, 'Effect of surgery on cardiovascular risk factors in mild primary hyperparathyroidism', *The Journal of clinical endocrinology and metabolism*, vol. 94, nr. 7, s. 2255-61.
- Bruun, JM & Richelsen, B 2009, 'Måling af legemsmasseindekset og talje- og hofteomkreds hos voksne', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 43, s. 3071-2.
- Buse, JB, Rosenstock, J, Sesti, G, Schmidt, WE, Montanya, E, Brett, JH, Zychma, M, Blonde, L, LEAD-6 Study Group & Hermansen, K 2009, 'Liraglutide once a day versus exenatide twice a day for type 2 diabetes: a 26-week randomised, parallel-group, multinational, open-label trial (LEAD-6)', *Lancet*, vol. 374, nr. 9683, s. 39-47.
- Christensen, SE, Nissen, PH, Vestergaard, P, Heickendorff, L, Rejnmark, L, Brixen, K & Mosekilde, L 2009, 'Skeletal consequences of familiar hypocalcaemic hypercalcaemia versus primary hyperparathyroidism', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 6, s. 798-807.
- Christiansen, T, Paulsen, SK, Bruun, JM, Overgaard, K, Ringgaard, S, Pedersen, SB, Positano, V & Richelsen, B 2009, 'Comparable reduction of the visceral adipose tissue depot after a diet-induced weight loss with or without aerobic exercise in obese subjects: a 12-week randomized intervention study', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 5, s. 759-67.
- Christiansen, T, Paulsen, SK, Bruun, JM, Ploug, T, Pedersen, SB & Richelsen, B 2009, 'Diet-induced weight loss and exercise alone and in combination enhance the expression of adiponectin receptors in adipose tissue and skeletal muscle, but only diet-induced weight loss enhanced circulating adiponectin', *The Journal of clinical endocrinology and metabolism*, vol. 95, nr. 2, s. 911-9.
- Cleeman, L, Hjerrild, B, Lauridsen, A, Heickendorff, L, Christiansen, J, Mosekilde, L & Gravholt, CH 2009, 'Long term hormone replacement therapy preserves bone mineral density in Turner syndrome', *European Journal of Endocrinology*, vol. 161, nr. 2, s. 251-257.
- Dalgaard, E, Lauritzen, T, Christiansen, T, Mai, KS, Borch-Johnsen, K & Sandbaek, A 2009, 'Socioeconomic factors related to attendance at a Type 2 diabetes screening programme', *Diabetic Medicine*, vol. 26, nr. 5, s. 518-25.
- Eastell, R, Arnold, A, Brandi, ML, Brown, EM, D'Amour, P, Hanley, DA, Rao, DS, Rubin, MR, Goltzman, D, Silverberg, SJ, Marx, SJ, Peacock, M, Mosekilde, L, Bouillon, R & Lewiecki, EM 2009, 'Diagnosis of asymptomatic primary hyperparathyroidism: proceedings of the third international workshop', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 2, s. 340-50.
- Glintborg, D, Andersen, M, Richelsen, B & Bruun,

- JM 2009, 'Plasma monocyte chemoattractant protein-1 and macrophage inflammatory protein-1alpha are increased in patients with polycystic ovary syndrome and associated with adiposity, but unaffected by pioglitazone treatment', *Clinical Endocrinology*.
- Hermansen, K, Dornhorst, A & Sreenan, S 2009, 'Observational, open-label study of type 1 and type 2 diabetes patients switching from human insulin to insulin analogue basal-bolus regimens: insights from the PREDICTIVE study', *Current Medical Research and Opinion*, s. 2601+8.
- Hong, J, Jeppesen, PB & Hermansen, K 2009, 'Effects of elevated fatty acid and glucose concentrations on pancreatic islet function in vitro', *Diabetes, Obesity and Metabolism*, vol. 11, nr. 4, s. 397-404.
- Jakobsen, SS, Larsen, A, Stoltenberg, M, Bruun, JM & Søballe, K 2009, 'Hydroxyapatite coatings did not increase TGF-beta and BMP-2 secretion in murine J774A.1 macrophages, but induced a pro-inflammatory cytokine response', *Journal of Biomaterials Science. Polymer Edition*, vol. 20, nr. 4, s. 455-65.
- Jendle, J, Nauck, MA, Matthews, DR, Frid, A, Hermansen, K, Düring, M, Zdravkovic, M, Strauss, BJ, Garber, AJ & LEAD-2 and LEAD-3 Study Groups 2009, 'Weight loss with liraglutide, a once-daily human glucagon-like peptide-1 analogue for type 2 diabetes treatment as monotherapy or added to metformin, is primarily as a result of a reduction in fat tissue', *Diabetes, Obesity and Metabolism*, vol. 11, nr. 12, s. 1163-72.
- Knudsen, ST, Laugesen, E, Hansen, KW, Poulsen, PL, Bek, T & Mogensen, CE 2009, 'Ambulatory pulse pressure, decreased nocturnal blood pressure reduction and progression of nephropathy in type 2 diabetic patients', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 4, s. 698-704.
- Langdahl, BL, Marin, F, Shane, E, Dobnig, H, Zanchetta, JR, Maricic, M, Krohn, K, See, K & Warner, MR 2009, 'Teriparatide versus alendronate for treating glucocorticoid-induced osteoporosis: an analysis by gender and menopausal status', *Osteoporosis International*, vol. 20, s. 2095-2114.
- Langdahl, BL, Rajzbaum, G, Jakob, F, Karras, D, Ljunggren, O, Lems, WF, Fahrleitner-Pammer, A, Walsh, JB, Barker, C, Kutahov, A & Marin, F 2009, 'Reduction in fracture rate and back pain and increased quality of life in postmenopausal women treated with teriparatide: 18-month data from the European Forsteo Observational Study (EFOS)', *Calcified Tissue International*, vol. 85, nr. 6, s. 484-93.
- Langdahl, BL, Hitz, M, Melsen, B & Pinholt, EM 2009, 'Kæbenekrose ved behandling med bisfosfonater - dosis har afgørende betydning for risikoen', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1103; author reply 1103.
- Laugesen, E, Hansen, KW, Knudsen, ST, Erlandsen, M, Ebbenhøj, E, Mogensen, CE & Poulsen, PL 2009, 'Increased Ambulatory Arterial Stiffness Index and Pulse Pressure in Microalbuminuric Patients With Type 1 Diabetes', *American Journal of Hypertension*, vol. 22, nr. 5, s. 513-519.
- Liu, Z, Jeppesen, PB, Gregersen, S, Chen, X & Hermansen, K 2008, 'Dose- and Glucose-Dependent Effects of Amino Acids on Insulin Secretion from Isolated Mouse Islets and Clonal INS-1E Beta-Cells', *The review of diabetic studies : RDS*, vol. 5, nr. 4, s. 232-44.
- Madsen, EL, Bruun, JM, Skogstrand, K, Hougaard, DM, Christiansen, T & Richelsen, B 2009, 'Long-term weight loss decreases the nontraditional cardiovascular risk factors interleukin-18 and matrix metalloproteinase-9 in obese subjects', *Metabolism - Clinical and Experimental*, vol. 58, nr. 7, s. 946-53.
- Mortensen, LS, Hartvigsen, ML, Brader, LJ, Astrup, A, Schrezenmeir, J, Holst, JJ, Thomsen, C & Hermansen, K 2009, 'Differential effects of protein quality on postprandial lipemia in response to a fat-rich meal in type 2 diabetes: comparison of whey, casein, gluten, and cod protein', *The American journal of clinical nutrition*, vol. 90, nr. 1, s. 41-8.
- Mosekilde, L, Vestergaard, P & Langdahl, BL 2009, 'Fracture prevention in postmenopausal woman', *Clinical Evidence*, s. 375-376.
- Mosekilde, L, Vestergaard, P & Langdahl, BL 2009, 'Fracture Prevention in postmenopausal women', *Clinical Evidence*, s. 363-372.
- Møller, L, Nørrelund, H, Jessen, N, Flyvbjerg, A, Pedersen, SB, Gaylinn, BD, Liu, J, Thorner, MO, Møller, N & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of Growth Hormone Receptor Blockade on Substrate Metabolism during Fasting in Healthy Subjects', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 11, s. 4524-4532.
- Nissen, N, Madsen, JS, Bladbjerg, EM, Beck Jensen, JE, Jørgensen, NR, Langdahl, B, Abrahamsen, B & Brixen, K 2009, 'No association between hip geometry and four common polymorphisms associated with fracture: the Danish osteoporosis prevention study', *Calcified Tissue International*,

- vol. 84, nr. 4, s. 276-85.
- Positano, V, Christiansen, T, Santarelli, MF, Ringgaard, S, Landini, L & Gastaldelli, A 2009, 'Accurate segmentation of subcutaneous and intermuscular adipose tissue from MR images of the thigh', *Journal of Magnetic Resonance Imaging*, vol. 29, nr. 3, s. 677-84.
- Recker, RR, Ste-Marie, L, Langdahl, B, Masanaukaite, D, Ethgen, D & Delmas, PD 2009, 'Oral ibandronate preserves trabecular microarchitecture: micro-computed tomography findings from the oral iBandronate Osteoporosis vertebral fracture trial in North America and Europe study', *Journal of Clinical Densitometry*, vol. 12, nr. 1, s. 71-6.
- Rejnmark, L, Langdahl, BL & Mosekilde, L 2009, 'Osteoporose udredning og behandling', *Maanedsskrift for Praktisk Laegegerning*, vol. 87, s. 241-253.
- Rejnmark, L, Tietze, A, Vestergaard, P, Buhl, L, Lehbrink, M, Heickendorff, L & Mosekilde, L 2009, 'Reduced Prediagnostic 25-Hydroxyvitamin D Levels in Women with Breast Cancer: A Nested Case-Control Study', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, s. 2655-2660.
- Rejnmark, L, Vestergaard, P, Heickendorff, L & Mosekilde, L 2009, 'Simvastatin does not affect vitamin d status, but low vitamin d levels are associated with dyslipidemia: results from a randomised, controlled trial', *International journal of endocrinology*.
- Richelsen, B 2009, 'Fysisk aktivitet er sundt--kosttilskud og doping er ikke', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 34, s. 2370.
- Richelsen, B 2009, 'Har medicinsk behandling af fedme en fremtid?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 2973.
- Richelsen, B & Pedersen, SB 2009, 'Raske overvægtige. Er vægttabsbehandling indiceret?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 43, s. 3092-4.
- Rubeck, KZ, Bertelsen, S, Vestergaard, P & Jørgensen, JOL 2009, 'Impact of growth hormone (GH) substitution on exercise capacity and muscle strength in GH-deficient adults: a meta-analysis of blinded, placebo-controlled trials', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 6, s. 860-6.
- Ryg, J, Rejnmark, L, Overgaard, S, Brixen, K & Vestergaard, P 2009, 'Hip fracture patients at risk of second hip fracture: a nationwide population-based cohort study of 169,145 cases during 1977-2001', *Journal of Bone and Mineral Research*, vol. 24, nr. 7, s. 1299-307.
- Sanden, AK & Vestergaard, P 2009, 'Kontrol af serumcalcium med cinacalcet ved parathyroideacancer', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 3004-6.
- Silverberg, SJ, Lewiecki, EM, Mosekilde, L, Peacock, M & Rubin, MR 2009, 'Presentation of asymptomatic primary hyperparathyroidism: proceedings of the third international workshop', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 2, s. 351-65.
- Svendsen, P, Madsbad, S, Nilas, L, Paulsen, SK & Pedersen, SB 2009, 'Expression of 11beta-hydroxysteroid dehydrogenase 1 and 2 in subcutaneous adipose tissue of lean and obese women with and without polycystic ovary syndrome.', *International Journal of Obesity*, vol. 11, s. 1249-56.
- Vestergaard, P 2009, 'Bone metabolism in type 2 diabetes and role of thiazolidinediones', *Current opinion in endocrinology, diabetes, and obesity*, vol. 16, nr. 2, s. 125-31.
- Vestergaard, P, Rejnmark, L & Mosekilde, L 2009, 'Diabetes and its complications and their relationship with risk of fractures in type 1 and 2 diabetes', *Calcified Tissue International*, vol. 84, nr. 1, s. 45-55.
- Vestergaard, P, Rejnmark, L & Mosekilde, L 2009, 'Fracture risk in patients with different types of cancer', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 48, nr. 1, s. 105-15.
- Vestergaard, P 2009, 'Fracture risks of antidepressants', *Expert Review of Neurotherapeutics*, vol. 9, nr. 1, s. 137-41.
- Vestergaard, P, Schwartz, K, Pinholt, E, Rejnmark, L & Mosekilde, L 2009, 'Gastric and Esophagus Events Before and During Treatment of Osteoporosis', *Calcified Tissue International*, s. 110-5.
- Vestergaard, P, Rejnmark, L & Mosekilde, L 2009, 'Hypertension is a risk factor for fractures', *Calcified Tissue International*, vol. 84, nr. 2, s. 103-11.
- Vestergaard, P, Rejnmark, L & Mosekilde, L 2009, 'Loss of life years after a hip fracture', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 5, s. 525-30.
- Vestergaard, P & Mosekilde, L 2009, 'Medicinsk behandling af patienter med primær hyperparathyroidisme', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2284-7.
- Vestergaard, P, Rejnmark, L & Mosekilde, L 2009, 'Osteoarthritis and risk of fractures', *Calcified Tissue International*, vol. 84, nr. 4, s. 249-56.
- Vestergaard, P 2009, 'Varying effects of psychotropic medications on fracture risk in older people', *Evidence - Based Mental Health*, vol. 12, nr. 1, s. 25.

Review

Thomsen, ISVS & Vestergaard, P 2009, 'Do the drugs used to treat rheumatic disorders induce bone fragility?', *CLM Rheumatology*, vol. 28, nr. 1, s. 1-8.

Ph.d.-afhandling

Christensen, SE 2009, *Calcium and bone metabolism in familial hypocalciuric hypercalcaemia and primary hyperparathyroidism*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Christiansen, T 2009, *Effect of regular exercise and diet-induced weight loss on bod fat composition, metabolic syndrome, and on low grade inflammation in obese subjects.*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Videnskabelig bog/antologi

Mosekilde, L, Brixen, K, Jespersen, B, Kassem, M & Vestergaard, P 2009, *Calciummetaboliske sygdomme og forstyrrelser i fosfat- og magnesiumstofskiftet.*, Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck.

Poster

Amstrup, AK, Rejnmark, L & Mosekilde, L 2009, *Smoking protects against severity of disease in primary hyperparathyroidism*, Paper fremlagt ved 35th European symposium on calcified tissues, ECTS, Wien, Østrig. 23. - 27. maj.

Lomborg, K, Bastrup, L, Skånning Nielsen, E, Wang Vedelø, T, Jensen, AL & Pedersen, PU 2009, *Assisted personal body care: A RCT in hospitalised patients with COPD*, Paper fremlagt ved European Respiratory Society Congress 2009, Vienna, Østrig. 11. - 15. september.

Møller, UK, Rejnmark, L, Mosekilde, L & Ramlau-Hansen, C 2009, *Do folic acid, homocysteine and vitamin B12 affect changes in bone mineral density post partum?*, Paper fremlagt ved 35th European symposium on calcified tissues, ECTS, Wien, Østrig. 23. - 27. maj.

Thomsen, ISVS, Rejnmark, L, Vestergaard, P, Heickendorff, L & Mosekilde, L 2009, *The stability of 25-hydroxy-vitamin D in human blood during different sampling and storage conditions*, Paper fremlagt ved ECTS møde, Wien, Østrig. 22. - 26. maj.

Publiceret abstrakt

Lomborg, K, Skånning Neilsen, E, Bastrup, L, Jensen, AL, Wang Vedelø, T & Pedersen, PU 2009, *How to preserve COPD-patients' autonomy and improve*

their well-being during assisted personal body care, Paper fremlagt ved The Nordic Lung Congress 2009, Aarhus, Danmark. 11. - 13. juni.

Lomborg, K, Skånning Nielsen, E, Bastrup, L, Wang Vedelø, T, Jensen, AL & Pedersen, PU 2009, *Preventing breathlessness and preserving autonomy: A randomised study of assisted personal body care in patients with severe COPD*, Paper fremlagt ved Leading Change:Building Healthier Nations. ICN 24TH Quadrennial Congress, Durban, Sydafrika. 27. juni - 04. juli, 2009.

Rejnmark, L, Tietze, A, Vestergaard, P, Buhl, L, Lehbrink, M, Heickendorff, L & Mosekilde, L 2009, *Reduced pre-diagnostic 25-hydroxyvitamin D levels in women with breast cancer.*, Paper fremlagt ved 2nd joint meeting of the IBMS and Australian New Zealand and Mineral Society, Sydney, Australien. 21. - 25. marts. Bone 1 Elsevier Inc.

Patent

Jeppesen, PB & Mønster, D *Laundry detergent*, PA 2009 01171, DK.

Formidling

Andet

Rejnmark, L 2009, *Patientvejledning om D vitaminmangel*, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busch A/S.

Tidsskriftartikel

Jeppesen, PB 2009, '300 gange sødere end sukker: Den lille steviabusk indeholder et naturligt og kaloriefrit sødestof', *Samvirke*, s. 28-29.

Avisartikel

Jeppesen, PB 2009, 'Måske kan du snart spise sundt slik: Meget tyder på, at din lightsodavand eller dine vingummier inden længe kan være sødet med stevia, et nyt naturligt sødestof.', *I Form*, April 2009, s. 72-75.

Forskningsformidlende bog/antologi

Hjort Sørensen, C, Stranberg, C, Oturai, P, Kiss, K, Meldgaard, B, Buhl, L, Krogdahl, A, Timmermans, V, Pedersen, U, Charabi, B, Christiansen, P, Baymler Pedersen, H, Bastholt, L, Specht, L, Rytter, C, Bentsen, J, Nygaard, B, Vestergaard, P & Godballe, C 2009, *Kliniske retningslinier for behandling af thyroideacancer i Danmark: DAHANCA/DATHYRCA.*

Rejnmark, L, Abrahamsen, B, Ejersted, C, Hyldstrup, L, Beck Jensen, J, Rintek Madsen, O, Mosekilde, L,

- Schwarz, P, Vestergaard, P & Langdahl, BL 2009,
*Vejledning til udredning og behandling af osteopo-
rose: Dansk knoglemedicinsk selskab 2009,*
- Vestergaard, P 2009, *Calciumstofskifteregulering*, Info-
matum.
- Vestergaard, P 2009, *Hypocalcæmi og hypercalcæmi*,
Infomatum.
- Vestergaard, P 2010, *Virkninger og bivirkninger af læge-
midler på skelettet*, Apropos.

MEDICINSK HEPATO- GASTROENTEROLOGISK AFDELING V, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, dr. med. Hendrik Vilstrup
Medicinsk Hepato-Gastroenterologisk Afdeling V,
Århus Universitetshospital
Tlf.: +45 8949 3891
Fax: +45 8949 2860
E-mail: hendvils@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Lektor, ledende overlæge, dr. med. Peter Ott
Lektor, overlæge, dr. med. Jens F. Dahlerup
Lektor, overlæge, dr. med. Lisbet Ambrosius Christensen
Professor, dr. med. Hendrik Vilstrup
Lektor, overlæge, dr. med. Susanne Keiding
Lektor, overlæge, ph.d. Jørgen Agnholt
Lektor, overlæge, ph.d. Henning Grønbæk
Overlæge, ph.d. Gerda Elisabeth Villadsen
Lektor, dr. med. Klaus Krogh
1. reservelæge, ph.d. Niels Kristian Aagaard
1. reservelæge, ph.d. Jens Kelsen
1. reservelæge, ph.d. Christian Lodberg Hvas
Reservelæge, ph.d. Peter Jepsen

Ph.d. studerende

Karen Louise Thomsen
Thomas Damgaard Sandahl
Anders Dige
Lars Erik Bartels
Janne Fassov
Lotte Fynne
Palle Bager
Tine Gregersen
Mette Julsgaard Nielsen

Forskningsårsstuderende

Mikkel Malham Knudsen
Mia Bendix-Struve
Nanna Holt

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- samspil imellem leverfunktion, vækstregulering og inflammation
- cellulær immunitet ved inflammatorisk tarmsygdom
- molekylær billedteknik ved leversygdom
- klinisk epidemiologi for lever- og mavetarmsygdomme
- kliniske undersøgelser af lægemiddeleffekter

Ph.d.-afhandling

Iversen, P 2009, *Dynamic Brain PET studies in cirrhosis patients with and without hepatic encephalopathy and before and after TIPS*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University.
Jørgensen, SP 2009, *Immune-modulation of vitamin D in Crohn's disease*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
Kannerup, A 2009, *The influence of warm liver ischemia, reperfusion and ischemic preconditioning on metabolic changes in the liver and on the systemic inflammatory response in a pig model*, Ph.d.-afhandling, Det Naturvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Aagaard, NK, Thomsen, KL, Holland-Fischer, P, Jørgensen, SP & Ott, P 2009, 'A 15-year-old girl with severe hemolytic Wilson's crisis recovered without transplantation after extracorporeal circulation with the Prometheus system', *Blood Purification*, vol. 28, nr. 2, s. 102-7.
Aagaard, NK, Grøfte, T, Greisen, J, Malmlöf, K, Johansen, PB, Grønbæk, H, Ørskov, H, Tygstrup, N & Vilstrup, H 2009, 'Growth hormone and growth hormone secretagogue effects on nitrogen balance and urea synthesis in steroid treated rats', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 5, s. 426-31.
Alexander, MS, Biering-Sorensen, F, Bodner, D, Brackett, NL, Cardenas, D, Charlifue, S, Creasey, G, Di-

- etz, V, Ditunno, J, Donovan, W, Elliott, SL, Estores, I, Graves, DE, Green, B, Gousse, A, Jackson, AB, Kennelly, M, Karlsson, A, Krassioukov, A, Krogh, K, Linsenmeyer, T, Marino, R, Mathias, CJ, Per-kash, I, Sheel, AW, Schilero, G, Shilero, G, Schurch, B, Sonksen, J, Stiens, S, Wecht, J, Wuermsler, LA & Wyndaele, J 2009, 'International standards to document remaining autonomic function after spinal cord injury', *Spinal Cord*, vol. 47, nr. 1, s. 36-43.
- Bager, P 2009, 'Assessment of the need for information among patients with Neuroendocrine Tumors', *Vård i Norden*, vol. 92, nr. 2, s. 53-5.
- Bager, P 2009, 'Støt patienterne i kampen for afholdenhed', *Sygeplejersken*, nr. 109, s. 46-50.
- Boe, A, Trykker, H & Krogh, K 2009, 'Helbredsbedingede kørekortfornyelser', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 18, s. 1509-13.
- Bonderup, OK, Hansen, J, Teglbjærg, PS, Christensen, LA & Fallingborg, J 2009, 'Long-term budesonide treatment of collagenous colitis: a randomised, double-blind, placebo-controlled trial', *Gut*, vol. 58, nr. 1, s. 68-72.
- Christensen, P, Krogh, K, Buntzen, S, Payandeh, F & Laurberg, S 2009, 'Long-term outcome and safety of transanal irrigation for constipation and fecal incontinence', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 2, s. 286-92.
- Crowe, FL, Key, TJ, Allen, NE, Appleby, PN, Roddam, A, Overvad, K, Grønbaek, H, Tjønneland, A, Halkjaer, J, Dossus, L, Boeing, H, Kröger, J, Trichopoulou, A, Dilis, V, Trichopoulos, D, Boutron-Ruault, M, De Lauzon, B, Clavel-Chapelon, F, Palli, D, Berrino, F, Panico, S, Tumino, R, Sacerdote, C, Bueno-de-Mesquita, HB, Vrieling, A, van Gils, CH, Peeters, PHM, Gram, IT, Skeie, G, Lund, E, Rodríguez, L, Jakszyn, P, Molina-Montes, E, Tormo, MJ, Barricarte, A, Larrañaga, N, Khaw, K, Bingham, S, Rinaldi, S, Slimani, N, Norat, T, Gallo, V, Riboli, E & Kaaks, R 2009, 'The association between diet and serum concentrations of IGF-I, IGFBP-1, IGFBP-2, and IGFBP-3 in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 5, s. 1333-40.
- Dahlerup, JF & Deleuran, B 2009, 'Anæmi: - en hyppig ekstraartikulær manifestation ved rheumatoid arthrit', *Best Practice*, s. 14-17.
- Dige, A, Hvas, CL, Kelsen, J, Deleuran, B, Dahlerup, JF & Agnholt, J 2009, 'Ethylene-Diamine-Tetra-Acetate (EDTA) mimics the effect of regulatory T cells in suppression assays: A potential pitfall when using AutoMACS-separated cells', *Journal of Immunological Methods*, s. 141-144.
- Erichsen, R, Jepsen, P, Vilstrup, H, Ekbom, A & Sørensen, HT 2009, 'Incidence and prognosis of cholangiocarcinoma in Danish patients with and without inflammatory bowel disease: a national cohort study, 1978-2003', *European Journal of Epidemiology*, vol. 24, nr. 9, s. 513-20.
- Fynne, L, Kruse, A, Søndergaard, K, Krogh, K & Borre, M 2009, 'Percutaneous endoscopic gastrostomy in patients with systemic sclerosis', *Scandinavian Journal of Rheumatology*, vol. 39, s. 266-8.
- Gjedsted, J, Gormsen, L, Buhl, M, Nørrelund, H, Schmitz, O, Keiding, S, Tønnesen, E & Møller, N 2009, 'Forearm and Leg Amino Acid Metabolism in the Basal State and During Combined Insulin and Amino Acid Stimulation after a 3 day Fast', *Acta Physiologica (Print Edition)*, vol. 197, nr. 3, s. 197-205.
- Hauge, EM & Grønbaek, H 2009, 'Faktorer af betydning for antallet af publikationer fra ph.d.-graduerede i perioden 1993-2000', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 9, s. 699-703.
- Holland-Fischer, P, Greisen, J, Grøfte, T, Jensen, T, Hansen, PO & Vilstrup, H 2009, 'Increased energy expenditure and glucose oxidation during acute nontraumatic skin pain in humans', *European Journal of Anaesthesiology*, vol. 26, nr. 4, s. 311-317.
- Holland-Fischer, P, Vilstrup, H, Frystyk, J, Nielsen, DT, Flyvbjerg, A & Grønbaek, H 2009, 'The IGF system after insertion of a transjugular intrahepatic porto-systemic shunt in patients with liver cirrhosis', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 6, s. 957-63.
- Jepsen, P, Vilstrup, H, Andersen, PK & Sørensen, HT 2009, 'Socioeconomic status and survival of cirrhosis patients: a Danish nationwide cohort study', *BMC Gastroenterology*, vol. 9, s. 35.
- Jepsen, P, Vilstrup, H, Ott, P, Keiding, S, Andersen, PK & Tygstrup, N 2009, 'The galactose elimination capacity and mortality in 781 Danish patients with newly-diagnosed liver cirrhosis: a cohort study', *BMC Gastroenterology*, vol. 9, s. 50.
- Joensson, IM, Hagstroem, S, Krogh, K, Siggaard, C & Djurhuus, JC 2009, '24-hour rectal manometry for overactive bladder', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 4 Suppl, s. 1927-32.
- Kannerup, A, Grønbaek, H, Funch-Jensen, P, Tønnesen, E, Jørgensen, RL & Mortensen, FV 2009, 'Cytokine changes during warm ischemia and reperfusion

- of the pig liver with or without preconditioning', *European Surgical Research*, vol. 42, nr. 4, s. 216-22.
- Kannerup, A, Grønbaek, H, Funch-Jensen, P, Jørgensen, RL & Mortensen, FV 2009, 'The influence of preconditioning on metabolic changes in the pig liver before, during, and after warm liver ischemia measured by microdialysis', *Hepatology International*, vol. 3, nr. 1, s. 310-315.
- Krogh, K & Laurberg, S 2009, 'Constipation in the elderly: investigation and management', *Aging Health*, nr. 5, s. 671-682.
- Krogh, K & Christensen, P 2009, 'Neurogenic colorectal and pelvic floor dysfunction', Best practice & research. *Clinical gastroenterology*, vol. 23, nr. 4, s. 531-43.
- Memon, AA, Jakobsen, S, Dagnaes-Hansen, F, Sørensen, BS, Keiding, S & Nexø, E 2009, 'Positron emission tomography (PET) imaging with [11C]-labeled erlotinib: a micro-PET study on mice with lung tumor xenografts', *Cancer research*, vol. 69, nr. 3, s. 873-8.
- Michelsen, HB, Maeda, Y, Lundby, L, Krogh, K, Buntzen, S & Laurberg, S 2009, 'Retention test in sacral nerve stimulation for fecal incontinence', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 11, s. 1864-8.
- Ott, P, Grønbaek, H, Havelund, T, Wettergren, A, Clemmesen, O, Clausen, MR & Hansen, EF 2009, 'Screening for hepatocellulaert karcinom?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1083.
- Qin, P, Jepsen, P, Nørgård, B, Agerbo, E, Mortensen, PB, Vilstrup, H & Sørensen, HT 2009, 'Hospital admission for non-fatal poisoning with weak analgesics and risk for subsequent suicide: a population study', *Psychological Medicine*, vol. 39, nr. 11, s. 1867-73.
- Ravnborg, AB, Hvas, CL, Agnholt, J, Dahlerup, JF, Vind, I, Till, A, Rosenstiel, P & Höllsberg, P 2009, 'Toll-like receptor-induced granulocyte-macrophage colony-stimulating factor secretion is impaired in Crohn's disease by nucleotide oligomerization domain 2-dependent and -independent pathways', *Clinical and Experimental Immunology*, vol. 155, s. 487-95.
- Schack, L, Lange, A, Kelsen, J, Agnholt, J, Christensen, B, Petersen, TE & Sørensen, ES 2009, 'Considerable variation in the concentration of osteopontin in human milk, bovine milk and infant formulas', *Journal of Dairy Science*, vol. 92, nr. 11, s. 5378-85.
- Søgaard, KK, Horváth-Puhó, E, Grønbaek, H, Jepsen, P, Vilstrup, H & Sørensen, HT 2009, 'Risk of venous thromboembolism in patients with liver disease: a nationwide population-based case-control study', *American Journal of Gastroenterology*, vol. 104, nr. 1, s. 96-101.
- Vilstrup, H 2009, 'Guillain-Barrés syndrom efter influenzavaccination', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 21, s. 1801; author reply 1801.

Artikel

- Dahlerup, JF & Bager, P 2009, 'Blodmangel/anæmi ved kronisk inflammatorisk tarmsygdom (KIT)', *Colitis-Crohn blad*, nr. 2, s. 74.

Kommentar/debat

- Christensen, LA, Dahlerup, JF, Nielsen, MJ, Fallingborg, J & Schmiegelow, K 2009, 'Azathioprine treatment during lactation: author's reply', *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*, vol. 30, nr. 1, s. 91.

Review

- Alexander, MS, Anderson, KD, Biering-Sorensen, F, Blight, AR, Brannon, R, Bryce, TN, Creasey, G, Catz, A, Curt, A, Donovan, W, Ditunno, J, Ellaway, P, Finnerup, NB, Graves, DE, Haynes, BA, Heineemann, AW, Jackson, AB, Johnston, MV, Kalpakjian, CZ, Kleitman, N, Krassioukov, A, Krogh, K, Lamertse, D, Magasi, S, Mulcahey, MJ, Schurch, B, Sherwood, A, Steeves, JD, Stiens, S, Tulsy, DS, van Hedel, HJA & Whiteneck, G 2009, 'Outcome measures in spinal cord injury: recent assessments and recommendations for future directions', *Spinal Cord*, vol. 47, nr. 8, s. 582-591.

Videnskabelig bog/antologi

- Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.) 2009, *Medicinsk Kompendium*, 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Dahlerup, JF, Boesgaard, S, Bonde, J, Hansen, K & Pedersen, C 2009, 'Den akut svært syge patient', I Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 185-211.
- Laurberg, S & Krogh, K 2009, 'Anorectal and Pelvic Floor Physiology', I Givel, JR, Mortensen, N & Roche, B (red.), *Anorectal and Colonic Diseases. A Practical Guide to their Management*, Third Edition

udg., Springer Verlag s. 19-28.

Vilstrup, H, Ott, P & Larsen, HR 2009, 'Lever- og galde-
vejssygdomme', I Schaffalitzky de Muckadell, OB,
Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kom-
pendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg
Forlag / Arnold Busck, København, s. 1678-1761.

Vilstrup, H, Haunsø, S & Schaffalitzky de Muckadell,
OB 2009, 'Lægens kontakt med patienten: den
kliniske beslutning', I Schaffalitzky de Muckadell,
OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kom-
pendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg
Forlag / Arnold Busck, København, s. 153-159.

Bidrag til videnskabelig rapport

Bendtsen, F, Ejstrup, P, Grønbæk, H, Krag, A & Tofteng,
F 2009, 'Behandling af akut blødning fra gastro-
øsofageale varicier og forebyggelse af reblødning:
Quick guide', I, www.gastroenterologi.dk.

MEDICINSK-KARDIOLOGISK AFDELING A, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med Kristian Thygesen
 Medicinsk Kardiologisk Afd. A
 Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
 Tage-Hansens Gade 2, 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 7614
 Fax: +45 8949 7619
 E-mail: kristhyg@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Lektor, overlæge, dr.med. Ole Gøtzsche
 Lektor, overlæge, ph.d. Bent Raungaard
 Lektor, overlæge, dr.med., Kent Lodberg Christensen
 Lektor, overlæge, dr.med. Steen E. Husted via samarbejdsaftale med Farmakologisk Institut, Aarhus Universitet.

Ph.d.-studerende

cand.med. Carsten Stengaard
 cand.med. Jacob Sørensen
 cand.med. Michael Præstholm
 cand.med. Sidsel Bekke-Hansen
 cand.med. Askhan Eftekhari
 cand.med. Morten Engholm Pedersen
 cand.med. Dorte Guldbrand
 cand.scient. Marta Bauerek

Vigtige satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Diagnostisk anvendelse af kardiale biomarkører ved myokardieiskæmi/infarkt
- Præhospital anvendelse af telemedicin og diagnostiske markører ved akutte hjertetilfælde
- Eksperimentelle studier af kolesteroloptagelse og kolesterolomsætning
- Genetisk karakteristisk af familiær kolesterolæmi
- Billeddannende teknikker til vurdering af patologiske ændringer i hjerte og koronarkar
- Psykosociale faktorerens betydning for livsstilsændringer hos hjertepatienter
- Udvikling af nye farmakologiske behandlingsprincipper indenfor trombokardiologi

- Diagnostik og behandling af venøs tromboemboli
- Trombocytfunktionsundersøgelse hos patienter med aterotrombose
- Betydningen af strukturelle forandringer i modstandskar ved symptomatisk hypertension
- Betydning af den perifere arterielle modstand ved behandling af hypertensive kardiovaskulære tilstande
- Prognostisk betydning af modstandskar ved nyopdaget hypertension

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Björck, L, Rosengren, A, Wallentin, L & Stenestrand, U 2009, 'Smoking in relation to ST-segment elevation acute myocardial infarction: findings from the Register of Information and Knowledge about Swedish Heart Intensive Care Admissions', *Heart*, vol. 95, nr. 12, s. 1006-11.
- Budaj, A, Eikelboom, JW, Mehta, SR, Afzal, R, Chrolavicius, S, Bassand, J, Fox, KAA, Wallentin, L, Peters, RJG, Granger, CB, Joyner, CD, Yusuf, S & OASIS 5 Investigators 2009, 'Improving clinical outcomes by reducing bleeding in patients with non-ST-elevation acute coronary syndromes', *European Heart Journal*, vol. 30, nr. 6, s. 655-61.
- Connolly, SJ, Ezekowitz, MD, Yusuf, S, Eikelboom, J, Oldgren, J, Parekh, A, Pogue, J, Reilly, PA, Themeles, E, Varrone, J, Wang, S, Alings, M, Xavier, D, Zhu, J, Diaz, R, Lewis, BS, Darius, H, Diener, H, Joyner, CD, Wallentin, L & RE-LY Steering Committee and Investigators 2009, 'Dabigatran versus warfarin in patients with atrial fibrillation', *New England Journal of Medicine*, vol. 361, nr. 12, s. 1139-51.
- Connolly, SJ, Pogue, J, Hart, RG, Hohnloser, SH, Pfeffer, M, Chrolavicius, S, Yusuf, S & ACTIVE Investigators 2009, 'Effect of clopidogrel added to aspirin in patients with atrial fibrillation', *New England Journal of Medicine*, vol. 360, nr. 20, s. 2066-78.
- Faergeman, O & Lidegaard, Ø 2009, 'Klima og sundhed', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 44, s. 3163.
- Faergeman, O & Østergaard, LJ 2009, 'Klimaforan-

- dringer, fødevarereproduktion og human sundhed', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 44, s. 3181-4.
- Fenger-Grøn, M, Buus, NH & Christensen, KL 2009, 'Ekkokardiografi af venstre ventrikelmasse ved essentiel hypertension', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3252-3255.
- Færgeman, O, Holme, I, Fayyad, R, Bhatia, S, Grundy, SM, Kastelein, JJP, LaRosa, JC, Larsen, ML, Lindahl, C, Olsson, AG, Tikkanen, MJ, Waters, DD, Pedersen, TR & Steering Committees of IDEAL and TNT Trials 2009, 'Plasma triglycerides and cardiovascular events in the Treating to New Targets and Incremental Decrease in End-Points through Aggressive Lipid Lowering trials of statins in patients with coronary artery disease', *American Journal of Cardiology*, vol. 104, nr. 4, s. 459-63.
- Holme, I, Fayyad, R, Færgeman, O, Kastelein, JJP, Olsson, AG, Tikkanen, MJ, Larsen, ML, Lindahl, C, Holdaas, H, Pedersen, TR & On behalf of the Incremental Decrease in End Points Through Aggressive Lipid Lowering Study Group 2009, 'Cardiovascular outcomes and their relationships to lipoprotein components in patients with and without chronic kidney disease: results from the IDEAL trial', *Journal of Internal Medicine*. E-pub ahead of print.
- Holme, I, Szarek, M, Cater, NB, Færgeman, O, Kastelein, JJP, Olsson, AG, Tikkanen, MJ, Larsen, ML, Lindahl, C, Pedersen, TR & Incremental Decrease in End Points Through Aggressive Lipid Lowering Study Group 2009, 'Adherence-adjusted efficacy with intensive versus standard statin therapy in patients with acute myocardial infarction in the IDEAL study', *European Journal of Cardiovascular Prevention & Rehabilitation*, vol. 16, nr. 3, s. 315-20.
- Holme, I, Strandberg, TE, Færgeman, O, Kastelein, JJP, Olsson, AG, Tikkanen, MJ, Larsen, ML, Lindahl, C, Pedersen, TR & Incremental Decrease in End Points Through Aggressive Lipid Lowering Study Group 2009, 'Congestive heart failure is associated with lipoprotein components in statin-treated patients with coronary heart disease Insights from the Incremental Decrease in End points Through Aggressive Lipid Lowering Trial (IDEAL)', *Atherosclerosis*, vol. 205, nr. 2, s. 522-7.
- Husted, S, Harrington, RA, Cannon, CP, Storey, RF, Mitchell, P & Emanuelsson, H 2009, 'Bleeding risk with AZD6140, a reversible P2Y12 receptor antagonist, vs. clopidogrel in patients undergoing coronary artery bypass grafting in the DISPERSE2 trial', *International Journal of Clinical Practice*, vol. 63, nr. 4, s. 667-70.
- Husted, S 2009, 'Evidence-based prescribing and adherence to antiplatelet therapy--how much difference do they make to patients with atherothrombosis?', *International Journal of Cardiology*, vol. 134, nr. 2, s. 150-9.
- Husted, S & van Giezen, JJJ 2009, 'Ticagrelor: the first reversibly binding oral P2Y12 receptor antagonist', *Cardiovascular therapeutics*, vol. 27, nr. 4, s. 259-74.
- Husted, S 2009, 'Unmet needs in oral antiplatelet therapy with ADP receptor blocking agents', *Fundamental and Clinical Pharmacology*, vol. 23, nr. 1, s. 1-9.
- James, S, Akerblom, A, Cannon, CP, Emanuelsson, H, Husted, S, Katus, H, Skene, A, Steg, PG, Storey, RF, Harrington, R, Becker, R & Wallentin, L 2009, 'Comparison of ticagrelor, the first reversible oral P2Y(12) receptor antagonist, with clopidogrel in patients with acute coronary syndromes: Rationale, design, and baseline characteristics of the PLATelet inhibition and patient Outcomes (PLATO) trial', *American Heart Journal*, vol. 157, nr. 4, s. 599-605.
- Knot, J, Widimsky, P, Wijns, W, Stenestrand, U, Kristensen, SD, Van' T Hof, A, Weidinger, F, Janzon, M, Nørgaard, BL, Soerensen, JT, van de Wetering, H, Thygesen, K, Bergsten, P, Digerfeldt, C, Potgieter, A, Tomer, N & Fajadet, J 2009, 'How to set up an effective national primary angioplasty network: lessons learned from five European countries', *EuroIntervention*, vol. 5, nr. 3, s. 299, 301-309.
- Løfgren, B, Wahlgreen, C, Hoffmann, AM, Poulsen, TS & Krarup, NH 2009, 'Genoplivning med automatisk ekstern defibrillator på hospital', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 5, s. 308-10.
- Løfgren, B, Grove, E & Krarup, NH 2009, 'Hvor er den automatiske eksterne defibrillator? Udvikling og uddannelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3598-9.
- Løfgren, B, Grove, E & Krarup, NH 2009, 'International sign for automated external defibrillator', *Annals of Emergency Medicine*, vol. 54, nr. 6, s. 855-6.
- Løfgren, B, Petersen, CB, Mikkelsen, R, Secher, NG, Eika, B & Grove, E 2009, 'Studentestyret undervisning i hjerte-lunge-redning og genoplivning med automatisk ekstern defibrillator', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3592-5.
- Nielsen, LH, Munk, K, Gøtzsche, O, Christiansen, EH & Nørgaard, BL 2009, 'Takotsubo cardiomyopathy. An important differential diagnosis to acute myo-

- cardial infarction', *Danish Medical Bulletin*, vol. 56, nr. 3, s. 165-8.
- Pedersen, OL, Christensen, KL, Bang, LE, Ibsen, H & Schultz-Larsen, P 2009, 'Farmakologisk hypertensionsbehandling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 24, s. 2022-5.
- Schulman, S, Kearon, C, Kakkar, AK, Mismetti, P, Schellong, S, Eriksson, H, Baanstra, D, Schnee, J, Goldhaber, SZ & RE-COVER Study Group 2009, 'Dabigatran versus warfarin in the treatment of acute venous thromboembolism', *New England Journal of Medicine*, vol. 361, nr. 24, s. 2342-52.
- Storey, RF, Melissa Thornton, S, Lawrance, R, Husted, S, Wickens, M, Emanuelsson, H, Cannon, CP, Heptinstall, S & Armstrong, M 2009, 'Ticagrelor yields consistent dose-dependent inhibition of ADP-induced platelet aggregation in patients with atherosclerotic disease regardless of genotypic variations in P2RY12, P2RY1, and ITGB3', *Platelets (London)*, vol. 20, nr. 5, s. 341-8.
- Strandberg, TE, Holme, I, Færgeman, O, Kastelein, JJP, Lindahl, C, Larsen, ML, Olsson, AG, Pedersen, TR, Tikkanen, MJ & IDEAL Study Group 2009, 'Comparative effect of atorvastatin (80 mg) versus simvastatin (20 to 40 mg) in preventing hospitalizations for heart failure in patients with previous myocardial infarction', *American Journal of Cardiology*, vol. 103, nr. 10, s. 1381-5.
- Tikkanen, MJ, Holme, I, Cater, NB, Szarek, M, Færgeman, O, Kastelein, JJP, Olsson, AG, Larsen, ML, Lindahl, C, Pedersen, TR & Incremental DEcrease through Aggressive Lipid Lowering Investigators 2009, 'Comparison of efficacy and safety of atorvastatin (80 mg) to simvastatin (20 to 40 mg) in patients aged <65 versus >or=65 years with coronary heart disease (from the Incremental DEcrease through Aggressive Lipid Lowering [IDEAL] study)', *The American journal of surgery*, vol. 103, nr. 5, s. 577-82.
- Tikkanen, MJ, Szarek, M, Fayyad, R, Holme, I, Cater, NB, Kastelein, JJP, Olsson, AG, Færgeman, O, Larsen, ML, Lindahl, C, Pedersen, TR & IDEAL Investigators 2009, 'Total cardiovascular disease burden: comparing intensive with moderate statin therapy insights from the IDEAL (Incremental Decrease in End Points Through Aggressive Lipid Lowering) trial', *Journal of the American College of Cardiology*, vol. 54, nr. 25, s. 2353-7.
- Wallentin, L, Becker, RC, Budaj, A, Cannon, CP, Emanuelsson, H, Held, C, Horrow, J, Husted, S, James, S, Katus, H, Mahaffey, KW, Scirica, BM, Skene, A, Steg, PG, Storey, RF, Harrington, RA, PLATO Investigators, Freij, A & Thorsén, M 2009, 'Ticagrelor versus clopidogrel in patients with acute coronary syndromes', *New England Journal of Medicine*, vol. 361, nr. 11, s. 1045-57.
- APPRAISE Steering Committee and Investigators, Alexander, JH, Becker, RC, Bhatt, DL, Cools, F, Crea, F, Dellborg, M, Fox, KAA, Goodman, SG, Harrington, RA, Huber, K, Husted, S, Lewis, BS, Lopez-Sendon, J, Mohan, P, Montalescot, G, Ruda, M, Ruzyllo, W, Verheugt, F & Wallentin, L 2009, 'Apixaban, an oral, direct, selective factor Xa inhibitor, in combination with antiplatelet therapy after acute coronary syndrome: results of the Apixaban for Prevention of Acute Ischemic and Safety Events (APPRAISE) trial', *Circulation (Baltimore)*, vol. 119, nr. 22, s. 2877-85.

Kommentar/debat

- Rasmussen, LH & Husted, S 2009, 'Endoskopi af patienter i antikoagulerende behandling I', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2330.

Editorial

- Thygesen, K, Katus, H, Giannitsis, E & Jaffe, A 2009, 'Higher sensitivity troponin assays: Quo vadis?', *European Heart Journal*, vol. 30, s. 127-128.

Bidrag til videnskabelig rapport

- Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Lungeemboli', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Kardiologisk Selskab.
- Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Peroral AK-behandling', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Kardiologisk Selskab.
- Rasmussen, LH, Jespersen, J, Münster, AB, Godtfredsen, J, Husted, S, Lassen, JF, Christensen, TD, Pilegaard, H, Sørensen, J & Olsen, J 2009, 'Selvmonitoreret blodfortyndende behandling - en kommenteret udenlandsk medicinsk teknologivurdering', I, *Sundhedsstyrelsen, Monitorering & Medicinsk Teknologivurdering. Kommenteret Udenlandsk Medicinsk Teknologivurdering 2009; 2(1)*. Sundhedsstyrelsen.

Formidling

Tidsskriftartikel

Kallestrup, L 2009, 'Dosering af blodfortyndende
medicin i Tromboseklinikken', *DSTH Forum*, nr. 4,
s. 9-11.

NEUROFYSIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr. med. Anders Fuglsang-Frederiksen

Neurofysiologisk Afdeling
Århus Universitetshospital
Århus Sygehus

Bygning 10, parterre
Nørrebrogade 44
8000 Århus C

Tlf.: +45 8949 3100

Fax: +45 8949 3140

E-mail: anders.fuglsang@aarhus.rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Ph.d. studerende

Cand.med. Jasna Furtula

Forskningsassistent

Cand.scient., ph.d. Kirsten Pugdahl

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Anders Fuglsang-Frederiksen

Overlæge, ph.d. Birger Johnsen

Overlæge Alexander Hess

Overlæge, ph.d. Peter Orm Hansen

Afdelingslæge, ph.d. Hatice Tankisi

1. reservelæge, ph.d. Erisela Qerama Montvilas

Afdelingslæge, ph.d. Marit Otto

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Telemedicin/medicinsk informatik: Herunder arbejdes bl.a. med telemedicinsk udveksling af patientcases og undersøgelsesdatabase via website.
- Europæisk samarbejde med multicenterdatabase bestående af EMG patientdata. Her analyseres forskelle fra afdeling til afdeling og fra land til land vedr. elektrodiagnostiske metoder, og guidelines udvikles.
- Elektrodiagnostik og patofysiologi ved polynuropati og ALS.

- Kvantitativ EMG: Sammenlignende undersøgelser af det diagnostiske udbytte af forskellige kvantitative EMG-undersøgelser ved neuromuskulære lidelser.
- Smerte, myofacielle triggerpunkter, endepladeaktivitet og EMG.
- Karpaltunnelsyndrom. Diagnostisk elektroneurografi vs. ultralydsundersøgelse.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Harbo, T, Andersen, H, Hess, A, Hansen, K, Sindrup, S & Jakobsen, J 2009, 'Subcutaneous versus intravenous immunoglobulin in multifocal motor neuropathy: a randomized, single-blinded crossover trial', *European Journal of Neurology*, vol. 16, s. 631-638.

Holland-Fischer, P, Greisen, J, Grøfte, T, Jensen, T, Hansen, PO & Vilstrup, H 2009, 'Increased energy expenditure and glucose oxidation during acute nontraumatic skin pain in humans', *European Journal of Anaesthesiology*, vol. 26, nr. 4, s. 311-317.

Qerama, E, Kasch, H & Fuglsang-Frederiksen, A 2009, 'Occurrence of myofascial pain in patients with possible carpal tunnel syndrome - A single-blinded study', *European Journal of Pain*, vol. 13, nr. 6, s. 589-591.

NEUROKIRURGISK AFDELING NK, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, ledende overlæge, ph.d., dr. med.

Jens Christian Hedemann Sørensen

Neurokirurgisk Afdeling NK

Århus Sygehus, Nørrebrogade 44

8000 Århus C

Tlf.: +45 8949 3461

Fax: +45 8949 3410

E-mail: jcsor@as.aaa.dk

Kliniske lektorer:

Overlæge, dr. med. Per Bjerre

Overlæge, lic. med. Niels Sunde

Overlæge, PhD Gorm Buchard von Oettingen

Overlæge Suzan Dyve

Videnskabelig samarbejder

Lektor, ph.d. Carsten Reidies Bjarkam, Anatomisk

Institut AU

Klinisk assistent

cand. med. Frederikke Rosendal

cand.med. Kåre Sanden Ettrup

Ph.d.-studerende

Cand. med. Frederikke Rosendal

Adjunkt, cand. med. Mette Sloth Nielsen

cand. med. Dorthe Deding

cand. cur. Leanne Enggaard Langhorn

cand.med. Kaare Meier

cand.med. Mikkel Mylius Rasmussen

Tværfaglig Forskningsfunktion

cand. med. Kaare Sanden Ettrup

cand. cur. Klinisk sygeplejespecialist, Leanne Enggaard Langhorn

cand. cur. Udviklingssygeplejerske Tina Wang Vedelø

MLP. Uddannelsesansvarligsygeplejerske Tina Kramer

Koordinerende bioanalytiker Lise Moberg Fitting

Forskningssekretær Ingrid Halkjær Rasmussen

Igangværende forskningsprojekter

- Dyb hjernestimulation for svær depression
- Udvikling af porcine modeller til belysning af vir-

kemåde, neuroprotektive aspekter og fremtidige anvendelsesområder for hjernestimulationsbehandling (deep brain stimulation – DBS)

- Udvikling af MR kompatibelt udstyr til stereotaxisk kirurgi på store forsøgsdyr
- Optimering og udvikling af elektroder og stereotaktiske teknikker til dybde-elektrode-behandling af patienter med Parkinson's syge.
- mplantation af enkapsulerede vækstfaktor producerende celler i nucleus basalis regionen på minigris. En klinisk model for behandling af demens.
- Systematiseret plejeprogram til patienter med posttraumatisk amnesi
- Bagstrengsstimulation for kroniske smertetilstande.
- Udvikling af computerassisteret neurokirurgi til resektion af hjernetumorer via avancerede billeddannende modaliteter
- Samarbejde med Tipu Aziz og Morten Kringelbach, Oxford vedrørende dyb hjernestimulation for smerte
- En in vivo model for Tethered cord og tethered cord syndrome – et metodestudie på smågrise - Studiet er i regi af Neurokirurgisk afd., Rygmarvsforskningsenheden
- Sakral reinnervation hos patienter med kronisk komplet medullær læsion. – Somatisk autonom refleksbue - Studiet er et samarbejde mellem Neurogastroenterologisk enhed, med afd. V, Urologisk, Kir afd. P og Neurokirurgisk afd, Rygmarvsforskningsenheden

Ph.d.-afhandling

Rosendal, F 2009, *Targeting the basal ganglia in the Göttingen minipig*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Bjarkam, C, Cancian, G, Glud, AN, Ettrup, KS, Jørgensen, RL & Sørensen, J 2009, 'MRI-guided stereota-

xic targeting in pigs based on a stereotaxic localizer box fitted with an isocentric frame and use of SurgiPlan computer-planning software', *Journal of neuroscience methods*, vol. 183, nr. 2, s. 119-26.

Jensen, K, Deding, D, Sørensen, JCH & Bjarkam, CR 2009, 'Long-term implantation of deep brain stimulation electrodes in the pontine micturition centre of the Göttingen minipig', *Acta Neurochirurgica*, vol. 151, nr. 7, s. 785-94.

Jensen, KN, Deding, D, Sørensen, JC & Bjarkam, C 2009, 'Long-term implantation of deep brain stimulation electrodes in the pontine micturition centre of the Göttingen minipig', *Acta Neurochirurgica*, vol. 151, nr. 7, s. 785-94; discussion 794.

Nielsen, MS, Sørensen, JCH & Bjarkam, CR 2009, 'The substantia nigra of the Göttingen minipig : an anatomical and stereological study', *Brain Structure and Function (Print Edition)*, vol. 213, s. 481-488.

Rosendal, F, Pedersen, M, Sangill, R, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, MS, Bjarkam, C, Sunde, N & Sørensen, JC 2009, 'MRI protocol for in vivo visualization of the Göttingen minipig brain improves targeting in experimental functional neurosurgery', *Brain Research Bulletin*, vol. 79, nr. 1, s. 41-5.

Rosendal, F, Frandsen, J, Chakravarty, MM, Bjarkam, C, Pedersen, M, Sangill, R & Sørensen, JC 2009, 'New surgical technique reduces the susceptibility artefact at air-tissue interfaces on in vivo cerebral MRI in the Göttingen minipig', *Brain Research Bulletin*, vol. 80, nr. 6, s. 403-7.

Sollid, S, Sundstrøm, T, Kock-Jensen, C, Juul, N, Eskesen, V, Bellander, B, Wester, K & Romner, B 2009, 'S. Sollid og medarbejdere svarer:', *Tidsskrift for Den norske lægeforening*, vol. 129, nr. 4, s. 310-311.

Konferenceartikel

Mosdal, C, Rasmussen, MM & Clemmensen, D 2009, 'A 50 year natural history of an untreated myelomeningocele - a rare case', *Cerebrospinal Fluid Res.*, 6 suppl.2 udg., s. 44.

NEUROLOGISK AFDELING F, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Johannes Jakobsen
 Neurologisk Afdeling
 Århus Kommunehospital
 Nørrebrogade 44
 8000 Århus C
 E-mail: johajako@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Johannes Jakobsen
 Professor, overlæge, dr.med. Troels Staehelin Jensen
 Lektor, dr.med. Grethe Andersen
 Lektor, dr.med. Karen Østergaard
 Lektor, dr.med. Thor Petersen
 Lektor, dr.med. Per Sidenius
 Lektor, dr.med. Thor Petersen

Ph.d.-studerende

Anne Kathrine Andreasen
 Erik Johnsen
 Kristine Dupont
 Cathrine Baastrup
 Henriette Klit
 Kaare Meier
 Bjarne Ritting Rasmussen
 Caspar Skau Madsen
 Gitte Pedersen

Vigtigste satsningsområder indefor afdelingens forskning

- Motorisk funktion ved diabetes mellitus
- Modulation af smerter og neuronal plasticitet ved akut og kronisk smerte
- Klassifikation af smerter på basis af mekanismer og farmakologi
- Whiplash smerter.
- Rygmarvsskade og sensorisk information
- Temporallapsepilepsi
- Serotonins rolle for patologisk gråd og motorisk funktion ved apopleksi
- Eksperimentelle og humane studier af virkningen af nucleus subthalamikusstimulation ved

parkinsonisme

- Perconditioneringsstudie ved akut apopleksi
- Fatigue ved dissemineret sklerose

Ph.d.-afhandlinger

Andreasen, AK 2009, *Fatigue in multiple sclerosis. Relationship to processing speed, central motor activation and regional brain atrophy*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Andreassen, CS 2009, *Progression of muscular impairment and lack of neurotrophic support in diabetic polyneuropathy*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Pedersen, ET 2009, *Brain perfusion imaging: Quantification of cerebral blood flow using ASL Techniques*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andreasen, AK, Spliid, PE, Andersen, H & Jakobsen, JK 2009, 'Fatigue and processing speed are related in multiple sclerosis', *European Journal of Neurology*. E-pub ahead of print.

Andreasen, AK, Jakobsen, JK, Petersen, T & Andersen, H 2009, 'Fatigued patients with multiple sclerosis have impaired central muscle activation', *Multiple Sclerosis*, vol. 15, nr. 7, s. 818-27.

Andreassen, CS, Jakobsen, J, Ringgaard, S, Ejlskjær, N & Andersen, H 2009, 'Accelerated atrophy of lower leg and foot muscles--a follow-up study of long-term diabetic polyneuropathy using magnetic resonance imaging (MRI)', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 6, s. 1182-91.

Andreassen, CS, Jakobsen, J, Flyvbjerg, A & Andersen, H 2009, 'Expression of neurotrophic factors in diabetic muscle--relation to neuropathy and muscle strength', *Brain*, vol. 132, nr. pt. 10, s. 2724-33.

Ashkanian, M, Gjedde, A, Mouridsen, K, Vafae, M, Hansen, KV, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Carbogen inhalation increases oxygen transport to hypoperfused brain tissue in patients with occlusive carotid artery disease Increased oxygen

- transport to hypoperfused brain', *Brain research*, vol. 1304, s. 90-95.
- Blicher, J, Jakobsen, JK, Andersen, G & Nielsen, JF 2009, 'Cortical Excitability in Chronic Stroke and Modulation by Training: A TMS Study', *Neurorehabilitation and Neural Repair*, vol. 23, nr. 5, s. 486 - 493.
- Borghammer, P, Østergaard, K, Cumming, P, Gjedde, A, Rodell, A, Hall, N & Chakravarty, MM 2009, 'A deformation-based morphometry study of patients with early-stage Parkinson's disease', *European Journal of Neurology*.
- Boysen, G, Krarup, L, Zeng, X, Oskedra, A, Kõrv, J, Andersen, G, Gluud, C, Pedersen, A, Lindahl, M, Hansen, L, Winkel, P, Truelsen, T & ExStroke Pilot Trial Group 2009, 'ExStroke Pilot Trial of the effect of repeated instructions to improve physical activity after ischaemic stroke: a multinational randomised controlled clinical trial', *BMJ. British Medical Journal (International Ed.)*, vol. 339, s. b2810.
- Brudek, T, Christensen, T, Aagaard, L, Petersen, T, Hansen, HJ & Møller-Larsen, A 2009, 'B cells and monocytes from patients with active multiple sclerosis exhibit increased surface expression of both HERV-H Env and HERV-W Env, accompanied by increased seroreactivity', *Retrovirology*, vol. 6, s. 104.
- Carstensen, TB, Frostholm, L, Ørnbøl, E, Kongsted, A, Kasch, H, Jensen, TS & Fink, P 2009, 'Smer-tetilstand og psykologisk distress før uheldet praedikterer gener efter whiplash-traume--sekun-daerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 47, s. 3431-4.
- Christensen, J, Pedersen, MG, Pedersen, CB, Sidenius, PC, Olsen, J & Vestergaard, M 2009, 'Long-term risk of epilepsy after traumatic brain injury in children and young adults: a population-based cohort study', *Lancet*, vol. 373, nr. 9669, s. 1105-1110.
- Christensen, S, Mouridsen, K, Wu, O, Hjort, N, Karstoft, H, Thomalla, G, Röther, J, Fiehler, J, Kucinski, T & Østergaard, L 2009, 'Comparison of 10 perfusion MRI parameters in 97 sub-6-hour stroke patients using voxel-based receiver operating characteristics analysis', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, nr. 6, s. 2055-61.
- Dalgas, U, Stenager, E, Jakobsen, JK, Petersen, T, Hansen, HJ, Knudsen, C, Overgaard, K & Ingemann-Hansen, T 2009, 'Resistance training improves muscle strength and functional capacity in multiple sclerosis', *Neurology*, vol. 73, nr. 18, s. 1478-84.
- Finnerup, NB, Baastrup, CS & Jensen, TS 2009, 'Neuropathic pain following spinal cord injury pain: mechanisms and treatment', *Scandinavian Journal of Pain*, vol. 1, s. 3-11.
- Geday, J, Østergaard, K, Johnsen, E & Gjedde, A 2009, 'STN-stimulation in Parkinson's disease restores striatal inhibition of thalamocortical projection', *Human Brain Mapping*, vol. 30, s. 112-21.
- Gormsen, L, Finnerup, NB, Almqvist, PM & Jensen, TS 2009, 'The efficacy of the AMPA receptor antagonist NS1209 and lidocaine in nerve injury pain: a randomized, double-blind, placebo-controlled, three-way crossover study', *Anesthesia and Analgesia*, vol. 108, nr. 4, s. 1311-9.
- Haanpää, ML, Backonja, M, Bennett, MI, Bouhassira, D, Cruccu, G, Hansson, PT, Jensen, TS, Kauppila, T, Rice, ASC, Smith, BH, Treede, R & Baron, R 2009, 'Assessment of neuropathic pain in primary care', *American Journal of Medicine*, vol. 122, nr. 10 Suppl, s. S13-21.
- Harbo, T, Andersen, H & Jakobsen, J 2009, 'Acute motor response following a single IVIG treatment course in chronic inflammatory demyelinating polyneuropathy', *Muscle & Nerve*, vol. 39, nr. 4, s. 439-47.
- Harbo, T, Andersen, H, Hess, A, Hansen, K, Sindrup, S & Jakobsen, J 2009, 'Subcutaneous versus intravenous immunoglobulin in multifocal motor neuropathy: a randomized, single-blinded cross-over trial', *European Journal of Neurology*, vol. 16, s. 631-638.
- Holland-Fischer, P, Greisen, J, Grøfte, T, Jensen, T, Hansen, PO & Vilstrup, H 2009, 'Increased energy expenditure and glucose oxidation during acute nontraumatic skin pain in humans', *European Journal of Anaesthesiology*, vol. 26, nr. 4, s. 311-317.
- Juhl, GI, Jensen, TS, Nørholt, SE & Svensson, P 2009, 'Incidence of symptoms and signs of TMD following third molar surgery: a controlled, prospective study', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 3, s. 199-209.
- Kumakura, Y, Danielsen, EH, Gjedde, A, Vernaleken, I, Buchholz, H, Heinz, A, Gründer, G, Bartenstein, P & Cumming, P 2009, 'Elevated [(18)F]FDOPA utilization in the periaqueductal gray and medial nucleus accumbens of patients with early Parkinson's disease', *Neuroimage*, vol. 49, nr. 4, s. 2933-9.
- Moro, E, Allert, N, Eleopra, R, Houeto, J, Phan, T, Stoveelaar, H, International Study Group on Referral Criteria for DBS & Østergaard, K 2009, 'A decision

- tool to support appropriate referral for deep brain stimulation in Parkinson's disease', *Journal of Neurology*, vol. 256, nr. 1, s. 83-8.
- Møller, AT, Bach, FW, Feldt-Rasmussen, U, Rasmussen, AK, Hasholt, L, Sommer, C, Kølvråa, S & Jensen, TS 2009, 'Autonomic skin responses in females with Fabry disease', *Journal of the Peripheral Nervous System*, vol. 14, nr. 3, s. 159-64.
- Neumann, AB, Jonsdottir, KY, Mouridsen, K, Hjort, N, Gyldensted, C, Bizzi, A, Fiehler, J, Gasparotti, R, Gillard, JH, Hermier, M, Kucinski, T, Larsson, E, Sørensen, L & Østergaard, L 2009, 'Interrater Agreement for Final Infarct MRI Lesion Delineation', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, s. 68-71.
- Nikolajsen, L, Kristensen, ADZ, Thillemann, T, Jurik, AG, Rasmussen, T, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'Pain and somatosensory findings in patients 3 years after total hip arthroplasty.', *European Journal of Pain*, vol. 13, nr. 6, s. 576-581.
- Oturai, AB, Koch-Henriksen, N, Petersen, T, Jensen, PEH, Sellebjerg, F & Sorensen, PS 2009, 'Efficacy of natalizumab in multiple sclerosis patients with high disease activity: a Danish nationwide study', *European Journal of Neurology*, vol. 16, nr. 3, s. 420-3.
- Palnum, KD, Andersen, G, Ingeman, A, Krog, BR, Bartels, P & Johnsen, SP 2009, 'Sex-related differences in quality of care and short-term mortality among patients with acute stroke in Denmark: a nationwide follow-up study', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, nr. 4, s. 1134-9.
- Petersen, T, Møller-Larsen, A, Thiel, S, Brudek, T, Hansen, TK & Christensen, T 2009, 'Effects of interferon-beta therapy on innate and adaptive immune responses to the human endogenous retroviruses HERV-H and HERV-W, cytokine production, and the lectin complement activation pathway in multiple sclerosis', *Journal of Neuroimmunology*, vol. 215, nr. 1-2, s. 108-116.
- Qerama, E, Kasch, H & Fuglsang-Frederiksen, A 2009, 'Occurrence of myofascial pain in patients with possible carpal tunnel syndrome - A single-blinded study', *European Journal of Pain*, vol. 13, nr. 6, s. 589-591.
- Rasmussen, VG, Poulsen, SH, Dupont, E, Østergaard, K, Safikhany, G & Egeblad, H 2009, 'Heart abnormalities in Parkinson patients after discontinuation or continuation of ergot-derived dopamine agonists: a treatment-blinded echocardiographic study', *Journal of Heart Valve Disease*, vol. 18, nr. 4, s. 463-9.
- Svendsen, ML, Ehlers, LH, Andersen, G & Johnsen, SP 2009, 'Quality of care and length of hospital stay among patients with stroke', *Medical Care*, vol. 47, nr. 5, s. 575-82.
- Sølling, C, Ashkanian, M, Hjort, N, Gyldensted, C, Andersen, G & Østergaard, L 2009, 'Feasibility and logistics of MRI before thrombolytic treatment', *Acta Neurol Scand.*, vol. 120, nr. 3, s. 143-9.
- Sølling, C, Hjort, N, Ashkanian, M, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Safety and efficacy of MRI-based Selection for rtPA Treatment. Responder Analysis of Outcome in the 3 Hour Time Window', *Cerebrovascular Diseases*, vol. 27, nr. 3, s. 223-229.
- Sølling, C, Johnsen, SP, Ehlers, L, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Upgraded acute stroke care including thrombolysis is associated with reduced length of hospital stay among non-stroke patients', *Cerebrovascular Diseases*, vol. 27, nr. 1, s. 60-6.
- Terkelsen, AJ, Bach, FW & Jensen, TS 2009, 'Experimental forearm immobilization in humans reduces capsaicin-induced pain and flare', *Brain Research*, vol. 1263, s. 43-9.
- Wissel, J, Ward, AB, Erztgaard, P, Bensmail, D, Hecht, MJ, Lejeune, TM, Schneider, P, Altavista, MC, Cavazza, S, Deltombe, T, Duarte, E, Geurts, ACH, Gracies, J, Haboubi, NHJ, Juan, FJ, Kasch, H, Kätterer, C, Kirazli, Y, Manganotti, P, Parman, Y, Paternostro-Slugta, T, Petropoulou, K, Prempeh, R, Rousseaux, M, Slawek, J & Tieranta, N 2009, 'European consensus table on the use of botulinum toxin type A in adult spasticity', *Journal of Rehabilitation Medicine*, vol. 41, nr. 1, s. 13-25.

Kommentar/debat

- Jensen, TS & Finnerup, NB 2009, 'Neuropathic pain treatment: a further step forward', *Lancet*, vol. 374, s. 1218-1219.

Review

- Jensen, T, Madsen, C & Finnerup, N 2009, 'Pharmacology and treatment of neuropathic pains', *Current Opinion in Neurology*, vol. 22, nr. 5, s. 467-474.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Østergaard, K 2009, 'Parkinsonisme og tremor', I, *Basal og klinisk farmakologi*. FADL's Forlag a/s, København.

Formidling**Tidsskriftartikel**

Andersen, G, Krieger, DW & Iversen, HK 2009, 'Treatment of acute ischemic apoplexy', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13.

Undervisning**Bidrag til lærebog**

Jensen, TS & Nikolajsen, L 2009, 'Smerter og smertebehandling', I Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 163-172.

Werdelin, L & Østergaard, K 2009, 'Sygdomme i de basale ganglier og andre bevægeforstyrrelser', I, *Klinisk Neurologi og Neurokirurgi*. 5 udg., FADL's Forlag a/s.

NEURORADIOLOGISK AFDELING OG RADIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Carsten Gyldensted
Neuroradiologisk Afd., Århus Universitetshospital
Nørrebrogade 44, 8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 3351
Fax: +45 8949 3360
E-mail: carsgyld@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professor i Eksperimentel Neuroradiologi
Overlæge, cand.scient., ph.d., dr.med. Leif Østergaard

Forskningslektorer

Civilingeniør, ph.d. Peter Vestergaard-Poulsen
Cand.scient.med. Sune Nørhøj Jespersen

Forskningsassistenter

Cand.scient.med. Lars Risgaard Ribe

Post doc.

Cand.scient. Kristjana Ýr Jónsdóttir
Cand.scient. Irene Klærke Mikkelsen

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Carsten Gyldensted
Overlæge Leif Sørensen
Fysiker, ph.d. Ryan Sangill
Lektor, overlæge, dr.med. Anne Grethe Jurik
Lektor, overlæge, dr.med. Finn Rasmussen
Lektor, overlæge Mona Rosenkilde
Lektor, overlæge Lars Bolvig Hansen
Lektor, overlæge Henrik Torp Madsen

Ph.d. studerende

cand.scient. Jesper Frandsen
cand.med. Anna Tietze
cand.med. Karen Berenth Madsen
cand.med. Jolanta Hansen
cand.med. Stefan Harders

Vigtigste satningsområder indenfor afdelingens forskning

- Studier af vanddiffusion, kapillær blodperfusion

og iltmetabolisme i hjernen, spec. m.h.p. apopleksi, migræne, tumorer og peritumoralt ødem samt Alzheimers sygdom

- Funktionel MR billeddannelse (fMRI) m.h.p. kortlægning af hjernens centre og disses forbindelser
- Analytiske modeller for flow-heterogenitet og BOLD kontrast ved MRI
- Prædiktive algoritmer ved apopleksi
- Prækonditionering ved apopleksi
- International MRI samarbejde om apopleksi-data m.h.p. automatisering af cerebral diffusion og perfusion
- Vævs karakterisering af hjernetumorer med flow og diffusionsvægtet MRI
- Axonal fibre tracking og magnetization transfer
- Vertebroplastik, columnatraumer
- Seronegative spondylitter og reumatoid artrit
- Knæ- og hofteartrose
- Traumer af håndled og knæled
- MR-studier af muskler og led
- Onkologisk radiologi inkl. lever- og lungestudier
- Gastrointestinale motilitetsstudier
- Kontraststoffers farmakokinetik
- Billedkvalitet og stråledosis ved CT
- Ultralydsstudier af colon, sener og led

Ph.d.-afhandling

Hansen, J 2009, *Safety and efficacy of computed tomography: Justification of multi-slice CT*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andersen, LG, Angquist, L, Gamborg, M, Byberg, L, Bengtsson, C, Canoy, D, Eriksson, JG, Eriksson, M, Järvelin, M, Lissner, L, Nilsen, TI, Osler, M, Overvad, K, Rasmussen, F, Salonen, MK, Schack-Nielsen, L, Tammelin, TH, Tuomainen, T, Sørensen, TIA, Baker, JL & NordNet Study Group 2009, 'Birth weight in relation to leisure time physical activity

- in adolescence and adulthood: meta-analysis of results from 13 nordic cohorts', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 12, s. e8192.
- Andersen, T, Christensen, FB, Ernst, C, Fruensgaard, S, Østergaard, J, Andersen, JL, Rasmussen, S, Niedermann, B, Høy, K, Helmig, P, Holm, R, Lindblad, BE, Hansen, ES, E Gund, N & Bünger, C 2009, 'The effect of electrical stimulation on lumbar spinal fusion in older patients: a randomized, controlled, multi-center trial: part 1: functional outcome', *Spine (Philadelphia, 1976)*, vol. 34, nr. 21, s. 2241-7.
- Andersen, T, Christensen, FB, E Gund, N, Ernst, C, Fruensgaard, S, Østergaard, J, Andersen, JL, Rasmussen, S, Niedermann, B, Høy, K, Helmig, P, Holm, R, Lindblad, BE, Hansen, ES & Bünger, C 2009, 'The effect of electrical stimulation on lumbar spinal fusion in older patients: a randomized, controlled, multi-center trial: part 2: fusion rates', *Spine (Philadelphia, 1976)*, vol. 34, nr. 21, s. 2248-53.
- Brøndum, E, Hasenkam, JM, Secher, NH, Bertelsen, MF, Grøndahl, C, Petersen, KK, Buhl, R, Aalkjaer, C, Baandrup, U, Nygaard, H, Smerup, M, Stegmann, F, Sloth, E, Ostergaard, KH, Nissen, P, Runge, M, Pittsillides, K & Wang, T 2009, 'Jugular venous pooling during lowering of the head affects blood pressure of the anesthetized giraffe', *American Journal of Physiology: Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, vol. 297, nr. 4, s. R1058-65.
- Dalby, RB, Chakravarty, MM, Ahdidan, J, Sørensen, LH, Frandsen, J, Jonsdottir, KY, Tehrani, E, Rosenberg, R, Østergaard, L & Videbech, P 2009, 'Localization of white-matter lesions and effect of vascular risk factors in late-onset major depression', *Psychological Medicine*, s. 1-11.
- Haack, S, Nielsen, SK, Lindegaard, JC, Gelineck, J & Tanderup, K 2009, 'Applicator reconstruction in MRI 3D image-based dose planning of brachytherapy for cervical cancer', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 2, s. 187-193.
- Hansen, J & Jurik, AG 2009, 'Analysis of Current Practice of CT examinations', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 295-301.
- Hansen, J & Jurik, AG 2009, 'Diagnostic value of multislice computed tomography and magnetic resonance imaging in the diagnosis of retroperitoneal spread of testicular cancer: a literature review', *Acta Radiologica*, vol. 50, nr. 9, s. 1064-70.
- Hansen, J & Jurik, AG 2009, 'Survival and radiation risk in patients obtaining more than six CT examinations during one year', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 302-7.
- Holland-Fischer, P, Vilstrup, H, Frystyk, J, Nielsen, DT, Flyvbjerg, A & Grønbaek, H 2009, 'The IGF system after insertion of a transjugular intrahepatic porto-systemic shunt in patients with liver cirrhosis', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 6, s. 957-63.
- Hviid, C, Salomonsen, M, Gelineck, J, Rasmussen, LR, Jensen, KM, Kryger-Baggesen, P & Hartvigsen, J 2009, 'Retropharyngeal tendinitis may be more common than we think: a report on 45 cases seen in Danish chiropractic clinics', *Journal of manipulative and physiological therapeutics*, vol. 32, nr. 4, s. 315-20.
- Ihlo, CA, Aksglæde, K, Laursen, T, Lauritzen, T & Christiansen, JS 2009, 'Serum insulin aspart concentrations following high-dose insulin aspart administered directly into the duodenum of healthy subjects: An open-labeled, single-blinded and uncontrolled exploratory trial', *Journal of Diabetes Science and Technology*, vol. 3, nr. 5, s. 1183-91.
- Knudsen, AR, Kannerup, A, Mortensen, FV & Nielsen, DT 2009, 'Radio frequency ablation of colorectal liver metastases downstaged by chemotherapy.', *Acta Radiologica*, vol. 50, nr. 7, s. 716-21.
- Neumann, AB, Jonsdottir, KY, Mouridsen, K, Hjort, N, Gyldensted, C, Bizzi, A, Fiehler, J, Gasparotti, R, Gillard, JH, Hermier, M, Kucinski, T, Larsson, E, Sørensen, L & Østergaard, L 2009, 'Interrater Agreement for Final Infarct MRI Lesion Delineation', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, s. 68-71.
- Nikolajsen, L, Kristensen, ADZ, Thillemann, T, Jurik, AG, Rasmussen, T, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'Pain and somatosensory findings in patients 3 years after total hip arthroplasty.', *European Journal of Pain*, vol. 13, nr. 6, s. 576-581.
- Rosendal, F, Pedersen, M, Sangill, R, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, MS, Bjarkam, C, Sunde, N & Sørensen, JC 2009, 'MRI protocol for in vivo visualization of the Göttingen minipig brain improves targeting in experimental functional neurosurgery', *Brain Research Bulletin*, vol. 79, nr. 1, s. 41-5.
- Rosendal, F, Frandsen, J, Chakravarty, MM, Bjarkam, C, Pedersen, M, Sangill, R & Sørensen, JC 2009, 'New surgical technique reduces the susceptibility artefact at air-tissue interfaces on in vivo cerebral MRI in the Göttingen minipig', *Brain Research Bulletin*, vol. 80, nr. 6, s. 403-7.
- Rudwaleit, M, Jurik, AG, Hermann, KA, Landewé, R,

- van der Heijde, D, Baraliakos, X, Marzo-Ortega, H, Ostergaard, M, Braun, J & Sieper, J 2009, 'Defining active sacroiliitis on magnetic resonance imaging (MRI) for classification of axial spondyloarthritis: a consensual approach by the ASAS/OMERACT MRI group', *Annals of the Rheumatic Diseases*, vol. 68, nr. 10, s. 1520-7.
- Rytter, S, Jensen, LK, Bonde, JP, Jurik, AG & Egund, N 2009, 'Occupational kneeling and meniscal tears: a magnetic resonance imaging study in floor layers', *Journal of Rheumatology*, vol. 36, nr. 7, s. 1512-9.
- Rytter, S, Egund, N, Jensen, LK & Bonde, JP 2009, 'Occupational kneeling and radiographic tibiofemoral and patellofemoral osteoarthritis', *Journal of Occupational Medicine and Toxicology (London)*, vol. 4, s. 19.
- Stoustrup, PB, Kristensen, KD, Kùseler, A, Pedersen, TK, Gelineck, J & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part II: mandibular growth', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, s. 6.
- Sølling, C, Ashkanian, M, Hjort, N, Gyldensted, C, Andersen, G & Østergaard, L 2009, 'Feasibility and logistics of MRI before thrombolytic treatment', *Acta Neurol Scand.*, vol. 120, nr. 3, s. 143-9.
- Thomsen, AH, Jurik, AG, Uhrenholt, L & Vesterby, A 2009, 'An alternative approach to Computerized Tomography (CT) in forensic pathology', *Forensic science international*, vol. 183, nr. 1-3, s. 87-90.
- Troelsen, A, Mechlenburg, I, Gelineck, J, Bolvig, L, Jacobsen, S & Søballe, K 2009, 'What is the role of clinical tests and ultrasound in acetabular labral tear diagnostics?', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 3, s. 314-8.
- Troelsen, A, Møller, JK, Bolvig, L, Prynø, T, Pedersen, LN & Søballe, K 2009, 'Animal-Associated Bacteria, Erysipelotrix rhusiopathiae, as the Cause of Infection in a Total Hip Arthroplasty Eradication by Standard Treatment Procedures', *The Journal of arthroplasty*. E-pub ahead of print.
- Vuust, P, Østergaard, L, Pallesen, KJ, Bailey, C & Roepstorff, A 2009, 'Predictive coding of music: Brain responses to rhythmic incongruity', *Cortex*, vol. 45, nr. 1, s. 80-92.
- Weber, U, Hodler, J, Jurik, AG, Pfirrmann, CWA, Rufibach, K, Kissling, RO, Khan, MA, Lambert, RGW & Maksymowych, WP 2009, 'Assessment of active spinal inflammatory changes in patients with axial spondyloarthritis: Validation of whole body MRI against conventional MRI', *Annals of the Rheumatic Diseases*. E-pub ahead of print.
- Weber, U, Maksymowych, WP, Jurik, AG, Pfirrmann, CWA, Rufibach, K, Kissling, RO, Khan, MA, Lambert, RGW & Hodler, J 2009, 'Validation of whole-body against conventional magnetic resonance imaging for scoring acute inflammatory lesions in the sacroiliac joints of patients with spondylarthritis', *Arthritis & Rheumatism*, vol. 61, nr. 7, s. 893-9.

Artikel

- Bolvig, L & Nolsøe, C 2009, 'Skal alle klinikere kunne ultralydscanne?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 36, s. 2539.

Editorial

- Pfeiffer, P & Rasmussen, F 2009, 'A multidisciplinary approach to the treatment of colorectal liver metastases is mandatory', *Acta Radiologica*, vol. 50, nr. 7, s. 707-8.
- Rasmussen, F 2009, 'RECIST and targeted therapy', *Acta Radiologica*, vol. 50, s. 835-836.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Jurik, AG 2009, 'Ortopædisk billeddiagnostik', I Sneppen, O (red.), *Ortopædisk Kirurgi*, 7 udg., FADL's Forlag a/s s. 38-49.
- Rasmussen, F 2009, 'Oily contrast media', I Baert, A (red.), *Encyclopedia of Medical Imaging*, Springer Verlag s. 501-503.

ONKOLOGISK AFDELING D, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEGEHUS

Afdelinger og kontaktpersoner

Onkologisk afdeling

Ledende overlæge, lektor, dr. med. Ole Steen Nielsen,
 Professor, overlæge, dr. med. Cai Grau
 Onkologisk Afdeling D
 Århus Universitetshospital
 Århus Sygehus
 Nørrebrogade 44
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 2553
 Fax: +45 8949 2530
 E-mail: caigrau@dadlnet.dk

Eksperimentel Klinisk Onkologi

Professor, overlæge, dr.med. Jens Overgaard
 Afdeling for Eksperimentel Klinisk Onkologi
 Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
 Nørrebrogade 44, Bygning 5, 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 2629
 Fax: +45 8619 7109
 E-mail: jens@oncology.dk

Medicinsk Fysik

Lektor, hospitalsfysiker, ph.d. Ludvig Paul Muren
 Afdeling for Medicinsk Fysik
 Århus Universitetshospital
 Århus Sygehus
 Nørrebrogade 44
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 4450
 E-mail: ludvmure@rm.dk

Psyko-onkologisk Forskningsenhed

Professor, cand. psych, dr. med. Bobby Zachariae
 Psyko-onkologisk forskningsenhed
 Psykologisk institut, Nobelparken
 Jens Chr. Skous Vej 4
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8942 6627
 Fax: +45 8942 6623
 Email: bzach@aarhus.rm.dk

Fuldtidsforskere (ikke ph.d. studerende):

Professor, overlæge, dr.med. Jens Overgaard
 Professor, overlæge, dr.med. Cai Grau
 Lektor, cand. scient. ph.d. Jan Alsner
 Professor, cand. psych, dr. med. Bobby Zachariae
 Lektor, dr.med., ph.d. Michael R. Horsman
 Lektor, hospitalsfysiker, ph.d. Ludvig Paul Muren
 Lektor, ph.d. Thomas Sangild Sørensen
 Postdoc, cand. scient, ph.d. Per Rugaard Poulsen
 Postdoc, cand. scient, ph.d. Kari Tanderup
 Postdoc, cand. scient., ph.d. Niels Bassler
 Postdoc, cand. scient., ph.d. Morten Busk
 Postdoc, cand. scient. med., ph.d. Thomas Nielsen
 Postdoc, cand.scient., ph.d. Brita Singers Sørensen
 Postdoc, cand. scient., ph.d. Walther Fledelius
 Forskningsadjunkt, cand.psych. ph.d. Mimi Mehlsen
 cand.psych. Søren Christensen
 cand. cur., ph.d. Pia Riis Olsen
 cand. scient. san. Mai-Britt Ellegaard
 cand. scient. Sune Krogh Olsen

Deltidsforskere

Lektor, overlæge, dr. med. Ole Steen Nielsen
 Lektor, overlæge, ph. d. Morten Høyer
 Lektor, overlæge, ph. d. Anders Bonde Jensen
 Lektor, overlæge, dr. med. Jacob Lindegaard
 Lektor, overlæge, ph. d. Marianne Nordsmark
 Lektor, overlæge, dr. med. Morten Ladekarl
 Overlæge Bodil Jespersen
 Overlæge Carsten Rytter
 Overlæge Flemming Hansen
 Overlæge Henrik Pagh Schultz
 Overlæge Kirsten Fode
 Overlæge Mads Agerbæk
 Overlæge Marie Overgaard
 Overlæge Torben Jespersen
 Overlæge, dr. med. Akmal Safwat
 Overlæge, dr. med. Frede Donskov
 Overlæge, dr. med. Jørn Andersen
 Overlæge, dr.med. Henrik Schmidt
 Overlæge, ph.d. Anni Ravnsbæk Jensen
 Overlæge, ph.d. Birgitte Offersen
 Overlæge, ph.d. Inger Højris
 Overlæge, ph.d. Lise Bentzen

Overlæge, ph.d. Marianne Knap
 Overlæge, ph.d. Peter Meldgaard
 Overlæge, ph.d. Sven Tyge Langkjer
 Overlæge, ph.d. Jesper Grau Eriksen
 Kursusreservelæge, ph.d. Nicolaj Andreassen
 Hospitalsfysiker, ph.d. Klaus Seiersen
 Hospitalsfysiker, ph.d. Lone Hoffman
 Hospitalsfysiker, ph. d. Mette Skovhus Thomsen
 cand. scient. ph.d. Harald Spejlborg
 cand. scient. ph.d. Lars Præstegaard
 cand. scient. ph.d. Søren Kynde Nielsen
 cand. scient. ph.d. Ditte Møller
 cand. scient. ph.d. Christian Skou
 cand. scient. ph.d. Klaus Højbjerg
 cand. scient. ph.d. Steffen L. Hokland
 cand. scient. hospitalsfysiker Jørgen BB Petersen
 clinical research fellow Neil Kopek, MD
 Afdelingslæge, ph.d. Barbara Wysocka
 Afdelingslæge, ph.d. Hanne Primdahl
 Afdelingslæge, ph.d. Kenneth Jensen
 Afdelingslæge, ph.d. Lars Ulrik Fokdal
 Afdelingslæge, ph.d. Yasmin Lassen
 Afdelingslæge, Gitte-Betina Nyvang
 Afdelingslæge Maria Kandi
 Afdelingslæge Søren Linnet-Jepsen
 Afdelingslæge, ph.d. Mette Asbjørn Neergaard
 Klinisk sygeplejespecialist, cand. cur., Eva Taps
 Klinisk sygeplejespecialist, cand. cur., Birgitte T. Espersen
 Klinisk sygeplejespecialist, MHH Helle N. Matthiesen

Ph.d.-studerende

cand. scient., Brita Singers Sørensen (ph.d. 2009)
 cand. scient. Karsten Østergaard Noe (ph.d. 2009)
 cand. scient. Steffen Hokland (ph.d. 2009)
 cand. scient. Franz-Joachim Kaiser
 cand. med. Hanne Krogh Jensen (ph.d. 2009)
 cand. cur. Pia Riis Olsen (ph.d. 2009)
 cand. med. Anja Pagh
 cand. med. Bekka Christensen
 cand. med. Britta Weber
 cand. med. Camilla Molich Hoff
 cand. med. Charlotte Bøje
 cand. med. Christina Lyngholm
 cand. med. Jimmi Søndergaard
 cand. med. Kasper Toustrup
 cand. med. Lise Saksø Mortensen
 cand. med. Marianne Kyndi (ph.d. 2009)
 cand. med. Merete Paludan (orlov)
 cand. med. Pernille Lassen

cand. med. Peter Kamper
 cand. med. Stine Elleberg Petersen
 cand. med. Trine Grantzau
 cand. med. Trine Tramm
 cand. med. Trine Ø. Jensen
 cand. psych. Heidi Frølund Pedersen
 cand. psych. Mikael Birkelund Jensen-Johansen
 cand. psych. sygeplejerske, Berit Kjærside Nielsen
 cand. psych. Christina G. Pedersen (ph.d. 2009)
 cand. scient. Anja Bille Bohn
 cand. scient. Camilla Mondrup Andreassen
 cand. scient. Christian P.V. Christofferesen
 cand. scient. Emilia Wiechec
 cand. scient. Filippo D'Andrea
 cand. scient. Isabel Nawroth
 cand. scient. Maria Thor
 cand. scient. Pauliina Wright
 cand. scient. Peter Skyt
 cand. scient. Rochus Herrmann
 cand. scient. Sara Thörnqvist
 cand. scient. Simon Lønbro
 cand. scient. Thomas Wittenborn
 cand. scient. Ulrik Elstrøm

Specialestuderende

stud. scient. David Hansen

Forskningsområder

Onkologisk afdeling varetager alle former for ikke-kirurgiske kræftbehandling, dvs. strålebehandling, kemoterapi, immunterapi, hormonterapi, målrettet biologisk terapi, palliation mv. Afdelingen har over 500 ansatte. Den onkologiske forskning varetages i et integreret samarbejde mellem Onkologisk Afdeling (herunder Sektor for Klinisk Forskning og Enheden for Sygepleje, Udvikling, Uddannelse og Forskning), Afdeling for Eksperimentel Klinisk Onkologi, Afdeling for Medicinsk Fysik og Psyko-onkologisk Forskningsenhed. Der er et aktivt integreret forskningsmiljø med fælles ph.d. gang, journal club, seminarer etc. Forskningsområderne omfatter bl.a. højpræcisions strålebehandling, klinisk radiobiologi, behandlingsrelateret morbiditet, prædiktive faktorer for effekten af antineoplastisk behandling, tumormarkører, immunterapi, molekylær onkologi og psyko-onkologi, ved behandling af patienter med solide tumorer. Afdelingen er i samarbejde med Forskningsenheden for Almen Praksis ved Århus Universitet involveret i en række projekter omkring palliativ indsats hos cancer patienter, blandt andet organisering af samarbejde mellem hospital og

primær sektoren samt forholdene for efterlevende.

Onkologisk afdeling har gennem flere årtier haft en førende rolle i nationale og internationale forskningsprojekter, ikke mindst gennem aktivt lederskab i flere danske multi-disciplin-ære cancergrupper. Afdelingen er desuden hovedsæde for et nationalt forskningscenter for stråleterapi "Center for Interventional Research in Radiation Oncology" (CIRRO), baseret på bevillinger fra bl.a. Lundbeckfonden og Det Strategiske Forskningsråd. Den kliniske og tekniske forskning foregår på Onkologisk afdeling med tilhørende afdeling for Medicinsk Fysik. Afdelingen har en forskningsaccelerator, som giver unikke muligheder for udvikling af nye behandlinger til klinisk brug. Den eksperimentelle og translationelle forskning foregår på Afdeling for Eksperimentel Klinisk Onkologi. Afdelingen har specielt fokus på morbiditet og behandlingsoptimering, tumors mikromiljø og vaskulær targetering samt molekylær-biologiske markører og andre faktors prognostiske betydning. Afdelingen varetager gennem en Clinical Trial Unit en række nationale og internationale kliniske protokoller ved bl.a. hoved-halscancer, brystcancer, prostatacancer, kolorektal cancer, blærecancer, øvre gastrointestinal cancer, oftalmologisk cancer, børnetumorer og knoglesarkomer. Afdelingen har biobanker for bl.a. hoved-hals-, bryst- og øjentumorer.

Det internationale netværk er stort, afdelingen samarbejder med stort set alle førende onkologiske forskningsgrupper i Europa og Nordamerika. Afdelingens forskere er aktivt deltagende i en række internationale organisationer, herunder (European Society for Therapeutic Radiology and Oncology (ESTRO), European Organisation for Research and Treatment of Cancer (EORTC), det Internationale Atom-agentur (IAEA), European Cancer Organisation (ECCO)

Eksempler på onkologiske forskningsprojekter

- Adaptiv billedvejledt strålebehandling, herunder adaptiv strålebehandling af hoved-halskræft, og et stort antal internationale kooperative forskningsgrupper. cone-beam vejledt stereotaktisk strålebehandling af hjernetumorer og tumorer i lunger og lever, og markørbaseret billedvejledt strålebehandling af blærecancer.
- Partiel brystbestråling.

- IMRT-baseret behandling af prostata og pelvine lymfeknuder hos patienter med prostatacancer.
- Billedbaseret dosis-respons modellering
- MR-baseret brachyterapi ved cervix cancer.
- Prædiktive faktorer i radioterapi.
- Behandlingsrelateret morbiditet.
- Undersøgelser af betydningen af tumorhypoxi for kræftbehandling.
- Angiogenese og tumorvaskulatur.
- Undersøgelser af behandlingsinduceret repopulation i maligne svulster.
- Studier af tidlige og sene skader efter strålebehandling og kemoterapi.
- Eksperimentelle, kliniske, epidemiologiske og molekylærbiologiske studier af retinoblastom og ocular melanom.
- Undersøgelse af EPO og hæmoglobinkoncentrationens betydning for stråleterapi.
- Undersøgelser af svulsters miljø med PET- og MR-scanning.
- Undersøgelse af dansk kræftbehandlings kvalitet, herunder sammenlignende studier med de andre nordiske lande.
- Undersøgelse af prognostiske parametre for disseminering af brystkræft.
- Betydningen af tid, dosis og fraktionering ved praktisk stråleterapi.
- Genetiske faktorer af betydning for strålefølsomhed og cancerinduktion.
- Immunologiske studier af lav-dosis helkropsbestråling.
- Stamceller og stråle-resistens i sarkom model.
- Psykosociale aspekter ved brystkræft.
- Kognitive bivirkninger og senfølger ved kemoterapi.
- Betydningen af psykosociale faktorer ved immunterapi.
- Psykosocial intervention og kommunikation i onkologien.
- Den ældre kræftpatient.
- Kræftpatienters brug af alternativ behandling.
- Sygepleje til unge med kræft og deres sociale netværk.

Relevante hjemmesider

www.onko.dk

www.oncology.dk

www.cirro.dk

www.psykoonko.dk

Ph.d.-afhandling

Hansen, J 2009, *Safety and efficacy of computed tomography: Justification of multi-slice CT*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Aarhus Universitet.

Hokland, S 2009, *Development of a MRI-guided focused ultrasound heating system and the combination of vascular disrupting agents with waterbath heating*, Ph.d.-afhandling, Fællestrykkeriet SUN Aarhus Universitet, Aarhus Universitet.

Olsen, PR 2009, *Towards a theory of network-focused nursing. A grounded theory study of teenager and young adult cancer care*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Rossen, PB 2009, *Health-related quality of life and related issues in long-term survivors of testicular germ cell cancer. A cohort study of patients treated between 1990 and 2000.*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Sørensen, BS 2009, *Influence of tumour microenvironmental factors on endogenous markers of hypoxia*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Aarhus Universitet.

Witt, PM 2009, *Marine n-3 polyunsaturated fatty acids and breast cancer*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

Abrahamsen, R, Zachariae, R & Svensson, P 2009, 'Effect of hypnosis on oral function and psychological factors in temporomandibular disorders patients', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 8, s. 556-570.

Agarwal, R, Gonzalez-Angulo, A, Myhre, S, Carey, M, Lee, J, Overgaard, J, Alsner, J, Stemke-Hale, K, Lluch, A, Neve, RM, Kuo, WL, Sorlie, T, Sahin, A, Valero, V, Keyomarsi, K, Gray, JW, Borresen-Dale, A, Mills, GB & Hennessy, BT 2009, 'Integrative analysis of cyclin protein levels identifies cyclin b1 as a classifier and predictor of outcomes in breast cancer', *Clinical Cancer Research*, vol. 15, nr. 11, s. 3654-62.

Agger, A, von Buchwald, C, Madsen, AR, Yde, J, Lesnikova, I, Christensen, CB, Foghsgaard, S, Christensen, TB, Hansen, HS, Larsen, S, Bentzen, J, Andersen, E, Andersen, L & Grau, C 2009, 'Squamous cell carcinoma of the nasal vestibule

1993-2002: a nationwide retrospective study from DAHANCA', *Head & Neck (Print Edition)*, vol. 31, nr. 12, s. 1593-9.

Andersen, CE, Nielsen, SK, Greulich, S, Helt-Hansen, J, Lindegaard, J & Tanderup, K 2009, 'Characterization of a fiber-coupled Al₂O₃:C luminescence dosimetry system for online in vivo dose verification during ¹⁹²Ir brachytherapy', *Medical Physics*, vol. 36, nr. 3, s. 708-18.

Andersen, CE, Nielsen, SK, Lindegaard, JC & Tanderup, K 2009, 'Time-resolved in vivo luminescence dosimetry for online error detection in pulsed dose-rate brachytherapy', *Medical Physics*, vol. 36, nr. 11, s. 5033-43.

Andreassen, CN & Alsner, J 2009, 'Genetic variants and normal tissue toxicity after radiotherapy: a systematic review', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 3, s. 299-309.

Baumann, P, Nyman, J, Høyer, M, Wennberg, B, Gagliardi, G, Lax, I, Drugge, N, Ekberg, L, Friesland, S, Johansson, K, Lund, J, Morhed, E, Nilsson, K, Levin, N, Paludan, M, Sederholm, C, Traberg, A, Wittgren, L & Lewensohn, R 2009, 'Outcome in a prospective phase II trial of medically inoperable stage I non-small-cell lung cancer patients treated with stereotactic body radiotherapy', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, nr. 20, s. 3290-6.

Busk, M, Horsman, MR, Jakobsen, S, Hansen, KV, Busink, J, van der Kogel, A & Overgaard, J 2009, 'Can hypoxia-PET map hypoxic cell density heterogeneity accurately in an animal tumor model at a clinically obtainable image contrast?', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 3, s. 429-36.

Bülow, S, Jensen, LH, Altaf, R, Harling, H, Jensen, M, Laurberg, S, Lindegaard, JC, Muhic, A, Vestermark, L & on behalf of the Danish Colorectal Cancer Group 2009, 'A national cohort study of long course preoperative radiotherapy in primary fixed rectal cancer in Denmark', *Colorectal Disease*.

Cho, B, Poulsen, PR, Sloutsky, A, Sawant, A & Keall, PJ 2009, 'First demonstration of combined kV/MV image-guided real-time dynamic multileaf-collimator target tracking', *International Journal of Radiation: Oncology - Biology - Physics*, vol. 74, nr. 3, s. 859-67.

Christensen, S, Zachariae, R, Jensen, AB, Væth, M, Møller, S, Ravnsbæk, J & von der Maase, H 2009, 'Prevalence and risk of depressive symptoms 3-4 months post-surgery in a nationwide cohort study of Danish women treated for early stage breast-

- cancer', *Breast Cancer Research and Treatment*, vol. 113, s. 339-355.
- Ebbesen, SMS, Zachariae, R, Mehlsen, MY, Thomsen, DK, Højgaard Jensen, A, Ottosen, LDM, Petersen, T & Ingerslev, HJ 2009, 'Stressful life events are associated with a poor in vitro fertilization (IVF) - outcome: a prospective study', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 9, s. 2173-2182.
- Ehlerding, A, Jensen, CS, Wyer, J, Holm, AIS, Jørgensen, P, Kadhane, U, Koefoed-Larsen, M, Panja, S, Pouilly, JC, Worm, ES, Zettergren, H, Hvelplund, P & Nielsen, SB 2009, 'Influence of temperature and crown ether complex formation on the charge partitioning between z and c fragments formed after electron capture by small peptide dications', *International Journal of Mass Spectrometry*, vol. 282, nr. 1-2, s. 21-27.
- Ejlertsen, B, Jensen, M, Rank, F, Rasmussen, BB, Christiansen, P, Kroman, N, Kvistgaard, ME, Toftdahl, DB, Mouridsen, HT, Danish Breast Cancer Cooperative Group & Overgaard, M 2009, 'Population-based study of peritumoral lymphovascular invasion and outcome among patients with operable breast cancer', *JNCI - Journal of the National Cancer Institute*, vol. 101, nr. 10, s. 729-35.
- Grimmer, R, Oelhafen, M, Elstrøm, U & Kachelriess, M 2009, 'Cone-beam CT image reconstruction with extended z range', *Medical Physics*, vol. 36, nr. 7, s. 3363-70.
- Haack, S, Nielsen, SK, Lindegaard, JC, Gelineck, J & Tanderup, K 2009, 'Applicator reconstruction in MRI 3D image-based dose planning of brachytherapy for cervical cancer', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 2, s. 187-193.
- Hansen, J & Jurik, AG 2009, 'Analysis of Current Practice of CT examinations', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 295-301.
- Hansen, J & Jurik, AG 2009, 'Diagnostic value of multislice computed tomography and magnetic resonance imaging in the diagnosis of retroperitoneal spread of testicular cancer: a literature review', *Acta Radiologica*, vol. 50, nr. 9, s. 1064-70.
- Hansen, J & Jurik, AG 2009, 'Survival and radiation risk in patients obtaining more than six CT examinations during one year', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 302-7.
- Henkner, K, Bassler, N, Sobolevsky, N & Jäkel, O 2009, 'Monte Carlo Simulations on the water-to-air stopping power ratio for carbon ion dosimetry', *Medical Physics*, vol. 36, nr. 4, s. 1230-1235.
- Hoffman, L 2009, 'Implementation and experimental validation of the high dose rate stereotactic treatment mode at Varian accelerators', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 201-8.
- Hoffman, L & Rønne, HS 2009, 'Validation of Varian's AAA algorithm with focus on lung treatments', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 209-15.
- Holfort, SK, Lindegaard, J, Isager, P, Prause, JU & Heegaard, S 2008, 'CNS metastasis from malignant uveal melanoma: a clinical and histopathological characterisation', *British Journal of Ophthalmology*, vol. 93, nr. 5, s. 641-4.
- Jakobsen, E, Palshof, T, Østerlind, K & Pilegaard, H 2009, 'Data from a national lung cancer registry contributes to improve outcome and quality of surgery: Danish results', *European Journal of Cardio-Thoracic Surgery*, vol. 35, nr. 2, s. 348-52; discussion 352.
- Jensen, HK, Donskov, F, Nordmark, M, Marcussen, N & von der Maase, H 2009, 'Increased intratumoral FOXP3-positive regulatory immune cells during interleukin-2 treatment in metastatic renal cell carcinoma', *Clinical Cancer Research*, vol. 15, nr. 3, s. 1052-8.
- Jensen, HK, Donskov, F, Marcussen, N, Nordmark, M, Lundbeck, F & von der Maase, H 2009, 'Presence of Intratumoral Neutrophils Is an Independent Prognostic Factor in Localized Renal Cell Carcinoma', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, s. 4709-17.
- Jensen, LH, Altaf, R, Harling, H, Jensen, M, Laurberg, S, Lindegaard, JC, Muhic, A, Vestermark, L, Jakobsen, A, Bülow, S & on behalf of the Danish Colorectal Cancer Group 2009, 'Clinical outcome in 520 consecutive Danish rectal cancer patients treated with short course preoperative radiotherapy', *European Journal of Surgical Oncology*, vol. 36, nr. 3, s. 237-243.
- Jensen, TØ, Schmidt, H, Møller, HJ, Høyer, M, Maniecki, MB, Sjoegren, P, Christensen, IJ & Steiniche, T 2009, 'Macrophage Markers in Serum and Tumor Have Prognostic Impact in American Joint Committee on Cancer Stage I/II Melanoma', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, nr. 20, s. 3330-3337.
- Jessen, C, Agerbaek, M & Maase, H 2009, 'Predictive factors for response and prognostic factors for long-term survival in consecutive, single institution patients with locally advanced and/or metastatic transitional cell carcinoma following cisplatin-based chemotherapy', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 3, s. 411-417.

- Karlsdottir, A, Muren, L, Wentzel-Larsen, T, Johannessen, DC, Haukaas, SA, Halvorsen, OJ & Dahl, O 2009, 'Outcome in intermediate or high risk prostate cancer patients receiving radiation dose and hormone therapy', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 6, s. 874-81.
- Kopek, N, Paludan, M, Petersen, J, Hansen, AT, Grau, C & Høyer, M 2009, 'Co-morbidity index predicts for mortality after stereotactic body radiotherapy for medically inoperable early-stage non-small cell lung cancer', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 93, nr. 3, s. 402-7.
- Kopek, N, Holt, MI, Hansen, AT & Høyer, M 2009, 'Stereotactic body radiotherapy for unresectable cholangiocarcinoma', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 94, nr. 1, s. 47-52.
- Kovacevic, S, Bassler, N, Hartley, O, Knudsen, H, Vranjes, S, Garaj-Vrhovac, V & Holzscheiter, M 2009, 'V-79 Chinese Hamster Cells irradiated with antiprotons, a study of peripheral damage due to medium and long range components of the annihilation radiation', *International Journal of Radiation Biology*, vol. 85, nr. 12, s. 1148-1156.
- Kyndi, M, Overgaard, M, Nielsen, HM, Sørensen, FB, Knudsen, H & Overgaard, J 2009, 'High local recurrence risk is not associated with large survival reduction after postmastectomy radiotherapy in high-risk breast cancer: A subgroup analysis of DBCG 82 b', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 90, nr. 1, s. 74-9.
- Køllgaard, T, Duval, L, Schmidt, H, Kaltoft, K, Seremet, T, Andersen, MH, von der Maase, H, Straten, PT & Hadrup, SR 2009, 'Longitudinal immune monitoring of patients receiving intratumoral injection of a MART-1 T-cell receptor-transduced cell line (C-Cure 709)', *Cytotherapy*, vol. 11, nr. 5, s. 631-41.
- Larsen, EKV, Nielsen, T, Wittenborn, T, Birkedal, H, Vorup-Jensen, T, Jakobsen, MH, Østergaard, L, Horsman, MR, Besenbacher, F, Howard, KA & Kjems, J 2009, 'Size-Dependent Accumulation of PEGylated Silane-Coated Magnetic Iron Oxide Nanoparticles in Murine Tumors', *ACS Nano*, vol. 3, s. 1947-51.
- Lassen, P, Eriksen, JG, Hamilton-Dutoit, S, Tramm, T, Alsner, J & Overgaard, J 2009, 'Effect of HPV-associated p16INK4A expression on response to radiotherapy and survival in squamous cell carcinoma of the head and neck', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, nr. 12, s. 1992-8.
- Lassen, P, Eriksen, JG, Hamilton-Dutoit, S, Tramm, T, Alsner, J, Overgaard, J & Danish Head and Neck Cancer Group (DAHANCA) 2009, 'HPV-associated p16-expression and response to hypoxic modification of radiotherapy in head and neck cancer', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 94, nr. 1, s. 30-5.
- Mehlsen, M, Jensen, AB, Christensen, S, Pedersen, CG, Lassesen, B & Zachariae, R 2009, 'A prospective study of age differences in consequences of emotional control in women referred to clinical mammography', *Psychology and Aging*, vol. 24, nr. 2, s. 363-72.
- Mehlsen, M, Pedersen, AD, Jensen, AB & Zachariae, R 2009, 'No indications of cognitive side-effects in a prospective study of breast cancer patients receiving adjuvant chemotherapy', *Psycho-Oncology*, vol. 18, nr. 3, s. 248-57.
- Michiels, S, Le Maître, A, Buyse, M, Burzykowski, T, Maillard, E, Bogaerts, J, Vermorken, JB, Budach, W, Pajak, TF, Ang, KK, Bourhis, J, Pignon, J, MARCH and MACH-NC Collaborative Groups, Bernier, J, Budach, V, Brizel, D, Chalkidou, S, Cohen, E, Calais, G, Dowbrowsky, W, Fallai, C, Giglio, R, Horiot, J, Huguenin, P, Jaulerry, C, Monson, K, Olmi, P, Overgaard, J, Rufibach, K, Stuetzer, H, Wernecke, K, Syz, N, Amand, C, Mekranter, B & Midavaine, M 2009, 'Surrogate endpoints for overall survival in locally advanced head and neck cancer: meta-analyses of individual patient data', *Lancet Oncology*, vol. 10, nr. 4, s. 341-50.
- Mikkelsen, TH, Søndergaard, J, Sokolowski, I, Jensen, AB & Olesen, F 2009, 'Cancer survivors' rehabilitation needs in a primary health care context', *Family Practice*, vol. 26, nr. 3, s. 221-230.
- Muren, L, Petersen, JB, Hansen, J & Hafslund, R 2009, 'Medical physics in the Nordic countries: the past, the present and the future', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 165-8.
- Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between home death and GP involvement in palliative cancer care', *British Journal of General Practice*, vol. 59, nr. 566, s. 671-7.
- Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between successful palliative cancer pathways and community nurse involvement', *BMC Palliative Care*, vol. 8, s. 8-18.
- Neergaard, MA, Olesen, F, Andersen, RS & Søndergaard, J 2009, 'Qualitative description - the poor cousin of health research?', *BMC Medical Research*

- Methodology*, vol. 9, s. 52.
- Neergaard, MA, Vedsted, P, Olesen, F, Sokolowski, I, Jensen, AB & Søndergaard, J 2009, 'Associations between successful palliative cancer courses and community nurse involvement', *BMC Palliative Care*, vol. 14, s. 8-18.
- Nielsen, NB, Zachariae, R & Hjølund, NH 2009, 'Perceived risk prior to mammography as an independent predictor of breast cancer', *Journal of Psychosomatic Research*, vol. 66, nr. 3, s. 245-7.
- Offersen, BV, Overgaard, M, Kroman, N & Overgaard, J 2009, 'Accelerated partial breast irradiation as part of breast conserving therapy of early breast carcinoma: A systematic review', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 90, nr. 1, s. 1-13.
- Olofsson, MH, Cummings, J, Fayad, W, Brnjic, S, Herrmann, R, Berndtsson, M, Hodgkinson, C, Dean, E, Odedra, R, Wilkinson, RW, Mundt, KE, Busk, M, Dive, C & Linder, S 2009, 'Specific demonstration of drug-induced tumour cell apoptosis in human xenografts models using a plasma biomarker', *Cancer Biomarkers*, vol. 5, nr. 3, s. 117-25.
- Olsen, PR & Harder, I 2009, 'Keeping their world together--meanings and actions created through network-focused nursing in teenager and young adult cancer care', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 6, s. 493-502.
- Overgaard, J 2009, 'Chemoradiotherapy of head and neck cancer--can the bumble bee fly?', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 1, s. 1-3.
- Pedersen, AD, Rossen, P, Mehlsen, MY, Pedersen, CG, Zachariae, R & von der Maase, H 2009, 'Long-term cognitive function following chemotherapy in patients with testicular cancer', *Journal of the International Neuropsychological Society*, vol. 15, nr. 2, s. 296-301.
- Pedersen, AF, Schmidt, H, Trautner, T & Jensen, AB 2009, 'Participation in an unstructured supportive group as experienced by patients with advanced cancer disease: A preliminary study', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 7, s. 1074-7.
- Pedersen, AF, Zachariae, R & Bovbjerg, DH 2009, 'Psychological stress and antibody response to influenza vaccination: A meta-analysis', *Brain, Behavior, and Immunity*, vol. 23, nr. 4, s. 427-33.
- Pedersen, CG, Christensen, S, Jensen, AB & Zachariae, R 2009, 'Prevalence, socio-demographic and clinical predictors of post-diagnostic utilisation of different types of complementary and alternative medicine (CAM) in a nationwide cohort of Danish women treated for primary breast cancer', *European Journal of Cancer*, vol. 45, nr. 18, s. 3172-3181.
- Petit, SF, Dekker, ALAJ, Seigneuric, R, Murrer, L, van Riel, NAW, Nordmark, M, Overgaard, J, Lambin, P & Wouters, BG 2009, 'Intra-voxel heterogeneity influences the dose prescription for dose-painting with radiotherapy: a modelling study', *Physics in Medicine and Biology*, vol. 54, nr. 7, s. 2179-96.
- Pignon, J, le Maître, A, Maillard, E, Bourhis, J, Amand, C, Armand, J, Lubinski, B, Lefebvre, J, Syz, N, Bernier, J, Budach, V, Forastiere, A, Stewart, A, Vokes, E, Adelstein, D, Audry, H, Bachaud, J, Bartelink, H, Bezwoda, W, Buffoli, A, Bhowmik, K, Browman, G, Calais, G, Campbell, B, Carugati, A, Chalkidou, S, Clark, J, Cohen, E, Collette, L, Dal Canton, O, Dalley, D, Despondt, J, Désigné, L, Deszcz-Thomas, A, Di Blasio, B, Dobrowsky, W, Domenge, C, Eschwege, F, Evensen, J, Fallai, C, Fischer, J, Forastiere, A, Fountzilas, G, Fu, K, Gedouin, D, Guérin, S, Geara, F, Giglio, R, Gupta, N, Haddad, E, Haffy, B, Hasegawa, Y, Hill, C, Horiot, J, Horiuchi, M, Houghton, J, Huguenin, P, Jan, P, Jaulerry, C, Jeremic, B, Jouffroy, T, Jortay, A, Kapstad, B, Kowalski, L, Kramer, S, Krishnamurthi, K, Kumar, S, Laramore, G, Lartigau, E, Lefebvre, J, Leong, T, Lewin, F, Lubinski, B, Lubinski, M, Maipang, T, Martin, M, Mazon, J, Merlano, M, Metha, S, Molinari, R, Monson, K, Morita, K, Mueller, R, Murias, A, Mosseri, V, Numico, G, Olmi, P, O'Sullivan, B, Overgaard, J, Paccagnella, A, Pajak, T, Parvinen, L, Pearlman, N, Rao, R, Richard, J, Rufibach, K, Sanchiz, F, Sancho-Garnier, H, Schuller, D, Shanta, V, Shanta, V, Simes, R, Smid, L, Stewart, L, Staar, S, Strojjan, P, Stuetzer, H, Szpirglas, H, Schwaab, G, Takaku, S, Taylor, S, Taylor, S, Tobias, J, Toohill, R, Vokes, E, Volling, P, Weissler, M, Wendt, T, Wernecke, K, Widder, J & Wolf, G 2009, 'Meta-analysis of chemotherapy in head and neck cancer (MACH-NC): an update on 93 randomised trials and 17,346 patients', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 1, s. 4-14.
- Poulsen, PR, Cho, B & Keall, PJ 2009, 'Real-time prostate trajectory estimation with a single imager in arc radiotherapy: a simulation study', *Physics in Medicine and Biology*, vol. 54, nr. 13, s. 4019-35.
- Price, MA, Zachariae, R, Butow, PN, Defazio, A, Chauhan, D, Espie, CA, Friedlander, M & Webb, PM 2009, 'Prevalence and predictors of insomnia in women with invasive ovarian cancer: Anxiety a major factor', *European Journal of Cancer*, vol. 45,

- s. 3262-3270.
- Rask, MT, Jensen, ML, Andersen, J & Zachariae, R 2009, 'Effects of an Intervention Aimed at Improving Nurse-Patient Communication in an Oncology Outpatient Clinic', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 1, s. E1-E11.
- Reardon, DA, Dresemann, G, Taillibert, S, Campone, M, van den Bent, M, Clement, P, Blomquist, E, Gordower, L, Schultz, H, Raizer, J, Hau, P, Easaw, J, Gil, M, Tonn, J, Gijtenbeek, A, Schlegel, U, Bergstrom, P, Green, S, Weir, A & Nikolova, Z 2009, 'Multicentre phase II studies evaluating imatinib plus hydroxyurea in patients with progressive glioblastoma', *British Journal of Cancer*, vol. 101, nr. 12, s. 1995-2004.
- Rosendahl, M, Ahlgren, J, Andersen, J, Bergh, J, Blomquist, C, Lidbrink, E, Lindman, H, Mouridsen, H, Bjerre, K & Andersson, M 2009, 'The risk of amenorrhoea after adjuvant chemotherapy for early stage breast cancer is related to inter-individual variations in chemotherapy-induced leukocyte nadir in young patients: data from the randomised SBG 2000-1 study', *European Journal of Cancer*, vol. 45, nr. 18, s. 3198-204.
- Rossen, P, Pedersen, AF, Zachariae, R & von der Maase, H 2009, 'Health-related quality of life in long-term survivors of testicular cancer', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, nr. 35, s. 5993-9.
- Sawant, A, Smith, RL, Venkat, RB, Santanam, L, Cho, B, Poulsen, P, Cattell, H, Newell, LJ, Parikh, P & Keall, PJ 2009, 'Toward submillimeter accuracy in the management of intrafraction motion: the integration of real-time internal position monitoring and multileaf collimator target tracking', *International Journal of Radiation: Oncology - Biology - Physics*, vol. 74, nr. 2, s. 575-82.
- Schmidt, JZ & Zachariae, R 2009, 'PTSD and impaired eye expression recognition: A Preliminary Study', *Journal of Loss & Trauma*, vol. 14, nr. 1, s. 46-56.
- Siemann, DW & Horsman, MR 2009, 'Vascular targeted therapies in oncology', *Cell and Tissue Research*, vol. 335, nr. 1, s. 241-8.
- Smith, RL, Sawant, A, Santanam, L, Venkat, RB, Newell, LJ, Cho, B, Poulsen, P, Catell, H, Keall, PJ & Parikh, PJ 2009, 'Integration of real-time internal electromagnetic position monitoring coupled with dynamic multileaf collimator tracking: an intensity-modulated radiation therapy feasibility study', *International Journal of Radiation: Oncology - Biology - Physics*, vol. 74, nr. 3, s. 868-75.
- Sorensen, FB, Jensen, K, Vaeth, M, Hager, H, Funder, AMD, Safwat, A, Keller, J & Christensen, M 2009, 'Immunohistochemical Estimates of Angiogenesis, Proliferative Activity, p53 Expression, and Multiple Drug Resistance Have No Prognostic Impact in Osteosarcoma: A Comparative Clinicopathological Investigation', *Sarcoma*, vol. 2008, s. 874075.
- Søndergaard, J, Høyer, M, Petersen, JB, Wright, P, Grau, C & Muren, L 2009, 'The normal tissue sparing obtained with simultaneous treatment of pelvic lymph nodes and bladder using intensity-modulated radiotherapy', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 238-44.
- Sørensen, BS, Horsman, MR, Vorum, H, Honoré, B, Overgaard, J & Alsner, J 2009, 'Proteins upregulated by mild and severe hypoxia in squamous cell carcinomas in vitro identified by proteomics', *Radiotherapy and oncology: journal of the European Society for Therapeutic Radiology and Oncology*, vol. 92, nr. 3, s. 443-9.
- Sørensen, PD, Jakobsen, EH, Langkjer, ST, Bokmand, S, Østergaard, B, Olsen, DA, Madsen, JS & Brandslund, I 2009, 'Serum HER-2 concentrations for monitoring women with breast cancer in a routine oncology setting', *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine*, vol. 47, nr. 9, s. 1117-23.
- Thastum, M, Watson, M, Kienbacher, C, Piha, J, Steck, B, Zachariae, R, Baldus, C & Romer, G 2009, 'Prevalence and predictors of emotional and behavioural functioning of children where a parent has cancer: A multinational study', *Cancer*, vol. 115, nr. 17, s. 4030-4039.
- Thomsen, MS & Nørrevang, O 2009, 'A model for managing patient booking in a radiotherapy department with differentiated waiting times', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 251-8.
- Valentini, V, Aristei, C, Glimelius, B, Minsky, BD, Beets-Tan, R, Borrás, JM, Haustermans, K, Maingon, P, Overgaard, J, Pahlman, L, Quirke, P, Schmoll, H, Sebag-Montefiore, D, Taylor, I, Van Cutsem, E, Van de Velde, C, Cellini, N, Latini, P & Scientific Committee 2009, 'Multidisciplinary Rectal Cancer Management: 2nd European Rectal Cancer Consensus Conference (EURECA-CC2)', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 2, s. 148-63.
- Widmark, A, Klepp, O, Solberg, A, Damber, J, Angelsson, A, Fransson, P, Lund, J, Tasdemi, I, Høyer, M, Wiklund, F, Fosså, SD, Scandinavian Prostate Cancer Group Study 7 & Swedish Association for Urological Oncology 3 2009, 'Endocrine treatment,

with or without radiotherapy, in locally advanced prostate cancer (SPCG-7/SFUO-3): an open randomised phase III trial', *Lancet Oncology*, vol. 373, nr. 9660, s. 301-8.

Wittenborn, T, Thiel, S, Jensen, L, Nielsen, H & Jensenius, JC 2009, 'Characteristics and biological variations of M-ficolin, a pattern recognition molecule', *Journal of Innate Immunity*.

Wright, P, Redpath, AT, Høyer, M & Muren, L 2009, 'A method to individualize adaptive planning target volumes for deformable targets', *Physics in Medicine and Biology*, vol. 54, nr. 23, s. 7121-33.

Zachariae, R 2009, 'Psychoneuroimmunology: A biopsychosocial approach to health and disease', *Scandinavian Journal of Psychology*, vol. 50, nr. 6, s. 645-51.

Zachariae, R 2009, 'Sociale relationers betydning for helbredet', *Omsorg: Nordisk tidsskrift for Palliativ Medisin*, nr. 2, s. 11-17.

Artikel

Overgaard, J, Gonzalez Gonzalez, D, Hulshof, MCCH, Arcangeli, G, Dahl, O, Mella, O & Bentzen, SM 2009, 'Hyperthermia as an adjuvant to radiation therapy of recurrent or metastatic malignant melanoma. A multicentre randomized trial by the European Society for Hyperthermic Oncology. 1996', *International Journal of Hyperthermia*, vol. 25, nr. 5, s. 323-34.

Letter

Pedersen, AF, Zachariae, R, Jensen, AB, Bovberg, D, Andersen, O & von der Maase, H 2009, 'Psychological stress predicts the risk of febrile episodes in cancer patients during chemotherapy', *Psychotherapy and Psychosomatics*, vol. 78, nr. 4, s. 258-260.

van der Zee, J & Overgaard, J 2009, 'Hyperthermia classic commentary: 'Hyperthermia as an adjuvant to radiation therapy of recurrent or metastatic malignant melanoma. A multicentre randomized trial by the European Society for Hyperthermic Oncology' by J. Overgaard, D. Gonzalez Gonzalez, M.C.C.H. Hulshof, G. Arcangeli, O. Dahl, O. Mella & S.M. Bentzen, *International Journal of Hyperthermia* 1996;12:3-20', *International Journal of Hyperthermia*, vol. 25, nr. 5, s. 335-337.

Kommentar/debat

Rask, MT, Jensen, ML, Andersen, J & Zachariae, R

2009, 'Letter to the editor', *Cancer Nursing*, vol. 32, nr. 5, s. 346.

Review

Zachariae, R 2009, 'Livskvalitet', I Kamper-Jørgensen, F, Almind, G & Jensen, BB (red.), *Forebyggende sundhedsarbejde. Baggrund, analyse og teori, arbejdsmetoder*, 5 udg., Munksgaard Forlag, København, s. 67-84.

Videnskabelig bog/antologi

Harari, P, Conner, N & Grau, C (red.) 2009, *Functional Preservation and Quality of Life in Head and Neck Radiotherapy*, Springer Verlag.

Videnskabelig rapport

[DaRenCa] 2009, *Referenceprogram Nyrecancer*.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Elstrøm, UV & Grau, C 2009, 'Adaptive image-guided radiotherapy for head and neck cancer', I Harari, P, Connor, N & Grau, C (red.), *Functional Preservation and Quality of Life in Head and Neck Radiotherapy*, Springer Verlag s. 183-190.

Horsman, MR, Wouters, B, Joiner, M & Overgaard, J 2009, 'The oxygen effect and fractionated radiotherapy', I, *Basic Clinical Radiobiology for Radiation Oncologists*, 4 udg., Hodder Arnold s. 207-216.

Jensen, K & Grau, C 2009, 'Measuring and reporting toxicity', I Harari, P, Connor, N & Grau, C (red.), *Function Preservation and Quality of Life in Head and Neck Radiotherapy*, Springer Verlag s. 251-258.

Konferenceartikel peer-reviewed

Kantemiris, I, Petrokokkinos, L, Angelopoulos, A, Bassler, N, Seimenis, I & Karaiskos, P 2009, 'Carbon beam dosimetry using VIP polymer gel and MRI', I *Journal of Physics: Conference Series*, s. 1-5.

Patent

Kjems, J, Overgaard, J, Howard, K, Alsner, J, Besenbacher, F & Nawroth, I *Treatment of radiation-induced fibrosis*, PA200900132 jan. 28 2009.

Formidling

Tidsskriftartikel

Neergaard, MA & Grønvold, M 2009, 'Forskning i Palliation i Danmark', *Omsorg: Nordisk tidsskrift for Palliativ Medisin*, s. 9-17.

Neergaard, MA 2009, 'Palliation i primærsektoren',

Practicus, s. 114-115.

- Neergaard, MA 2009, 'Tværsektorielle udfordringer: Om samarbejde i sundhedsvæsenet', 10 års jubilæumsskrift. *Det Palliative Team*, s. 24-25.
- Vedsted, P, Åbom, B, Jespersen, BA, Brogaard, T, Guldin, M & Neergaard, MA 2009, 'Sammenhængende palliative forløb - almen praksis i en integreret indsats for den døende og efterlevende', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegerning*, s. 617-625.

Undervisning

Bidrag til lærebog

- Jones, A & Zachariae, R 2009, 'Psykologiske processers betydning for smerteoplevelsen', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter. Baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 123-134.

ORTOPÆDKIRURGISK AFDELING E, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktpersoner

Professor, dr.med. Kjeld Søballe
 Ortopædkirurgisk Afdeling E
 Århus Sygehus
 Tage-Hansens Gade 2
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 7425
 Fax: +45 8949 7429
 E-mail: kjelsoeb@rm.dk

Professor, dr.med. Cody Bünger
 Ortopædkirurgisk Afdeling E
 Århus Sygehus
 Nørrebrogade 44
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 4109
 Fax: +45 8949 2810
 E-mail: codybung@rm.dk

Professor, dr.med. Bjarne-Møller Madsen
 Ortopædkirurgisk Afdeling E
 Århus Sygehus
 Nørrebrogade 44
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 4107
 E-mail: bjarmoel@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Overlæge Bent Lund
 Overlæge Bjarne Hauge Hansen
 Overlæge Bo Munk
 Overlæge Frank Madsen
 Overlæge Hans Viggo Johannsen
 Overlæge Jens Ole Søjbjerg
 Overlæge Karsten Krøner
 Overlæge Kjeld Andersen
 Overlæge Kjeld Hougaard
 Overlæge Kristian Høy
 Overlæge Kristian Kibak Nielsen
 Overlæge Lars Borris
 Overlæge Martin Lamm

Overlæge Niels Christian Jensen
 Overlæge Svend Erik Christiansen
 Overlæge, dr.med. Anders Odgaard
 Overlæge, dr.med. Ebbe Stender Hansen
 Overlæge, dr.med. Frank Linde
 Overlæge, dr.med. Ivan Hvid
 Overlæge, dr.med. Johnny Keller
 Overlæge, dr.med. Martin Lind
 Overlæge, dr.med. Michael Ulrich-Vinther
 Overlæge, dr.med. Peter Holmberg Jørgensen
 Overlæge, ph.d. Ole Brink
 Overlæge, ph.d. Peter Helmig

Ph.d.-studerende

cand.cur. Karen Vestergaard Andersen
 cand.med. Anders Troelsen
 cand.med. Claus Tvedesøe
 cand.med. Efe Levent Aras
 cand.med. Henrik Daugaard
 cand.med. Jeppe Lange
 cand.med. Jesper O. Schønnemann
 cand.med. Juozas Petruskevicius
 cand.med. Kasra Zainali
 cand.med. Kirill Gromov
 cand.med. Maiken Stilling
 cand.med. Marianne Toft Vestermark
 cand.med. Marie Bagger Bohn
 cand.med. Martin Gottliebsen
 cand.med. Martin Vesterby
 cand.med. Mette Koefoed
 cand.med. Mette Sørensen
 cand.med. Miao Wang
 cand. med. Michael Bendtsen
 cand.med. Michael Kjeldager Tjørnild
 cand.med. Michael Kjær Jacobsen
 cand.med. Muwan Chen
 cand.med. Nina Dyrberg Lorenzen
 cand.med. Ole Gade Sørensen
 cand.med. Rikke Vestergaard
 cand.med. Samir Munir
 cand.med. Sys Hasslund
 cand.med. Theis Thillemann
 cand.med. Thomas Hartvig Lindkær Jensen
 cand.med. Tina Senholt Videbæk

cand.med. Tine Steen Rubak
 cand.med. Yu Wang
 cand.scient. Lea Bjerre Jensen
 cand.scient. Jeanette Justesen
 cand.scient.med. Dang Le
 cand.scient.san. Lone Ramer Mikkelsen
 cand.scient.san. Trine Nøhr Winding
 stud.med. Casper Foldager
 stud. med. Halldór Bjarki Einarsson
 stud. med. Jan Rölfing
 stud.med. Jonas Jensen
 Fysioterapeut Birgit Skoffer
 Ergoterapeut Lisa G. Østergaard

Forskningsårsstuderende

stud.med. Anders Krøll Knudsen
 stud.med. Andreas West
 stud.med. Bjørn Christensen
 stud.med. Henrik Saksø
 stud.med. Mikkel Saksø Mortensen
 stud.med. Søren Michelsen Bach
 stud. polyt. Ulla Munksgaard Stahlschmidt

Gæsteforskere

Joan E. Bechtold, Director of Research, Orthopaedic Biomechanics Laboratory, Midwest Orthopaedic and Minneapolis Medical Research Foundations, USA, 01.06.09-31.08.09

Vigtigste satningsområder inden for afdelingens forskning

- Implantatindheling i knogle
- Genterapi af ortopædiske knogle- og ledsygdomme
- Nanoteknologi og tissue-engineering
- Ledkinematik
- Knoglehæmodynamik og – metabolisme
- Knogleheling og – remodelering
- Knoglebiomekanik
- Columnaforskning
- Funktionsanalyser hos idrætsudøvere
- Ganganalyse
- Stereorøntgen
- DEXA-scanning
- Fast track hofte- og knækirurgi

Ph.d.-afhandlinger

Bendtsen, M 2009, *Treatment of intervertebral disc degeneration (IDD) with Zimmer photoFix-HA hydrogel and autologous bone marrow derived stem*

cell: An experimental study on porcine IDD animal model, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Bjerre, L 2009, *Multifunctional 3D scaffolds for musculoskeletal reconstruction - scaffold production and in vitro performance test*, Ph.d.-afhandling.

Jensen, THL 2009, *Development of a novel biomaterial: A nanotechnological approach*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Stilling, M 2009, *Polyethylene Wear Analysis. Experimental and Clinical Studies in Total Hip Replacement*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Aleksyniene, R, Thomsen, JS, Eckardt, H, Bundgaard, KG, Lind, M & Hvid, I 2009, 'Three-dimensional microstructural properties of regenerated mineralizing tissue after PTH (1-34) treatment in a rabbit tibial lengthening model', *Journal of Musculoskeletal and Neuronal Interactions - JMNI*, vol. 9, nr. 4, s. 268-77.

Aleksyniene, R, Thomsen, JS, Eckardt, H, Bundgaard, KG, Lind, M & Hvid, I 2009, 'Parathyroid hormone PTH(1-34) increases the volume, mineral content, and mechanical properties of regenerated mineralizing tissue after distraction osteogenesis in rabbits', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 6, s. 716-23.

Andersen, T, Christensen, FB, Niedermann, B, Helmig, P, Høy, K, Hansen, ES & Bünger, C 2009, 'Impact of instrumentation in lumbar spinal fusion in elderly patients: 71 patients followed for 2-7 years', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 4, s. 445-50.

Andersen, T, Christensen, FB, Ernst, C, Fruensgaard, S, Østergaard, J, Andersen, JL, Rasmussen, S, Niedermann, B, Høy, K, Helmig, P, Holm, R, Lindblad, BE, Hansen, ES, Egund, N & Bünger, C 2009, 'The effect of electrical stimulation on lumbar spinal fusion in older patients: a randomized, controlled, multicenter trial: part 1: functional outcome', *Spine (Philadelphia, 1976)*, vol. 34, nr. 21, s. 2241-7.

Andersen, T, Christensen, FB, Egund, N, Ernst, C, Fruensgaard, S, Østergaard, J, Andersen, JL, Rasmussen, S, Niedermann, B, Høy, K, Helmig, P, Holm, R, Lindblad, BE, Hansen, ES & Bünger, C 2009, 'The effect of electrical stimulation on lumbar spinal fusion in older patients: a randomized, controlled,

- multi-center trial: part 2: fusion rates', *Spine (Philadelphia, 1976)*, vol. 34, nr. 21, s. 2248-53.
- Baas, J, Elmengaard, B, Jakobsen, T, Bechtold, JE & Søballe, K 2009, 'Crack revision improves fixation of uncemented HA-coated implants compared with reaming: an experiment in dogs', *Clinical Orthopaedics and Related Research*, vol. 467, nr. 10, s. 2638-43.
- Brink, O, Borris, L, Andersen, K & Hougaard, K 2009, 'Oram's tegn på hofte- og bækkenlidelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 51.
- Bünger, C & Xue, Q 2009, 'Alendronate treatment does not inhibit biphasic calcium phosphate material substitution in posterior lateral spine fusion.: An experimental study in porcine model.', *Chinese Medical Journal*, s. 2770-2774.
- Chen, M, Feng, W, Cao, H, Zou, L, Chen, C, Baatrup, A, Nielsen, AB, Li, H, Kassem, M, Zou, X & Bünger, C 2009, 'A traditional Chinese medicine formula extracts stimulate proliferation and inhibit mineralization of human mesenchymal stem cells in vitro', *Journal of ethnopharmacology*, vol. 125, nr. 1, s. 75-82.
- Christiansen, D, Larsen, KK, Kudsk Jensen, O & Vinther Nielsen, C 2009, 'Pain responses in repeated end-range spinal movements and psychological factors in sick-listed patients with low back pain: is there an association?', *Journal of Rehabilitation Medicine*, vol. 41, nr. 7, s. 545-9.
- Elmengaard, B, Bechtold, JE, Chen, X & Søballe, K 2009, 'Fixation of hydroxyapatite-coated revision implants is improved by the surgical technique of cracking the sclerotic bone rim', *Journal of Orthopaedic Research*, vol. 27, nr. 8, s. 996-1001.
- Foldager, C, Bendtsen, M, Nygaard, JV, Zou, X & Bünger, C 2009, 'Differences in Early Osteogenesis and Bone Micro-architecture in Anterior Lumbar Interbody Fusion with rhBMP-2, Equine Bone Protein Extract, and Autograft.', *Bone*, vol. 45, s. 267-273.
- Foldager, CB, Munir, S, Søballe, K, Bünger, C, Lind, M & Ulrich-Vinther, M 2009, 'Validation of suitable house keeping genes for hypoxia-cultured human chondrocytes', *BMC molecular biology*, vol. 10, s. 94.
- Jakobsen, T, Baas, J, Kold, S, Bechtold, JE, Elmengaard, B & Søballe, K 2009, 'Local bisphosphonate treatment increases fixation of hydroxyapatite-coated implants inserted with bone compaction', *Journal of Orthopaedic Research*, vol. 27, nr. 2, s. 189-94.
- Lamberg, A, Bechtold, JE, Baas, J, Søballe, K & Elmengaard, B 2009, 'Effect of local TGF-beta1 and IGF-1 release on implant fixation: comparison with hydroxyapatite coating: a paired study in dogs', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 4, s. 499-504.
- Larsen, K, Hansen, TB, Thomsen, PB, Christiansen, T & Søballe, K 2009, 'Cost-effectiveness of accelerated perioperative care and rehabilitation after total hip and knee arthroplasty', *The Journal of bone and joint surgery. American volume*, vol. 91, nr. 4, s. 761-72.
- Lind-Hansen, T, Nielsen, P, Petruskevicius, J, Endelt, B, Nielsen, K, Hvid, I & Lind, M 2009, 'Calcium phosphate cement enhances primary stability of open-wedge high-tibial osteotomies', *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy*, vol. 17, nr. 12, s. 1425-32.
- Maimburg, RD, Bech, BH, Bjerre, JV, Olsen, J & Møller-Madsen, B 2009, 'Obstetric outcome in Danish children with a validated diagnosis of kernicterus', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 9, s. 1011-6.
- Mechlenburg, I, Kold, S & Søballe, K 2009, 'No change detected by DEXA in bone mineral density after periacetabular osteotomy', *Acta Orthopaedica Belgica*, vol. 75, nr. 6, s. 761-6.
- Nikolajsen, L, Kristensen, ADZ, Thillemann, T, Jurik, AG, Rasmussen, T, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'Pain and somatosensory findings in patients 3 years after total hip arthroplasty.', *European Journal of Pain*, vol. 13, nr. 6, s. 576-581.
- Ovesen, J, Møller-Madsen, B, Nielsen, PT, Christensen, PH, Simonsen, OH, Hoeck, HC, Laursen, MB & Thomsen, JS 2009, 'Differences in zinc status between patients with osteoarthritis and osteoporosis', *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, vol. 23, nr. 1, s. 1-8.
- Schneider, T, Cremer, D, Becker, C, Hansen, ES, Bünger, C & Drescher, W 2009, 'Femoral head histology subsequent to ischemia, reperfusion and steroid treatment', *Annals of Anatomy*, vol. 191, nr. 5, s. 496-501.
- Sestoft, B, Larsen, B, Erlandsen, M & Hansen, ES 2009, 'Lejringskader hos rygopererede patienter', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 7, s. 518-21.
- Sorensen, FB, Jensen, K, Vaeth, M, Hager, H, Funder, AMD, Safwat, A, Keller, J & Christensen, M 2009, 'Immunohistochemical Estimates of Angiogenesis, Proliferative Activity, p53 Expression, and Multiple Drug Resistance Have No Prognostic Impact in

- Osteosarcoma: A Comparative Clinicopathological Investigation', *Sarcoma*, vol. 2008, s. 874075.
- Stilling, M, Søballe, K, Andersen, NT, Larsen, KK & Rahbek, O 2009, 'Analysis of polyethylene wear in plain radiographs', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 6, s. 675-82.
- Stilling, M, Nielsen, KA, Søballe, K & Rahbek, O 2009, 'Clinical comparison of polyethylene wear with zirconia or cobalt-chromium femoral heads', *Clinical Orthopaedics and Related Research*, vol. 467, nr. 10, s. 2644-50.
- Stilling, M, Rahbek, O & Søballe, K 2009, 'Inferior survival of hydroxyapatite versus titanium-coated cups at 15 years', *Clinical Orthopaedics and Related Research*, vol. 467, nr. 11, s. 2872-9.
- Swider, P, Guérin, G, Baas, J, Søballe, K & Bechtold, JE 2009, 'Characterization of bone-implant fixation using modal analysis: application to a press-fit implant model', *Journal of biomechanics*, vol. 42, nr. 11, s. 1643-9.
- Søgaard, R, Christensen, FB, Bünger, C, Christiansen, T & Senholt, T 2009, 'Interchangeability of the EQ-5D and the SF-6D in long-lasting low back pain', *Value in Health*, vol. 12, nr. 4, s. 606-12.
- Thillemann, T, Pedersen, AB, Mehnert, F, Johnsen, SP & Søballe, K 2009, 'Use of diuretics and risk of implant failure after primary total hip arthroplasty: a nationwide population-based study', *Bone*, vol. 45, nr. 3, s. 499-504.
- Troelsen, A, Elmengaard, B & Søballe, K 2009, 'Medium-term outcome of periacetabular osteotomy and predictors of conversion to total hip replacement', *The Journal of bone and joint surgery. American volume*, vol. 91, nr. 9, s. 2169-79.
- Xue, Q, Haisheng, L, Xuenong, Z, Dalstra, M, Lind, M, Christensen, FB & Bünger, C 2009, 'Alendronate treatment improves bone-pedicle screw interface fixation in posterior lateral spine fusion: An experimental study in a porcine model', *International Orthopaedics*.
- Zainali, K, Danscher, G, Jakobsen, TV, Jakobsen, SS, Baas, J, Møller, P, Bechtold, JE & Søballe, K 2009, 'Effects of gold coating on experimental implant fixation', *Journal of Biomedical Materials Research. Part A*, s. 274-80.
- Zou, X, Zou, L, Foldager, C, Bendtsen, M, Feng, W & Bünger, C 2009, 'Different mechanisms of spinal fusion using equine bone protein extract, rhBMP-2, and autograft during the process of anterior lumbar interbody fusion', *Biomaterials*, vol. 30, nr. 6, s. 991-1004.

Letter

- Foldager, C, Bendtsen, M & Bünger, C 2009, 'PET Scanning for Evaluation of Bone Metabolism: -comment on article by Ullmark et al.', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 6, s. 737-739.

PATOLOGISK INSTITUT, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGGEHUS

Kontaktpersoner:

Institutleder: professor, overlæge, Stephen Hamilton

Dutoit

Århus Sygehus

Nørrebrogade 44

8000 Århus C

Tlf.: +45 8949 3701

Fax: +45 8949 3690

E-mail: stephami@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professorer

Overlæge Stephen Hamilton Dutoit

dr.med. Thomas Ledet

dr.med. Hans Jørgen Gundersen

dr.med. Jens Nyengaard

Lektorer

Lektor, dr.med. Lise Wogensen Bach

Lektor, dr.med. Jørn Koch

Adjunkter

Adjunkt Merete Raarup

Adjunkt Bjørn Sander

Adjunkt Johnnie B. Andersen

Post-doc.

cand.scient. ph.d. Magnus Stougaard

ph.d. Anja Winther Fjorback

ph.d. Fenghua Chen

Deltidsforskere

klinisk lektor, overlæge ph.d. Henrik Hager

klinisk lektor, overlæge Helle Dybdahl

klinisk lektor, overlæge, Benedicte Parm Ulhøi

klinisk lektor, overlæge, Estrid Stæhr Hansen

klinisk lektor, overlæge dr. med. Knud Bendix Hansen

klinisk lektor, overlæge, dr. med. Peter D. Ottosen

ekstern klinisk lektor, overlæge Trine Plesner

cand.scient., ph.d. Mariann Christensen

Kliniske assistenter

cand.med., ph.d. Rikke Riber-Hansen

cand.med., ph.d. Marianne Kyndi

Ph.d.-studerende

Læge, ph.d. Iana Lesnikova Nielsen

cand.med., ph.d. Marianne Kyndi

cand.scient. Karen Lorentzen

cand.med. Jens Ølholm

cand.med. Rikke Riber-Hansen

cand.med. Trine Tramm

cand.med. Peter Kamper

læge, ph.d. Ilze Strumfa

cand.scient. Allan Rasmusson

cand.scient. Anders Chr. Mejer Kristensen

cand.scient. Maj Kjærgaard

cand.scient. Gorm Bennedsen

Forskningsårsstuderende

Cand.med.Hanne Lundsgaard Voltelen

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Vævsmorfologi, molekylær patologi, in situ hybridisering, immunhistokemi, vævsmikrodissektion, tissue arrays (Core facilitet i Molekylær patologi, ved Center for Molekylær Morfologi, Patologisk Institut, Århus Sygehus)
- In situ detektion af DNA og RNA forandringer på single cell niveau
- Onkogene virus, Epstein-Barr virus, lymfom patogenese
- Cancerbiologi og patogenese (mamma, cervix, malignt melanom, nyre, blære, prostata, lunge, lymfom).
- Prognostiske og prædiktive molekylære cancer-markører
- Epidermal vækstfaktor (EGF) familien ved lungecancer
- Udvikling af molekylær-biologiske analyser med henblik på biologisk tilpasset behandling af ikke-småcellet lungecancer.
- Genetiske faktorer, tamoxifen og behandling med andre lægemidler og effekten ved brystkræft.
- Nyrereaktion, cardiomyopati
- Diabetes mellitus: patogenese, angiopati, nephro-

pati

- Udvikling af nye stereologiske metoder.
- Anvendelse af objektive stereologiske teknikker i forskning og diagnostik, herunder metodologisk validering, vurdering af reproducibilitet og kvalitetskontrol.

Centerfunktioner:

- Center for knogle- og bløddelssarkomer i Århus (diagnostik og forskning samt molekylær biologi).
- Leukæmi- og lymfomcenter (diagnostik og forskning).
- Center for histopatologisk diagnostik af brystkirtellidelser og endokrin sygdom (integreret funktion for diagnostik og forskning).
- Center for histopatologisk diagnostik af kolo-rectale lidelser (integreret funktion for diagnostik og forskning)
- Center for histopatologisk diagnostik af prostata lidelser (integreret funktion for diagnostik og forskning)
- Core facilitet i Molekylær patologi, ved Center for Molekylær Morfologi, Patologisk Institut, Århus Sygehus

Ph.d.-afhandlinger

Chen, F 2009, *Neuronal and synaptic plasticity in subregions of rat hippocampus after antidepressant treatment*, Ph.d.-afhandling.

Lesnikova, I 2009, *Telomerase and human papilloma virus infection in the progression of cervical carcinoma*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Riber-Hansen, R 2009, *Prognostic markers in melanoma*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Agger, A, von Buchwald, C, Madsen, AR, Yde, J, Lesnikova, I, Christensen, CB, Foghsgaard, S, Christensen, TB, Hansen, HS, Larsen, S, Bentzen, J, Andersen, E, Andersen, L & Grau, C 2009, 'Squamous cell carcinoma of the nasal vestibule 1993-2002: a nationwide retrospective study from DAHANCA', *Head & Neck (Print Edition)*, vol. 31, nr. 12, s. 1593-9.

Andersen, FF, Stougaard, M, Jørgensen, HL, Bendsen,

SP, Jensen, SJ, Hald, K, Andersen, AH, Koch, JE & Knudsen, BR 2009, 'Multiplexed Detection of Site Specific Recombinase and DNA Topoisomerase Activities at the Single Molecule Level', *ACS Nano*, vol. 3, nr. 12.

Brauer, C, Baandrup, UT, Jacobsen, P, Krasnik, M, Olsen, J, Pedersen, J, Rasmussen, TR, Schlünssen, V, Sherson, D, Svolgaard, B, Sørensen, J & Omland, Ø 2009, 'Screening for asbestbetingede sygdomme?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 6, s. 433-436.

Chen, F, Madsen, TM, Wegener, G & Nyengaard, JR 2009, 'Repeated electroconvulsive seizures increase the total number of synapses in adult male rat hippocampus', *European Neuropsychopharmacology*.

Dige, I, Raarup, MK, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Actinomyces naeslundii in initial dental biofilm formation', *Microbiology*, vol. 155, s. 2116-2126.

Dige, I, Nyengaard, JR, Kilian, M & Nyvad, B 2009, 'Application of stereological principles for quantification of bacteria in intact dental biofilms', *Oral Microbiology and Immunology*, vol. 24, nr. 1, s. 69-75.

Dorph-Petersen, K, Delevich, KM, Marcisisin, MJ, Zhang, W, Sampson, AR, Gundersen, HJG, Lewis, DA & Sweet, RA 2009, 'Pyramidal neuron number in layer 3 of primary auditory cortex of subjects with schizophrenia', *Brain research*, vol. 1285, s. 42-57.

Dyrskjøl, L, Ostfeld, MS, Bramsen, JB, Silahtaroglu, AN, Lamy, P, Ramanathan, R, Frstrup, N, Jensen, JL, Andersen, CL, Zieger, K, Kauppinen, S, Ulhøj, BP, Kjems, J, Borre, M & Orntoft, TF 2009, 'Genomic profiling of microRNAs in bladder cancer: miR-129 is associated with poor outcome and promotes cell death in vitro', *Cancer Research*, vol. 69, nr. 11, s. 4851-60.

Glud, SZ, Bramsen, JB, Dagnaes-Hansen, F, Wengel, J, Howard, KA, Nyengaard, JR & Kjems, J 2009, 'Naked siLNA-mediated gene silencing of lung bronchoepithelium EGFP expression after intravenous administration', *Oligonucleotides*, vol. 19, nr. 2, s. 163-8.

Gomes, SP, Nyengaard, JR, Misawa, R, Girotti, PA, Castellucci, P, Blazquez, FHJ, de Melo, MP & Ribeiro, AAC 2009, 'Atrophy and neuron loss: effects of a protein-deficient diet on sympathetic neurons', *Journal of Neuroscience Research*, vol. 87, nr. 16, s. 3568-75.

- Hansen, OI, Sabroe, S, Brink, O, Knudsen, M & Vestersby, A 2009, 'Characteristics of victims and assaults of sexual violence - improving inquiries and prevention', *Journal of Forensic and Legal Medicine*, vol. 16, s. 182-8.
- Heebøll, S, Borre, M, Ottosen, P, Andersen, LD, Ørntoft, TF & Tørring, N 2009, 'Snail is over-expressed in Prostate Cancer.', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, s. 196-204.
- Jensen, HK, Donskov, F, Nordmark, M, Marcussen, N & von der Maase, H 2009, 'Increased intratumoral FOXP3-positive regulatory immune cells during interleukin-2 treatment in metastatic renal cell carcinoma', *Clinical Cancer Research*, vol. 15, nr. 3, s. 1052-8.
- Jensen, HK, Donskov, F, Marcussen, N, Nordmark, M, Lundbeck, F & von der Maase, H 2009, 'Presence of Intratumoral Neutrophils Is an Independent Prognostic Factor in Localized Renal Cell Carcinoma', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, s. 4709-17.
- Jensen, JB, Ulhøi, BP & Jensen, KM 2009, 'Estimation of the true number of lymph nodes in lymphadenectomy specimens from radical cystectomy', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 4, s. 288-92.
- Jensen, JB, Jensen, KM, Ulhøi, BP, Nielsen, SS & Lundbeck, F 2009, 'Sentinel lymph-node biopsy in patients with squamous cell carcinoma of the penis', *BJU International*, vol. 103, nr. 9, s. 1199-203.
- Khalid, A, Funch-Jensen, P, Bendix, J, Dutoit Hamilton, S, Kruse, A & Viborg Mortensen, F 2009, 'Intraductal papillary mucinous tumor of the pancreas (IPMT): follow-up of twelve cases', *Scandinavian Journal of Surgery*, vol. 98, nr. 1, s. 25-9.
- Knust, J, Ochs, M, Gundersen, HJG & Nyengaard, JR 2009, 'Stereological estimates of alveolar number and size and capillary length and surface area in mice lungs', *Anatomical record (Hoboken, N.J. : 2007)*, vol. 292, nr. 1, s. 113-22.
- Kristensen, KD, Stoustrup, PB, Küsel, A, Pedersen, TK, Nyengaard, JR, Hauge, EM & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part I: histological effects', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, s. 5.
- Kristensen, LS, Wojdacz, TK, Thestrup, BB, Hager, H, Wiuf, CH & Hansen, LL 2009, 'Quality assessment of DNA derived from up to 30 years old formalin fixed paraffin embedded (FFPE) tissue for PCR-based methylation analysis using SMART-MSP and MS-HRM', *BMC Cancer*, vol. 9, nr. 453, s. 453.
- Lash, TL, Lien, EA, Sørensen, HT & Hamilton-Dutoit, S 2009, 'Genotype-guided tamoxifen therapy: time to pause for reflection?', *The lancet oncology*, vol. 10, nr. 8, s. 825-33.
- Lassen, P, Eriksen, JG, Hamilton-Dutoit, S, Tramm, T, Alsner, J & Overgaard, J 2009, 'Effect of HPV-associated p16INK4A expression on response to radiotherapy and survival in squamous cell carcinoma of the head and neck', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, nr. 12, s. 1992-8.
- Lassen, P, Eriksen, JG, Hamilton-Dutoit, S, Tramm, T, Alsner, J, Overgaard, J & Danish Head and Neck Cancer Group (DAHANCA) 2009, 'HPV-associated p16-expression and response to hypoxic modification of radiotherapy in head and neck cancer', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 94, nr. 1, s. 30-5.
- Lesnikova, I, Lidang, M, Hamilton-Dutoit, S & Koch, J 2009, 'HER2/neu (c-erbB-2) gene amplification and protein expression are rare in uterine cervical neoplasia: a tissue microarray study of 814 archival specimens', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, nr. 10, s. 737-45.
- Lesnikova, I, Lidang, M, Hamilton-Dutoit, S & Koch, J 2009, 'p16 as a diagnostic marker of cervical neoplasia: a tissue microarray study of 796 archival specimens', *Diagnostic Pathology*, vol. 4, s. 22.
- Li, C, Yang, S, Zhang, W, Lu, W, Nyengaard, JR, Morrison, JH & Tang, Y 2009, 'Demyelination induces the decline of the myelinated fiber length in aged rat white matter', *Anatomical record (Hoboken, N.J. : 2007)*, vol. 292, nr. 4, s. 528-35.
- Li, C, Yang, S, Chen, L, Lu, W, Tang, Y, Gundersen, HJG & Qiu, X 2009, 'Stereological methods for estimating the myelin sheaths of the myelinated fibers in white matter', *Anatomical record (Hoboken, N.J. : 2007)*, vol. 292, nr. 10, s. 1648-55.
- Lyck, L, Santamaria, ID, Pakkenberg, B, Chemnitz, J, Schrøder, HD, Finsen, B & Gundersen, HJG 2009, 'An empirical analysis of the precision of estimating the numbers of neurons and glia in human neocortex using a fractionator-design with subsampling', *Journal of neuroscience methods*, vol. 182, nr. 2, s. 143-56.
- Melo, SR, Nyengaard, JR, da Roza Oliveira, F, Ladd, FVL, Abrahão, LMB, Machado, MRF, Sasahara, THC, de Melo, MP & Ribeiro, AACM 2009, 'The developing left superior cervical ganglion of Pacas (Agouti paca)', *Anatomical record (Hoboken, N.J. :*

- 2007), vol. 292, nr. 7, s. 966-75.
- Mistry, A, Glud, SZ, Kjems, J, Nyengaard, JR, Howard, K, Stolnik, S & Illum, L 2009, 'Effect of physico-chemical properties on intranasal nanoparticle transit into murine olfactory epithelium', *Journal of Drug Targeting*, vol. 17, nr. 7, s. 543-552.
- Nielsen, E, Smerup, M, Nielsen, PA, Frandsen, J, Ringgaard, S, Pedersen, M, Vestergaard, P, Nyengaard, JR, Andersen, JB, Lunkenheimer, PP, Anderson, RH & Hjortdal, V 2009, 'Normal Right Ventricular Three-Dimensional Architecture, as Assessed with Diffusion Tensor Magnetic Resonance Imaging, is Preserved During Experimentally Induced Right Ventricular Hypertrophy', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 5, s. 640-651.
- Pawlas, Z & Nyengaard, JR 2009, 'Estimation of variance components of local stereological volume estimators: a pilot study', *Journal of Microscopy*, vol. 236, nr. 1, s. 60-9.
- Pawlas, Z, Nyengaard, JR & Jensen, EBV 2009, 'Particle sizes from sectional data', *Biometrics*, vol. 65, nr. 1, s. 216-224.
- Raarup, MK, Fjorback, AW, Jensen, SMR, Müller, HK, Kjaergaard, MM, Poulsen, H, Wiborg, O & Nyengaard, JR 2009, 'Enhanced yellow fluorescent protein photoconversion to a cyan fluorescent protein-like species is sensitive to thermal and diffusion conditions', *Journal of Biomedical Optics*, vol. 14, nr. 3, s. 034039.
- Razga, Z & Nyengaard, JR 2009, 'The effect of angiotensin II on the number of macula densa cells through the AT1 receptor', *NEPHRON PHYSIOLOGY*, vol. 112, nr. 2, s. p37-43.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Hamilton-Dutoit, SJ, Sjoegren, P & Steiniche, T 2009, 'Metastatic melanoma volume in sentinel nodes: objective stereology-based measurement predicts disease recurrence and survival', *Histopathology*, vol. 54, nr. 7, s. 796-803.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Hamilton-Dutoit, SJ & Steiniche, T 2009, 'Stage migration after minor changes in histologic estimation of tumor burden in sentinel lymph nodes: the protocol trap', *Cancer*, vol. 115, nr. 10, s. 2177-87.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Dutoit, SJH & Steiniche, T 2009, 'The Nodal Location of Metastases in Melanoma Sentinel Lymph Nodes', *American Journal of Surgical Pathology*, vol. 33, s. 1522-8.
- Schouborg, J, Raarup, MK & Balling, P 2009, 'Adsorbate reactivity and thermal mobility from simple modeling of high-resolution core-level spectra: application to O/Al(111)', *Journal of Physics: Condensed Matter*, vol. 21, nr. 26, s. 265003-.
- Smerup, M, Nielsen, E, Agger, P, Frandsen, J, Vestergaard-Poulsen, P, Andersen, J, Nyengaard, J, Pedersen, M, Ringgaard, S, Hjortdal, V, Lunkenheimer, PP & Anderson, RH 2009, 'The three-dimensional arrangement of the myocytes aggregated together within the Mammalian ventricular myocardium', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 1, s. 1-11.
- Stougaard, M, Lohmann, JS, Mancino, A, Celik, S, Andersen, FF, Koch, J & Knudsen, BR 2009, 'Single-molecule detection of human topoisomerase I cleavage-ligation activity', *ACS Nano*, vol. 3, nr. 1, s. 223-33.
- Sørensen, KD, Wild, PJ, Mortezavi, A, Adolf, K, Tørring, N, Heebøll, S, Uihøi, BP, Ottosen, P, Sulser, T, Hermanns, T, Moch, H, Borre, M, Orntoft, TF & Dyrskjøt, L 2009, 'Genetic and Epigenetic SLC18A2 Silencing in Prostate Cancer Is an Independent Adverse Predictor of Biochemical Recurrence after Radical Prostatectomy', *Clinical Cancer Research*, vol. 15, nr. 4, s. 1400-1410.
- Tang, Y, Nyengaard, JR, Andersen, JB, Baandrup, UT & Gundersen, HJG 2009, 'The application of stereological methods for estimating structural parameters in the human heart.', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 10, s. 1630-1647.
- Uihøi, JP & Uihøi, BP 2009, 'Beyond climate focus and disciplinary myopia. The roles and responsibilities of hospitals and healthcare professionals', *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 6, nr. 3, s. 1204-14.
- Zieger, K, Marcussen, N, Borre, M, Ørntoft, TF & Andersen, LD 2009, 'Consistent genomic alterations in carcinoma in situ of the urinary bladder confirm the presence of two major pathways in bladder cancer development.', *International Journal of Cancer*.
- van Rijk, A, Svenstrup-Poulsen, T, Jones, M, Cabeçadas, J, Cigudosa, JC, Leoncini, L, Mottok, A, Bergman, CC, Poulidou, E, Dutoit, SH & van Krieken, HJ 2009, 'Double-staining chromogenic in situ hybridization as a useful alternative to split-signal fluorescence in situ hybridization in lymphoma diagnostics', *Haematologica*, vol. 95, nr. 2, s. 247-52.
- Ørtoft, G, Henriksen, TB, Hansen, ES & Petersen, LK 2009, 'After conisation of the cervix, the perinatal mortality as a result of preterm delivery increases in subsequent pregnancy', *British Journal of Obstetrics and Gynaecology*, vol. 116, nr. 1, s. 10-15.

trics and Gynecology, vol. 117, nr. 3, s. 258-67.

Patent

Lohmann, JS, Stougaard, M & Koch, JE *Padlock probe amplification methods*, WO2009006907.

Formidling**Tidsskriftartikel**

Alstrup, AKO, Wang, T, Andersen, JB & Bertelsen, MF
2009, 'Anæsteri af slanger', *Dyrlegemagasinet for Praktiserende Dyr læger*, vol. 5, s. 18-21.

PET-CENTRET, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Ledende overlæge, dr. med. og klinisk lektor Jørn Theil
 PET-centret
 Århus Universitetshospital,
 Århus Sygehus
 Nørrebrogade 44
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 3010
 Fax: +45 8949 1662
 E-mail: joerthei@rm.dk
 www: www.pet.au.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professor MSO, Doris Doudet, Ph.D. (Canada)
 Adjung. professor, dr. med. Albert Gjedde
 Professor MSO, dr.med. Hans Olav Christensen Lou
 Lektor, overlæge, dr.med. Susanne Keiding
 Lektor, neuropsykolog Jakob Linnert, Ph.D.
 Lektor, læge Arne Møller
 Lektor, ledende radiokemiker Dirk Bender, Ph.D.
 Radiokemiker H el ene Audrain, Ph.D.
 Radiokemiker Karina Vase, PhD.
 Radiokemiker Steen Jacobsen, Ph.D.
 Ledende sektionsfysiker Søren B. Hansen, Ph.D.
 Hospitalsfysiker Ole Lajord Munk, Ph.D.
 Neurobiolog Daniel Campbell-Meiklejohn, Ph.D. (Canada)
 Neurobiolog Anne Landau, Ph.D. (Canada)
 Datalog Anders Bertil Rodell, Ph.D.
 Speciall age Flemming Hermansen
 Speciall age Yoshiyuki Nomura, Ph.D. (Japan)
 L age Seyed Suresjani
 Dyr l age Aage K. Olsen, Ph.D.
 L age Shery Dadsehan

Ph.D. studerende

L age Joel Aanerud (Norge)
 Datalog Christopher Bailey, M.Sc. (Finland/UK)
 L age Per Borghammer
 stud.psych. Mette Callesen
 L age Gitte Dam
 Amin Garbout, MSc (France)
 Lynn Ho, MSc (Singapore)
 L age Peter Iversen

L age Michael Gejl Jensen
 Ivana Konvalenka, MSc (Canada)
 Jordemoder Rikke Damkj er Maimburg
 Musiker Bj rn Pedersen
 Ericka Peterson, MSc (USA)
 L age Michael S rensen
 Cand.scient. Michael Winterdahl

Forsknings rsstuderende

Stud. med. Jesper Fontain
 Stud. med. Kasper Mikkelsen

Bachelor- og master-studerende

stud.psych. Line Gebauer
 stud.med. Adjmal Nahimi
 stud.psych. Kristine Thomsen
 stud.med. S ren Dinesen Østergaard

G steforskere

Professor Ludvik Bass, University of Queensland,
 Brisbane, Australien
 Overl age Suzan Dyve, neurokirurgisk afdeling, Århus
 Sygehus
 Radiokemiker Philip Miller (England)
 Overl age Poul Videbech, Psykiatrisk Hospital, Risskov
 Forskningspsykolog Donald F. Smith, Psykiatrisk Ho-
 spital, Risskov

Vigtigste satsningsomr der indenfor afdelingens forskning

PET-centret udforsker de levende organers fysiologi, patofysiologi og funktionelle anatomi. Centret anvender eksperimentel tomografi med PET og MR, autoradiografi og adf rdsstudier til disse unders gelser. Centrets forskning er koncentreret om molekyl er og kognitiv hjerneforskning, leverens, kredsl bets og skelettets fysiologi og patofysiologi, og onkologisk biokemi og diagnostik. Der er aktuelt 7 forskningsgrupper (laboratorier), der har hjemsted p  PET-centret: 1) Neurodegeneration og stofskifte, 2) funktionel neuroanatomi, 3) ludomani og afh ngighed, 4) leverfysiologi og patofysiologi, 5) organisk radiokemiforskning, 6) str l fysik og billeddannelse, og 7) hypoksi i tumorer.

- **Neurodegeneration og stofskifte** undersøges for at afdække de fysiologi-ske og patofysiologiske forudsætninger for normal og sygelig hjerne-virksomhed hos patienter med Parkinsons sygdom, Alzheimers sygdom, hyperaktivitet, skitzofreni og depression.
- **Den funktionelle neuroanatomy** er udforskningen af sammenhængen mellem hjernens stofskifte, neurotransmission og kognition og dens betydning for forståelsen af hjernens funktioner.
- **Ludomani og afhængighedsforskningen** måler ændringer af --sammenhængen mellem monoaminerg neurotransmission og afhængighedstilstande som ludomani hos primært afhængige og hos patienter med disponerende sygdomme.
- **Leverforskningen** udføres for at undersøge leverens perfusion og stofomsætning hos mennesker og forsøgsdyr, herunder leverens optagelse af glukose, aminosyrer, ammoniak og lægemidler, og leversygdommens indflydelse på hjernens funktion. Endvidere undersøges neoplasier i levervæv med henblik på diagnose og behandling.
- **Den organiske radiokemiforskning** afprøver nye sporstoffer til receptorsystemer i organismen ved bl.a. at måle fordelingen i hjerne og andre organer. Udover udviklingen af nye sporstoffer er bestemmelse af metaboliter i blod og væv en forudsætning for anvendelsen i kliniske undersøgelser.
- **Den strålefysiske forskning** udføres med henblik på optimering af de tomografiske metoder og deres anvendelse ved diagnostik og behandling af sygdomme hos dyr og mennesker, samt beskyttelse af mennesker mod virkninger af ioniserende og ikke ioniserende stråling.
- **Hypoksi i tumorer** udføres både i dyremodeller og i patienter med henblik på at vurdere hypoksi's betydning for tumor's strålefølsomhed.

Centret er udrustet med 2 cyklotroner (GE Petrace 17 MeV og IBA Cyclone 18/18 Twin, 18 MeV Protoner, 2 PET/CT-scannere (Siemens Biograph 64), 1 PET-scanner med høj opløsning (Siemens/CTI ECAT Exact HR), hjerne dedikeret PET skanner med højeste opløsning (CTI HRRT). I samarbejde med nuklearmedicinsk afdeling haves yderligere en PET/CT (Siemens Biograph 40). PET-centret råder desuden over en såkaldt mikro-PET skanner til skanning af mindre forsøgsdyr, radiokemi-ske laboratorier til fremstilling af radioaktive sporstoffer, og et stort antal arbejdsstationer til

brug ved billedanalyse og billedforskning.

PET-centret er tilknyttet flere forskningscentre i Århus, inkl. Danmarks Grundforsknings-fonds Center of Functionally Integrative Neuroscience ved Aarhus Universitet, grundlagt ved samarbejde mellem PET-centret og neuroradiologisk afdeling, og Lundbeckfondens MIND-center på Aarhus Universitet. Lokalt samarbejder centret desuden med adskillige afdelinger på Aarhus Universitet, Aalborg Universitet og Århus Universitetshospital, især afdelinger for neurologi, neurokirurgi, kardiologi, hepatologi, hæmatologi og onkologi. Centret samarbejder desuden med centre i USA (Johns Hopkins Medical Institutions, Yale University, Harvard University), Canada (Montreal Neurological Institute, UBC), Japan, Singapore, Australien (McCallum Institute, Melbourne og University of Queensland) og Europa (Oxford).

Ph.d.-afhandlinger

- Christensen, S 2009, *Optimization and validation of perfusion MRI post-processing techniques*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Iversen, P 2009, *Dynamic Brain PET studies in cirrhosis patients with and without hepatic encephalopathy and before and after TIPS*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University.
- Peterson, E 2009, *Neurobiological Correlates of Gambling in Men and Women*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Sørensen, M 2009, *Introducing the galactose analogue 2-(18F)fluoro-2-deoxy-D-galactose as a positron emission tomography tracer for non-invasive studies of human liver function. A translational study in pigs and humans*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Ashkanian, M, Gjedde, A, Mouridsen, K, Vafae, M, Hansen, KV, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Carbogen inhalation increases oxygen transport to hypoperfused brain tissue in patients with occlusive carotid artery disease Increased oxygen transport to hypoperfused brain', *Brain research*, vol. 1304, s. 90-95.
- Borghammer, P, Østergaard, K, Cumming, P, Gjedde, A, Rodell, A, Hall, N & Chakravarty, MM 2009, 'A deformation-based morphometry study of patients

- with early-stage Parkinson's disease', *European Journal of Neurology*, vol. 45, s. 249-57.
- Borghammer, P, Cumming, P, Aanerud, JFA & Gjedde, A 2009, 'Artefactual subcortical hyperperfusion in PET studies normalized to global mean: lessons from Parkinson's disease.', *NeuroImage*, vol. 45, nr. 2, s. 249-57.
- Busk, M, Horsman, MR, Jakobsen, S, Hansen, KV, Bus-sink, J, van der Kogel, A & Overgaard, J 2009, 'Can hypoxia-PET map hypoxic cell density heterogeneity accurately in an animal tumor model at a clinically obtainable image contrast?', *Radiotherapy & Oncology*, vol. 92, nr. 3, s. 429-36.
- Dalby, RB, Chakravarty, MM, Ahdidan, J, Sørensen, LH, Frandsen, J, Jonsdottir, KY, Tehrani, E, Rosenberg, R, Østergaard, L & Videbech, P 2009, 'Localization of white-matter lesions and effect of vascular risk factors in late-onset major depression', *Psychological Medicine*, s. 1-11.
- Dam, G, Sørensen, M, Munk, OL & Keiding, S 2009, 'Hepatic ethanol elimination kinetics in patients with cirrhosis.', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 7, s. 867-871.
- Fischer, B, Lassen, U, Mortensen, J, Larsen, S, Loft, A, Bertelsen, A, Ravn, J, Clementsen, P, Høgholm, A, Larsen, K, Rasmussen, T, Keiding, S, Dirksen, A, Gerke, O, Skov, B, Steffensen, I, Hansen, H, Vilmann, P, Jacobsen, G, Backer, V, Maltbaek, N, Pedersen, J, Madsen, H, Nielsen, H & Højgaard, L 2009, 'Preoperative staging of lung cancer with combined PET-CT', *New England Journal of Medicine*, vol. 361, nr. 1, s. 32-9.
- Geday, J, Østergaard, K, Johnsen, E & Gjedde, A 2009, 'STN-stimulation in Parkinson's disease restores striatal inhibition of thalamocortical projection', *Human Brain Mapping*, vol. 30, s. 112-21.
- Jepsen, P, Vilstrup, H, Ott, P, Keiding, S, Andersen, PK & Tygstrup, N 2009, 'The galactose elimination capacity and mortality in 781 Danish patients with newly-diagnosed liver cirrhosis: a cohort study', *BMC Gastroenterology*, vol. 9, s. 50.
- Kumakura, Y, Danielsen, EH, Gjedde, A, Vernaleken, I, Buchholz, H, Heinz, A, Gründer, G, Bartenstein, P & Cumming, P 2009, 'Elevated [(18)F]FDOPA utilization in the periaqueductal gray and medial nucleus accumbens of patients with early Parkinson's disease', *Neuroimage*, vol. 49, nr. 4, s. 2933-9.
- Memon, AA, Jakobsen, S, Dagnaes-Hansen, F, Sørensen, BS, Keiding, S & Nexø, E 2009, 'Positron emission tomography (PET) imaging with [11C]-labeled erlotinib: a micro-PET study on mice with lung tumor xenografts', *Cancer research*, vol. 69, nr. 3, s. 873-8.
- Petersen, B, Vuust, P, Vejby Mortensen, M & Gjedde, A 2009, 'Reestablishing Speech Understanding through Musical Ear Training after Cochlear Implantation - : A Study of the Potential Cortical Plasticity in the Brain', *Annals of the New York Academy of Sciences*, vol. 1169, s. 437-440.
- Rosendal, F, Frandsen, J, Chakravarty, MM, Bjarkam, C, Pedersen, M, Sangill, R & Sørensen, JC 2009, 'New surgical technique reduces the susceptibility artefact at air-tissue interfaces on in vivo cerebral MRI in the Göttingen minipig', *Brain Research Bulletin*, vol. 80, nr. 6, s. 403-7.
- Rømer Thomsen, K, Callesen, MB, Linnet, J, Kringelbach, ML & Møller, A 2009, 'Severity of gambling is associated with severity of depressive symptoms in pathological gamblers', *Behavioural Pharmacology*, vol. 20, nr. 5-6, s. 527-536.
- Smith, D, Stork, B, Wegener, G, Ashkanian, M, Jakobsen, S, Bender, D, Audrain, H, Vase, K, Videbech, P & Rosenberg, R 2009, '[(11)C]Mirtazapine binding in depressed antidepressant nonresponders studied by PET neuroimaging', *Psychopharmacology*, vol. 206, s. 133-140.
- Smith, DF & Jakobsen, S 2009, 'Molecular tools for assessing human depression by positron emission tomography', *European neuropsychopharmacology : the journal of the European College of Neuropsychopharmacology*, vol. 19, nr. 9, s. 611-28.

PLASTIKKIRURGISK AFDELING Z, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson:

Overlæge Hanne Birke Sørensen
 Plastikkirurgisk afdeling Z
 Århus Universitetshospital, AS
 Tlf.: +45 8949 3863
 E-mail: hanne.birke@ki.au.dk

Videnskabelige medarbejdere

Fuldtidsforskere:

ph.d. stud. Bekka Christensen

Deltidsforskere:

Overlæge Hanne Birke Sørensen
 Overlæge Troels M. Tei
 Overlæge Pia Sjøgren
 Overlæge Tine Engberg Damsgaard
 Reservelæge Lars Bjørn Stolle
 Reservelæge Mille Sværdborg

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning:

- Monitorering af vævsmetabolisme vha. mikrodialyse.
- Sårheling både klinisk og eksperimentelt med henblik på at skabe et Vestdansk forskningscenter for sårheling.
- Mammarekonstruktion efter mastektomi for mamma-cancer. Behov, psykosociale konsekvenser, operative resultater, konsekvenser af adjuverende terapi, økonomi.
- Prospektive randomiserede forsøg i melanom-behandlingen.
- Operativ udvikling af teknikkerne der anvendes til rekonstruktion af legemsoverfladerne.

Ph.d.-afhandling

Sørensen, HB 2009, *Mikrodialyse som metode til overvågning af blodforsyningen i tyndtarmslapper, et kombineret klinisk og eksperimentelt studie*. Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

- Danielsen, PL, Koudahl, V, Christensen, B, Olsen, J 2009, 'Optimization of RNA preservation in granulation tissue in the expanded polytetrafluoroethylene (ePTFE) tube model'. *Prep Biochem Biotechnol*, vol. 39, s. 413-8.
- Jensen, TO, Schmidt, H, Møller, HJ, Høyer, M, Maniecki, MB, Sjøgren, P, Christensen, IJ, Steiniche T 2009, 'Macrophage markers in serum and tumor have prognostic impact in American Joint Committee on Cancer stage I/II melanoma', *J Clin Oncol*, vol. 27, s. 3330-7.
- Keller, AK, Jorgensen, TM, Olsen, LH, Stolle, LB 2009, 'Detection of local metabolic changes after progressive and stepwise reduction of renal blood flow in pigs' *Transplant Proc*, vol. 41, s. 44-8.
- Keller, AK, Jorgensen, TM, Ravlo, K, Nielsen TK, Olsen LH, Stolle, LB 2009, 'Microdialysis for detection of renal ischemia after experimental renal transplantation', *J Urol*, vol. 182 (Suppl), s. 1854-9.
- Riber-Hansen, R, Nyengaard, JR, Hamilton-Dutoit, SJ, Sjøgren, P & Steiniche, T 2009, 'Metastatic melanoma volume in sentinel nodes: objective stereology-based measurement predicts disease recurrence and survival', *Histopathology*, vol. 54, nr. 7, s. 796-803.
- Sunesen, KG, Buntzen, S, Tei T, Lindegaard JC, Nørgaard M, Laurberg S 2009, 'Perineal healing and survival after anal cancer salvage surgery: 10-year experience with primary perineal reconstruction using the vertical rectus abdominis myocutaneous (VRAM) flap' *.Ann Surg Oncol*. vol. 16, s. 68-77

REUMATOLOGISK AFDELING U, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson:

Professor, overlæge, dr.med. Kristian Stengaard-Pedersen

Reumatologisk afdeling U

Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

Nørrebrogade 44

8000 Århus C

Tlf.: +45 8949 4225

Fax: +45 8949 4210

E-mail: stengaard@ki.au.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Kristian Stengaard-Pedersen

Overlæge, lektor, dr.med. Ulrik Tarp

Overlæge, professor (MSO), dr.med. Bent Deleuran

Overlæge, ph.d. Torkell Juulsgaard Ellingsen

Overlæge, lektor, ph.d. Ellen Hauge

Overlæge, lektor, ph.d. Klaus Søndergaard

Overlæge, lektor, ph.d. Mogens Pfeiffer Jensen

Ph.d. studerende

cand.med. Trine Bay Laurberg

cand.med. Louise Brøndt Hartlev

cand.med. Christian Gytz Ammitzbøll

Klinisk Sygeplejespecialist, MPH Annette Thurah

Fysioterapeut, cand.scient.san. Thomas Maribo

Overlæge Ole Kudsk Jensen

Vigtige satningsområder indenfor afdelingens forskning

Kliniske RCT-studier med biobanker

- OPERA: MTX + anti-TNF -hæmmer versus MTX + placebo ved tidlig RA
- CIMESTR: MTX + CyA versus MTX + placebo ved tidlig RA
- Buprenorfin transdermale plastre ved knæartrose
- Intraartikulær hyaluronsyre ved knæosteoartrose

Kliniske epidemiologiske studier

- Analyse af compliance ved MTX-behandling af

RA

- Netværksforskning inden for DANBIO-databasen vedr. biologiske lægemidler ved RA

Rygprojekter

- Status og forløb for rygpatienter i risiko for at miste tilknytning til arbejdsmarkedet
- Prognosen for patienter med lænderygsmerte sygemeldt i 4-12 uger

Knoglebiologiske projekter

- Histomorfometriske analyser af celler, blodkar og regulatoriske peptider i brusk og knoglevæv OA og RA
- Dyreeksperimentelle artritundersøgelser, patogenese og behandlingsinterventioner

Laboratorieprojekter

- Flow-cytometriske analyser af leukocytter fra blod og ledvæske ved RA og OA
- Cytokin-, kemokin- og vækstfaktormålinger i blod og synovialvæske ved OA og RA
- Farmakokinetisk og farmakodynamisk undersøgelse af methotrexat ved RA
- Nefrotoksicitetsprofil af NSAID, methotrexat- og ciclosporinkombinationsbehandling ved RA
- Analyse af sammenhæng mellem smerte, smertetærskler, funktionel aktivitet og MR-fund ved OA
- UL- og MR-skanning som markører for behandlingseffekt og prognose undersøges ved RA og OA
- Prospektive undersøgelser af markører for inflammation og fibrose ved progressiv systemisk sklerodermi

Ph.d.-afhandling

Jensen, OK 2009, *Diffuse sensitization of the nociceptive system in patients with low back pain and sickness absence. Influence of baseline diffuse hyperalgesia, pain thresholds on thumbnails, structural and functional spinal factors, and psychosocial factors*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Atladóttir, HO, Pedersen, MG, Thorsen, P, Mortensen, PB, Deleuran, B, Eaton, WW & Parner, E 2009, 'Association of family history of autoimmune diseases and autism spectrum disorders', *Pediatrics Electronic Pages*, vol. 124, nr. 2, s. 687-94.
- Christiansen, D, Larsen, KK, Kudsk Jensen, O & Vinther Nielsen, C 2009, 'Pain responses in repeated end-range spinal movements and psychological factors in sick-listed patients with low back pain: is there an association?', *Journal of Rehabilitation Medicine*, vol. 41, nr. 7, s. 545-9.
- Dahlerup, JF & Deleuran, B 2009, 'Anæmi: - en hyppig ekstraartikulær manifestation ved reumatoid arthrit', *Best Practice*, s. 14-17.
- Dige, A, Hvas, CL, Kelsen, J, Deleuran, B, Dahlerup, JF & Agnholt, J 2009, 'Ethylene-Diamine-Tetra-Acetate (EDTA) mimics the effect of regulatory T cells in suppression assays: A potential pitfall when using AutoMACS-separated cells', *Journal of Immunological Methods*, s. 141-144.
- Fynne, L, Kruse, A, Søndergaard, K, Krogh, K & Borre, M 2009, 'Percutaneous endoscopic gastrostomy in patients with systemic sclerosis', *Scandinavian Journal of Rheumatology*, vol. 39, s. 266-8.
- Hauge, EM & Grønbaek, H 2009, 'Faktorer af betydning for antallet af publikationer fra ph.d.-graduerede i perioden 1993-2000', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 9, s. 699-703.
- Holm, C, Petersen, CC, Hvid, M, Petersen, L, Paludan, SR, Deleuran, B & Hokland, M 2009, 'TLR3 Ligand Polyinosinic:Polycytidylic Acid Induces IL-17A and IL-21 Synthesis in Human Th Cells', *Journal of Immunology*, vol. 183, s. 4422-31.
- Howard, KA, Paludan, SR, Behlke, M, Besenbacher, F, Deleuran, B & Kjems, J 2009, 'Chitosan/siRNA Nanoparticle-mediated TNF-alpha Knockdown in Peritoneal Macrophages for Anti-inflammatory Treatment in a Murine Arthritis Model.', *Molecular Therapy*, vol. 7, s. 162-8.
- Hvid, M, Jensen, H, Deleuran, B, Kemp, K, Andersson, C, Deleuran, M & Vestergaard, C 2009, 'Evaluation of FITC-Induced Atopic Dermatitis-Like Disease in NC/Nga Mice and BALB/c Mice Using Computer-Assisted Stereological Toolbox, a Computer-Aided Morphometric System', *International Archives of Allergy and Immunology*, vol. 149, s. 188-194.
- Jacobsen, S, Garred, P, Madsen, HO, Heegaard, NHH, Hetland, ML, Stengaard-Pedersen, K, Junker, P, Lottenburger, T, Ellingsen, T, Smedegaard Andersen, L, Hansen, I, Skjødt, H, Pedersen, JK, Lauridsen, UB, Svendsen, AJ, Tarp, U, Pødenphant, J, Lindegaard, H, Vestergaard, A, Østergaard, M & Hørslev-Petersen, K 2009, 'Mannose-binding lectin gene polymorphisms are associated with disease activity and physical disability in untreated, anti-cyclic citrullinated peptide-positive patients with early rheumatoid arthritis', *Journal of Rheumatology*, vol. 36, nr. 4, s. 731-5.
- Jensen, LS, Mortensen, FV, Iversen, MG, Jørgensen, A, Kirkegaard, P & Kehlet, H 2009, 'Leverresektioner i Danmark 2002-2007', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 17, s. 1365-8.
- Keller, K, Hauge, E & Stengaard-Pedersen, K 2009, 'Chronic systemic capillary leak syndrome: a case responding to prednisolone treatment', *Scandinavian Journal of Rheumatology*, vol. 38, nr. 5, s. 400-1.
- Kristensen, KD, Stoustrup, PB, Küsel, A, Pedersen, TK, Nyengaard, JR, Hauge, EM & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part I: histological effects', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, s. 5.
- Laurberg, TB, Frystyk, J, Ellingsen, T, Hansen, IT, Jørgensen, A, Tarp, U, Hetland, ML, Hørslev-Petersen, K, Hornung, N, Poulsen, JH, Flyvbjerg, A & Stengaard-Pedersen, K 2009, 'Plasma Adiponectin in Patients with Active, Early, and Chronic Rheumatoid Arthritis Who Are Steroid- and Disease-Modifying Antirheumatic Drug-Naive Compared with Patients with Osteoarthritis and Controls', *Journal of Rheumatology*, vol. 36, nr. 9, s. 1885-91.
- Spannow, AH, Pfeiffer-Jensen, M, Andersen, NT, Stenbøg, E & Herlin, T 2009, 'Inter- and intraobserver variation of ultrasonographic cartilage thickness assessments in small and large joints in healthy children', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, s. 12.
- Uhrenholt, L, Nielsen, E, Vesterby, A, Hauge, EM & Gregersen, MEG 2009, 'Imaging occult lesions in the cervical spine facet joints', *American Journal of Forensic Medicine and Pathology*, vol. 30, nr. 2, s. 142-7.

TAND-, MUND- OG KÆBEKIRURGISK AFDELING O, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGGEHUS

Kontaktperson

Overtandlæge, lektor, ph.d. Sven Erik Nørholt
Kæbekirurgisk afdeling,
Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
Nørrebrogade 44, 8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 2929
Fax: +45 8949 2930
E-mail: svennoer@rm.dk

Deltidsforskere

Ledende overtandlæge, lektor, ph.d. John Jensen
Overtandlæge, lektor, ph.d. Sven Erik Nørholt
Specialtandlæge, lektor, ph.d. Thomas Klit Pedersen
Specialtandlæge, ph.d. Annelise Kùseler
Professor, dr.odont., ph.d. Peter Svensson
Professor, dr.odont. Birte Melsen
Specialtandlæge Lone Lenk-Hansen
Tandlæge Jesper Bak Jensen
Tandlæge Jens Hartlev
Tandlæge Kristian Andersen

Ph.d. studerende

Specialtandlæge Jesper Øland Petersen
Specialtandlæge Thomas Urban
Specialtandlæge Hans Gjørup

Vigtige satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- osseodistraktion
- knogletransplantation og implantatbehandling ved kæbedefekter
- rekonstruktion af kæber på patienter med hovedhals cancer
- computersimulering af kæbekirurgiske indgreb og implantatbehandlinger
- resorberbar osteosyntese
- psykologisk og funktionel effekt af ortognatkirurgi
- klinisk smerteforskning
- sensoriske forandringer efter kæbekirurgiske indgreb
- sjældne odontologiske lidelser (videnscenter)
- kæbeledslidelser inklusive følger efter juvenil artrit

Publikationer

- Baad-Hansen, L, Hara, S, Marumo, Y, Miles, T & Svensson, P 2009, 'Effect of experimental pain on EMG-activity in human jaw-closing muscles in different jaw positions', *Archives of Oral Biology*, vol. 54, nr. 1, s. 32-39.
- Baad-Hansen, L, Cairns, BE, Ernberg, M, Svensson, P 2009, 'Effect of systemic monosodium glutamate (MSG) on headache and pericranial muscle sensitivity. Cephalalgia. E-pub ahead of print.
- Baad-Hansen, L, Blicher, J, Lapitskaya, N, Nielsen, JF & Svensson, P 2009, 'Intra-cortical excitability in healthy human subjects after tongue training', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 6, s. 427-34.
- Gjørup, H, Haubek, D, Hintze, H, Haukali, G, Løvschall, H, Hertz, JM & Poulsen, S 2009, 'Hypocalcified type of amelogenesis imperfecta in a large family: clinical, radiographic, and histological findings, associated dento-facial anomalies, and resulting treatment load', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 67, nr. 4, s. 240-247.
- Juhl, GI, Jensen, TS, Nørholt, SE & Svensson, P 2009, 'Incidence of symptoms and signs of TMD following third molar surgery: a controlled, prospective study', *Journal of Oral Rehabilitation*, vol. 36, nr. 3, s. 199-209.
- Thygesen, TH, Bardow, A, Nørholt, SE, Jensen, J & Svensson, P 2009, 'Surgical risk factors and maxillary nerve function after Le Fort I osteotomy', *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, vol. 67, nr. 3, s. 528-36.
- Thygesen, TH, Baad-Hansen, L & Svensson, P 2009, 'Sensory action potentials of the maxillary nerve: a methodologic study with clinical implications', *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, vol. 67, nr. 3, s. 537-42.
- Wogelius, P, Gjørup, H, Haubek, D, Lopez, R & Poulsen, S 2009, 'Development of Danish version of child oral-health-related quality of life questionnaires (CPQ8-10 and CPQ11-14)', *BMC Oral Health*, vol. 9, s. 11.

ØJENAFDELINGEN ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEGEHUS

Kontaktperson

Professor, ledende overlæge, dr.med. Toke Bek, HD (O)
Øjenafdelingen, Århus Sygehus, Århus Universitetshospital
Nørrebrogade 44
8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 3223
Fax: +45 8612 1653
E-mail: toke.bek@mail.tele.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professor, overlæge dr.med. Ph.D. Jesper Hjortdal

Deltidsforskere

Overlæge Susanne Krag, ph.d.
Overlæge dr.med. Kristian Næser
Overlæge dr.med. Thomas Olsen
Afdelingslæge dr.med. Henrik Vorum
Afdelingslæge Peter Jeppesen, ph.d.
1. Reservelæge Mikkel Funding, ph.d.
1. Reservelæge Anders Ivarsen, ph.d.
1. Reservelæge Anders Hessellund, ph.d.
Reservelæge Mikkel Lyngholm, ph.d.
Reservelæge Kim Holmgaard, ph.d.
Teknisk Chef, cand.scient. Kim Nielsen, ph.d.

Klinisk assistent

cand.med. Jesper Mehlsen, ph.d. studerende
cand.med. Kathrine Bonde Tilma, ph.d. studerende
cand.med. Sidse Kringeholt, ph.d. studerende
cand.med. Anders Søndergård, ph.d. studerende

Ph.d. studerende

cand.scient. Mikkel Misfeldt
cand.scient. Thomas Dalsgaard
cand.med. Maria Tørring

Forskningsårsstuderende

stud.med. Peter Skov Jensen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- **Tonus**regulationen af nethindens arterioler in vitro

- Retinal autoregulation
- Retinal oxymetri
- Klinisk beslutningsstøtte ved diabetisk retinopati
- Patofysiologien ved aldersrelateret makuladegeneration
- Avanceret refraktiv kirurgi og biomekanisk modellering af hornhinder
- Udvikling af hornhindebankteknik og -logistik
- Molekylærgenetiske studier af hornhindedystrofier

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Bek, T 2009, 'Inner retinal ischaemia: current understanding and needs for further investigations', *Acta Ophthalmologica (Online)*, vol. 87, nr. 4, s. 362-7.
- Bek, T, Lund-Andersen, H, Hansen, AB, Johnsen, KB, Sandbaek, A & Lauritzen, T 2009, 'The prevalence of diabetic retinopathy in patients with screen-detected type 2 diabetes in Denmark: the ADDITION study', *Acta Ophthalmologica (Online)*, vol. 87, nr. 3, s. 270-4.
- Corydon, C, Hjortdal, J & Ehlers, N 2009, 'Re-examination of organ-cultured, cryopreserved human corneal grafts after 27 years.', *Acta Ophthalmologica Scandinavica*, vol. 87, nr. 2, s. 173-175.
- Dalsgaard, T, Krøigaard, C, Bek, T & Simonsen, U 2009, 'Role of calcium-activated potassium channels with small conductance in bradykinin-induced vasodilation of porcine retinal arterioles', *Investigative Ophthalmology & Visual Science*, vol. 50, nr. 8, s. 3819-25.
- Ehlers, N, Hjortdal, J & Nielsen, K 2009, 'Corneal grafting and banking.', *Developments in Ophthalmology*, vol. 43, s. 1-14.
- Ehlers, N, Hjortdal, JØ, Nielsen, K, Thiel, H & Ørntoft, TF 2009, 'Phenotypic variability in Meesmann's dystrophy: clinical review of the literature and presentation of a family genetically identical to the original family', *Acta Ophthalmologica Scandinavica*, vol. 86, nr. 1, s. 40-4.

- Ehlers, N, Hjortdal, J, Nielsen, K & Søndergaard, AP 2009, 'Riboflavin-UVA treatment in the management of edema and nonhealing ulcers of the cornea.', *Journal of Refractive Surgery*, vol. 25, nr. 9, s. S803-S806.
- Hjortdal, J & Ehlers, N 2009, 'Descemet's stripping automated endothelial keratoplasty and penetrating keratoplasty for Fuchs' endothelial dystrophy.', *Acta Ophthalmologica Scandinavica*, vol. 87, nr. 3, s. 310-314.
- Ivarsen, A, Fledelius, W & Hjortdal, J 2009, 'Three-year changes in epithelial and stromal thickness after PRK or LASIK for high myopia.', *Investigative Ophthalmology & Visual Science*, vol. 50, nr. 5, s. 2061-2066.
- Jensen, KH, Jensen, K & Lambert, JDC 2009, 'Imaging of Ca²⁺-responses mediated by presynaptic L-type Ca²⁺-channels on GABAergic boutons of cultured hippocampal neurones', *Brain Research*, vol. 1249, s. 79-90.
- Knudsen, ST, Laugesen, E, Hansen, KW, Poulsen, PL, Bek, T & Mogensen, CE 2009, 'Ambulatory pulse pressure, decreased nocturnal blood pressure reduction and progression of nephropathy in type 2 diabetic patients', *Diabetologia*, vol. 52, nr. 4, s. 698-704.
- Tørring, M, Jensen, KH, Hessellund, A, Aalkjær, C & Bek, T 2009, 'The vasodilating effect of acetazolamide and dorzolamide involves mechanisms other than carbonic anhydrase inhibition', *Investigative Ophthalmology & Visual Science*, vol. 50, nr. 1, s. 345-51.
- Elsevier Masson, Paris.
- Bek, T 2009, 'Clinical presentations and pathological correlates of diabetic retinopathy', I Matchinsky & Porta (red.), *Frontiers in Diabetes*. Karger, Basel.
- Bek, T (red.) 2009, 'Kapitel 22: Øjensygdomme', I, *Praktisk Medicin*. Dagens Medicin.

Kommentar/debat

- Olsen, TK 2009, 'IOL Power Calculation: Letter to the Editor', *Journal of Cataract & Refractive Surgery*, vol. 35, nr. 12, s. 2176-77.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Bek, T 2009, 'Pionererne sætter sejlene', *DJ Nyhedsbrev*.
- Olsen, TK 2009, 'Oculus Pentacam for biometry and IOL power calculation', *Cataract & Refractive Surgery Today Europe*, s. 28-30.

Undervisning

Bidrag til lærebog

- Bek, T 2009, 'Anatomie de la circulation rétinienne', I Pournaras (red.), *Pathologies vasculaires oculaires*.

ØRE-NÆSE-HALSAFDELINGEN H, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr. med. Therese Ovesen
 Øre-Næse-Halsafdeling H,
 Århus Universitetshospital
 Nørrebrogade 44
 8000 Århus C
 Tlf.: +45 8949 3174
 Fax: +45 8949 3180
 E-mail: theroves@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professor, overlæge, dr. med. Therese Ovesen
 Lektor, overlæge, dr. med. Ulrik Pedersen
 Lektor, overlæge, dr. med. Troels Bundgaard
 Lektor, overlæge, dr. med. Lars Vendelbo Johansen
 Ekstern lektor, overlæge Claus Gregers Petersen

Ph.d. studerende

Mette Bendixen Thorup
 Camilla Hoff
 Anders Britze Hansen
 Tejs Ehlers Klug

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

Mellemøre:

- Mellemøretumores
- MR og 2. look hos cholesteatompatienter
- Cholesteatomets proteom
- M-RNA profiler af cholesteatom
- Faktorer af betydning for vækst af cholesteatomer
- Cholesteatom in vitro
- Immunologi relateret til kronisk otitis media

Indre øre:

- Sprogtest til evaluering af CI-børns sprogudvikling
- PET af CI-patienter
- Vestibulærfunktion hos CI-opererede
- Avanceret billeddiagnostik i forbindelse med vestibulær patologi
- Kognitive funktioner hos CI-børn
- Receptorer i det indre øre til mediering af ototoxicitet

- Vestibulære schwannomer
- Cisplatin og høretab

Næse-bihuler:

- Resultater af septum-rhinoplastik
- Mandibluær advancement splint i behandling af hypapnø

Hals:

- Nationalt indikatorprojekt om ambulant tonsillektomi
- Prospektiv infektionsdatabase
- Prædiktiv værdi af CRP
- Mikrobiologi relateret til tonsilsygdom
- Nekrotiserende fasciitis: procalcitonin monitorering
- Omsætning af FDG i human hoved-hals cancer
- Hoved-hals cancer: tumorbank og tumormarkører
- Pharynx-cancer og Cisplatin: kvalitet og objektiv måling af bivirkninger

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Agger, A, von Buchwald, C, Madsen, AR, Yde, J, Lesnikova, I, Christensen, CB, Foghsgaard, S, Christensen, TB, Hansen, HS, Larsen, S, Bentzen, J, Andersen, E, Andersen, L & Grau, C 2009, 'Squamous cell carcinoma of the nasal vestibule 1993-2002: a nationwide retrospective study from DAHANCA', *Head & Neck (Print Edition)*, vol. 31, nr. 12, s. 1593-9.
- Bilewicz, R, Bundgaard, T & Burduk, PK 2009, 'Rekonstrukcja po maksylektomii z zastosowaniem płyta mięsna skroniowego--doświadczenia własne', *Otolaryngologia Polska*, vol. 63, nr. 2, s. 109-12.
- Fast, S, Nielsen, VE, Bonnema, SJ & Hegedüs, L 2009, 'Dose-dependent acute effects of recombinant human TSH (rhTSH) on thyroid size and function. Comparison of 0.1, 0.3 and 0.9 mg of rhTSH', *Clinical Endocrinology*. E-pub ahead of print.
- Fast, S, Nielsen, VE, Grupe, P, Bonnema, SJ & Hegedüs, L 2009, 'Optimizing 131I uptake after rhTSH stimulation in patients with nontoxic multinodular

- goiter: evidence from a prospective, randomized, double-blind study', *Journal of Nuclear Medicine*, vol. 50, nr. 5, s. 732-7.
- Fast, S, Nielsen, VE, Bonnema, SJ & Hegedüs, L 2009, 'Time to reconsider nonsurgical therapy of benign non-toxic multinodular goitre: focus on recombinant human TSH augmented radioiodine therapy', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 4, s. 517-28.
- Godballe, C, Madsen, AR, Pedersen, HB, Sørensen, CH, Pedersen, U, Frisch, T, Helweg-Larsen, JP, Barfod, L, Illum, P, Mønsted, JE, Becker, B & Nielsen, T 2009, 'Post-thyroidectomy hemorrhage: a national study of patients treated at the Danish departments of ENT Head and Neck Surgery', *European Archives of Oto-Rhino-Laryngology*, vol. 266, s. 1945-52.
- Klug, TE, Ovesen, T & Rusann, M 2009, 'An overview of the microbiology of acute ear, nose and throat infections requiring hospitalisation', *European Journal of Clinical Microbiology & Infectious Diseases*, vol. 28, nr. 3.
- Klug, TE, Rusan, M, Fuursted, K & Ovesen, T 2009, 'Fusobacterium necrophorum: most prevalent pathogen in peritonsillar abscess in Denmark', *Clinical Infectious Diseases*, vol. 49, nr. 10, s. 1467-72.
- Korsholm, J, Kristensen, RN, Heslop, A & Ovesen, T 2009, 'Sequelae og død efter pneumokokmeningitis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 18, s. 1481-5.
- Lambertsen, K & Bundgaard, T 2009, 'Maksilrekonstruktion med stillet temporalislap efter maksillektomi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 34, s. 2391-5.
- Ovesen, T & Johansen, LV 2009, 'Post-operative problems and complications in 313 consecutive cochlear implantations', *Journal of Laryngology and Otology*, vol. 123, nr. 5, s. 1-5.
- Tauris, J, Christensen, EI, Nykjær, A, Jacobsen, C, Petersen, CM & Ovesen, T 2009, 'Cubilin and Megalin Co-Localize in the Neonatal Inner Ear', *Audiology and Neuro-Otology*, vol. 14, nr. 4, s. 267-278.
- Thorsen, A, Devantier, L & Ovesen, T 2009, 'Praenatal diagnostik af døvhed blandt forældre til cochlear-implanterede børn', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 17, s. 1387-91.

ANÆSTESIOLOGISK-INTENSIV AFDELING I, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktperson:

Professor, overlæge, dr. med. Else Tønnesen
Anæstesiologisk-Intensiv Afdeling I
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgårdsvej
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 2869
Fax: +45 8949 2880
E-mail: elsetoen@rm.dk

Deltidsforskere:

Overlæge, dr. med., ph.d. Hans Kirkegaard, forsknings-
ansvarlig overlæge
Overlæge, dr. med., ph.d. Erik Sloth
Forskningsoverlæge Carl-Johan Jakobsen
Forskningsoverlæge, dr. med. Hanne Berg Ravn
Overlæge Niels Christian Melsen
Overlæge, ph.d. Jacob Greisen
Overlæge Charles Marinus Pedersen
Overlæge Ulf Thyge Larsen
Overlæge Sven Felsby
Overlæge Ulla Bang
Overlæge, ph.d. Lydia de Lasson
Overlæge Lars Folkersen
Overlæge Inge Severinsen
Overlæge Christian Lindskov
Afdelingslæge Dorthe Viemose Nielsen
Afdelingslæge Anne Eldrup Vester
Afdelingslæge Aage Christiansen

Ph.d. studerende:

Jo Bønding Andreasen
Kirsten Rønholt Pedersen
Anne Sophie Ågård
Rasmus Lie Haarup

Forskningsårsstuderende:

Line Mayland Kolstrup
Pia Damgaard Colding
Albin Stigö
Kristian Wemmelund

Specialestuderende:

Stud. scient. san. Lotte Gunderson

Stud. scient. san. Tue Wincentz Boas

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning (ca. 10 linier):

- Anæstesi og intensiv terapi til børn med medfødte hjertesygdomme
- Koagulationsforstyrrelser i forbindelse med hjertekirurgi
- Hæmodynamiske undersøgelser/monitorering, herunder ekkokardiografi. Kliniske og dyreeksperimentelle undersøgelser.
- Smertebehandling.
- Ekstrakorporal Membran Oxygenation (ECMO)
- Organbeskyttelse, herunder kardioprotektion i forbindelse med voksenhjertekirurgi
- Registerbaserede undersøgelser af perioperativ farmakoterapi og klinisk outcome

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Aagaard, NK, Grøfte, T, Greisen, J, Malmlöf, K, Johansen, PB, Grønbæk, H, Ørskov, H, Tygstrup, N & Vilstrup, H 2009, 'Growth hormone and growth hormone secretagogue effects on nitrogen balance and urea synthesis in steroid treated rats', *Growth Hormone & IGF Research*, vol. 19, nr. 5, s. 426-31.
- Barklin, A, Theodorsson, E, Tyvold, SS, Larsson, A, Granfeldt, A, Sloth, E & Tønnesen, EK 2009, 'Alteration of neuropeptides in the lung tissue correlates brain death-induced neurogenic edema', *The Journal of heart and lung transplantation : the official publication of the International Society for Heart Transplantation*, vol. 28, nr. 7, s. 725-32.
- Brøndum, E, Hasenkam, JM, Secher, NH, Bertelsen, MF, Grøndahl, C, Petersen, KK, Buhl, R, Aalkjaer, C, Baandrup, U, Nygaard, H, Smerup, M, Stegmann, F, Sloth, E, Ostergaard, KH, Nissen, P, Runge, M, Pittsillides, K & Wang, T 2009, 'Jugular venous pooling during lowering of the head affects blood pressure of the anesthetized giraffe', *American Journal of Physiology: Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, vol. 297, nr. 4, s. R1058-65.

- Ebdrup, L, Pedersen, CM, Andersen, MH & Storgaard, M 2009, 'Prolonged hyperthermia from furosemide infusion-a case report', *European Journal of Clinical Pharmacology*. E-pub ahead of print.
- Funder, JA, Klaaborg, K, Egeblad, H, Mølgaard, H, Poulsen, SH, Sloth, E & Wierup, P 2009, 'Endoventrikulær venstre ventrikel-rekonstruktion til behandling af hjerteinsufficiens', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1281-5.
- Jakobsen, C, Nygaard, M, Vestergaard, AL & Vester, AE 2009, 'An ICU discharge model for research and logistic purpose, indicate that cardiac patients are eligible for discharge earlier than actual discharged', *The Open Cardiovascular and Thoracic Surgery Journal*, vol. 2, s. 12-17.
- Jakobsen, C, Nygaard, E, Norrild, K, Kirkegaard, H, Nielsen, J, Torp, P & Sloth, E 2009, 'High thoracic epidural analgesia improves left ventricular function in patients with ischemic heart', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 5, s. 559-64.
- Jakobsen, C, Søndergaard, F, Hjortdal, VE & Johnsen, SP 2009, 'Use of aprotinin in cardiac surgery: effectiveness and safety in a population-based study', *European Journal of Cardio-Thoracic Surgery*, vol. 36, nr. 5, s. 863-8.
- Jepsen, SV, Christiansen, A & Sloth, E 2009, 'Ultralydsskanning af lungerne hos den kritisk syge patient', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 36, s. 2541-4.
- Klaaborg, K, Egeblad, H, Jakobsen, C, Terp, K, Lindskov, C, Andersen, HR & Thuesen, L 2009, 'Transapical transcatheter treatment of a stenosed aortic valve bioprosthesis using the Edwards SAPIEN Transcatheter Heart Valve', *Annals of Thoracic Surgery*, vol. 87, nr. 6, s. 1943-6.
- Larsen, JKR, Smerup, MH, Hasenkam, JM, Christensen, SD, Sivesgaard, K, Torp, P & Sloth, E 2009, 'Hypertrophied hearts: What of sevoflurane cardioprotection?', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. Volume 53, nr. Issue 4, Pages 496 - 504, s. 496 - 504.
- Larsen, LU, Sloth, E, Petersen, OB, Pedersen, TF, Sørensen, K & Uldbjerg, N 2009, 'Systolic myocardial velocity alterations in the growth-restricted fetus with cerebroplacental redistribution', *Ultrasound in Obstetrics & Gynecology*, vol. 34, nr. 1, s. 62-7.
- Larsen, LP, Kristensen, KV & Kirkegaard, H 2009, 'Terapeutisk hypotermi efter hjertestop', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 17, s. 1392-6.
- Lunde, S, Smerup, MH, Hasenkam, JM & Sloth, E 2009, 'A model for left ventricular hypertrophy enabling non-invasive assessment of cardiac function', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 4, s. 267-272.
- Nielsen, HHM, Andersen, HR, Hjortdal, VE, Klaaborg, K, Jakobsen, C, Egeblad, H, Terp, K, Lindskov, C, Sloth, E, Poulsen, SH, Bøing, I & Thuesen, L 2009, 'Kateterbaseret aortaklapsubstitution', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2277-81.
- Rognås, LK, Christensen, EF, Sloth, E & Bendtsen, TF 2009, 'Præhospital ultralyd', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 36, s. 2545-7.
- Sivesgaard, K, Christensen, SD, Nygaard, H, Hasenkam, JM & Sloth, E 2009, 'Speckle tracking ultrasound is independent of insonation angle and gain: an in vitro investigation of agreement with sonomicrometry', *Journal of the American Society of Echocardiography*, vol. 22, nr. 7, s. 852-8.

BØRNEAFDELING A, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY SYGEHUS

Kontaktperson:

Professor, dr.med. P.O. Schiøtz
Pædiatrisk afdeling A, Århus Universitetshospital
Skejby
Brendstrupgårdsvej 100, 8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 6702
Fax: +45 8949 6023
E-mail: peteschi@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere:

Professor, overlæge, dr.med. P.O. Schiøtz
Professor, overlæge, dr.med. Troels Herlin
Professor, overlæge, dr.med. John R. Østergaard
Professor, overlæge, ph.d. Henrik Hasle
Lektor, overlæge Niels Clausen
Lektor, overlæge, dr.med. Henrik Schrøder
Lektor, overlæge, dr.med. Jørn Mølgaard Henriksen
Lektor, overlæge, ph.d. Niels Birkebæk
Lektor, overlæge, ph.d. Tine Brink Henriksen
Lektor, overlæge Søren Rittig
Overlæge, ph.d. Aksel Lange
Overlæge, ph.d. Stense Farholt
Overlæge, ph.d. Charlotte Olesen
Overlæge, ph.d. Henrik Vendelboe Nielsen
Overlæge, ph.d. Jens Erik Veirum
Overlæge, ph.d. Carsten Heuck
Overlæge, dr. med. Anette Haagerup
Afdelingslæge, ph.d. Charlotte Siggaard Rittig
Afdelingslæge, dr. med. Kirsten Wisborg
Afdelingslæge, ph.d. Birgitte Klug Albertsen

Ph.d. studerende:

cand.med. Hanne Busk Andersen
cand.med. Anne Helene Spannow
cand.med. Birgitte Mahler
cand.med. Mia Færch
cand. med. Renè Frydensberg Andersen
cand. med. Helene Kvistgaard
cand. med. Torben Stamm Mikkelsen
cand. med. Rasmus Sode-Carlsen
cand. med. Iben Jønsson
cand. kur. Hanne Aagaard

cand. med. Anne Kirkeby Hansen
cand. med. Lene Mølgaard Hansen
cand. med. Mette Møller Handrup
sygeplejerske Vibeke Bregneballe
cand. scient. Dorte Rytter
cand. med. Lars Henning Pedersen
cand. med. Betina Jørgensen
cand. med. Lene Juul Kristensen
cand. med. Jette Ahrensberg
cand. med. Dan Østergaard Pradsgaard
cand. med. Peter Agergaard
cand. med. Lotte Abildgaard
cand. polyt. Pernille Munk Frandsen
cand. med. Line Bie Mertz
cand. med. Anne Skakkebæk Jensen
cand. med. Gija Rackauskaite
cand odont. Pernille Endrup Jacobsen
cand. scient. Morten Søndergaard Jensen
cand. med. Stine Yde Nielsen
cand. med. Julie Glavind
cand. med. Hjørdis Atladottir
cand. med. Anna Sellmer

Forskningsårsstuderende:

Jesper Sand Sørensen
Troels Thomsen
Anne Kruse
Aissata Mamoudou
Stine Hermansen
Line Anker Bang
Anne Legaard

Udenlandske specialestuderende:

Mahdi Khalfaoui (UK)

Vigtigste områder indenfor afdelingens forskning

- Signaltransduktions mekanismer i opdyrkede humane mastceller. Måling af cytokin produktion og andre mastcelle mediatorer
- Renale tubulære sygdomme med forstyrrelser i vand- og saltbalancen. Kliniske og molekylærbiologiske undersøgelser af patienter med enuresis nocturna.
- Studier af inflammations patogenese hos patienter

ter med JIA. Ultralydsscanning af led, smertestring og kæbeledsarthrit.

- Incidens og forløbsstudier hos børn med svær aplastisk anæmi og CNS-tumorer.
- Farmakologiske undersøgelser og monitorering af methotrexat og asparaginase hos børn i behandling for akut lymfoblastær leukæmi.
- Kliniske og genetiske aspekter samt behandling af myeloid leukæmi. Nordiske undersøgelser ledet fra Skejby.
- Præ- og perinatal organprogrammering; Relation mellem børns sygelighed og medicinsk behandling under graviditet, livsstils faktorer, arbejdsmiljø og specifikke sygdomme hos moderen.
- Undersøgelse af cancerforekomst hos personer med kromosomforandringer.
- Kolposkopisk genitalundersøgelse af normale børn og børn udsat for seksuelle overgreb.
- Undersøgelse af mulige patofysiologiske årsager til lungedestruktion hos patienter med cystisk fibrose.
- Identifikation af sygdomsgener (specielt allergigener).
- Endokrine aspekter ved adipositas hos børn.
- Undersøgelse af REST betacelle funktion hos børn med diabetes.
- Endokrine/vækstmæssige komplikationer til behandling af børn med kronisk sygdom.
- Forskning i pædiatrisk sygepleje (neonatal sygepleje og livskvalitets hos kronisk syge børn).
- Anorektal dysfunktion.
- Neuropædiatri/sjældne sygdomme: Genotype/fænotype studier og undersøgelser af udviklingsforstyrrelser af hjernen.
- Tidlig selektiv behandling med Curosurf
- Endokrine og metaboliske aspekter ved Klinefelter syndrom
- Psykosociale faktorerets betydning for adhærens, diabetesregulation og livskvalitet hos børn og unge med type 1 diabetes
- Studier over forekomst af CVK relaterede bakteriemier hos børn med cancer.
- Epidemiologiske studier over diagnostisk delay under udredning af børn mistænkt for cancer
- Prospektivt studie vedrørende palonostrom til forebyggelse af kemoterapiinduceret kvalme.
- Prospektivt studie af anvendeligheden af procalcitonin som markør for infektion hos børn med cancer.
- Juvenil dermatomyositis. Kliniske undersøgelser

af behandlingseffekt og langtidsfølger af sygdommen.

- Kliniske undersøgelser af periodiske febersyndromer
- Fertilitetsbehandling og risiko for præterm fødsel.
- Fertilitetsbehandling og risiko for fosterdød.
- CPAP afvænning hos præmature børn.
- Tanddannelsesforstyrrelser hos børn. Betydning af præmaturitet og medicinindgift i fosterstadiet.
- Neuropsykologiske, neuroradiologiske og genetiske aspekter ved Klinefelter syndrom
- Kardiologiske og epidemiologiske aspekter ved 22q11 deletionssyndrom
- Comorbiditet ved cerebral parese.
- Forskning i leverfunktionsundersøgelser.
- Fedtlever hos børn (NASH)
- Vurdering af ernærings screeningsmetoder.
- Endokrinologiske forhold og væksthormonbehandling ved Prader-Willi syndrom
- Kliniske og biokemiske risikomarkører for persisterende ductus arteriosus hos for tidligt fødte børn.

Ph.d.-afhandling

Andersen, HB 2009, *Culture of mast cells - the influence of progenitor source and culture conditions*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Færch, M 2009, *Pathophysiological Aspects of Partial Congenital Nephrogenic Diabetes Insipidus: From Gene Defect to Restored Function.*, Ph.d.-afhandling.

Mahler, B 2009, *Diurnal urine regulation in healthy boys and girls - the effect of puberty and sleep.*, Ph.d.-afhandling.

Spannow, AH 2009, *Ultrasonography measurements of joint cartilage thickness in large and small joints in healthy children. Establishing age-related standard values for joint cartilage thickness*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andersen, R, Rubak, S, Jespersen, B & Rittig, S 2009, 'Early high-dose immunosuppression in Henoch-Schönlein nephrotic syndrome may improve outcome', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 5, s. 409-15.

Balgobind, B, Raimondi, S, Harbott, J, Zimmermann,

- M, Alonzo, T, Auvrignon, A, Beverloo, H, Chang, M, Creutzig, U, Dworzak, M, Forestier, E, Gibson, B, Hasle, H, Harrison, C, Heerema, N, Kaspers, G, Leszl, A, Litvinko, N, Nigro, L, Morimoto, A, Perot, C, Pieters, R, Reinhardt, D, Rubnitz, J, Smith, F, Sary, J, Stasevich, I, Strehl, S, Taga, T, Tomizawa, D, Webb, D, Zemanova, Z, Zwaan, C & van den Heuvel-Eibrink, M 2009, 'Novel prognostic subgroups in childhood 11q23/MLL-rearranged acute myeloid leukemia: results of an international retrospective study', *Blood*, vol. 114, nr. 12, s. 2489-96.
- Birkebæk, N, Hertz, B & Olsen, BS 2009, 'Insulinbehandling af børn', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 23, s. 1919-22.
- Christensen, U, Møller-Larsen, S, Nyegaard, M, Haagerup, A, Hedemand, A, Brasch-Andersen, C, Kruse, T, Corydon, TJ, Deleuran, M, Børghlum, A & Haagerup, A 2009, 'Linkage of atopic dermatitis to chromosomes 4q22, 3p24 and 3q21', *Human Genetics*, vol. 126, nr. 4, s. 549-557.
- Cortes, D, Wason, MP, Schmidt, IM, Olsen, HL & Rittig, S 2009, 'Klaringsrapport om haematuri hos børn', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 44, s. 3190.
- Fluge, G, Olesen, HV, Giljam, M, Meyer, P, Pressler, T, Storrøsten, OT, Karpati, F & Hjelte, L 2009, 'Comorbidity of cystic fibrosis and celiac disease in Scandinavian cystic fibrosis patients: ingen', *Journal of Cystic Fibrosis*, vol. 8, s. 198-202.
- Færch, M, Christensen, JH, Rittig, S, Johansson, J, Gregersen, N, de Zegher, F & Corydon, TJ 2009, 'Diverse vasopressin V2 receptor functionality underlying partial congenital nephrogenic diabetes insipidus.', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 297, nr. 6, s. 1518-1525.
- Glerup, M, Thelle, T, Grønbaek, K & Hasle, H 2009, 'Splenectomy in two children with autoimmune lymphoproliferative syndrome and massive splenomegaly', *Pediatric Blood & Cancer*, vol. 53, nr. 6, s. 1124-6.
- Granild-Jensen, J, Jensen, UB, Schwartz, M & Hansen, US 2009, 'Cerebral autosomal dominant arteriopathy with subcortical infarcts and leukoencephalopathy resulting in stroke in an 11-year-old male', *Developmental Medicine and Child Neurology*, vol. 51, nr. 9, s. 754-7.
- Hagstroem, S, Mahler, B, Madsen, B, Djurhuus, JC & Rittig, S 2009, 'Transcutaneous electrical nerve stimulation for refractory daytime urinary urge incontinence', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 4 Suppl, s. 2072-8.
- Hansen, TWR, Nietsch, L, Norman, E, Bjerre, JV, Hascœet, J, Mreihil, K & Ebbesen, F 2009, 'Reversibility of acute intermediate phase bilirubin encephalopathy', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 10, s. 1689-94.
- Hasle, H 2009, 'Malignant diseases in noonan syndrome and related disorders', *Hormone Research*, vol. 72 Suppl 2, s. 8-14.
- Herlin, T 2009, 'Tocilizumab: The evidence for its place in the treatment of juvenile idiopathic arthritis', *Core Evidence*, nr. 4, s. 181-189.
- Joensson, IM, Hagstroem, S, Krogh, K, Siggaard, C & Djurhuus, JC 2009, '24-hour rectal manometry for overactive bladder', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 4 Suppl, s. 1927-32.
- Karrman, K, Kjeldsen, E, Lassen, C, Isaksson, M, Davidsson, J, Andersson, A, Hasle, H, Fioretos, T & Johansson, B 2009, 'The t(X;7)(q22;q34) in paediatric T-cell acute lymphoblastic leukaemia results in overexpression of the insulin receptor substrate 4 gene through illegitimate recombination with the T-cell receptor beta locus', *British Journal of Haematology*, vol. 144, nr. 4, s. 546-51.
- Kindberg, S, Klünder, L, Strøm, J & Henriksen, TB 2009, 'Ear acupuncture or local anaesthetics as pain relief during postpartum surgical repair: a randomised controlled trial', *British Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 116, nr. 4, s. 569-76.
- Kjaersgaard, M, Edslev, P & Hasle, H 2009, 'Subcutaneous anti-D treatment of idiopathic thrombocytopenic purpura in children', *Pediatric Blood & Cancer*, vol. 53, nr. 7, s. 1315-7.
- Knudsen, PK, Olesen, HV, Høiby, N, Johannesson, M, Karpati, F, Laerum, BN, Meyer, P, Pressler, T, Lindblad, A & Scandinavian CF Study Consortium (SCFSC) 2009, 'Differences in prevalence and treatment of Pseudomonas aeruginosa in cystic fibrosis centres in Denmark, Norway and Sweden', *Journal of Cystic Fibrosis*, vol. 8, nr. 2, s. 135-42.
- Kristensen, KD, Stoustrup, PB, Kùseler, A, Pedersen, TK, Nyengaard, JR, Hauge, EM & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part I: histological effects', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, s. 5.
- Kristensen, K, Stensballe, LG, Bjerre, JV, Roth, D, Fisker, N, Kongstad, T & Nielsen, BW 2009, 'Risk factors for respiratory syncytial virus hospitalisation in children with heart disease', *Thorax*, vol. 94, nr. 10, s. 785-9.
- Kruse, A, Mahler, B, Rittig, S & Djurhuus, JC 2009,

- 'Increased nocturnal blood pressure in enuretic children with polyuria', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 4 Suppl, s. 1954-60.
- Labrum, RW, Rajakulendran, S, Graves, TD, Eunson, LH, Bevan, R, Sweeney, MG, Hammans, SR, Tubridy, N, Britton, T, Carr, LJ, Østergaard, JR, Kennedy, CR, Al-Memar, A, Kullmann, DM, Schorge, S, Temple, K, Davis, MB & Hanna, MG 2009, 'Large scale calcium channel gene rearrangements in episodic ataxia and hemiplegic migraine: implications for diagnostic testing', *Journal of Medical Genetics*, vol. 46, nr. 11, s. 786-91.
- Linnert, KM, Wisborg, K, Secher, NJ, Thomsen, PH, Obel, C, Dalsgaard, S & Henriksen, TB 2009, 'Coffee consumption during pregnancy and the risk of hyperkinetic disorder and ADHD: a prospective cohort study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 173-9.
- Loh, M, Sakai, D, Flotho, C, Kang, M, Fliegau, M, Archambeault, S, Mullighan, C, Chen, L, Bergstrasser, E, Bueso-Ramos, C, Emanuel, P, Hasle, H, Issa, J, van den Heuvel-Eibrink, M, Locatelli, F, Stary, J, Trebo, M, Wlodarski, M, Zecca, M, Shannon, K & Niemeyer, C 2009, 'Mutations in CBL occur frequently in juvenile myelomonocytic leukemia', *Blood*, vol. 114, nr. 9, s. 1859-63.
- Lund, N, Pedersen, L & Henriksen, TB 2009, 'Selective serotonin reuptake inhibitor exposure in utero and pregnancy outcomes', *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, vol. 163, nr. 10, s. 949-54.
- Maimburg, RD, Bech, BH, Bjerre, JV, Olsen, J & Møller-Madsen, B 2009, 'Obstetric outcome in Danish children with a validated diagnosis of kernicterus', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 9, s. 1011-6.
- Møller, LR & Østergaard, JR 2009, 'Treatment with venlafaxine in six cases of children with narcolepsy and with cataplexy and hypnagogic hallucinations', *Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology*, vol. 19, nr. 2, s. 197-201.
- Neveus, T, Eggert, P, Evans, J, Macedo, A, Rittig, S, Tekgül, S, Vande Walle, J, Yeung, CK & Robson, L 2009, 'Evaluation of and treatment for monosymptomatic enuresis: a standardization document from the International Children's Continence Society', *Journal of Urology*, vol. 183, nr. 2, s. 441-7.
- Olesen, C, Thrane, N, Rønholdt, A, Olsen, J & Henriksen, TB 2009, 'Association between social position and congenital anomalies: A population-based study among 19,874 Danish women', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, s. 246-51.
- Palle, J, Frost, B, Petersson, C, Hasle, H, Hellebostad, M, Kanerva, J, Schmiegelow, K, Lönnerholm, G & Nordic Society for Paediatric Haematology and Oncology 2009, 'Thioguanine pharmacokinetics in induction therapy of children with acute myeloid leukemia', *Anti-Cancer Drugs*, vol. 20, nr. 1, s. 7-14.
- Pedersen, LH, Henriksen, TB, Vestergaard, M, Olsen, J & Bech, BH 2009, 'Selective serotonin reuptake inhibitors in pregnancy and congenital malformations: population based cohort study', *BMJ. British Medical Journal (International Ed.)*, vol. 339, s. b3569.
- Peyrot, M, International DAWN Youth Survey Group & Birkebæk, N 2009, 'The DAWN Youth WebTalk Study: methods, findings, and implications', *Pediatric Diabetes*, vol. 10 Suppl 13, s. 37-45.
- Pressler, T, Karpati, F, Granström, M, Knudsen, PK, Lindblad, A, Lena, H, Olesen, HV, Meyer, P, Høiby, N & Scandinavian CF Study Consortium 2009, 'Diagnostic significance of measurements of specific IgG antibodies to *Pseudomonas aeruginosa* by three different serological methods', *Journal of Cystic Fibrosis*, vol. 8, nr. 1, s. 37-42.
- Riley, CH, Nikolajsen, K, Kjaersgaard, E, Klausen, TW, Mourits-Andersen, T, Clausen, N, Lausen, B, Rosthøj, S & Birgens, H 2009, 'Flowcytometrisk diagnostik af hereditær sferocytose', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3610-4.
- Rodriguez, A, Olsen, J, Kotimaa, AJ, Kaakinen, M, Moilanen, I, Henriksen, TB, Linnert, KM, Obel, C, Miettunen, J, Taanila, A, Ebeling, H & Järvelin, MR 2009, 'Is prenatal alcohol exposure related to inattention and hyperactivity symptoms in children? Disentangling the effects of social adversity', *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, vol. 50, nr. 9, s. 1073-83.
- Rubak, S, Sandbaek, A, Lauritzen, T, Borch-Johnsen, K & Christensen, B 2009, 'General practitioners trained in motivational interviewing can positively affect the attitude to behaviour change in people with type 2 diabetes. One year follow-up of an RCT, ADDITION Denmark', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 3, s. 172-9.
- Sandager, P, Ulbjerg, N, Henriksen, TB, Goldsmith, LT, Thorsen, P, Weiss, G & Vogel, I 2009, 'Circulating relaxin and cervical length in midpregnancy are independently associated with spontaneous preterm birth', *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 201, nr. 2, s. 169.e1-6.

- Schack, L, Lange, A, Kelsen, J, Agnholt, J, Christensen, B, Petersen, TE & Sørensen, ES 2009, 'Considerable variation in the concentration of osteopontin in human milk, bovine milk and infant formulas', *Journal of Dairy Science*, vol. 92, nr. 11, s. 5378-85.
- Schmiegelow, K, Al-Modhwahi, I, Andersen, M, Behrendtz, M, Forestier, E, Hasle, H, Heyman, M, Kristinsson, J, Nersting, J, Nygaard, R, Svendsen, A, Vettenranta, K, Nordic Society for Paediatric Haematology and Oncology & Weinshilboum, R 2009, 'Methotrexate/6-mercaptopurine maintenance therapy influences the risk of a second malignant neoplasm after childhood acute lymphoblastic leukemia: results from the NOPHO ALL-92 study', *Blood*, vol. 113, nr. 24, s. 6077-84.
- Schroeder, H, Wachter, J, Larsson, H, Rosthøj, S, Rechnitzer, C, Petersen, BL & Carlsen, NLT 2009, 'Unchanged incidence and increased survival in children with neuroblastoma in Denmark 1981-2000: a population-based study', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 5, s. 853-7.
- Sode-Carlsen, R, Farholt, S, Rabben, KF, Bollerslev, J, Sandahl Christiansen, J & Hoybye, C 2009, 'Assessment of physical function in adults with Prader-Willi syndrome', *Disability and Rehabilitation*, s. 1-5.
- Spannow, AH, Pfeiffer-Jensen, M, Andersen, NT, Stenbøg, E & Herlin, T 2009, 'Inter -and intraobserver variation of ultrasonographic cartilage thickness assessments in small and large joints in healthy children', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, s. 12.
- Stoustrup, PB, Kristensen, KD, Küseler, A, Pedersen, TK, Gelineck, J & Herlin, T 2009, 'Intra-articular vs. systemic administration of etanercept in antigen-induced arthritis in the temporomandibular joint. Part II: mandibular growth', *Pediatric Rheumatology Online Journal*, vol. 7, nr. 6.
- Trottestam, H, Beutel, K, Meeths, M, Carlsen, N, Heilmann, C, Pasi, S, Webb, D, Hasle, H & Henter, J 2009, 'Treatment of the X-linked lymphoproliferative, Griscelli and Chédiak-Higashi syndromes by HLH directed therapy', *Pediatric Blood & Cancer*, vol. 52, nr. 2, s. 268-72.
- Vogel, I, Lyngbye, T, Nielsen, A, Pedersen, S & Hertz, JM 2009, 'Pallister-Killian syndrome in a girl with mild developmental delay and mosaicism for hexasomy 12p', *American Journal of Medical Genetics. Part A*, vol. 149A, nr. 3, s. 510-4.
- Zhu, JL, Obel, C, Basso, O, Bech, BH, Henriksen, TB & Olsen, J 2009, 'Handedness and Time to Pregnancy', *Epidemiology*, vol. 20, nr. 1, s. 52-55.
- Zhu, JL, Obel, C, Basso, O, Bech, BH, Henriksen, TB & Olsen, J 2009, 'Infertility, infertility treatment, and mixed-handedness in children', *Early Human Development*, vol. 85, nr. 12, s. 745-9.
- Ørtoft, G, Henriksen, TB, Hansen, ES & Petersen, LK 2009, 'After conisation of the cervix, the perinatal mortality as a result of preterm delivery increases in subsequent pregnancy', *British Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 117, nr. 3, s. 258-67.
- Østergaard, JR 2009, 'Febrile seizures', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 5, s. 771-3.
- Østergaard, JR, Smith, T & Stausbøl-Grøn, B 2009, 'Intraneural perineurioma of the sciatic nerve in early childhood', *Pediatric neurology*, vol. 41, nr. 1, s. 68-70.

Letter

- Schmiegelow, K, Al-Modhwahi, I, Andersen, M, Behrendtz, M, Forestier, E, Hasle, H, Heyman, M, Kristinsson, J, Nersting, J, Nygaard, R, Svendsen, A, Vettenranta, K & Weinshilboum, R 2009, 'Could mutations in the hypoxanthine-guanine phosphoribosyl transferase gene induced by thiopurine therapy promote the development of second malignant neoplasms?: Engelsk', *Blood*, vol. 113, s. 6258-6259.

Kommentar/debat

- Løfgren, B, Jønsson, I & Thim, T 2009, 'Er dansk lægevidenskabelig forskning i fare?: En lovændring om forskningsrådgivning kan skade vækstlaget for lægevidenskabelig forskning.', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 46, s. 3387.

Editorial

- Birkebak, N 2009, 'Bordetella pertussis booster vaccination to healthcare personnel immediately following a hospital pertussis outbreak?', *Clinical Infectious Diseases*, vol. 49, nr. 4, s. 588-89.

Videnskabelig bog/antologi

- Andersen, PL, Fisker, N, Garred, P, Heilmann, C, Herlin, T, Marquart, HVH, Permin, H, Rosenfeldt, V, Ryder, LP, Valerius, NH & Veirum, JE 2009, *Retningslinier for diagnostik og behandling af primær immundefekt.*

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Hasle, H & Niemeyer, C 2009, 'Myelodysplastic syndrome in children', I, *Pathobiology & Clinical Management 2nd edition.. Myelodysplastic Syndromes*, Informa Healthcare s. 311-345.

Forord/efterskrift

Rubak, SLM, Kallerup, H, Rollnick, S & Miller, W 2009, 'Motivationssamtalen I Sundhedssektoren', I, *Motivationssamtalen I Sundhedssektoren*, 1 udg., Hans Reitzels Forlag, Denmark, s. 1-6.

Konferenceartikel peer-reviewed

Permin, H, Herlin, T, Gajek, H, Mattauch, M, De Young, A & Gustafsson, R 2009, 'Safety profile of subcutaneously Immunoglobulin G (SUBCUVIA) treatment in children < 12 years with primary immunodeficiency', I *2nd European Congress of Immunology*, Medimond International Proceedings, Berlin, s. 333-339.

GYNÆKOLOGISK-OBSTETRISK AFDELING Y, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Seniore forskere:

Professor, overlæge, dr.med. Niels Ulbjerg
 Professor i reproduktionstoxikologi, overlæge, ph.d.
 Erik Ernst
 Overlæge, dr.med. Per Ovesen
 Overlæge, dr.med. Anders Thomsen (sats C)
 Overlæge, dr.med. Jakob Ingerslev (sats B)
 Overlæge, dr.med. Axel Forman
 Overlæge, ph.d. Karl Møller Bek (sats B)
 Overlæge, dr.med. Jan Blaaekær
 Overlæge, ph.d. Birgitte Bruun Nielsen
 cand.med., ph.d. Ulrik Kesmodel (adjungeret lektor,
 epidemiologi)
 cand.scient., ph.d. Lars Ottesen

Ph.d.-studerende med vejleder på afd Y:

cand.scient., ph.d. Malene Rohr Andersen
 Overlæge Susanne Axelsen
 cand.med. Naja Becher
 cand.med. Katja Dahl
 cand. psyk. Signe Ebbesen
 Jordemoder, Dorte Hvidtjørn
 cand.scient.san. Sara Fevre Kindberg
 cand.med. Anne Kirkeby
 MPH Rita Andersen Leth
 cand.med. Birgitte Oxlund-Mariegaard
 Cecilia Rambøl
 cand.med. Mads Riiskjær
 cand.med., ph.d. Puk Sandager
 cand.med. Bjarke Lund Sørensen
 cand.med. Iben Sundtoft
 cand.med. Lene Unmack

Forskningsårsstuderende:

stud.med. Maria Cathrine Vestergaard

Kandidatstuderende:

Jordemoder Jette Modlock
 Fysioterapeut Trine Nøhr Winding
 Jordemoder Misan Stehouwerj

Øvrige forskningsaktive:

Overlæge, ph.d. Gitte Eriksen
 cand.med. Jens Fuglsang

cand.med., ph.d. Merete Hein
 cand.scient. Johnny Hindkjær
 Overlæge, ph.d. Lone Hvidman
 Sygeplejerske Helle Høstrup
 Jordemoder, MPH, ph.d. stud. Rikke Damkjær Maim-
 burg
 Overlæge, ph.d. Ole Mathiesen
 cand.med. Gudrun Neuman
 Sundhedsinformatiker, MI Lisbeth Nicolajsen
 Overlæge, dr.med. Lone Kjeld Petersen
 Overlæge, ph.d. Olav Bjørn Petersen
 Sygeplejerske Lene Seibæk
 Louise Arenholt Thomsen
 Overlæge Ditte Trolle
 dr.med. Gitte Ørtoft
 cand.med., ph.d. Isa Niemann

Bachelorstuderende:

Idrætsstuderende Stine Qwist

Forskere med tilknytning til afd Y:

Birgitte Mahler
 Læge Birgitte Brandsborg

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning:

Benign gynækologi:

- Et randomiseret studie af effekten af metformin og systemisk motion hos kvinder med polycystisk ovariesyndrom.
- Forebyggelse af adhærencedannelse ved laparoskopisk
- Prospektivt studie af smerteforløb i forbindelse med hysterektomi eller arteriel embolisering på grund af fibromer eller blødningsforstyrrelser.

Fertilitetsklinikken:

- Medicinsk teknologivurdering.
- Reproduktion og HIV.
- Ilt og embryokvalitet.
- Præimplantationsdiagnostik.

Føtal medicin:

- Afsnittet dækker en række aspekter indenfor

fosterdiagnostik.

Gynækologisk onkologi:

- Afsnittet er subspecialiseret i gynækologiske kræftsygdomme. Alle gynækologiske kræftformer behandles og afsnittet modtager alle livmoderhalskræfttilfælde og ovariekræfttilfælde fra Region Midt. De helt tidlige stadier af kræft i livmoderhulheden behandles lokalt, mens afsnit Y5 modtager alle stadier over stadium I samt specielle former for stadium I. Alle vulvakræfttilfælde fra Region Midt og Region Nord behandles på afsnit Y5.
- Afsnittet er forskningsaktivt og udanner yngre læger inden for subspecialitet. Der udgår hvert år en række videnskabelige publikationer fra afdelingen. Alle overlæger er subspecialiseret inden for gynækologiske kræftsygdomme. Afsnittet har et tæt samarbejde med patologisk institut og onkologisk afdeling, Århus Universitetshospital, Nørrebrogade.

International forskning:

- Den internationale forskning fokuserer på kvinders situation med hensyn til reproduktive forhold i områder med få ressourcer. Forskningen er tværfaglig med anvendelse af kvantitative og kvalitative forskningsmetoder.

Obstetrik:

- Perinatal forskningsenhed: Epidemiologiske problemstillinger vedrørende identifikation af risikofaktorer i forbindelse med præterm fødsel, neonatal morbiditet og ADHD.
- Forskningslaboratoriet: Bindevæv i cervix og fosterhinder, den cervikale slimprop og glat muskelvæv i placentære og uterine modstandskar.
- Kliniske og laboratoriebaserede undersøgelser vedrørende overvægt og graviditet.
- En række randomiserede multistudier.

Ph.d.-afhandlinger

- Becher, NH 2009, *Matrix Metalloproteinases (MMP) and Tissue Inhibitors of Metalloproteinases (TIMP) in the cervical mucus plug*, Ph.d.-afhandling.
- Larsen, LU 2009, *CDMI and STIC for evaluation of fetal cardiac function*, Ph.d.-afhandling.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Andersen, MR, Simonsen, U, Uldbjerg, N, Aalkjaer, C & Stender, S 2009, 'Smoking cessation early in pregnancy and birth weight, length, head circumference, and endothelial nitric oxide synthase activity in umbilical and chorionic vessels: an observational study of healthy singleton pregnancies', *Circulation (Baltimore)*, vol. 119, nr. 6, s. 857-64.
- Andersen, MR, Simonsen, U, Uldbjerg, N, Aalkjaer, C & Stender, S 2009, 'Ryggestop i graviditeten, nyfødtes størrelse og NO-syntase aktivitet i navlesnoren endotelceller', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2088-2091.
- Becher, N, Waldorf, KA, Hein, M & Uldbjerg, N 2009, 'The cervical mucus plug: structured review of the literature', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 5, s. 502-13.
- Begum, FD, Høgdall, E, Kjaer, SK, Blaakær, J, Christensen, IJ, Christensen, L & Høgdall, C 2009, 'Preoperative serum tetranectin, CA125 and menopausal status used as single markers in screening and in a risk assessment index (RAI) in discriminating between benign and malignant ovarian tumors', *Gynecologic Oncology*, vol. 113, nr. 2, s. 221-7.
- Borup, L, Wurlitzer, W, Hedegaard, M, Kesmodel, US & Hvidman, L 2009, 'Acupuncture as pain relief during delivery - a randomized controlled trial', *Birth*, vol. 36, nr. 1, s. 5-12.
- Brandsborg, B, Dueholm, M, Nikolajsen, L, Kehlet, H & Jensen, TS 2009, 'A prospective study of risk factors for pain persisting 4 months after hysterectomy', *Clinical Journal of Pain*, vol. 25, nr. 4, s. 263-8.
- Bødker, B, Hvidman, L, Weber, T, Møller, M, Aarre, A, Nielsen, KM & Sørensen, JL 2009, 'Maternal deaths in Denmark 2002-2006', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 5, s. 556-62.
- Ebbesen, SMS, Zachariae, R, Mehlsen, MY, Thomsen, DK, Højgaard Jensen, A, Ottosen, LDM, Petersen, T & Ingerslev, HJ 2009, 'Stressful life events are associated with a poor in vitro fertilization (IVF) - outcome: a prospective study', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 9, s. 2173-2182.
- Elmér, C, Altman, D, Engh, ME, Väyrynen, T, Falconer, C, Nordic Transvaginal Mesh Group & Axelsen, SM 2009, 'Trocar-guided transvaginal mesh repair of pelvic organ prolapse', *Obstetrics and Gynecology*,

- vol. 113, nr. 1, s. 117-26.
- Forman, A 2009, 'Praemenopauseale blødningsproblemer--hvor står vi?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 34, s. 2369.
- Frederiksen, MH, Henriksen, SD, Bønnelykke, AJ & Uldbjerg, N 2009, 'Fosterreduktion--en retrospektiv opgørelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 39, s. 2825-9.
- Hassan, SS, Romero, R, Tarca, AL, Nhan-Chang, C, Vaisbuch, E, Erez, O, Mittal, P, Kusanovic, JP, Mazaki-Tovi, S, Yeo, L, Draghici, S, Kim, J, Uldbjerg, N & Kim, CJ 2009, 'The transcriptome of cervical ripening in human pregnancy before the onset of labor at term: identification of novel molecular functions involved in this process', *Journal of Maternal - Fetal & Neonatal Medicine*, vol. 22, nr. 12, s. 1183-93.
- Hvas, A, Ingerslev, J & Salvig, JD 2009, 'Thrombophilia risk factors are associated with intrauterine foetal death and pregnancy-related venous thromboembolism', *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation. Supplement*, vol. 69, nr. 2, s. 288-94.
- Hvidtjørn, D, Grove, J, Schendel, D, Schieve, LA, Ernst, E, Olsen, J & Thorsen, P 2009, 'Validation of self-reported data on assisted conception in The Danish National Birth Cohort', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 9, s. 2332-40.
- Høgdall, EVS, Ringsholt, M, Høgdall, CK, Christensen, IJ, Johansen, JS, Kjaer, SK, Blaakaer, J, Ostfeld-Møller, L, Price, PA & Christensen, LH 2009, 'YKL-40 tissue expression and plasma levels in patients with ovarian cancer', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 8.
- Jensen, DM, Korsholm, L, Ovesen, P, Beck-Nielsen, H, Moelsted-Pedersen, L, Westergaard, JG, Moeller, M & Damm, P 2009, 'Peri-conceptual A1C and risk of serious adverse pregnancy outcome in 933 women with type 1 diabetes', *Diabetes Care*, vol. 32, nr. 6, s. 1046-8.
- Jochumsen, KM, Tan, Q, Høgdall, EV, Høgdall, C, Kjaer, SK, Blaakær, J, Kruse, TA & Mogensen, O 2009, 'Gene expression profiles as prognostic markers in women with ovarian cancer', *International Journal of Gynecological Cancer*, vol. 19, nr. 7, s. 1205-13.
- Kazlauskaitė, R, Østergaard, L, Laursen, T & Ingerslev, HJ 2009, 'Assisteret reproduktion ved HIV-infektion', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 18, s. 1496-9.
- Kindberg, S, Klünder, L, Strøm, J & Henriksen, TB 2009, 'Ear acupuncture or local anaesthetics as pain relief during postpartum surgical repair: a randomised controlled trial', *British Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 116, nr. 4, s. 569-76.
- Kirkegaard, I & Kruse, C 2009, 'Bilateral ekstrauterin graviditet', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 21, s. 1775-6.
- Kirkegaard, I, Petersen, OB, Uldbjerg, N & Tørring, N 2009, 'Performance of first-trimester combined screening for trisomy 13 and 18 with the double test taken at a gestational age of 8 + 0 to 13 + 6', *Prenatal Diagnosis*, vol. 29, nr. 6, s. 582-7.
- Larsen, E & Blaakaer, J 2009, 'Epithelial ovarian cancer: Does the time interval between primary surgery and postoperative chemotherapy have any prognostic importance?', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 4, s. 373-7.
- Larsen, EP & Blaakaer, J 2009, 'Interval mellem operation for ovariecancer og kemoterapi--sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3265-8.
- Larsen, LU, Sloth, E, Petersen, OB, Pedersen, TF, Sorensen, K & Uldbjerg, N 2009, 'Systolic myocardial velocity alterations in the growth-restricted fetus with cerebroplacental redistribution', *Ultrasound in Obstetrics & Gynecology*, vol. 34, nr. 1, s. 62-7.
- Lautrup, CK, Kjærgaard, S, Brøndum-Nielsen, K, Fagerberg, C, Hertz, JM, Petersen, OB, Jørgensen, MW & Vogel, I 2008, 'Testing for 22q11 microdeletion in 146 fetuses with nuchal translucency above the 99th percentile and a normal karyotype.', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 87, nr. 11, s. 1252-1255.
- Linnet, KM, Wisborg, K, Secher, NJ, Thomsen, PH, Obel, C, Dalsgaard, S & Henriksen, TB 2009, 'Coffee consumption during pregnancy and the risk of hyperkinetic disorder and ADHD: a prospective cohort study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 173-9.
- Maimburg, RD, Bech, BH, Bjerre, JV, Olsen, J & Møller-Madsen, B 2009, 'Obstetric outcome in Danish children with a validated diagnosis of kernicterus', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 9, s. 1011-6.
- Milsom, I, Kulseng-Hansen, S, Mattiasson, A, Nilsson, CG, Wickstrøm, J & Axelsen, SM 2009, 'Cost-effectiveness analysis of solifenacin flexible dosing in patients with overactive bladder symptoms in four Nordic countries', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 6, s. 693-9.
- Møller, LBK, Moeller, C, Thomsen, SG, Andersen, LF, Lundvall, L, Lidegaard, Ø, Kjer, JJ, Ingemanssen,

- JL, Zobbe, V, Floridon, C, Petersen, J & Ottesen, B 2009, 'Success and spontaneous pregnancy rates following systemic methotrexate versus laparoscopic surgery for tubal pregnancies: a randomized trial', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 12, s. 1331-7.
- Petersen, LK, Nielsen, J, Vaesel, H, Brønsgaard, PH, Kolby, P & Madsen, KG 2009, 'Kendskab til humant papillomvirus-relateret sygdom blandt kvinder i almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 14, s. 1173-7.
- Petri, AL, Kjaer, SK, Christensen, IJ, Blaakaer, J, Hogdall, E, Jeppesen, U, Mosgaard, BJ, Pagel, JD, Stilling, L, Thranov, I & Hogdall, C 2009, 'Validation of epithelial ovarian cancer and fallopian tube cancer and ovarian borderline tumor data in the Danish Gynecological Cancer Database', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 5, s. 536-42.
- Quaye, L, Song, H, Ramus, SJ, Gentry-Maharaj, A, Høgdall, E, DiCioccio, RA, McGuire, V, Wu, AH, Van Den Berg, DJ, Pike, MC, Wozniak, E, Doherty, JA, Rossing, MA, Ness, RB, Moysich, KB, Høgdall, C, Blaakaer, J, Ovarian Cancer Association Consortium, Easton, DF, Ponder, BAJ, Jacobs, IJ, Menon, U, Whittemore, AS, Krüger-Kjaer, S, Pearce, CL, Pharoah, PDP & Gayther, SA 2009, 'Tagging single-nucleotide polymorphisms in candidate oncogenes and susceptibility to ovarian cancer', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 6, s. 993-1001.
- Quaye, L, Tyrer, J, Ramus, SJ, Song, H, Wozniak, E, DiCioccio, RA, McGuire, V, Høgdall, E, Høgdall, C, Blaakaer, J, Goode, EL, Schildkraut, JM, Easton, DF, Krüger-Kjaer, S, Whittemore, AS, Gayther, SA & Pharoah, PDP 2009, 'Association between common germline genetic variation in 94 candidate genes or regions and risks of invasive epithelial ovarian cancer', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 6, s. e5983.
- Sandager, P, Ulbjerg, N, Henriksen, TB, Goldsmith, LT, Thorsen, P, Weiss, G & Vogel, I 2009, 'Circulating relaxin and cervical length in midpregnancy are independently associated with spontaneous preterm birth', *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 201, nr. 2, s. 169.e1-6.
- Schildkraut, JM, Goode, EL, Clyde, MA, Iversen, ES, Moorman, PG, Berchuck, A, Marks, JR, Lissowska, J, Brinton, L, Peplonska, B, Cunningham, JM, Vierkant, RA, Rider, DN, Chenevix-Trench, G, Webb, PM, Beesley, J, Chen, X, Phelan, C, Sutphen, R, Sellers, TA, Pearce, L, Wu, AH, Van Den Berg, D, Conti, D, Elund, CK, Anderson, R, Goodman, MT, Lurie, G, Carney, ME, Thompson, PJ, Gayther, SA, Ramus, SJ, Jacobs, I, Krüger Kjaer, S, Hogdall, E, Blaakaer, J, Hogdall, C, Easton, DF, Song, H, Pharoah, PDP, Whittemore, AS, McGuire, V, Quaye, L, Anton-Culver, H, Ziogas, A, Terry, KL, Cramer, DW, Hankinson, SE, Tworoger, SS, Calingaert, B, Chanoock, S, Sherman, M, Garcia-Closas, M & Australian Ovarian Cancer Study Group 2009, 'Single nucleotide polymorphisms in the TP53 region and susceptibility to invasive epithelial ovarian cancer', *Cancer research*, vol. 69, nr. 6, s. 2349-57.
- Seibaek, L & Petersen, LK 2009, 'Nurse-led rehabilitation after gynaecological cancer surgery: preliminary results from a clinically controlled, prospective questionnaire study', *Supportive Care in Cancer*, vol. 17, nr. 5, s. 601-5.
- Sharif, H, Glavind, J & Ulbjerg, N 2009, 'Rekonvalescens efter kejsersnit', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 40, s. 2902-5.
- Soegaard, M, Frederiksen, K, Jensen, A, Høgdall, E, Høgdall, C, Blaakaer, J, Ramus, SJ, Gayther, SA & Kjaer, SK 2009, 'Risk of ovarian cancer in women with first-degree relatives with cancer', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 4, s. 449-56.
- Song, H, Ramus, SJ, Tyrer, J, Bolton, KL, Gentry-Maharaj, A, Wozniak, E, Anton-Culver, H, Chang-Claude, J, Cramer, DW, DiCioccio, R, Dörk, T, Goode, EL, Goodman, MT, Schildkraut, JM, Sellers, T, Baglietto, L, Beckmann, MW, Beesley, J, Blaakaer, J, Carney, ME, Chanoock, S, Chen, Z, Cunningham, JM, Dicks, E, Doherty, JA, Dürst, M, Ekici, AB, Fenstermacher, D, Fridley, BL, Giles, G, Gore, ME, De Vivo, I, Hillemanns, P, Hogdall, C, Hogdall, E, Iversen, ES, Jacobs, IJ, Jakubowska, A, Li, D, Lissowska, J, Lubinski, J, Lurie, G, McGuire, V, McLaughlin, J, Medrek, K, Moorman, PG, Moysich, K, Narod, S, Phelan, C, Pye, C, Risch, H, Runnebaum, IB, Severi, G, Southey, M, Stram, DO, Thiel, FC, Terry, KL, Tsai, Y, Tworoger, SS, Van Den Berg, DJ, Vierkant, RA, Wang-Gohrke, S, Webb, PM, Wilkens, LR, Wu, AH, Yang, H, Brewster, W, Ziogas, A, Australian Cancer (Ovarian) Study, Australian Ovarian Cancer Study Group, Ovarian Cancer Association Consortium, Houlston, R, Tomlinson, I, Whittemore, AS, Rossing, MA, Ponder, BAJ, Pearce, CL, Ness, RB, Menon, U, Kjaer, SK, Gronwald, J, Garcia-Closas, M, Fasching, PA, Easton, DF, Chenevix-Trench, G, Berchuck, A, Pharoah, PDP & Gayther, SA 2009,

'A genome-wide association study identifies a new ovarian cancer susceptibility locus on 9p22.2', *Nature Genetics*, vol. 41, nr. 9, s. 996-1000.

- Song, H, Ramus, SJ, Kjaer, SK, DiCioccio, RA, Chenevix-Trench, G, Pearce, CL, Hogdall, E, Whittemore, AS, McGuire, V, Hogdall, C, Blaakaer, J, Wu, AH, Van Den Berg, DJ, Stram, DO, Menon, U, Gentry-Maharaj, A, Jacobs, IJ, Webb, PM, Beesley, J, Chen, X, Australian Cancer (Ovarian) Study, Australian Ovarian Cancer Study Group, Rossing, MA, Doherty, JA, Chang-Claude, J, Wang-Gohrke, S, Goodman, MT, Lurie, G, Thompson, PJ, Carney, ME, Ness, RB, Moysich, K, Goode, EL, Vierkant, RA, Cunningham, JM, Anderson, S, Schildkraut, JM, Berchuck, A, Iversen, ES, Moorman, PG, Garcia-Closas, M, Chanock, S, Lissowska, J, Brinton, L, Anton-Culver, H, Ziogas, A, Brewster, WR, Ponder, BAJ, Easton, DF, Gayther, SA, Pharoah, PDP & Ovarian Cancer Association Consortium (OCAC) 2009, 'Association between invasive ovarian cancer susceptibility and 11 best candidate SNPs from breast cancer genome-wide association study', *Human Molecular Genetics*, vol. 18, nr. 12, s. 2297-304.
- Storgaard, L & Uldbjerg, N 2009, 'Brug af amniotomi til afkortning af den spontane fødsel. Gennemgang af et Cochrane-review', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 47, s. 3438-40.
- Sørensen, AN, Pedersen, M, Tietze, A, Ottosen, L, Duus, L & Uldbjerg, N 2009, 'BOLD MRI in sheep fetuses: a non-invasive method for measuring changes in tissue oxygenation', *Ultrasound in Obstetrics & Gynecology*, vol. 34, nr. 6, s. 687-92.
- Uldbjerg, N & Hvidman, L 2009, 'Sectio på maternal request', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 7, s. 495.
- Ørtoft, G, Henriksen, TB, Hansen, ES & Petersen, LK 2009, 'After conisation of the cervix, the perinatal mortality as a result of preterm delivery increases in subsequent pregnancy', *British Journal of Obstetrics and Gynecology*, vol. 117, nr. 3, s. 258-67.
- Østergaard, L, Simonsen, U, Eskildsen-Helmond, Y, Vorum, H, Uldbjerg, N, Honoré, B & Mulvany, MJ 2009, 'Proteomics reveals lowering oxygen alters cytoskeletal and endoplasmatic stress proteins in human endothelial cells.', *Proteomics*, vol. 9, nr. 19, s. 4457-67.

Artikel

- Løfgren, B, Petersen, CB, Mikkelsen, R, Secher, NJ, Eika, B & Grove, E 2009, 'Peer-led training in basic life support and resuscitation using an automatic

external defibrillator', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49.

Kommentar/debat

- Dueholm, M 2009, 'Levonorgestrel-IUD should be offered before hysterectomy for abnormal uterine bleeding without uterine structural abnormalities: there are no more excuses!', *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, vol. 88, nr. 12, s. 1302-4.

Editorial

- Axelsen, SM, Milsom, I, Kulseng-Hansen, S, Mattiasson, A, Nilsson, CG & Wickstrom, J 2009, 'Cost-Effectiveness Analysis of Solifenacin Flexible Dosing in Patients With Overactive Bladder Symptoms in Four Nordic Countries Editorial Comment', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 6, s. 2841-2841.

HJERTE-LUNGE-KARKIRURGISK AFD. T, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktpersoner

Hjertekirurgi:
Overlæge, professor, dr.med. Vibeke E. Hjortdal, ph.d.
Hjerte-lunge-karkirurgisk afd.
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgaardsvej
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5404
Fax: +45 8949 6005
E-mail: vibehjor@rm.dk

Karkirurgi

Professor, overlæge, dr.med. William Paaske
Hjerte-lunge-karkirurgisk afd.
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgaardsvej
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 6985
Fax: +45 8949 6979
E-mail: william@paaske.org

Eksperimentel hjertekirurgi

Professor, dr.med. J.Michael Hasenkam
T-forskning
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgaardsvej
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5480
Fax: +45 8949 6016
E-mail: hasenkam@ki.au.dk

Biomedicinsk Teknik

Professor, dr.med. Hans Nygaard
Hjerte-lunge-karkirurgisk afd.
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgaardsvej
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5489
Fax: +45 8949 6016
E-mail: nygaard@ki.au.dk

Klassisk thoraxkirurgi

Forskningsoverlæge Hans K. Pilegaard
Hjerte-lunge-karkirurgisk afd.

Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgaardsvej
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5403
Fax: +45 8949 6005
E-mail: hanspile@rm.dk

Kliniske assistenter

cand.med. Steen Fjord Pedersen
cand.med. Thais Pedersen

Ph.d.-studerende

cand.scient.med. Him Shing Ng
cand.scient.med. Morten Ølgaard Jegstrup Jensen
cand.med. Jens Rolighed Larsen
cand. med. Henrik Jensen
cand. med. Jonas Amstrup Funder
cand. med. Signe Holm Larsen
cand.med. Troels Thim
cand.scient.med. Anders Koustrup Niemann
cand.med. Rasmus Haarup Lie
cand.med. Morten S. Olsen
cand.med. Thais Pedersen
stud.med. Kirsten Rønholt Pedersen
stud.med. Rikke Vestergaard
cand. vet. Birgitte Kousholt
cand. polyt. Jesper Brink Askov
stud.med. Maj Lesbo
stud.med. Niklas Telinius
cand.med. Martin Majlund Mikkelsen

Forskningsårsstuderende

stud.med. Rasmus Krøjer
stud.med. Kirsten Rønholt Pedersen
stud.med. Markus Winther Frost
stud.med. Stefan Vind-Kezunovic
stud.med. Rikke Vestergaard
stud.med. Peter Agger Nielsen
stud.med. Maj Lesbo
stud.med. Ole Sandal Græsvig
stud.med. Erik Hansen
stud.med. Jesper Langhoff Hønge
stud.med. Maria K. Møller-Madsen
stud. med. Mette Nagstrup Hermansen (s. m. Aalborg)

Post. doc.

cand.scient.med. Samuel Koch, ph.d.

lektor, cand.scient.med. Steffen Ringgaard, ph.d.

cand.scient. Donna B. Briggs

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Turbulence, cavitation and HITS in relation to mechanical heart valve prostheses.
- Characterization of sound pressure level and frequency distribution of opening and closing sounds from prosthetic heart valves in animal models and in patients.
- Long-term animal experimental evaluation of prosthetic heart valves.
- Cavitation bubbles at heart valve prostheses.
- Dynamic 3D-imaging of the heart.
- Preconditioning of the porcine heart.
- Longterm porcine model for heart failure.
- Patient self-management of oral anticoagulant therapy.
- Biomechanical evaluation of the mitral valve.
- Arrhythmias.
- Apical and percutaneous stent valves versus open heart surgery with valve implantation.
- Off pump versus on pump surgery.
- Minimally invasive surgery.
- Bypass surgery versus PCI.
- Mitral valve surgery techniques.
- Postoperative pain modulation.
- Coagulation at heart surgery.
- Risk factor stratification models and identification.
- Renal preconditioning.
- Register based psychiatric problems, pregnancy related issues such as fertility, abortion, birth and risk of congenital heart defects in off spring and questionnaire based investigations of quality of life.
- Transcapillary exchange.
- Microcirculation and peripheral ischemia.
- Regulation of the peripheral circulation.
- Vascular prostheses, incl. infection.
- Vascular registries.
- Pharmacological therapy.
- Blood flow in arteries (magnetic resonance & ultrasound techniques).
- Atherosclerosis.
- Carotid plaques (stroke).
- Monitoring of peripheral oedema in heart failure

patients.

- Development of a pressure sensitive sheet for prevention of bedsores.
- Wireless transmission and remote monitoring of heart rate variability (HRV).
- Development of nano particle based material for construction of prosthetic heart valves.
- Studies of sternal healing after sternotomy.
- Assessment of Atrial Natriuretic Peptide (ANP) and B-type Natriuretic Peptide (BNP) in ischemic pig hearts after infusion of BNP and the chimerical peptide CD-NP.
- Biomechanical investigations of air sealant procedures in porcine lungs.
- Biomechanical studies related to chest wall anomalies.
- Influence on the heart of sympatectomy.
- Survival in lung cancer related to DNA-profile.
- Cardiopulmonal funktion under hvile og anstrengelse ved medfødte hjertesygdomme – specielt univentrikulære tilstande
- Lymfefysiologi med specielt henblik på hjerterinsufficiens og det univentrikulære kredsløb
- Sympatikus betydning for hjertefrekvens variabilitet
- Brystkassens anatomiske udformning og dens betydning for cardiopulmonal funktion

Ph.d.-afhandlinger

Jensen, H 2009, *A Novel Integrated Surgical Approach to Chronic Functional Ischemic Mitral Valve Regurgitation: Impact of Adding Papillary Muscle Relocation to Down-Sized Ring Annuloplasty*, Ph.d.-afhandling, Fællestrykkeriet for Sundhedsvidenskab og Humaniora, Aarhus Universitet.

Larsen, SH 2009, *Outcome assessment following congenital heart surgery: Mortality, morbidity, and functional health*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Ng, HS 2009, *Identification of Microembolic Signals Detected by Ultrasonography*, Ph.d.-afhandling, Fællestrykkeriet for Sundhedsvidenskab og Humaniora, Aarhus Universitet

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

Anderson, RH, Smerup, MH, Sanchez-Quintana, D, Loukas, M & Lunkenheimer, PP 2009, 'The three-dimensional arrangement of the myocytes in the

- ventricular walls', *Clinical Anatomy*, vol. 22, nr. 1, s. 64-76.
- Brødløs, HK, Bramsen, MB, Agger, P, Jensen, H, Bjerre, M, Ringgaard, S, Wierup, P, Nielsen, SL, Hasenkam, JM & Smerup, M 2009, 'A catheter based chronic porcine model of post-infarct dilated heart failure', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 4, s. 260-6.
- Brøndum, E, Hasenkam, JM, Secher, NH, Bertelsen, MF, Grøndahl, C, Petersen, KK, Buhl, R, Aalkjaer, C, Baandrup, U, Nygaard, H, Smerup, M, Stegmann, F, Sloth, E, Ostergaard, KH, Nissen, P, Runge, M, Pittsillides, K & Wang, T 2009, 'Jugular venous pooling during lowering of the head affects blood pressure of the anesthetized giraffe', *American Journal of Physiology: Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, vol. 297, nr. 4, s. R1058-65.
- Christensen, T, Jensen, C, Larsen, T, Christiansen, K & Sørensen, B 2009, 'Thrombin generation and coagulation factor activities: evaluation and comparison with the international normalized ratio', *Blood Coagulation and Fibrinolysis*, vol. 20, nr. 5, s. 358-365.
- Christensen, TD, Larsen, TB, Jensen, C, Maegaard, M & Sørensen, B 2009, 'International normalised ratio (INR) measured on the CoaguChek S and XS compared with the laboratory for determination of precision and accuracy', *Thrombosis and Haemostasis*, vol. 101, nr. 3, s. 563-9.
- Dall, M & Hasenkam, JM 2009, 'Laegeskole i Aalborg løser ikke speciallaegemangelen', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 40, s. 2934.
- Funder, JA, Klaaborg, K, Egeblad, H, Mølgaard, H, Poulsen, SH, Sloth, E & Wierup, P 2009, 'Endoventrikulær venstre ventrikel-rekonstruktion til behandling af hjerteinsufficiens', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1281-5.
- Houliand, K, Kjeldsen, BJ, Madsen, SN, Rasmussen, BS, Holme, SJ, Schmidt, TA, Haahr, PE, Mortensen, PE, Hjortdal, VE & DOORS study group 2009, 'The impact of avoiding cardiopulmonary by-pass during coronary artery bypass surgery in elderly patients: the Danish On-pump Off-pump Randomisation Study (DOORS)', *Trials*, vol. 10, s. 47.
- Høgh, A, Vammen, S, Østergaard, LJ, Joensen, JB, Henneberg, EW & Lindholt, JS 2009, 'Intermittent roxithromycin for preventing progression of small abdominal aortic aneurysms: long-term results of a small clinical trial', *Vascular and Endovascular Surgery*, vol. 43, nr. 5, s. 452-6.
- Høimyr, H, Pedersen, TAL, Christensen, TD, Emmertsen, K, Johnsen, SP, Riis, A, Hansen, OK & Hjortdal, VE 2009, 'Coarctatio aortae: 40 års opfølgning efter kirurgisk korrektion - sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1266-8.
- Jakobsen, C, Søndergaard, F, Hjortdal, VE & Johnsen, SP 2009, 'Use of aprotinin in cardiac surgery: effectiveness and safety in a population-based study', *European Journal of Cardio-Thoracic Surgery*, vol. 36, nr. 5, s. 863-8.
- Jakobsen, E, Palshof, T, Østerlind, K & Pilegaard, H 2009, 'Data from a national lung cancer registry contributes to improve outcome and quality of surgery: Danish results', *European Journal of Cardio-Thoracic Surgery*, vol. 35, nr. 2, s. 348-52; discussion 352.
- Jensen, CF, Christensen, TD, Maegaard, M & Hasenkam, JM 2009, 'Quality of oral anticoagulant therapy in patients who perform self management: warfarin versus phenprocoumon', *Journal of Thrombosis and Thrombolysis*, vol. 28, nr. 3, s. 276-81.
- Jensen, H, Jensen, MØJ, Smerup, MH, Vind-Kezunovic, S, Ringgaard, S, Andersen, NT, Vestergaard, R, Wierup, P, Hasenkam, JM & Nielsen, SL 2009, 'Impact of papillary muscle relocation as adjunct procedure to mitral ring annuloplasty in functional ischemic mitral regurgitation', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. 11 Suppl, s. S92-8.
- Jensen, LP, Vogt, K, Larsen, KE & Laustsen, J 2009, 'Karkirurgi under forandring', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1084.
- Kakkos, SK, Sabetai, M, Tegos, T, Stevens, J, Thomas, D, Griffin, M, Geroulakos, G, Nicolaidis, AN, Asymptomatic Carotid Stenosis and Risk of Stroke (ACSRS) Study Group & Paaske, W 2009, 'Silent embolic infarcts on computed tomography brain scans and risk of ipsilateral hemispheric events in patients with asymptomatic internal carotid artery stenosis', *Journal of vascular surgery : official publication, the Society for Vascular Surgery [and] International Society for Cardiovascular Surgery, North American Chapter*, vol. 49, nr. 4, s. 902-9.
- Kjeld, T, Hassager, C & Hjortdal, VE 2009, 'Ruptur af fri venstre ventrikelvaeg, septum og papillaermuskler ved akut myokardieinfarkt', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 23, s. 1925-9.
- Klaaborg, K, Egeblad, H, Jakobsen, C, Terp, K, Lindskov, C, Andersen, HR & Thuesen, L 2009, 'Transapical transcatheter treatment of a stenosed aortic

- valve bioprosthesis using the Edwards SAPIEN Transcatheter Heart Valve', *Annals of Thoracic Surgery*, vol. 87, nr. 6, s. 1943-6.
- Knudsen, JB, Fursted, K, Petersen, E, Wierup, P, Mølgaard, H, Poulsen, SH & Egeblad, H 2009, 'Infective endocarditis: a continuous challenge. The recent experience of a European tertiary center', *Journal of Heart Valve Disease*, vol. 18, nr. 4, s. 386-94.
- Larsen, JKR, Smerup, MH, Hasenkam, JM, Christensen, SD, Sivesgaard, K, Torp, P & Sloth, E 2009, 'Hypertrophied hearts: What of sevoflurane cardioprotection?', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. Volume 53, nr. Issue 4, Pages 496 - 504, s. 496 - 504.
- Larsen, JKR, Smerup, M, Hasenkam, JM, Christensen, SD, Sivesgaard, K, Torp, P & Sloth, E 2009, 'Hypertrophied hearts: what of sevoflurane cardioprotection?', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 4, s. 496-504.
- Lunde, S, Smerup, MH, Hasenkam, JM & Sloth, E 2009, 'A model for left ventricular hypertrophy enabling non-invasive assessment of cardiac function', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 4, s. 267-272.
- Mikkelsen, MM, Andersen, NH, Christensen, TD, Hansen, TK, Eiskjaer, H, Mogensen, CE, Hjortdal, VE & Johnsen, SP 2009, 'Microalbuminuria and short-term prognosis in patients undergoing cardiac surgery', *Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery*, vol. 9, nr. 3, s. 484-90.
- Modrau, IS, Ejlertsen, T & Rasmussen, BS 2009, 'Emerging role of Candida in deep sternal wound infection', *The Annals of thoracic surgery*, vol. 88, nr. 6, s. 1905-9.
- Nielsen, E, Smerup, M, Nielsen, PA, Frandsen, J, Ringgaard, S, Pedersen, M, Vestergaard, P, Nyengaard, JR, Andersen, JB, Lunkenheimer, PP, Anderson, RH & Hjortdal, V 2009, 'Normal Right Ventricular Three-Dimensional Architecture, as Assessed with Diffusion Tensor Magnetic Resonance Imaging, is Preserved During Experimentally Induced Right Ventricular Hypertrophy', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 5, s. 640-651.
- Nielsen, HHM, Andersen, HR, Hjortdal, VE, Klaaborg, K, Jakobsen, C, Egeblad, H, Terp, K, Lindskov, C, Sloth, E, Poulsen, SH, Bøing, I & Thuesen, L 2009, 'Kateterbaseret aortaklapsubstitution', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2277-81.
- Nielsen, SL 2009, 'Transapikal minimalinvasiv aortaklapimplantation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1268-70.
- Pank, M, Larsen, SH, Sørensen, K & Hjortdal, V 2009, 'Graviditet efter Mustards operation for transpositionis vasorum', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 8, s. 602-6.
- Pedersen, TAL & Pilegaard, H 2009, 'Reconstruction of the thorax with ley prosthesis after resection of the sternum', *Annals of Thoracic Surgery*, vol. 87, nr. 4, s. e31-3.
- Pilegaard, H & Licht, PB 2009, 'Can absorbable stabilizers be used routinely in the Nuss procedure?', *European Journal of Cardio-Thoracic Surgery*, vol. 35, nr. 4, s. 561-4.
- Sivesgaard, K, Christensen, SD, Nygaard, H, Hasenkam, JM & Sloth, E 2009, 'Speckle tracking ultrasound is independent of insonation angle and gain: an in vitro investigation of agreement with sonomicrometry', *Journal of the American Society of Echocardiography*, vol. 22, nr. 7, s. 852-8.
- Smerup, M, Nielsen, E, Agger, P, Frandsen, J, Vestergaard-Poulsen, P, Andersen, J, Nyengaard, J, Pedersen, M, Ringgaard, S, Hjortdal, V, Lunkenheimer, PP & Anderson, RH 2009, 'The three-dimensional arrangement of the myocytes aggregated together within the Mammalian ventricular myocardium', *Anatomical Record*, vol. 292, nr. 1, s. 1-11.
- Tang, M, Wierup, P, Terp, K, Ingerslev, J & Sørensen, B 2009, 'Cardiac surgery in patients with haemophilia', *Haemophilia*, vol. 15, nr. 1, s. 101-7.
- Tang, M, Klaaborg, K, Egeblad, H, Mølgaard, H, Poulsen, SH, Smerup, M & Wierup, P 2009, 'Minimalinvasiv mitralklapkirurgi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1285-8.
- Urbonavicius, S, Wiggers, H, Bøtker, HE, Nielsen, TT, Kimose, HH, Østergaard, M, Lindholt, JS, Vorum, H & Honoré, B 2009, 'Proteomic analysis identifies mitochondrial metabolic enzymes as major discriminators between different stages of the failing human myocardium', *Acta Cardiologica*, vol. 64, nr. 4, s. 511-22.
- Wierup, P, Egeblad, H, Nielsen, SL, Scherstén, H, Kimblad, P, Bech-Hansen, O, Roijer, A, Nilsson, F, McCarthy, PM, Bouchard, D, Jacobsen, J, Johnsen, SP, Poulsen, SH, Mølgaard, H & MoMIC Trial Investigators 2009, 'Moderate mitral regurgitation in patients undergoing CABG--the MoMIC trial', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 1, s. 50-6.
- Wierup, P, Nielsen, SL, Egeblad, H, Scherstén, H, Kimblad, P, Bech-Hansen, O, Roijer, A, Nilsson, F, Poulsen, SH & Mølgaard, H 2009, 'The prevalence

of moderate mitral regurgitation in patients undergoing CABG', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 1, s. 46-9.

Artikel

Jacobsen, EB 2009, 'ICN's 24TH QUADRENNIAL kongres - en oplevelse af faglighed og samhørighed på tværs af nationer.', *Uddannelsesnyt FS8*, vol. 20. årgang, nr. 4.

Nygaard, H 2009, 'Biomedicinsk Teknologi ved AU og IHA', *Medicinsk Teknologi og Informatik*, vol. 1, s. 14-16.

Bidrag til videnskabelig rapport

Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Lungeemboli', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.

Rasmussen, LH, Jespersen, J, Münster, AB, Godtfredsen, J, Husted, S, Lassen, JF, Christensen, TD, Pilegaard, H, Sørensen, J & Olsen, J 2009, 'Selvmonitoreret blodfortyndende behandling - en kommenteret udenlandsk medicinsk teknologivurdering', I, *Sundhedsstyrelsen, Monitorering & Medicinsk Teknologivurdering. Kommenteret Udenlandsk Medicinsk Teknologivurdering 2009*; 2(1). Sundhedsstyrelsen.

Formidling

Tidsskriftartikel

Brøndum, ET, Hasenkam, JM, Wang, T & Aalkjær, C 2009, 'Den mystiske giraf: Hjertet overrasker forskerne', *Illustreret Videnskab*, vol. 15, s. 60-67.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Andersen, LI & Klaaborg, K 2009, 'Thorakale aneurismer og dissektioner', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 209-220.

Arendrup, H & Ilkjær, L 2009, 'Hjertetransplantation og lungetransplantation', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 193-208.

Hansen, OK & Jacobsen, JR 2009, 'Kirurgi for medfødte hjertesygdomme', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 133-184.

Hasenkam, JM & Nielsen, JD 2009, 'Kunstige hjerte-klapper', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 75-82.

Hjortdal, VE & Nielsen, SL 2009, 'Arytmikirurgi', I, *Tho-*

raxkirurgi, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 307-309.

Hjortdal, VE & Terp, K 2009, 'Stent klapper', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 303-306.

Ilkjær, L, Nielsen-Kudsk, JE & Allermann, H 2009, 'Lungeemboli', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 221-228.

Nielsen, SL, Arendrup, H & Wierup, P 2009, 'Mitral- og tricuspidaalklapsygdomme', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 101-132.

Nygaard, H & Kaare, S 2009, 'Ekstrakorporal cirkulation og anden cirkulationsstøtte', I, *Thorax kirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 9-29.

Pilegaard, H, Ravn, J & Bille, S 2009, 'Kirurgiske lidelser i thoraxvæg, diaphragma, trakea, mediastinum og pleura', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 257-268.

Pilegaard, H & Licht, P 2009, 'Lungekirurgi', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 229-256.

Pilegaard, H, Ravn, J & Andersen, LI 2009, 'Thoraxtraumer', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 293-302.

HJERTEMEDICINSK AFDELING B, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktpersoner

Professor, overlæge, dr. med. Torsten Toftegaard
Nielsen

Hjertemedicinsk afdeling B,
Aarhus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgaardsvej, 8200 Aarhus N

Tlf.: +45 8949 6102

Fax: +45 8949 6009

E-mail: toftegard@ki.au.dk

Professor, dr. med. Erling Falk
B-forskning, Aarhus Universitetshospital, Skejby

Brendstrupgaardsvej, 8200 Aarhus N

Tlf.: +45 8949 6130

Fax: +45 8949 6009

E-mail: erling.falk@ki.au.dk

Professor, overlæge, dr. med. Hans Erik Bøtker

Hjertemedicinsk afdeling B,
Århus Universitetshospital, Skejby

Brendstrupgaardsvej, 8200 Århus N

Tlf.: +45 8949 6116

Fax: +45 8949 6009

E-mail: heb@dadlnet.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Overlæge, dr. med. Steen Dalby Kristensen

Overlæge, dr. med. Leif Thuesen

Overlæge, dr. med. Henning Rud Andersen

Overlæge, dr. med. Jens Erik Nielsen-Kudsk

Overlæge, dr. med. Henrik Egeblad

Overlæge, dr. med. Steen Hvitfeldt Poulsen

Overlæge, dr. med. Jens Cosedis Nielsen

Overlæge, dr. med. Henning Mølgaard

Overlæge, ph.d. Henrik Wiggers

Konst. overlæge, ph.d. Morten Böttcher

Afdelingslæge, dr. med. Won Yong Kim

Afdelingslæge ph.d. Jens Mogensen

1. reservelæge, ph.d. Christian Juhl Terkelsen

1. reservelæge, ph.d. Michael Rahbek Schmidt

Ph.d. studerende

cand. med. Martin Busk

cand. med. Jan M Nielsen

cand. med. Jacob Pontoppidan

cand. med. Bo Løfgren

cand. med. Erik Grove

cand. med. Vibeke Guldbrand Rasmussen

cand. med. Jane Bryriell Knudsen

cand. med. Nicolaj Støttrup

cand. scient. Mette Hagensen

cand. med. Mads Halbirk

cand. med. Troels Thim

cand. med. Niels Henrik Krarup

cand. med. Kim Munk

cand. med. Maiken Glud Dalager

cand. med. Jacob Thorsted Sørensen

cand. med. Mads Brix Kronborg

cand. med. Torsten Bloch Rasmussen

cand. med. Christian M. Pedersen

cand. med. Rebekka Thomsen

cand. med. Niels Ramsing Holm

cand. med. Bent Roni Ranghøj Nielsen

cand. med. Rikke Kirkfeldt

stud. med. Sanne Bøjet Larsen

Forskningssygeplejerske Anne Birgitte Vogelsang

Forskningssygeplejerske Kristina Laut

Forskningsårsstuderende

stud. med. Asger Andersen

stud. med. Jeong Shim

stud. med. Sanne Bøjet Larsen

stud. med. Søs Bousgaard Mortensen

stud. med. Marie Michelsen

stud. med. Rasmus Boe Mortensen

stud. med. Mathias Klok Pedersen

stud. med. Nikolaj Ørntoft

stud. med. Morten Würtz

stud. med. Lise Nielsen Wulff

stud. med. Kristian R Juul-Dam

stud. med. Peter Haubjerg Nielsen

stud. med. Caroline Østergren

stud. med. Charlotte V Andersen

stud. med. Morten Schmidt

stud. med. Kristian Løkke Jensen

stud. med. Jens Dalsgaard
 stud. med. Jens Sundbøl Madsen
 stud. med. Stine Gunnensen

Forskningslektor

Cand. med., ph.d. Jacob Fog Bentzen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Aterosklerose, plaqueruptur og arteriel trombose
- Iskæmisk kardioprotektion – myokardiets energistofskifte
- PET-skanning og perfusionskintigrafi (SPECT) ved iskæmisk hjertesygdom
- Klinisk og genetisk karakteristisk af patienter med arytmogen højre ventrikeldysplasi og hypertrofisk kardiomyopati
- Kliniske studier af hjerteklapsygdomme (endocarditis m.m.)
- Behandling af medfødte hjertesygdomme
- Hjertheinsufficiens patogenese og behandling
- Koronar revaskularisering af patienter med akut iskæmisk hjertesygdom (infarkt, ustabil angina)
- Kliniske projekter med pacemakerbehandling og radiofrekvensablation af hjerterytmeforstyrrelser.
- Telemedicin

Ph.d.-afhandlinger

Busk, M 2009, *Clinical outcome and scintigraphic infarct size after primary coronary angioplasty: PhD thesis*, Ph.d.-afhandling, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, Aarhus.

Nielsen, JM 2009, *Cardiac Dysfunction in Diabetes: The Role of the Receptor for Advanced Glycation End Products.: PhD dissertation*, Ph.d.-afhandling, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet.

Pontoppidan, J 2009, *Catheter ablation in patients with atrial fibrillation*, Ph.d.-afhandling, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus, Århus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andersen, HR 2009, 'History of percutaneous aortic valve prosthesis', *Herz*, vol. 34, nr. 5, s. 343-6.
 Andersen, MP, Terkelsen, CJ, Sørensen, JT & Struijk, JJ 2009, 'Performance of an ST dipole model for de-

scription of ST deviations in myocardial ischemia', *Journal of Electrocardiology*.

Andersen, MP, Terkelsen, CJ & Struijk, JJ 2009, 'The ST Compass: spatial visualization of ST-segment deviations and estimation of the ST injury vector', *Journal of Electrocardiology*, vol. 42, nr. 2, s. 181-9.

Bartels, ED, Nielsen, JM, Hellgren, LI, Ploug, T & Nielsen, LB 2009, 'Cardiac expression of microsomal triglyceride transfer protein is increased in obesity and serves to attenuate cardiac triglyceride accumulation', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 4, s. e5300.

Bentzen, JF & Falk, E 2009, 'Circulating smooth muscle progenitor cells in atherosclerosis and plaque rupture: Current perspective and methods of analysis', *Vascular Pharmacology*.

Burzotta, F, De Vita, M, Gu, YL, Isshiki, T, Lefèvre, T, Kaltoft, A, Dudek, D, Sardella, G, Orrego, PS, Antoniucci, D, De Luca, L, Biondi-Zoccai, GGL, Crea, F & Zijlstra, F 2009, 'Clinical impact of thrombectomy in acute ST-elevation myocardial infarction: an individual patient-data pooled analysis of 11 trials', *European Heart Journal*, vol. 30, nr. 18, s. 2193-203.

Busk, M, Kaltoft, A, Nielsen, SS, Bøttcher, M, Rehling, M, Thuesen, L, Bøtker, HE, Lassen, JF, Christiansen, EH, Krusell, LR, Andersen, HR, Nielsen, TT & Kristensen, SD 2009, 'Infarct size and myocardial salvage after primary angioplasty in patients presenting with symptoms for <12 h vs. 12-72 h', *European Heart Journal*. vol. 30, s. 1322-30.

Busk, M, Maeng, M, Kristensen, SD, Thuesen, L, Krusell, LR, Mortensen, LS, Steinmetz, ER, Nielsen, TT, Andersen, HR & DANAMI-2 Investigators 2009, 'Timing, causes, and predictors of death after three years' follow-up in the Danish Multicenter Randomized Study of Fibrinolysis versus Primary Angioplasty in Acute Myocardial Infarction (DANAMI-2) trial', *American Journal of Cardiology*, vol. 104, nr. 2, s. 210-5.

Daemen, J, Simoons, ML, Wijns, W, Bagust, A, Bos, G, Bowen, JM, Braunwald, E, Camenzind, E, Chevaliers, B, DiMario, C, Fajadeto, J, Gitt, A, Guagliumi, G, Hillege, HL, James, S, Jüni, P, Kastrati, A, Kloth, S, Kristensen, SD, Krucoff, M, Legrand, V, Pfisterer, M, Rothman, M, Serruys, PW, Silber, S, Steg, PG, Tariah, I, Wallentin, L, Windecker, SW, Aimonetti, A, Allocco, D, Berenger, M, Boam, A, Calle, JP, Campo, G, Carlier, S, de Schepper, J, Di Bisceglie, G, Dobbels, H, Farb, A, Ghislain, JC, Hellbardt, S, ten Hoedt, R, Isaia, C, de Jong, P, Lekehal, M,

- LeNarz, L, Mhullain, FN, Nagai, H, Patteet, A, Pavnovic, D, Potgieter, A, Purdy, I, Raveau-Landon, C, Ternstrom, S, Van Wuytswinkel, J, Waliszewski, M & European Society of Cardiology 2009, 'Meeting report ESC forum on drug eluting stents, European Heart House, Nice, 27-28 September 2007', *EuroIntervention*, vol. 4, nr. 4, s. 427-36.
- De Caterina, R, Kristensen, S & Renda, G 2009, 'New anticoagulants for atrial fibrillation', *Journal of Cardiovascular Medicine* (Hagerstown).
- De Vita, M, Burzotta, F, Biondi-Zoccai, GGL, Lefevre, T, Dudek, D, Antonucci, D, Orrego, PS, De Luca, L, Kaltoft, A, Sardella, G, Zijlstra, F, Isshiki, T & Crea, F 2009, 'Individual patient-data meta-analysis comparing clinical outcome in patients with ST-elevation myocardial infarction treated with percutaneous coronary intervention with or without prior thrombectomy. ATTEMPT study: a pooled Analysis of Trials on Thrombectomy in acute Myocardial infarction based on individual Patient data', *Vascular Health and Risk Management*, vol. 5, nr. 1, s. 243-7.
- Dickstein, K, Cohen-Solal, A, Filippatos, G, McMurray, JJV, Ponikowski, P, Poole-Wilson, PA, Strömberg, A, van Veldhuisen, DJ, Atar, D, Hoes, AW, Keren, A, Mebazaa, A, Nieminen, M, Priori, SG, Vahanian, A, Camm, J, De Caterina, R, Dean, V, Funck-Brentano, C, Hellemans, I, Kristensen, SD, McGregor, K, Sechtem, U, Silber, S, Tendera, M, Widimsky, P, Zamorano, JL, Auricchio, A, Bax, J, Böhm, M, Corrà, U, della Bella, P, Elliott, PM, Follath, F, Gheorghiu, M, Hasin, Y, Hernborg, A, Jaarsma, T, Komajda, M, Kornowski, R, Piepoli, M, Prendergast, B, Tavazzi, L, Vachieri, J, Verheugt, FWA, Zannad, F & Task Force per la Diagnosi e il Trattamento dello Scompenso Cardiaco Acuto e Cronico 2008 della Società Europea di Cardiologia 2009, 'Linee guida ESC per la diagnosi e il trattamento dello scompenso cardiaco acuto e cronico 2008', *Giornale Italiano di Cardiologia Invasiva*, vol. 10, nr. 3, s. 141-98; discussion 199-202.
- Diederichsen, ACP, Petersen, H, Jensen, LO, Thyssen, P, Gerke, O, Sandgaard, NCF, Høilund-Carlsen, PF & Mickley, H 2009, 'Diagnostic value of cardiac 64-slice computed tomography: Importance of coronary calcium', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, s. 1-8.
- Ellis, SG, Tendera, M, de Belder, MA, van Boven, AJ, Widimsky, P, Andersen, HR, Betriu, A, Savonitto, S, Adamus, J, Peruga, JZ, Hamankiewicz, M, Pluta, W, Oldroyd, K, Ecollan, P, Janssens, L, Armstrong, P, Brodie, BR, Herrmann, HC, Montalescot, G, Neumann, F, Effron, MB, Barnathan, ES, Topol, EJ & FINESSE Investigators 2009, '1-year survival in a randomized trial of facilitated reperfusion: results from the FINESSE (Facilitated Intervention with Enhanced Reperfusion Speed to Stop Events) trial', *JACC - Cardiovascular Interventions*, vol. 2, nr. 10, s. 909-16.
- Erglis, A, Kumsars, I, Niemelä, M, Kervinen, K, Maeng, M, Lassen, JF, Gunnes, P, Stavnes, S, Jensen, JS, Galløe, A, Narbute, I, Sondore, D, Mäkikallio, T, Ylitalo, K, Christiansen, EH, Ravkilde, J, Steigen, TK, Mannsverk, J, Thyssen, P, Hansen, KN, Sävänne, M, Helqvist, S, Kjell, N, Wiseth, R, Aarøe, J, Puhakka, M, Thuesen, L & for the Nordic PCI Study Group 2009, 'Randomized Comparison of Coronary Bifurcation Stenting With the Crush Versus the Culotte Technique Using Sirolimus Eluting Stents: The Nordic Stent Technique Study', *Circulation Cardiovascular Intervention*, vol. 2, nr. 1, s. 27-34.
- Falk, E, Thim, T & Kristensen, IB 2009, 'Atherosclerotic plaque, adventitia, perivascular fat, and carotid imaging', *JACC - Cardiovascular Imaging*, vol. 2, nr. 2, s. 183-6.
- Funder, JA, Klaaborg, K, Egeblad, H, Mølgaard, H, Poulsen, SH, Sloth, E & Wierup, P 2009, 'Endoventrikulær venstre ventrikel-rekonstruktion til behandling af hjerteinsufficiens', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1281-5.
- García-García, HM, Gonzalo, N, Pawar, R, Kukreja, N, Dudek, D, Thuesen, L, Ormiston, JA, Regar, E & Serruys, PW 2009, 'Assessment of the absorption process following bioabsorbable everolimus-eluting stent implantation: temporal changes in strain values and tissue composition using intravascular ultrasound radiofrequency data analysis. A substudy of the ABSORB clinical trial', *EuroIntervention*, vol. 4, nr. 4, s. 443-8.
- Gervais, R, Leclercq, C, Shankar, A, Jacobs, S, Eiskjaer, H, Johannessen, A, Freemantle, N, Cleland, JGF, Tavazzi, L, Daubert, C & CARE-HF investigators 2009, 'Surface electrocardiogram to predict outcome in candidates for cardiac resynchronization therapy: a sub-analysis of the CARE-HF trial', *European Journal of Heart Failure*, vol. 11, nr. 7, s. 699-705.
- Graff, C, Andersen, MP, Xue, JQ, Hardahl, TB, Kanters, JK, Toft, E, Christiansen, M, Jensen, HK & Struijk, JJ 2009, 'Identifying drug-induced repolarization abnormalities from distinct ECG patterns in conge-

- nital long QT syndrome: a study of sotalol effects on T-wave morphology', *Drug Safety*, vol. 32, nr. 7, s. 599-611.
- Granada, JF, Kaluza, GL, Wilensky, RL, Biedermann, BC, Schwartz, RS & Falk, E 2009, 'Porcine models of coronary atherosclerosis and vulnerable plaque for imaging and interventional research', *EuroIntervention*, vol. 5, nr. 1, s. 140-8.
- Grove, E, Hvas, A & Kristensen, SD 2009, 'Immature platelets in patients with acute coronary syndromes', *Thrombosis and Haemostasis*, vol. 101, nr. 1, s. 151-6.
- Grove, E & Storey, RF 2009, 'The right oral antithrombotics in acute coronary syndromes', *Lancet*, vol. 374, nr. 9706, s. 1947-8.
- Grove, E & Kristensen, SD 2009, 'Update on oral antiplatelet therapy: principles, problems and promises', *Future Cardiology*, vol. 5, nr. 3, s. 247-58.
- Grube, E, Dawkins, K, Guagliumi, G, Banning, A, Zmudka, K, Colombo, A, Thuesen, L, Hauptman, K, Marco, J, Wijns, W, Joshi, A & Mascioli, S 2009, 'TAXUS VI final 5-year results: a multicentre, randomised trial comparing polymer-based moderate-release paclitaxel-eluting stent with a bare metal stent for treatment of long, complex coronary artery lesions', *EuroIntervention*, vol. 4, nr. 5, s. 572-7.
- Hedegaard, SS, Hvas, A, Grove, E, Refsgaard, J, Rocca, B, Daví, G & Kristensen, SD 2009, 'Optical platelet aggregation versus thromboxane metabolites in healthy individuals and patients with stable coronary artery disease after low-dose aspirin administration', *Thrombosis Research*, vol. 124, nr. 1, s. 96-100.
- Holst, AG, Calloe, K, Jespersen, T, Cedergreen, P, Winkel, BG, Jensen, HK, Leren, TP, Haunso, S, Svendsen, JH & Tfelt-Hansen, J 2009, 'A Novel SCN5A Mutation in a Patient with Coexistence of Brugada Syndrome Traits and Ischaemic Heart Disease', *Clinical Medicine: Case Reports*, vol. 2009, s. 963645.
- Højmyr, H, Pedersen, TAL, Christensen, TD, Emmertsen, K, Johnsen, SP, Riis, A, Hansen, OK & Hjortdal, VE 2009, 'Coarctatio aortae: 40 års opfølgning efter kirurgisk korrektion - sekundaerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1266-8.
- Iversen, M, Nilsson, F, Sipponen, J, Eiskjaer, H, Mared, L, Bergan, S, Nyström, U, Fagertun, HE, Solbu, D & Simonsen, S 2009, 'Cyclosporine C2 levels have impact on incidence of rejection in de novo lung but not heart transplant recipients: the NOCTURNE study', *The Journal of heart and lung transplantation : the official publication of the International Society for Heart Transplantation*, vol. 28, nr. 9, s. 919-26.
- Jensen, LO, Maeng, M, Mintz, GS, Christiansen, EH, Hansen, KN, Galloe, A, Kelbaek, H, Lassen, JF, Thuesen, L & Thayssen, P 2009, 'Serial intravascular ultrasound analysis of peri-stent remodeling and proximal and distal edge effects after sirolimus-eluting or paclitaxel-eluting stent implantation in patients with diabetes mellitus', *American Journal of Cardiology*, vol. 103, nr. 8, s. 1083-8.
- Jons, C, Hansen, PS, Johannessen, A, Hindricks, G, Ratikainen, P, Kongstad, O, Walfridsson, H, Pehrson, S, Almroth, H, Hartikainen, J, Petersen, AK, Mortensen, LS, Nielsen, JC & MANTRA-PAF Investigators 2009, 'The Medical ANtiarrhythmic Treatment or Radiofrequency Ablation in Paroxysmal Atrial Fibrillation (MANTRA-PAF) trial: clinical rationale, study design, and implementation', *Europace*, vol. 11, nr. 7, s. 917-23.
- Jørgensen, E, Kelbæk, H, Kløvgård, L, Thuesen, L, Krusell, LR, Bøtker, HE, Saunamäki, K, Lassen, JF & Helqvist, S 2009, 'Sirolimus-eluting versus bare-metal stent implantation in patients with ostial lesions', *International Journal of Cardiology*.
- Kaltoft, A, Jensen, LO, Maeng, M, Tilsted, HH, Thayssen, P, Bøttcher, M, Lassen, JF, Krusell, LR, Rasmussen, K, Hansen, KN, Pedersen, L, Johnsen, SP, Sørensen, HT & Thuesen, L 2009, '2-year clinical outcomes after implantation of sirolimus-eluting, paclitaxel-eluting, and bare-metal coronary stents: results from the WDHR (Western Denmark Heart Registry)', *Journal of the American College of Cardiology*, vol. 53, nr. 8, s. 658-64.
- Kaltoft, A, Terkelsen, C, Bøttcher, M, Lassen, J, Nielsen, SS, Krusell, L, Kristensen, S, Ravkilde, J, Kelbæk, H, Bøtker, H, Christiansen, E, Rehling, M & Thuesen, L 2009, 'Scintigraphic evaluation of routine filterwire distal protection in percutaneous coronary intervention for acute ST-segment elevation myocardial infarction: a randomized controlled trial', *Journal of Nuclear Cardiology*, vol. 16, s. 784-91.
- Kharbanda, RK, Nielsen, TT & Redington, AN 2009, 'Translation of remote ischaemic preconditioning into clinical practice', *Lancet*, vol. 374, nr. 9700, s. 1557-65.
- Kirtane, AJ, Gupta, A, Iyengar, S, Moses, JW, Leon, MB, Applegate, R, Brodie, B, Hannan, E, Harjai, K,

- Jensen, LO, Park, S, Perry, R, Racz, M, Saia, F, Tu, JV, Waksman, R, Lansky, AJ, Mehran, R & Stone, GW 2009, 'Safety and efficacy of drug-eluting and bare metal stents: comprehensive meta-analysis of randomized trials and observational studies', *Circulation (Baltimore)*, vol. 119, nr. 25, s. 3198-206.
- Klaaborg, K, Egeblad, H, Jakobsen, C, Terp, K, Lindskov, C, Andersen, HR & Thuesen, L 2009, 'Transapical transcatheter treatment of a stenosed aortic valve bioprosthesis using the Edwards SAPIEN Transcatheter Heart Valve', *Annals of Thoracic Surgery*, vol. 87, nr. 6, s. 1943-6.
- Knot, J, Widimsky, P, Wijns, W, Stenestrand, U, Kristensen, SD, Van' T Hof, A, Weidinger, F, Janzon, M, Nørgaard, BL, Soerensen, JT, van de Wetering, H, Thygesen, K, Bergsten, P, Digerfeldt, C, Potgieter, A, Tomer, N & Fajadet, J 2009, 'How to set up an effective national primary angioplasty network: lessons learned from five European countries', *EuroIntervention*, vol. 5, nr. 3, s. 299, 301-309.
- Knudsen, JB, Fuursted, K, Petersen, E, Wierup, P, Mølggaard, H, Poulsen, SH & Egeblad, H 2009, 'Infective endocarditis: a continuous challenge. The recent experience of a European tertiary center', *Journal of Heart Valve Disease*, vol. 18, nr. 4, s. 386-94.
- Kofoed, KF, Kelbæk, H, Thuesen, L, Poulsen, SH, Hassager, C, Andersen, NH, Helqvist, S, Lassen, JF, Clemmensen, P, Kløvgaard, L, Kaltoft, A, Engstrøm, T, Krusell, LR, Terkelsen, CJ & Køber, L 2009, 'Left ventricular contractile function after distal protection in primary percutaneous coronary intervention Results from the Drug Elution and Distal Protection in ST-Elevation Myocardial Infarction trial', *International Journal of Cardiology*. E-pub ahead of print.
- Krarup, NH & Løfgren, B 2009, 'Kunstigt åndedraet udgør fortsat en del af basal genoplivning', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 48, s. 3531-5.
- Kristensen, J, Mortensen, UM, Schmidt, M, Nielsen, PH, Nielsen, TT & Maeng, M 2009, 'Lack of cardioprotection from subcutaneously and preischemic administered Liraglutide in a closed chest porcine ischemia reperfusion model', *BMC Cardiovascular Disorders*, vol. 9, s. 31.
- Kristensen, TS, Kofoed, KF, von der Recke, P, Böttcher, M, Nielsen, MB & Kelbaek, H 2009, 'Computertomografi af hjertet', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1275-81.
- Kristiansen, SB, Solskov, L, Jessen, N, Løfgren, B, Schmitz, O, Nielsen-Kudsk, JE, Nielsen, TT, Bøtker, HE & Lund, S 2009, '5-Aminoimidazole-4-carboxamide-1-beta-d-ribofuranoside Increases Myocardial Glucose Uptake during Reperfusion and Induces Late Pre-conditioning: Potential Role of AMP-Activated Protein Kinase', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 1, s. 10-16.
- Kronborg, M & Nielsen, JC 2009, 'Electrocardiographic patterns and long-term clinical outcome in cardiac resynchronization therapy', *Europace*. E-pub ahead of print.
- Kronborg, M, Albertsen, AE, Nielsen, JC & Mortensen, P 2009, 'Long-term clinical outcome and left ventricular lead position in cardiac resynchronization therapy', *Europace*. vol. 11, s. 1177-82.
- Kulickowski, W, Witkowski, A, Polonski, L, Watala, C, Filipiak, K, Budaj, A, Golanski, J, Sitkiewicz, D, Pregowski, J, Gorski, J, Zembala, M, Opolski, G, Huber, K, Arnesen, H, Kristensen, SD & De Caterina, R 2009, 'Interindividual variability in the response to oral antiplatelet drugs: a position paper of the Working Group on antiplatelet drugs resistance appointed by the Section of Cardiovascular Interventions of the Polish Cardiac Society, endorsed by the Working Group on Thrombosis of the European Society of Cardiology', *European Heart Journal*. vol. 30, s. 426-35.
- Larsen, EKV, Nielsen, T, Wittenborn, T, Birkedal, H, Vorup-Jensen, T, Jakobsen, MH, Østergaard, L, Horsman, MR, Besenbacher, F, Howard, KA & Kjems, J 2009, 'Size-Dependent Accumulation of PEGylated Silane-Coated Magnetic Iron Oxide Nanoparticles in Murine Tumors', *ACS Nano*, vol. 3, s. 1947-51.
- Larsen, MK, Lundemose, JB, Jensen, HK & Kristensen, IB 2009, 'Pludselig uventet død--hypertrofisk kardiomyopati--genetisk verificeret ved obduktionen', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 39, s. 2835-6.
- Linz, W, Wohlfart, P, Baader, M, Breitschopf, K, Falk, E, Schäfer, H, Gerl, M, Kramer, W & Rütten, H 2009, 'The peroxisome proliferator-activated receptor-alpha (PPAR-alpha) agonist, AVE8134, attenuates the progression of heart failure and increases survival in rats', *Acta Pharmacologica Sinica*, vol. 30, nr. 7, s. 935-46.
- Lopes, RD, Elliott, LE, White, HD, Hochman, JS, Van de Werf, F, Ardissino, D, Nielsen, TT, Weaver, WD, Widimsky, P, Armstrong, PW & Granger, CB 2009, 'Antithrombotic therapy and outcomes of patients with atrial fibrillation following primary percutaneous coronary intervention: results from the

- APEX-AMI trial', *European Heart Journal*, vol. 30, nr. 16, s. 2019-28.
- Løfgren, B, Povlsen, JR, Rasmussen, LE, Støttrup, N, Solskov, L, Krarup, P, Kristiansen, SB, Bøtker, HE & Nielsen, TT 2009, 'Amino acid transamination is crucial for ischemic cardioprotection in normal and preconditioned isolated rat hearts - focus on L-glutamate', *Experimental Physiology*.
- Løfgren, B, Wahlgreen, C, Hoffmann, AM, Poulsen, TS & Krarup, NH 2009, 'Genoplivning med automatisk ekstern defibrillator på hospital', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 5, s. 308-10.
- Løfgren, B, Grove, E & Krarup, NH 2009, 'Hvor er den automatiske eksterne defibrillator? Udvikling og uddannelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3598-9.
- Løfgren, B, Grove, E & Krarup, NH 2009, 'International sign for automated external defibrillator', *Annals of Emergency Medicine*, vol. 54, nr. 6, s. 855-6.
- Løfgren, B, Petersen, CB, Mikkelsen, R, Secher, NG, Eika, B & Grove, E 2009, 'Studenterstyret undervisning i hjerte-lunge-redning og genoplivning med automatisk ekstern defibrillator', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3592-5.
- Mikkelsen, MM, Andersen, NH, Christensen, TD, Hansen, TK, Eiskjaer, H, Mogensen, CE, Hjortdal, VE & Johnsen, SP 2009, 'Microalbuminuria and short-term prognosis in patients undergoing cardiac surgery', *Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery*, vol. 9, nr. 3, s. 484-90.
- Mogensen, J & Arbustini, E 2009, 'Restrictive cardiomyopathy', *Current Opinion in Cardiology*, vol. 24, nr. 3, s. 214-20.
- Mortensen, KH, Thuesen, L, Kristensen, IB & Christiansen, EH 2009, 'Spontaneous coronary artery dissection: A Western Denmark Heart Registry Study', *Catheterization and Cardiovascular Interventions*.
- Mortensen, KL, Knudsen, JB, Jensen-Fangel, S, Stausbøl-Grøn, B, Arendrup, MC & Petersen, E 2009, 'Successful management of invasive aspergillosis presenting as pericarditis in an adult patient with chronic granulomatous disease', *Mycoses*, vol. 34, s. 285-6.
- Nielsen, HHM, Andersen, HR, Hjortdal, VE, Klaaborg, K, Jakobsen, C, Egeblad, H, Terp, K, Lindskov, C, Sloth, E, Poulsen, SH, Bøing, I & Thuesen, L 2009, 'Kateterbaseret aortaklappsubstitution', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2277-81.
- Nielsen, JM, Kristiansen, SB, Nørregaard, R, Andersen, CL, Denner, L, Nielsen, TT, Flyvbjerg, A & Bøtker, HE 2009, 'Blockage of receptor for advanced glycation end products prevents development of cardiac dysfunction in db/db type 2 diabetic mice', *European Journal of Heart Failure*, vol. 11, nr. 7, s. 638-47.
- Nielsen, JC 2009, 'National registry data on implantable cardioverter defibrillator treatment: what are they useful for?', *Europace*, vol. 11, nr. 4, s. 405-6.
- Nielsen, JC 2009, 'Obligatory external quality control: a mandatory demand in device therapy', *Europace*. E-pub ahead of print.
- Nielsen, LH, Munk, K, Gøtzsche, O, Christiansen, EH & Nørgaard, BL 2009, 'Takotsubo cardiomyopathy. An important differential diagnosis to acute myocardial infarction', *Danish Medical Bulletin*, vol. 56, nr. 3, s. 165-8.
- Nielsen, T, Mølgaard, H, Ringsted, C & Eika, B 2009, 'The development of a new cardiac auscultation test: How do screening and diagnostic skills differ?', *Medical Teacher*, s. 1-6.
- Pank, M, Larsen, SH, Sørensen, K & Hjortdal, V 2009, 'Graviditet efter Mustards operation for transposition vasorum', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 8, s. 602-6.
- Pedersen, C, Schmidt, M, Mortensen, B, Bøtker, H, Contractor, H, Kharbanda, R & Sørensen, K 2009, 'Preserved Flow-Mediated Dilation in Adults with Cyanotic Congenital Heart Disease', *Pediatric Cardiology*, vol. 30, s. 965-70.
- Pedersen, H, Kozerke, S, Ringgaard, S, Nehrke, K & Kim, WY 2009, 'k-t PCA: Temporally constrained k-t BLAST reconstruction using principal component analysis', *Magnetic Resonance in Medicine*.
- Pedersen, H, Kelle, S, Ringgaard, S, Schnackenburg, B, Nagel, E, Nehrke, K & Kim, WY 2009, 'Quantification of myocardial perfusion using free-breathing MRI and prospective slice tracking', *Magnetic Resonance in Medicine*, vol. 61, nr. 3, s. 734-8.
- Pedersen, S, Grove, E, Nielsen, H, Mortensen, J, Kristensen, S & Hvas, A 2009, 'Evaluation of aspirin response by Multiplate(R) whole blood aggregometry and light transmission aggregometry', *Platelets (London)*, s. 415-20.
- Pedersen, SS, Spindler, H, Johansen, JB & Mortensen, P 2009, 'Clustering of poor device acceptance and Type D personality is associated with increased distress in Danish cardioverter-defibrillator patients', *Pacing and Clinical Electrophysiology*, vol. 32, nr. 1, s. 29-36.

- Pontoppidan, J, Nielsen, JC, Poulsen, SH, Jensen, HK, Walfridsson, H, Pedersen, AK & Hansen, PS 2009, 'Prophylactic Cavotricuspid Isthmus Block during Atrial Fibrillation Ablation in Patients without Atrial flutter: a Randomized Controlled Trial', *Heart*, vol. 95, s. 994-9.
- Pontoppidan, J, Nielsen, JC, Poulsen, SH & Hansen, PS 2009, 'Symptomatic and asymptomatic atrial fibrillation after pulmonary vein ablation and the impact on quality of life', *Pacing and Clinical Electrophysiology*, vol. 32, nr. 6, s. 717-26.
- Povlsen, JA, Løfgren, B, Rasmussen, LE, Nielsen, JM, Nørregaard, R, Kristiansen, SB, Bøtker, HE & Nielsen, TT 2009, 'Cardioprotective effect of L-glutamate in Obese Type 2 Diabetes Mellitus Studies on the isolated perfused Zucker diabetic fatty rat heart', *Clinical and Experimental Pharmacology & Physiology*. E-pub ahead of print.
- Pulkki, K, Suvisaari, J, Collinson, P, Ravkilde, J, Stavljenic-Rukavina, A, Hammerer-Lercher, A, Baum, H, van Dieijen-Visser, MP & Laitinen, P 2009, 'A pilot survey of the use and implementation of cardiac markers in acute coronary syndrome and heart failure across Europe The CARDiac Marker Guideline Uptake in Europe (CARMAGUE) study', *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine*, vol. 47, nr. 2, s. 227-234.
- Rasmussen, TB, Dalager, S, Andersen, NH, Hansen, TK & Nielsen-Kudsk, JE 2009, 'Fatal giant cell myocarditis in a patient with multiple autoimmune disorders', *Student BMJ - British Medical Journal*, vol. 23, nr. 1.
- Rasmussen, VG, Poulsen, SH, Dupont, E, Østergaard, K, Safikhany, G & Egeblad, H 2009, 'Heart abnormalities in Parkinson patients after discontinuation or continuation of ergot-derived dopamine agonists: a treatment-blinded echocardiographic study', *Journal of Heart Valve Disease*, vol. 18, nr. 4, s. 463-9.
- Sejersten, M, Valeur, N, Grande, P, Nielsen, TT, Clemmensen, P & DANAMI-2 Investigators 2009, 'Long-term prognostic value of ST-segment resolution in patients treated with fibrinolysis or primary percutaneous coronary intervention results from the DANAMI-2 (DANish trial in acute myocardial infarction-2)', *Journal of the American College of Cardiology*, vol. 54, nr. 19, s. 1763-9.
- Serruys, PW, Ormiston, JA, Onuma, Y, Regar, E, Gonzalo, N, Garcia-Garcia, HM, Nieman, K, Bruining, N, Dorange, C, Miquel-Hébert, K, Veldhof, S, Webster, M, Thuesen, L & Dudek, D 2009, 'A bioabsorbable everolimus-eluting coronary stent system (ABSORB): 2-year outcomes and results from multiple imaging methods', *Lancet*, vol. 373, nr. 9667, s. 897-910.
- Sipido, KR, Tedgui, A, Kristensen, SD, Pasterkamp, G, Schunkert, H, Wehling, M, Steg, PG, Eisert, W, Rademakers, F, Casadei, B, Fuster, V, Cerbai, E, Hasenfuss, G, Fernandez-Aviles, F, Garcia-Dorado, D, Vidal, M, Hallen, M & Dambrauskaite, V 2009, 'Identifying needs and opportunities for advancing translational research in cardiovascular disease', *Cardiovascular Research*, vol. 83, nr. 3, s. 425-35.
- Skajaa, T, Cormode, DP, Falk, E, Mulder, WJM, Fisher, EA & Fayad, ZA 2009, 'High-Density Lipoprotein-Based Contrast Agents for Multimodal Imaging of Atherosclerosis', *Arteriosclerosis, thrombosis, and vascular biology*. E-pub ahead of print.
- Sloth, AD, Jensen, JK, Steffensen, FH & Nørgaard, BL 2009, 'Nydiagnosticeret kongenit transposition hos en 76-årig kvinde', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 5, s. 319-21.
- Solskov, L, Løfgren, B, Pold, R, Kristiansen, S, Nielsen, T, Overstreet, D, Schmitz, O, Bøtker, HE, Lund, S & Wegener, G 2009, 'Evaluation of the relation between hyperinsulinaemia and myocardial ischaemia-reperfusion injury in a rat model of depression', *Clinical Science*, vol. 118, nr. 4, s. 259-67.
- Spindler, H, Johansen, JB, Andersen, K, Mortensen, P & Pedersen, SS 2009, 'Gender differences in anxiety and concerns about the cardioverter defibrillator', *Pacing and Clinical Electrophysiology*, vol. 32, nr. 5, s. 614-21.
- Stankovic, G, Darremont, O, Ferenc, M, Hildick-Smith, D, Louvard, Y, Albiero, R, Pan, M, Lassen, JF, Lefèvre, T & European Bifurcation Club 2009, 'Percutaneous coronary intervention for bifurcation lesions: 2008 consensus document from the fourth meeting of the European Bifurcation Club', *EuroIntervention*, vol. 5, nr. 1, s. 39-49.
- Søndergaard, CS, Bonde, J, Dagnæs-Hansen, F, Nielsen, JM, Zachar, V, Holm, MS, Hokland, P & Pedersen, L 2009, 'Minimal engraftment of human CD34+ cells mobilized from healthy donors in the infarcted heart of athymic nude rats', *Stem Cells and Development*, vol. 18, nr. 6, s. 845-56.
- Sørensen, JT, Murinson, MA, Kaltoft, A, Nikus, KC, Wagner, GS & Terkelsen, CJ 2009, 'Significance of T-wave amplitude and dynamics at the time of

- reperfusion in patients with acute ST-segment elevation myocardial infarction treated with primary percutaneous coronary intervention', *Journal of Electrocardiology*, vol. 42, s. 677-83.
- Tang, M, Klaaborg, K, Egeblad, H, Mølgaard, H, Poulsen, SH, Smerup, M & Wierup, P 2009, 'Minimalinvasiv mitralklapkirurgi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 15, s. 1285-8.
- Terkelsen, CJ, Sørensen, JT, Kristensen, SD, Christensen, EH, Lassen, JF, Thuesen, L, Andersen, HR, Vach, W & Nielsen, TT 2009, 'Primary PCI as the preferred reperfusion therapy in STEMI: it is a matter of time', *Heart*, vol. 95, nr. 5, s. 362-369.
- Terkelsen, CJ, Sørensen, JT, Nielsen, TT & Boersma, E 2009, 'Percutaneous coronary intervention related delay in ST-segment elevation myocardial infarction patients', *Journal of the American College of Cardiology*, vol. 53, nr. 14, s. 1244; author reply 1244-5.
- Terkelsen, CJ, Sørensen, JT, Kaltoft, A, Nielsen, SS, Thuesen, L, Bøtker, H & Lassen, JF 2009, 'Prevalence and significance of accelerated idioventricular rhythm in patients with ST-elevation myocardial infarction treated with primary percutaneous coronary intervention', *American Journal of Cardiology*, vol. 104, nr. 12, s. 1641-6.
- Thuesen, L, Søndergaard, L & Nissen, H 2009, 'Transkater aortaklapimplantation i Danmark', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1076.
- Urbanavicius, S, Wiggers, H, Bøtker, HE, Nielsen, TT, Kimose, HH, Østergaard, M, Lindholt, JS, Vorum, H & Honoré, B 2009, 'Proteomic analysis identifies mitochondrial metabolic enzymes as major discriminators between different stages of the failing human myocardium', *Acta Cardiologica*, vol. 64, nr. 4, s. 511-22.
- Van de Werf, F, Bax, J, Betriu, A, Blomstrom-Lundqvist, C, Crea, F, Falk, V, Filippatos, G, Fox, K, Huber, K, Kastrati, A, Rosengren, A, Steg, PG, Tubaro, M, Verheugt, F, Weidinger, F, Weis, M, Task Force per il Trattamento dell'Infarto Miocardico Acuto con, Sopraslivellamento del Tratto ST della Società Europea di Cardiologia, Vahanian, A, Camm, J, De Caterina, R, Dean, V, Dickstein, K, Filippatos, G, Funck-Brentano, C, Hellems, I, Kristensen, SD, McGregor, K, Sechtem, U, Silber, S, Tendera, M, Widimsky, P, Zamorano, JL, Silber, S, Aguirre, FV, Al-Attar, N, Alegria, E, Andreotti, F, Benzer, W, Breithardt, O, Danchin, N, Di Mario, C, Dudek, D, Gulba, D, Halvorsen, S, Kaufmann, P, Kornowski, R, Lip, GYH & Rutten, F 2009, 'Trattamento dell'infarto miocardico acuto nei pazienti con sopraslivellamento persistente del tratto ST alla presentazione', *Giornale Italiano di Cardiologia Invasiva*, vol. 10, nr. 7, s. 450-89.
- Wagner, H, Terkelsen, CJ, Friberg, H, Harnek, J, Kern, K, Lassen, JF & Olivecrona, GK 2009, 'Cardiac arrest in the catheterisation laboratory: A 5-year experience of using mechanical chest compressions to facilitate PCI during prolonged resuscitation efforts', *Resuscitation*. E-pub ahead of prin.
- Widimsky, P, Wijns, W, Fajadet, J, de Belder, M, Knot, J, Aaberge, L, Andrikopoulos, G, Baz, JA, Betriu, A, Claeys, M, Danchin, N, Djambazov, S, Erne, P, Hartikainen, J, Huber, K, Kala, P, Klineva, M, Kristensen, SD, Ludman, P, Ferre, JM, Merkely, B, Milicic, D, Morais, J, Noc, M, Opolski, G, Ostojic, M, Radovanovic, D, De Servi, S, Stenestrand, U, Studencan, M, Tubaro, M, Vasiljevic, Z, Weidinger, F, Witkowski, A, Zeymer, U & on behalf of the European Association for Percutaneous Cardiovascular Interventions 2009, 'Reperfusion therapy for ST elevation acute myocardial infarction in Europe: description of the current situation in 30 countries', *European Heart Journal*. E-pub ahead of print.
- Wierup, P, Egeblad, H, Nielsen, SL, Scherstén, H, Kimblad, P, Bech-Hansen, O, Roijer, A, Nilsson, F, McCarthy, PM, Bouchard, D, Jacobsen, J, Johnsen, SP, Poulsen, SH, Mølgaard, H & MoMIC Trial Investigators 2009, 'Moderate mitral regurgitation in patients undergoing CABG--the MoMIC trial', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 1, s. 50-6.
- Wierup, P, Nielsen, SL, Egeblad, H, Scherstén, H, Kimblad, P, Bech-Hansen, O, Roijer, A, Nilsson, F, Poulsen, SH & Mølgaard, H 2009, 'The prevalence of moderate mitral regurgitation in patients undergoing CABG', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 1, s. 46-9.
- Würtz, M, Grove, E & Kristensen, SD 2009, 'Percutaneous Coronary Intervention of Left Main Stenosis in the Era of Drug-eluting Stents: A case Report of Stent Thrombosis 3 years Post Implantation', *Journal fuer Kardiologie*, vol. 16, nr. 3-4, s. 104-106.
- Würtz, M, Grove, E, Kristensen, SD & Hvas, A 2009, 'The Antiplatelet Effect of Aspirin is Reduced by Proton Pump Inhibitors in Patients With Coronary Artery Disease', *Heart*.
- de Groot, NMS, Lukac, P, Blom, NA, van Kuijk, JP,

Pedersen, AK, Hansen, PS, Delacretaz, E & Schalij, MJ 2009, 'Long-term outcome of ablative therapy of postoperative supraventricular tachycardias in patients with univentricular heart: a European multicenter study', *Circulation. Arrhythmia and Electrophysiology*, vol. 2, nr. 3, s. 242-8.

de Kleijn, DPV, Moll, FL, Hellings, WE, Ozsarlak-Sozer, G, de Bruin, P, Doevendans, PA, Vink, A, Catanzariti, LM, Schoneveld, AH, Algra, A, Daemen, MJ, Biessen, EA, de Jager, W, Zhang, H, de Vries, J, Falk, E, Lim, SK, van der Spek, PJ, Sze, SK & Pasterkamp, G 2009, 'Local Atherosclerotic Plaques Are a Source of Prognostic Biomarkers for Adverse Cardiovascular Events', *Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology*.

Authors/Task Force Members, Poldermans, D, Bax, JJ, Boersma, E, De Hert, S, Eeckhout, E, Fowkes, G, Gorenek, B, Hennerici, MG, Iung, B, Kelm, M, Kjeldsen, KP, Kristensen, SD, Lopez-Sendon, J, Pelosi, P, Philippe, F, Pierard, L, Ponikowski, P, Schmid, J, Sellevold, OFM, Sicari, R, Van den Berghe, G, Vermassen, F, Additional Contributors, Hoeks, SE, Vanhorebeek, I, ESC Committee for Practice Guidelines (CPG), Vahanian, A, Auricchio, A, Bax, JJ, Ceconi, C, Dean, V, Filippatos, G, Funck-Brentano, C, Hobbs, R, Kearney, P, McDonagh, T, McGregor, K, Popescu, BA, Reiner, Z, Sechtem, U, Sirnes, PA, Tendera, M, Vardas, P, Widimsky, P, Document Reviewers, De Caterina, R, Agewall, S, Al Attar, N, Andreotti, F, Anker, SD, Baron-Esquivias, G, Berkenboom, G, Chapoutot, L, Cifkova, R, Faggiano, P, Gibbs, S, Hansen, HS, Iserin, L, Israel, CW, Kornowski, R, Eizagaechavarria, NM, Pepi, M, Piepoli, M, Priebe, HJ, Scherer, M, Stepinska, J, Taggart, D & Tubaro, M 2009, 'Guidelines for pre-operative cardiac risk assessment and perioperative cardiac management in non-cardiac surgery: The Task Force for Preoperative Cardiac Risk Assessment and Perioperative Cardiac Management in Non-cardiac Surgery of the European Society of Cardiology (ESC) and endorsed by the European Society of Anaesthesiology (ESA)', *European Heart Journal*.

Authors/Task Force Members, Galiè, N, Hoepfer, MM, Humbert, M, Torbicki, A, Vachiery, J, Barbera, JA, Beghetti, M, Corris, P, Gaine, S, Gibbs, JS, Gomez-Sanchez, MA, Jondeau, G, Klepetko, W, Opitz, C, Peacock, A, Rubin, L, Zellweger, M, Simonneau, G, ESC Committee for Practice Guidelines (CPG), Vahanian, A, Auricchio, A, Bax, J, Ceconi, C, Dean,

V, Filippatos, G, Funck-Brentano, C, Hobbs, R, Kearney, P, McDonagh, T, McGregor, K, Popescu, BA, Reiner, Z, Sechtem, U, Sirnes, PA, Tendera, M, Vardas, P, Widimsky, P, Document Reviewers, Sechtem, U, Al Attar, N, Andreotti, F, Aschermann, M, Asteggiano, R, Benza, R, Berger, R, Bonnet, D, Delcroix, M, Howard, L, Kitsiou, AN, Lang, I, Maggioni, A, Nielsen-Kudsk, JE, Park, M, Perrone-Filardi, P, Price, S, Domenech, MTS, Vonk-Noordegraf, A & Zamorano, JL 2009, 'Guidelines for the diagnosis and treatment of pulmonary hypertension: The Task Force for the Diagnosis and Treatment of Pulmonary Hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Respiratory Society (ERS), endorsed by the International Society of Heart and Lung Transplantation (ISHLT)', *European Heart Journal*.

Artikel

Løfgren, B 2009, 'Hjertets aminosyre omsætning er essentiel for kardioprotektion', *Cardiologisk Forum 2009*, vol. 14, nr. 3, s. 46.

Løfgren, B, Petersen, CB, Mikkelsen, R, Secher, NJ, Eika, B & Grove, E 2009, 'Peer-led training in basic life support and resuscitation using an automatic external defibrillator', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49.

Løfgren, B, H., H & Krarup, NH 2009, 'Significant Differences in Voice Prompts From Four Commonly Used AEDs', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. S1464.

Støttrup, N, Løfgren, B, Nielsen, JM, Kristiansen, SB, Bøtker, HE & Nielsen, TT 2009, 'Preischemic inhibition of the malate-aspartate shuttle induces cardioprotection and modulates glucose metabolism similar to ischemic precondition in isolated rat hearts', *European Heart Journal*, vol. 30, nr. 1, s. 891.

Kommentar/debat

Løfgren, B, Jønsson, I & Thim, T 2009, 'Er dansk lægevidenskabelig forskning i fare?: En lovændring om forskningsrådgivning kan skade vækstlaget for lægevidenskabelig forskning.', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 46, s. 3387.

Editorial

Falk, E, Thim, T & Kristensen, IB 2009, 'Atherosclerotic Plaque, Adventitia, Perivascular Fat, and Carotid Imaging', *Journal of the American College of Cardio-*

logy, vol. 2.

Videnskabelig rapport

- Juul-Dam, KR 2009, *A model to investigate vascular ischemia-reperfusion injury in human blood vessel in-vitro: Local ischemic preconditioning protects against selective endothelial ischemia-reperfusion injury*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus, Århus.
- Michelsen, M 2009, *Cardioprotection afforded by exercise is mediated by a humoral cross-species transferable factor dependent on opioid receptor activation*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus.
- Mortensen, RB 2009, *Sammenligning af kvaliteten af udført hjertemassage på en afklædt og påklædt manikin*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus, Århus.
- Nielsen, PH 2009, *Primary Angioplasty Versus Fibrinolysis in Acute Myocardial Infarction - 6-10 Years Follow-up in the DANAMI-2 Trial*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus.
- Pedersen, MK 2009, *Learn Resuscitation in 99 seconds*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus.
- Wulff, LN 2009, *Impaired renal function and platelet response to aspirin in patients with coronary artery disease*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus.
- Würtz, M 2009, *Aspirin Resistance in Patients with Previous Definite Stent Thrombosis*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus.
- de Neegaard, L, Ravkilde, J, Bøtker, HE, Thayssen, P, Jensen, GV, Boesgaard, S, Thomsen, KK, Hansen, HS, Madsen, S, Jespersen, M, Andersen, JF & Bossen, KS 2009, *KAG uden for højt specialiseret hjertecenter*, Sundhedsstyrelsen, København.
- Östergren, C 2009, *A Quantitative Trait Loci analysis of the Recruitment of Smooth Muscle Cells to Vascular Lesions in an F2 Intercross of C57BL/6 and FVB/N Inbred Mouse Strains*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus, Århus.
- Ørntoft, N 2009, *Establishment of a Model for Studying Ischemic Preconditioning using Isolated Cardiomyocytes*, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Århus.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Bøtker, HE & Haunsø, S 2009, 'Mikrovaskulær angina', I, *Medicinsk Kompendium*. 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København.

- Bøtker, HE & Haunsø, S 2009, 'Syndrom X', I, *Medicinsk Kompendium*. 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København.
- Bøtker, HE & Haunsø, S 2009, 'Viant angina pectoris', I, *Medicinsk Kompendium*. 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København.
- Hansen, HS & Bøtker, HE 2009, 'Stabil angina pectoris', I, *Medicinsk Kompendium*. 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København.
- Høiland-Carlsen, PF & Bøtker, HE 2009, 'Andre billeddiagnostiske undersøgelser af hjertet', I, *Medicinsk Kompendium*. 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København.
- Krørup, MH & Løfgren, B 2009, 'Hjertestop', I Knudsen, AS & Mikkelsen, D (red.), *National behandlingsvejledning 2009*.
- Sørensen, KE & Søndergaard, L 2009, 'Medfødte hjertesygdomme: Et afsnit i hovedkapitlet "Hjertesygdomme"', I, *Medicinsk Kompendium*. 17. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck, København.

Bidrag til videnskabelig rapport

- Bang, L, Haastrup, B, Bøtker, HE, Grande, P, Jacobsen, T, Burlander, B, Madsen, J, Ravkilde, J, Steffensen, R, Thayssen, P & Madsen, L 2009, 'Akut koronar syndrom', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV 2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.
- Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Lungeemboli', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.
- Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Peroral AK-behandling', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.
- Rasmussen, LH, Jespersen, J, Münster, AB, Godtfredsen, J, Husted, S, Lassen, JF, Christensen, TD, Pilegaard, H, Sørensen, J & Olsen, J 2009, 'Selvmonitoreret blodfortyndende behandling - en kommenteret udenlandsk medicinsk teknologivurdering', I, *Sundhedsstyrelsen, Monitorering & Medicinsk Teknologivurdering. Kommenteret Udenlandsk Medicinsk Teknologivurdering 2009; 2(1)*. Sundhedsstyrelsen.

Konferenceartikel peer-reviewed

Wittenborn, T, Nygaard, JV, Horsman, MR, Vorup-Jensen, T, Kjems, J, Thim, T, Nielsen, T, Larsen, EKV & Falk, E 2009, A Novel in Vivo Angiogenesis Mouse Model, Paper fremlagt ved 10th Annual Conference on Arteriosclerosis, Thrombosis and Vascular Biology, Washington DC, USA. 29. april - 01. maj, 2009. *Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology* 7 Lippincott Williams & Wilkins.

Undervisning**Bidrag til lærebog**

Ilkjær, L, Nielsen-Kudsk, JE & Allermann, H 2009, 'Lungeemboli', I, *Thoraxkirurgi*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 221-228.

INFEKTIONSMEDICINSK AFDELING Q, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktperson

Professor, dr. med., ph.d. Lars Østergaard
 Infektionsmedicinsk Afdeling Q
 Århus Universitetshospital, Skejby
 8200 Århus N
 Tlf.: +45 8949 8300
 Fax: +45 8949 8310
 E-mail: larsoest@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Professor, dr. med., ph.d. Lars Østergaard
 Lektor, overlæge, dr. med. Mads R. Buhl
 Overlæge, dr. med., ph.d. Alex Lund Laursen
 Overlæge, dr. med. Carsten Schade Larsen
 Overlæge, dr. med. Eskild Petersen
 Overlæge, ph.d. Merete Storgaard
 Afdelingslæge Hanne Arildsen
 1. reservelæge, ph.d. Peter Leutscher
 1. reservelæge, ph.d. Christian Wejse
 1. reservelæge, dr.med., ph.d. Trine Mogensen
 1. reservelæge, dr.med. Søren Jensen-Fangel
 1. reservelæge, ph.d. Susanne Deutch
 1. reservelæge, ph.d. Rajesh Mohey
 1. reservelæge Ulla Schierup Nielsen
 cand. scient., ph.d. Martin Tolstrup
 cand. scient., ph.d. Martin Roelsgaard Jakobsen
 (Australien)
 cand.scient., ph.d. Jesper Melchjorsen

Klinisk assistent

Cand.med. Rikke Olesen

Ph.d.-studerende

cand. med. Rikke Olesen
 cand. med. Jane Agergaard
 cand.med. Ole Søgaard
 cand.med. Simon Hjerrild
 cand.scient. Carina Agerbo Rosenberg
 cand psych. Signe Groth Renvillard
 sygeplejerske, MPH Lotte Ørnborg Rodkjær
 stud.med. Lars Toft Nielsen
 stud.med. Frauke Rudolf

Andet akademisk personale

cand. scient. Tea Kirkegaard Nielsen
 Reservelæge Matthias Zaccarin
 Stud.med. Stine Søby

Forskningsårsstuderende

stud.med. Anne Roslev Bukh
 stud.med. Katrine Schou
 stud.med. Jesper Damsgaard

Vigtige satsningsområder inden for afdelingens forskning

HIV

- HIV-”snyde-virus” et nyt koncept til forebyggelse af HIV-smitte.
- Peptid-HIV-1 vaccine – en ny vaccinetilgang
- HIV-1 gruppe O transmission og patogenese i humaniserede mus – betydning for effektiv HIV-vaccine
- In vivo antigenproduktion via indkapslede celler og apatogene amøber
- HIV infektion og det innate immunsystem: mekanismer for viral genkendelse og aktivering af inflammation
- Immuncellers funktion hos HIV-smittede
- Innat immunaktivering og HIV patogenese, samt betydningen HIV behandling for immunaktivering og inflammation
- Effekt og sikkerhed af behandling mod HIV ved skift fra behandling med retrovir til abacavir eller tenofovir.
- Tidlige vaskulære ændringer hos patienter inficeret med HIV-HIVASC
- Prævalens af medicinresistente virus hos HIV-patienter, der serokonverterede i perioden fra 2002 til 2007
- Immunaktivering hos patienter samtidig smittet med HIV-1 og HIV-2 - the Co-infection and Immunology Network of West Africa (COINWA)
- Medicin-adherence i en vestafrikansk HIV kohorte
- HIV og depression 2008 - 2011
- HIV og adherence 2006 - 2009 Populati-

ons-baseret HIV-plasma viral load og HIV transmissionsrisiko.

- Genetiske og funktionelle ændringer i HIV1 envelope – hvilken betydning har det for udviklingen af AIDS

Hepatitis

- Undersøgelse af arvævdsdannelse i leveren hos patienter med Hæmofili A eller B ved hjælp af en modificeret ultralydsundersøgelse.
- Studie af cerebral funktion og depression hos kronisk hepatitis C virus patienter før og efter standard behandling med pegyleret interferon α -2a i kombination med ribavirin
- Projekt: T-celle respons efter hepatitis B vaccination.

Tuberkulose

- Inter-observatør variation af Bandim TB-scoren
- Tuberkulose kohortestudier i et høj-endemisk område
- Genetiske risikofaktorer for udvikling af tuberkulose
- Tuberkulosepatienter indlagt på Århus Universitetshospital fra 2001 til 2007

Vacciner (HIV og HBV vacciner beskrevet under sygdommene)

- Øger innat immunaktivering med CPG-adjuvans den kliniske effekt af pneumokok-vaccination af HIV-smittede?
- Immunologisk respons blandt HAART og ikke-HAART behandlede hiv-smittede individer efter immunisering med konjugeret pneumokokvaccine +/- CpG 7909 adjuvant
- *Toxoplasma gondii* anvendt som model til studier af beskyttende immunitet overfor kronisk intracellulære infektioner som f.eks. hepatitis B og C, HIV, tuberkulose og Leishmaniasis.
- HIV & Rejse
- *Chlamydia pneumoniae*, malaria og plasma-cytokin respons hos børn, der vaccineres eller ikke vaccineres med DTP booster vaccine
- 2.4.6 *Chlamydia pneumoniae*, malaria og plasma-cytokin respons hos børn, der vaccineres eller ikke vaccineres med DTP booster vaccine
- Akutte livstruende infektioner

Meningitis

- Bakteriel og viral meningitis - kliniske manifesta-

tioner, forløb og senfølger

- Virale CNS-infektioner - et klinisk studie af associeret neuropatologi med anvendelse af serielle biomarkører, MR-skanning og kognitiv test.

Cystisk fibrose

- Infektion med gule stafylokokker hos patienter med cystisk fibrose

Seksuelt overførte infektioner

- Overvågning af seksuel sundhed i Danmark
- Udvikling og afprøvning af intervention til øget kondombrug
- Effekten af klamydia screening på fertiliteten hos kvinder
- Sent diagnosticerede HIV infektioner: Årsager og mulighed for intervention
- Partneropsporing ved seksuelt overførte infektioner i EU (EuroPN)
- Er der sammenhæng mellem klamydia strategi og komplikationer hos kvinder? Et internationalt sammenligningsstudie

Udviklingsprojekter

- HIV "case-by-case" i Guinea-Bissau (CASBY) - et lægeligt videreuddannelsesprojekt mellem Bandim Health Project, Bissau samt Aarhus Universitetshospital
- Patientuddannelse for nydiagnosticerede hiv-smittede
- Etablering af en web-baseret patientjournal for hepatitis B og C. InfCare
- Rejserelateret sundhed i den danske befolkning

Ph.d.-afhandling

Aggergaard, J 2009, *Randomised study of not providing DTP vaccination together with or after measles vaccination: impact on morbidity and growth*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Berg, RS, Aggerholm, A, Bertelsen, LS, Østergaard, L & Paludan, SR 2009, 'Role of mitogen-activated protein kinases, nuclear factor-kappaB, and interferon regulatory factor 3 in Toll-like receptor 4-mediated activation of HIV long terminal repeat',

Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica, vol. 117, nr. 2, s. 124-32.

- Buhl, MR & Lindquist, L 2009, 'Japanese encephalitis in travelers: review of cases and seasonal risk', *Journal of Travel Medicine*, vol. 16, nr. 3, s. 217-9.
- Comstedt, P, Storgaard, M & Lassen, AT 2009, 'The Systemic Inflammatory Response Syndrome (SIRS) in acutely hospitalised medical patients: a cohort study', *Scand J Trauma Resusc Emerg Med*, vol. 17, nr. 1, s. 67.
- Dellgren, C, Gad, HH, Hamming, OJ, Melchjorsen, J & Hartmann, R 2009, 'Human interferon-lambda3 is a potent member of the type III interferon family', *Genes and Immunity*, vol. 87, nr. 10.
- Duus, LM, Christensen, AV, Navntoft, D, Tarp, B, Nielsen, HV & Petersen, E 2009, 'The schistosoma-specific antibody response after treatment in non-immune travellers', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 4, s. 285-90.
- Ebdrup, L, Pedersen, CM, Andersen, MH & Storgaard, M 2009, 'Prolonged hyperthermia from furosemide infusion-a case report', *European Journal of Clinical Pharmacology*. E-pub ahead of print.
- Engsig, FN, Hansen, AE, Omland, LH, Kronborg, G, Gerstoft, J, Laursen, AL, Pedersen, C, Mogensen, CB, Nielsen, L & Obel, N 2009, 'Incidence, clinical presentation, and outcome of progressive multifocal leukoencephalopathy in HIV-infected patients during the highly active antiretroviral therapy era: a nationwide cohort study', *Journal of Infectious Diseases*, vol. 199, nr. 1, s. 77-83.
- Faergeman, O & Østergaard, LJ 2009, 'Klimaforandringer, fødevareproduktion og human sundhed', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 44, s. 3181-4.
- Gerstoft, J, Mathiesen, L, Lundgren, JD, Nielsen, HI, Pedersen, C, Obel, N & Laursen, A 2009, 'Er velbehandlede HIV-patienter smittefarlige?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1085.
- Gonzalez, VD, Falconer, K, Blom, KG, Reichard, O, Mørn, B, Laursen, AL, Weis, N, Alaeus, A & Sandberg, JK 2009, 'High levels of chronic immune activation in the T cell compartment of HCV/HIV-1 co-infected patients on HAART is reverted by IFN{ alpha} and ribavirin treatment', *Journal of Virology*, vol. 89, s. 11407-11.
- Hansen, N, Obel, N, Christensen, PB, Krarup, H, Laursen, AL, Clausen, MR, Lunding, S, Møller, A, Schlichting, P, Kromann-Andersen, H, Bukh, J, Weis, N, [G, Nielsen [DANHEP group], HI & Tage-Jensen [DANHEP group], UV 2009, 'Predictors of antiviral treatment initiation in hepatitis C virus-infected patients: a Danish cohort study', *Journal of Viral Hepatitis*, vol. 16, nr. 9, s. 659-665.
- Høgh, A, Vammen, S, Østergaard, LJ, Joensen, JB, Henneberg, EW & Lindholt, JS 2009, 'Intermittent roxithromycin for preventing progression of small abdominal aortic aneurysms: long-term results of a small clinical trial', *Vascular and Endovascular Surgery*, vol. 43, nr. 5, s. 452-6.
- Jakobsen, MR, Aggerholm, A, Jørgensen, LB, Laursen, A & Østergaard, LJ 2009, 'Pre-screening HIV-1 reverse transcriptase resistance mutations in subtype B patients using a novel multiplex primer extension assay', *Current HIV Research*, vol. 7, nr. 4, s. 398-409.
- Jamieson, SE, Cordell, H, Petersen, E, McLeod, R, Gilbert, RE & Blackwell, JM 2009, 'Host genetic and epigenetic factors in toxoplasmosis', *Memórias do Instituto Oswaldo Cruz*, vol. 104, nr. 2, s. 162-9.
- Jespersen, S, Søgaard, OS, Fine, M & Østergaard, LJ 2009, 'The relationship between diagnostic tests and case characteristics in Legionnaires' disease', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, s. 1-8.
- Jongert, E, Roberts, CW, Gargano, N, Förster-Wald, E & Petersen, E 2009, 'Vaccines against Toxoplasma gondii: challenges and opportunities', *Memórias do Instituto Oswaldo Cruz*, vol. 104, nr. 2, s. 252-66.
- Kazlauskaitė, R, Østergaard, L, Laursen, T & Ingerslev, HJ 2009, 'Assisteret reproduktion ved HIV-infektion', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 18, s. 1496-9.
- Knudsen, JB, Fursted, K, Petersen, E, Wierup, P, Mølgaard, H, Poulsen, SH & Egeblad, H 2009, 'Infective endocarditis: a continuous challenge. The recent experience of a European tertiary center', *Journal of Heart Valve Disease*, vol. 18, nr. 4, s. 386-94.
- Kristoffersen, KB, Søgaard, OS, Wejse, C, Black, FT, Greve, T, Tarp, B, Storgaard, M & Sodemann, M 2009, 'Antibiotic treatment interruption of suspected lower respiratory tract infections based on a single procalcitonin measurement at hospital admission-a randomized trial', *Clinical Microbiology and Infection*, vol. 15, s. 481-7.
- Leutscher, P, Høst, E & Reimert, CM 2009, 'Semen quality in Schistosoma haematobium infected men in Madagascar', *Acta Tropica*, vol. 109, nr. 1, s. 41-4.
- Melchjorsen, J, Matikainen, S & Paludan, SR 2009, 'Activation and Evasion of Innate Antiviral Immunity by Herpes Simplex Virus', *Viruses*, s. 737-759.
- Melchjorsen, J, Kristiansen, H, Christiansen, R, Rintahaka, J, Matikainen, S, Paludan, SR & Hartmann,

- R 2009, 'Differential Regulation of the OASL and OAS1 Genes in Response to Viral Infections', *Journal of Interferon & Cytokine Research*. E-pub ahead of print.
- Meroni, V, Genco, F, Tinelli, C, Lanzarini, P, Bollani, L, Stronati, M & Petersen, JE 2009, 'Spiramycin treatment of *Toxoplasma gondii* infection in pregnant women impairs the production and the avidity maturation of *T. gondii*-specific immunoglobulin G antibodies', *Clinical and Laboratory Immunology*, vol. 16, nr. 10, s. 1517-20.
- Mikkelsen, SS, Jensen, SB, Chiliveru, S, Melchjorsen, J, Julkunen, I, Gaestel, M, Arthur, JSC, Flavell, RA, Ghosh, S & Paludan, SR 2009, 'RIG-I-mediated activation of p38 MAPK is essential for viral induction of interferon and activation of dendritic cells: dependence on TRAF2 and TAK1', *Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 16, s. 10774-82.
- Mocroft, A, Wyatt, C, Szczech, L, Neuhaus, J, El-Sadr, W, Tracy, R, Kuller, L, Shlipak, M, Angus, B, Klinker, H, Ross, M, INSIGHT SMART Study Group, Østergaard, LJ & Nielsen, HI 2009, 'Interruption of antiretroviral therapy is associated with increased plasma cystatin C', *AIDS*, vol. 23, nr. 1, s. 71-82.
- Mogensen, T 2009, 'Pathogen recognition and inflammatory signaling in innate immune defenses', *Clinical Microbiology Reviews*, vol. 22, nr. 2, s. 240-73.
- Mortensen, KL, Knudsen, JB, Jensen-Fangel, S, Stausbøl-Grøn, B, Arendrup, MC & Petersen, E 2009, 'Successful management of invasive aspergillosis presenting as pericarditis in an adult patient with chronic granulomatous disease', *Mycoses*, vol. 34, s. 285-6.
- Nielsen, US, Petersen, E & Larsen, CS 2009, 'Hepatitis B immunization coverage and risk behaviour among Danish travellers Are immunization strategies based on single journey itineraries rational?', *Journal of Infection*, vol. 59, s. 353-9.
- Petersen, JE, Vesco, G, Villari, S & Buffolano, W 2009, 'What Do We Know About Risk Factors for Infection in Humans with *Toxoplasma gondii* and How Can We Prevent Infections?', *Zoonoses and Public Health*. E-pub ahead of print.
- Podlekareva, DN, Mocroft, A, Post, FA, Riekstina, V, Miro, JM, Furrer, H, Bruyand, M, Panteleev, AM, Rakhmanova, AG, Girardi, E, Losso, MH, Toibaro, JJ, Caylá, J, Miller, RF, Obel, N, Skrahina, A, Chentsova, N, Lundgren, JD, Kirk, O, [HIV/TB Study Writing Group], Larsen [HIV/TB Study Writing Group], CS & Pedersen [HIV/TB Study Writing Group], G 2009, 'Mortality from HIV and TB coinfections is higher in Eastern Europe than in Western Europe and Argentina', *AIDS*, vol. 23, nr. 18, s. 2485-95.
- Raaby, L, Bendix-Struve, M, Nielsen, J & Wejse, C 2009, 'Inter-observer variation of the Bandim TB-score', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, s. 1-4.
- Rabna, P, Andersen, A, Wejse, C, Oliveira, I, Gomes, VF, Haaland, MB, Aaby, P & Eugen-Olsen, J 2009, 'High mortality risk among individuals assumed to be TB-negative can be predicted using a simple test', *Tropical Medicine & International Health*, vol. 14, nr. 9, s. 986-94.
- Rathe, M, Rafn, A, Poulsen, T & Mohey, R 2009, 'Et tilfælde af tungiasis efter rejse i Kenya', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 10, s. 818.
- Rodkjaer, L, Laursen, T, Balle, N & Sodemann, M 2009, 'Depression in patients with HIV is under-diagnosed: a cross-sectional study in Denmark', *HIV Medicine*. E-pub ahead of prints.
- Rosenberg, CA, De Craeye, S, Jongert, E, Gargano, N, EB, Del Porto, P, Vorup-Jensen, T & Petersen, JE 2009, 'Induction of partial protection against infection with *Toxoplasma gondii* genotype II by DNA vaccination with recombinant chimeric tachyzoite antigens', *Vaccine*, vol. 27, s. 2489-98.
- Sandfeld, L, Petersen, JE, Sousa, S, Laessoe, M & Milea, D 2009, 'Bilateral papillitis in ocular toxoplasmosis', *Eye (London, 1880)*. E-pub ahead of print.
- Schlagenhauf, P & Petersen, E 2009, 'Antimalaria drug resistance: the mono-combi-counterfeit triangle', *Expert Review of Anti-infective Therapy*, vol. 7, nr. 9, s. 1039-42.
- Silveira, C, Gargano, N, Kijlstra, A & Petersen, E 2009, 'Toxoplasma vaccines: appropriate end points and sample size in future human clinical trials', *Expert Review of Anti-infective Therapy*, vol. 7, nr. 8, s. 905-8.
- Stensvold, CR, Skov, J, Møller, LN, Jensen, PM, Kapel, CMO, Petersen, E & Nielsen, HV 2009, 'Seroprevalence of human toxocarasis in Denmark', *Clinical and Laboratory Immunology*, vol. 16, s. 1372-3.
- Stäger, K, Legros, F, Krause, G, Low, N, Bradley, D, Desai, M, Graf, S, D'Amato, S, Mizuno, Y, Janzon, R, Petersen, E, Kester, J, Steffen, R & Schlagenhauf, P 2009, 'Imported malaria in children in industrialized countries, 1992-2002', *Emerging Infectious Diseases (Print Edition)*, vol. 15, nr. 2, s. 185-91.
- Søgaard, OS, Lohse, N, Gerstoft, J, Kronborg, G, Østergaard, L, Pedersen, C, Pedersen, G, Sørensen, HT

& Obel, N 2009, 'Mortality after hospitalization for pneumonia among individuals with HIV, 1995-2008: a Danish cohort study', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 9, s. e7022.

Tan, H, Petersen, E, Møller, LN, Phillips, P, Neto, EC & Gilbert, RE 2009, 'Recovery of anti-Toxoplasma gondii immunoglobulin M in stored Guthrie card blood spots', *Journal of Clinical Microbiology*, vol. 47, nr. 8, s. 2626-8.

Thusgaard, M, Christensen, JH, Mørn, B, Andersen, T, Vige, R, Arildsen, H, Schmidt, EB & Nielsen, H 2009, 'Effect of fish oil (n-3 polyunsaturated fatty acids) on plasma lipids, lipoproteins and inflammatory markers in HIV-infected patients treated with antiretroviral therapy: A randomized, double-blind, placebo-controlled study', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 10, s. 760-6.

Velez, DR, Wejse, C, Stryjewski, ME, Abbate, E, Hulme, WF, Myers, JL, Estevan, R, Patillo, SG, Olesen, R, Tacconelli, A, Sirugo, G, Gilbert, JR, Hamilton, CD & Scott, WK 2009, 'Variants in toll-like receptors 2 and 9 influence susceptibility to pulmonary tuberculosis in Caucasians, African-Americans, and West Africans', *Human Genetics*, vol. 127, nr. 1, s. 65-73.

Wejse, C, Gomes, VF, Rabna, P, Gustafson, P, Aaby, P, Lisse, IM, Andersen, PL, Glerup, H & Sodemann, M 2009, 'Vitamin D as supplementary treatment for tuberculosis: a double-blind, randomized, placebo-controlled trial', *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, vol. 179, nr. 9, s. 843-50.

Kommentar/debat

Wejse, C & Glerup, H 2009, 'Effect of vitamin D on tuberculosis and HIV replication depends on conversion to calcitriol and concentration', *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, vol. 180, nr. 8, s. 795.

Wejse, C, Gomes, V, Gustafson, P, Aaby, P, Lisse, IM, Andersen, PL, Glerup, H & MS 2009, 'Improved vitamin D status despite allocation to placebo in a tuberculosis treatment trial: contamination bias?', *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*.

Videnskabelig bog/antologi

Andersen, PL, Fisker, N, Garred, P, Heilmann, C, Herlin, T, Marquart, HVH, Permin, H, Rosenfeldt, V, Ryder,

LP, Valerius, NH & Veirum, JE 2009, *Retningslinier for diagnostik og behandling af primær immundefekt*.

Videnskabelig rapport

Clausen, MR, Weis, N, Christensen, PB, Krarup, H, Laursen, AL, Schichting, P & Ørskov Lindhardt, B 2009, *Behandling af hepatitis B virus (HBV) og hepatitis C virus (HCV) infektion*.

AFDELINGEN FOR KLINISK FYSIOLOGI OG NUKLEAR- MEDICIN, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS OG ÅRHUS NIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktpersoner:

Lektor, dr. med. Michael Rehling
Afdelingen for Klinisk Fysiologi og Nuklearmedicin
Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus
Brendstrupgårdsvej, 8200 Århus N.
Tlf.: +45 8949 8400
Fax: +45 8949 6012
E-mail: mre@sks.aaa.dk

Professor, overlæge, dr. med. Jørgen Frøkiær
Afdelingen for Klinisk Fysiologi og Nuklearmedicin
Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus
Brendstrupgårdsvej, 8200 Århus N.
Tlf.: +45 8949 8401
Fax: +45 8949 6012
E-mail: jf@ki.au.dk

Videnskabelige medarbejdere:

Deltidsforskere

Professor, dr. med. Jørgen Frøkiær
Lektor, overlæge, dr. med. Michael Rehling
Overlæge Søren Steen Nielsen
Overlæge Karin Rasmussen
Kemiker, cand. scient. Lise Falborg
Hospitalsfysiker, civilingeniør Christian Flø
Hospitalsfysiker, civilingeniør Theis Bacher
Hospitalsfysiker, cand. scient. Henrik Bluhme

Ph.d. studerende:

Jens Kristensen
Martin Busk
Thomas Dissing.

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning:

- Myokardieperfusion hos patienter med iskæmisk hjertesygdom med speciel henblik på viabelt myokardium og myokardieperfusion efter PCI.
- Basal og klinisk eksperimentel nyrefysiologisk og patofysiologisk forskning, udvikling og evaluering af diagnostiske metoder.
- Vand- og saltmetabolisme: Molekylær fysiolo-

giske undersøgelser af vand- og salttransport i forskellige organer og organsystemer. Kliniske undersøgelser af V2-agonister.

- Obstruktiv nyresygdom, diabetisk nefropati, renovaskulær hypertension.
- Nuklearmedicinske metoder i onkologi og endokrinologi.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Bae, EH, Lee, J, Ma, SK, Kim, IJ, Frøkiær, J, Nielsen, S, Kim, SY & Kim, SW 2009, '{ alpha} -Lipoic acid prevents cisplatin-induced acute kidney injury in rats', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 24, nr. 9, s. 2692-700.
- Busk, M, Kaltoft, A, Nielsen, SS, Bøttcher, M, Rehling, M, Thuesen, L, Bøtker, HE, Lassen, JF, Christiansen, EH, Krusell, LR, Andersen, HR, Nielsen, TT & Kristensen, SD 2009, 'Infarct size and myocardial salvage after primary angioplasty in patients presenting with symptoms for <12 h vs. 12-72 h', *European Heart Journal*. vol. 30, s. 1322-30.
- Haraldsen, A, Eskild-Jensen, A & Frøkiær, J 2009, 'Apro- tininskintigrafi ved amyloidose', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 22, s. 1837-9.
- Jensen, AM, Bae, EH, Fenton, RA, Nørregaard, R, Nielsen, S, Kim, SW & Frøkiær, J 2009, 'Angiotensin II regulates V2 receptor and pAQP2 during ureteral obstruction', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 296, nr. 1, s. F127-F134.
- Jensen, AM, Nørregaard, R, Topcu, SO, Frøkiær, J & Pedersen, M 2009, 'Oxygen tension correlates with regional blood flow in obstructed rat kidney', *Journal of Experimental Biology*, vol. 212, nr. Pt 19, s. 3156-3163.
- Kaltoft, A, Terkelsen, C, Bøttcher, M, Lassen, J, Nielsen, SS, Krusell, L, Kristensen, S, Ravkilde, J, Kelbæk, H, Bøtker, H, Christiansen, E, Rehling, M & Thuesen, L 2009, 'Scintigraphic evaluation of routine filterwire distal protection in percutaneous coronary intervention for acute ST-segment

- elevation myocardial infarction: a randomized controlled trial', *Journal of Nuclear Cardiology*. vol. 16, s. 784-91.
- Kristensen, J, Mortensen, UM, Schmidt, M, Nielsen, PH, Nielsen, TT & Maeng, M 2009, 'Lack of cardioprotection from subcutaneously and preischemic administered Liraglutide in a closed chest porcine ischemia reperfusion model', *BMC Cardiovascular Disorders*, vol. 9, s. 31.
- Kwon, T, Nielsen, J, Møller, H, Fenton, R, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Aquaporins in the Kidney', *Handbook of Experimental Pharmacology*, vol. 190, s. 95-132.
- Lütken, SC, Kim, SW, Jonassen, TEN, Marples, D, Knepper, MA, Kwon, T, Frøkiær, J & Nielsen, S 2009, 'Changes of renal AQP2, ENaC, and NHE3 in experimentally induced heart failure: response to angiotensin II AT1 receptor blockade', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 297, nr. 6, s. 1678-1688.
- Nielsen, JM, Kristiansen, SB, Nørregaard, R, Andersen, CL, Denner, L, Nielsen, TT, Flyvbjerg, A & Bøtker, HE 2009, 'Blockage of receptor for advanced glycation end products prevents development of cardiac dysfunction in db/db type 2 diabetic mice', *European Journal of Heart Failure*, vol. 11, nr. 7, s. 638-47.
- Olesen, ETB, de Seigneux, S, Wang, G, Lütken, SC, Frøkiær, J, Kwon, T & Nielsen, S 2009, 'Rapid and segmental specific dysregulation of AQP2, S256-pAQP2 and renal sodium transporters in rats with LPS-induced endotoxaemia.', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 24, nr. 8, s. 2338-49.
- Povlsen, JA, Løfgren, B, Rasmussen, LE, Nielsen, JM, Nørregaard, R, Kristiansen, SB, Bøtker, HE & Nielsen, TT 2009, 'Cardioprotective effect of L-glutamate in Obese Type 2 Diabetes Mellitus Studies on the isolated perfused Zucker diabetic fatty rat heart', *Clinical and Experimental Pharmacology & Physiology*. E-pub ahead of print.
- Terkelsen, CJ, Sørensen, JT, Kaltoft, A, Nielsen, SS, Thuesen, L, Bøtker, H & Lassen, JF 2009, 'Prevalence and significance of accelerated idioventricular rhythm in patients with ST-elevation myocardial infarction treated with primary percutaneous coronary intervention', *American Journal of Cardiology*, vol. 104, nr. 12, s. 1641-6.
- Wang, G, Topçu, SO, Ring, T, Wen, J, Djurhuus, JC, Kwon, T, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Age-dependent renal expression of acid-base transporters in neonatal ureter obstruction', *Pediatric Nephrology*, vol. 24, nr. 8, s. 1487-500.
- Wang, G, Ring, T, Li, C, Kim, SW, Wen, J, Djurhuus, JC, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Unilateral Ureteral Obstruction Alters Expression of Acid-Base Transporters in Rat Kidney', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 6, s. 2964-73.
- Wen, JG, Li, ZZ, Zhang, H, Wang, Y, Wang, G, Wang, Q, Nielsen, S, Djurhuus, JC & Frøkiær, J 2009, 'Expression of renal aquaporins is down-regulated in children with congenital hydronephrosis', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 6, s. 486-493.
- Wen, JG, Wang, GX, Chen, Y, Ringgaard, S, Vinter-Jensen, L, Jørgensen, TM, Li, Z, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, S, Djurhuus, JC & Frøkiær, J 2009, 'Long-Term EGF Treatment Partially Prevents Reduction of Renal Blood Flow in Response to Neonatally Induced Partial Unilateral Ureteral Obstruction', *Nephron Experimental Nephrology*, vol. 111, nr. 2, s. e51-e59.

Review

- Andersen, TB, Eskild-Jensen, A, Frøkiær, J & Mortensen, J 2009, 'Measuring glomerular filtration rate in Children; Can Cystatin C Replace Established Methods? A Review', *Pediatric Nephrology*, vol. 24, nr. 5, s. 929-941.

KLINISK IMMUNOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktperson

Ledende overlæge Bjarne Kuno Møller
Klinisk Immunologisk Afdeling
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgårdsvej 100
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5300
E-mail: bjamoell@rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Lektor, overlæge, dr.med. Niels Grunnet
Cand.scient., ph.d. Mette Christiansen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Studier af blodtyper, genomisk og fænotypisk.
- Antigen-præsentation i subsets af dendritiske celler.
- Interaktion mellem det adaptive og innate immunsystem
- Metoder til vurdering af risikofaktorer ved organtransplantation
- Prognostiske markører i immunsystemet ved autoimmune tilstande.
- Kvalitetssikring inden for transfusionsmedicin med kortlægning af anvendelse af blod og komplikationer ved tapping og transfusion af donorblod.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Call, MJ, Xing, X, Cuny, GD, Seth, NP, Altmann, DM, Fugger, L, Krogsgaard, M, Stein, RL & Wucherpfennig, KW 2009, 'In vivo enhancement of peptide display by MHC class II molecules with small molecule catalysts of peptide exchange', *Journal of Immunology*, vol. 182, nr. 10, s. 6342-52.

Erikstrup, C, Kronborg, G, Lohse, N, Rye Ostrowski, S, Gerstoft, J & Ullum, H 2009, 'T-Cell Dysfunction in HIV-1-Infected Patients With Impaired Recovery

of CD4 Cells Despite Suppression of Viral Replication', *Journal of acquired immune deficiency syndromes (1999)*.

Friese, MA & Fugger, L 2009, 'Pathogenic CD8(+) T cells in multiple sclerosis', *Annals of Neurology*, vol. 66, nr. 2, s. 132-41.

Fugger, L, Friese, MA & Bell, JI 2009, 'From genes to function: the next challenge to understanding multiple sclerosis', *Nature Reviews. Immunology*, vol. 9, nr. 6, s. 408-17.

González, JA, Jensen, LT, Doyle, SE, Miranda-Anaya, M, Menaker, M, Fugger, L, Bayliss, DA & Burdakov, D 2009, 'Deletion of TASK1 and TASK3 channels disrupts intrinsic excitability but does not abolish glucose or pH responses of orexin/hypocretin neurons', *European Journal of Neuroscience*, vol. 30, nr. 1, s. 57-64.

González, JA, Horjales-Araujo, E, Fugger, L, Broberger, C & Burdakov, D 2009, 'Stimulation of orexin/hypocretin neurones by thyrotropin-releasing hormone', *Journal of Physiology*, vol. 587, nr. Pt 6, s. 1179-86.

Grunnet, N, Bødvarsson, M, Jakobsen, A, Kyllönen, L, Olausson, M, Pfeffer, P & Sørensen, SS 2009, 'Aspects of present and future data presentation in Scandiatransplant', *Transplantation Proceedings*, vol. 41, nr. 2, s. 732-5.

Haissman, JM, Vestergaard, LS, Sembuche, S, Erikstrup, C, Mmbando, B, Mtullu, S, Lemnge, MM, Gerstoft, J & Ullum, H 2009, 'Plasma cytokine levels in Tanzanian HIV-1-infected adults and the effect of antiretroviral treatment', *Journal of acquired immune deficiency syndromes (1999)*, vol. 52, nr. 4, s. 493-7.

Harkiolaki, M, Holmes, SL, Svendsen, P, Gregersen, JW, Jensen, LT, McMahon, R, Friese, MA, van Boxel, G, Etzensperger, R, Tzartos, JS, Kranc, K, Sainsbury, S, Harlos, K, Mellins, ED, Palace, J, Esiri, MM, van der Merwe, PA, Jones, EY & Fugger, L 2009, 'T cell-mediated autoimmune disease due to low-affinity crossreactivity to common microbial peptides', *Immunity*, vol. 30, nr. 3, s. 348-57.

Jensen, AØ, Møller, BK, Vangkilde, A, Mark, B, Obitz, ER, Kragballe, K & Iversen, L 2009, 'Treatment of

treatment-resistant autoimmune blistering skin disorders with rituximab', *British Journal of Dermatology*, vol. 160, nr. 6, s. 1359-61.

Johansson, PI, Titlestad, K, Møller, BK & Ullum, H 2009, 'Overtransfusion--en dansk uvane med alvorlige konsekvenser', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1072.

Just, SA, Marcussen, N, Sprogøe, U, Kofoed-Nielsen, PB & Bistrup, C 2009, 'Acute antibody-mediated rejection after ABO-incompatible kidney transplantation treated successfully with antigen-specific immunoabsorption', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 25, nr. 1, s. 310-3.

Pedersen, AB, Mehnert, F, Overgaard, S, Møller, B & Johnsen, SP 2009, 'Transfusionspraksis ved total hoftealloplastik på danske ortopædkirurgiske afdelinger', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 12, s. 973-7.

Tenzer, S, Wee, E, Burgevin, A, Stewart-Jones, G, Friis, L, Lamberth, K, Chang, C, Harndahl, M, Weimershaus, M, Gerstoft, J, Akkad, N, Klenerman, P, Fugger, L, Jones, EY, McMichael, AJ, Buus, S, Schild, H, van Endert, P & Iversen, AKN 2009, 'Antigen processing influences HIV-specific cytotoxic T lymphocyte immunodominance', *Nature Immunology*, vol. 10, nr. 6, s. 636-46.

Zinyama-Gutsire, R, Gomo, E, Kallestrup, P, Eriksrup, C, Ullum, H, Butterworth, AE, Munyati, S & Mdluza, T 2009, 'Downregulation of MIP-1alpha/CCL3 with praziquantel treatment in *Schistosoma haematobium* and HIV-1 co-infected individuals in a rural community in Zimbabwe', *BMC Infectious Diseases*, vol. 9, s. 174.

KLINISK MIKROBIOLOGISK AFDELING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktperson:

Lektor, konst. forskningsansvarlig overlæge, ph.d.

Niels Nørskov-Lauritsen

Klinisk mikrobiologisk afdeling

Aarhus Universitetshospital Skejby

Brendstrupgårdsvej 100

8200 Århus N

Tlf.: +45 8949 5603

Fax: +45 8949 5611

E-mail: nielnoer@rm.dk

Ph.d. studerende:

Overvågningskoordinator, MPH Rita Leth

cand.med. Thomas Greve

Deltidsforskere:

Lektor, overlæge, dr.med. Kurt Fuursted

Overlæge, ph.d. Brian Kristensen

Overlæge, ph.d. og dr.med. Svend Ellermann-Eriksen

cand. scient., ph.d. Knud Hanberg

cand. scient., ph.d. Marianne Lind

Reservelæge, ph.d. Mikala Wang

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingen

forskning:

- PCR diagnostik af luftvejsinfektioner
- Cystisk fibrose mikrobiologi
- Molekylær diagnostik og genotypning af *Chlamydia trachomatis*
- Infektionsovervågning på baggrund af registre-rede oplysninger i sundhedsvæsenet
- Biofilm og knogleinfektioner
- *Clostridium difficile* resistens og behandling
- Optimering af diagnostik af endocarditis, meningitis og pneumoni

Ph.d.-afhandling

Laustsen, S 2009, *Hand hygiene among hospital staff.*

An investigation of adherence to correct alcoholic hand rubbing and influence on hospital acquired infections, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Bøving, MK, Pedersen, LN & Møller, JK 2009, 'Eight-plex PCR and liquid-array detection of bacterial and viral pathogens in cerebrospinal fluid from patients with suspected meningitis', *Journal of Clinical Microbiology*, vol. 47, nr. 4, s. 908-13.

Ehlers Klug, T, Rusan, M, Fuursted, K & Ovesen, T 2009, 'Fusobacterium necrophorum: most prevalent pathogen in peritonsillar abscess in Denmark', *Clinical Infectious Diseases*, vol. 49, nr. 10, s. 1467-72.

Gradel, K, Nørgaard, M, Dethlefsen, C, Schønheyder, H, Kristensen, B, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Increased risk of zoonotic Salmonella and Campylobacter gastroenteritis in patients with haematological malignancies: a population-based study', *Annals of Hematology*, vol. 88, nr. 8, s. 761-767.

Gradel, KO, Schønheyder, HC, Kristensen, B, Dethlefsen, C, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Are Host Characteristics or Exposure Factors Mainly Involved in the Acquisition of Zoonotic Salmonella and Campylobacter Coinfection in Humans?', *Foodborne pathogens and disease*, vol. 6, nr. 2, s. 251-255.

Gradel, KO, Nielsen, HL, Schønheyder, HC, Ejlersen, T, Kristensen, B & Nielsen, H 2009, 'Increased short and long term risk of inflammatory bowel disease after Salmonella or Campylobacter gastroenteritis', *Gastroenterology*, vol. 137, nr. 2, s. 495-501.

Knudsen, JB, Fuursted, K, Petersen, E, Wierup, P, Mølgaard, H, Poulsen, SH & Egeblad, H 2009, 'Infective endocarditis: a continuous challenge. The recent experience of a European tertiary center', *Journal of Heart Valve Disease*, vol. 18, nr. 4, s. 386-94.

Laustsen, S, Kristensen, B, Thulstrup, AM, Møller, JK & Bibby, BM 2009, 'Amount of alcohol-based hand rub used and incidence of hospital-acquired bloodstream infection in a danish hospital', *Infection Control & Hospital Epidemiology*, vol. 30, nr. 10, s. 1012-4.

Laustsen, S, Lund, E, Bibby, BM, Kristensen, B, Thulstrup, AM & Kjølseth Møller, J 2009, 'Cohort study

of adherence to correct hand antisepsis before and after performance of clinical procedures', *Infection Control & Hospital Epidemiology*, vol. 30, nr. 2, s. 172-8.

- Laustsen, S, Bibby, BM, Kristensen, B, Møller, JK & Thulstrup, AM 2009, 'E-learning may improve adherence to alcohol-based hand rubbing: a cohort study', *American Journal of Infection Control*, vol. 37, nr. 7, s. 565-8.
- Nielsen, US, Petersen, E & Larsen, CS 2009, 'Hepatitis B immunization coverage and risk behaviour among Danish travellers Are immunization strategies based on single journey itineraries rational?', *Journal of Infection*. vol. 59, s. 353-9.
- Nørskov-Lauritsen, N, Marchandin, H & Dowzicky, MJ 2009, 'Antimicrobial susceptibility of tigecycline and comparators against bacterial isolates collected as part of the TEST study in Europe (2004-2007)', *International journal of antimicrobial agents*. vol. 34, s. 121-30.
- Nørskov-Lauritsen, N, Overballe, M & Kilian, M 2009, 'Delineation of the species *Haemophilus influenzae* by phenotype, multilocus sequence phylogeny, and detection of marker genes.', *Journal of Bacteriology*, vol. 191, s. 822-31.
- Nørskov-Lauritsen, N 2009, 'Detection of cryptic genospecies misidentified as *Haemophilus influenzae* in routine clinical samples by assessment of marker genes *fucK*, *hap*, and *sodC*', *Journal of Clinical Microbiology*. vol. 47, s. 2590-2.
- Pedersen, LN, Herrmann, B & Møller, JK 2009, 'Typing *Chlamydia trachomatis*: from egg yolk to nanotechnology', *FEMS Immunology and Medical Microbiology*, vol. 55, nr. 2, s. 120-30.
- Troelsen, A, Møller, JK, Bolvig, L, Prynø, T, Pedersen, LN & Søballe, K 2009, 'Animal-Associated Bacteria, *Erysipelotrix rhusiopathiae*, as the Cause of Infection in a Total Hip Arthroplasty Eradication by Standard Treatment Procedures', *The Journal of arthroplasty*. E-pub ahead of print.

Editorial

- Schønheyder, HC & Kristensen, B 2009, 'En ny virulent klon af *Clostridium difficile* er en udfordring for danske hospitaler', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 19, s. 1578.

MOLEKYLÆR MEDICINSK ADFELING (MOMA), ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Videnskabeligt personale.

Kontaktperson:

Ledende Overlæge, Professor, dr. med. Torben F. Ørntoft
Molekylær Medicinsk Afdeling (MOMA), Århus Universitetshospital, Skejby.
Brendstrupgårdsvej
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 9400
Fax: +45 8949 6018
E-mail: Orntoft@ki.au.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Ledende Overlæge Professor, dr. med. Torben F. Ørntoft
Lektor, afdelingslæge, ph.d. Else Marie Vestergaard
Kemiker, ph.d. Katja Adolf
Kemiker, lic. med. Friedrik P. Wikman
cand.scient., ph.d. Lisbeth Nørum Pedersen
Kemiker, ph.d. Mette Gaustadnes

Data manager

cand.scient. ph.d. Søren Vang

Områdeansvarlige forskningslektorer

cand.scient., ph.d. Lars D. Andersen
cand.scient., ph.d. Claus Lindberg Andersen
cand.scient., ph.d. Karin Demtröder
cand.scient., ph.d. Karina Dalsgaard Sørensen

Forskningslektorer

cand.scient., ph.d. Francisco Mansilla Castano
cand.scient., ph.d. Lise Lotte Christensen

Post Docs.

cand.scient., ph.d. Kasper Thorsen
cand.scient., ph.d. Charlotte Modin
cand.scient., ph.d. Julie Bødker
cand.scient., ph.d. Marie Stampe Ostenfeld
cand.scient., ph.d. Bodil Øster
cand.scient., ph.d. Iver Nordentoft
cand.scient., ph.d. Philippe Lamy
cand.scient., ph.d. Mads Rasmussen

cand.scient., ph.d. Vibeke Hvidberg
cand.scient., ph.d. Christa Haldrup

Ph.d. stud.

cand.scient. Pia Pinholt Madsen
cand. med. Anne Sofie Brems Eskildsen
cand.scient. Troels Schepeler
cand.med. Diem Bentzon
cand.scient. Jørgen Thomas Reinert
cand.med. Martin Mørk Sørensen

Specialestuderende

Hanne Bak Jensen
Anja Holm
Heidi Tobiasen
Helle Kristensen
Annette Søndergaard

Forskningsårsstuderende

stud.med. Asger Østerberg-Eller
stud.med. Niels Fristrup
stud.med. Ramshamker Ramanathan
stud.med. Mette Opstrup Nielsen
stud.med. Christoffer Mørk Sørensen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Kromosomal instabilitet ved cancer
- Genetisk diagnostik af arvelige cancer sygdomme
- Molekylære markører for blærecancer og udvikling af DNA arrays til simultan monitorering af multiple geners ekspression
- Anvendelse af høj densitet DNA arrays til molekylær klassifikation og prædiktion
- SNP arrays
- DNA methylering og cancer
- miRNA og Colon, Blære & Prostata cancer
- Molekylære markører for colon cancer
- Regulatoriske polymorfier og risiko for udvikling af CRC (colo-rectal cancer)
- NGS teknologi til klinisk og forskningsmæssig brug

Ph.d.-afhandling

Rasmussen, MH 2009, *Retroviral tagging of cancer genes in mouse models*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

Bøving, MK, Pedersen, LN & Møller, JK 2009, 'Eight-plex PCR and liquid-array detection of bacterial and viral pathogens in cerebrospinal fluid from patients with suspected meningitis', *Journal of Clinical Microbiology*, vol. 47, nr. 4, s. 908-13.

Christensen, LL, Kariola, R, K Korhonen, M, Wikman, F, Sunde, LEM, Gerdes, A, Okkels, H, A Brandt, C, Bernstein, I, v O Hansen, T, Hagemann-Madsen, R, Andersen, CL, Nystrøm, M & Ørntoft, TF 2009, 'Functional characterization of rare missense mutations in MLH1 and MSH2 identified in Danish colorectal cancer patients', *Familial Cancer*, vol. 8, nr. 4, s. 489-500.

Dyrskjød, L, Ostefeld, MS, Bramsen, JB, Silahtaroglu, AN, Lamy, P, Ramanathan, R, Fristrup, N, Jensen, JL, Andersen, CL, Zieger, K, Kauppinen, S, Ulhøi, BP, Kjems, J, Borre, M & Ørntoft, TF 2009, 'Genomic profiling of microRNAs in bladder cancer: miR-129 is associated with poor outcome and promotes cell death in vitro', *Cancer Research*, vol. 69, nr. 11, s. 4851-60.

Egerod, FL, Bartels, A, Fristrup, N, Borre, M, Ørntoft, TF, Oleksiewicz, MB, Brünner, N & Dyrskjød, L 2009, 'High frequency of tumor cells with nuclear Egr-1 protein expression in human bladder cancer is associated with disease progression', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 385.

Heebøll, S, Borre, M, Ottosen, P, Andersen, LD, Ørntoft, TF & Tørring, N 2009, 'Snail is over-expressed in Prostate Cancer.', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, s. 196-204.

Heebøll, S, Borre, M, Ottosen, PD, Dyrskjød, L, Tørring, N & Ørntoft, TF 2009, 'Snail1 is over-expressed in prostate cancer', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, nr. 3, s. 196-204.

Jorissen, RN, Gibbs, P, Christie, M, Prakash, S, Lipton, L, Desai, J, Kerr, D, Aaltonen, LA, Arango, D, Kruhøffer, M, Ørntoft, TF, Andersen, CL, Gruidl, M, Kamath, VP, Eschrich, S, Yeatman, TJ & Sieber, OM 2009, 'Metastasis-Associated Gene Expression

Changes Predict Poor Outcomes in Patients with Dukes Stage B and C Colorectal Cancer', *Clinical Cancer Research*, vol. 15, nr. 24, s. 7642-7651.

Mansilla, F, Lamy, P, Ørntoft, TF & Birkenkamp-Demtröder, K 2009, 'Genes Involved in Human Ribosome Biogenesis are Transcriptionally Upregulated in Colorectal Cancer', *Scholarly Research Exchange*.

Mortensen, MM, Mortensen, PS & Borre, M 2009, 'Percentage of tumour-positive biopsy cores: an independent predictor of extraprostatic disease', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 2, s. 109-13.

Nielsen, JM, Kristiansen, SB, Nørregaard, R, Andersen, CL, Denner, L, Nielsen, TT, Flyvbjerg, A & Bøtker, HE 2009, 'Blockage of receptor for advanced glycation end products prevents development of cardiac dysfunction in db/db type 2 diabetic mice', *European Journal of Heart Failure*, vol. 11, nr. 7, s. 638-47.

Ostefeld, MS, Bramsen, JB, Lamy, P, Villadsen, SB, Fristrup, N, Ulhøi, BP, Borre, M, Kjems, J, Dyrskjød, L & Ørntoft, TF 2009, 'miR-145 induces caspase-dependent and -independent cell death in urothelial cancer cell lines with targeting of an expression signature present in Ta bladder tumors', *Oncogene*. E-pub ahead of print.

Pedersen, LN, Herrmann, B & Møller, JK 2009, 'Typing Chlamydia trachomatis: from egg yolk to nanotechnology', *FEMS Immunology and Medical Microbiology*, vol. 55, nr. 2, s. 120-30.

Troelsen, A, Møller, JK, Bolvig, L, Prynø, T, Pedersen, LN & Søballe, K 2009, 'Animal-Associated Bacteria, Erysipelotrix rhusiopathiae, as the Cause of Infection in a Total Hip Arthroplasty Eradication by Standard Treatment Procedures', *The Journal of arthroplasty*. E-pub ahead of print.

Zieger, K, Wiuf, CH, Jensen, KM, Ørntoft, TF & Andersen, LD 2009, 'Chromosomal imbalance in the progression of high-risk non-muscle invasive bladder cancer.', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 149.

Zieger, K, Marcussen, N, Borre, M, Ørntoft, TF & Andersen, LD 2009, 'Consistent genomic alterations in carcinoma in situ of the urinary bladder confirm the presence of two major pathways in bladder cancer development.', *International Journal of Cancer*, vol. 125, s. 2095-103.

Videnskabelig bog/antologi

Wiuf, CH & Andersen, CL (red.) 2009, *Statistics and*

Informatics in Molecular Cancer Research, Oxford University Press.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Wiuf, CH, Lamy, P & Andersen, CL 2009, 'Methods for derivation of LOH and allelic copy numbers using SNP arrays', I Wiuf, CH & Andersen, CL (red.), *Statistics and Informatics in Molecular Cancer Research*, Oxford University Press s. 62-77.

Undervisning

Lærebog

Wiuf, CH & Andersen, CL (red.) 2009, *Statistics and Informatics in Molecular Cancer Research*, 1 udg., Oxford University Press, Great Britain.

MOLEKYLÆR MEDICINSK FORSKNINGSENHED, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktperson

Professor, lic.techn., dr.med. Niels Gregersen
Molekylær Medicinsk Forskningsenhed (MMF)
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgaardsvej 100
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5140/+45 8949 5142
Fax: +45 8949 6018
E-mail: nig@ki.au.dk

MMF er en forsknings- og forskningsserviceenhed ('core facility') med plads til ca. 20 fuldtidsarbejdende personer. Medarbejdere er tilknyttet Klinisk Institut, enten som fastansatte eller i tidsbegrænsede stillinger, finansieret af Institutet eller af Århus Universitetshospital (Region Midtjylland) eller fondsbevillinger. Andre - ikke nævnte - er ansat ved Århus Universitetshospital, Skejby, og tilknyttet MMF via andre afdelinger eller institutter, og atter andre har deres ansættelse eller stipendium på en klinisk afdeling eller et institut og benytter forskningsenhedens faciliteter. Forskningsserviceaktiviteter i samarbejde med andre afdelinger er hovedsagelig projekter der involverer analyser ved brug af protein massespektrometri ('proteomics'). Disse aktiviteter er ikke omtalt her, men under de respektive afdelinger.

Videnskabelige medarbejdere

Professor

Professor, lic.techn., dr.med. Niels Gregersen

Lektorer

Peter Bross, lektor, ph.d..

Postdocs

Rikke Katrine Jentoft Olsen, cand.scient., PhD.

Søren Vang, cand.scient., PhD.

Christina Bak Petersen, cand.scient., PhD.

Jakob Hansen, cand.scient. PhD.

Johan Palmfeldt, civilingeniør, PhD.

Ph.d studerende

Stinne Pulkkinen Schmidt, cand.scient.

Kristine Tvedegaard, cand.san.

Nanna Cornelius, cand.scient.

Raffaella Magnoni, cand.scient.

Specialestuderende

Anne Bie, stud.scient..

Bachelorstuderende

Jane Bruun Frederiksen, stud.scient.

Lejla Basic, stud.scient.

Øvrigt forskningspersonale

Vibeke Stenbroen, afdelingsbioanalytiker

Birthe Gahrn Mains, bioanalytiker

Margrethe Kjeldsen, bioanalytiker

Lisbeth Dahl Schrøder, bioanalytiker.

Christian Knudsen, laborant.

Emilia Allegria, sekretær

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning:

- MMF udfører for tiden fire forskningsprogrammer, som hver indeholder en række specifikke molekylærbiologiske bachelor-, speciale-, ph.d.- og postdoc-projekter:
- Molekylær diagnostik og indsamling af molekylærgenetiske data som led i neonatale screeningsprogrammer for nedarvede fedtsyreoxidaationsdefekter i Danmark og England. Formålet er at validere den biokemiske screeningsmetodes evne til at identificere alle de nyfødte, som er i risiko for at få akutte potentiel dødelige sygdomsanfald, hvis screeningen ikke var foretaget. Metoden er gensekventering, variationsscanning og specifik genvariationsdetektion (Programkoordinator: Professor Niels Gregersen).
- Molekylær genetik og patogenese samt cellulær patologi ved fedtsyreoxidaationsdefekter og andre defekter i den mitokondrielle energiomsætning. Formålet er at forbedre diagnostikken og udrede molekylære og cellulære effekter af de genetiske defekter; bl.a. udrede samspelet mellem de resulterende defekte proteiner, de metaboliske

forstyrrelser og cellulære stressfaktorer af betydning for de kliniske fænotyper. Metoderne indbefatter gensekventering, genvariationsdetektion, genekspressionsstudier og multikomponent proteinanalyse ved massespektrometri (Programkoordinator: Professor Niels Gregersen)

- Molekylær patogenese og cellulær pathologi ved den neurodegenerative sygdom spastisk lammelse (spastic paraplegi) forårsaget af defekter i den mitokondrielle protein kvalitetskontrolkomponent hsp60. Formålet er at udrede de molekulære forandringer i hsp60 virkningsmekanismen samt de cellulære effekter og stressmekanismer, som forårsager paraplegien. Derudover er der indledt forsøg på at udvikle strategier til farmakologisk afhjælpning af mangelen på protein kvalitetskontrol. Metoderne omfatter in vitro systemer på organel- og celleniveau samt musemodeller (Programkoordinator: Lektor Peter Gerd Bross).
- Cellestress som patofysiologisk faktor i sygdomme, hvor genetisk defekte eller skadede proteiner ophobes: Udvikling af eksperimentelle systemer, som kan diagnosticere forskellige former for cellestress, så som oxidativ stress, varmestress og metabolisk stress. Formålet er at identificere nye biomarkører der på kort sigt kan påvise cellestresspåvirkningen af misfoldede proteiner og på langt sigt desuden andre hormonelle og fysiologiske stresspåvirkninger. Perspektiver er at udvikle strategier til modvirkning af cellulært stress. Metoderne indbefatter genekspressionsstudier og multikomponent proteinanalyse ved massespektrometri. (Programkoordinator: Professor Niels Gregersen/Lektor Peter Bross)

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Færch, M, Christensen, JH, Rittig, S, Johansson, J, Gregersen, N, de Zegher, F & Corydon, TJ 2009, 'Diverse vasopressin V2 receptor functionality underlying partial congenital nephrogenic diabetes insipidus', *American Journal of Physiology - Renal Physiology*, vol. 297, nr. 6, s. F1518-25.
- Færch, M, Christensen, JH, Rittig, S, Johansson, J, Gregersen, N, de Zegher, F & Corydon, TJ 2009, 'Diverse vasopressin V2 receptor functionality underlying partial congenital nephrogenic diabetes insipidus.', *American Journal of Physiology - Renal*

Physiology, vol. 297, nr. 6, s. 1518-1525.

- Henriques, BJ, Rodrigues, JV, Olsen, RKJ, Bross, PG & Gomes, CM 2009, 'Role of Flavinylation in a Mild Variant of Multiple Acyl-CoA Dehydrogenation-Deficiency: A MOLECULAR RATIONALE FOR THE EFFECTS OF RIBOFLAVIN SUPPLEMENTATION.', *International Journal of Biological Chemistry*, vol. 284, nr. 7, s. 4222-4229.
- Li, J, Zhang, Z, Vang, S, Yu, J, Wong, GK & Wang, J 2009, 'Correlation between Ka/Ks and Ks is related to substitution model and evolutionary lineage', *Journal of Molecular Evolution*, vol. 68, nr. 4, s. 414-23.
- Palmfeldt, J, Vang, S, Stenbroen, V, Pedersen, C, Christensen, J, Bross, P & Gregersen, N 2009, 'Mitochondrial proteomics on human fibroblasts for identification of metabolic imbalance and cellular stress', *Proteome Science*, vol. 7, nr. 1, s. 20.
- Straadt, IK, Young, JF, Petersen, BO, Duus, JØ, Gregersen, N, Bross, P, Oksbjerg, N & Bertram, HC 2009, 'Metabolic profiling of heat or anoxic stress in mouse C2C12 myotubes using multinuclear magnetic resonance spectroscopy', *Metabolism - Clinical and Experimental*. E-pub ahead of print.
- Svenstrup, K, Bross, P, Koefoed, P, Hjermand, LE, Eiberg, H, Born, AP, Vissing, J, Gyllenborg, J, Nørremølle, A, Hasholt, L & Nielsen, JE 2009, 'Sequence variants in SPAST, SPG3A and HSPD1 in hereditary spastic paraplegia', *Journal of the neurological sciences*, vol. 284, nr. 1-2, s. 90-5.
- Øzbay, A, Tørring, C, Olsen, R & Carstens, J 2009, 'Transcriptional profiles in urine during acute rejection, bacteriuria, CMV infection and stable graft function after renal transplantation', *Scandinavian Journal of Immunology*, vol. 69, nr. 4, s. 357-65.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Gregersen, N 2009, 'Nye spørgsmål til kendte sygdomme', *AUH*.
- Gregersen, N 2009, 'Skal der screenes for en kontroversiel medfødt stofskiftesyge', *AUH*.

NYREMEDICINSK AFDELING C, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktperson

Professor, overlæge dr.med. Bente Jespersen
Nyre medicinsk Afdeling C
Århus Universitetshospital, Skejby
Brendstrupgårdsvej 100
8200 Århus N
Tlf.: +45 8949 5704
Fax: +45 8949 6003
E-mail: bjesper@dadlnet.dk
Hjemmeside: www.skejby.dk/afdelinger/
nyre medicinsk+afdeling+c/forskning+og+udvikling

C-Forskningslaboratoriet

Bioanalytikere
Ilse Rasmussen
Birgitte Kildevæld Sahl
karin Christensen

Projektsygeplejerske

Karin Hansen

Afdelingsledelse

Ledende overlæge, ph.d. Stinne Kvist
Oversygeplejerske Anne Marie Riis

Videnskabelige medarbejdere

ph.d.-studerende og forskningsårsstuderende

stud.med. Mirela Dzeko
Anna Krarup Keller
Klinisk assistent Krista Dybtved Kjærgaard
Forskningsassistent Christian Daugaard Peters
stud.med. Kristian Ravlo
Mark Reinhard
Aygen Øsbay

Deltidsforskere

Professor, afd.læge, dr.med. Henrik Birn
Afdelingslæge, dr.med. ph.d. Niels Henrik Buus
Lektor, overlæge, ph.d. Per Ivarsen
Lektor, overlæge, ph.d. Jens Dam Jensen
Lektor, overlæge, dr.med. Kaj Anker Jørgensen
Overlæge, ph.d. Jens Kristian Madsen

Afdelingslæge, dr.med., ph.d. Karin Skov
Lektor, overlæge Johan Vestergaard Povlsen
Lektor, forskningssygeplejerske, ph.d. Mette Spliid
Ludvigsen

Øvrige tilknyttede forskere

Læge Karen Alstrup
Overlæge, ph.d. Jan Carstens
Overlæge, ph.d. Else Randers
stud.med. Rasmus Røge
Læge Kirsten Rønholt
stud.med. Niels Grauballe Secher
stud.med. Peter Søndergaard

Aktuelle forskningsområder

Nyretransplantation

- Studier i en grisemodel af faktorer af betydning for udvikling af shocknyre efter nyretransplantation – herunder studier af iskæmi problemer ved transplantation fra voksen donor til lille recipient og forebyggelse vha. prækonditionering med "remote iskæmi". Samarbejde med Anæstesiologisk afdeling
- Studier af det tidlige immunologiske respons og betydningen af iskæmi i en grisemodel. Samarbejde med Klinisk Immunologisk Afdeling
- Vurdering af mikrodialyse i forbindelse med nyretransplantation mhp. detektion af iskæmi, grisemodel og planlagt klinisk undersøgelse.
- Virkningsmekanismer for immundæmpende medicin, herunder effekt af calcineurin-hæmmerne cyclosporin A og tacrolimus på calcineurin fosfatase aktivitet i T lymfocytter, og undersøgelse af, om forskellige calcineurinhæmmer og mTOR hæmmer (sirolimus og everolimus) påvirker balancen mellem prostacyclin og tromboxan, en balance, der har betydning for tendensen til at danne blodpropper og måske også tendensen til at udvikle bindevævsdannelse i nyren. Samarbejde med afdeling for Fysiologi og Farmakologi, IMB, SDU.
- Undersøgelse af calcineurinhæmmernes diabetogene effekt på cellulært niveau og hos patienter. Samarbejde med endokrinologer.

- Undersøgelse af nyrebiopsivæv mhp. større forståelse for udviklingen af kronisk allograft nefropati (CAN), idet der fokuseres på faktorerne transforming growth factor- β 1 (TGF- β 1), hepatocyte growth factor (HGF), hypoxia inducible factor- α (HIF), og cyclooxygenase2 (COX-2), hvor balancen potentielt kan påvirkes medikamentelt. Samarbejde med Forskningslaboratoriet for Biokemiske Patologi.
- Vurdering af effekter af cyclosporin A og everolimus på nyregraftfunktion og udvikling af CAN (multicenterundersøgelsen Centralstudiet)
- Undersøgelse af effekten, sikkerheden og tolerabiliteten af peroral sotrastaurin plus standardeksponering eller reduceret eksponering for tacrolimus sammenlignet med Myfortic plus tacrolimus efter nyretransplantation – multicenterundersøgelse.
- Karakterisering af døgnuresrytmen hos nyretransplanterede, idet natlig vandladning er et problem. Samarbejde med Vand- og Saltcenteret.
- Langtidsstudier over forekomsten af polyomavirusudskillelse i urin i relation til immundæmpende medicin og tab af den transplanterede nyre.
- Retrospektiv opgørelse af forekomst og risikofaktorer for udvikling af post transplant lymfoproliferativ disorder (PTLD) i samarbejde med hæmatologisk afdeling.
- Livskvalitet hos unge nyretransplanterede: En undersøgelse af 15-25-åriges livskvalitet med særlig fokus på brug af og holdning til immundæmpende medicin og bivirkninger
- SAFIR-studiet: Patienter med dialysebehov har fortsat stor glæde af at bevare restnyrefunktionen, så de kan drikke mere frit og i nogen udstrækning undgå hjertekarsygdom og død. Der gennemføres en randomiseret undersøgelse, der skal godtgøre, om behandling med en angiotensin II antagonist blandt nye hæmodialysepatienter er gavnlige, idet denne behandling i øjeblikket ofte stoppes, når patienterne nærmer sig dialysebehov. Samarbejde med en række danske dialyseafdelinger
- Med henblik på forebyggelse af shocknyre undersøges effekt af prækonditionering med "remote iskæmi" af underekstremitet blandt børn, der opereres for hjertesygdom.
- Cystatin C i plasma undersøges som markør for GFR ved forskellige grader af nyre-svigt.
- NGAL, der er en shocknyremarkør måles i laboratoriet.
- Andre shocknyremarkører og iskæmimarkører i væv er under udvikling i samarbejde bl.a. med nefrologisk afdeling i Groningen.
- Etablering af biobank med blod og urin fra debut af glomerulonephritis mhp. udforskning af biomarkører
- PEXIVAS – multicenterstudie til vurdering af værdien af plasmaferese ved ANCA-associeret vasculitis med nyrefunktionspåvirkning.

Dialyse

- Vurdering af insulins effekter under hæmodialyse mhp. forhindring af den katabole tilstand blandt patienter i hæmodialyse
- Undersøgelse af effekten af peritonealdialyse og hæmodialyse på kardiovaskulær funktion vurderet bl.a. ved ekkokardiografi, idet betydningen af faktorer som væsketræk, calcium koncentration og temperatur vurderes.
- Reproducerbarheden af forskellige non-invasive målemetoder til vurdering af hjerte og blodkar hos kronisk nyresyge patienter i hæmodialysebehandling.
- Sammenligning af forskellige D-vitaminpræparater (multicenter)

Bevarelse af nyrefunktion

Hypertension

- Afdelingen har ekspertise m.h.t. vurdering af småkarsfunktion ex vivo og måling af pulsølgehastighed og kvalitet.

Vand-og saltretinerende tilstande

- I samarbejde med afdeling for Fysiologi og Farmakologi, IMB, Syddansk Universitet, og obstetriske afdeling Y, undersøges om tilstedeværelse af proteiner i urinen som følge af glomerulær lækage via aktivering af den epitheliale Na⁺ channel (ENaC) fører til hyperreabsorption af natrium ved præeklamsi.
- I samarbejde med børneafdeling A kortlægges proteinom, intravaskulær fyldning og genabnormiteter ved nefrotisk syndrom mhp. at identificere patienter med specielle sygdomsforløb og respons på behandlinger.

Forstyrrelser i kalkstofskiftet

- Betydningen af D-vitamin og parathyreoidea-

hormon for hjertefunktion ved nyreinsufficiens vurderes.

- Der gennemføres undersøgelser, hvor udvikling af hjertekarsygdom og knogletæthed søges sat i forbindelse med immundæmpende medicin efter transplantationen - faktorer som OPG (osteoprotegerin), kan have betydning.

Doktordisputats

- Buus, NH 2009, Aspects of Resistance Artery Structure and Endothelium-Mediated Dilatation - with examples from hypertension and cardiac syndrome X, Aarhus Universitet.

Ph.d.-afhandlinger

- Jensen, AM 2009, *The Importance of Angiotensin II for the Impaired Vasopressin-regulated Renal Water and Salt Handling in Rats with Postobstructive Kidney Disease*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University, Aarhus Universitet.
- Ludvigsen, MS 2009, *Patient life in hospital: A qualitative study of informal relationships between hospitalised patients*, Ph.d.-afhandling, Department of Nursing Science, Aarhus University, Århus.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Andersen, R, Rubak, S, Jespersen, B & Rittig, S 2009, 'Early high-dose immunosuppression in Henoch-Schönlein nephrotic syndrome may improve outcome', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 5, s. 409-15.
- Andreasen Struijk, LNS, Birn, H, Teglbjærg, PS, Haase, J & Struijk, JJ 2009, 'Size and separability of the calcaneal and the medial and lateral plantar nerves in the distal tibial nerve', *Anatomical Science International*, vol. 85, nr. 1, s. 13-22.
- Birn, H & Roger, SD 2009, 'Albuminuria - chasing til message, not the messenger', *Portuguese Journal of Nephrology and Hypertension*, vol. 23, s. 215.
- Carstens, J, Øsbay, A, Tørring, C & Hansen, HE 2009, 'Intra-graft mRNA cytotoxic molecule expression in renal allograft recipients', *Transplant Immunology*, vol. 20, nr. 4, s. 212-217.
- Harkiolaki, M, Holmes, SL, Svendsen, P, Gregersen, JW, Jensen, LT, McMahon, R, Friese, MA, van Boxel, G, Etzensperger, R, Tzartos, JS, Kranc, K, Sainsbury, S, Harlos, K, Mellins, ED, Palace, J, Esiri, MM, van der Merwe, PA, Jones, EY & Fugger, L 2009, 'T cell-mediated autoimmune disease due to low-affinity crossreactivity to common microbial peptides', *Immunity*, vol. 30, nr. 3, s. 348-57.
- Holm, EA, Bie, P, Ottesen, M, Ødum, L & Jespersen, B 2009, 'Diagnosis of the syndrome of inappropriate secretion of antidiuretic hormone', *Southern Medical Journal*, vol. 102, nr. 4, s. 380-4.
- Jensen, AM, Nørregaard, R, Topcu, SO, Frøkiær, J & Pedersen, M 2009, 'Oxygen tension correlates with regional blood flow in obstructed rat kidney', *Journal of Experimental Biology*, vol. 212, nr. Pt 19, s. 3156-3163.
- Jespersen, B, Thiesson, HC, Henriksen, C, Therland, K, Falk, C, Poulsen, T, Fogh, B, Madsen, K, Walther, S & Jensen, BL 2009, 'Differential effects of immunosuppressive drugs on COX-2 activity in vitro and in kidney transplant patients in vivo', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 24, s. 1644-55.
- Labrum, RW, Rajakulendran, S, Graves, TD, Eunson, LH, Bevan, R, Sweeney, MG, Hammans, SR, Tubridy, N, Britton, T, Carr, LJ, Østergaard, JR, Kennedy, CR, Al-Memar, A, Kullmann, DM, Schorge, S, Temple, K, Davis, MB & Hanna, MG 2009, 'Large scale calcium channel gene rearrangements in episodic ataxia and hemiplegic migraine: implications for diagnostic testing', *Journal of Medical Genetics*, vol. 46, nr. 11, s. 786-91.
- Olesen, C, Thrane, N, Rønholt, A, Olsen, J & Henriksen, TB 2009, 'Association between social position and congenital anomalies: A population-based study among 19,874 Danish women', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, s. 246-51.
- Povlsen, JV & Ivarsen, P 2009, 'Peritoneal Dialysis for the Elderly: European Perspectives', *Indian Journal of Peritoneal Dialysis*, vol. 16, s. 25-29.
- Povlsen, JV 2009, 'Unplanned start on assisted peritoneal dialysis', *Contributions to Nephrology*, vol. 163, s. 261-3.
- Simonsen, U, Rodriguez-Rodriguez, R, Dalsgaard, T, Buus, NH & Stankevicius, E 2009, 'Novel approaches to improving endothelium-dependent nitric oxide-mediated vasodilatation', *Pharmacological Reports*, vol. 61, nr. 1, s. 105-15.
- Simonsen, U, Christensen, FH & Buus, NH 2009, 'The effect of tempol on endothelium-dependent vasodilatation and blood pressure', *Pharmacology & Therapeutics*, vol. 122, nr. 2, s. 109-24.
- Svensson, M, Gorst-Rasmussen, A, Schmidt, EB, Jørgensen, KA & Christensen, JH 2009, 'NT-pro-BNP is

an independent predictor of mortality in patients with end-stage renal disease', *Clinical Nephrology*, vol. 71, nr. 4, s. 380-386.

Øzbay, A, Tørring, C, Olsen, R & Carstens, J 2009, 'Transcriptional profiles in urine during acute rejection, bacteriuria, CMV infection and stable graft function after renal transplantation', *Scandinavian Journal of Immunology*, vol. 69, nr. 4, s. 357-65.

Videnskabelig bog/antologi

Mosekilde, L, Brixen, K, Jespersen, B, Kassem, M & Vestergaard, P 2009, *Calciummetaboliske sygdomme og forstyrrelser i fosfat- og magnesiumstofskiftet.*, Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck.

Formidling

Tidsskriftartikel

Kjærgaard, KD 2009, 'Bevarelse af restnyrefunktion blandt hæmodialysepatienter', *Nyrenyt*, vol. 34, nr. 3, s. 19-19.

Kronik

Kvist, S 2009, 'Det gode arbejde - om lægers valg af offentlig eller privat ansættelse', *Ugeskrift for læger*, vol. 51, s. 3820.

Undervisning

Lærebog

Povlsen, JV 2009, *Peritoneal Dialysis: A Guide to Clinical Practice*, European Dialysis and Transplant Nurses Association/European Renal Care Association, Luzern.

Rådgivning

Bidrag til videnskabelig rapport

Kvist, S 2009, 'Anbefalinger mhp. identifikation af nyresyge patienter, der kan mistænkes for nefrogen systemisk fibrose efter udsættelse for gadoliniumholdig kontrast', I, *E-dokument fra Sundhedsstyrelsen*.

URINVEJSKIRURGISK AFDELING K, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, SKEJBY

Kontaktperson

Professor, dr.med. Troels Munch Jørgensen,
 Urinvejskirurgisk afdeling, Aarhus Universitetshospital, SKS
 Brendstrupgaardsvej, 8200 Århus N
 Tlf.: +45 8949 5903
 Fax: +45 8949 6006
 E-mail: TRJ@sks.aaa.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professor Troels Munch Jørgensen
 Professor Michael Borre
 Ledende overlæge Truls Erik B. Johansen
 Klinisk lektor, dr.med. Klaus Møller Ernst Jensen
 Overlæge Hans-Jørgen Kirkeby
 Overlæge Finn Lundbeck
 Overlæge Lars Henning Olsen
 Overlæge, dr.med. Knud Venborg Pedersen
 Overlæge Ejvind Poulsen Underbjerg
 Overlæge Øjvind Østraat
 Afdelingslæge Sven Fuglsig
 Klinisk assistent Eva Lund Hansen
 1. res.læge Gitte M. Hvistendahl
 1. res.læge Kasper Ørding Olsen
 1. res.læge Yazan F.H. Rawashdeh
 Reservelæge Jørgen Bjerggaard Jensen
 Forskningssygeplejerske Bente Thoft Jensen

ph.d.-studerende

ph.d.-stud. Diem Nguyen Bentzon
 ph.d.-stud. Christina Gade Jespersen
 ph.d.-stud. Anna Krarup Keller
 ph.d.-stud. Mia Gebauer Madsen
 ph.d.-stud. Martin Mørck Mortensen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Eksperimentelle undersøgelser vedrørende hydronefrose
- Molekylærgenetiske undersøgelser ved blærecancer
- Molekylærgenetiske undersøgelser ved prostatacancer
- Livskvalitet og overlevelse ved prostata cancer

- Kryoablation ved prostata og renale tumorer
- Fokalterapi ved prostatacancer
- Kliniske og experimentelle undersøgelser af forskellige blære reservoir type hos børn/ voksne
- Udviklingen af vandladningsfunktionen i fosterlivet og postnatalt
- Bio-engineering af urinvejs væv.
- Evaluering af tidlig påvisning af nyre iskæmi med mikrodialyse
- Kliniske og experimentelle nyre transplantations modeller vedr. børn og voksne
- Medikamentelbehandling af dissemineret kastrationsresistent prostatacancer
- Arvelig prostatacancer
- Ernærings- og motionsintervention ved lavrisiko prostatacancer
- Epidemiologiske studier af følger efter kastrationsbehandlet prostatacancer
- Multimodal rehabilitering til blærecancerpatienter
- BCG behandlingsrespons ved urothelsygdom
- Undersøgelse af inkontinens hos kvinder
- Nedre urinvejsdysfunktion ved neurologiske sygdomme hos børn og voksne
- Kliniske undersøgelser af urininkontinens hos børn og voksne

Ph.d.-afhandling

Topcu, S 2009, *Renal function in congenital urinary tract obstruction in rats. The importance of angiotensin II mediated hemodynamic and cellular changes in response to unilateral neonatal obstruction*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitetsforlag.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Borre, M 2009, 'Screening by lower urinary tract symptoms vs asymptomatic prostate-specific antigen levels leading to radical prostatectomy in Danish men: tumour characteristics and treatment outcome', *BJU International*, vol. 104, nr. 2, s. 205-8.
 Cortes, D, Wason, MP, Schmidt, IM, Olsen, HL & Rittig,

- S 2009, 'Klaringsrapport om haematuri hos børn', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 44, s. 3190.
- Cytron, S, Greene, D, Witzsch, U, Nylund, P & Johansen, TEB 2009, 'Cryoablation of the prostate: technical recommendations', *Prostate Cancer and Prostatic Diseases*, vol. 12, nr. 4, s. 339-46.
- Dyrskjøl, L, Ostfeld, MS, Bramsen, JB, Silahtaroglu, AN, Lamy, P, Ramanathan, R, Fristrup, N, Jensen, JL, Andersen, CL, Zieger, K, Kauppinen, S, Ulhøi, BP, Kjems, J, Borre, M & Orntoft, TF 2009, 'Genomic profiling of microRNAs in bladder cancer: miR-129 is associated with poor outcome and promotes cell death in vitro', *Cancer Research*, vol. 69, nr. 11, s. 4851-60.
- Egerod, FL, Bartels, A, Fristrup, N, Borre, M, Ørntoft, TF, Oleksiewicz, MB, Brünner, N & Dyrskjøl, L 2009, 'High frequency of tumor cells with nuclear Egr-1 protein expression in human bladder cancer is associated with disease progression', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 385.
- Heebøll, S, Borre, M, Ottosen, P, Andersen, LD, Ørntoft, TF & Tørring, N 2009, 'Snail is over-expressed in Prostate Cancer.', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, s. 196-204.
- Heebøll, S, Borre, M, Ottosen, PD, Dyrskjøl, L, Tørring, N & Ørntoft, TF 2009, 'Snail1 is over-expressed in prostate cancer', *Acta Pathologica Microbiologica et Immunologica Scandinavica*, vol. 117, nr. 3, s. 196-204.
- Hohwü, L, Akre, O, Pedersen, KV, Jonsson, M, Nielsen, CV & Gustafsson, O 2009, 'Open retropubic prostatectomy versus robot-assisted laparoscopic prostatectomy: a comparison of length of sick leave', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 4, s. 259-64.
- Hvistendahl, GM & Poulsen, EU 2009, 'Laparoscopy for the impalpable testes: experience with 80 intra-abdominal testes', *Journal of pediatric urology*, vol. 5, nr. 5, s. 389-92.
- Jensen, HK, Donskov, F, Marcussen, N, Nordmark, M, Lundbeck, F & von der Maase, H 2009, 'Presence of Intratumoral Neutrophils Is an Independent Prognostic Factor in Localized Renal Cell Carcinoma', *Journal of Clinical Oncology*, vol. 27, s. 4709-17.
- Jensen, JB, Ulhøi, BP & Jensen, KM 2009, 'Estimation of the true number of lymph nodes in lymphadenectomy specimens from radical cystectomy', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*, vol. 43, nr. 4, s. 288-92.
- Jensen, JB, Jensen, KM, Ulhøi, BP, Nielsen, SS & Lundbeck, F 2009, 'Sentinel lymph-node biopsy in patients with squamous cell carcinoma of the penis', *BJU International*, vol. 103, nr. 9, s. 1199-203.
- Jensen, JB, Kiesbye, B & Jensen, KM 2009, 'Terminal patients with urinary diversion: are there specific treatment or nursing care problems in the primary healthcare sector?', *Journal of wound, ostomy, and continence nursing : official publication of The Wound, Ostomy and Continence Nurses Society / WOCN*, vol. 36, nr. 4, s. 424-7.
- Jørgensen, B, Olsen, LH & Jørgensen, TM 2009, 'Natural Fill Urodynamics and Conventional Cystometrogram in Infants With Neurogenic Bladder', *Journal of Urology*, vol. 181, s. 1862-1868.
- Jørgensen, TM, Keller, AK, Olsen, LH & Stolle, L 2009, 'Detection of local metabolic changes after progressive and stepwise reduction of renal blood flow in pigs', *Transplantation Proceedings*, vol. 41, nr. 1, s. 44-8.
- Jørgensen, TM 2009, 'Editorial Comment', *Journal of Urology*.
- Keller, AK, Ravlo, K, Nielsen, TK, Olsen, LH, Jørgensen, TM & Stolle, LB 2009, 'Microdialysis for Detection of Renal Ischemia After Experimental Renal Transplantation', *Journal of Urology*, vol. 182, s. 1854-9.
- Kraemer, PC & Borre, M 2009, 'Aflastning af tumorbettinget obstruerede øvre urinveje ved prostatacancer', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 11, s. 873-6.
- Kun, A, Matchkov, V, Stankevicius, E, Nardi, A, Hughes, A, Kirkeby, HJ, Demnitz, J & Simonsen, U 2009, 'NS11021, a novel opener of large-conductance Ca(2+)-activated K(+) channels, enhances erectile responses in rats', *British Journal of Pharmacology*, vol. 158, nr. 6, s. 1465-76.
- Lund, L, Jacobsen, J, Nørgaard, M, McLaughlin, JK, Blot, WJ, Borre, M & Sørensen, HT 2009, 'The prognostic impact of comorbidities on renal cancer, 1995 to 2006: a Danish population based study', *Journal of Urology*, vol. 182, nr. 1, s. 35-40; discussion 40.
- Moesgaard, SG, Sørensen, TM, Sterup, A, Tarnow, I, Kristensen, AT, Jensen, AL & Olsen, LH 2008, 'Changes in platelet function in Dachshunds with early stages of myxomatous mitral valve disease', *Research in Veterinary Science*, vol. 86, nr. 2, s. 320-4.
- Mortensen, MM, Mortensen, PS & Borre, M 2009, 'Percentage of tumour-positive biopsy cores: an independent predictor of extraprostatic disease', *Scandinavian Journal of Urology and Nephrology*,

vol. 43, nr. 2, s. 109-13.

- Olsen, LH, Grothe, I, Rawashdeh, YF & Jørgensen, TM 2009, 'Urinary Flow Patterns of Healthy Newborn Males', *Journal of Urology*, vol. 181, s. 1857-1861.
- Sørensen, KD, Wild, PJ, Mortezaei, A, Adolf, K, Tørring, N, Heebøll, S, Ulhøi, BP, Ottosen, P, Sulser, T, Hermanns, T, Moch, H, Borre, M, Ørntoft, TF & Dyrskjøt, L 2009, 'Genetic and Epigenetic SLC18A2 Silencing in Prostate Cancer Is an Independent Adverse Predictor of Biochemical Recurrence after Radical Prostatectomy', *Clinical Cancer Research*, vol. 15, nr. 4, s. 1400-1410.
- Tarnow, I, Kvart, C, Høglund, K, Moesgaard, SG, Kamstrup, TS, Pedersen, HD, Hægström, J & Olsen, LH 2009, 'Predictive value of natriuretic peptides in dogs with mitral valve disease', *Veterinary Journal*, vol. 180, nr. 2, s. 195-201.
- Wen, JG, Wang, GX, Chen, Y, Ringgaard, S, Vinter-Jensen, L, Jørgensen, TM, Li, Z, Stødkilde-Jørgensen, H, Nielsen, S, Djurhuus, JC & Frøkiær, J 2009, 'Long-Term EGF Treatment Partially Prevents Reduction of Renal Blood Flow in Response to Neonatally Induced Partial Unilateral Ureteral Obstruction', *Nephron Experimental Nephrology*, vol. 111, nr. 2, s. e51-e59.
- Zieger, K, Wiuf, CH, Jensen, KM, Ørntoft, TF & Andersen, LD 2009, 'Chromosomal imbalance in the progression of high-risk non-muscle invasive bladder cancer.', *BMC Cancer*, vol. 9, s. 149.
- Zieger, K, Marcussen, N, Borre, M, Ørntoft, TF & Andersen, LD 2009, 'Consistent genomic alterations in carcinoma in situ of the urinary bladder confirm the presence of two major pathways in bladder cancer development.', *International Journal of Cancer*, vol. 125, s. 2095-103.

Artikel

- Jønler, M & Pedersen, KV 2007, 'Diagnose, udredning og opfølgning af patienter med prostatacancer. (statusartikel)', *Ugeskrift for læger*, vol. 169, nr. 20, s. 1889-1892.
- Thygesen, M, Vondeling, H, Douw, K, Jønler, M, Pedersen, KV & Mommsen, S 2007, 'Udvikling af en inter-netsøgestrategi til identifikation af ny medicinsk teknologi inden for prostatacancer.', *Ugeskrift for læger*, vol. 169, nr. 20, s. 1912-1917.

Kommentar/debat

- Jørgensen, TM, Olsen, LH & Andersen, JR 2009, 'Vejledning om diagnostik af torsio testis', *Ugeskrift for*

læger, vol. 171, nr. 17, s. 1419.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Olsen, LH 2008, 'Retroperitoneal Robot-Assisted Pyeloplasty', I, *Essentials of Pediatric Endoscopic Surgery*, Springer Verlag s. 405-410.

Undervisning

Bidrag til lærebog

- Rawashdeh, YFH, Olsen, LH & Jørgensen, TM 2009, 'Physiology of Paediatric Genitourinary Laparoscopy', I Palmer, J (red.), *Pediatric Robotic Urology*, 1 udg., Humana Press s. 23 - 41.

BØRNE- OG UNGDOMSPSYKIATRISK REGIONSCENTER, RISSKOV

Kontaktpersoner

Professor, overlæge, dr.med. Per Hove Thomsen,
 Århus Universitetshospital
 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Regionscenter, Risskov
 Harald Selmers vej 66
 8240 Risskov
 Tlf.: +45 7789 6888
 Fax: +45 7789 4199
 E-mail: per.hove.thomsen@ps.rm.dk

Lægeseekretær Jytte Breining
 Tlf.: +45 7789 6896
 E-mail: jytte.breining@ps.rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Post-doktorale deltidsforskere

cand.med., ph.d. Judith Nissen,
 cand.med., dr.med. Marlene B. Lauridsen
 cand.psych., ph.d. Loa Clausen,
 cand.psych., ph.d. Kristine Godt.

Deltidsforskere

overlæge Meta Jørgensen,
 overlæge Kristian Rokkedal,
 chefpsykolog, adj. professor Anegen Trillingsgaard,
 cand.med., afdelingslæge Lene Ruge Møller,
 cand.med., overlæge Helle Rasmussen,
 cand.med., speciallæge Janne Tabori-Kraft,
 cand.med., reservelæge Kathrine Hesselberg,
 cand.psych. Karin Christensen,
 cand.psych. Inger Englyst,
 cand.psych. Katja Hybel,
 cand.psych. Dorte Damm,
 cand.psych. Ester Ulsted Sørensen,
 cand.psych. Mette Lange,
 sundhedsplejerske, MPH Sanne Lemcke.

Ph.d. studerende med fast tilknytning til Børne- og Ungdomspsykiatrisk Hospital

cand.med. Charlotte U. Rask,
 cand.med. Janne Helverskov,
 cand.psych. Rikke Lambek,
 cand.psych. Gry Telleus,

cand.psych. Sanne Kjær,
 cand.psych. Ole Jakob Storebø.

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- **OCD** (svære tvangstanker og tvangshandlinger) hos børn og unge:
undersøgelse af psykofarmakologisk og psykoterapeutisk behandling (nordisk multicenterstudie), genetiske studier, studier af neuropsykologiske forhold.
I samarbejde med Det Danske Tvillingeregister og Child Study Center, Yale University, USA, er et stort OCD-tvillingeprojekt, hvor de genetiske aspekter af OCD undersøges, videreført.
Neuro- og metakognitive markører samt prædiktorer for behandlingsrespons hos børn og unge med OCD.
- Børn med **hyperkinetisk forstyrrelse/ADHD og Tourettes syndrom**: (i samarbejde med Den perinatale forskningsenhed ved Skejby Sygehus): bestemmelse af prævalens af ADHD, herunder afprøvning af et nyt diagnostisk interview (DAW-BA) samt analyse af præ- og perinatale faktorerens betydning. Endvidere langtidsundersøgelser af uddannelsesniveaue, arbejds- og boligforhold samt effekt, bivirkninger, komorbiditet samt livskvalitet i forbindelse med behandling med centralstimulerende midler. Studier af neuropsykologisk profil ved ADHD, genetiske studier.
- **ADHD**
Et projekt undersøger tilknytningsforstyrrelser hos ADHD-patienter.
Et andet projekt undersøger individuelle faktorerens betydning for kort- og langtidseffekt af centralstimulantia.
Et tredje projekt under søger at belyse værdien af forskellige lægemidlers egenskaber ved behandling af børn og voksne med ADHD.
- **Spiseforstyrrelser** spiseforstyrrelser hos unge:
Beskrivelse af "treatment as usual".

Spiseforstyrrelse og psykoterapi – et valideringsprojekt af Eating Disorder Inventory 2 og 3.

Langtidsforløbet af behandling undersøges for at afdække forskelle og ligheder mellem undergrupper af spiseforstyrrelser.

- **Autisme**

Projekt vedrørende tidlig opsporing af ADHD og autisme hos småbørn.

Undersøgelse for somatisk sygelighed hos personer med autismespektrumforstyrrelse og deres nære familie.

(i samarbejde med Center for Disease Control, Atlanta, USA, samt Socialmedicinsk Institut ved Aarhus Universitet): etablering af national autismedatabase, projekter vedr. tidlig opsporing og aldring.

- **Rating scales**

Fælles nordisk projekt: Udvikling og psykometrisk afprøvning af 5-15 Nordisk skema til vurdering af børns udvikling og adfærd. Klinisk validering af Beck Youth Inventory, "5-15", Browns ADD-skema og DuPaul.

- **Neuropsykiatriske sygdomme**

En undersøgelse af genetiske sammenhænge i familier med neuropsykiatriske sygdomme.

- **Funktionelle lidelser**

Funktionelle fysiske symptomer hos 5-7-årige børn. Diagnostik, prævalens og association til psykiske vanskeligheder.

Ph.d.-afhandling

Rask, CU 2009, *Functional somatic symptoms in 5-7-year-old children. Assessment, prevalence and co-occurrence*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Buttenschøn, H, Lauritsen, M, Daoud, A, Hollegaard, M, Jørgensen, M, Tvedegaard, K, Hougaard, D, Børghlum, A, Thorsen, P & Mors, O 2009, 'A population-based association study of glutamate decarboxylase 1 as a candidate gene for autism', *Journal of Neural Transmission*, vol. 116, nr. 3, s. 381-388.

Clausen, L, Rokkedal, K & Rosenvinge, JH 2009, 'Validating the eating disorder inventory (EDI-2) in two danish samples: A comparison between female eating disorder patients and females from the general population', *European Eating Disorders Review*, vol. 17, nr. 6, s. 462-467.

Kriz, S & Thomsen, PH 2009, 'Doubling of the capacity of child psychiatric services in a region of southwestern Norway-How did it affect the composition of the clinical population?', *Nordic Journal of Psychiatry. Supplement*, vol. 63, nr. 4, s. 322-330.

Lauritsen, M, Jørgensen, M, Madsen, K, Lemcke, S, Toft, S, Grove, J, Schendel, D & Thorsen, P 2009, 'Validity of Childhood Autism in the Danish Psychiatric Central Register: Findings from a Cohort Sample Born 1990-1999', *Journal of Autism and Developmental Disorders*, vol. 40, nr. 2, s. 139-148.

Linnet, KM, Wisborg, K, Secher, NJ, Thomsen, PH, Obel, C, Dalsgaard, S & Henriksen, TB 2009, 'Coffee consumption during pregnancy and the risk of hyperkinetic disorder and ADHD: a prospective cohort study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 173-9.

Møller, LR & Østergaard, JR 2009, 'Treatment with venlafaxine in six cases of children with narcolepsy and with cataplexy and hypnagogic hallucinations', *Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology*, vol. 19, nr. 2, s. 197-201.

Obel, C, Dalsgaard, S, Arngrim, T, Bilenberg, N, Christensen, KS, Freund, C, Jensen, E & Kraft, JT 2009, 'Screening af voksne for ADHD', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 3, s. 143-5.

Rask, C, Olsen, E, Elberling, H, Christensen, M, Ornbøl, E, Fink, P, Thomsen, P & Skovgaard, AM 2009, 'Functional somatic symptoms and associated impairment in 5-7-year-old children: the Copenhagen Child Cohort 2000', *European Journal of Epidemiology*, vol. 24, nr. 10, s. 625-634.

Rask, CU, Christensen, MF, Borg, C, Søndergaard, C, Thomsen, PH & Fink, P 2009, 'The Soma Assessment Interview: new parent interview on functional somatic symptoms in children', *Journal of psychosomatic research*, vol. 66, nr. 5, s. 455-64.

Szomlajski, N, Dyrborg, J, Rasmussen, H, Schumann, T, Koch, S & Bilenberg, N 2009, 'Validity and clinical feasibility of the ADHD rating scale (ADHD-RS). A Danish nationwide multicenter study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 2, s. 397-402.

Thastum, M, Ravn, K, Sommer, S & Trillingsgaard, A 2009, 'Reliability, validity and normative data for

the Danish Beck Youth Inventories', *Scandinavian Journal of Psychology*, vol. 50, nr. 1, s. 47-54.

Formidling

Kronik

Lange, A 2009, 'Tidlig hjælp er bedst hjælp', *Morgenavisen Jyllands-Posten*, s. 1.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Thomsen, PH 2009, 'Psykkiske forstyrrelser hos børn og unge', I Nyboe, L & Hvalsøe, B (red.), *Lærebog i psykiatri for ergoterapeuter og fysioterapeuter*, 1. udg., Munksgaard Forlag, København, s. 457-465.

CENTER FOR PSYKIATRISK FORSKNING, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, RISSKOV

I 2007 dannedes *Center for Psykiatrisk Forskning* ved sammenlægning af Center for Psykiatrisk Grundforskning og Center for Klinisk Psykiatrisk Forskning ved det tidligere benævnte Psykiatrisk Hospital i Risskov. Et vigtigt formål er at styrke samarbejdet mellem klinisk og grundvidenskabelig forskning for derved hurtigere at kunne overføre grundvidenskabelige forskningsresultater til en klinisk hverdag (translationel forskning) og til at sikre kvalitet både i den individuelle patientbehandling og på samfundsniveau (sundhedstjenesteforskning).

Kontaktpersoner

Professor, dr.med. Ledende overlæge Raben Rosenberg

Center for Psykiatrisk Forskning
Århus Universitetshospital, Risskov
Skovagervej 2
8240 Risskov
Tlf.: +45 7789 3511
Fax: +45 7789 3599
E-mail: raben@dadlnet.dk

Professor, dr.med. Ledende overlæge Poul Videbech

Center for Psykiatrisk Forskning
Århus Universitetshospital, Risskov
Skovagervej 2
8240 Risskov
Tlf.: +45 7789 3601
Fax: +45 7789 3599
E-mail: videbech@dadlnet.dk

Afdelingsleder Dorthe Eggertsen

Center for Psykiatrisk Forskning
Århus Universitetshospital, Risskov
Skovagervej 2
8240 Risskov
Tlf.: +45 7789 3550
Fax: +45 7789 3599
E-mail: dorthe.eggertsen@ps.rm.dk

Videnskabelige medarbejdere

Professor, overlæge, dr.med. Raben Rosenberg
Professor, overlæge, dr.med. Poul Videbech

Professor, overlæge, ph.d. Ole Mors
Overlæge, dr.med. Ulrik Gerdes
Overlæge, ph.d. Elisabeth Tehrani
Overlæge, ph.d. Gregers Wegener
Afdelingslæge, ph.d. Karl-Anton Dorph-Petersen
1.reservelæge, ph.d. Mahmoud Ashkanian
lic.scient. Ove Wiborg
cand.psych., dr.med. Donald Smith
cand.psych., ph.d. Barbara Ravnkilde
cand.psych., ph.d. Caroline Ripa
cand.psych., ph.d. Ann Suhl Kristensen
forskningssygeplejerske, ph.d. Niels Buus
cand.scient., ph.d. Henriette Buttenschøn
cand.scient., ph.d. Aase Sejr Gothelf
cand.scient., ph.d. Heidi Kaastrup Müller
cand.scient., ph.d. Steffen Sinning
cand.scient., ph.d. Elena Bouzinova
cand.scient., ph.d. Fenghua Chen
cand.agro., ph.d. Jørgen Hasselstrøm
cand.pharm., ph.d. Betina Elfving
cand.scient. Louise Ørum Olsen
ledende fysioterapeut Lene Nyboe
bachelor Tracey Flint Zacharov

Ph.d.-studerende

cand.med. Rikke Beese Dalby
cand.med. Torben Devantier
cand.med. Simon Hjerrild
cand.psych. Stephen Austin
cand.psych. Tue Hartmann
cand.psych. Lars Bagger Hviid
cand.psych. Signe Groth Renvillard
cand.scient. Christina Bisgaard
cand.scient. Trine Christensen
cand.scient. (stat.) Leslie Foldager
cand.scient. Kim Henningsen
cand.scient. Sanna Lemming Kjær
cand.scient. Kasper Severinsen
cand.it. Jamila Ahdidan

Deltidsforskere

Professor, ph.d. Anders Børghlum
Overlæge Jørgen Aagaard
Overlæge Birgit Bennedsen

cand.psych., ph.d. Torben Østergaard Christensen
 ledende overlæge Poul Erik Buchholtz Hansen
 Overlæge Morten Kjølbjerg
 Overlæge Gertrud Krarup
 Lektor, overlæge, ph.d. Rasmus W. Licht
 Lektor overlæge, dr.med. Jens Lund
 Ledende psykolog Nicole Rosenberg
 Lektor, ledende overlæge, ph.d, MSc.(Econ) Lisbeth Sørensen
 Lektor, overlæge, ph.d. Kristian Valbak
 Professor, dr.med. Per Vestergaard
 Lektor, overlæge Hans-Jørgen Søgaard

Gæsteforskere

Professor, ph.d., Brian H Harvey, North West University, South Africa.
 Professor, dr.med. Leif Østergaard, CFIN, Århus Sygehus
 Overlæge Aksel Bertelsen, Århus Universitetshospital, Risskov
 cand.med., ph.d., Vallo Volke, Tartu Universitet, Estland.
 stud.med. Anders Abildgaard
 stud.med., Kirsten Krarup Keller
 cand.scient. Pernille Noer
 cand.scient., ph.d. Karen Thodberg, Forskningscenter Foulum, Aarhus Universitet
 stud.scient. Noomi Gregersen
 stud.scient. Marie Kragballe
 stud.scient. Sofie Christiansen
 cand.scient., ph.d. Anders Rodell, CFIN, Århus Sygehus
 Overlæge ph.d. Bjarne L. Nørgaard, Kardiologisk afdeling, Vejle sygehus
 Læge ph.d. Peter Leutscher, afd. Q, Skeby sygehus

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Centrets hovedforskningsområde er udforskning af sygdomsårsager og forløb af de sværeste psykiske lidelser, som studeres fra klinisk til genetisk og molekylært niveau.

- Neuropsykiatri
 - PET- & MR-scanning relateret til kliniske og neuropsykologiske forhold ved affektive lidelser.
 - Depression, kognitive deficiit og MR-fund hos patienter med hepatitis C før og efter antiviral behandling.
 - Depression og hjertesygdom undersøgt med MR-scanning af hjernen og CT-scanning af

hertet.

- Depression: Transkraniel magnetstimulation i depressionsbehandlingen, forebyggende og psykofarmakologisk behandling af affektive lidelser
- Genetisk epidemiologisk/molekylærgenetisk forskning
 - Identifikation af genetiske og non-genetiske risikofaktorer for psykiske lidelser ved en kombination af kliniske, molekylærgenetiske og registerbaserede metoder samt vha. bioinformatik. Identifikation af genetiske markører for behandlingseffekt og udvikling af bivirkninger af antidepressiva
- Psykiatrisk epidemiologi (Det Psykiatriske Forskningsregister og samarbejde med Center for Registerforskning, Aarhus Universitet)
 - Comorbiditet mellem misbrug og psykisk sygdom, især cannabismisbrug og stofudløste psykoser.
- Psykofarmakologi
 - *Eksperimentel psykofarmakologi*: Neurotransmission i centralnervesystemet og psykofarmakas indvirkning herpå studeret ved in situ mikrodialyse, adfærdsstudier og dyremodeller for depression.
 - Fordelingsprofil af antidepressiva i den levende hjerne vurderet ved PET-scanning
 - Morfologiske, funktionelle og molekylære forhold i dyremodeller for depression (kronisk stressmodel for depression, genetisk model (Flinders sensitive rats))
- Molekylær biologi
 - Strukturelle, funktionelle og regulatoriske studier af monoamintransportere
 - Model-baseret udvikling af nye monoamintransporter-inhibitorer
- Neurostereologi
 - Psykofarmakas effekt på primaters hjernestruktur
 - Hippokampus hos afdøde med depression ved brug af hjernesamlingen i Risskov.
- Andre psykiatriske satsningsområder
 - Skizofreni: Neurokognitive dysfunktioner, op-søgende psykoseteam, 10-års efterundersøgelse

- se af OPUS-patienter, netværksfamilieprojekt.
- Angsttilstande og OCD: faktorstruktur af angstsymptomer, effekt af kognitiv terapi, udarbejdelse af Referenceprogram for angstlidelser i almen praksis
- Effekten af supervision af psykiatrisk plejepersonale
- Gerontopsykiatri: psykofarmakologi, behandling under indlæggelse
- Arbejdsmiljø og stress: psykiske risikofaktorer i arbejdsmiljø og biologiske mekanismer for udvikling af depression og udbrændthed (PRISME-projektet), stress i fostertilstanden som risikofaktor for psykisk sygdom
- *Klinisk psykofarmakologi: Metodeudvikling og analysevalidering med henblik på serumkoncentrationsbestemmelse af nye psykofarmaka*
- Videnskabsteoretiske, etiske og historiske aspekter vedr. neuropsykiatri

Ph.d.-afhandlinger

- Dalby, RB 2009, *MRI-defined cerebral white matter lesions in late-onset major depression*, Ph.d.-afhandling, Faculty of Health Sciences, Aarhus University.
- Hviid, LB 2009, *Visuospatial Navigation and Hippocampal Function Remitted Depressed Patients*, Ph.d.-afhandling, SUN-TRYK, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Arendt, M & Rosenberg, R 2009, 'Psykologisk krisebehandling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 8, s. 607-610.
- Ashkanian, M, Gjedde, A, Mouridsen, K, Vafaei, M, Hansen, KV, Østergaard, L & Andersen, G 2009, 'Carbogen inhalation increases oxygen transport to hypoperfused brain tissue in patients with occlusive carotid artery disease Increased oxygen transport to hypoperfused brain', *Brain research*, vol. 1304, s. 90-95.
- Ball, H, Samaan, Z, Brewster, S, Craddock, N, Gill, M, Korszun, A, Maier, W, Middleton, L, Mors, O, Owen, M, Perry, J, Preisig, M, Rice, J, Rietschel, M, Jones, L, Jones, I, Farmer, A & McGuffin, P 2009, 'Depression, migraine with aura and migraine without aura: their familiarity and interrelatedness', *Cephalalgia: an international journal of headache*, vol. 29, nr. 8, s. 848-54.
- Bjarkam, C, Corydon, T, Olsen, I, Pallesen, J, Nyegaard, M, Fryland, T, Mors, O & Børghlum, A 2009, 'Further immunohistochemical characterization of BRD1 a new susceptibility gene for schizophrenia and bipolar affective disorder', *Brain Structure and Function (Print Edition)*, vol. 214, nr. 1, s. 37-47.
- Buttenschön, H, Lauritsen, M, Daoud, A, Hollegaard, M, Jørgensen, M, Tvedegaard, K, Hougaard, D, Børghlum, A, Thorsen, P & Mors, O 2009, 'A population-based association study of glutamate decarboxylase 1 as a candidate gene for autism', *Journal of Neural Transmission*, vol. 116, nr. 3, s. 381-388.
- Chen, F, Madsen, TM, Wegener, G & Nyengaard, JR 2009, 'Repeated electroconvulsive seizures increase the total number of synapses in adult male rat hippocampus', *European Neuropsychopharmacology*, vol. 19, s. 329-38.
- Dalby, RB, Chakravarty, MM, Ahdidan, J, Sørensen, LH, Frandsen, J, Jonsdottir, KY, Tehrani, E, Rosenberg, R, Østergaard, L & Videbech, P 2009, 'Localization of white-matter lesions and effect of vascular risk factors in late-onset major depression', *Psychological Medicine*, s. 1-11.
- Dorph-Petersen, K, Delevich, KM, Marcisisin, MJ, Zhang, W, Sampson, AR, Gundersen, HJG, Lewis, DA & Sweet, RA 2009, 'Pyramidal neuron number in layer 3 of primary auditory cortex of subjects with schizophrenia', *Brain research*, vol. 1285, s. 42-57.
- Dorph-Petersen, K, Caric, D, Saghafi, R, Zhang, W, Sampson, A & Lewis, D 2009, 'Volume and neuron number of the lateral geniculate nucleus in schizophrenia and mood disorders.', *Acta Neuropathologica*, vol. 117, nr. 4, s. 369-384.
- Elfving, B, Plougmann, PH, Müller, HK, Mathé, AA, Rosenberg, R & Wegener, G 2009, 'Inverse correlation of brain and blood BDNF levels in a genetic rat model of depression', *International Journal of Neuropsychopharmacology*, s. 1-10.
- Fjorback, AW, Pla, P, Müller, HK, Wiborg, O, Saudou, F & Nyengaard, JR 2009, 'Serotonin transporter oligomerization documented in RN46A cells and neurons by sensitized acceptor emission FRET and fluorescence lifetime imaging microscopy', *Biochemical and Biophysical Research Communications*, vol. 380, nr. 4, s. 724-8.
- Henningens, K, Andreasen, JT, Bouzinova, EV, Jayatissa, MN, Jensen, MS, Redrobe, JP & Wiborg, O 2009, 'Cognitive deficits in the rat chronic mild stress

- model for depression: Relation to anhedonic-like responses', *Behavioural Brain Research*, vol. 198, nr. 1, s. 136-41.
- Hesse, M, Austin, S, Lykke, J & Oestrich, I 2009, 'Predictors of completing treatment and achieving abstinence during inpatient dual diagnosis treatment', *Mental Health and Substance Use - Dual Diagnosis*, vol. 2, nr. 3, s. 182-190.
- Hollegaard, M, Grauholm, J, Børglum, A, Nyegaard, M, Nørgaard-Pedersen, B, Ørntoft, T, Mortensen, PB, Wiuf, C, Mors, O, Didriksen, M, Thorsen, P & Hougaard, DM 2009, 'Genome-wide scans using archived neonatal dried blood spot samples', *BMC Genomics*, vol. 10, s. 297.
- Huezo-Diaz, P, Uher, R, Smith, R, Rietschel, M, Henigsberg, N, Marusic, A, Mors, O, Maier, W, Hauser, J, Souery, D, Placentino, A, Zobel, A, Larsen, ER, Czerski, PM, Gupta, B, Hoda, F, Perroud, N, Farmer, A, Craig, I, Aitchison, KJ & McGuffin, P 2009, 'Moderation of antidepressant response by the serotonin transporter gene', *The British journal of psychiatry : the journal of mental science*, vol. 195, nr. 1, s. 30-8.
- Jayatissa, MN, Henningsen, K, West, MJ & Wiborg, O 2009, 'Decreased cell proliferation in the dentate gyrus does not associate with development of anhedonic-like symptoms in rats', *Brain research*, vol. 1290, s. 133-41.
- Koefoed, P, Hansen, TVO, Woldbye, DPD, Werge, T, Mors, O, Hansen, T, Jakobsen, KD, Nordentoft, M, Wang, A, Bolwig, TG & Rehfeld, JF 2009, 'An intron 1 polymorphism in the cholecystokinin-A receptor gene associated with schizophrenia in males', *Acta Psychiatrica Scandinavica*, vol. 120, nr. 4, s. 281-7.
- Kristensen, AS, Mortensen, EL & Mors, O 2009, 'The association between bodily anxiety symptom dimensions and the scales of the Revised NEO Personality Inventory and the Temperament and Character Inventory', *Comprehensive Psychiatry*, vol. 50, nr. 1, s. 38-47.
- Kristensen, AS, Mortensen, EL & Mors, O 2009, 'The structure of emotional and cognitive anxiety symptoms', *Journal of anxiety disorders*, vol. 23, nr. 5, s. 600-8.
- Laegsgaard, MM, Kristensen, AS & Mors, O 2009, 'Potential Consumers' Attitudes Toward Psychiatric Genetic Research and Testing and Factors Influencing Their Intentions to Test', *Genetic Testing*, vol. 13, nr. 1, s. 1-9.
- Licht, CL, Marcussen, AB, Wegener, G, Overstreet, DH, Aznar, S & Knudsen, GM 2009, 'The brain 5-HT4 receptor binding is down-regulated in the Flinders Sensitive Line depression model and in response to paroxetine administration', *Journal of Neurochemistry*, vol. 109, nr. 5, s. 1363-74.
- Munk-Olsen, T, Laursen, TM, Mendelson, T, Pedersen, CB, Mors, O & Mortensen, PB 2009, 'Risks and predictors of readmission for a mental disorder during the postpartum period', *Archives of General Psychiatry*, vol. 66, nr. 2, s. 189-95.
- Nielsen, J, Foldager, L & Meyer, JM 2009, 'Increased use of antibiotics in patients treated with clozapine', *European Neuropsychopharmacology*, vol. 19, nr. 7, s. 483-486.
- Nielsen, S, Pedersen, CM, Hansen, SG, Petersen, MD, Sinning, S, Wiborg, O, Jensen, HH & Bols, M 2009, 'An extended study of dimeric phenyl tropanes', *Bioorganic & Medicinal Chemistry*, vol. 17, nr. 14, s. 4900-9.
- Perroud, N, Aitchison, KJ, Uher, R, Smith, R, Huezo-Diaz, P, Marusic, A, Maier, W, Mors, O, Placentino, A, Henigsberg, N, Rietschel, M, Hauser, J, Souery, D, Kapelski, P, Bonvicini, C, Zobel, A, Jorgensen, L, Petrovic, A, Kalember, P, Schulze, TG, Gupta, B, Gray, J, Lewis, CM, Farmer, AE, McGuffin, P & Craig, I 2009, 'Genetic predictors of increase in suicidal ideation during antidepressant treatment in the GENDEP project', *Neuropsychopharmacology : official publication of the American College of Neuropsychopharmacology*, vol. 34, nr. 12, s. 2517-28.
- Perroud, N, Uher, R, Hauser, J, Rietschel, M, Henigsberg, N, Placentino, A, Kozel, D, Maier, W, Mors, O, Souery, D, Dmitrzak-Weglarz, M, Jorgensen, L, Kovacic, Z, Giovannini, C, Mendlewicz, J, Zobel, A, Strohmaier, J, McGuffin, P, Aitchison, KJ & Farmer, A 2009, 'History of suicide attempts among patients with depression in the GENDEP project', *Journal of affective disorders*. E-pub ahead of print.
- Perroud, N, Uher, R, Marusic, A, Rietschel, M, Mors, O, Henigsberg, N, Hauser, J, Maier, W, Souery, D, Placentino, A, Szczepankiewicz, A, Jorgensen, L, Strohmaier, J, Zobel, A, Giovannini, C, Elkin, A, Gunasinghe, C, Gray, J, Campbell, D, Gupta, B, Farmer, AE, McGuffin, P & Aitchison, KJ 2009, 'Suicidal ideation during treatment of depression with escitalopram and nortriptyline in genome-based therapeutic drugs for depression (GENDEP): a clinical trial', *BMC Medicine*, vol. 7, s. 60.
- Quach, PL, Mors, O, Christensen, TØ, Krarup, G, Jørgensen, PB, Bertelsen, M, PJ, Petersen, L, Thorup,

- A & Nordentoft, M 2009, 'Predictors of poor adherence to medication among patients with first-episode schizophrenia-spectrum disorder', *Early Intervention in Psychiatry*, vol. 3, s. 66-74.
- Raarup, MK, Fjorback, AW, Jensen, SMR, Müller, HK, Kjaergaard, MM, Poulsen, H, Wiborg, O & Nyengaard, JR 2009, 'Enhanced yellow fluorescent protein photoconversion to a cyan fluorescent protein-like species is sensitive to thermal and diffusion conditions', *Journal of Biomedical Optics*, vol. 14, nr. 3, s. 034039.
- Rodriguez, A, Olsen, J, Kotimaa, AJ, Kaakinen, M, Moilanen, I, Henriksen, TB, Linnet, KM, Obel, C, Miettunen, J, Taanila, A, Ebeling, H & Järvelin, MR 2009, 'Is prenatal alcohol exposure related to inattention and hyperactivity symptoms in children? Disentangling the effects of social adversity', *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, vol. 50, nr. 9, s. 1073-83.
- Smith, D, Stork, B, Wegener, G, Ashkanian, M, Jakobsen, S, Bender, D, Audrain, H, Vase, K, Videbech, P & Rosenberg, R 2009, '[(11)C]Mirtazapine binding in depressed antidepressant nonresponders studied by PET neuroimaging', *Psychopharmacology*, vol. 206, s. 133-140.
- Smith, DF & Jakobsen, S 2009, 'Molecular tools for assessing human depression by positron emission tomography', *European neuropsychopharmacology : the journal of the European College of Neuropsychopharmacology*, vol. 19, nr. 9, s. 611-28.
- Solskov, L, Løfgren, B, Pold, R, Kristiansen, S, Nielsen, T, Overstreet, D, Schmitz, O, Bøtker, HE, Lund, S & Wegener, G 2009, 'Evaluation of the relation between hyperinsulinaemia and myocardial ischaemia-reperfusion injury in a rat model of depression', *Clinical Science*, vol. 118, nr. 4, s. 259-67.
- Stefansson, H, Ophoff, RA, Steinberg, S, Andreassen, OA, Rujescu, D, Werge, T, Cichon, S, Pietiläinen, OPH, Mors, O, Mortensen, PB, Sigurdsson, E, Gustafsson, O, Nyegaard, M, Tuulio-Henriksson, A, Ingason, A, Hansen, T, Suvisaari, J, Lonnqvist, J, Paunio, T, Børghlum, A, Hartmann, A, Fink-Jensen, A, Nordentoft, M, Hougaard, D, Norgaard-Pedersen, B, Böttcher, Y, Olesen, J, Breuer, R, Möller, H, Giegling, I, Rasmussen, HB, Timm, S, Mattheisen, M, Bitter, I, Réthelyi, JM, Sigmundsson, T, Magnusdottir, BB, Olason, P, Masson, G, Gulcher, JR, Haraldsson, M, Fossdal, R, Thorgeirsson, TE, Thorsteinsdottir, U, Ruggeri, M, Tosato, S, Franke, B, Strengman, E, Group, Kiemenev, LA, Melle, I, Djurovic, S, Abramova, L, Kaleda, V, Sanjuan, J, de Frutos, R, Bramon, E, Vassos, E, Fraser, G, Etinger, U, Picchioni, M, Walker, N, Touloupoulou, T, Need, AC, Ge, D, Lim Yoon, J, Shianna, KV, Freimer, NB, Cantor, RM, Kong, A, Murray, R, Golimbet, V, Carracedo, A, Arango, C, Costas, J, Jönsson, EG, Terenius, L, Agartz, I, Petursson, H, Nöthen, MM, Rietschel, M, Matthews, PM, Muglia, P, Peltonen, L, St Clair, D, Goldstein, DB, Stefansson, K, Collier, DA, Genetic Risk and Outcome in Psychosis (GROUP), Kahn, RS, Linszen, DH, van Os, J, Wiersma, D, Bruggeman, R, Cahn, W, de Haan, L, Krabbendam, L & Myin-Germeys, I 2009, 'Common variants conferring risk of schizophrenia', *Nature*, vol. 460, nr. 7256, s. 744-747.
- Steinhausen, H, Foldager, L, Perto, G & Munk-Jørgensen, P 2009, 'Family aggregation of mental disorders in the nationwide Danish three generation study', *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, vol. 259, nr. 5, s. 270-277.
- Søgaard, HJ 2009, 'Choosing screening instrument and cut-point on screening instruments. A comparison of methods', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, nr. 8, s. 872-80.
- Søgaard, HJ & Bech, P 2009, 'Psychiatric disorders in long-term sickness absence -- a population-based cross-sectional study', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, nr. 7, s. 682-9.
- Søgaard, HJ & Bech, P 2009, 'Psychometric analysis of common mental disorders -- Screening Questionnaire (CMD-SQ) in long-term sickness absence', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, nr. 8, s. 855-63.
- Søgaard, HJ & Bech, P 2009, 'The effect on length of sickness absence by recognition of undetected psychiatric disorder in long-term sickness absence. A randomized controlled trial', *Scandinavian Journal of Public Health*, vol. 37, nr. 8, s. 864-71.
- Sølling, C, Ashkanian, M, Hjort, N, Gyldensted, C, Andersen, G & Østergaard, L 2009, 'Feasibility and logistics of MRI before thrombolytic treatment', *Acta Neurol Scand.*, vol. 120, nr. 3, s. 143-9.
- Sørensen, G, Wegener, G, Hasselstrøm, J, Hansen, TVO, Wörtwein, G, Fink-Jensen, A & Woldbye, DPD 2009, 'Neuropeptide Y infusion into the shell region of the rat nucleus accumbens increases extracellular levels of dopamine', *NeuroReport*, vol. 20, nr. 11, s. 1023-6.
- Tesli, M, Kähler, AK, Andreassen, BK, Werge, T, Mors, O, Mellerup, E, Koefoed, P, Melle, I, Morken, G, Wir-

- genes, KV, Andreassen, OA & Djurovic, S 2009, 'No association between DGKH and bipolar disorder in a Scandinavian case-control sample', *Psychiatric Genetics*, vol. 19, nr. 5, s. 269-72.
- Uher, R, Muthén, B, Souery, D, Mors, O, Jaracz, J, Placentino, A, Petrovic, A, Zobel, A, Henigsberg, N, Rietschel, M, Aitchison, KJ, Farmer, A & McGuffin, P 2009, 'Trajectories of change in depression severity during treatment with antidepressants', *Psychological Medicine*, s. 1-11.
- Uher, R, Farmer, A, Henigsberg, N, Rietschel, M, Mors, O, Maier, W, Kozel, D, Hauser, J, Souery, D, Placentino, A, Strohmaier, J, Perroud, N, Zobel, A, Rajewska-Rager, A, Dernovsek, MZ, Larsen, ER, Kalember, P, Giovannini, C, Barreto, M, McGuffin, P & Aitchison, KJ 2009, 'Adverse reactions to antidepressants', *The British journal of psychiatry : the journal of mental science*, vol. 195, nr. 3, s. 202-10.
- Uher, R, Mors, O, Hauser, J, Rietschel, M, Maier, W, Kozel, D, Henigsberg, N, Souery, D, Placentino, A, Perroud, N, Dernovsek, MZ, Strohmaier, J, Larsen, ER, Zobel, A, Leszczynska-Rodziewicz, A, Kalember, P, Pedrini, L, Linotte, S, Gunasinghe, C, Aitchison, KJ, McGuffin, P & Farmer, A 2009, 'Body weight as a predictor of antidepressant efficacy in the GENDEP project', *Journal of Affective Disorders*, vol. 118, nr. 1-3, s. 147-154.
- Uher, R, Maier, W, Hauser, J, Marusic, A, Schmael, C, Mors, O, Henigsberg, N, Souery, D, Placentino, A, Rietschel, M, Zobel, A, Dmitrzak-Weglarz, M, Petrovic, A, Jorgensen, L, Kalember, P, Giovannini, C, Barreto, M, Elkin, A, Landau, S, Farmer, A, Aitchison, KJ & McGuffin, P 2009, 'Differential efficacy of escitalopram and nortriptyline on dimensional measures of depression', *The British journal of psychiatry : the journal of mental science*, vol. 194, nr. 3, s. 252-9.
- Uher, R, Huezio-Diaz, P, Perroud, N, Smith, R, Rietschel, M, Mors, O, Hauser, J, Maier, W, Kozel, D, Henigsberg, N, Barreto, M, Placentino, A, Dernovsek, MZ, Schulze, TG, Kalember, P, Zobel, A, Czerski, PM, Larsen, ER, Souery, D, Giovannini, C, Gray, JM, Lewis, CM, Farmer, A, Aitchison, KJ, McGuffin, P & Craig, I 2009, 'Genetic predictors of response to antidepressants in the GENDEP project', *Pharmacogenomics Journal*, vol. 9, nr. 4, s. 225-33.
- Wegener, G, Harvey, BH, Bonefeld, B, Müller, HK, Volke, V, Overstreet, DH & Elfving, B 2009, 'Increased stress-evoked nitric oxide signalling in the Flinders sensitive line (FSL) rat: a genetic animal model of depression', *International Journal of Neuropsychopharmacology*, s. 1-13.
- Bidrag til videnskabelig bog/antologi**
- Rosenberg, R 2009, 'Anxiolytika', I, *Medicin.dk* 2010, 2010 udg., Infomatum s. 388-393.
- Rosenberg, R 2009, 'Den akut psykotiske patient', I Schaffalitzky de Muckadell, O, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck s. 294-298.
- Rosenberg, R 2009, 'Skadeligt brug og afhængighed af psykoaktive stoffer', I Schaffalitzky de Muckadell, O, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17. udgave udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 2769-2782.
- Videbech, P 2009, 'Antidepressiva', I, *Medicin.dk* 2010, 2010 udg., Infomatum s. 396-408.
- Wegener, G & Rosenberg, R 2009, 'Stress-begreber i neuropsykiatri', I Rosenberg, R & Videbech, P (red.), *Lærebog i Neuropsykiatri*. FADL's Forlag a/s.
- Formidling**
- Forord/efterskrift**
- Videbech, P 2009, 'Depression - skjult lidelse i anden potens?', I Schlüter, S & Søndergaard, V (red.), *Skjulte lidelser. Om whiplash, kroniske smerter, fibromyalgi med mere*, 1. udgave udg., Dansk Psykologisk Forlag s. 235-246.
- Andet**
- Wegener, G 2009, 1. *Collegium Internationale Neuro-Psychopharmacologicum (CINP, <http://cinp.org>)*.
- Wegener, G 2009, 1. *Scandinavian College of Neuropsychopharmacology (SCNP, <http://scnp.dk>)*.
- Tidsskriftartikel**
- Bruun, LM 2009, 'Kognitive vanskeligheder ved depression og bipolar lidelse', *Depressions Tidende*, nr. 2.
- Rosenberg, R 2009, 'En neurovidenskabelig forklaring af viljen', *BestPractice*, vol. 2, nr. 4, s. 8.
- Rosenberg, R 2009, 'Neuropsykiatriens bredde', *BestPractice*, nr. 5, s. 4.
- Rosenberg, R & Hansen, PEB 2009, 'Psykosser', *Maa-nedsskrift for Praktisk Laegegerning*, vol. 153, nr. 1, s. 141-154.

Anmeldelse i tidsskrift

Rosenberg, R 2009, 'Bog anmeldelse af Jensen RN "Angsten i kunsten: Ti danske kunstnere fortæller"', *Ugeskrift for læger*.

Rosenberg, R 2009, 'Bog anmeldelse af Kendler KS, Parnas J "Philosophical Issues in Psychiatry: Explanation, Phenomenology, and Nosology"', *Ugeskrift for læger*.

Forskningsformidlende bog/antologi

Nielsen, MR, Mikkelsen, AM & Aagaard, J 2009, *Styr på stemmerne: Gruppetilbud til stemmehørere*, Cool Gray A/S, Århus.

Nordentoft, M, Videbech, P & Jørgensen, P 2009, *HÅNDBOG I PSYKIATRISK FORSKNING & EVIDENS*, 1. udg., FADL's Forlag a/s.

Forskningsformidlende rapport

Aagaard, J 2009, DIPSY årsrapport 2008.: *Ikke anonymiserede afdelingsspecifikke kvalitetsdata..*

Videbech, P, Larsen, FB, Ghoul, K & Wexel, B 2009, *Tidlig indsats mod fødselsdepression - erfaringer fra et projekt i Århus Kommune*, Århus Kommune, Mødrehjælpen, Region Midtjylland.

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

Rosenberg, R 2009, 'Den normale og den sygelige angst - og den rette behandling', I Søndergaard, PS (red.), *Når angsten tager magten - om angstlidelser blandt unge*, 1 udg., Århus, s. 19-25.

Rosenberg, R 2009, 'Generaliseret angst', I Christensen, B (red.), *Patientvejledningen 2009*, 10 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 275-276.

Rosenberg, R 2009, 'Psykiske lidelser 1850-2000: - fra asyl til behandlersamfund', I, *Modernitetens verden. Tiden, videnskab, historien og kunst*, Århus Universitetsforlag s. 217-238.

Videbech, P 2009, 'Deltagelse i interview', I, *Livet efter stress. Udvikling og muligheder*, 1. udgave udg., Gyldendal, København, s. 5-162.

Videbech, P 2009, 'Psykiatri: kombiner medicin med terapi', I, *Et liv uden angst. 9 historier om at finde vejen hjem til sig selv*, 1. udgave udg., Pretty Ink, Letland, s. 162-167.

Bidrag til forskningsformidlende rapport

Rosenberg, R 2009, 'Panikangst', I Christensen, B (red.), *Patientvejledningen 2009*, 10 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, Køben-

havn, s. 282-283.

Undervisning**Forord/efterskrift**

Videbech, P 2009, 'Forord', I, *Med små skridt. En håndbog om depression og stress*, 1. udgave udg., Frydenlund, København, s. 9-11.

Lærebog

Aagaard, J, Merinder, L & Mundbjerg, D 2009, *Psyko-udvikling og psykisk sygdom*, Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck.

Mors, O, Parnas, J & Kragh-Sørensen, P 2009, *Klinisk Psykiatri 3*, 3 udg., Munksgaard Forlag.

Nyboe, L & Hvalsøe, B 2009, *Lærebog i psykiatri for ergoterapeuter og fysioterapeuter*, Munksgaard Forlag.

Rosenberg, R, Videbech, P & Jørgensen, PB 2009, *Klinisk Neuropsykiatri: Fra molekyle til sygdom*, 1. udgave udg., FADL's Forlag a/s, København.

Bidrag til lærebog

Aagaard, J, Merinder, L & Mundbjerg, D 2009, 'Psyko-udvikling', I, *Psykiatrisk sygepleje*, 1. udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, Dansk Sygeplejeråd, s. 364-382.

Hansen, PEB & Videbech, P 2009, 'Stimulationsbehandling og psykokirurgi', I, *Klinisk Neuropsykiatri. Fra molekyle til sygdom*, FADL's Forlag a/s s. 143-153.

Mors, O 2009, 'Psykiatrisk Genetik', I, *Klinisk Psykiatri*, 3 udg., Munksgaard Forlag s. 663-680.

Mors, O 2009, 'Psykiske lidelsers epidemiologi', I, *Klinisk Psykiatri*, 3 udg., Munksgaard Forlag s. 103-117.

Nyboe, L 2009, 'Fysioterapeutisk fokusområde', I Nyboe, L & Hvalsøe, B (red.), *Lærebog i psykiatri for ergoterapeuter og fysioterapeuter*, 1 udg., Munksgaard Forlag, København, s. 169-173.

Nyboe, L & Hvalsøe, B 2009, 'Udviklingsperspektiver for psykiatrisk ergoterapi og fysioterapi', I Nyboe, L & Hvalsøe, B (red.), *Lærebog i psykiatri for ergoterapeuter og fysioterapeuter*, 1 udg., Munksgaard Forlag, København, s. 533-543.

Parnas, J, Kragh-Sørensen, P & Mors, O 2009, 'Psykiatriens teoretiske fundament: Sygdomsbegreb, klassifikation og diagnostik', I, *Klinisk Psykiatri*, 3 udg., Munksgaard Forlag s. 29-76.

Rosenberg, R & Rosenberg, N 2009, 'Nervøse og stressrelaterede tilstande', I Nyboe, L & Hvalsøe, B (red.), *Lærebog i psykiatri for ergoterapeuter og fysioterapeuter*, 1 udg., Munksgaard Forlag, Køben-

havn, s. 337-355.

- Rosenberg, R 2009, 'Videnskab og evidens', I Nyboe, L & Hvalsøe, B (red.), *Lærebog i psykiatri for ergoterapeuter og fysioterapeuter*, 1 udg., Munksgaard Forlag, København, s. 79-93.
- Sinning, BR & Gade, A 2009, 'Depression', I, *Klinisk Neuropsykologi*, Frydenlund, København, s. 399-419.
- Sinning, BR 2009, 'Neuropsykologi', I, *Klinisk neuropsykiatri. Fra molekyle til sygdom*, 1. udgave udg., FADL's Forlag a/s s. 79-94.
- Videbech, P 2009, 'Depression og parforhold', I, *Med små skridt. En håndbog om depression og stress*, 1. udgave udg., Frydenlund, København, s. 233-242.
- Videbech, P 2009, 'Interview med professor, dr.med. Poul Videbech: Depression kan give skader i hjernen', I, *Med små skridt. En håndbog om depression og stress*, 1. udgave udg., Frydenlund s. 190-202.
- Videbech, P 2009, 'Medicinsk behandling af depression', I, *Med små skridt. En håndbog om depression og stress*, 1. udgave udg., Frydenlund s. 243-252.
- Videbech, P 2009, 'Symptomer på depression', I, *Med små skridt. En håndbog om depression og stress*, 1. udgave udg., Frydenlund s. 211-228.
- Videbech, P 2009, 'Sådan kan du hjælpe', I, *Med små skridt. En håndbog om depression og stress*, 1. udgave udg., Frydenlund, København, s. 230-232.

Rådgivning

Videnskabelig rapport

- Oxholm, A, Ehrenreich, B, Kjær, C, Buhmann, C, Meyer, D, Møller, E, Jensen, J, Worm, L, Theilade, L, Jørgensen, L, Ashkanian, M, Eckhardt, M, Ekstrøm, M, Berg, R, Masmus, T, Hansen, T, Bunch, V, Steen, M & Westh, I 2009, *Torturoverlever i Danmark. En opfølgende undersøgelse af 13 torturerede asylansøgere*, Amnesty International.

FORSKNINGSKLINIKKEN FOR FUNKTIONELLE LIDELSER OG PSYKOSOMATIK, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, ÅRHUS SYGEHUS

Kontaktperson

Forskningsleder, lektor, dr.med., ph.d. Per Fink
Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser og
Psykosomatik
Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
Nørrebrogade 44
8000 Århus C
Tlf.: +45 8949 4310
Fax: +45 8949 4340
E-mail: perklafi@rm.dk, aarhus.ffl@rm.dk
Hjemmeside: www.funktionellelidelser.dk

Videnskabelige medarbejdere

cand.med., overlæge Emma Rehfeld
cand.psych., ph.d. Lisbeth Frostholt
cand.scient. Eva Ørnbo
mag.art., ph.d. Mette Bech Risør
cand.med., ph.d. Andreas Schröder
cand.psyk. Trine Eilenberg

Ph.d. studerende

cand.med. Lone Fjordbak
cand. psych. Tina Carstensen
cand.scient.san. Mette Trøllund Rask
cand.mag. Annemette Bondo Lind

Vigtige satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Mindfulness-baseret kognitiv terapi til patienter med funktionelle lidelser – en randomiseret kontrolleret undersøgelse.
- Behandling af patienter med kroniske funktionelle lidelser. En randomiseret, kontrolleret undersøgelse af kognitiv adfærdsterapi i gruppe sammenlignet med standardbehandling.
- Prædiktorer for funktionelle lidelser i almen praksis -forebyggelse af kroniske forløb.
- Psykologiske faktorerens betydning for symptom-billedet og sygdomsforløbet hos patienter udsat for akut whiplash traume.
- Neurobiologiske og neuropsykologiske markører hos patienter med multisymptomatiske funktionelle lidelser.
- Oplevelse og virkning i behandling for funktionel-

le lidelser. En komparativ antropologisk analyse af konsultationer i almen praksis og spirituel healing som behandling for funktionelle lidelser.

- Funktionelle fysiske symptomer hos 5-7-årige børn. Diagnostik, prævalens og association til psykiske vanskeligheder.
- Den sociale konstruktion af sygdomsadfærd - en antropologisk analyse af funktionelle lidelser med fokus på relationen mellem patient, hverdagsliv og sundhedssystem.
- Social- og arbejdsmarkedsforhold ved funktionelle lidelser.
- Neuropsykologiske markører for informationsforarbejdning hos patienter med multisymptomatiske funktionelle lidelser.
- ”Det er ikke nok at have det dårligt...” En empirisk analyse af sygerollens konstruktion i Danmark.
- Psykoterapeutisk behandling af patienter med funktionelle lidelser.
- Stress som social lidelse i Danmark – en antropologisk undersøgelse af stress, som et udtryk for hverdagens lidelse, set i lyset af en diskussion af sociosomatik, følelser og moderne følelseskultur.
- Diagnostik og klassifikation af funktionelle lidelser.
- Metoder til diagnosticering af funktionelle lidelser.
- Forbedre SCAN-interviewet i samarbejde med WHO's SCAN-gruppe.
- Endvidere arbejdes der med udvikling og afprøvnings af diverse spørgeskemaer.
- Kvalitativt studie af patienter med funktionelle lidelser der indgår i mindfulness-baseret kognitiv gruppeterapi med fokus på patienternes oplevelse af stress og stresshåndtering.

Ph.d.-afhandling

Hansen, HS 2009, *Medically unexplained symptoms in primary care - a mixed method study of diagnosis*, Ph.d.-afhandling.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Borghammer, P, Østergaard, K, Cumming, P, Gjedde, A, Rodell, A, Hall, N & Chakravarty, MM 2009, 'A deformation-based morphometry study of patients with early-stage Parkinson's disease', *European Journal of Neurology*. E-pub ahead of print.
- Carstensen, TB, Frostholm, L, Ørnboel, E, Kongsted, A, Kasch, H, Jensen, TS & Fink, P 2009, 'Smer-tetilstand og psykologisk distress før uheldet praedikterer gener efter whiplash-traume--sekun-daerpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 47, s. 3431-4.
- Christensen, KS, Fink, P, Rosendal, M & Olesen, F 2009, 'Computerbaseret diagnostik af funktionelle og psykiske lidelser i almen praksis', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 33, s. 2273-2276.
- Rask, C, Olsen, E, Elberling, H, Christensen, M, Ornbøl, E, Fink, P, Thomsen, P & Skovgaard, AM 2009, 'Functional somatic symptoms and associated im-pairment in 5-7-year-old children: the Copenhagen Child Cohort 2000', *European Journal of Epidemio-logy*, vol. 24, nr. 10, s. 625-634.
- Rask, CU, Christensen, MF, Borg, C, Søndergaard, C, Thomsen, PH & Fink, P 2009, 'The Soma Assess-ment Interview: new parent interview on func-tional somatic symptoms in children', *Journal of psychosomatic research*, vol. 66, nr. 5, s. 455-64.
- Risør, MB 2009, 'Illness explanations among patients with medically unexplained symptoms - different idioms for different contexts', *Health*, vol. 13, nr. 5.
- Sadeghnia, DK, Christensen, MB, Risør, MB, Lauritzen, T & Christensen, B 2009, 'Self-reported cognitive and emotional effects and lifestyle changes short-ly after preventive cardiovascular consultations in general practice', *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, vol. 27, nr. 2, s. 104-110.

Editorial

- Risør, MB 2009, 'Introduktion. Om metodologi', *Tids-skrift for forskning i sygdom og samfund*, nr. 10.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Risør, MB 2009, 'Kulturelle idiomer - sygdomsforkla-ringer hos patienter med medicinsk uforklarede symptomer', *Maanedsskrift for Praktisk Laegeger-ning*, nr. 12.

- Schröder, A 2009, 'Psykologisk behandling av svåra funktionella störningar', *SERiP*, vol. 16, nr. 1, s. 13-16.

Undervisning

Bidrag til lærebog

- Fink, P 2009, 'Somatisering og smerter', I, *Smertebogen*, 2 udg., FADL's Forlag a/s s. 349-362.
- Fink, P 2009, 'Somatization Disorder and Related Disor-ders', I, *New Oxford Textbook of Psychiatry*, 2 udg., Oxford University Press s. 999-1011.
- Fink, P 2009, 'Somatoforme lidelser og funktionelle syndromer', I, *Medicinsk kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck s. 299-307.
- Fink, P 2009, 'Somatoforme og funktionelle tilstande samt belastnings- og tilpasningsreaktioner', I, *Kliniks Psykiatri*, 3 udg., Munksgaard Forlag s. 481-518.

MEDICINSK FORSKNINGSAFSNIT REGIONSHOSPITALET HOLSTEBRO

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr. med. Erling Bjerregaard Pedersen

Medicinsk Forskning og Medicinsk Afdeling Holstebro
Regionshospitalet Holstebro

7500 Holstebro

Tlf.: +45 9912 5704

Fax: +45 9912 5702

E-mail: aebp@ringamt.dk

Videnskabelige medarbejdere

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Erling Bjerregaard Pedersen

Lektor, overlæge Jost Wessels

Lektor, overlæge, ph.d. Jesper Bech Nørgaard

Overlæge Ingrid Thomsen

Reservelæge, ph.d. Pia Holland Gjørup

Reservelæge, ph.d. Line Bille Madsen

Reservelæge, ph.d. Henrik Vase

Reservelæge, ph.d. Thomas Guldager Lauridsen

Ph.d. studerende

cand.med. Carolina Canillo Graffe

cand.med. Solveig Klok Matthesen

cand.med. Nikolai Hoffmann-Petersen

cand.med. Frank Holden Christensen

cand.med. Thomas Larsen

cand.med. Jannie Maigaard

Vigtige satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Det natriuretiske peptidsystem, renin-angiotensin-aldosteronsystemet, osmoregulationssystemet, aquaporin 2-systemet og epithelielle natriumkanaler hos raske kontrolpersoner og patienter med hjertesvigt, levercirrose, nyresygdomme, blodtryksforhøjelse og obstruktiv søvnapnø syndrom.
- Døgnblodtryks- og hjemmeblodtryksmåling samt vasoaktive hormoner hos patienter med essentiel hypertension og obstruktiv søvnapnø.

- NO-systemet og renal hæmodynamik, tubulær funktion og vasoaktive hormoner hos raske og hos patienter med essentiel hypertension, kronisk glomerulonephritis, polycystiske nyresygdomme, levercirrose og hjertesvigt.
- Gluthation-s-transferaser og nefrotoksicitet.
- Betydningen af den arktiske diæt for blodtryksniveau, vasoaktive hormoner, protein- og aminosyrestofskiftet.
- Telemedicinsk baseret antihypertensiv behandling, livskvalitet og omkostningseffektivitet.
- Nyrenes behandling af vand og salt under dehydrering, vandbelastning og faste hos raske forsøgspersoner samt patienter med essentiel hypertension og ved nyresygdomme.
- Angiotensin 2 receptorblokade og det sympatiske nervesystem.
- Effekten af høj og lav natriumindtagelse, faste, steroider samt non-steroid antiinflammatoriske stoffer på aquaporin 2 i urinen og den renale tubulære behandling af natrium.
- Statiner og nyrefunktionen.
- Biomarkører i urinen for den tubulære transport af vand og natrium.

Ph.d.-afhandling

Paulsen, L 2009, *Statins and renal function. Effects of statin treatment on glomerular filtration rate, blood pressure, and tubular function in healthy subjects and in patients with type II diabetes*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Vase, H 2009, *Interactions between the renin-angiotensin system and the sympathetic nervous system: The effect of AT1-receptor blockade on sympathetic activity in essential hypertension and in healthy humans during sodium restriction*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Ellervik, C, Tarnow, L & Pedersen, EB 2009, 'Genetik og hypertension', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 24,

s. 2012.

- Gjørup, PH & Hedner, J 2009, 'Hypertension og obstruktiv søvnapnø', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2091-2094.
- Kamper, A, Pedersen, EB & Strandgaard, S 2009, 'Hypertension og nyresygdom', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2109-2113.
- Paulsen, L, Holst, L, Bech, JN, Starklint, J & Pedersen, EB 2009, 'Glomerular filtration rate and blood pressure are unchanged by increased sodium intake in atorvastatin-treated healthy men', *Scandinavian Journal of Clinical & Laboratory Investigation*, vol. 69, s. 323-329.
- Pedersen, EB & Andersen, UB 2009, 'Nyrearteriestenose - diagnostik og behandling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 25, s. 2103-2107.
- Vase, H, Lauridsen, TG, Bech, JN & Pedersen, EB 2009, 'Effects of dihydralazine on renal water and aquaporin-2 excretion in humans.', *Scandinavian Journal of Clinical & Laboratory Investigation*, vol. 69, s. 45-51.

Undervisning

Bidrag til lærebog

- Pedersen, EB 2009, 'Forstyrrelser i vand- og elektrolytbalancen', I, *Medicinsk Kompendium*, Nyt Nordisk Forlag / Schönberg Forlag / Arnold Busck s. 212-264.

ANÆSTESIEN, REGION NORDJYLLAND

Kontaktperson

Overlæge, Ph.d., klinisk lektor Bodil Steen Rasmussen
 Anæstesen Region Nordjylland
 Hobrovej 18-22
 Postboks 365
 9100 Ålborg
 Tlf.: +45 9932 2504
 Fax: +45 9932 2672
 E-mail: bodil.steen.rasmussen@rn.dk

Ansatte forskere

Forskningsårsstuderende, stud.med. Kristian Kragholm
 Afdelingslæge, Ph.d.-stud. Charlotte Allerød
 Overlæge, Ph.d.-stud. Morten Freundlich
 Overlæge, Ph.d.-stud. Marianne Toftegaard
 Afdelingslæge, Ph.d.-stud. Michael Kanstrup Dahl

Deltidsforskere

Overlæge, Claus Bredahl
 Overlæge, Ph.d., Søren Kjærgaard Christensen
 Overlæge, Brian Sloth Christensen
 Overlæge, Pernille Haure
 Ledende overlæge, Karsten Brøgger Hindsholm
 Afdelingslæge, Steen Hupfelt
 Sygeplejerske, Psykoterapeut Mariane Jørgensen
 Overlæge, Dorthe Keld
 Overlæge, Per Lambert,
 Sygeplejerske, psykoterapeut Inger Kirstine Nielsen
 Ledende overlæge, Anders Schou Olesen
 Ledende overlæge, Per Thorgaard

Vigtigste satsningsområder indenfor Anæstesiens forskning

- Respiration under anæstesi og intensivmedicin, optimering af ventilation
- Reduktion af forekomsten af lungekomplikationer efter respiratorbehandling og hjertekirurgi,
- Sammenhæng mellem antibiotikaforbrug og påvirkning af nyrefunktionen,
- Behandling af sepsis, insulin og myoglobinkoncentration ved svampeinfektioner og kranietraume,
- Diagnostik og behandling af svært hypotherme

patienter herunder, EKG-diagnostik,

- Circulationsforskning: Bedømmelse af væsketilførsel
- Smerteforskning: sammenhænge mellem opioidbehandling og livskvalitet hos kroniske smertepatienter samt søvnkvalitet, smerte og livskvalitet hos kroniske smertepatienter tildelt specialdyne.
- Fysiologisk modellering: lungefysiologi samt blodets fysiologi med relation til syre-base-iltoptagelse og kuldioxidudskillelse.
- Intelligent rådgivning tilknyttet eller indbygget i apparatur. Som værktøj anvendes her den tilgrundliggende fysiologiske modellering. Målet er at give klinikerne vejledning og støtte i tolkningen af de målte parametre, ultimativt, at den indbyggede intelligens i apparaturet automatisk kan styre behandlingen.
- Præhospital-behandling og interhospital transport. Primært fokuseret på data fra den elektroniske ambulancejournal (amPHI). Målet er at integrere ambulancejournalen med elektroniske løsninger for laboratoriedata på sygehuset samt elektroniske journalløsninger på sygehusene.
- Musikforskning. Lydmiljøets påvirkning af patienters evne til restitution.
- Udviklingsprojekter, herunder ernæring/kvalme, ambulante kirurgi/kvalme, lejrings-skader, præmedicin til børn,

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Barklin, A, Theodorsson, E, Tyvold, SS, Larsson, A, Granfeldt, A, Sloth, E & Tønnesen, EK 2009, 'Alteration of neuropeptides in the lung tissue correlates brain death-induced neurogenic edema', *The Journal of heart and lung transplantation : the official publication of the International Society for Heart Transplantation*, vol. 28, nr. 7, s. 725-32.
- Dahl, M, Vistisen, S, Koefoed-Nielsen, J & Larsson, A 2009, 'Using an expiratory resistor, arterial pulse pressure variations predict fluid responsiveness

- during spontaneous breathing: an experimental porcine study', *Critical Care*, vol. 13, nr. 2, s. R39.
- Houliind, K, Kjeldsen, BJ, Madsen, SN, Rasmussen, BS, Holme, SJ, Schmidt, TA, Haahr, PE, Mortensen, PE, Hjortdal, VE & DOORS study group 2009, 'The impact of avoiding cardiopulmonary by-pass during coronary artery bypass surgery in elderly patients: the Danish On-pump Off-pump Randomisation Study (DOORS)', *Trials*, vol. 10, s. 47.
- Kjærgaard, B, Kristensen, SR, Risom, M & Larsson, A 2009, 'A porcine model of massive, totally occlusive, pulmonary embolism', *Thrombosis Research*, vol. 124, nr. 2, s. 226-229.
- Modrau, IS, Ejlertsen, T & Rasmussen, BS 2009, 'Emerging role of Candida in deep sternal wound infection', *The Annals of thoracic surgery*, vol. 88, nr. 6, s. 1905-9.
- Perez-de-Sa, V, Cunha-Goncalves, D, Nordh, A, Hansson, S, Larsson, A, Ley, D, Fellman, V & Werner, O 2009, 'High Brain Tissue Oxygen Tension during Ventilation with 100% Oxygen after Fetal Asphyxia in Newborn Sheep', *Pediatric Research*, vol. 65, nr. 1, s. 57-61.
- Rees, SE, Hansen, A, Toftegaard, M, Pedersen, J, Kristensen, SR & Harving, H 2009, 'Converting venous acid-base and oxygen status to arterial in patients with lung disease', *European Respiratory Journal*, vol. 33, nr. 5, s. 1141-7.
- Toftegaard, M, Rees, SE & Andreassen, S 2009, 'Evaluation of a method for converting venous values of acid-base and oxygenation status to arterial values', *Emergency Medicine Journal*, vol. 26, nr. 4, s. 268-72.
- Vistisen, ST, Struijk, JJ & Larsson, A 2009, 'Automated pre-ejection period variation indexed to tidal volume predicts fluid responsiveness after cardiac surgery', *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, vol. 53, nr. 4, s. 534-42.
- Vistisen, ST & Larsson, A 2009, 'Prediction of fluid responsiveness in acute respiratory distress syndrome patients ventilated with low tidal volume and high positive end-expiratory pressure', *Critical care medicine*, vol. 37, nr. 6, s. 2146.
- nr. 2, s. 47-51.
- Knudsen, F 2009, 'Hvis det skal være - så er det NU!', *Tidsskrift for Dansk Sundhedsvaesen*, nr. 6, s. 159-167.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Hansen, PA, Christensen, T, Fock, L & Brønner, C 2009, 'Paramedicineruddannelsen: et fagligt kvalificeret supplement til den præhospitale indsats i Danmark', *Tidsskrift for Dansk Sundhedsvaesen*, vol. 85,

ARBEJDSMEDICINSK KLINIK, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson:

Overlæge. ph.d. Øyvind Omland
Arbejdsmedicinsk Klinik
Havrevangen 1
9000 Aalborg
Tlf.: +45 9631 3400
Fax: +45 9631 3401
E-mail: oo@rm.dk

Ansatte forskere:

Adjungeret lektor, overlæge ph.d. Øyvind Omland

Videnskabeligt personale:

Overlæge ph.d. Øyvind Omland
cand.scient.san. Else Toft Würtz
cand.psyk. Maren Moltzen
cand.psyk. Henning Jensen
Socialrådgiver Vivi Imer Hansen

Ph.d.-studerende

cand. med. Tine Halsen Malling
cand.scient ph.d.-studerende Grethe Elholm
cand.psyk. Simon Grandjean Bamberger

Vigtigste satningsområder indenfor afdelingens forskning:

- Arbejdsbetingede lungesygdomme.
- Arbejdsbetingede stresstilstande

Ph.d.-afhandling

Malling, TBH 2009, *Glutathion peroxidase 1 and asthma. A cross sectional analysis of associations between genetic polymorphism, enzymatic activity, selenium concentration, oxidative stress, and inflammatory disease in a population sample*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Brauer, C, Baandrup, UT, Jacobsen, P, Krasnik, M, Olsen, J, Pedersen, J, Rasmussen, TR, Schlünssen, V, Sherson, D, Svolgaard, B, Sørensen, J & Omland, Ø

2009, 'Screening for asbestbetingede sygdomme?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 6, s. 433-436.

Hansen, JG, Pedersen, L, Overvad, K, Omland, Ø, Jensen, HK & Sørensen, HT 2009, 'Prævalensen af kronisk obstruktiv lungesygdom--sekundærpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 2986-8.

Malling, TH, Sigsgaard, T, Andersen, HR, Frischknecht, L, Deguchi, Y, Skadhauge, LR, Sherson, D, Bælum, J, Thomsen, GH, Pedersen, JK & Omland, Ø 2009, 'Sex determines the influence of smoking and gene polymorphism on glutathione peroxidase activity in erythrocytes', *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation. Supplement*, vol. 69, nr. 2, s. 295-302.

Omland, SH, Lindegaard, P & Omland, Ø 2009, 'Aspiration af dentalt fremmedlegeme under tandlaegebesøg', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 14, s. 1194.

Rudbeck, M, Viskum, S, Mølbak, K & Uldum, SA 2009, 'Legionella antibodies in a danish hospital staff with known occupational exposure', *Journal of environmental and public health*, vol. 2009, s. 812829.

BØRNEAFDELINGEN, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Finn Ebbesen
Børneafdelingen
Aalborg Sygehus Nord
Reberbansgade
P.O. Box 561
DK-9000 Aalborg
Tlf.: +45 9932 1310
Fax: +45 9832 1895
E-mail: fe@rn.dk

Ansatte forskere

Professor, overlæge, dr.med. Finn Ebbesen
Klinisk assistent Pernille Vandborg

Andre forskere

Overlæge Steen Rosthøj, overlæge Mariane Rix, overlæge Jon Helgestad, overlæge Lars Madsen, overlæge Lars Bender, overlæge Lia Mendes Petersen, overlæge Jesper Thaarup, PhD studerende Ruta Tuckuviene, reservelæge Mette Donneborg, afdelingslæge Pia Christensen og afdelingslæge Mette Madsen.

Vigtigste satningsområder indenfor afdelingens forskning

- Trombocytopenisk purpura hos børn.
- Tromboser hos børn.
- Efterundersøgelser af børn med ekstrem neonatal hyperbilirubinæmi.
- Forskning i gulsot hos nyfødte børn.
- Deltagelse i multicenterundersøgelser af Surfactantbehandling af for tidligt fødte børn med respiratorisk distress-syndrom.
- Behandling af ductus arteriosus persistens hos nyfødte børn.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Hansen, TWR, Nietsch, L, Norman, E, Bjerre, JV, Hascsoet, J, Mreihil, K & Ebbesen, F 2009, 'Reversibility of acute intermediate phase bilirubin encephalopathy', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 10, s. 1689-94.

Hejlesen, OK, Cichosz, SL, Vangsgaard, S, Andresen, MF & Madsen, LP 2009, 'Clinical implications of a quality assessment of transcutaneous CO2 monitoring in preterm infants in neonatal intensive care', *Studies in Health Technology and Informatics*, vol. 150, s. 490-4.

Marcussen, M, Jensen, T, Rosthøj, S & Spaun, E 2009, 'Langerhans Celle Histiocytose - en oversigt og præsentation af et patienttilfælde.', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 4, s. 290-96.

Ommen, LB, Helgestad, J & Gammelgaard, L 2009, 'Et barn med infantile hæmangiomer og malformationer', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 38, s. 2745-7.

Riley, CH, Nikolajsen, K, Kjaersgaard, E, Klausen, TW, Mourits-Andersen, T, Clausen, N, Lausen, B, Rosthøj, S & Birgens, H 2009, 'Flowcytometrisk diagnostik af hereditær sferocytose', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 49, s. 3610-4.

Schroeder, H, Wachter, J, Larsson, H, Rosthøj, S, Rechnitzer, C, Petersen, BL & Carlsen, NLT 2009, 'Unchanged incidence and increased survival in children with neuroblastoma in Denmark 1981-2000: a population-based study', *British Journal of Cancer*, vol. 100, nr. 5, s. 853-7.

Sørensen, GV, Helgestad, J & Rosthøj, S 2009, 'Herpes zoster-associeret morbiditet hos børn i kemoterapi for akut lymfoblastær leukaemi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 46, s. 3350-4.

Sørensen, GV, Helgestad, J & Rosthøj, S 2009, 'Varicel-associeret morbiditet hos børn i kemoterapi for akut lymfoblastær leukæmi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 46, s. 3354-9.

Thomassen, VH, Ring, T, Thaarup, J & Baggesen, K 2009, 'Tubulointerstitial nephritis and uveitis (TINU) syndrome: a case report and review of the literature', *Acta Ophthalmologica (Online)*, vol. 87, nr. 6, s. 676-679.

Wogelius, P, Rosthøj, S, Dahllöf, G & Poulsen, S 2009, 'Dental anxiety among survivors of childhood cancer: a cross-sectional study', *International Journal of Paediatric Dentistry*, vol. 19, nr. 2, s. 121-126.

Wood, SM, Meeths, M, Chiang, SCC, Bechensteen, AG, Boelens, JJ, Heilmann, C, Horiuchi, H, Rosthøj, S, Rutynowska, O, Winiarski, J, Stow, JL, Nor-

denskjöld, M, Henter, J, Ljunggren, H & Bryceson, YT 2009, 'Different NK cell-activating receptors preferentially recruit Rab27a or Munc13-4 to perforin-containing granules for cytotoxicity', *Blood*, vol. 114, nr. 19, s. 4117-27.

Letter

Bayat, A, Petersen, A, Møller, M, Andersen, G & Ebbesen, F 2009, 'Incidence of fetal akinesia-hypokinesia deformation sequence: a population-based study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 3-4.

ERGOTERAPI- OG FYSIOTERAPIAFDELINGEN, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson:

Udviklingsterapeut og forskningsansvarlig, MLP Jane
Andreasen

Ergoterapi- og Fysioterapiafdelingen, afsnit A

Aalborg Sygehus Syd

Hobrovej 18-22, Postboks 561

9100 Aalborg

Tlf.: +45 9932 3620

Fax: +45 9932 3109

E-mail: jaan@rn.dk

Centerledelse: Centerchef Carl-Otto Gøtzsche

Afdelingsledelse: Chefterapeut Hans Erik Lind Madsen

Ansatte forskere:

Forskningsansvarlig, MLP Jane Andreasen

Ph.D studerende, fysioterapeut, cand. scient. san.

Carsten Møller Mølgaard

Deltidsforskere:

Udviklingsansvarlig fysioterapeut Peter Larsen

Specialeansvarlige fysioterapeuter: Barbara Brocki,

Hanne Agerholm

Specialeansvarlig ergoterapeut Helle Puggaard

Fysioterapeuter: Marianne Christensen, Martin

Melbye, Elisabeth Lykholt Andreasen, Lotte Mejlvig

Nielsen, Lotte Rechter.

Vigtigste områder inden for afdelingens forskning:

Den igangværende forskning er koncentreret om følgende områder:

Sundhedsfremme og forebyggelse:

- Livsstilsændringer i relation til kost og motion
- Brug af kliniske parametre til at forudsige outcome ved 5 år for gruppen af meget for tidligt fødte børn

Diagnostik og undersøgelse:

- Intra- og interreliabilitet for kliniske målemetoder i relation til hyperpronation
- Validering og reliabilitetsmåling af computergenereret trykmåling hos trykskadede patienter

Rehabilitering:

- Effekten af fysioterapi og indlæggssåler i behand-

ling af patienter med fodsmerter eller patellofemorale smerter pga. hyperpronation

- Tværfaglig rehabilitering af cancer pulmonum patienter
- Neuromuskulære undersøgelser som prediktorer for resultatet af nakke træning
- Precautions related to midline sternotomy in cardiac surgery

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Besson, H, Ekelund, U, Luan, J, May, AM, Sharp, S,

Travier, N, Agudo, A, Slimani, N, Rinaldi, S, Jenab, M, Norat, T, Mouw, T, Rohrmann, S, Kaaks, R, Bergmann, M, Boeing, H, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, MC, Overvad, K, Andreasen, EL, Johnsen, NF, Halkjaer, J, Gonzalez, C, Rodriguez, L, Sanchez, MJ, Arriola, L, Barricarte, A, Navarro, C, Key, TJ, Spencer, EA, Orfanos, P, Naska, A, Trichopoulou, A, Manjer, J, Wirfält, E, Lund, E, Palli, D, Agnoli, C, Vineis, P, Panico, S, Tumino, R, Bueno-de-Mesquita, HB, van den Berg, SW, Odyseos, AD, Riboli, E, Wareham, NJ & Peeters, PH 2009, 'A cross-sectional analysis of physical activity and obesity indicators in European participants of the EPIC-PANACEA study', *International Journal of Obesity*, vol. 33, nr. 4, s. 497-506.

Johnsen, NF, Tjønneland, A, Thomsen, BLR, Christensen, J, Loft, S, Friedenreich, C, Key, TJ, Allen, NE, Lahmann, PH, Nielsen, LM, Overvad, K, Kaaks, R, Rohrmann, S, Boeing, H, Misirli, G, Trichopoulou, A, Zylis, D, Tumino, R, Pala, V, Bueno-de-Mesquita, HB, Kiemeny, LA, Suárez, LR, Gonzalez, CA, Sánchez, M, Huerta, JM, Gurrea, AB, Manjer, J, Wirfält, E, Khaw, K, Wareham, N, Boffetta, P, Egevad, L, Rinaldi, S & Riboli, E 2009, 'Physical activity and risk of prostate cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC) cohort', *International Journal of Cancer*, vol. 125, nr. 4, s. 902-8.

Melbye, M 2009, 'An algorithm for clinical identification of spinal stenosis – a pilot study of validity

and intertester reliability', *International Journal of Mechanical Diagnosis and Therapy*, vol. 4, nr. 2, s. 21-28.

FORSKNINGSENHED FOR KLINISK SYGEPLEJE, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Forskningsleder, ph.d., cand.cur. Charlotte Delmar
Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje
Forskningshus
Sdr. Skovvej 15
9000 Aalborg
Tlf.: +45 9932 6827
Fax: +45 9932 6801
E-mail: c.delmar@rn.dk
Hjemmeside: www.foksy.dk

Ansatte forskere

Forskningsleder, ph.d., cand.cur. Charlotte Delmar
Seniorforsker, ph.d., cand.cur. Birgitte Schantz Laur-
sen
Postdoc i *klinisk sygepleje*, cand.cur. Erik Elgaard
Sørensen
Postdoc i *klinisk sygepleje*, cand.scient. soc. Karen
Marie Dalgaard
Postdoc. i klinisk sygepleje., cand.cur Edith Mark,
Medicinsk Center, tilknyttet afdelingen
ph.d.-stud, MSc.Nursing Mette Grønkjær
ph.d.-stud. Bente Hoeck
ph.d.-stud. Dorte Buchwald
ph.d.-stud. Mette Kjerholt
ph.d.-stud. Charlotte Bjørnes
ph.d.-stud. Karin Bundgaard
ph.d.-stud. Mette Holst

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Afdelingen er centralt placeret i Forskningshus og er en tværgående forskningsstøttefunktion på tværs af samtlige afdelinger/centre ved Aalborg Sygehus. De fem forskere har forskellige arbejdsområder og målgrupper relateret denne forskningsstøtte.

Et fælles sygeplejefagligt forskningsprogram for hele sygehuset Omsorgsetik i klinisk sygepleje – den gode, kloge og rigtige sygepleje blev i januar 2007 godkendt af sygehus- og afdelingsledelser og de specifikke delprojekter er igang i afdelingerne.

Endvidere har afdelingens forskere undervist og vejledt på en række individuelle projekter ude i afdelin-

gerne, etablering af »journal clubs«, undervisning m.v.

Afdelingens forskere har ligeledes været involveret i en række aktiviteter til gavn for den tværfaglige forskningsorganisation, herunder forskerkurser og Forskningsdag.

Forskningen er finansieret af et basisbudget, eksterne og interne samarbejdspartnere samt fondsmidler.

Konkrete projekter:

Den aktuelle forskningsmæssige indsats er koncentreret om:

Kortlægning af betydende faktorer for omsorgsetikens forfald blandt patienter, sygeplejersker og sygeplejerskestuderende (nordisk projekt)

Undersøgelse af hvorledes autonomi og værdighed spiller sammen, udtrykkes og håndteres hos sårbare patienter

Empirisk og teoretisk udlægning af livsfænomeners fænomenologi (grundforskning i en humanistisk tradition)

Registrering af kroniske smerter

Sygdomme og behandlings påvirkning af patienters seksualitet

Aktionsforskning med fokus på den lindrende indsats i hæmatologisk afdeling

Den operationsassisterende funktion

Livsmød og dannelse hos børn med særlige spiseudfordringer

Metasyntese af kvalitative studier

Studie af den lindrende indsats med fokus på 11-14-årige teenagere, der har en kræftramt forælder

Udredning af kontekstens betydning for indtagelse af alkohol mhp. sundhedsfremme

Sundhedspersonalets kommunikation om ældre kronisk syge og sammenhæng mellem primær og sekundær sektor

Udvikling af online patientbog hos patienter med prostatacancer

Underernæring hos svage indlagte patienter,

Sygepleje i kortidsafsnit.

Ph.d.-afhandling

Mark, E 2009, *Restriktiv spising i narrativ belysning: En fænomenologisk undersøgelse af børns oplevelser af spising ved diabetes eller overvægt.*, Ph.d.-afhandling, 1 udg., Aalborg Sygehus, Aalborg, Danmark.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Buchwald, D, Laursen, BS & Delmar, C 2009, 'Video Diary Data Collection in Research with Children: An Alternative Method', *International Journal of Qualitative Methods*, vol. 8, nr. 1, s. 12-20.
- Dalgaard, KM & Delmar, C 2009, 'Tidens betydning i en professionel omsorgspraksis for uhelbradeligt syge', *Tidsskrift for Sygeplejeforskning*, vol. 25, nr. 1, s. 3-8.
- Delmar, C, Rasmussen, B & Dolmer, I 2009, 'Staying in 'the stream of life': rehabilitation of older people in their own homes following total hip replacement', *International Journal of Older People Nursing*, vol. 4, nr. 4, s. 272-9.
- Jaquet, A, Eiskjær, J, Steffensen, K & Laursen, BS 2009, 'Coping with clean intermittent catheterization - experiences from a patient perspective', *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 23, nr. 4, s. 660-6.

Artikel

- Agnholt, H, Nielsen, MB, Østergaard, J, Emmersen, MD, Kassow, PB, Gjytkjær, LN & Laursen, BS 2009, 'Fokus på seksualiteten hos den kronisk nyresyge patient', *Dialäsen*, nr. 5, s. 44-7.
- Agnholt, H, Nielsen, MB, Emmersen, MD, Østergaard, J, Gjytkjær, NL, Kassow, PB & Laursen, BS 2009, 'Seksualitet hos den kronisk nyresyge patient', *Sygeplejersken*, vol. 109, nr. 12, s. 52-55.
- Delmar, C 2009, 'Udvikling af ny viden - til hvad nytte', *Tidsskrift for Akademiske Sygeplejersker*, nr. 1, s. 13-20.
- Sørensen, EE, Olsen, IØ & Tewes, M 2009, 'Operationssygeplejerskens praksis under observation', *Sygeplejersken*, nr. 16, s. 58-61.

Videnskabelig rapport

Dalgaard, KM 2009, *Implementeringsrapport - projekt lindrende indsats*, Aalborg Sygehus.

Formidling

Forskningsformidlende rapport

Delmar, C 2009, *Årsberetning 2008.*

Bidrag til forskningsformidlende rapport

Delmar, C & Johns, C 2009, 'The Person-oriented health system', I, *Forskningsberetning 2008*, s. 8-9.

GYNÆKOLOGISK-OBSTETRISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Forskningsansvarlig, professor, overlæge, dr.med.

Ole Bjarne Christiansen

Gynækologisk/Obstetrisk Afdeling

Aalborg Sygehus Nord

Reberbansgade

P.O. Box 561

DK-9100 Aalborg

Tlf.: +45 9932 8374

Fax: +45 9932 1240

E-mail: olbc@rn.dk

Afdelingens forskere

Professor, overlæge, dr. med. Ole Bjarne Christiansen

Ledende overlæge, klinisk lektor, dr. med. Hans Madsen

Overlæge, klinisk lektor, dr.med. Aage Knudsen

Overlæge, klinisk lektor, dr.med. Erik Søgaard Andersen

Overlæge Margrethe Møller

Overlæge Ingelise Qvist

Overlæge, klinisk lektor Karin Glavind

Overlæge Lisbeth Mørup

Overlæge Peter Skovbo

Overlæge Tove Svarrer

Overlæge Annemette Jørgensen

Overlæge Thomas Larsen

Overlæge Bjørn Pedersen

Overlæge Michael Aasted

Biolog Hans Ingolf Nielsen

Afdelingslæge Anne Sørensen

Reservelæge Louise Klitkou

Stud. med. Britta Lindberg

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Multinationalt studie over effekten af vaccination med nivalent versus kvadrivalent HPV-vaccine med hensyn til senere udvikling af cervikale prækankroser.
- Genetic etiology of molar pregnancy.
- Surgicisforstærkning af vaginalplastik for recidiv af prolaps. Et prospektivt, randomiseret, multicenterstudie.

- Prevention of Preterm Delivery in Women with Previous Preterm Delivery. A randomised controlled trial with fish oil.
- A Randomised, Double-blind, Parallel Group, Dose-ranging, Placebo-controlled, Multicentre, Proof of Concept Study Assessing the Effect of Four Different Single Bolus Intravenous Doses of FE200440 (0.3, 1, 3, 10 mg) and Placebo on Stopping Preterm Labour and Uterine Contractions in Pregnant Women with Advanced Gestational Age.
- Fetal oxygenation as estimated by BOLD MRI
- Undersøgelse af sammenhængen mellem soluble HLA-G koncentrationen hos normale nyfødte og moderens soluble HLA-G koncentration barnets samt HLA-G 14 basepar insertions/deletions genotypen hos moderen og barnet.
- Årsager til valg af abortmetode hos patienter med abortus habitualis
- Udviklingsmønster, morfologi og metabolisme hos humane oocytter og embryoner

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andersen, BR, Westergaard, HB, Bødker, B, Weber, T, Møller, M & Sørensen, JL 2009, 'Maternal mortality in Denmark, 1985-1994', *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, vol. 142, nr. 2, s. 124-8.

Jensen, DM, Korsholm, L, Ovesen, P, Beck-Nielsen, H, Moelsted-Pedersen, L, Westergaard, JG, Moeller, M & Damm, P 2009, 'Peri-conceptional A1C and risk of serious adverse pregnancy outcome in 933 women with type 1 diabetes', *Diabetes Care*, vol. 32, nr. 6, s. 1046-8.

Letter

Bayat, A, Petersen, A, Møller, M, Andersen, G & Ebbesen, F 2009, 'Incidence of fetal akinesia-hypokinesia deformation sequence: a population-based study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 3-4.

HJERTE-LUNGE KIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Jan Jesper Andreasen
Ledende og forskningsansvarlig overlæge
Hjerte-Lunge kirurgisk afdeling
Aalborg Sygehus, Aarhus Universitetshospital
Hobrovej 18-22
Postboks 365
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 2975
E-mail: jja.@rn.dk

Deltidsforskere

Overlæge Benedict Kjærgaard
Ledende overlæge Jan Jesper Andreasen
Overlæge, dr.med. Martin Agge Nørgaard
Afdelingslæge, ph.d. Niels-Henrik Staalsen
Afdelingslæge Susanne Nørgaard Madsen
Oversygeplejerske Margrethe Bisgaard
Sygeplejerske Anita Tracey
Fysioterapeut Barbara c. Brocki
Udviklingssygeplejerske Charlotte Thorup

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Dyreeksperimentelle og humane studier vedrørende anastomosekvalitet i forbindelse med koronar bypass kirurgi.
- Thorakoskopisk behandling af paroxystisk og persisterende atrieflimmer.
- Behandling og transport af accidentielt nedkølede patienter.
- Endoskopisk venehøst ved koronar bypass kirurgi.
- Smertebehandling efter hjertekirurgi.
- Socio-økonomiske konsekvenser efter hjertekirurgi

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andreasen, JJ 2009, 'Rekonvalescens og sygemelding efter hjertekirurgi', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 40, s. 2910-3.
Houlind, K, Kjeldsen, BJ, Madsen, SN, Rasmussen, BS,

Holme, SJ, Schmidt, TA, Haahr, PE, Mortensen, PE, Hjortdal, VE & DOORS study group 2009, 'The impact of avoiding cardiopulmonary by-pass during coronary artery bypass surgery in elderly patients: the Danish On-pump Off-pump Randomisation Study (DOORS)', *Trials*, vol. 10, s. 47.

Kjærgaard, B, Kristensen, SR, Risom, M & Larsson, A 2009, 'A porcine model of massive, totally occlusive, pulmonary embolism', *Thrombosis Research*, vol. 124, nr. 2, s. 226-229.

Wierup, P, Egeblad, H, Nielsen, SL, Scherstén, H, Kimblad, P, Bech-Hansen, O, Roijer, A, Nilsson, F, McCarthy, PM, Bouchard, D, Jacobsen, J, Johnsen, SP, Poulsen, SH, Mølgaard, H & MoMIC Trial Investigators 2009, 'Moderate mitral regurgitation in patients undergoing CABG--the MoMIC trial', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 1, s. 50-6.

Kommentar/debat

Andreasen, JJ 2009, 'Hvor stor er dødeligheden i forbindelse med hjerteklap operation i dag? (Har den ændret sig siden sidste angivelse i medicinsk kompendium?)', *InfoMed: efteruddannelse for praktiserende læger*, vol. 20, nr. 7.

Formidling

Forskningsformidlende rapport

Tholstrup, L, Nøhr, SB, Madsen, SN, Moesgaard, J & Hoelgaard Christensen, L 2009, *3-timersrapporten 2008: Videndeling i den postgraduate uddannelse*, Aalborg.

INFEKTIONSMEDICINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Henrik Nielsen
 Infektionsmedicinsk Afdeling
 Aalborg Sygehus Syd
 Hobrovej 18-22, Postboks 365
 9100 Aalborg
 Tlf.: +45 9932 6525
 E-mail: henrik.nielsen@rn.dk

Ansatte forskere

Forskningsassistent, PhD Kim O. Gradel
 Klinisk assistent, PhD-studerende Hans Linde Nielsen

Deltidsforskere

Overlæge, dr.med. Henrik Nielsen
 Overlæge, ph.d. Gitte Pedersen
 Afdelingslæge, ph.d. Birgitte Mørn
 Afdelingslæge Ulla Hjort
 Afdelingslæge, ph.d. Lone Mygind

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- HIV-infektion med det formål at undersøge patogenese, epidemiologi, klinik og behandling i en dansk national projektgruppe og kvalitetsdatabase.
- Extraintestinale zoonotiske tarminfektioner med det formål bedre at beskrive vigtige faktorer for det kliniske forløb og komplikationer samt lede en dansk national kvalitetssikringsdatabase.
- Nye Campylobacter arter som årsag til klinisk gastroenteritis
- Alvorlige svampeinfektioner, klinik og prognose.
- Nye infektionssygdomme i Danmark.
- Bakteriæmi med henblik på at beskrive prognostiske faktorer ved diagnostik og behandling af alvorlige akutte bakterielle infektioner.
- *Helicobacter pylori* infektionens immunologiske og patogenetiske aspekter

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Gerstoft, J, Mathiesen, L, Lundgren, JD, Nielsen, HI, Pedersen, C, Obel, N & Laursen, A 2009, 'Er velbehandlede HIV-patienter smittefarlige?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1085.
- Gradel, KO, Søgaard, M, Dethlefsen, C, Nielsen, HI & Schønheyder, HC 2009, 'Magnitude of bacteraemia is a predictor of mortality during 1 year of follow-up.', *Epidemiology and Infection*, vol. 137, nr. 1, s. 94-101.
- Gradel, K, Nørgaard, M, Dethlefsen, C, Schønheyder, H, Kristensen, B, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Increased risk of zoonotic Salmonella and Campylobacter gastroenteritis in patients with haematological malignancies: a population-based study', *Annals of Hematology*, vol. 88, nr. 8, s. 761-767.
- Gradel, KO, Schønheyder, HC, Kristensen, B, Dethlefsen, C, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Are Host Characteristics or Exposure Factors Mainly Involved in the Acquisition of Zoonotic Salmonella and Campylobacter Coinfection in Humans?', *Foodborne pathogens and disease*, vol. 6, nr. 2, s. 251-255.
- Gradel, KO, Nielsen, HL, Schønheyder, HC, Ejlersen, T, Kristensen, B & Nielsen, H 2009, 'Increased short and long term risk of inflammatory bowel disease after Salmonella or Campylobacter gastroenteritis', *Gastroenterology*, vol. 137, nr. 2, s. 495-501.
- Gradel, KO, Schønheyder, HC, Lundbye-Christensen, S, Ejlersen, T & Nielsen, H 2009, 'Severity of human non-typhoid salmonellosis as a predictor of short- and long-term mortality', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 2, s. 99-104.
- Hansen, N, Obel, N, Christensen, PB, Krarup, H, Laursen, AL, Clausen, MR, Lunding, S, Møller, A, Schlichting, P, Kromann-Andersen, H, Bukh, J, Weis, N, [G, Nielsen [DANHEP group], HI & Tage-Jensen [DANHEP group], UV 2009, 'Predictors of antiviral treatment initiation in hepatitis C virus-infected patients: a Danish cohort study', *Journal of Viral Hepatitis*, vol. 16, nr. 9, s. 659-665.
- Mocroft, A, Wyatt, C, Szczech, L, Neuhaus, J, El-Sadr,

- W, Tracy, R, Kuller, L, Shlipak, M, Angus, B, Klinker, H, Ross, M, INSIGHT SMART Study Group, Østergaard, LJ & Nielsen, HI 2009, 'Interruption of antiretroviral therapy is associated with increased plasma cystatin C', *AIDS*, vol. 23, nr. 1, s. 71-82.
- Omland, LH, Jepsen, P, Skinhøj, P, Jørgensen, HL, Münster, AB, Bangsbo, J, Fenger, M, Sørensen, HT & Obel, N 2009, 'The impact of HIV-1 co-infection on long-term mortality in patients with hepatitis C: a population-based cohort study', *HIV Medicine*, vol. 10, nr. 2, s. 65-71.
- Podlekareva, DN, Mocroft, A, Post, FA, Riekstina, V, Miro, JM, Furrer, H, Bruyand, M, Panteleev, AM, Rakhmanova, AG, Girardi, E, Losso, MH, Toibaro, JJ, Caylá, J, Miller, RF, Obel, N, Skrahina, A, Chentsova, N, Lundgren, JD, Kirk, O, [HIV/TB Study Writing Group], Larsen [HIV/TB Study Writing Group], CS & Pedersen [HIV/TB Study Writing Group], G 2009, 'Mortality from HIV and TB coinfections is higher in Eastern Europe than in Western Europe and Argentina', *AIDS*, vol. 23, nr. 18, s. 2485-95.
- Rodger, AJ, Fox, Z, Lundgren, JD, Kuller, LH, Boesecke, C, Gey, D, Skoutelis, A, Goetz, MB, Phillips, AN, [INSIGHT Strategies for Management of Antiretroviral Therapy (SMART) Study Group] & Nielsen [INSIGHT (SMART) Study Group], HI 2009, 'Activation and coagulation biomarkers are independent predictors of the development of opportunistic disease in patients with HIV infection', *Journal of Infectious Diseases*, vol. 200, nr. 6, s. 973-83.
- Santos, JR, Llibre, JM, Ferrer, E, Domingo, P, Imaz, A, Moltó, J, Martin-Iguacel, R, Caum, C, Podzamczar, D & Clotet, B 2009, 'Efficacy and safety of switching from enfuvirtide to raltegravir in patients with virological suppression', *HIV Clinical Trials*, vol. 10, nr. 6, s. 432-8.
- Søgaard, OS, Lohse, N, Gerstoft, J, Kronborg, G, Østergaard, L, Pedersen, C, Pedersen, G, Sørensen, HT & Obel, N 2009, 'Mortality after hospitalization for pneumonia among individuals with HIV, 1995-2008: a Danish cohort study', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 9, s. e7022.
- Thusgaard, M, Christensen, JH, Mørn, B, Andersen, T, Vige, R, Arildsen, H, Schmidt, EB & Nielsen, H 2009, 'Effect of fish oil (n-3 polyunsaturated fatty acids) on plasma lipids, lipoproteins and inflammatory markers in HIV-infected patients treated with antiretroviral therapy: A randomized, double-blind, placebo-controlled study', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 10, s. 760-6.
- Vinter, H & Nielsen, HI 2009, 'Legionella pneumoni hos patienter, der er i behandling med infliximab', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 4, s. 247.
- INSIGHT-ESPRIT Study Group, SILCAAT Scientific Committee, Abrams, D, Lévy, Y, Losso, MH, Babiker, A, Collins, G, Cooper, DA, Darbyshire, J, Emery, S, Fox, L, Gordin, F, Lane, HC, Lundgren, JD, Mitsuyasu, R, Neaton, JD, Phillips, A, Routy, JP, Tambussi, G, Wentworth, D & Nielsen [ESPRIT / SILCAAT Group], HI 2009, 'Interleukin-2 therapy in patients with HIV infection', *New England Journal of Medicine*, vol. 361, nr. 16, s. 1548-59.

Artikel

- Sørensen, LØ 2009, 'Gonoré 2008', *EPI-Nyt*, vol. 22, s. 1-2.

KARDIOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Forskningsansvarlige:

Professor, overlæge, dr.med. Erik Berg Schmidt
Kardiologisk afdeling
Hjertecenter Aalborg
Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej 18-22, Postboks 561
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 6899
E-mail: ebs@rn.dk

Overlæge, ph.d. Svend Eggert Jensen
Tlf.: +45 9932 4921
E-mail: adb@rn.dk

Videnskabeligt personale/overlæger:

Professor, overlæge, dr.med. Erik Berg Schmidt
Forskningsoverlæge, ph.d. Kim Overvad
Overlæge, ph.d. Lars Hvilsted Rasmussen
Overlæge, dr. med. Jan Ravkilde
Overlæge, ph.d. Svend Eggert Jensen

Ph.d.-studerende:

Esben Hjorth Madsen, indskrevet ved Århus Universitet
Søren Hjortshøj, indskrevet ved Århus Universitet
Trine Madsen, indskrevet ved Århus Universitet
Jakob Stegger, indskrevet ved Århus Universitet
Anette Luther Christensen, indskrevet ved Århus Universitet

Forskningssekretærer:

Liselotte Koktved, Hanne Madsen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Fokusområder: Lipider, fedtsyrer, kost, antitrombotisk behandling, kardiovaskulær epidemiologi, klinisk kardiologi såvel invasiv som non-invasiv, atrieflimren.

Atrieflimren: Afdelingen har i efteråret 2009 fået en bevilling på kr. 20,1 mio. til et internationalt forgrenet projekt: Atrieflimren - en epidemi. Fra gener og livsstil til forebyggelse og behandling.

Hovedområde: Forebyggelse og behandling af iskæmisk hjertesygdom.

Igangværende forskning:

- Biomarkører ved akut koronart syndrom (ph.d.-studie)
- Acetylsalicylsyre og clopidogrelresistens hos patienter med atherosclerose (ph.d.-studie)
- Intravenøs fiskeolie og arytmi (ph.d.-studie)
- Antropometri og akut koronart syndrom (ph.d.-studie)
- Multicenterstudier med henblik på optimal invasiv kardiologisk behandling, antitrombotisk behandling, behandling af hjertesvigt, pacemakerundersøgelser og lipidregulerende behandling
- Selvinitierede studier relateret til effekten af fiskeolier hos patienter ved bypassoperation, adipositas, peroperative komplikationer ved colonkirurgi samt effekt på endotelfunktion
- Sygeplejeforskning
- Der er 14 igangværende ph.d.-forløb med fokus på forebyggelse og behandling af hjerte-kar-sygdom. Desuden deltagelse i nationale og internationale studier af patienter med iskæmisk hjertesygdom, hjertearytmi, trombose og klapsygdom.

Tilknyttet center:

Kardiovaskulært Forskningscenter

Ph.d.-afhandling

Hjortshøj, S 2009, *Ischaemia modified albumin in ischaemic heart disease*, Ph.d.-afhandling, Århus.
Madsen, EH 2009, *Platelet response to aspirin and clopidogrel in healthy men and patients with atherosclerosis*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus Universitet

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Ahn, J, Schumacher, FR, Berndt, SI, Pfeiffer, R, Albanes, D, Andriole, GL, Ardanaz, E, Boeing, H, Bueno-de-Mesquita, B, Chanock, SJ, Clavel-Chapelon, F,

- Diver, WR, Feigelson, HS, Gaziano, JM, Giovannucci, E, Haiman, CA, Henderson, BE, Hoover, RN, Kolonel, LN, Kraft, P, Ma, J, Le Marchand, L, Overvad, K, Palli, D, Stattin, P, Stampfer, M, Stram, DO, Thomas, G, Thun, MJ, Travis, RC, Trichopoulos, D, Virtamo, J, Weinstein, SJ, Yeager, M, Kaaks, R, Hunter, DJ & Hayes, RB 2009, 'Quantitative trait loci predicting circulating sex steroid hormones in men from the NCI-Breast and Prostate Cancer Cohort Consortium (BPC3)', *Human Molecular Genetics*, vol. 18, nr. 19, s. 3749-57.
- Andersen, LG, Angquist, L, Gamborg, M, Byberg, L, Bengtsson, C, Canoy, D, Eriksson, JG, Eriksson, M, Järvelin, M, Lissner, L, Nilsen, TI, Osler, M, Overvad, K, Rasmussen, F, Salonen, MK, Schack-Nielsen, L, Tammelin, TH, Tuomainen, T, Sørensen, TIA, Baker, JL & NordNet Study Group 2009, 'Birth weight in relation to leisure time physical activity in adolescence and adulthood: meta-analysis of results from 13 nordic cohorts', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 12, s. e8192.
- Besson, H, Ekelund, U, Luan, J, May, AM, Sharp, S, Travier, N, Agudo, A, Slimani, N, Rinaldi, S, Jenab, M, Norat, T, Mouw, T, Rohrmann, S, Kaaks, R, Bergmann, M, Boeing, H, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, MC, Overvad, K, Andreasen, EL, Johnsen, NF, Halkjaer, J, Gonzalez, C, Rodriguez, L, Sanchez, MJ, Arriola, L, Barricarte, A, Navarro, C, Key, TJ, Spencer, EA, Orfanos, P, Naska, A, Trichopoulou, A, Manjer, J, Wirfält, E, Lund, E, Palli, D, Agnoli, C, Vineis, P, Panico, S, Tumino, R, Bueno-de-Mesquita, HB, van den Berg, SW, Odysseos, AD, Riboli, E, Wareham, NJ & Peeters, PH 2009, 'A cross-sectional analysis of physical activity and obesity indicators in European participants of the EPIC-PANACEA study', *International Journal of Obesity*, vol. 33, nr. 4, s. 497-506.
- Buijsse, B, Feskens, EJM, Schulze, MB, Forouhi, NG, Wareham, NJ, Sharp, S, Palli, D, Tognon, G, Halkjaer, J, Tjønneland, A, Jakobsen, MU, Overvad, K, van der A, DL, Du, H, Sørensen, TIA & Boeing, H 2009, 'Fruit and vegetable intakes and subsequent changes in body weight in European populations: results from the project on Diet, Obesity, and Genes (DiOGenes)', *The American journal of clinical nutrition*, vol. 90, nr. 1, s. 202-9.
- Busk, M, Maeng, M, Kristensen, SD, Thuesen, L, Krusell, LR, Mortensen, LS, Steinmetz, ER, Nielsen, TT, Andersen, HR & DANAMI-2 Investigators 2009, 'Timing, causes, and predictors of death after three years' follow-up in the Danish Multicenter Randomized Study of Fibrinolysis versus Primary Angioplasty in Acute Myocardial Infarction (DANAMI-2) trial', *American Journal of Cardiology*, vol. 104, nr. 2, s. 210-5.
- Connolly, SJ, Ezekowitz, MD, Yusuf, S, Eikelboom, J, Oldgren, J, Parekh, A, Pogue, J, Reilly, PA, Themeles, E, Varrone, J, Wang, S, Alings, M, Xavier, D, Zhu, J, Diaz, R, Lewis, BS, Darius, H, Diener, H, Joyner, CD, Wallentin, L & RE-LY Steering Committee and Investigators 2009, 'Dabigatran versus warfarin in patients with atrial fibrillation', *New England Journal of Medicine*, vol. 361, nr. 12, s. 1139-51.
- Du, H, van der A, DL, van Bakel, MME, Slimani, N, Forouhi, NG, Wareham, NJ, Halkjaer, J, Tjønneland, A, Jakobsen, MU, Overvad, K, Schulze, MB, Buijsse, B, Boeing, H, Palli, D, Masala, G, Sørensen, TIA, Saris, WHM & Feskens, EJM 2009, 'Dietary glycaemic index, glycaemic load and subsequent changes of weight and waist circumference in European men and women', *International Journal of Obesity*, vol. 33, nr. 11, s. 1280-8.
- Du, H, van der A, DL, Ginder, V, Jebb, SA, Forouhi, NG, Wareham, NJ, Halkjaer, J, Tjønneland, A, Overvad, K, Jakobsen, MU, Buijsse, B, Steffen, A, Palli, D, Masala, G, Saris, WHM, Sørensen, TIA & Feskens, EJM 2009, 'Dietary energy density in relation to subsequent changes of weight and waist circumference in European men and women', *PLoS ONE*, vol. 4, nr. 4, s. e5339.
- Ehlers, L, Overvad, K, Sørensen, J, Christensen, S, Bech, M & Kjølby, M 2009, 'Analysis of cost effectiveness of screening Danish men aged 65 for abdominal aortic aneurysm', *BMJ - British Medical Journal - Clinical Research Edition*, vol. 338, s. b2243.
- Erglis, A, Kumsars, I, Niemelä, M, Kervinen, K, Maeng, M, Lassen, JF, Gunnes, P, Stavnes, S, Jensen, JS, Galløe, A, Narbute, I, Sondore, D, Mäkitallio, T, Ylitalo, K, Christiansen, EH, Ravkilde, J, Steigen, TK, Mannsverk, J, Thyssen, P, Hansen, KN, Syväne, M, Helqvist, S, Kjell, N, Wiseth, R, Aarøe, J, Puhakka, M, Thuesen, L & for the Nordic PCI Study Group 2009, 'Randomized Comparison of Coronary Bifurcation Stenting With the Crush Versus the Culotte Technique Using Sirolimus Eluting Stents: The Nordic Stent Technique Study', *Circulation Cardiovascular Intervention*, vol. 2, nr. 1, s. 27-34.
- Eskola, MJ, Nikus, KC, Holmvang, L, Sclarovsky, S, Tilsted, H, Huhtala, H, Niemelä, KO & Clemmen-

- sen, P 2009, 'Value of the 12-lead electrocardiogram to define the level of obstruction in acute anterior wall myocardial infarction: correlation to coronary angiography and clinical outcome in the DANAMI-2 trial', *International journal of cardiology*, vol. 131, nr. 3, s. 378-83.
- Ferrari, P, Roddam, A, Fahey, MT, Jenab, M, Bamia, C, Ocké, M, Amiano, P, Hjartåker, A, Biessy, C, Rinaldi, S, Huybrechts, I, Tjønneland, A, Dethlefsen, C, Niravong, M, Clavel-Chapelon, F, Linseisen, J, Boeing, H, Oikonomou, E, Orfanos, P, Palli, D, Santucci de Magistris, M, Bueno-de-Mesquita, HB, Peeters, PHM, Parr, CL, Braaten, T, Dorronsoro, M, Berenguer, T, Gullberg, B, Johansson, I, Welch, AA, Riboli, E, Bingham, S & Slimani, N 2009, 'A bivariate measurement error model for nitrogen and potassium intakes to evaluate the performance of regression calibration in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition study', *European Journal of Clinical Nutrition*, vol. 63, nr. Suppl 4, s. S179-87.
- Forouhi, NG, Sharp, SJ, Du, H, van der A, DL, Halkjaer, J, Schulze, MB, Tjønneland, A, Overvad, K, Jakobsen, MU, Boeing, H, Buijsse, B, Palli, D, Masala, G, Feskens, EJM, Sørensen, TIA & Wareham, NJ 2009, 'Dietary fat intake and subsequent weight change in adults: results from the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition cohorts', *American Journal of Clinical Nutrition*, vol. 90, nr. 6, s. 1632-41.
- Friis, S, Poulsen, A, Sørensen, H, Tjønneland, A, Overvad, K, Vogel, U, McLaughlin, J, Blot, W & Olsen, J 2009, 'Aspirin and other non-steroidal anti-inflammatory drugs and risk of colorectal cancer: A Danish cohort study', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 5, s. 731-40.
- Gradel, KO, Søgaard, M, Dethlefsen, C, Nielsen, HI & Schønheyder, HC 2009, 'Magnitude of bacteraemia is a predictor of mortality during 1 year of follow-up', *Epidemiology and Infection*, vol. 137, nr. 1, s. 94-101.
- Gradel, K, Nørgaard, M, Dethlefsen, C, Schønheyder, H, Kristensen, B, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Increased risk of zoonotic Salmonella and Campylobacter gastroenteritis in patients with haematological malignancies: a population-based study', *Annals of Hematology*, vol. 88, nr. 8, s. 761-767.
- Gradel, KO, Schønheyder, HC, Kristensen, B, Dethlefsen, C, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Are Host Characteristics or Exposure Factors Mainly Involved in the Acquisition of Zoonotic Salmonella and Campylobacter Coinfection in Humans?', *Foodborne pathogens and disease*, vol. 6, nr. 2, s. 251-255.
- Gradel, KO, Schønheyder, HC, Lundbye-Christensen, S, Ejlersen, T & Nielsen, H 2009, 'Severity of human non-typhoid salmonellosis as a predictor of short- and long-term mortality', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 2, s. 99-104.
- Graff, C, Andersen, MP, Xue, JQ, Hardahl, TB, Kanters, JK, Toft, E, Christiansen, M, Jensen, HK & Struijk, JJ 2009, 'Identifying drug-induced repolarization abnormalities from distinct ECG patterns in congenital long QT syndrome: a study of sotalol effects on T-wave morphology', *Drug Safety*, vol. 32, nr. 7, s. 599-611.
- Graff, C, Matz, J, Christensen, EB, Andersen, MP, Kanters, JK, Toft, E, Pehrson, S, Hardahl, TB, Nielsen, J & Struijk, JJ 2009, 'Quantitative analysis of T-wave morphology increases confidence in drug-induced cardiac repolarization abnormalities: evidence from the investigational IKr inhibitor Lu 35-138', *Journal of Clinical Pharmacology*, vol. 49, nr. 11, s. 1331-42.
- Halkjaer, J, Tjønneland, A, Overvad, K & Sørensen, TIA 2009, 'Dietary predictors of 5-year changes in waist circumference', *Journal of the American Dietetic Association*, vol. 109, nr. 8, s. 1356-66.
- Halkjaer, J, Olsen, A, Bjerregaard, LJ, Deharveng, G, Tjønneland, A, Welch, AA, Crowe, FL, Wirfält, E, Hellstrom, V, Niravong, M, Touvier, M, Linseisen, J, Steffen, A, Ocké, MC, Peeters, PHM, Chirlaque, MD, Larrañaga, N, Ferrari, P, Contiero, P, Frasca, G, Engeset, D, Misirli, G, Lund, E, Kostis, M, Riboli, E, Slimani, N & Bingham, S 2009, 'Intake of total, animal and plant proteins, and their food sources in 10 countries in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *European Journal of Clinical Nutrition*, vol. 63, nr. Suppl 4, s. S16-36.
- Hamon, M, Rasmussen, LH, Manoukian, SV, Cequier, A, Lincoff, MA, Rupprecht, H, Gersh, BJ, Mann, T, Bertrand, ME, Mehran, R & Stone, GW 2009, 'Choice of arterial access site and outcomes in patients with acute coronary syndromes managed with an early invasive strategy: the ACUITY trial', *EuroIntervention*, vol. 5, nr. 1, s. 115-20.
- Hjorth Madsen, E, Christiansen, MK, Schmidt, EB, Poulsen, TS & Kristensen, SR 2009, 'Effect of exercise on platelet activation during aspirin or clopidogrel intake in healthy men', *Platelets*, vol.

- 20, nr. 3, s. 177-82.
- Hjortshøj, S, Dethlefsen, C, Kristensen, SR & Ravkilde, J 2009, 'Kinetics of Ischaemia Modified Albumin During Ongoing Severe Myocardial Ischaemia', *Clinica chimica acta; international journal of clinical chemistry*, vol. 403, nr. 1-2, s. 114-20.
- Houliand, K, Kjeldsen, BJ, Madsen, SN, Rasmussen, BS, Holme, SJ, Schmidt, TA, Haahr, PE, Mortensen, PE, Hjortdal, VE & DOORS study group 2009, 'The impact of avoiding cardiopulmonary by-pass during coronary artery bypass surgery in elderly patients: the Danish On-pump Off-pump Randomisation Study (DOORS)', *Trials*, vol. 10, s. 47.
- Jensen, MK, Rimm, EB, Rader, D, Schmidt, EB, Sørensen, TIA, Vogel, U, Overvad, K & Mukamal, KJ 2009, 'S447X variant of the lipoprotein lipase gene, lipids, and risk of coronary heart disease in 3 prospective cohort studies', *American Heart Journal*, vol. 157, nr. 2, s. 384-90.
- Jensen, MK, Rimm, EB, Mukamal, KJ, Edmondson, AC, Rader, DJ, Vogel, U, Tjønneland, A, Sørensen, TIA, Schmidt, EB & Overvad, K 2009, 'The T111I variant in the endothelial lipase gene and risk of coronary heart disease in three independent populations', *European Heart Journal*, vol. 30, nr. 3, s. 1584-1589.
- Joensen, AM, Jensen, MK, Overvad, K, Dethlefsen, C, Schmidt, E, Rasmussen, L, Tjønneland, A & Johnsen, S 2009, 'Predictive values of acute coronary syndrome discharge diagnoses differed in the Danish National Patient Registry', *Journal of clinical epidemiology*, vol. 62, nr. 2, s. 188-94.
- Kaltoft, A, Jensen, LO, Maeng, M, Tilsted, HH, Thaysen, P, Bøttcher, M, Lassen, JF, Krusell, LR, Rasmussen, K, Hansen, KN, Pedersen, L, Johnsen, SP, Sørensen, HT & Thuesen, L 2009, '2-year clinical outcomes after implantation of sirolimus-eluting, paclitaxel-eluting, and bare-metal coronary stents: results from the WDHR (Western Denmark Heart Registry)', *Journal of the American College of Cardiology*, vol. 53, nr. 8, s. 658-64.
- Kaltoft, A, Terkelsen, C, Bøttcher, M, Lassen, J, Nielsen, SS, Krusell, L, Kristensen, S, Ravkilde, J, Kelbæk, H, Bøtger, H, Christiansen, E, Rehling, M & Thuesen, L 2009, 'Scintigraphic evaluation of routine filterwire distal protection in percutaneous coronary intervention for acute ST-segment elevation myocardial infarction: a randomized controlled trial', *Journal of Nuclear Cardiology*, vol. 16, s. 784-91.
- Lip, GYH, Rasmussen, LH, Olsson, SB, Jensen, EC, Persson, AL, Eriksson, U, Wåhlander, KFC & Steering Committee 2009, 'Oral direct thrombin inhibitor AZD0837 for the prevention of stroke and systemic embolism in patients with non-valvular atrial fibrillation: a randomized dose-guiding, safety, and tolerability study of four doses of AZD0837 vs. vitamin K antagonists', *European Heart Journal*, vol. 30, nr. 23, s. 2897-907.
- Lundbye-Christensen, S, Dethlefsen, C, Gorst-Rasmussen, A, Fischer, T, Schønheyder, H, Rothman, K & Sørensen, HT 2009, 'Examining secular trends and seasonality in count data using dynamic generalized linear modelling: a new methodological approach illustrated with hospital discharge data on myocardial infarction', *European Journal of Epidemiology*, vol. 24, nr. 5, s. 225-30.
- Moesgaard, J, Kristensen, JH, Malczynski, J, Holst-Hansen, C, Rees, SE, Murley, D, Andreassen, S, Frøkjær, J & Toft, E 2009, 'Can new pulmonary gas exchange parameters contribute to evaluation of pulmonary congestion in left-sided heart failure?', *The Canadian journal of cardiology*, vol. 25, nr. 3, s. 149-55.
- Pala, V, Krogh, V, Berrino, F, Sieri, S, Grioni, S, Tjønneland, A, Olsen, A, Jakobsen, MU, Overvad, K, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Romieu, I, Linseisen, J, Rohrmann, S, Boeing, H, Steffen, A, Trichopoulou, A, Benetou, V, Naska, A, Vineis, P, Tumino, R, Panico, S, Masala, G, Agnoli, C, Engeset, D, Skeie, G, Lund, E, Ardanaz, E, Navarro, C, Sánchez, M, Amiano, P, Svatetz, CAG, Rodriguez, L, Wirfält, E, Manjer, J, Lenner, P, Hallmans, G, Peeters, PHM, van Gils, CH, Bueno-de-Mesquita, HB, van Duijnhoven, FJB, Key, TJ, Spencer, E,ingham, S, Khaw, K, Ferrari, P, Byrnes, G, Rinaldi, S, Norat, T, Michaud, DS & Riboli, E 2009, 'Meat, eggs, dairy products, and risk of breast cancer in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC) cohort', *American Journal of Clinical Nutrition*, vol. 90, nr. 3, s. 602-12.
- Pulkki, K, Suvisaari, J, Collinson, P, Ravkilde, J, Stavljenic-Rukavina, A, Hammerer-Lercher, A, Baum, H, van Dieijen-Visser, MP & Laitinen, P 2009, 'A pilot survey of the use and implementation of cardiac markers in acute coronary syndrome and heart failure across Europe The CARdiac MARKer Guideline Uptake in Europe (CARMAGUE) study', *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine*, vol. 47, nr. 2, s. 227-234.
- Rasmussen, JG, Eschen, RB, Aardestrup, IV, Deth-

- Ilfesen, C, Griffin, BA & Schmidt, EB 2009, 'Flow-mediated vasodilatation: variation and interrelationships with plasma lipids and lipoproteins', *Scandinavian Journal of Clinical & Laboratory Investigation*, vol. 69, nr. 1, s. 156-60.
- Romaguera, D, Norat, T, Mouw, T, May, AM, Bamia, C, Slimani, N, Travier, N, Besson, H, Luan, J, Wareham, N, Rinaldi, S, Couto, E, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Cottet, V, Palli, D, Agnoli, C, Panico, S, Tumino, R, Vineis, P, Agudo, A, Rodriguez, L, Sanchez, MJ, Amiano, P, Barricarte, A, Huerta, JM, Key, TJ, Spencer, EA, Bueno-de-Mesquita, HB, Büchner, FL, Orfanos, P, Naska, A, Trichopoulou, A, Rohrmann, S, Kaaks, R, Bergmann, M, Boeing, H, Johansson, I, Hellstrom, V, Manjer, J, Wirfält, E, Uhre Jacobsen, M, Overvad, K, Tjønneland, A, Halkjaer, J, Lund, E, Braaten, T, Engeset, D, Odysseos, A, Riboli, E & Peeters, PHM 2009, 'Adherence to the mediterranean diet is associated with lower abdominal adiposity in European men and women', *Journal of Nutrition*, vol. 139, nr. 9, s. 1728-37.
- Severinsen, MT, Kristensen, S, Johnsen, SP, Dethlefsen, C, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Smoking and venous thromboembolism: a Danish follow-up study', *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, vol. 7, nr. 8, s. 1297-1303.
- Severinsen, MT, Kristensen, SR, Johnsen, SP, Dethlefsen, C, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Anthropometry, body fat, and venous thromboembolism: a Danish follow-up study', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. 19, s. 1850-7.
- Skipper, L, Brauer, A, Lundbye-Christensen, S, Schønheyder, HC & Hejlesen, O 2009, 'LabGuard: An Automatic Surveillance System for Early Outbreak Detection and Warning of Changes in Antibiotic Resistance Patterns', *The Journal on Information Technology in Healthcare*, vol. 7, nr. 1, s. 13-22.
- Steffen, A, Schulze, MB, Pischon, T, Dietrich, T, Molina, E, Chirlaque, M, Barricarte, A, Amiano, P, Quirós, JR, Tumino, R, Mattiello, A, Palli, D, Vineis, P, Agnoli, C, Misirli, G, Boffetta, P, Kaaks, R, Rohrmann, S, Bueno-de-Mesquita, HB, Peeters, PHM, May, AM, Spencer, EA, Allen, NE, Bingham, S, Tjønneland, A, Halkjær, J, Overvad, K, Stegger, J, Manjer, J, Lindkvist, B, Hallmanns, G, Stenling, R, Lund, E, Riboli, E, Gonzalez, CA & Boeing, H 2009, 'Anthropometry and Esophageal Cancer Risk in the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 7, s. 2079-2089.
- Svensson, M, Gorst-Rasmussen, A, Schmidt, EB, Jørgensen, KA & Christensen, JH 2009, 'NT-pro-BNP is an independent predictor of mortality in patients with end-stage renal disease', *Clinical Nephrology*, vol. 71, nr. 4, s. 380-386.
- Thusgaard, M, Christensen, JH, Mørn, B, Andersen, T, Vige, R, Arildsen, H, Schmidt, EB & Nielsen, H 2009, 'Effect of fish oil (n-3 polyunsaturated fatty acids) on plasma lipids, lipoproteins and inflammatory markers in HIV-infected patients treated with antiretroviral therapy: A randomized, double-blind, placebo-controlled study', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 10, s. 760-6.
- Thøgersen, A, Nilsson, T, Weinehall, L, Boman, K, Eliasson, M, Hallmans, G & Jansson, J 2009, 'Changes in plasma C-reactive protein and hemostatic factors prior to and after a first myocardial infarction with a median follow-up time of 8 years', *Blood Coagulation and Fibrinolysis*, vol. 20, nr. 5, s. 340-346.
- Tonino, PAL, De Bruyne, B, Pijls, NHJ, Siebert, U, Ikeno, F, van' t Veer, M, Klauss, V, Manoharan, G, Engstrøm, T, Oldroyd, KG, Ver Lee, PN, MacCarthy, PA, Fearon, WF, FAME Study Investigators, Rasmussen [FAME study investigators], K & Frøbert [FAME study investigators], O 2009, 'Fractional flow reserve versus angiography for guiding percutaneous coronary intervention', *New England Journal of Medicine*, vol. 360, nr. 3, s. 213-24.
- Vogel, U, Segel, S, Dethlefsen, C, Tjønneland, A, Saber, A, Wallin, H, Jensen, M, Schmidt, E, Andersen, P & Overvad, K 2009, 'PPARGgamma Pro12Ala polymorphism and risk of acute coronary syndrome in a prospective study of Danes', *BMC Medical Genetics*, vol. 10, s. 52.
- Weinkouff Pedersen, M, Koenig, W, Hagstrup Christensen, J & Berg Schmidt, E 2009, 'The effect of marine n-3 fatty acids in different doses on plasma concentrations of Lp-PLA2 in healthy adults', *European Journal of Nutrition*, vol. 48, nr. 1, s. 1-5.
- Witt, P, Christensen, J, Schmidt, E, Dethlefsen, C, Tjønneland, A, Overvad, K & Ewertz, M 2009, 'Marine n-3 polyunsaturated fatty acids in adipose tissue and breast cancer risk: a case-cohort study from Denmark', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 9, s. 1715-21.
- van Bakel, MME, Slimani, N, Feskens, EJM, Du, H, Beulens, JWJ, van der Schouw, YT, Brighenti, F, Halkjaer, J, Cust, AE, Ferrari, P, Brand-Miller, J,

Bueno-de-Mesquita, HB, Peeters, P, Ardanaz, E, Dorronsoro, M, Crowe, FL, Bingham, S, Rohrmann, S, Boeing, H, Johansson, I, Manjer, J, Tjønneland, A, Overvad, K, Lund, E, Skeie, G, Mattiello, A, Salvini, S, Clavel-Chapelon, F & Kaaks, R 2009, 'Methodological challenges in the application of the glycemic index in epidemiological studies using data from the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *Journal of Nutrition*, vol. 139, nr. 3, s. 568-75.

Artikel

Ravkilde, J 2009, 'Biokemisk diagnostik ved akut koronart syndrom i Danmark', *DSKB-nyt*, vol. 4, s. 10-12.

Letter

Amundadottir, L, Kraft, P, Stolzenberg-Solomon, RZ, Fuchs, CS, Petersen, GM, Arslan, AA, Bueno-de-Mesquita, HB, Gross, M, Helzlsouer, K, Jacobs, EJ, LaCroix, A, Zheng, W, Albanes, D, Bamlet, W, Berg, CD, Berrino, F, Bingham, S, Buring, JE, Bracci, PM, Canzian, F, Clavel-Chapelon, F, Clipp, S, Cotterchio, M, de Andrade, M, Duell, EJ, Fox Jr., JW, Gallinger, S, Gaziano, JM, Giovannucci, EL, Goggins, M, González, CA, Hallmans, G, Hankinson, SE, Hassan, M, Holly, EA, Hunter, DJ, Hutchinson, A, Jackson, R, Jacobs, KB, Jenab, M, Kaaks, R, Klein, AP, Kooperberg, C, Kurtz, RC, Li, D, Lynch, SM, Mandelson, M, McWilliams, RR, Mendelsohn, JB, Michaud, DS, Olson, SH, Overvad, K, Patel, AV, Peeters, PHM, Rajkovic, A, Riboli, E, Risch, HA, Shu, X, Thomas, G, Tobias, GS, Trichopoulos, D, Van Den Eeden, SK, Virtamo, J, Wactawski-Wende, J, Wolpin, BM, Yu, H, Yu, K, Zeleniuch-Jacquotte, A, Chanock, SJ, Hartge, P & Hoover, RN 2009, 'Genome-wide association study identifies variants in the ABO locus associated with susceptibility to pancreatic cancer', *Nature Genetics*, vol. 41, nr. 9, s. 986-90.

Rasmussen, JG, Christensen, JH & Schmidt, EB 2009, 'Adiponectin and marine n-3 fatty acids in patients referred for coronary angiography', *International Journal of Cardiology*, vol. 135, nr. 2, s. 248-250.

Thøgersen, AM, Hjortshøj, S & Eskesen, K 2009, 'Inappropriate ICD shocks caused by external electrical noise', *New England Journal of Medicine*, vol. 360, nr. 13, s. 1363-4.

Kommentar/debat

Rasmussen, LH & Husted, S 2009, 'Endoskopi af patienter i antikoagulerende behandling I', *Ugeskrift for*

læger, vol. 171, nr. 33, s. 2330.

Ravkilde, J 2009, 'Snyd opdages før eller senere', *Cardiologisk Forum*, vol. 14, nr. 1, s. 50.

Videnskabelig rapport

de Neegaard, L, Ravkilde, J, Bøtker, HE, Thayssen, P, Jensen, GV, Boesgaard, S, Thomsen, KK, Hansen, HS, Madsen, S, Jespersen, M, Andersen, JF & Bossen, KS 2009, *KAG uden for højt specialiseret hjertecenter*, Sundhedsstyrelsen, København.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Jakobsen, MU & Overvad, K 2009, 'Observational epidemiological studies on intake of trans fatty acids and risk of ischaemic heart disease', I Destaillets, F, Sébédio, J, Dionisi, F & Chardigny, J (red.), *Trans Fatty Acids in Human Nutrition*, The Oily Press, Bridgwater, England, s. 255-306.

Nielsen, J & Toft, E 2009, 'The spectrum of cardiovascular disease in patients with schizophrenia', I Meyer, JM & Nasrallah, HA (red.), *Medical illness and schizophrenia*, 2 udg., American Psychiatric Publishing, Arlington, VA, USA, s. 169-202.

Bidrag til videnskabelig rapport

Bang, L, Haastrup, B, Bøtker, HE, Grande, P, Jacobsen, T, Burlander, B, Madsen, J, Ravkilde, J, Steffensen, R, Thayssen, P & Madsen, L 2009, 'Akut koronart syndrom', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV 2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.

Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Lungeemboli', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.

Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Peroral AK-behandling', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.

Rasmussen, LH, Jespersen, J, Münster, AB, Godtfredsen, J, Husted, S, Lassen, JF, Christensen, TD, Pilegaard, H, Sørensen, J & Olsen, J 2009, 'Selvmonitoreret blodfortyndende behandling - en kommenteret udenlandsk medicinsk teknologivurdering', I, *Sundhedsstyrelsen, Monitorering & Medicinsk Teknologivurdering. Kommenteret Udenlandsk Medicinsk Teknologivurdering 2009*; 2(1). Sundhedsstyrelsen.

Formidling**Tidsskriftartikel**

Bredsdorff, L, Obel, T, Dethlefsen, C, Schmidt, EB, Rasmussen, SE, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Polyphenoler fra frugt og grønt og forebyggelse af iskæmisk hjertesygdom. Miljø og Sundhed', Sundhedsstyrelsens Rådgivende Videnskabelige Udvalg for Miljø og Sundhed Formidlingsblad, nr. 3, s. 19-23.

Anmeldelse i tidsskrift

Ravkilde, J 2009, 'Måling af troponin I forbedrer diagnostik af akut myokardieinfarkt', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 43, s. 3062.

Forskningsformidlende rapport

Tholstrup, L, Nøhr, SB, Madsen, SN, Moesgaard, J & Hoelgaard Christensen, L 2009, *3-timersrapporten 2008: Videndeling i den postgraduate uddannelse*, Aalborg.

KARKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Marie-Louise M. Grønholdt
 Afdelingslæge, forskningsansvarlig
 Karkirurgisk afdeling
 Aalborg Sygehus
 Hobrovej 18-22
 Postboks 561
 9100 Aalborg
 Tlf.: +45 9932 2936
 E-mail: mimg@rn.dk

Deltidsforskere

Overlæge, HD-O Nils Johannesen
 Overlæge Gert Thomsen
 Overlæge Allan K Hansen
 Overlæge Norbert Gehr
 1. reservelæge Nikolaj Eldrup
 Reservelæge Troels Fogh Pedersen

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Prækonditionering af rumperede og ikke-rumperede abdominale aortaaneurismer
- Carotis plaque morfologi og langtidsprognose (10 års follow-up)
- Axillo-femorale bypass og prognostisk betydning heraf
- Risikostratificering af perifer arteriel sygdom
- Ikke operative behandling af claudicatio intermittens
- Leukotriener i femoralis plaque (samarbejde med kardiologisk afdeling)
- In situ bypass overvågning med ultralyd

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Wierup, P, Egeblad, H, Nielsen, SL, Scherstén, H, Kimblad, P, Bech-Hansen, O, Roijer, A, Nilsson, F, McCarthy, PM, Bouchard, D, Jacobsen, J, Johnsen, SP, Poulsen, SH, Mølgaard, H & MoMIC Trial Investigators 2009, 'Moderate mitral regurgitation in patients undergoing CABG--the MoMIC trial', *Scandinavian Cardiovascular Journal*, vol. 43, nr. 1, s. 50-6.

KIRURGISK GASTROENTEROLOGISK AFDELING A, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, dr.med. Ole Thorlacius-Ussing
Kirurgisk Gastroenterologisk Afdeling A
Aalborg Sygehus, afsnit Syd
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 2525
Fax: +45 9932 2560
E-mail: otu@rn.dk

Afdelingens forskere

Professor, dr.med. Hans Gregersen
Professor, overlæge, dr.med. Ole Thorlacius-Ussing
Overlæge Lone Schmidt Sørensen
1. reservelæge Mogens Stender
Klinisk assistent Anders Christian Larsen
Klinisk assistent Kåre Sunesen
Forskningslektor Jingbo Zhao
Forskningslektor Liao Donghua
Civilingeniør Jian Yang
Civilingeniør Peter Kunwald
Projektmedarbejder Pengmin Chen
Bioanalytiker Annette Nord
Sygeplejerske Anne Kathrine Østergaard Madsen
Sygeplejerske Birgit Koch-Henriksen
Sygeplejerske Isabelle M. Larsen
Stud.med. Helle Abildgaard
Sekretær Anni Bahnsen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Projekter indenfor klinisk forskning:

- Kortlægning af de præ- og postoperative koagulationsforhold hos kirurgiske patienter, specielt patienter med gastrointestinal cancer.
- Prognostisering af patienter med cancer ani.
- Omega 3-fedtsyrers indflydelse på peroperative komplikationer hos patienter opereret for kolorektalcancer.
- Forskning i forhold, der kan optimere det perioperative forløb.
- Kontinuerlig dataopsamling og databearbejdelse med henblik på forbedring af behandling af CRC.
- Biologiske lægemidlers indflydelse på operationsresultater for morbus Crohn.

- Prævalens af svampeinfektioner hos patienter opereret for gastrointestinal cancer.
- PET-skannings placering i udredning af gastrointestinal cancer.
- Kemobehandlingens indflydelse på tromboemboliske komplikationer.

Projekterne indenfor visceral biomekanik omhandler:

- Mekanisk sensorisk forskning med det formål at undersøge mekanismer for symptomer ved funktionelle viscerale sygdomme og biomekanisk remodelling
- Multinodal undersøgelse af smertemekanismer hos gastroenterologiske patienter.
- Funktionelle og biomekaniske forandringer ved partiel intestinal obstruktion.
- Udvikling af en axial krafttransducer til måling af spiserøret.
- Matematisk modulering af gastrisk banding operationer.
- Funktionel luminal billeddannelse af gastrointestinale sphinctere.
- Karakteristik af spiserørsforandringer hos patienter med systemisk sklerose.
- Morfologiske og funktionelle forandringer i en diabetisk rottemodel.
- Immunhistokemiske forandringer ved sygdomme, der forandrer tyndtarmens elasticitet.
- Afferent nervesignalling ved mekanisk tyndtarmsstimulation.

Ph.d.-afhandling

Stender, M 2009, *Pre- and postoperative venous thromboembolism in patients with colorectal cancer - implications of radiotherapy*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Beaumont, H, Gondrie, JJ, McMahon, BP, Pouw, RE, Gregersen, H, Bergman, JJ & Boeckxstaens, GE 2009, 'Stepwise radiofrequency ablation of Bar-

- rett's esophagus preserves esophageal inner diameter, compliance, and motility', *Endoscopy*, vol. 41, nr. 1, s. 2-8.
- Chen, P, Zhao, J, Nielsen, VH, Clausen, T & Gregersen, H 2009, 'Intestinal remodelling in mink fed with reduced protein content', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 4, s. 443-448.
- Frøkjær, JB, Drewes, AM & Gregersen, H 2009, 'Imaging of the gastrointestinal tract-novel technologies', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 160-8.
- Gao, F, Liao, D, Drewes, AM & Gregersen, H 2009, 'Modelling the elastin, collagen and smooth muscle contribution to the duodenal mechanical behaviour in patients with systemic sclerosis', *Neurogastroenterology and Motility*, vol. 21, nr. 9, s. 914.
- Gravesen, F, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, A 2009, 'Axial force measurement for esophageal function testing', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 139-43.
- Hoff, D, Gregersen, H & Hatlebakk, JG 2009, 'Mucosal blood flow measurements using laser Doppler perfusion monitoring', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 198-203.
- Liao, D, Zhao, J & Gregersen, H 2009, 'Gastrointestinal tract modelling in health and disease', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 169-76.
- Liao, D, Zhao, J, Kunwald, P & Gregersen, H 2009, 'Tissue softening of guinea pig oesophagus tested by the tri-axial test machine', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 7, s. 804-810.
- Malstrøm, ML & Thorlacius-Ussing, O 2009, 'Cardiac tamponade as a rare complication in laparoscopic incisional hernia repair', *Hernia*.
- McMahon, B, Jobe, B, Pandolfino, J & Gregersen, H 2009, 'Do we really understand the role of the oesophagogastric junction in disease?', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 144-50.
- Meyhoff, CS, Wetterslev, J, Jorgensen, LN, Henneberg, SW, Høgdall, C, Lundvall, L, Svendsen, P, Møllerup, H, Lunn, TH, Simonsen, I, Martinsen, KR, Pulawska, T, Bundgaard, L, Bugge, L, Hansen, EG, Riber, C, Gocht-Jensen, P, Walker, LR, Bendtsen, A, Johansson, G, Skovgaard, N, Heltø, K, Poukinski, A, Korshin, A, Walli, A, Bulut, M, Carlsson, PS, Rodt, SÅ, Lundbeck, LB, Rask, H, Buch, N, Perdawid, SK, Reza, J, Jensen, KV, Carlsen, CG, Jensen, FS & Rasmussen, LS 2009, 'Effect of high perioperative oxygen fraction on surgical site infection and pulmonary complications after abdominal surgery: the PROXI randomized clinical trial', *JAMA : the journal of the American Medical Association*, vol. 302, nr. 14, s. 1543-50.
- Natali, AN, Carniel, EL & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical behaviour of oesophageal tissues: Material and structural configuration, experimental data and constitutive analysis', *Medical engineering & physics*, vol. 31, nr. 9, s. 1056-62.
- Olesen, SS, Olesen, AE, Gravesen, F, Poulsen, JL, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, AM 2009, 'An endoscopic method for thermal and chemical stimulation of the human oesophagus', *Neurogastroenterology and Motility*, vol. 21, nr. 12, s. 1250-e116.
- Pedersen, J, Larsen, J, Drewes, A, Arveschoug, A, Kroustrup, J & Gregersen, H 2009, 'Weight Loss After Gastric Banding is Associated with Pouch Pressure and not Pouch Emptying Rate', *Obesity Surgery*, vol. 19, nr. 7, s. 850-855.
- Stender, M, Larsen, T, Lundbye-Christensen, S, Yilmaz, M & Thorlacius-Ussing, O 2009, 'Haemostatis activity in rectal cancer patients exposed to preoperative radiotherapy: a clinical prospective cohort study', *Blood Coagulation and Fibrinolysis*, vol. 20, nr. 4, s. 276-82.
- Stender, M, Frøkjær, J, Larsen, TB, Lundbye-Christensen, S & Thorlacius-Ussing, O 2009, 'Preoperative plasma D-dimer is a predictor of postoperative deep venous thrombosis in colorectal cancer patients: a clinical, prospective cohort study with one-year follow-up', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 3, s. 446-51.
- Yang, J, Zhao, J, Nakaguchi, T & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical changes in oxazolone-induced colitis in BALB/C mice', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 7, s. 811-817.
- Zhang, HJ, Li, P, Zhao, J, Zhao, SP, Yan, MH, Luo, YH, Liu, H, Li, KM, Yang, LP & Guo, JZ 2009, 'Effect of Tangshen Formula on expression of TGF-β1 and MMP-9 of renal tissue in STZ-induced diabetic nephropathy rats', *Chinese Journal of Integrated Traditional and Western Nephropathy*, vol. 10, nr. 4, s. 290-94.
- Zhang, H, Li, P, Zhao, J, Zhao, S, Luo, Y, Sha, H, Guo, J, Liu, H & Li, K 2009, 'Renal protective effect of Tangshen Formula in rats with diabetic nephropathy', *Beijing Zhongyi Daxue Xuebao*, vol. 32, nr. 4, s. 244-249.
- Zhao, J, Nakaguchi, T & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical and Histomorphometric Colon Remodelling

in STZ-Induced Diabetic Rats', *Digestive Diseases and Sciences*, vol. 54, nr. 8, s. 1636-1642.

- Zhao, J, Liao, D, McMahon, B, O'Donovan, D, Schiretz, R, Heninrich, R & Gregersen, H 2009, 'Functional luminal imaging probe geometric and histomorphologic analysis of abdominal wall wound induced by different trocars in pigs', *Surgical Endoscopy*, vol. 23, nr. 5, s. 1004-1012.
- van Duijnhoven, FJB, Bueno-De-Mesquita, HB, Ferrari, P, Jenab, M, Boshuizen, HC, Ros, MM, Casagrande, C, Tjønneland, A, Olsen, A, Overvad, K, Thorlacius-Ussing, O, Clavel-Chapelon, F, Boutron-Ruault, M, Morois, S, Kaaks, R, Linseisen, J, Boeing, H, Nöthlings, U, Trichopoulou, A, Trichopoulos, D, Misirli, G, Palli, D, Sieri, S, Panico, S, Tumino, R, Vineis, P, Peeters, PH, van Gils, CH, Ocké, MC, Lund, E, Engeset, D, Skeie, G, Suárez, LR, González, CA, Sánchez, M, Dorronsoro, M, Navarro, C, Barricarte, A, Berglund, G, Manjer, J, Hallmans, G, Palmqvist, R, Bingham, SA, Khaw, K, Key, TJ, Allen, NE, Boffetta, P, Slimani, N, Rinaldi, S, Gallo, V, Norat, T & Riboli, E 2009, 'Fruit, vegetables, and colorectal cancer risk: the European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition', *The American journal of clinical nutrition*, vol. 89, nr. 5, s. 1441-52.

Artikel

- Sørensen, EE, Olsen, IØ & Tewes, M 2009, 'Operationssygeplejerskens praksis under observation', *Sygeplejersken*, nr. 16, s. 58-61.

Editorial

- Drewes, A & Gregersen, H 2009, 'New technologies in gastrointestinal research', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 129-30.

Videnskabelig rapport

- [Danish Colorectal Cancer Group], Bülow, S, Fallentin, E, Gandrup, P, Glenthøj, A, Harling, H, Jakobsen, A, Lindebjerg, J, Rafaelsen, S, Rahr, H & Yilmaz, MK (red.) 2009, *Retningslinier for diagnostik og behandling af kolorektal cancer*, 4. udgave udg., Hvidovre DCCG.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Gregersen, H & Drewes, AM 2009, 'Biomechanics of Esophageal Sensation', I Mittal, RK (red.), *Esophageal Pain*, Plural Publishing, San Diego, USA, s. 89-102.

Bidrag til videnskabelig rapport

- Bendtsen, F, Ejstrup, P, Grønbaek, H, Krag, A & Tofteng, F 2009, 'Behandling af akut blødning fra gastroøsofageale varicier og forebyggelse af reblødning: Quick guide', I, *www.gastroenterologi.dk*.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Gandrup, P 2009, 'Planlagte forløb giver patienter tilfredshed og arbejdsglæde', *Tidsskrift for Dansk Sundhedsvesen*, vol. 85, nr. 10, s. 269-273.

Avisartikel

- Gandrup, P 2009, 'Ældre bliver opereret som aldrig før', *Kristeligt Dagblad*. 18.08.2009.

KLINISK BIOKEMISK AFDELING, AALBORG SYGGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Overlæge, ph.d. Henrik B. Krarup
 Afsnit for Molekylær Diagnostik
 FBE Klinisk Biokemi Syd
 Århus Universitetshospital
 Aalborg Sygehus Nord
 Reberbansgade
 9000 Aalborg
 Tlf.: +45 9932 1570
 E-mail: h.krarup@rn.dk

Deltidsforskere

professor, overlæge, dr.med. Søren Risom Kristensen
 overlæge, ph.d. Henrik B. Krarup
 ledende overlæge, ph.d. Anna-Marie B. Münster
 overlæge, dr. med. Torleif Trydal
 cand.scient. Poul H. Madsen
 cand.scient. ph.d. Henrik Okkels
 cand.scient. ph.d. Inge Søkilde Pedersen
 cand.scient. ph.d. Shona Pedersen
 cand.scient., ph.d. stud. Anja Ernst
 cand.scient., ph.d. stud. Simon Lykkebo
 reservelæge, Morten Mørk
 reservelæge, ph.d. stud. Ruta Tuckuviene

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

De forskningsaktives hidtidige forskning har været inden for viral hepatitis, cancer, kardiovaskulære emner og proteinteknikker. I fremtiden ønskes forskningen samlet under overskriften "Arv og miljø" eller genotype/fænotype. Forskningsprojekter skal i særlig grad beskæftige sig med akser: "DNA / RNA / proteinprodukt / funktion / klinisk fænotype /eksogene faktorer" inden for afdelingens satsningsområder. Mere basal metodeforskning og udvikling vil til stadighed være en naturlig del.

Ph.d.-afhandling

Madsen, EH 2009, *Platelet response to aspirin and clopidogrel in healthy men and patients with atherosclerosis*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Andersen, AT, Nielsen, NB, Trudslev, M, Bakhshaie, B, Pedersen, S & Hejlesen, O 2009, 'Clinical and statistical evaluation of 1st Automatic: a pilot study', *Studies in Health Technology and Informatics*, vol. 150, s. 389-93.
- Christensen, LL, Kariola, R, K Korhonen, M, Wikman, F, Sunde, LEM, Gerdes, A, Okkels, H, A Brandt, C, Bernstein, I, v O Hansen, T, Hagemann-Madsen, R, Andersen, CL, Nystrøm, M & Ørntoft, TF 2009, 'Functional characterization of rare missense mutations in MLH1 and MSH2 identified in Danish colorectal cancer patients', *Familial Cancer*, vol. 8, nr. 4, s. 489-500.
- Friis, H, Range, N, Braendgaard Kristensen, C, Kæstel, P, Chagalucha, J, Malenganisho, W, Krarup, H, Magnussen, P & Bengaard Andersen, A 2009, 'Acute-phase response and iron status markers among pulmonary tuberculosis patients: a cross-sectional study in Mwanza, Tanzania', *British Journal of Nutrition*, vol. 102, nr. 2, s. 310-7.
- Friis, H, Como, E, Mashange, W, Nyazema, N, Kæstel, P, Wieringa, F & Krarup, H 2009, 'The Acute Phase Response to Parturition: A Cross-Sectional Study in Zimbabwe', *African Journal of Reproductive Health*, vol. 13, nr. 2, s. 61-68.
- Hansen, N, Obel, N, Christensen, PB, Krarup, H, Laurson, AL, Clausen, MR, Lunding, S, Møller, A, Schlichting, P, Kromann-Andersen, H, Bukh, J, Weis, N, [G, Nielsen [DANHEP group], HI & Tage-Jensen [DANHEP group], UV 2009, 'Predictors of antiviral treatment initiation in hepatitis C virus-infected patients: a Danish cohort study', *Journal of Viral Hepatitis*, vol. 16, nr. 9, s. 659-665.
- Hjorth Madsen, E, Christiansen, MK, Schmidt, EB, Poulsen, TS & Kristensen, SR 2009, 'Effect of exercise on platelet activation during aspirin or clopidogrel intake in healthy men', *Platelets*, vol. 20, nr. 3, s. 177-82.
- Hjortshøj, S, Dethlefsen, C, Kristensen, SR & Ravkilde, J 2009, 'Kinetics of Ischaemia Modified Albumin

During Ongoing Severe Myocardial Ischaemia', *Clinica chimica acta; international journal of clinical chemistry*, vol. 403, nr. 1-2, s. 114-20.

- Jensen, JK, Atar, D, Kristensen, SR, Mickley, H & Januzzi, JL 2009, 'Usefulness of natriuretic peptide testing for long-term risk assessment following acute ischemic stroke', *The American journal of cardiology*, vol. 104, nr. 2, s. 287-91.
- Kjærgaard, B, Kristensen, SR, Risom, M & Larsson, A 2009, 'A porcine model of massive, totally occlusive, pulmonary embolism', *Thrombosis Research*, vol. 124, nr. 2, s. 226-229.
- Martínez-Martínez, I, Ordóñez, A, Guerrero, JA, Pedersen, S, Miñano, A, Teruel, R, Velázquez, L, Kristensen, SR, Vicente, V & Corral, J 2009, 'Effects of acrolein, a natural occurring aldehyde, on the anticoagulant serpin antithrombin', *FEBS letters*, vol. 583, nr. 19, s. 3165-70.
- Nielsen, NO, Simonsen, PE, Kæstel, P, Krarup, H, Magnussen, P, Magesa, S & Friis, H 2009, 'Micro-nutrient status indicators in individuals single- or double-infected with HIV and *Wuchereria bancrofti* before and after DEC treatment', *Tropical Medicine & International Health*, vol. 14, nr. 1, s. 44-53.
- Nilbert, M, Wikman, FP, Hansen, TVO, Krarup, HB, Örn-toft, TF, Nielsen, FC, Sunde, L, Gerdes, A, Cruger, D, Timshel, S, Bisgaard, M, Bernstein, I & Okkels, H 2009, 'Major contribution from recurrent alterations and MSH6 mutations in the Danish Lynch syndrome population', *Familial Cancer*, vol. 8, nr. 1, s. 75-83.
- Rees, SE, Hansen, A, Toftegaard, M, Pedersen, J, Kristensen, SR & Harving, H 2009, 'Converting venous acid-base and oxygen status to arterial in patients with lung disease', *European Respiratory Journal*, vol. 33, nr. 5, s. 1141-7.
- Severinsen, MT, Kristensen, S, Johnsen, SP, Dethlefsen, C, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Smoking and venous thromboembolism: a Danish follow-up study', *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, vol. 7, nr. 8, s. 1297-1303.
- Severinsen, MT, Kristensen, SR, Johnsen, SP, Dethlefsen, C, Tjønneland, A & Overvad, K 2009, 'Anthropometry, body fat, and venous thromboembolism: a Danish follow-up study', *Circulation (Baltimore)*, vol. 120, nr. 19, s. 1850-7.
- Østergaard, M, Ernst, A, Labouriau, R, Dagiliené, E, Krarup, H, Christensen, M, Thorsgaard, N, Jacobsen, BA, Tage-Jensen, U, Overvad, K, Autrup, H & Andersen, V 2009, 'Cyclooxygenase-2, multdrug

resistance 1, and breast cancer resistance protein gene polymorphisms and inflammatory bowel disease in the Danish population', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 1, s. 65-73.

Artikel

- Kristensen, SR & Tuckuviene, R 2009, 'Referenceintervaller for børn for koagulationsanalyser', *DSTHForum*, nr. 5, s. 19-21.
- Tuckuviene, R & Kristensen, SR 2009, 'Venøse trombo-ser hos børn', *DSTHForum*, nr. 5, s. 23-9.

Videnskabelig rapport

- Clausen, MR, Weis, N, Christensen, PB, Krarup, H, Laursen, AL, Schichting, P & Ørskov Lindhardt, B 2009, *Behandling af hepatitis B virus (HBV) og hepatitis C virus (HCV) infektion.*

Bidrag til videnskabelig rapport

- Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Lungeemboli', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.
- Rasmussen, LH, Lassen, JF, Godtfredsen, J, Münster, AB, Jespersen, J, Husted, S, Christensen, TD & Pilegaard, H 2009, 'Peroral AK-behandling', I, *Den Nationale kardiologiske Behandlingsvejledning - NBV2010*. Dansk Cardiologisk Selskab.
- Rasmussen, LH, Jespersen, J, Münster, AB, Godtfredsen, J, Husted, S, Lassen, JF, Christensen, TD, Pilegaard, H, Sørensen, J & Olsen, J 2009, 'Selvmonitoreret blodfortyndende behandling - en kommenteret udenlandsk medicinsk teknologivurdering', I, *Sundhedsstyrelsen, Monitorering & Medicinsk Teknologivurdering. Kommenteret Udenlandsk Medicinsk Teknologivurdering 2009; 2(1)*. Sundhedsstyrelsen.

KLINISK EPIDEMIOLOGISK AFDELING, AALBORG SY- GEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Der henvises til afsnittet: Klinisk Epidemiologisk Afde-
ling, Århus Sygehus.

KLINISK IMMUNOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Ledende overlæge Kim Varming
Aalborg Sygehus Nord
Reberbansgade
P.O. Box 561
DK-9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 1125
Fax: +45 9932 1139
E-mail: kv@rn.dk

Ansatte forskere

Forskningsbioanalytiker Anne Elbæk
Cand. polyt PHd. Malene Jørgensen
Cand. polyt Annette Krogh
Seniorforsker læge Søren Naaby-Hansen
Cand.scient, ph.d. studerende, Lotte Hatting Pugholm
Cand. scient, ph.d. Evo Søndergaard

Deltidsforskere

Specialeansvarlig overlæge, ph.d. John Bæch
Afdelingslæge, ph.d Frank Hinnerfeldt
Afd.bioanalytiker, ph.d. Rudi Steffensen
Forskningsansvarlig overlæge Kim Varming

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Afdelingen har forskningsmæssig interesse i alle aspekter af immunsystemet.
Vores aktuelle fokusområder omfatter betydningen af udvalgte DNA-polymorfier ved forskellige sygdomme, der involverer immunsystemet; basale mekanismer ved antigenpresentation af dendritiske celler; funktionelle studier af regulatoriske T-celler samt immunologiske mekanismer ved cancersygdomme

Igangværende forskningsprojekter:

- Genetiske faktorer og risiko for udvikling af venøs tromboemboli.
- Polymorfier i inflammatoriske signalmolekyler og mitochondrier- relation til mortalitet og morbiditet hos intensive patienter.
- Undersøgelse af immunologiske markører og deres association til cervixinsufficiens.
- Screening af humane cellelinier for expression af

MASP-1, MASP-3 og MASP4.

- MBL2 og MASP2 genotypning hos patienter med kronisk ledigt.
- HLAG 14bp deletion og sammenhæng med opløselig HLA-G koncentration hos nyfødte.
- YKL-40 polymorfier som genetisk markør ved Rheumatoid Arthritis
- IL-10 og MBL2 og betydning for at udvikle endometriose.
- Genetiske markører (MBL2 og CHI3L1) og association til skizofreni, bi-polar
- affektiv sindslidelse og panik angst.
- SP-D genotypning og association til mavesår forårsaget af Helicobacter Pylori.
- SP-D genotypning og association til atherosclerose hos 60-årige
- Udvikling og design af nye vacciner specifikt rettet imod target strukturer på dendritiske celler
- Udvikling af nye diagnostiske metoder til påvisning af solide tumorer i de tidlige stadier
- Immunregulatoriske aspekter af kræftcelle deriverede exosomer
- Procedurer til evaluering af den immunologiske status hos ovarie cancer patienter
- Nye strategier for understøttende immunterapi i kræftpatienter
- Inflammatoriske markører associeret med udvikling af akut lunge skade efter hjertekirurgi
- Inflammatorisk regulation af ectodomain shedding i lungeendothel celler
- Karakterisering af de intracellulære signal netværk der kontrollerer og koordinerer extracellulær proteolyse og ectodomain shedding
- Auto- og iso-antigener involveret i immunofertilitet

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Christiansen, OB, Nielsen, HS, Lund, M, Steffensen, R & Varming, K 2009, 'Mannose-binding lectin-2 genotypes and recurrent late pregnancy losses', *Human Reproduction*, vol. 24, nr. 2, s. 291-9.

- Degn, SE, Hansen, A, Steffensen, R, Jacobsen, C, Jensenius, JC & Thiel, S 2009, 'MAp44, a human protein associated with pattern recognition molecules of the complement system and regulating the lectin pathway of complement activation', *Journal of Immunology*, vol. 183, nr. 11, s. 7371-8.
- Henckaerts, L, Nielsen, KR, Steffensen, R, Van Steen, K, Mathieu, C, Giulietti, A, Wouters, PJ, Milants, I, Vanhorebeek, I, Langouche, L, Vermeire, S, Rutgeerts, P, Thiel, S, Wilmer, A, Hansen, TK & Van den Berghe, G 2009, 'Polymorphisms in innate immunity genes predispose to bacteremia and death in the medical intensive care unit', *Critical Care Medicine*, vol. 37, nr. 1, s. 192-201, e1-3.
- Matthijsen, RA, Derikx, JPM, Steffensen, RN, van Dam, RM, Dejong, CHC & Buurman, WA 2009, 'Mannose-binding lectin null alleles are associated with preserved epithelial cell integrity following intestinal ischemia reperfusion in man', *Molecular Immunology*, vol. 46, nr. 11-12, s. 2244-8.
- Nielsen, HS, Steffensen, R, Varming, K, Van Halteren, AGS, Spierings, E, Ryder, LP, Goulmy, E & Christiansen, OB 2009, 'Association of HY-restricting HLA class II alleles with pregnancy outcome in patients with recurrent miscarriage subsequent to a firstborn boy', *Human Molecular Genetics*, vol. 18, nr. 9, s. 1684-91.
- Nielsen, T, Rostgaard, K, Askling, J, Steffensen, RN, Oturai, A, Jersild, C, Koch-Henriksen, N, Sørensen, P & Hjalgrim, H 2009, 'Effects of infectious mononucleosis and HLA-DRB1*15 in multiple sclerosis', *Multiple Sclerosis*, vol. 15, nr. 4, s. 431-6.
- Thiel, S, Kolev, M, Degn, SE, Steffensen, R, Hansen, A, Ruseva, M & Jensenius, JC 2009, 'Polymorphisms in mannan-binding lectin (MBL)-associated serine protease 2 affect stability, binding to MBL, and enzymatic activity', *Journal of Immunology*, vol. 182, nr. 5, s. 2939-47.

KLINISK MIKROBIOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. Henrik C. Schönheyder
Klinisk Mikrobiologisk Afdeling
Aalborg Sygehus afsnit Syd
Tlf.: +45 9932 3231
Fax: +45 9932 3216
E-mail: hcs@rn.dk

Deltidsforskere

Professor, overlæge, dr.med. Henrik C. Schönheyder
Overlæge ph.d. Tove Ejlersen Jensen
Molekylærbiolog cand.scient. Mette Mølvadgaard
Stud.med. Jesper Smit

Forskningsassistent

Dyrlæge Mette Søgaard

Ph.d. studerende

Dyrlæge Mette Søgaard
Læge Hans Linde Nielsen
Læge Ulrik Stab Jensen

Vigtigste satsningsområder indenfor afdelingens forskning

- Risikofaktorer og prognostiske faktorer for infektion med særligt fokus på alder og komorbiditet
- Epidemiologiske aspekter af bakteræmi og fungæmi nationalt og internationalt
- Intestinale Campylobacter infektioner
- Endocarditis og pacemaker/ICD-relaterede infektioner
- Enterokokkers genetik, patogenicitet og resistensforhold
- Rejserelaterede gastrointestinale infektioner
- Borreliose
- Samfundserhvervede infektioner fremkaldt af Staphylococcus aureus
- Candida kolonisation og oral candidiasis hos kirurgiske patienter
- Bakteriel handskekontamination og postoperative infektioner
- Antibiotikasikkerhed under graviditet
- Udvikling og kvalitetssikring af mikrobiologisk diagnostik

- Overvågning af antibiotikaresistens som led i nationale netværk

Ph.d.-afhandling

Søgaard, M 2009, *Diagnosis and prognosis of patients with community-acquired bacteremia*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Århus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Bukh, AS, Schönheyder, HC, Emmersen, JMG, Søgaard, M, Bastholm, S & Roslev, P 2009, 'Escherichia coli phylogenetic groups are associated with site of infection and level of antibiotic resistance in community-acquired bacteraemia: a 10 year population-based study in Denmark', *Journal of Antimicrobial Chemotherapy*, vol. 64, nr. 1, s. 163-8.
- Gradel, KO, Søgaard, M, Dethlefsen, C, Nielsen, HI & Schönheyder, HC 2009, 'Magnitude of bacteraemia is a predictor of mortality during 1 year of follow-up', *Epidemiology and Infection*, vol. 137, nr. 1, s. 94-101.
- Gradel, K, Nørgaard, M, Dethlefsen, C, Schönheyder, H, Kristensen, B, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Increased risk of zoonotic Salmonella and Campylobacter gastroenteritis in patients with haematological malignancies: a population-based study', *Annals of Hematology*, vol. 88, nr. 8, s. 761-767.
- Gradel, KO, Schönheyder, HC, Kristensen, B, Dethlefsen, C, Ejlersen, T & Nielsen, HI 2009, 'Are Host Characteristics or Exposure Factors Mainly Involved in the Acquisition of Zoonotic Salmonella and Campylobacter Coinfection in Humans?', *Foodborne pathogens and disease*, vol. 6, nr. 2, s. 251-255.
- Gradel, KO, Nielsen, HL, Schönheyder, HC, Ejlersen, T, Kristensen, B & Nielsen, H 2009, 'Increased short and long term risk of inflammatory bowel disease after Salmonella or Campylobacter gastroenteritis', *Gastroenterology*, vol. 137, nr. 2, s. 495-501.
- Gradel, KO, Schönheyder, HC, Lundbye-Christensen, S, Ejlersen, T & Nielsen, H 2009, 'Severity of human non-typhoid salmonellosis as a predictor of short-

and long-term mortality', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 2, s. 99-104.

- Laupland, KB, Schönheyder, HC, Kennedy, KJ, Lyytikäinen, O, Valiquette, L, Galbraith, J, Collignon, P, Church, DL, Gregson, DB & Kibsey, P 2009, 'Rationale for and protocol of a multi-national population-based bacteremia surveillance collaborative', *BMC Research Notes*, vol. 2, s. 146.
- Lundbye-Christensen, S, Dethlefsen, C, Gorst-Rasmussen, A, Fischer, T, Schönheyder, H, Rothman, K & Sørensen, HT 2009, 'Examining secular trends and seasonality in count data using dynamic generalized linear modelling: a new methodological approach illustrated with hospital discharge data on myocardial infarction', *European Journal of Epidemiology*, vol. 24, nr. 5, s. 225-30.
- Modrau, IS, Ejlertsen, T & Rasmussen, BS 2009, 'Emerging role of *Candida* in deep sternal wound infection', *The Annals of thoracic surgery*, vol. 88, nr. 6, s. 1905-9.
- Omland, LH, Jepsen, P, Skinhøj, P, Jørgensen, HL, Münster, AB, Bangsborg, J, Fenger, M, Sørensen, HT & Obel, N 2009, 'The impact of HIV-1 co-infection on long-term mortality in patients with hepatitis C: a population-based cohort study', *HIV Medicine*, vol. 10, nr. 2, s. 65-71.
- Skipper, L, Brauer, A, Lundbye-Christensen, S, Schönheyder, HC & Hejlesen, O 2009, 'LabGuard: An Automatic Surveillance System for Early Outbreak Detection and Warning of Changes in Antibiotic Resistance Patterns', *The Journal on Information Technology in Healthcare*, vol. 7, nr. 1, s. 13-22.
- Skjøl-Rasmussen, L, Ethelberg, S, Emborg, H, Agersø, Y, Larsen, LS, Nordentoft, S, Olsen, SS, Ejlertsen, T, Holt, H, Nielsen, EM & Hammerum, AM 2009, 'Trends in occurrence of antimicrobial resistance in *Campylobacter jejuni* isolates from broiler chickens, broiler chicken meat, and human domestically acquired cases and travel associated cases in Denmark', *International journal of food microbiology*, vol. 131, nr. 2-3, s. 277-9.
- St-Martin, G, Thusgaard, M, Simonsen, HM & Højbjerg, T 2009, 'Primært gastrointestinale symptomer ved malaria hos flygtningebørn', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 38, s. 2747-8.

Artikel

- Sørensen, LØ 2009, 'Gonoré 2008', *EPI - Nyt*, vol. 22, s. 1-2.

Editorial

- Schönheyder, HC & Kristensen, B 2009, 'En ny virulent klon af *Clostridium difficile* er en udfordring for danske hospitaler', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 19, s. 1578.
- Schönheyder, HC & Østergaard, C 2009, 'Killing bacteria softly in the cerebrospinal fluid may be advantageous in bacterial meningitis', *Critical Care Medicine*, vol. 37, nr. 7, s. 2317-8.

KÆBEKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Overtandlæge Thomas Jensen
 Kæbekirurgisk Afdeling
 Aalborg Sygehus
 Århus Universitetshospital
 Hobrovej 18-22
 9000 Aalborg
 Tlf.: +45 9932 3066
 Fax: +45 9932 2804
 E-mail: thomas.jensen@rn.dk

Deltidsforskere

Overtandlæge Bjarne Neumann-Jensen
 Overtandlæge Janek Dalsgaard Jensen
 Overtandlæge, ph.d.-studerende Thomas Jensen
 Specialtandlæge Lars Hjelm Johannesen
 Specialtandlæge Mette Marcussen
 Forskningsassistent, ph.d. Kelun Wang

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Forskningsmæssigt fokuseres på afdelingens væsentligste behandlingsmæssige arbejdsområder i samarbejde med nationale og internationale samarbejdspartnere:

- Rekonstruktion af medfødte og erhvervede kæbe-defekter med knogletransplantater, knoglerstatningsmaterialer, distraktion og tandimplantater
- Behandling af patienter med tandagenesi (medfødt mangel på blivende tænder)
- Indikation og effekt af kombineret ortodontisk-kirurgisk behandling af vækst-betingede kæbe-anomalier
- Kirurgisk behandling af kæbeledslidelser

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Jadidi, F, Wang, K, Arendt-Nielsen, L & Svensson, P 2009, 'Effect of stimulus parameters and contraction level on inhibitory responses in human jaw-closing muscles: Implications for contingent

stimulation', *Archives of Oral Biology*, vol. 54, nr. 12, s. 1075-1082.

Jensen, T, Nielsen, BA & Melgaard Poulsen, B 2009, 'Mukoepidermoidt karcinom: præsentation af et patienttilfælde', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 10, s. 740-744.

Johannesen, LH, Schou, S, Hansen, A, Brams, U, Bind-slev, DA & Isidor, F 2009, 'Behandling ved agenesi af maksillens laterale incisiv', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 15, s. 1176-1186.

Marcussen, M, Jensen, T, Rosthøj, S & Spaun, E 2009, 'Langerhans Celle Histiocytose - en oversigt og præsentation af et patienttilfælde.', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 4, s. 290-96.

Marcussen, M, Hillerup, S & Andersen, M 2009, 'Rekonstruktion med frit mikrovaskulært fibulatransplantat efter hemimandibulektomi', *Tandlægebladet*, nr. 11, s. 832-7.

Nygaard Madsen, L & Jensen, T 2009, 'Silent Sinus Syndrom: Præsentation af et patienttilfælde', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 9, s. 666-8.

Peddireddy, A, Wang, K, Svensson, P, Arendt-Nielsen, L & Wang, K 2009, 'Blink reflexes in chronic tension-type headache patients and healthy controls', *Clinical Neurophysiology*, vol. 120, nr. 9, s. 1711-6.

Peddireddy, A, Wang, K, Svensson, P & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Stretch reflex and pressure pain thresholds in chronic tension-type headache patients and healthy controls', *Cephalalgia*, vol. 29, nr. 5, s. 556-565.

Schou, S, Hansen, A, Brams, U, Johannesen, LH, Bind-slev, DA & Isidor, F 2009, 'Behandling ved agenesi af mandiblens 2. præmolar', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 15, s. 1163-1175.

Torkov, P, Jensen, T & Melgaard Poulsen, B 2009, 'Pleomorft adenom: En oversigt og præsentation af et patienttilfælde', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 5, s. 358-62.

Wang, M, He, J, Wang, K & Svensson, P 2009, 'Influence of changing occlusal support on jaw-closing muscle electromyographic activity in healthy men and women', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 67, nr. 3, s. 187-92.

LUNGEMEDICINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Overlæge Carl Nielsen
Lungemedicinsk Afdeling
Aalborg Sygehus
Medicinerhuset
Mølleparkvej
Postboks 561
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 6425
E-mail: can@rn.dk

Deltidsforskere

Overlæge Carl Nielsen
1. Reservelæge Ulla Møller Weinreich, Ph.d. studerende
Reservelæge Rana Bibi

Forskningslektor

Overlæge, Carl Nielsen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Nye respirationsfysiologiske målemetoder
 - Udvidede spirometriske målemetoder
 - Blodgasmålinger
- Behandling af alfa1-antitrypsinmangel
- Telemedicin

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Hansen, JG, Pedersen, L, Overvad, K, Omland, Ø, Jensen, HK & Sørensen, HT 2009, 'Prævalensen af kronisk obstruktiv lungesygdom--sekundærpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 2986-8.

Korsgaard, J & Ledet, M 2009, 'Potential side effects in patients treated with inhaled corticosteroids and long-acting beta2-agonists', *Respiratory medicine*, vol. 103, nr. 4, s. 566-73.

Rees, SE, Hansen, A, Toftegaard, M, Pedersen, J, Kristensen, SR & Harving, H 2009, 'Converting venous acid-base and oxygen status to arterial in patients

with lung disease', *European Respiratory Journal*, vol. 33, nr. 5, s. 1141-7.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Dirksen, A, Bülow, H, Clementsen, PF, Hansen, EF, Harving, H, Iversen, MP, Lange, P, Milman, N, Mortensen, J, Mosbech, H, Nielsen, KG, Rasmussen, TR, Ringbæk, T, Tønnesen, P, Ulrik, CS, Vestbo, J & Østerlind, KE 2009, 'Lungesygdomme', I Schafalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17. udg., 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 1307-1465.

MEDICINSK ENDOKRINOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr. med. Peter Laurberg
Medicinsk Endokrinologisk Afdeling
Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej
P.O. Box 561
DK-9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 6126
Fax: +45 9932 6857
E-mail: peter.laurberg@rn.dk

Videnskabeligt personale:

Overlæge, professor Peter Laurberg
Overlæge, lektor, PhD, Hans-Henrik Lervang
Overlæge, lektor Jens Peter Kroustrup
Seniorforsker Stig Nistrup Holmegaard
Seniorforsker Jørgen Lindholm
Afdelingslæge, PhD, post. doc. Stig Andersen
Afdelingslæge, PhD, post. doc. Inge Bülow Pedersen
Afdelingslæge, Ph.d stud. Eigil Husted Nielsen
Res.læge, PhD, post. doc. Allan Carlé
Res.læge, PhD, post doc. Jesper Karmisholt
Forskningsassistent Sofie Gry Pristed
Res.læge. Karsten Rex
stud.med. Anne Krejbjerg
Bioanalytiker Ingelise Leegaard
Bioanalytiker Anne-Mette Christensen
Bioanalytiker Lene Holm
Bioanalytiker Charlotte Mose Skov
Forskningssekretær Maggie Bloch

Tilknyttede centre:

- Center for Forebyggelse af Struma og Stofskiftesygdomme
- Center for Grønlandsforskning
- RISG netværk (Aalborg, Herlev, Oslo)

Kort præsentation af afdelingens forskning:

- Center for Grønlandsforskning udfører og deltager i en række undersøgelser af sygdomsforekomst og ændringer i livsstil i Grønland.
- Undersøgelser af sammenhæng mellem små og store ændringer i stofskiftet hormoner og iltoptagelse i hvile og under standardiseret muskelarbejde, kropssammensætning, arbejdskapacitet, selvoplevet helbred, CNS metabolisme, m.v.

bejde, kropssammensætning, arbejdskapacitet, selvoplevet helbred, CNS metabolisme, m.v.

- Epidemiologiske undersøgelser af diabeteskomplikationer
- Undersøgelser af effekt af forskellige indgreb mod sygelig overvægt
- Undersøgelser af diagnostiske metoder ved komplicerede endokrinologiske sygdomme
- Undersøgelser af forskellige typer behandling af diabetes og diabetes komplikationer
- Undersøgelser af effekt af osteoporosebehandling
- Andre mindre projekter med relation til endokrinologien.

Igangværende forskning:

- Endokrinologisk forskningsenhed deltager i monitorering af den danske jodberigelse indenfor rammerne af "Center for Forebyggelse af Struma og Stofskiftesygdomme". Øvrige deltagere er Danmarks Fødevareforskning, Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Glostrup og Bispebjerg Hospital.
- Monitoreringen foregår i form af kohorte- og registerundersøgelser, der genererer betydelig ny viden om sammenhæng mellem føde, livsstil, stofskiftesygdom og andre sygdomme og abnormiteter. Der skabes ny viden som anvendes til justering af den danske jodberigelse, men som også kan anvendes af de internationale jodberigelsesprogrammer, der nu dækker mere end halvdelen af jordens befolkning. Programmet er det eneste af sin art.
- Endokrinologisk forskningsenhed følger jodindtagelse i Grønland gennem Center for Grønlandsforskning. Monitoreringen sker via en lukket og en åben kohorte af ældre personer, som følges mhp at opnå ny viden om samspil mellem genetik og miljø for stofskiftesygdomme.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Andersen, S, Iversen, F, Terpling, S, Pedersen, KM, Gustenhoff, P & Laurberg, P 2009, 'More hypothyroidism and less hyperthyroidism with sufficient iodine nutrition compared to mild iodine deficiency-A comparative population-based study of the old', *Maturitas*, vol. 64, nr. 2, s. 126-31.
- Andersen, S, Guan, H, Teng, W & Laurberg, P 2009, 'Speciation of Iodine in High Iodine Groundwater in China Associated with Goitre and Hypothyroidism.', *Biological Trace Element Research*, vol. 128, nr. 2, s. 95-103.
- Bjørn, AB, Bojesen, A, Gravholt, CH & Laurberg, P 2009, 'Hypothyroidism secondary to hypothalamic-pituitary dysfunction may be part of the phenotype in Klinefelter syndrome: A case control study', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 7, s. 2478-2481.
- Carlé, A, Laurberg, P, Pedersen, IB, Knudsen, N, Perrild, H, Ovesen, L, Rasmussen, LB & Jørgensen, T 2009, 'Mainly the younger hypothyroid patients are referred to hospital - Evidence for referral bias.', *Journal of Clinical Epidemiology*, vol. 62, nr. 4, s. 446-51.
- Carlé, A, Pedersen, IB, Knudsen, N, Perrild, H, Ovesen, L, Jørgensen, T & Laurberg, P 2009, 'Thyroid Volume in Hypothyroidism due to Autoimmune Disease Follows a Unimodal Distribution: Evidence against Primary Thyroid Atrophy and Autoimmune Thyroiditis Being Distinct Diseases', *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, vol. 94, nr. 3, s. 833-9.
- Cerqueira, C, Knudsen, N, Ovesen, L, Perrild, H, Rasmussen, LB, Laurberg, P & Jørgensen, T 2009, 'Association of iodine fortification with incident use of anti-thyroid medication - A Danish nationwide study', *The Journal of clinical endocrinology and metabolism*, vol. 94, nr. 7, s. 2400-2405.
- Ditzel, J & Lervang, H 2009, 'Disturbance of inorganic phosphate metabolism in diabetes mellitus: temporary therapeutic intervention trials', *Diabetes, metabolic syndrome and obesity: targets and therapy*, vol. 2, s. 173-177.
- Kjærgaard, M, Andersen, S, Holten, M, Mulvad, G & Kjærgaard, JJ 2009, 'Low occurrence of ischemic heart disease among Inuit around 1963 suggested from ECG among 1,852 East Greenland Inuit', *Atherosclerosis*, vol. 203, nr. 2, s. 599-603.
- Lindholm, J & Nielsen, EH 2009, 'Craniopharyngioma: historical notes', *Pituitary*, vol. 12, nr. 4, s. 352-9.
- Lindholm, J & Nielsen, EH 2009, 'Pituitary-gonadal axis: historical notes', *Pituitary*, vol. 12, nr. 3, s. 226-35.
- Nielsen, AH, Larsen, TM, Madsbad, S, Breum, L, Jensen, TJ, Kroustrup, JP & Astrup, A 2009, 'Effekt af tesofensine på kropsvægt og kropssammensætning hos svært overvægtige - sekundærpublikation', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 2974-7.
- Pedersen, J, Larsen, J, Drewes, A, Arveschoug, A, Kroustrup, J & Gregersen, H 2009, 'Weight Loss After Gastric Banding is Associated with Pouch Pressure and not Pouch Emptying Rate', *Obesity Surgery*, vol. 19, nr. 7, s. 850-855.
- Rasmussen, LB, Hollenbach, B, Laurberg, P, Carlé, A, Hög, A, Jørgensen, T, Vejbjerg, P, Ovesen, L & Schomburg, L 2009, 'Serum selenium and selenoprotein P status in adult Danes - 8-year follow-up', *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, vol. 23, nr. 4, s. 265-271.
- Sanden, AK & Vestergaard, P 2009, 'Kontrol af serumcalcium med cinacalcet ved parathyroideacancer', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 41, s. 3004-6.
- Vejbjerg, P, Knudsen, N, Perrild, H, Laurberg, P, Andersen, S, Rasmussen, LB, Ovesen, L & Jørgensen, T 2009, 'Estimation of iodine intake from various urinary iodine measurements in population studies', *Thyroid*, vol. 19, nr. 11, s. 1281-1286.
- Vejbjerg, P, Knudsen, N, Perrild, H, Laurberg, P, Carlé, A, Pedersen, IB, Rasmussen, LB, Ovesen, L & Jørgensen, T 2009, 'Lower prevalence of mild hyperthyroidism related to a higher iodine intake in the population: prospective study of a mandatory iodization programme', *Clinical Endocrinology*, vol. 71, nr. 3, s. 440-445.
- Vejbjerg, P, Knudsen, N, Perrild, H, Laurberg, P, Carlé, A, Pedersen, IB, Rasmussen, LB, Ovesen, L & Jørgensen, T 2009, 'Thyroglobulin as a marker of iodine nutrition status in the general population.', *European Journal of Endocrinology*, vol. 161, nr. 3, s. 475-481.

Letter

- Laurberg, P 2009, 'Thyroid function: Thyroid hormones, iodine and the brain - an important concern', *Nature Reviews. Endocrinology*, vol. 5, nr. 9, s. 475-476.

Kommentar/debat

Bahn, RS, Burch, HS, Cooper, DS, Garber, JR, Greenlee, CM, Klein, IL, Laurberg, P, McDougall, IR, Rivkees, SA, Ross, D, Sosa, JA & Stan, MN 2009, 'The role of Propylthiouracil in the management of Graves' disease in adults: report of a meeting jointly sponsored by the American Thyroid Association and the Food and Drug Administration', *Thyroid*, vol. 19, nr. 7, s. 673-674.

Karmisholt, JS 2009, 'Biopsi fra binyretumor', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 12, s. 1015.

Review

Laurberg, P, Bournaud, C, Karmisholt, J & Orgiazzi, J 2009, 'Management of Graves' hyperthyroidism in pregnancy: focus on both maternal and foetal thyroid function, and caution against surgical thyroidectomy in pregnancy', *European Journal of Endocrinology*, vol. 160, nr. 1, s. 1-8.

Editorial

Laurberg, P & de Castro, JJ 2009, 'Lisbon is the Site of this Year's Thirty-Fourth Annual Meeting of the European Thyroid Association', *Thyroid*, vol. 19, nr. 7, s. 679-680.

Schott, M & Laurberg, P 2009, 'Autoimmune and malignant thyroid diseases', *Hormone and Metabolic Research*, vol. 41, nr. 6, s. 419-420.

Videnskabelig rapport

Laurberg, P, Perrild, H, Jørgensen, T, Ovesen, L & Rasmussen, LB 2009, *Fødevareberigelse med jod: Den danske monitorering (DanThyr)*, 1 udg., Fødevareinstituttet, Danmarks Tekniske Universitet, København.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Laurberg, P 2009, 'Glandula thyroideas sygdomme', I Schaffalitzky de Muckadell, OB, Haunsø, S & Vilstrup, H (red.), *Medicinsk Kompendium*, 17 udg., Nyt Nordisk Forlag / Schønberg Forlag / Arnold Busck, København, s. 2200-2246.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Andersen, S & Laurberg, P 2009, 'The nature of iodine in drinking water', I Preedy, V, Burrow, G & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*, Academic Press s. 125-134.

Andersen, S, Karmisholt, JS & Laurberg, P 2009, 'Va-

riation in iodine excretion in healthy individuals', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*, Academic Press s. 421-428.

Laurberg, P, Andersen, S & Karmisholt, JS 2009, 'Hypothyroidism in Pregnancy', I Butz et al. (red.), *Management of Thyroid Disorders in Pregnancy*. Thieme Medical Publishers, Stuttgart.

Laurberg, P & Andersen, S 2009, 'Prevention in Endocrinology', I, *Oxford Textbook in Endocrinology*. Oxford University Press.

Laurberg, P, Jørgensen, T, Perrild, H, Ovesen, L, Knudsen, N, Pedersen, IB, Rasmussen, LB, Carlé, A & Vejbjerg, P 2009, 'Surveillance of Thyroid Disorders and Iodine Intake in the Danish Population Before and After Mandatory Iodide Fortification of Salt: The DanThyr Program', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*, Academic Press.

Laurberg, P, Pedersen, IB, Carlé, A, Andersen, S, Knudsen, N & Karmisholt, JS 2009, 'The relationship between thiocyanate and iodine', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*, Academic Press s. 275-281.

Laurberg, P, Pedersen, IB, Carlé, A, Knudsen, N, Andersen, S, Ovesen, L & Rasmussen, LB 2009, 'The U-shaped curve of iodine intake and thyroid disorders', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*, Academic Press s. 449-455.

Pedersen, IB & Laurberg, P 2009, 'Antibodies to Thyroid Peroxidase and Thyroglobulin in Iodine Deficiencies', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*. Academic Press.

Pedersen, IB & Laurberg, P 2009, 'Computer Systems for Monitoring Effects of Iodine/Thyroid Status in Populations', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*. Academic Press.

Rasmussen, LB, Andersen, S, Ovesen, L & Laurberg, P 2009, 'Iodine Intake and Food Choice', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*. Academic Press.

Rasmussen, LB, Laurberg, P & Ovesen, L 2009, 'Relationship between Iodine Intake and Thyroid Size', I Preedy, VR, Burrow, GN & Watson, R (red.), *Comprehensive Handbook of Iodine*. Academic Press.

MEDICINSK GASTROENTEROLOGISK AFDELING M, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, overlæge, dr.med. ph.d.
Asbjørn Mohr Drewes
Medicinsk Gastroenterologisk Afdeling
Medicinerhuset, Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej 18-22
Postboks 561
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 6228
Fax: +45 9932 6507
E-mail: amd@rn.dk

Ansatte forskere

Professor, overlæge, dr.med., ph.d. Asbjørn Mohr
Drewes
Adjunkt, pharmaceut, ph.d. Camilla Staahl
Pharmaceut, ph.d. Anne E Olesen
Pharmaceut, ph.d.-stud. Trine Andresen
Læge, ph.d.-stud. Anne L. Krarup
Læge, ph.d.-stud. Søren Schou Olesen
Ingeniør, ph.d. Kristian Hennings
Ingeniør, ph.d.-stud. Flemming Gravesen
Ingeniør, ph.d.-stud. Carina Graversen
Ingeniør, ph.d.-stud. Dina Lelic
Ingeniør, ph.d.-stud. Peter Kunvald
Dyrlæge, ph.d. Christina Brock
Sygeplejerske, ph.d.-stud. Mette Holst
Sygeplejerske Isabelle Larsen

Deltidsforskere

Overlæge Bent Jacobsen
Overlæge, dr.med. Jan Fallingborg
Overlæge, dr.med. Ulrik Tage-Jensen
Overlæge, ph.d. Henrik H. Rasmussen
Overlæge Jørn Møller
Overlæge Jesper Bach Hansen
Læge, ph.d.-stud. Sönke Detlefsen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Smerte og biomekanik i mavetarmkanalen: Udvikle og applicere eksperimentelle modeller til at opnå basal viden om viscerale smerter og biomekanik

- Generel gastrointestinal fysiologi: Udvikle nye metoder til at forstå mavetarmkanalen og leverens funktioner, specielt i relation til nervesystemet
- Klinisk gastroenterologisk forskning: Gennemføre forsøg med henblik på at forstå mekanismerne ved sygdomme i mavetarmkanalen
- Fase-Ib, II og III farmakologiske studier: Forstå lægemidlers virkning på mavetarmkanalen og basale fysiologiske områder, samt at bidrage med at belyse indikationsområdet i klinisk praksis. Deltagelse i protokollerede undersøgelser specielt med henblik på at udvikle og teste nye lægemidler
- Epidemiologi og mave-tarm sygdomme: Opbygge og anvende registre til epidemiologisk forskning indenfor bl.a. inflammatoriske og funktionelle tarm-sygdomme
- Serologiske og virologiske analyser: Udvikle og anvende nye kvantitative metoder til påvisning af bl.a. hepatitis virus og mutationer
- Ernæring og tyndtarms-sygdomme: At registrere ernæringsstatus og diætisk behandling ved indlagte patienter og anvende disse data til prospektive undersøgelser. Udredning og behandling af korttarms-syndrom

Ph.d.-afhandlinger

Brock, C 2009, *A Novel Multimodal Model to Evoke and Modulate Human Experimental Rectosigmoid Pain. Psychophysical and Neurophysiological Studies*, Ph.d.-afhandling, Aalborg Universitetsforlag, Aalborg.

Olesen, AE 2009, *The Analgesic Profiles of Opioids in Human Experimental Pain Models*, Ph.d.-afhandling, Aalborg Universitetsforlag, Aalborg.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Arendt-Nielsen, L, Olesen, A, Staahl, C, Menzaghi, F, Kell, S, Wong, G & Drewes, A 2009, 'Analgesic Efficacy of Peripheral kappa-Opioid Receptor Agonist

- CR665 Compared to Oxycodone in a Multi-modal, Multi-tissue Experimental Human Pain Model: Selective Effect on Visceral Pain', *Anesthesiology*, vol. 111, nr. 3, s. 616-624.
- Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Opioid antagonists and their role in inflammation, pain and gut functioning', *PainEurope*, vol. 2, s. 4-5.
- Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Understanding drug interaction in the gut', *PainEurope*, vol. 1, s. 4-5.
- Beaumont, H, Gondrie, JJ, McMahon, BP, Pouw, RE, Gregersen, H, Bergman, JJ & Boeckxstaens, GE 2009, 'Stepwise radiofrequency ablation of Barrett's esophagus preserves esophageal inner diameter, compliance, and motility', *Endoscopy*, vol. 41, nr. 1, s. 2-8.
- Bonderup, OK, Hansen, J, Teglbjærg, PS, Christensen, LA & Fallingborg, J 2009, 'Long-term budesonide treatment of collagenous colitis: a randomised, double-blind, placebo-controlled trial', *Gut*, vol. 58, nr. 1, s. 68-72.
- Boysen, G, Krarup, L, Zeng, X, Oskedra, A, Kõrv, J, Andersen, G, Gluud, C, Pedersen, A, Lindahl, M, Hansen, L, Winkel, P, Truelsen, T & ExStroke Pilot Trial Group 2009, 'ExStroke Pilot Trial of the effect of repeated instructions to improve physical activity after ischaemic stroke: a multinational randomised controlled clinical trial', *BMJ. British Medical Journal (International Ed.)*, vol. 339, s. b2810.
- Brock, C, Arendt-Nielsen, L, Wilder-Smith, O & Drewes, A 2009, 'Sensory testing of the human gastrointestinal tract', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 151-9.
- Chen, P, Zhao, J, Nielsen, VH, Clausen, T & Gregersen, H 2009, 'Intestinal remodelling in mink fed with reduced protein content', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 4, s. 443-448.
- Detlefsen, S & Drewes, AM 2009, 'Autoimmune pancreatitis', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 12, s. 1391-407.
- Detlefsen, S, Mohr Drewes, A, Vyberg, M & Klöppel, G 2009, 'Diagnosis of autoimmune pancreatitis by core needle biopsy: application of six microscopic criteria', *Virchows Archiv*, vol. 454, nr. 5, s. 531-9.
- Drewes, AM 2009, 'Nye metoder til evaluering af sensoriske, biomekaniske og motoriske funktioner i mave-tarm-kanalen', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 14, s. 1178-82.
- Frøkjær, JB, Drewes, AM & Gregersen, H 2009, 'Imaging of the gastrointestinal tract-novel technologies', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 160-8.
- Frøkjær, JB, Søfteland, E, Graversen, C, Dimcevski, G, Egsgaard, LL, Arendt-Nielsen, L & Mohr Drewes, A 2009, 'Central Processing of Gut Pain in Diabetes Patients with Gastrointestinal Symptoms', *Diabetes Care*, vol. 32, nr. 7, s. 1274-1277.
- Gao, F, Liao, D, Drewes, AM & Gregersen, H 2009, 'Modelling the elastin, collagen and smooth muscle contribution to the duodenal mechanical behaviour in patients with systemic sclerosis', *Neurogastroenterology and Motility*, vol. 21, nr. 9, s. 914.
- Gazerani, P, Pedersen, NS, Drewes, AM & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Botulinum toxin type A reduces histamine-induced itch and vasomotor responses in human skin', *British Journal of Dermatology*, vol. 161, nr. 4, s. 737-45.
- Gazerani, P, Pedersen, NS, Staahl, C, Drewes, AM & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Subcutaneous Botulinum toxin type A reduces capsaicin-induced trigeminal pain and vasomotor reactions in human skin', *Pain*, vol. 141, nr. 1-2, s. 60-9.
- Gravesen, F, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, A 2009, 'Axial force measurement for esophageal function testing', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 139-43.
- Hansen, N, Obel, N, Christensen, PB, Krarup, H, Laurson, AL, Clausen, MR, Lunding, S, Møller, A, Schlichting, P, Kromann-Andersen, H, Bukh, J, Weis, N, [G, Nielsen [DANHEP group], HI & Tage-Jensen [DANHEP group], UV 2009, 'Predictors of antiviral treatment initiation in hepatitis C virus-infected patients: a Danish cohort study', *Journal of Viral Hepatitis*, vol. 16, nr. 9, s. 659-665.
- Hennings, K, Lelic, D & Petrini, L 2009, 'An automated method for micro-state segmentation of evoked potentials', *Journal of Neuroscience Methods*, vol. 177, nr. 1, s. 225-31.
- Hoff, D, Gregersen, H & Hatlebakk, JG 2009, 'Mucosal blood flow measurements using laser Doppler perfusion monitoring', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 198-203.
- Holst, M, Rasmussen, HH & Unesson, M 2009, 'Well-established nutritional structure in Scandinavian hospitals is followed by increased quality of nutritional care.', *e - S P E N*, vol. 4, nr. 1, s. e22-e29.
- Johansson, U, Rasmussen, HH, Mowe, M & Staun, M 2009, 'Clinical Nutrition in Medical Gastroenterology: Room for Improvement', *Clinical Nutrition*, vol. 28, nr. 2, s. 129-33.

- Lelic, D, Gratkowski, M, Valeriani, M, Arendt-Nielsen, L & Mohr Drewes, A 2009, 'Inverse Modeling on Decomposed Electroencephalographic Data: A Way Forward?', *Journal of Clinical Neurophysiology*, vol. 26, nr. 4, s. 227-235.
- Liao, D, Zhao, J & Gregersen, H 2009, 'Gastrointestinal tract modelling in health and disease', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 169-76.
- Liao, D, Zhao, J, Kunwald, P & Gregersen, H 2009, 'Tissue softening of guinea pig oesophagus tested by the tri-axial test machine', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 7, s. 804-810.
- McMahon, B, Jobe, B, Pandolfino, J & Gregersen, H 2009, 'Do we really understand the role of the oesophagogastric junction in disease?', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 144-50.
- Natali, AN, Carniel, EL & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical behaviour of oesophageal tissues: Material and structural configuration, experimental data and constitutive analysis', *Medical engineering & physics*, vol. 31, nr. 9, s. 1056-62.
- Olesen, A, Staahl, C, Brock, C, Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Evoked Human Oesophageal Hyperalgesia: A Potential Tool for Analgesic Evaluation?', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 2, s. 126-136.
- Olesen, A, Andresen, T, Christrup, L & Upton, R 2009, 'Translational pain research: Evaluating analgesic effect in experimental visceral pain models', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 177-81.
- Olesen, SS, Olesen, AE, Gravesen, F, Poulsen, JL, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, AM 2009, 'An endoscopic method for thermal and chemical stimulation of the human oesophagus', *Neurogastroenterology and Motility*, vol. 21, nr. 12, s. 1250-e116.
- Olesen, SS, Krarup, AL, Brock, C & Drewes, AM 2009, 'Gastrointestinal sensations and pain: a review on basic, experimental and clinical findings', *Minerva Gastroenterologica e Dietologica*, vol. 55, nr. 3, s. 301-14.
- Pedersen, J, Larsen, J, Drewes, A, Arveschoug, A, Kroustrup, J & Gregersen, H 2009, 'Weight Loss After Gastric Banding is Associated with Pouch Pressure and not Pouch Emptying Rate', *Obesity Surgery*, vol. 19, nr. 7, s. 850-855.
- Pryseley, A, Ledent, EY, Drewes, AM, Staahl, C, Olesen, AE & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Applying concepts of generalizability theory on data from experimental pain studies to investigate reliability', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 2, s. 105-12.
- Sami, S, Gaihede, M, Nielsen, L & Drewes, A 2009, 'Early Static Pressure-Related Evoked Brain Potentials Indications of Central Middle Ear Pressure Control in Humans', *Otology & Neurotology*, vol. 30, nr. 5, s. 649-656.
- Staahl, C, Olesen, AE, Andresen, T, Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Assessing analgesic actions of opioids by experimental pain models in healthy volunteers - an updated review', *British Journal of Clinical Pharmacology*, vol. 68, nr. 2, s. 149-68.
- Staahl, C, Olesen, AE, Andresen, T, Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Assessing efficacy of non-opioid analgesics in experimental pain models in healthy volunteers: an updated review', *British Journal of Clinical Pharmacology*, vol. 68, nr. 3, s. 322-41.
- Yang, J, Zhao, J, Nakaguchi, T & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical changes in oxazolone-induced colitis in BALB/C mice', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 7, s. 811-817.
- Yoshida, K, Kurstjens, GAM & Hennings, K 2009, 'Experimental validation of the nerve conduction velocity selective recording technique using a multi-contact cuff electrode', *Medical engineering & physics*, vol. 31, nr. 10, s. 1261-70.
- Zhang, HJ, Li, P, Zhao, J, Zhao, SP, Yan, MH, Luo, YH, Liu, H, Li, KM, Yang, LP & Guo, JZ 2009, 'Effect of Tangshen Formula on expression of TGF- β 1 and MMP-9 of renal tissue in STZ-induced diabetic nephropathy rats', *Chinese Journal of Integrated Traditional and Western Nephropathy*, vol. 10, nr. 4, s. 290-94.
- Zhang, H, Li, P, Zhao, J, Zhao, S, Luo, Y, Sha, H, Guo, J, Liu, H & Li, K 2009, 'Renal protective effect of Tangshen Formula in rats with diabetic nephropathy', *Beijing Zhongyi Daxue Xuebao*, vol. 32, nr. 4, s. 244-249.
- Zhao, J, Nakaguchi, T & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical and Histomorphometric Colon Remodelling in STZ-Induced Diabetic Rats', *Digestive Diseases and Sciences*, vol. 54, nr. 8, s. 1636-1642.
- Zhao, J, Liao, D, McMahon, B, O'Donovan, D, Schiretz, R, Heninrich, R & Gregersen, H 2009, 'Functional luminal imaging probe geometric and histomorphologic analysis of abdominal wall wound induced by different trocars in pigs', *Surgical Endoscopy*, vol. 23, nr. 5, s. 1004-1012.
- Østergaard, M, Ernst, A, Labouriau, R, Dagiliené, E,

Krstrup, H, Christensen, M, Thorsgaard, N, Jacobsen, BA, Tage-Jensen, U, Overvad, K, Autrup, H & Andersen, V 2009, 'Cyclooxygenase-2, multidrug resistance 1, and breast cancer resistance protein gene polymorphisms and inflammatory bowel disease in the Danish population', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 1, s. 65-73.

hageal Pain, Plural Publishing, San Diego, USA, s. 89-102.

Artikel

Drewes, AM 2009, 'Opioidinduceret gastrointestinal dysfunktion', *BestPractice*, vol. 3, nr. 5, s. 16-18.

Kommentar/debat

Christensen, LA, Dahlerup, JF, Nielsen, MJ, Fallingborg, J & Schmiegelow, K 2009, 'Azathioprine treatment during lactation: author's reply', *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*, vol. 30, nr. 1, s. 91.

Editorial

Drewes, A & Gregersen, H 2009, 'New technologies in gastrointestinal research', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 129-30.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Experimental visceral pain', I Giamberardino, MA (red.), *Visceral Pain. Clinical, Pathophysiological and Therapeutic Aspects*. Oxford University Press.

Drewes, AM 2009, 'Achalasia and esophageal pain: what is the prevalence and possible mechanism', I Guilo, R, Scarpignato, C & Lightdale, CJ (red.), *The foregut. Function, dysfunction*, John Libbey Publishing, Paris, Frankrig, s. 130-136.

Drewes, AM 2009, 'Descending control: Does it influence visceral pain?', I Guilo, R, Scarpignato, C & Lightdale, C (red.), *The foregut. Function, dysfunction*, John Libbey Publishing, Paris, Frankrig, s. 103-110.

Drewes, AM 2009, 'Do we know enough about the local reflexive control of UES function to target pharmacotherapy for extra-esophageal complications of GERD?', I Guilo, R, Scarpignato, C & Lightdale, CJ (red.), *The foregut. Function, dysfunction*, John Libbey Publishing, Paris, Frankrig, s. 169-175.

Drewes, AM 2009, 'Visceral smerte', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund, evidens og behandling*, FADL's Forlag a/s, København, Danmark, s. 145-161.

Gregersen, H & Drewes, AM 2009, 'Biomechanics of Esophageal Sensation', I Mittal, RK (red.), *Esop-*

MEDICINSK HÆMATOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson:

Professor, overlæge, dr. med. Hans E. Johnsen
Hæmatologisk Afdeling
Medicinsk Center & Forsknings Hus
Aalborg Sygehus
Sdr. Skovvej 15
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 6875
Fax: +45 9932 6801
E-mail: haej@rn.dk

Afdelingens forskere:

Professor, overlæge, dr. med. Hans E. Johnsen (laboratorieprotokoller)
Ledende overlæge, dr. med. Anne Bukh (lymfomsygdommenes protokoller)
Overlæge Georg Thorsell (lymfomsygdommenes protokoller og palliation)
Overlæge Paw Jensen (lymfomsygdommenes protokoller)
Overlæge, ph.d. Henrik Gregersen (myelomatoseprotokoller)
Klinisk lektor, overlæge dr. med. Ilse Christiansen (transplantationsrelaterede protokoller, protokoller for lavmaligne lymfomer, primært CLL)
Overlæge Inge Helleberg (myeloproliferative sygdommes protokoller, protokoller vedrørende benign hæmatologi)
Overlæge, ph.d. Mette Holm Skov (akut leukæmi- og præleukæmi-protokoller)
Overlæge, dr. med. Peter D. Jensen
Afdelingslæge Maria Kallenbach

Reservelæge Jakob Madsen (lymfomsygdommenes protokoller)

- 1. reservelæge Irma Petruskevicius
- 1. reservelæge Asta Svirskaitė
- 1. reservelæge Manuela Teodorescu
- Reservelæge Tarec El-Galaly
- Reservelæge Karin Grethe Vissing
- Reservelæge Rie Sander

Lektor, Seniorforsker, cand. scient., ph.d. Karen Dybkær

Seniorforsker, cand.stat., ph.d. Martin Bøgsted
Seniorforsker, cand.scient., ph.d. Mette Nyegaard
Postdoc, cand. scient., ph.d. Kirsten Fogd
Postdoc, cand. scient., ph.d. Linda Pilgaard
postdoc, cand. scient., ph.d. Alexander Schmitz

Ph.d. studerende:

cand.polyt, Charlotte Mandrup Ozimek
cand.scient. Anders Petersen
cand.scient. Malene Krag Kjeldsen
cand. polyt Maria Bro Kloster
cand. scient. Maria Bach Laursen
cand. scient. Torben L. Andersson
cand. polyt. Kim Steve Bergkvist
cand.scient. Magdalena Julia Dabrowska
cand.med. Hans Gottlieb

Forskningsstuderende:

stud.med. Katrine Hindborg Gade
stud.med. Jakob Virenfeldt Christiansen
stud.med. Jonas Christoffer Svenningsen
stud.med. Sofie Hallager
stud.med. Johanne Marie Holst
stud.stat. Steffen Fallgren Larsen

Specialestuderende:

Bioteknologistudeende Emilie Kallehauge

Gæsteforskere:

Sygeplejerske, cand. scient. soc., ph.d. Karen Marie Dalgaard

Vigtigste satsningsområder for afdelingens forskning:

Fokusområdet er translationel forskning rettet mod udvikling af ny diagnostik og prædiktion af individualiseret terapi

Satsningsområde 1

Behandlings- og plejestrategier inklusiv lægemiddelfoprøvning og validering af nye diagnostiske, prognostiske og prædiktive analyser.

Satsningsområde 2

Patogeneseforskning ved maligne B-cellesygdomme baseret på globale ekspressionsanalyser.

Der henvises i øvrigt til hjemmesiderne www.blodet.dk og www.haematologi.rn.dk

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Andersen, CL, Vestergaard, H, Felding, P, Pallisgaard, N, Rasmussen, IH, Hasselbalch, HC, Bjerrum, OW & Larsen, PN 2009, 'Eosinofili--patogenese, klassifikation og behandling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3256-62.
- Bird, J, Behrens, J, Westin, J, Turesson, I, Drayson, M, Beetham, R, D'Sa, S, Soutar, R, Waage, A, Gulbrandsen, N, Gregersen, H, Low, E & Haematology Task Force of the British Committee for Standards in Haematology, UK Myeloma Forum and Nordic Myeloma Study Group 2009, 'UK Myeloma Forum (UKMF) and Nordic Myeloma Study Group (NMSG): guidelines for the investigation of newly detected M-proteins and the management of monoclonal gammopathy of undetermined significance (MGUS)', *British Journal of Haematology*, vol. 147, nr. 1, s. 22-42.
- Bjarkam, C, Corydon, T, Olsen, I, Pallesen, J, Nyegaard, M, Fryland, T, Mors, O & Børglum, A 2009, 'Further immunohistochemical characterization of BRD1 a new susceptibility gene for schizophrenia and bipolar affective disorder', *Brain Structure and Function (Print Edition)*, vol. 214, nr. 1, s. 37-47.
- Christensen, U, Møller-Larsen, S, Nyegaard, M, Haagerup, A, Hedemand, A, Brasch-Andersen, C, Kruse, T, Corydon, TJ, Deleuran, M, Børglum, A & Haagerup, A 2009, 'Linkage of atopic dermatitis to chromosomes 4q22, 3p24 and 3q21', *Human Genetics*, vol. 126, nr. 4, s. 549-557.
- Dabrowska, MJ, Dybkær, K, Johnsen, HE, Wang, B, Wabl, M & Pedersen, FS 2009, 'Loss of microRNA-targets in the 3'-untranslated region as a mechanism of retroviral insertional activation of Growth Factor Independence 1', *Journal of Virology*, vol. 83, nr. 16, s. 8051-8061.
- Dalgaard, KM & Delmar, C 2009, 'Tidens betydning i en professionel omsorgspraksis for uhelbradeligt syge', *Tidsskrift for Sygeplejeforskning*, vol. 25, nr. 1, s. 3-8.
- Hollegaard, M, Grauholm, J, Børglum, A, Nyegaard, M, Nørgaard-Pedersen, B, Ørntoft, T, Mortensen, PB, Wiuf, C, Mors, O, Didriksen, M, Thorsen, P & Hougaard, DM 2009, 'Genome-wide scans using archived neonatal dried blood spot samples', *BMC Genomics*, vol. 10, s. 297.
- Iqbal, J, Kucuk, C, deLeeuw, RJ, Srivastava, G, Tam, W, Geng, H, Klinkebiel, D, Christman, JK, Patel, K, Cao, K, Shen, L, Dybkaer, K, Tsui, IFL, Ali, H, Shimizu, N, Au, WY, Lam, WL & Chan, WC 2009, 'Genomic analyses reveal global functional alterations that promote tumor growth and novel tumor suppressor genes in natural killer-cell malignancies', *Leukemia*, vol. 23, nr. 6, s. 1139-51.
- Johnsen, HE, Kjeldsen, MK, Urup, T, Fogd, K, Pilgaard, L, Boegsted, M, Nyegaard, M, Christiansen, I, Bukh, A & Dybkaer, K 2009, 'Cancer stem cells and the cellular hierarchy in haematological malignancies', *European journal of cancer (Oxford, England : 1990)*, vol. 45, nr. Suppl 1, s. 194-201.
- Johnsen, HE, Björkstrand, B, Klausen, TW, Remes, K, Gruber, A, Knudsen, LM, Bergmann, OJ & Lenhoff, S 2009, 'Double vs. single high dose melphalan 200 mg/m² and autologous stem cell transplantation for multiple myeloma: a region-based study in 484 patients from the Nordic area', *Hematology Reviews*, vol. 1, nr. 1, s. e2.
- Johnsen, HE, Knudsen, LM, Mylin, AK, Gimsing, P, Gregersen, H, Abildgaard, N, Andersen, NF, Ple-sner, T, Vangsted, AJ & Mouritz-Andersen, T 2009, 'Up-front fludarabine impairs stem cell harvest in multiple myeloma: report from an interim analysis of the NMSG 13/03 randomized placebo controlled phase II trial', *Hematology Reviews*, vol. 1, nr. 2, s. 62-64.
- Lund, T, Gregersen, H, Vangsted, A, Marker, P & Abildgaard, N 2009, 'Bisfosfonatassocieret osteonekrose i kæberne hos patienter med myelomatose', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 1, s. 50-52.
- Pilgaard, L, Lund, P, Duroux, M, Fink, T, Ulrich-Vinther, M, Søballe, K & Zachar, V 2009, 'Effect of oxygen concentration, culture format and donor variability on in vitro chondrogenesis of human adipose tissue-derived stem cells', *Regenerative Medicine*, vol. 4, nr. 4, s. 539-48.
- Vangsted, AJ, Klausen, TW, Ruminski, W, Gimsing, P, Andersen, NF, Gang, AO, Abildgaard, N, Knudsen, LM, Nielsen, JL, Gregersen, H & Vogel, U 2009, 'The polymorphism IL-1beta T-31C is associated with a longer overall survival in patients with multiple myeloma undergoing Auto-SCT', *Bone Marrow*

Transplantation, vol. 43, nr. 7, s. 539-45.

Vangsted, AJ, Klausen, TW, Gimsing, P, Andersen, NF, Abildgaard, N, Gregersen, H & Vogel, U 2009, 'A polymorphism in NFKB1 is associated with improved effect of interferon- α maintenance treatment of patients with multiple myeloma after high-dose treatment with stem cell support', *Haematologica*, vol. 94, nr. 9, s. 1274-81.

Letter

Mølle, I, Gregersen, H, Iyer, VV & Fisker, RV 2009, 'Månedens Billede', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3286.

Videnskabelig rapport

Dalgaard, KM 2009, *Implementeringsrapport - projekt lindrende indsats*, Aalborg Sygehus.

Formidling

Tidsskriftartikel

Bukh, A & Kristensen, JS 2009, 'Behov for national håndtering af varslinger af ny hæmatologisk kræftmedicin', *Perspektiv & debat: Nye veje i kræftbehandling*, nr. 8, s. 32.

NEUROKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Overlæge Preben Sørensen
Neurokirurgisk Afdeling
Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej 18-22
Postboks 561
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 2741
E-mail: prebsoe@rn.dk

Videnskabeligt personale

Overlæge, ph.d. Rene Johannes Laursen
Overlæge, Gudrun Gudmundsdottir
Afd.læge Torben Hundsholt
1.resrevelæge Helga Gulisano
Reservelæge Søren Cortnum
Ledende neuropsykolog Jens Østergaard Riis
Sygeplejerske Lene Worning Jensen

Tilknyttede centre

NeuroForskningscenter Aalborg

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Hvad har betydning for funktionsevnen hos patienter med kranietraumer?
- Beskrive en eventuel sammenhæng mellem varighed af forstyrret søvnmønster, konfusion samt alvorlige adfærdsforstyrrelser og funktionsevnen et år efter traume.
- Registrering af søvnforstyrrelser, konfusion og amnesi hos patienter med traumatiske hjerneskader.
- Expressionen af Vascular Endothelial Growth Factor (VEGF) og Aquaporin4 (AQP4) i meningeomer med relation til peritumoralt ødem. Samarbejde mellem Aalborg og Århus Sygehus
- GLIOGENE: An International Brain Tumor Family Study (lokalisering og genmapping af familier med gliomer)
- Protokol vedr. håndtering af posttraumatiske patienter i rehabiliteringsfasen.
- Sensitivitet og specificitet af CT-skanning ved udredning af mistanke om subarachnoidalblødning.

- Effekt af dekompressiv kraniektomi ved malignt mediainfarkt.
- Effekt af handskeskift på infektionsfrekvens ved ventilanlæggelse.
- Komplikationer til ventilanlæggelse
- Transporttider fra ulykke til definitiv behandling for patienter med ekstracerebrale akutte hæmatomer.
- Nyttens af neurointensiv monitorering af patienter med meningitis.
- Lysinducerede skader på hjernen ved belysning med almindeligt lys fra mikroskop.
- Depression og angst hos patienter med hjernesvulster.
- CEFALO. Hjernesvulster hos børn og unge og mulig sammenhæng med mobiltelefoni. Kræftens Bekæmpelse
- Søvnforstyrrelser, konfusion og amnesi hos patienter med traumatiske hjerneskader.
- præoperativ fMRI hos patienter med hjernesvulster

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Sørensen, P & Jørgensen, J 2009, 'Subduralt haematom fra aneurisme uden samtidig subaraknoidalblødning', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 1-2, s. 59.
- Sørensen, P, Linnet, J, Agerlin, N & Bøgelund-Andersen, B 2009, 'Udrykningshold til organdonation--også livsreddende behandling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 13, s. 1087.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Riis, JØ 2009, 'Mental status undersøgelse for læger', I, *Kompendium for neurologer*. Aalborg Sygehus.

NEUROLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Flemming W. Bach
 Professor, overlæge, dr. med.
 Neurologisk Afdeling, Aalborg Sygehus
 Ladegaardsgade 5, 9. etage
 9000 Aalborg
 Tlf.: +45 9932 1928
 Fax: +45 9932 1927
 E-mail: fwb@rn.dk

Ansatte forskere

Professor, overlæge, dr. med Flemming W. Bach
 ph.d studerende læge Claudia Pflieger

Deltidsforskere

Overlæge Birthe Pedersen
 Overlæge dr. med. Nils Koch-Henriksen
 Overlæge dr. med. Bo Traberg Kristensen
 Overlæge dr. med. Ib Magnussen
 Overlæge Karsten Vestergaard
 Overlæge Boris Modrau
 Overlæge Anne Juhl
 Afdelingslæge Trine Tandrup Lamm
 Ledende neuropsykolog Jens Østergaard Riis

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Påvisning af forstyrrelser i det sensoriske nervesystem hos patienter med amyotrof lateralsklerose. Der anvendes kliniske, neurofysiologiske og neurohistologiske metoder.
- Validering af ny teknik til kvantitering af tryk- og resorbtionsforhold i cerebrospinalvæsken.
- Undersøgelse af effekten af levetiracetam sammenlignet med Valproat ved nydiagnostiseret epilepsi hos patienter over 65 år.
- Sammenlignende undersøgelse af specifikke MR-parametre hos patienter med krampeanfald og epilepsi.
- Deltagelse i internationalt studie vedrørende den genetiske baggrund for fotoparoxysmalt response ved epilepsi.
- Deltagelse i flere multicenter fase III og IV studier med epilepsi-medicin.

- Effekt af distriktsneurologisk tilbud til patienter med Parkinsons sygdom.
- Smertetærksler ved Parkinsons sygdom.
- Undersøgelse af lugtesansen ved demens.
- Randomiseret, kontrolleret undersøgelse af effekten af Keppra ved smertefuld polyneuropati.
- Undersøgelse af effekten af dekomprimerende operation ved store blodpropper i hjernen.
- Sociale konsekvenser af multipel sklerose.
- Udvikling og validering af nye behandlinger for multipel sklerose.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Debess, J, Riis, JØ, Pedersen, L & Ewertz, M 2009, 'Cognitive function and quality of life after surgery for early breast cancer in North Jutland, Denmark', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 48, nr. 4, s. 532-40.
- Enevold, C, Oturai, AB, Sørensen, PS, Ryder, LP, Koch-Henriksen, N & Bendtzen, K 2009, 'Multiple sclerosis and polymorphisms of innate pattern recognition receptors TLR1-10, NOD1-2, DDX58, and IFIH1', *Journal of neuroimmunology*, vol. 212, nr. 1-2, s. 125-31.
- Gallo, V, Bueno-De-Mesquita, HB, Vermeulen, R, Andersen, PM, Kyrozi, A, Linseisen, J, Kaaks, R, Allen, NE, Roddam, AW, Boshuizen, HC, Peeters, PH, Palli, D, Mattiello, A, Sieri, S, Tumino, R, Jiménez-Martín, J, Díaz, MJT, Suarez, LR, Trichopoulos, A, Agudo, A, Arriola, L, Barricante-Gurrea, A, Bingham, S, Khaw, K, Manjer, J, Lindkvist, B, Overvad, K, Bach, FW, Tjønneland, A, Olsen, A, Bergmann, MM, Boeing, H, Clavel-Chapelon, F, Lund, E, Hallmans, G, Middleton, L, Vineis, P & Riboli, E 2009, 'Smoking and risk for amyotrophic lateral sclerosis: analysis of the EPIC cohort', *Annals of Neurology*, vol. 65, nr. 4, s. 378-85.
- Hesse, D, Frederiksen, JL, Koch-Henriksen, N, Schreiber, K, Stenager, E, Heltberg, A, Ravnborg, M, Bendtzen, K, Sellebjerg, F & Sørensen, PS 2009, 'Methylprednisolone does not restore biologi-

cal response in multiple sclerosis patients with neutralizing antibodies against interferon-beta', *European Journal of Neurology*, vol. 16, nr. 1, s. 43-7.

- Koch-Henriksen, N, Sorensen, PS, Bendtzen, K & Flachs, EM 2009, 'The clinical effect of neutralizing antibodies against interferon-beta is independent of the type of interferon-beta used for patients with relapsing-remitting multiple sclerosis', *Multiple Sclerosis*, vol. 15, nr. 5, s. 601-605.
- Møller, AT, Bach, FW, Feldt-Rasmussen, U, Rasmussen, AK, Hasholt, L, Sommer, C, Kølvråa, S & Jensen, TS 2009, 'Autonomic skin responses in females with Fabry disease', *Journal of the Peripheral Nervous System*, vol. 14, nr. 3, s. 159-64.
- Møller, AT, Bach, FW, Feldt-Rasmussen, U, Rasmussen, S, Hasholt, L, Lan, H, Sommer, C, Kølvråa, S, Ballegaard, M & Jensen, TS 2009, 'Functional and structural nerve fiber findings in heterozygote patients with Fabry disease', *Pain*, vol. 145, s. 237-245.
- Nielsen, T, Rostgaard, K, Askling, J, Steffensen, RN, Oturai, A, Jersild, C, Koch-Henriksen, N, Sørensen, P & Hjalgrim, H 2009, 'Effects of infectious mononucleosis and HLA-DRB1*15 in multiple sclerosis', *Multiple Sclerosis*, vol. 15, nr. 4, s. 431-6.
- Oturai, AB, Koch-Henriksen, N, Petersen, T, Jensen, PEH, Sellebjerg, F & Sorensen, PS 2009, 'Efficacy of natalizumab in multiple sclerosis patients with high disease activity: a Danish nationwide study', *European Journal of Neurology*, vol. 16, nr. 3, s. 420-3.
- Pfleger, CCH, Koch-Henriksen, N, Stenager, E, Flachs, EM & Johansen, C 2009, 'Head injury is not a risk factor for multiple sclerosis: a prospective cohort study', *Multiple Sclerosis*, vol. 15, nr. 3, s. 294-8.
- Sellebjerg, F, Krakauer, M, Hesse, D, Ryder, LP, Alsing, I, Jensen, PEH, Koch-Henriksen, N, Svejgaard, A & Soelberg Sørensen, P 2009, 'Identification of new sensitive biomarkers for the in vivo response to interferon-beta treatment in multiple sclerosis using DNA-array evaluation', *European Journal of Neurology*, vol. 16, nr. 12, s. 1291-8.
- Soll, NH, Vestergård, K & Nepper-Rasmussen, J 2009, 'Lokal trombolyse af sinustrombose', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3284-5.
- Terkelsen, AJ, Bach, FW & Jensen, TS 2009, 'Experimental forearm immobilization in humans reduces capsaicin-induced pain and flare', *Brain Research*, vol. 1263, s. 43-9.

Editorial

Koch-Henriksen, N 2009, 'No shortcuts to outcome in MS clinical trials?', *Neurology*, vol. 72, nr. 8, s. 686-7.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Jensen, TS, Dahl, JB, Arendt-Nielsen, L & Bach, FW 2009, 'Smertefysiologi', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smertesmerter - baggrund, evidens og behandling*, 2 udg., FADL's Forlag a/s, København, s. 19-33.

NUKLEARMEDICINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson:

Ledende overlæge, Ivan Noer
Nuklearmedicinsk Afdeling
Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej 18-22
9000 Aalborg
Tlf.: +45 9932 3131
E-mail: ivan.noer@rn.dk

Deltidsforskere

Overlæge Vineet Prakash
Overlæge Victor Iyer
Reservelæge, ph.d. Ramune Aleksyniemi
Reservelæge Trine Borup Andersen
Reservelæge René Pflieger
Reservelæge Olga Tcacenco
Hospitalsfysiker, cand. scient. Lars Jødal
Kemiker, Svend Borup Jensen
Civilingeniør Rune Wiik Andersen
Medicoingeniør Jørgen Erik Assentoft
Forskningsbioanalytiker Majbritt Frost

Specialestuderende

Sundhedsteknologistuderende projekt:
Implementation af CardIQ Fusion på Aalborg Hospital

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Metodeudvikling til noninvasive organundersøgelser især inden for endokrinologi, nefrologi og perifert kredsløb.
- Klinisk anvendelse af PET/CT herunder sammenligning med øvrige billeddiagnostiske metoder (SPECT, SPECT/CT og NMR) indenfor områderne onkologi, demens, feber af ukendt årsag
- Udvikling af nye modeller og teknikker til fusion af MR- og PET billeder, forbedring af opløsnings- evnen for PET, og respiratorisk gating ved PET/CT
- Nyudvikling af Ga-peptider til diagnostik med PET/CT

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Brøchner-Mortensen, J & Jødal, L 2009, 'Reassessment of a classical single injection (51)Cr-EDTA clearance method for determination of renal function in children and adults. Part II: Empirically determined relationships between total and one-pool clearance', *Scandinavian Journal of Clinical & Laboratory Investigation*, vol. 69, nr. 3, s. 314-322.
- Jødal, L 2009, 'Beta emitters and radiation protection', *Acta Oncologica*, vol. 48, nr. 2, s. 308-313.
- Jødal, L & Brøchner-Mortensen, J 2009, 'Reassessment of a classical single injection 51Cr-EDTA clearance method for determination of renal function in children and adults. Part I: Analytically correct relationship between total and one-pool clearance.', *Scandinavian Journal of Clinical & Laboratory Investigation*, vol. 69, nr. 3, s. 305-313.
- Pedersen, J, Larsen, J, Drewes, A, Arveschoug, A, Kroustrup, J & Gregersen, H 2009, 'Weight Loss After Gastric Banding is Associated with Pouch Pressure and not Pouch Emptying Rate', *Obesity Surgery*, vol. 19, nr. 7, s. 850-855.

Letter

- Mølle, I, Gregersen, H, Iyer, VV & Fisker, RV 2009, 'Månedens Billede', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3286.

Review

- Andersen, TB, Eskild-Jensen, A, Frøkiær, J & Mortensen, J 2009, 'Measuring glomerular filtration rate in Children; Can Cystatin C Replace Established Methods? A Review', *Pediatric Nephrology*, vol. 24, nr. 5, s. 929-941.

Formidling

Tidsskriftartikel

- Jensen, SB 2009, 'PET - et redskab til at opnå insiderviden - IV. Hjernen', *Dansk Kemi*, vol. 90, nr. 1, s. 28-29.

Forskningsformidlende rapport

- Nielsen, NS 2009, *Anvendelse af 18-F vs. 99mTc-MDP til visualisering af knoglelidelse, VIA Århus.*

NYREMEDICINSK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktpersoner

Professor, overlæge, dr. med. Jeppe Hagstrup Christensen

Nyremedicinsk afdeling

Medicinerhuset

Mølleparkvej 4

9000 Aalborg

Tlf.: +45 9932 6630

E-mail: jeppe.hagstrup.christensen@rn.dk

Deltidsforskere

Ledende overlæge, dr.med Jacob Sølling

Forskningsansvarlig overlæge:

professor, dr.med Jeppe Hagstrup Christensen

Overlæger:

Klinisk lektor dr.med. Tom Buur

ph.d. Petra Rössel

Lars Mølby

Troels Ring

Egidijus Bacevicius

Afdelingslæger

Ph.d. Birgitte Bang Pedersen

Birthe Thørring

Ph.d. My Svensson

Helmut Meyer-Hofmann

Læger

Klinisk assistent Charlotte Strandhave

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning:

- Effekten af n-3 fedtsyrer hos nyremedicinske patienter. Der gennemføres studier med hensyn til mulige gavnlige og fysiologiske effekter af n-3 fedtsyrer.
- Effekten af intravenøs infusion af n-3 fedtsyrer til hæmodialysepatienter med særlig fokus på modulation af parametre relateret til pludselig hjertedød
- Risikomarkører ved nyresygdom
- Udvikling af ny teknologi til forbedring af "shunt"-funktion

- Haptoglobin fænotype og arteriel hypertension med fokus på kardiovaskulær risiko
- Udvikling af EPO-produkter og behandlingsregimer hos dialysepatienter
- Undersøgelser med henblik på forståelse af calcifikationsprocessen og forløbet af denne hos dialysepatienter
- Undersøgelser til belysning af vand- og elektrolytforstyrrelser
- Yderligere deltager afdelingen i adskillige multicenterundersøgelser

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Svensson, M, Gorst-Rasmussen, A, Schmidt, EB, Jørgensen, KA & Christensen, JH 2009, 'NT-pro-BNP is an independent predictor of mortality in patients with end-stage renal disease', *Clinical Nephrology*, vol. 71, nr. 4, s. 380-386.
- Thomassen, VH, Ring, T, Thaarup, J & Baggesen, K 2009, 'Tubulointerstitial nephritis and uveitis (TINU) syndrome: a case report and review of the literature', *Acta Ophthalmologica (Online)*, vol. 87, nr. 6, s. 676-679.
- Thusgaard, M, Christensen, JH, Mørn, B, Andersen, T, Vige, R, Arildsen, H, Schmidt, EB & Nielsen, H 2009, 'Effect of fish oil (n-3 polyunsaturated fatty acids) on plasma lipids, lipoproteins and inflammatory markers in HIV-infected patients treated with antiretroviral therapy: A randomized, double-blind, placebo-controlled study', *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*, vol. 41, nr. 10, s. 760-6.
- Wang, G, Topçu, SO, Ring, T, Wen, J, Djurhuus, JC, Kwon, T, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Age-dependent renal expression of acid-base transporters in neonatal ureter obstruction', *Pediatric Nephrology*, vol. 24, nr. 8, s. 1487-500.
- Wang, G, Ring, T, Li, C, Kim, SW, Wen, J, Djurhuus, JC, Nielsen, S & Frøkiær, J 2009, 'Unilateral Ureteral Obstruction Alters Expression of Acid-Base Transporters in Rat Kidney', *Journal of Urology*, vol. 182,

nr. 6, s. 2964-73.

Weinkouff Pedersen, M, Koenig, W, Hagstrup Christensen, J & Berg Schmidt, E 2009, 'The effect of marine n-3 fatty acids in different doses on plasma concentrations of Lp-PLA2 in healthy adults', *European Journal of Nutrition*, vol. 48, nr. 1, s. 1-5.

Witt, P, Christensen, J, Schmidt, E, Dethlefsen, C, Tjønneland, A, Overvad, K & Ewertz, M 2009, 'Marine n-3 polyunsaturated fatty acids in adipose tissue and breast cancer risk: a case-cohort study from Denmark', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 9, s. 1715-21.

Artikel

Agnholt, H, Nielsen, MB, Østergaard, J, Emmersen, MD, Kassow, PB, Gjytkjær, LN & Laursen, BS 2009, 'Fokus på seksualiteten hos den kronisk nyresyge patient', *Dialäsen*, nr. 5, s. 44-7.

Agnholt, H, Nielsen, MB, Emmersen, MD, Østergaard, J, Gjytkjær, NL, Kassow, PB & Laursen, BS 2009, 'Seksualitet hos den kronisk nyresyge patient', *Sygeplejersken*, vol. 109, nr. 12, s. 52-55.

Christensen, JH 2009, 'Fiskeolie og nyresygdom', *Nyrenyt*, vol. 36, nr. 1, s. 18-19.

Letter

Rasmussen, JG, Christensen, JH & Schmidt, EB 2009, 'Adiponectin and marine n-3 fatty acids in patients referred for coronary angiography', *International Journal of Cardiology*, vol. 135, nr. 2, s. 248-250.

Ring, T 2009, 'Mixing bicarbonates: dilution acidosis from first principles', *Intensive Care Medicine*, vol. 35, nr. 12, s. 2183-4.

Ring, T 2009, 'Phosphate levels--time for a rethink!', *Nephrology, Dialysis, Transplantation*, vol. 24, nr. 12, s. 3894.

Formidling

Kronik

Borg, J 2009, 'Når bureaukratiet tager overhånd', *FOR-KANT*, nr. 3, s. 58.

Bidrag til forskningsformidlende bog/antologi

Svensson, M 2009, 'Fiskeoliemaftaen i Aalborg', I Brunsted, B & Balling, G (red.), *Fra idé til virkelighed - 12 forskerhistorier*. 1 udg., Forlaget Hovedland.

Undervisning

Bidrag til lærebog

Ring, T 2009, 'Renal tubular acidosis', I Kellum, JA &

Elbers, PWG (red.), *Stewart's textbook on acid-base*, 2 udg., LuLu.com, USA, s. 407-423.

Ring, T 2009, 'Renal tubular acidosis', I Ronco, C, Bellomo, R & Kellum, JA (red.), *Critical Care Nephrology*, Elsevier, Philadelphia, USA, s. 655-662.

ONKOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Overlæge, dr.med., Morten Ladekarl
Onkologisk Afdeling
Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej 18-22, Postboks 561
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 8522
Fax: +45 9816 3006
E-mail: morten.ladekarl@rn.dk

Afdelingens forskere

Overlæge, dr. med., Morten Ladekarl
Cheffysiker, lektor, PhD, Jesper Carl
Læge, PhD, Petra M. Witt
Udviklingssygeplejerske, cand. cur., Birgith Pedersen
Overlæge Mette Yilmaz
Ledende overlæge Lisbeth Juhler Andersen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Selvstændigt udgående fra afdelingen foregår en præklinisk og klinisk udvikling af billedvejledt præcisionsstrålebehandling vha. metalstent med 2 planlagte PhD-projekter i 2010.

I samarbejde med associerede afdelinger, nationale og internationale grupper samt medicinalfirmaer udføres kliniske fase II- og III-undersøgelser til afprøvning af ny kræftmedicin (aktuelt ca. 30 studier). Ligeledes foretages kliniske studier til udvikling af strålebehandling (aktuelt 2 studier).

Afdelingen deltager i flere undersøgelser af biomarkører til forudsigelse af prognose og effekt af onkologisk behandling og deltager ved indsamling af materiale til biobanker samt registrering af data i nationale databaser.

I samarbejde med Ålborg sygehus' abdominalkirurgiske afdeling er planlagt en landsdækkende opgørelse af resultater af kemoterapi ved ventrikeltumor.

I samarbejde med »Forskningsenhed for klinisk sygepleje« ved Ålborg Sygehus udføres omsorgsforskning vedr. information og vejledning til patienter i stråle- og kemobehandling. Ligeledes arbejdes der med etisk dannelse i forhold til patienters sårbarhed og lidelse i et nordisk forskernetværk.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Agger, A, von Buchwald, C, Madsen, AR, Yde, J, Lesnikova, I, Christensen, CB, Foghsgaard, S, Christensen, TB, Hansen, HS, Larsen, S, Bentzen, J, Andersen, E, Andersen, L & Grau, C 2009, 'Squamous cell carcinoma of the nasal vestibule 1993-2002: a nationwide retrospective study from DAHANCA', *Head & Neck (Print Edition)*, vol. 31, nr. 12, s. 1593-9.

Debess, J, Riis, JØ, Pedersen, L & Ewertz, M 2009, 'Cognitive function and quality of life after surgery for early breast cancer in North Jutland, Denmark', *Acta Odontologica Scandinavica*, vol. 48, nr. 4, s. 532-40.

Stender, M, Larsen, T, Lundbye-Christensen, S, Yilmaz, M & Thorlacius-Ussing, O 2009, 'Haemostatic activity in rectal cancer patients exposed to preoperative radiotherapy: a clinical prospective cohort study', *Blood Coagulation and Fibrinolysis*, vol. 20, nr. 4, s. 276-82.

Witt, P, Christensen, J, Schmidt, E, Dethlefsen, C, Tjønneland, A, Overvad, K & Ewertz, M 2009, 'Marine n-3 polyunsaturated fatty acids in adipose tissue and breast cancer risk: a case-cohort study from Denmark', *Cancer Causes & Control*, vol. 20, nr. 9, s. 1715-21.

Videnskabelig rapport

[Danish Colorectal Cancer Group], Bülow, S, Fallentin, E, Gandrup, P, Glenthøj, A, Harling, H, Jakobsen, A, Lindebjerg, J, Rafaelsen, S, Rahr, H & Yilmaz, MK (red.) 2009, *Retningslinier for diagnostik og behandling af kolorektal cancer*, 4. udgave udg., Hvidovre DCCG.

Formidling

Tidsskriftartikel

Carl, JH 2009, 'Nitinol Stent: En platforms teknologi til præcisions strålebehandling', *Medicinsk Teknologi og Informatik*, vol. 6, nr. 4, s. 8-11.

ORTOPÆDKIRURGIEN, REGION NORDJYLLAND

Kontaktperson

Forskningsansvarlig overlæge Sten Rasmussen
 Ortopædkirurgien
 Sdr. Skovvej 11, 2.
 9000 Aalborg
 Tlf.: +45 9932 2367
 Fax: +45 9932 2407
 E-mail: sten.rasmussen@rn.dk
 Forskningssekretær Lise-Lotte Bjørn
 E-mail: lilob@rn.dk
 Hjemmeside: www.orto.rn.dk

Hovedvejleder eller projektansvarlig

Forskningsansvarlig overlæge Sten Rasmussen
 Overlæge, dr.med. Ole Simonsen
 Overlæge, ph.d. Mogens Berg Laursen
 Overlæge Poul Torben Nielsen
 Overlæge Christian Pedersen
 Overlæge Bent Lange
 Overlæge Steen Lund
 Overlæge Poul Verner Madsen
 Reservelæge, ph.d. Ren Gang
 Forskningsfysioterapeut Michael Skovdal Rathleff
 Forskningsfysioterapeut Rasmus Gottschalk Nielsen
 1. reservelæge Kirsten Østergaard Christensen
 Afdelingslæge Carsten Moss Jensen
 Sektorchef Svend Erik Østgaard

Ph.d.-studerende

Klinisk assistent Juozas Petruskevicius
 Klinisk assistent Ashir Ejaz

Forskningslektorer

Forskningsansvarlig overlæge Sten Rasmussen
 Overlæge, dr.med. Ole Simonsen
 Overlæge, ph.d. Mogens Berg Laursen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Forskningen er koncentreret om fire hovedområder:

- Ortopædisk patofysiologi
- Accelereret patientforløb
- Bevægeanalyse

- Knoglerekonstruktion og –stimulering

Ph.d.-afhandlinger

Gang, R 2009, *Paraspinal muscle damage during lumbar fusion surgery. A microdialysis study*, Ph.d.-afhandling, Århus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.
 Hansen, TL 2009, *High tibial open-wedge osteotomy. The influence of different bone graft materials on bony healing. Biomechanical and biological considerations*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Aleksyniene, R, Thomsen, JS, Eckardt, H, Bundgaard, KG, Lind, M & Hvid, I 2009, 'Three-dimensional microstructural properties of regenerated mineralizing tissue after PTH (1-34) treatment in a rabbit tibial lengthening model', *Journal of Musculoskeletal and Neuronal Interactions - JMNI*, vol. 9, nr. 4, s. 268-77.
 Aleksyniene, R, Thomsen, JS, Eckardt, H, Bundgaard, KG, Lind, M & Hvid, I 2009, 'Parathyroid hormone PTH(1-34) increases the volume, mineral content, and mechanical properties of regenerated mineralizing tissue after distraction osteogenesis in rabbits', *Acta Orthopaedica (Print Edition)*, vol. 80, nr. 6, s. 716-23.
 Andersen, T, Christensen, FB, Ernst, C, Fruensgaard, S, Østergaard, J, Andersen, JL, Rasmussen, S, Niedermann, B, Høy, K, Helvig, P, Holm, R, Lindblad, BE, Hansen, ES, Egund, N & Bünger, C 2009, 'The effect of electrical stimulation on lumbar spinal fusion in older patients: a randomized, controlled, multi-center trial: part 1: functional outcome', *Spine (Philadelphia, 1976)*, vol. 34, nr. 21, s. 2241-7.
 Andersen, T, Christensen, FB, Egund, N, Ernst, C, Fruensgaard, S, Østergaard, J, Andersen, JL, Rasmussen, S, Niedermann, B, Høy, K, Helvig, P, Holm, R, Lindblad, BE, Hansen, ES & Bünger, C 2009, 'The effect of electrical stimulation on lumbar spinal fusion in older patients: a randomized, controlled,

multi-center trial: part 2: fusion rates', *Spine (Philadelphia, 1976)*, vol. 34, nr. 21, s. 2248-53.

Jaquet, A, Eiskjær, J, Steffensen, K & Laursen, BS 2009, 'Coping with clean intermittent catheterization - experiences from a patient perspective', *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 23, nr. 4, s. 660-6.

Lind-Hansen, T, Nielsen, P, Petruskevicius, J, Endelt, B, Nielsen, K, Hvid, I & Lind, M 2009, 'Calcium phosphate cement enhances primary stability of open-wedge high-tibial osteotomies', *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy*, vol. 17, nr. 12, s. 1425-32.

Nielsen, MM, Mortensen, A, Sørensen, JK, Simonsen, O & Graven-Nielsen, T 2009, 'Reduction of experimental muscle pain by passive physiological movements', *Manual therapy*, vol. 14, nr. 1, s. 101-9.

Nielsen, RG, Rathleff, MS, Simonsen, OH & Langberg, H 2009, 'Determination of normal values for navicular drop during walking: a new model correcting for foot length and gender', *Journal of Foot and Ankle Research*, vol. 2, s. 12.

Ovesen, J, Møller-Madsen, B, Nielsen, PT, Christensen, PH, Simonsen, OH, Hoeck, HC, Laursen, MB & Thomsen, JS 2009, 'Differences in zinc status between patients with osteoarthritis and osteoporosis', *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, vol. 23, nr. 1, s. 1-8.

Rasmussen, S, Jensen, CM, Iversen, MG & Kehlet, H 2009, 'Lumbal spondylodese for degenerativ ryglidelse i Danmark i 2005-2006', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 39, s. 2804-7.

Ren, G, Eiskjær, SP, Kaspersen, J, Christensen, FB & Rasmussen, S 2009, 'Microdialysis of paraspinal muscle in healthy volunteers and patients underwent posterior lumbar fusion surgery', *European Spine Journal*, vol. 18, nr. 11, s. 1604-9.

Simonsen, OH, Vuust, M, Understrup, B, Højbjerg, M, Bøttcher, S & Voigt, M 2009, 'The transverse forefoot arch demonstrated by a novel X-ray projection', *Foot and ankle surgery : official journal of the European Society of Foot and Ankle Surgeons*, vol. 15, nr. 1, s. 7-13.

terne for at oprette en fjerde lægeskole er gode', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 40, s. 2939.

Kommentar/debat

Nielsen, PT, Jensen, SL, Eiskjær, SP, Lange, B, Christensen, KS, Gøthgen, CB, Kjær, IL, Jensen, HP, Pedersen, C, Thomsen, S, Brouw Jørgensen, M & Christoffersen, H 2009, 'Lægestudium i Aalborg - ikke blot et spørgsmål om lægemangel: Argumen-

PATOLOGISK INSTITUT, AALBORG SYGGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Overlæge, klin. lektor Mogens Vyberg
Patologisk Institut
Aalborg Sygehus
Ladegårdsgade 3, Postboks 561
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 1604
E-mail: mv@rn.dk

Deltidsforskere

Overlæge Pia Asschenfeldt
Overlæge Anni Grove
Overlæge Preben Johansen
Overlæge Giedrius Lelkaitis
Overlæge Astrid C. Petersen
Overlæge Giedrius Salkus
Overlæge Mogens Vyberg
Afdelingslæge Mikkel Eld
Ph.D. studerende Anja Brüggemann
Bioanalytiker Søren Nielsen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Basal og klinisk forskning inden for immunhistokemi og molekylærbiologiske in situ-teknikker, herunder metodeudvikling og kvalitetssikring i samarbejde med industrien.
- Forskning baseret på Nordic immunohistochemical Quality Control (NordiqC), der integreret i Patologisk Institut overvåger kvaliteten i ca. 300 immunlaboratorier.
- Basal og klinisk forskning indenfor patologisk anatomi i samarbejde med kliniske arbejder, herunder populations-baserede studier.
- Biomedicinsk Laboratorium indrettet til videnskabelige forsøg og udviklingsarbejde på dyremodeller i samarbejde med Aalborg Universitet.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Andreasen Struijk, LNS, Birn, H, Teglbjærg, PS, Haase, J & Struijk, JJ 2009, 'Size and separability of the

calcaneal and the medial and lateral plantar nerves in the distal tibial nerve', *Anatomical Science International*, vol. 85, nr. 1, s. 13-22.

Axelsen, TV, Holm, A, Birkelund, S, Christiansen, G, Ploug, M & Holm, IE 2009, 'Specific recognition of the C-terminal end of A beta 42 by a high affinity monoclonal antibody', *Molecular Immunology*, vol. 46, nr. 11-12, s. 2267-73.

Bonderup, OK, Hansen, J, Teglbjærg, PS, Christensen, LA & Fallingborg, J 2009, 'Long-term budesonide treatment of collagenous colitis: a randomised, double-blind, placebo-controlled trial', *Gut*, vol. 58, nr. 1, s. 68-72.

Detlefsen, S, Mohr Drewes, A, Vyberg, M & Klöppel, G 2009, 'Diagnosis of autoimmune pancreatitis by core needle biopsy: application of six microscopic criteria', *Virchows Archiv*, vol. 454, nr. 5, s. 531-9.

Jensen, T, Nielsen, BA & Melgaard Poulsen, B 2009, 'Mukoepidermoidt karcinom: præsentation af et patienttilfælde', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 10, s. 740-744.

Marcussen, M, Jensen, T, Rosthøj, S & Spaun, E 2009, 'Langerhans Celle Histiocytose - en oversigt og præsentation af et patienttilfælde.', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 4, s. 290-96.

Marquard, L, Poulsen, CB, Gjerdrum, LM, de Nully Brown, P, Christensen, IJ, Jensen, PB, Sehested, M, Johansen, P & Ralfkiaer, E 2009, 'Histone deacetylase 1, 2, 6 and acetylated histone H4 in B- and T-cell lymphomas', *Histopathology*, vol. 54, nr. 6, s. 688-98.

Spaun, E & Zelger, B 2009, 'Dermatofibroma with intracytoplasmic eosinophilic globules: an unusual phenomenon', *Journal of Cutaneous Pathology*, vol. 36, nr. 7, s. 796-8.

Torkov, P, Jensen, T & Melgaard Poulsen, B 2009, 'Pleomorft adenom: En oversigt og præsentation af et patienttilfælde', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 5, s. 358-62.

Torlakovic, E, Ridell, R, Hewlett, B, Banerjee, D, El-Zimaity, H, Glynn, G, Pilavdzic, D, Dawe, P, Magliocco, A, Magliocco, A, Berendt, R, Cook, D, Gilks, B, Williams, G, Perez-Ordóñez, B, Wehrli, B, Swanson, P, Otis, C, Nielsen, S, Vyberg, M & Butany, J 2009,

'Best practice recommendations for standardization of immunohistochemistry tests.', *Canadian journal of pathology*, vol. 1, nr. 2, s. 14-25.

Letter

Bayat, A, Petersen, A, Møller, M, Andersen, G & Ebbesen, F 2009, 'Incidence of fetal akinesia-hypokinesia deformation sequence: a population-based study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 3-4.

Editorial

Mackenzie, IRA, Neumann, M, Bigio, EH, Cairns, NJ, Alafuzoff, I, Kril, J, Kovacs, GG, Ghetti, B, Halliday, G, Holm, IE, Ince, PG, Kamphorst, W, Revesz, T, Rozemuller, AJM, Kumar-Singh, S, Akiyama, H, Baborie, A, Spina, S, Dickson, DW, Trojanowski, JQ & Mann, DMA 2009, 'Nomenclature for neuropathologic subtypes of frontotemporal lobar degeneration: consensus recommendations', *Acta Neuropathologica*, vol. 117, nr. 1, s. 15-8.

Videnskabelig rapport

[DaRenCa] 2009, *Referenceprogram Nyrecancer*.

RADIOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Forskningsansvarlig afdelingslæge, phd, Jens Brøndum Frøkjær
Radiologisk Afdeling
Aalborg Sygehus
Hobrovej 18-22
9000 Aalborg
Tlf.: +45 9932 4209
E-mail: jebf@rn.dk

Ledende overlæge Thorkil Christensen
Radiologisk Afdeling
Aalborg Sygehus
Hobrovej 18-22
9000 Aalborg
Tlf.: +45 9932 3241
E-mail: tch@rn.dk

Afdelingens forskere

Afdelingslæge, phd, Jens Brøndum Frøkjær
Overlæge, lektor Thorkil Christensen
Ph.d studerende Johan Grankvist
Ph.d studerende Hanna Järnum
Cheffysiker Ernst-Torben Fründ
Fysiker Elena Steffensen
Overlæge Henrik E. Gregersen
Overlæge Geert Willander
Overlæge Rune Vincents Fisker
Overlæge Henning Dons-Jensen
Overlæge Graziella Andersen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- MR sammenlignet med PET-CT ved knoglemetastaser (ph.d. forløb)
- Avanceret 3 Tesla MR-skanning ved depression (ph.d. forløb)
- Avancerede MR-teknikker med 3D scanning, volumetri, tractografi, fMRI af psykiatriske patienter med bl.a. skizofreni og anorexi.
- Kortlægning af det sensoriske nervesystem med anvendelse af fMRI, tractografi og EEG af hjerne, hjernestamme og rygmarv.
- fMRI og DTI af hjernetumorer.

- MRS ved 3 Tesla sammenlignet med 1,5 Tesla MR.
- Regional analyse af MR perfusion i hjernen
- Ortopædradiologisk ultralydsprojekt
- MR tyndtarm sammenlignet med ultralyd tyndtarm og kapselendoskopi.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Frøkjær, JB, Drewes, AM & Gregersen, H 2009, 'Imaging of the gastrointestinal tract-novel technologies', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 160-8.
- Frøkjær, JB, Søfteland, E, Graversen, C, Dimcevski, G, Egsgaard, LL, Arendt-Nielsen, L & Mohr Drewes, A 2009, 'Central Processing of Gut Pain in Diabetes Patients with Gastrointestinal Symptoms', *Diabetes Care*, vol. 32, nr. 7, s. 1274-1277.
- Holme, I, Fayyad, R, Færgeman, O, Kastelein, JJP, Olsson, AG, Tikkanen, MJ, Larsen, ML, Lindahl, C, Holdaas, H, Pedersen, TR & On behalf of the Incremental Decrease in End Points Through Aggressive Lipid Lowering Study Group 2009, 'Cardiovascular outcomes and their relationships to lipoprotein components in patients with and without chronic kidney disease: results from the IDEAL trial', *Journal of Internal Medicine*. E-pub ahead of print.
- Moesgaard, J, Kristensen, JH, Malczynski, J, Holst-Hansen, C, Rees, SE, Murley, D, Andreassen, S, Frøkjær, J & Toft, E 2009, 'Can new pulmonary gas exchange parameters contribute to evaluation of pulmonary congestion in left-sided heart failure?', *The Canadian journal of cardiology*, vol. 25, nr. 3, s. 149-55.
- Neumann, AB, Jonsdottir, KY, Mouridsen, K, Hjort, N, Gyldensted, C, Bizzi, A, Fiehler, J, Gasparotti, R, Gillard, JH, Hermier, M, Kucinski, T, Larsson, E, Sørensen, L & Østergaard, L 2009, 'Interrater Agreement for Final Infarct MRI Lesion Delineation', *Stroke; a journal of cerebral circulation*, vol. 40, s. 68-71.
- Nilsson, P, Larsson, EB, Kahlon, B, Nordström, C &

Norrving, B 2009, 'Tumefactive demyelinating disease treated with decompressive craniectomy', *European Journal of Neurology*, vol. 16, nr. 5, s. 639-42.

Stender, M, Frøkjær, J, Larsen, TB, Lundbye-Christensen, S & Thorlacius-Ussing, O 2009, 'Preoperative plasma D-dimer is a predictor of postoperative deep venous thrombosis in colorectal cancer patients: a clinical, prospective cohort study with one-year follow-up', *Diseases of the Colon and Rectum*, vol. 52, nr. 3, s. 446-51.

Letter

Bayat, A, Petersen, A, Møller, M, Andersen, G & Ebbesen, F 2009, 'Incidence of fetal akinesia-hypokinesia deformation sequence: a population-based study', *Acta Paediatrica*, vol. 98, nr. 1, s. 3-4.

Larsson, E 2009, 'Allt bättre möjligheter diagnostisera karotisstenos. Riktlinjer behövs för att kvalitets-säkra val av metod: ultraljud eller DT-angiografi', *Lakartidningen*, vol. 106, nr. 12, s. 840-1.

Mølle, I, Gregersen, H, Iyer, VV & Fisker, RV 2009, 'Månedens Billede', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 45, s. 3286.

REUMATOLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Stillingen som forskningsansvarlig overlæge er aktuelt vakant.

Interimløsning kontakt til ledende overlæge Vivian

Kjær Hansen

Reumatologisk Afdeling

Aalborg Sygehus Nord

Reberbansgade

P.O. Box 561

DK-9100 Aalborg

Tlf.: +45 9932 1907

Forskningsaktive

Overlæge Vivian Kjær Hansen

Overlæge Marcin Ryszard Kowalski

Overlæge Annette Schlemmer

Hoveduddannelseslæge Jens Lykkegaard Olesen.

Hoveduddannelseslæge Mette Holland-Fischer

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Nakke- og rygpatienter, herunder prolapspatienter: Forløbsundersøgelser af behandling. Identifikation af faktorer som påvirker forløbet positivt eller negativt.
- Kronisk leddegigt: Forløbsundersøgelser af behandlingen, herunder ultralydsscanning. Der planlægges studie af brusk- og knoglemarkørers prognostiske- og monitoringsmuligheder ved kronisk leddegigt som Ph.D projekt.
- Forskning ud fra gigtdatabasen Danbio. Nordjysk Registerforskning.
- Mb Bechterew, entesopathi: Etablering af Mb Bechterew database. Ganganalyse. Diagnostik af entesopathi.

Publikationer

Ingen publikationer

UROLOGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Forskningsansvarlig, overlæge Johan Poulsen
Urologisk Afdeling
Aalborg Sygehus Nord
Reberbansgade
P.O. Box 561
DK-9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 1501
Fax: +45 9812 1391
E.mail: jop@rn.dk

Afdelingens forskere

Konst. ledende overlæge Torben Dørflinger
Overlæge Erik Højkjær Larsen
Overlæge Niels Christian Langkilde
Overlæge Mads Nøhr
Overlæge Johan Poulsen
Overlæge Knud Fabrin
Overlæge Berth Peter Larsen
Overlæge Niels Harving
Afdelingslæge Grazvydas Tuckus
Afdelingslæge Else Kallestrup
Afdelingslæge Helle Handler Petersen
1. reservelæge Badal Rashu
1. reservelæge Birgit Solsø Thøgersen
1. reservelæge Lotte Sander
Reservelæge Paulius Nekrasas
Reservelæge Sara Heebøll
Reservelæge Trang Cao
Reservelæge Rikke N. Haase
Reservelæge Line N. Larsen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

- Laparoskopisk urologi, behandlingsresultater ved forskellige former for nye behandlings-principper i minimal invasive indgreb. Afdelingen har i de senere år deltaget med indlæg på de fleste urologiske kongresser om emnet.
- Neurofysiologisk udredning og behandling af patienter med blæredysfunktion.
- Blærecancer, indførelse af nye former for orthotopiske reservoirer efter cystektomi.
- Prostatacancer, undersøgelse af kirurgisk hånd-

tering af de neurovaskulære bundter og betydningen for efterfølgende impotens – dyreeksperimentielt studie.

- Testiscancer, betydningen af microlithiasis ved optræden af carcinoma in situ testis.
- Kvindelig inkontinens, betydningen af uddannelse i primære og sekundære sundhedssektor.
- Induratio penis plastica, rekonstruktiv kirurgi.
- Betydningen af sygeplejeledet virksomhed ved ambulante udredning og behandling af forskellige patient kategorier (BPH, urostomi, kvindelig inkontinens).

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

Jaquet, A, Eiskjær, J, Steffensen, K & Laursen, BS 2009, 'Coping with clean intermittent catheterization - experiences from a patient perspective', *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 23, nr. 4, s. 660-6.

Videnskabelig rapport

[DaRenCa] 2009, *Referenceprogram Nyrecancer*.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Bjørnes, C 2009, 'Hvordan kan en Online patientbog, baseret på WEB 2.0 teknologi, have en betydning i kontakten mellem mandlige cancerpatienter og sundhedsprofessionelle?', I Bygholm, A, Andersen, KN & Nøhr, C (red.), *Sundhedssektorens digitalisering: Ledelse og effektmåling*, 1 udg., Aalborg Universitetsforlag, Aalborg, s. 159-194.

ØJENAFDELINGEN, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson:

Professor, overlæge, dr.med., ph.d., Henrik Vorum
Øjenafdelingen
Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej 18-22
Tlf.: +45 9932 42 89
Mobil: +45 2338 2259
E-mail: hv@biokemi.au.dk

Deltidsforskere:

Professor, emeritus, dr.med., Niels Ehlers
Overlæge, ph.d., Jørgen Andersen
Overlæge, ph.d., Kirsten Baggesen
Afdelingslæge, Tomas Ilginis
Afdelingslæge, Katja Schielke
Afdelingslæge, Lotte Welinder
Reservelæge, Veronica H. Thomassen
Reservelæge, Jacob Thaarup
Sygeplejerske med særlig klinisk funktion Tina Jensen.
Afdelingssygeplejerske Lis Daugaard Jensen.
Udviklingssygeplejerske Birgitte Boll.
ph.d.-studerende:
Chris Bath Søndergaard

Vigtigste satningsområder indenfor afdelingens forskning:

- Okulær Proteomforskning:
 - 1) Okulær onkologi med speciel relation til uveal melanom og retinoblastom. 2) Corneale dystrofier og corneal aldring. 3) Corneale limbale stamceller. 4) Eksperimentel induceret amotio med efterfølgende proteinstudier af PVR reaktionen mv. 5) Det fotoneuroendokrine circardiane systems relation til øjet.
- Diabetisk retinopati:

Epidemiologiske og registerbaserede studier af diabetisk maculopati. Igangværende studier fokuserer specielt på inflammatoriske tilstande og sociale faktoreres indflydelse på udviklingen af diabetisk retinopati.
- Pædiatrisk oftalmologi:

I samarbejde med Statens Øjenklinik for børn med svære synshandicap fokuserer igangværende studier på kortlægningen af genetikken

ved medfødt cataract og central synsinvolvering. Studier af den kliniske effekt af botulinum toxin relation til kirurgisk behandling af strabismus.

- Aldersrelateret makula degeneration (AMD): Studier af det kliniske specturm af polypoidal choroidal vasculopati (PCV). Afdelingen deltager desuden i det internationale »Mont Blanc« studie med speciel relation til Lucentis og PDT behandling af AMD.
- Andet:

Løbende udvikling af metodologierne der anvendes i proteomforskningen, herunder en række forskellige metodologiske projekter relateret til andre væv. Epidemiologiske og registerbaserede studier af vinterdepression og synshandicap.

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Ludvigsen, M, Ostergaard, M, Vorum, H, Jacobsen, C & Honoré, B 2009, 'Identification and characterization of endonuclein binding proteins: evidence of modulatory effects on signal transduction and chaperone activity', *BMC Biochemistry*, vol. 10, nr. 1, s. 34.
- Thomassen, VH, Ring, T, Thaarup, J & Baggesen, K 2009, 'Tubulointerstitial nephritis and uveitis (TINU) syndrome: a case report and review of the literature', *Acta Ophthalmologica (Online)*, vol. 87, nr. 6, s. 676-679.
- Welinder, LG, Riis, A, Knudsen, LL & Thomsen, RW 2009, 'Diabetes, glycemic control and risk of medical glaucoma treatment: A population-based case-control study', *Clinical Epidemiology*, vol. 1, s. 125-31.

Formidling

Andet

Baggesen, KL 2009, *Synshjælpemidler til svagtseende (briller, linser og lup)*, netdoktor.dk.

Tidsskriftartikel

Baggesen, KL & Knudsen, LL 2009, 'Børn og øjensyg-

- dom', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 11, s. 1318-1323.
- Baggesen, KL 2009, 'Me and my teddy bear didn't feel a thing and mommy was really proud of us', *Icare magazine*, s. 4-6.
- Baggesen, KL 2009, 'Skal man have en eksamen for at blive øjenlæge?', *Oftalmolog*, vol. 12, s. 1.
- Gustafsson, J, Inde, K, Jenssen, GM, Tømta, A, Kobberø, K, Mejlvang, J & Baggesen, KL 2009, 'Synrehabiliteringen i Skandinavien: situationen i dag', *Oftalmolog*, s. 25-27.
- Gustafsson, J, Inde, K, Jenssen, GM, Tømta, A, Kobberø, K, Mejlvang, J & Baggesen, KL 2009, 'Utvæckling och nuläge for Skandinavisk synrehabilitering', *Optik*, vol. 12, s. 41-44.
- Knudsen, LL & Baggesen, KL 2009, 'Neurooftalmologi i praksis', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 10, s. 1003-1010.
- Schielke, KC & Knudsen, LL 2009, 'Sygdomme i øjets bageste afsnit', *Maanedsskrift for Praktisk Lægegering*, vol. 87, nr. 12, s. 1417-1428.

ØRE-, NÆSE-, HALSKIRURGISK AFDELING, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Forskningsansvarlig overlæge, lektor Michael Gaihede
Øre-, Næse-, Halskirurgisk Afdeling
Aalborg Sygehus Syd
Hobrovej 18-22, Postboks 561
9100 Aalborg
Tlf.: +45 9932 2911
Fax: +45 9932 2938
E-mail: mlg@rn.dk

Afdelingsledelse

Ledende overlæge Karin Lambertsen
Ledende oversygeplejerske Karin Engelbrecht

Ansatte forskere

Civilingeniør, PhD Saber Sami
Civilingeniør, PhD-stud. Olivier Cros
Forskningsansvarlig overlæge Michael Gaihede er
frikøbt 20 % til forskning
Stud med Louise Skau Rasmussen
Stud med Morten Søvsø

Deltidsforskere

Overlæge Karin Lambertsen
Overlæge Michael Gaihede
Overlæge Kjell Tvetervås
Overlæge Henrik Baymler Pedersen
Overlæge Søren Dammand Henriksen
Overlæge Svend Erik Andersen
Overlæge Bo Walter
Afdelingslæge Henrik Jacobsen
1. res.læge Allan Tving
Res.læge Ruta Rukaite
Res.læge Lise Moesgaard
Res.læge Anders Møller Gregersen
Res.læge Morten Grøn
Udviklingssygeplejerske Birgitte Boll
Sygeplejerske Vibeke Kristensen
Sygeplejerske Annette Lønsmann Nielsen
Sygeplejerske Marie Bro Søndergaard

Tilknyttede centre

Mech-Sense, Medicinsk-Gastroenterologisk Afdeling,
Aalborg Sygehus

Forskningsenhed for *Klinisk Sygepleje*, Aalborg Sygehus

Klinisk Epidemiologisk Afdeling, Aalborg Sygehus
Klinisk Immunologisk Afdeling, Aalborg Sygehus
Onkologiske Afdeling, Aalborg Sygehus
Patologisk Institut, Aalborg Sygehus
Radiologisk Afdeling, Aalborg Sygehus
Medicinsk-Hæmatologisk Afdeling, Aalborg Sygehus
Medicinsk-Endokrinologisk Afdeling, Aalborg Sygehus
Center for Sansemotorisk Interaktion, Institut for Sundhedsteknologi, Aalborg Universitet
Øre-Næse-Halskirurgisk Afdeling, Århus Sygehus
Øre-Næse-Halskirurgisk Afdeling, Odense Universitets-sygehus
Laboratory of Biomedical Physics, University of Antwerp, Belgien
CMIV, Center for Medical Image Science and Visualisation, Linköping University, Sverige
Department of Biomedical Engineering, Linköping University, Sverige

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Klinisk-eksperimentelle projekter:

- Direkte målinger og monitorering af mellemøretryk
- Topografisk bestemmelse af trommehindens elasticitet
- Beskrivelse af centrale komponenter i regulering af mellemøretryk
- Beskrivelse af hjernens plasticitet i forbindelse med høremæssig rehabilitering
- Udvikling af 3D model af mastoidet på basis af CT-scanninger
- Udvikling og klinisk implementering af et tungekontrolsystem

Klinisk-Epidemiologiske projekter:

- Beskrivelse af dræn-behandling i Danmark
- Korrelation mellem dræn-behandling og behov for senere ørekirurgi
- Hyppighed af ørekirurgisk indgreb relateret til dysregulation af mellemøretryk
- Kolesteatom-incidens og udbredelser 1993-2009

Kliniske projekter:

- Opgørelse af tympanomeatale dræn i behandling af kronisk otitis media
- Resultater ved operation for primær parathyreo- idisme og peroperativ PTH-måling
- UL-elastografi til bestemmelse af thyreoidea tumorer konsistens og korrelation til histologiske egenskaber
- Diagnostik, behandling, recidiv og overlevelse for patienter med papillær thyreoidea-karcinom diagnosticeret i perioden 1996 – 2008.

Klinisk-Sygeplejefaglige projekter:

- Undersøgelse af betydningen af mobilisering af patienter med epistaxis
- Ernæringstilstand hos cancerpatienter

Publikationer**Forskning****Artikel, peer-reviewed**

- Godballe, C, Madsen, AR, Pedersen, HB, Sørensen, CH, Pedersen, U, Frisch, T, Helweg-Larsen, JP, Barfod, L, Illum, P, Mønsted, JE, Becker, B & Nielsen, T 2009, 'Post-thyroidectomy hemorrhage: a national study of patients treated at the Danish departments of ENT Head and Neck Surgery', *European Archives of Oto-Rhino-Laryngology*, vol. 266, s. 1945-52.
- Jensen, T, Nielsen, BA & Melgaard Poulsen, B 2009, 'Mukoepidermoidt karcinom: præsentation af et patienttilfælde', *Tandlægebladet*, vol. 113, nr. 10, s. 740-744.
- Sami, S, Gaihede, M, Nielsen, L & Drewes, A 2009, 'Early Static Pressure-Related Evoked Brain Potentials Indications of Central Middle Ear Pressure Control in Humans', *Otology & Neurotology*, vol. 30, nr. 5, s. 649-656.

MECH-SENSE, AALBORG SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, dr.med., ph.d., Asbjørn Mohr Drewes
 Medicinsk Gastroenterologisk Afdeling, Medicinerhuset
 Mølleparkvej 4, 4. sal
 9000 Aalborg
 Tlf.: +45 9932 6228
 E-mail: amd@mech-sense.com

Centerets forskere

Professor, dr.med., M.P.M. Hans Gregersen
 Professor, dr.med., ph.d. Asbjørn M. Drewes

Videnskabeligt personale

Jingbo Zhao, Liao Donghua, Jian Yang, Barry McMahon, Jens Brøndum Frøkjær, Christina Brock, Peter Kunwald, Flemming Gravesen, Anne Estrup Olesen, Anne Krarup, Carina Gravesen, Dina Lelic, Søren Schou Olesen, Christian Lottrup, Mette Holst, Trine Andreasen.

Vigtigste kompetencer og satsningsområder

Mech-Sense blev etableret i 2003 med hovedbase på Aalborg Sygehus og med satellitter i Norge, USA og Irland, hvor der udførtes projekter og vejledes forskerstuderende. Mech-Sense har siden 2005 haft lokaler i Forskningshus og i Medicinerhuset. Det er et internationalt center, hvor der indgår forskere fra USA, England, Irland, Norge, Sverige, Holland, Italien, Kina og Danmark. Centeret arbejder på multidisciplinær basis frem mod en bedre forståelse af de viscerale organers mekanik og smerteforhold. Forskningen er overvejende koncentreret om mavetarm-kanalen, men der foregår også forskning inden for urologi, endokrinologi, radiologi, og det kardiiovaskulære område.

Mech-Sense ved Aalborg Sygehus er organiseret i seks samarbejdende grupper:

- 1) Biomekanik
- 2) Visceral smerte
- 3) Patologi og vævsremodellering
- 4) Computersimulerings- og billedbehandling
- 5) Basal og klinisk fysiologi
- 6) Farmakologi og afprøvning af lægemidler

Centeret er multidisciplinært med kompetencer og forskningsmetoder fra det sundhedsvidenskabelige, det matematiske og det ingeniørfaglige område. Forskningen kombinerer eksperimentelle og teoretiske metoder, og der anvendes både dyreeksperimentelle og humane studier.

Kompetencerne ligger bl.a. i udvikling af nye medikotekniske metoder. Centeret har erfaring i undersøgelser af organers struktur, mekanik og smerteforhold – i særdeleshed inden for fokusområder som forandringer i indre organer ved diabetes, kronisk pancreatitis og lidelser i spiserøret. Innovation har lige siden oprettelsen af centeret været et nøgleord. Centeret har været ophav til 5 patenter og yderligere fem patentansøgninger. Sammen med fire spin-off virksomheder er der udviklet en række nye teknologier, som er licenseret til danske og udenlandske medikotekniske virksomheder med henblik på kommercialisering. De to hovedteknologier er den multimodale smertestimulationsteknologi til differentiering af viscerale smerter, og den funktionelle luminale imaging probe (FLIP) til geometrisk profilering af lukkemuskler i mavetarmkanalen. Mech-Sense udfører en række afprøvninger af farmaka og medicinsk teknologi for industrielle partnere og har i den forbindelse oprettet en "Clinical Trial Unit".

Internationalt har centeret mere end 40 samarbejdspartnere og arbejder på over 100 projekter. Centeret har initieret GIOME-projektet, der er et vidensdelingsprojekt baseret på matematisk modellering af mavetarm-kanalens funktion. Mech-Sense modtager bl.a. fondsmidler fra forskningsrådene, EU FP6 og FP7 og fra NIH i USA.

Ph.d.-afhandlinger

- Brock, C 2009, *A Novel Multimodal Model to Evoke and Modulate Human Experimental Rectosigmoid Pain. Psychophysical and Neurophysiological Studies*, Ph.d.-afhandling, Aalborg Universitetsforlag, Aalborg.
- Kjær, DW 2009, *Pathophysiological and therapeutic aspects of acute cholecystitis*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.

- Olesen, AE 2009, *The Analgesic Profiles of Opioids in Human Experimental Pain Models*, Ph.d.-afhandling, Aalborg Universitetsforlag, Aalborg.
- Pedersen, L 2009, *Use of Danish health registries to study drug-induced birth defects – A review with special reference to methodological issues and maternal use of non-steroidal anti-inflammatory drugs and Lorazepam*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.
- Stender, M 2009, *Pre- and postoperative venous thromboembolism in patients with colorectal cancer - implications of radiotherapy*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitetsforlag, Aarhus Universitet.
- Publikationer**
- Forskning**
- Artikel, peer-reviewed**
- Arendt-Nielsen, L, Olesen, A, Staahl, C, Menzaghi, F, Kell, S, Wong, G & Drewes, A 2009, 'Analgesic Efficacy of Peripheral kappa-Opioid Receptor Agonist CR665 Compared to Oxycodone in a Multi-modal, Multi-tissue Experimental Human Pain Model: Selective Effect on Visceral Pain', *Anesthesiology*, vol. 111, nr. 3, s. 616-624.
- Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Opioid antagonists and their role in inflammation, pain and gut functioning', *PainEurope*, vol. 2, s. 4-5.
- Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Understanding drug interaction in the gut', *PainEurope*, vol. 1, s. 4-5.
- Beaumont, H, Gondrie, JJ, McMahan, BP, Pouw, RE, Gregersen, H, Bergman, JJ & Boeckxstaens, GE 2009, 'Stepwise radiofrequency ablation of Barrett's esophagus preserves esophageal inner diameter, compliance, and motility', *Endoscopy*, vol. 41, nr. 1, s. 2-8.
- Brock, C, Arendt-Nielsen, L, Wilder-Smith, O & Drewes, A 2009, 'Sensory testing of the human gastrointestinal tract', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 151-9.
- Chen, P, Zhao, J, Nielsen, VH, Clausen, T & Gregersen, H 2009, 'Intestinal remodelling in mink fed with reduced protein content', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 4, s. 443-448.
- Detlefsen, S & Drewes, AM 2009, 'Autoimmune pancreatitis', *Scandinavian Journal of Gastroenterology*, vol. 44, nr. 12, s. 1391-407.
- Detlefsen, S, Mohr Drewes, A, Vyberg, M & Klöppel, G 2009, 'Diagnosis of autoimmune pancreatitis by core needle biopsy: application of six microscopic criteria', *Virchows Archiv*, vol. 454, nr. 5, s. 531-9.
- Frøkjær, JB, Drewes, AM & Gregersen, H 2009, 'Imaging of the gastrointestinal tract - novel technologies', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 160-8.
- Frøkjær, JB, Søfteland, E, Graversen, C, Dimcevski, G, Egsgaard, LL, Arendt-Nielsen, L & Mohr Drewes, A 2009, 'Central Processing of Gut Pain in Diabetes Patients with Gastrointestinal Symptoms', *Diabetes Care*, vol. 32, nr. 7, s. 1274-1277.
- Gao, F, Liao, D, Drewes, AM & Gregersen, H 2009, 'Modelling the elastin, collagen and smooth muscle contribution to the duodenal mechanical behaviour in patients with systemic sclerosis', *Neurogastroenterology and Motility*, vol. 21, nr. 9, s. 914.
- Gazerani, P, Pedersen, NS, Drewes, AM & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Botulinum toxin type A reduces histamine-induced itch and vasomotor responses in human skin', *British Journal of Dermatology*, vol. 161, nr. 4, s. 737-45.
- Gazerani, P, Pedersen, NS, Staahl, C, Drewes, AM & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Subcutaneous Botulinum toxin type A reduces capsaicin-induced trigeminal pain and vasomotor reactions in human skin', *Pain*, vol. 141, nr. 1-2, s. 60-9.
- Gravesen, F, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, A 2009, 'Axial force measurement for esophageal function testing', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 139-43.
- Hennings, K, Lelic, D & Petrini, L 2009, 'An automated method for micro-state segmentation of evoked potentials', *Journal of Neuroscience Methods*, vol. 177, nr. 1, s. 225-31.
- Hoff, D, Gregersen, H & Hatlebakk, JG 2009, 'Mucosal blood flow measurements using laser Doppler perfusion monitoring', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 198-203.
- Lelic, D, Gratkowski, M, Valeriani, M, Arendt-Nielsen, L & Mohr Drewes, A 2009, 'Inverse Modeling on Decomposed Electroencephalographic Data: A Way Forward?', *Journal of Clinical Neurophysiology*, vol. 26, nr. 4, s. 227-235.
- Liao, D, Zhao, J & Gregersen, H 2009, 'Gastrointestinal tract modelling in health and disease', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 169-76.
- Liao, D, Zhao, J, Kunwald, P & Gregersen, H 2009, 'Tissue softening of guinea pig oesophagus tested by the tri-axial test machine', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 7, s. 804-810.

- McMahon, B, Jobe, B, Pandolfino, J & Gregersen, H 2009, 'Do we really understand the role of the oesophago-gastric junction in disease?', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 144-50.
- Natali, AN, Carniel, EL & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical behaviour of oesophageal tissues: Material and structural configuration, experimental data and constitutive analysis', *Medical engineering & physics*, vol. 31, nr. 9, s. 1056-62.
- Olesen, A, Staahl, C, Brock, C, Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Evoked Human Oesophageal Hyperalgesia: A Potential Tool for Analgesic Evaluation?', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 2, s. 126-136.
- Olesen, A, Andresen, T, Christrup, L & Upton, R 2009, 'Translational pain research: Evaluating analgesic effect in experimental visceral pain models', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 177-81.
- Olesen, SS, Olesen, AE, Gravesen, F, Poulsen, JL, Funch-Jensen, P, Gregersen, H & Drewes, AM 2009, 'An endoscopic method for thermal and chemical stimulation of the human oesophagus', *Neurogastroenterology and Motility*, vol. 21, nr. 12, s. 1250-e116.
- Olesen, SS, Krarup, AL, Brock, C & Drewes, AM 2009, 'Gastrointestinal sensations and pain: a review on basic, experimental and clinical findings', *Minerva Gastroenterologica e Dietologica*, vol. 55, nr. 3, s. 301-14.
- Pedersen, J, Larsen, J, Drewes, A, Arveschoug, A, Kroustrup, J & Gregersen, H 2009, 'Weight Loss After Gastric Banding is Associated with Pouch Pressure and not Pouch Emptying Rate', *Obesity Surgery*, vol. 19, nr. 7, s. 850-855.
- Pryseley, A, Ledent, EY, Drewes, AM, Staahl, C, Olesen, AE & Arendt-Nielsen, L 2009, 'Applying concepts of generalizability theory on data from experimental pain studies to investigate reliability', *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, vol. 105, nr. 2, s. 105-12.
- Sami, S, Gaihede, M, Nielsen, L & Drewes, A 2009, 'Early Static Pressure-Related Evoked Brain Potentials Indications of Central Middle Ear Pressure Control in Humans', *Otology & Neurotology*, vol. 30, nr. 5, s. 649-656.
- Staahl, C, Olesen, AE, Andresen, T, Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Assessing analgesic actions of opioids by experimental pain models in healthy volunteers - an updated review', *British Journal of Clinical Pharmacology*, vol. 68, nr. 2, s. 149-68.
- Staahl, C, Olesen, AE, Andresen, T, Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Assessing efficacy of non-opioid analgesics in experimental pain models in healthy volunteers: an updated review', *British Journal of Clinical Pharmacology*, vol. 68, nr. 3, s. 322-41.
- Yang, J, Zhao, J, Nakaguchi, T & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical changes in oxazolone-induced colitis in BALB/C mice', *Journal of Biomechanics*, vol. 42, nr. 7, s. 811-817.
- Yoshida, K, Kurstjens, GAM & Hennings, K 2009, 'Experimental validation of the nerve conduction velocity selective recording technique using a multi-contact cuff electrode', *Medical engineering & physics*, vol. 31, nr. 10, s. 1261-70.
- Zhang, HJ, Li, P, Zhao, J, Zhao, SP, Yan, MH, Luo, YH, Liu, H, Li, KM, Yang, LP & Guo, JZ 2009, 'Effect of Tangshen Formula on expression of TGF- β 1 and MMP-9 of renal tissue in STZ-induced diabetic nephropathy rats', *Chinese Journal of Integrated Traditional and Western Nephropathy*, vol. 10, nr. 4, s. 290-94.
- Zhang, H, Li, P, Zhao, J, Zhao, S, Luo, Y, Sha, H, Guo, J, Liu, H & Li, K 2009, 'Renal protective effect of Tangshen Formula in rats with diabetic nephropathy', *Beijing Zhongyi Daxue Xuebao*, vol. 32, nr. 4, s. 244-249.
- Zhao, J, Nakaguchi, T & Gregersen, H 2009, 'Biomechanical and Histomorphometric Colon Remodelling in STZ-Induced Diabetic Rats', *Digestive Diseases and Sciences*, vol. 54, nr. 8, s. 1636-1642.
- Zhao, J, Liao, D, McMahon, B, O'Donovan, D, Schiretz, R, Heninrich, R & Gregersen, H 2009, 'Functional luminal imaging probe geometric and histomorphologic analysis of abdominal wall wound induced by different trocars in pigs', *Surgical Endoscopy*, vol. 23, nr. 5, s. 1004-1012.

Artikel

- Drewes, AM 2009, 'Opioidinduceret gastrointestinal dysfunktion', *BestPractice*, vol. 3, nr. 5, s. 16-18.

Editorial

- Drewes, A & Gregersen, H 2009, 'New technologies in gastrointestinal research', *World Journal of Gastroenterology*, vol. 15, nr. 2, s. 129-30.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

- Arendt-Nielsen, L & Drewes, AM 2009, 'Experimental visceral pain', I Giamberardino, MA (red.), *Visceral*

Pain. Clinical, Pathophysiological and Therapeutic Aspects. Oxford University Press.

- Drewes, AM 2009, 'Achalasia and esophageal pain: what is the prevalence and possible mechanism', I Guilo, R, Scarpignato, C & Lightdale, CJ (red.), *The foregut. Function, dysfunction*, John Libbey Publishing, Paris, Frankrig, s. 130-136.
- Drewes, AM 2009, 'Descending control: Does it influence visceral pain?', I Guilo, R, Scarpignato, C & Lightdale, C (red.), *The foregut. Function, dysfunction*, John Libbey Publishing, Paris, Frankrig, s. 103-110.
- Drewes, AM 2009, 'Do we know enough about the local reflexive control of UES function to target pharmacotherapy for extra-esophageal complications of GERD?', I Guilo, R, Scarpignato, C & Lightdale, CJ (red.), *The foregut. Function, dysfunction*, John Libbey Publishing, Paris, Frankrig, s. 169-175.
- Drewes, AM 2009, 'Visceral smerte', I Jensen, TS, Dahl, JB & Arendt-Nielsen, L (red.), *Smerter - baggrund, evidens og behandling*, FADL's Forlag a/s, København, Danmark, s. 145-161.
- Gregersen, H & Drewes, AM 2009, 'Biomechanics of Esophageal Sensation', I Mittal, RK (red.), *Esophageal Pain*, Plural Publishing, San Diego, USA, s. 89-102.

AALBORG PSYKIATRISKE SYGEHUS, ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL

Kontaktperson

Professor, dr.med. Povl Munk-Jørgensen
 Enheden for Psykiatrisk Forskning
 Aalborg Psykiatriske Sygehus
 Mølleparkvej 10
 Postboks 210
 9100 Aalborg
 Tlf.: +45 7213 7222
 Fax: +45 7213 7235
 E-mail: chjo@rn.dk

Ansatte forskere

Voksenpsykiatrisk afd. Syd:
 Ledende overlæge, professor, ph.d. Jan Mainz
 Overlæge Jens Ivar Larsen
 Lektor, dr. med. Jørgen Aagaard
 Reservelæge Søren Dinesen Østergaard
 Psykolog, ph.d. Anelia Larsen
 Psykolog Louise Holm Christensen
 Psykolog John Toft
 Sygeplejerske, cand. san., ph.d.-studerende Charlotte G. Pedersen
 Sygeplejerske Brian Petersen

Børne-/Ungdomspsykiatrisk afd. A:
 Professor, MD, Ph.d., DMSc Hans-Christoph Steinhausen
 Reservelæge Ditte Rudå
 Psykolog, ph.d.-studerende Gry Kjærdsdam Telléus
 Forskningssekretær Janni T. Ulstrup

Enheden for Psykiatrisk Forskning:
 Ledende overlæge, professor dr. med. Povl Munk-Jørgensen
 Læge, ph.d.-studerende Jimmi Nielsen
 Læge, ph.d.-studerende René E. Nielsen
 Psykolog, ph.d. Mikkel Arendt
 Sygeplejerske, MPH, ph.d.-studerende Peter Hjorth
 Sygeplejerske, cand. cur. ph.d.-studerende Rikke Jørgensen
 Sygeplejerske Dorrit Thode
 Sygeplejerske Christina Sudergaard Uhrenholt
 Sygeplejerske Helle Østermark Sørensen
 Sociolog Malene Frøkjær Krogsgaard Bording

Biostatistiker Signe O W. Jensen
 Programmør Søren Skadhede
 Forskningssekretær Charlotte Højgaard Jørgensen
 Redaktionssekretær Birgitte Christiansen
 Fuldmægtig Mette Munk Heilesen

Vigtigste satsningsområder inden for afdelingens forskning

Forskningen samles i 3 programmer

- De Psykiatriske Folkesygdomme
- De Sværeste Psykiatriske Sygdomme
- Barndommens og Ungdommens Psykiatriske Sygdomme

Igangværende forskning

- CEDAR (Clinical decision making and outcome in routine care for people with severe mental illness) EU rammeprogram 7 (Ulm, Tyskland; London, England; Naples, Italien; Debrechen, Ungarn; Aalborg Danmark; Zürich, Schweiz)
- HELPS (European Network for Promoting the Health of Residents in Psychiatric and Social Care Institutions) EU rammeprogram 6. (Günzburg, Tyskland; Campulung Moldovenesc, Rumænien; Izmir, Tyrkiet; Sofia, Bulgarien; Barcelona, Spanien; Warszawa, Polen; Bruxelles, Belgien; London, England; Wien, Østrig; Maribor, Slovenien; Prag, Tjekkiet; Aalborg, Danmark; Verona, Italien; Tartu, Estland; Vilnius, Litauen)
- Dødelighed blandt personer med misbrugssygdomme
- Forbedring af klinisk og kognitiv indsigt hos patienter med skizofreni
- Fysiske sygdomme blandt psykisk syge
- Kognitive funktioner hos børn og unge med Anorexia Nervosa
- Kombinationsbehandling af skizofreni
- Kvalitet af behandling og prognose for patienter med skizofreni
- Lægemedelsikkerhed
- Gennem registre og kliniske studier belyses sikkerheden ved brug af psykofarmaka, med særlig fokus på hjerterytmeforstyrrelser
- Psykisk sundhed på arbejdet

- Psykiske sygdomme i tre generationer, et børne-/ungdomspsykiatrisk studie
- Psykiske symptomer hos børn undfanget ved kunstig befrugtning
- Psykoterapeutisk dagbehandling af personer med svære personlighedsforstyrrelser
- Randomiseret kontrolleret undersøgelse af forskellen mellem sertindol og olanzapin i en gruppe af patienter diagnosticeret med skizofreni
- Retrospektiv undersøgelse af kognitions betydning for indlæggelsesrisiko i en population bestående af nyligt diagnosticeret skizofreni
- Samtidig brug af flere psykiatriske lægemidler
- Screening for depression og generaliseret angst i almen praksis
- Tværsnitsundersøgelse af sammenhængen mellem clozapin koncentration og kognitiv funktion, samt sammenhængen mellem clozapin koncentration og elektrokardiografiske forandringer

Publikationer

Forskning

Artikel, peer-reviewed

- Aebi, M, Metzke, CW & Steinhausen, H 2009, 'Prediction of major affective disorders in adolescents by self-report measures', *Journal of Affective Disorders*, vol. 115, nr. 1-2, s. 140-9.
- Ammentorp, J, Sabroe, S, Kofoed, P & Mainz, J 2009, 'Effects of a communication course for clinicians on parents' perception of care - a randomized controlled trial', *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 23, nr. 3, s. 506-517.
- Arendt, M & Rosenberg, R 2009, 'Psykologisk krisebehandling', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 8, s. 607-610.
- Graff, C, Matz, J, Christensen, EB, Andersen, MP, Kanters, JK, Toft, E, Pehrson, S, Hardahl, TB, Nielsen, J & Struijk, JJ 2009, 'Quantitative analysis of T-wave morphology increases confidence in drug-induced cardiac repolarization abnormalities: evidence from the investigational IKr inhibitor Lu 35-138', *Journal of Clinical Pharmacology*, vol. 49, nr. 11, s. 1331-42.
- Horsdal, H, Olesen, AV, Gasse, C, Sørensen, HT, Green, R & Johnsen, S 2009, 'Use of Statins and Risk of Hospitalization With Dementia: A Danish Population-based Case-control Study', *Alzheimer Disease and Associated Disorders*, vol. 23, nr. 1, s. 18-22.
- Johansen, MK, Spindler, H, Arendt, M, Rosenberg, N & Hougaard, E 2009, 'A randomized study of massed three-week cognitive behavioral group therapy schedule for panic disorder.', *Acta Psychiatrica Scandinavica*, vol. 120, nr. 3, s. 187-195.
- Kristensen, S, Mainz, J & Bartels, P 2009, 'Måling af patientsikkerhed - hvorfor og hvordan?', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 20, s. 1674-7.
- Mainz, J 2009, 'Kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet: Professortilrædelsesforelæsning', *Ugeskrift for læger*, vol. 171, nr. 37, s. 2651-3.
- Mainz, J, Hjulsager, M, Eriksen, MT & Burggaard, J 2009, 'National benchmarking between the Nordic countries on the quality of care', *Journal of Surgical Oncology*, vol. 99, nr. 8, s. 505-7.
- Mainz, J, Hansen, A, Palshof, T & Bartels, PD 2009, 'National quality measurement using clinical indicators: the Danish National Indicator Project', *Journal of Surgical Oncology*, vol. 99, nr. 8, s. 500-4.
- Marco, R, Miranda, A, Schlotz, W, Melia, A, Mulligan, A, Müller, U, Andreou, P, Butler, L, Christiansen, H, Gabriels, I, Medad, S, Albrecht, B, Uebel, H, Asherson, P, Banaschewski, T, Gill, M, Kuntsi, J, Mulas, F, Oades, R, Roeyers, H, Steinhausen, H, Rothenberger, A, Faraone, SV & Sonuga-Barke, EJS 2009, 'Delay and reward choice in ADHD: an experimental test of the role of delay aversion', *Neuropsychology*, vol. 23, nr. 3, s. 367-80.
- Munk-Jørgensen, P & Andersen, BB 2009, 'Diagnoses and dropout among patients of Danish psychiatrists in private practice', *Psychiatric Services*, vol. 60, nr. 12, s. 1680-2.
- Nielsen, J, Foldager, L & Meyer, JM 2009, 'Increased use of antibiotics in patients treated with clozapine', *European Neuropsychopharmacology*, vol. 19, nr. 7, s. 483-486.
- Nielsen, J, Graff, C, Hardahl, T, Andersen, MP, Kristoffersen, J, Struijk, JJ, Toft, E & Meyer, JM 2009, 'Sertindole causes distinct electrocardiographic T-wave morphology changes', *European neuropsychopharmacology : the journal of the European College of Neuropsychopharmacology*, vol. 19, nr. 10, s. 702-7.
- Nielsen, RE & Nielsen, J 2009, 'Antipsychotic drug treatment for patients with schizophrenia: theoretical background, clinical considerations and patients preferences', *Clinical Medicine: Therapeutics*, vol. 1, s. 1053-1068.
- Olesen, AV, Parner, E, Mortensen, PB, Sørensen, HT & Olsen, J 2009, 'Prenatal Risk Factors for Cutaneous

Malignant Melanoma: Follow-up of 2,594,783 Danes Born from 1950 to 2002', *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, vol. 18, nr. 1, s. 155-61.

Sonuga-Barke, EJS, Oades, RD, Psychogiou, L, Chen, W, Franke, B, Buitelaar, J, Banaschewski, T, Ebstein, RP, Gil, M, Anney, R, Miranda, A, Roeyers, H, Rothenberger, A, Sergeant, J, Steinhausen, HC, Thompson, M, Asherson, P & Faraone, SV 2009, 'Dopamine and serotonin transporter genotypes moderate sensitivity to maternal expressed emotion: the case of conduct and emotional problems in attention deficit/hyperactivity disorder', *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, vol. 50, nr. 9, s. 1052-63.

Steinhausen, H, Foldager, L, Perto, G & Munk-Jørgensen, P 2009, 'Family aggregation of mental disorders in the nationwide Danish three generation study', *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, vol. 259, nr. 5, s. 270-277.

Steinhausen, H, Gundelfinger, R & Winkler Metzke, C 2009, 'Prevalence of self-reported seasonal affective disorders and the validity of the seasonal pattern assessment questionnaire in young adults Findings from a Swiss community study', *Journal of Affective Disorders*, vol. 115, nr. 3, s. 347-54.

Steinhausen, H 2009, 'The heterogeneity of causes and courses of attention-deficit/hyperactivity disorder', *Acta Psychiatrica Scandinavica*, vol. 120, nr. 5, s. 392-9.

Steinhausen, H & Weber, S 2009, 'The outcome of bulimia nervosa: findings from one-quarter century of research', *American Journal of Psychiatry*, vol. 166, nr. 12, s. 1331-41.

Artikel

Nielsen, RE & Nielsen, J 2009, 'Behandling af kognitiv dysfunktion ved skizofreni', *BestPractice*, nr. 6, s. 16-17.

Videnskabelig anmeldelse

Nielsen, RE 2009, 'Back to life, back to normality, cognitive therapy, recovery and psychosis: Book review', *Acta Psychiatrica Scandinavica*, vol. 120, s. 336.

Editorial

Mainz, J, Bartels, P, Rutberg, H & Kelley, E 2009, 'International benchmarking. Option or illusion?', *International Journal for Quality in Health Care*, vol. 21, nr. 3, s. 151-2.

Munk-Jørgensen, P, Christiansen, B & Licht, RW 2009, 'Can't lead from behind - Happy New Year 2009', *Acta Psychiatrica Scandinavica*, vol. 119, nr. 1, s. 1-3.

Munk-Jørgensen, P, Nielsen, J, Nielsen, RE & Stahl, SM 2009, 'Last episode psychosis', *Acta Psychiatrica Scandinavica*, vol. 119, nr. 6, s. 417-8.

Bidrag til videnskabelig bog/antologi

Nielsen, J & Toft, E 2009, 'The spectrum of cardiovascular disease in patients with schizophrenia', I Meyer, JM & Nasrallah, HA (red.), *Medical illness and schizophrenia*, 2 udg., American Psychiatric Publishing, Arlington, VA, USA, s. 169-202.

Formidling

Tidsskriftartikel

Munk-Jørgensen, P 2009, 'Mangel på register over udviklingshæmmede hæmmer viden og udvikling', *NDU-Nyt*, s. 6-7.